

Slovenci u hrvatskom sportu - Novi životopisi
Slovenci v hrvaškem športu - Novi življenjepisi

Zagreb,
prosinac / december
2018.

Eduard Hemar

SLOVENCİ U HRVATSKOM SPORTU

Novi životopisi

SLOVENCİ V HRVAŠKEM ŠPORTU

Novi življenjepisi

Predgovor

I u sportu vrijedi da zapisano ostaje za budućnost.

Sjećam ih se kao da je bilo jučer: Ivana Čakleca, Alojza Petrovića, Franje Jurjevića, velikih imena hrvatske gimnastike. Ili Dušana Furlana i Antona Kropivšeka – slovenskih sportaša s vrhunskim dostignućima u hrvatskom sportu. Furlan je u Zagrebu studirao veterinu te se natjecao i u hrvatskim gimnastičkim vrstama, dok je Kropivšek nakon natjecateljske karijere dugi niz godina trenirao hrvatske gimnastičare u Zagrebu.

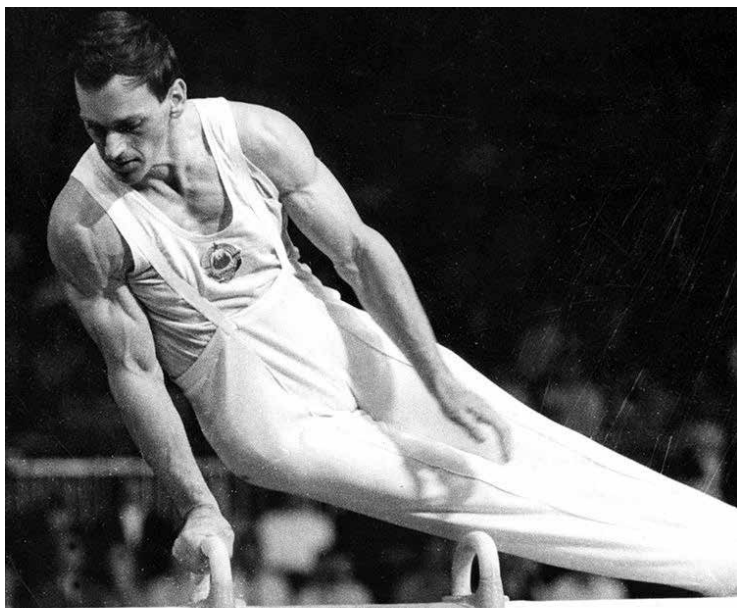
Kad sam bio na početku sportskog puta bili su moji uzori, a kasnije i veliki suparnici, iako se možda ne čini tako, jer sam od 1957. godine, kad sam prvi put postao državni prvak, do zadnjeg sportskog nastupa 1970. godine pobjeđivao; bio sam nepobjediv. Sjećam se i da smo bili veliki prijatelji i drugovi. Mladost smo proživjeli u teškim vremenima, neusporedivima s današnjim - znali smo osluhnuti jedni druge i međusobno si pomagati. Naše druženje nije se vrtjelo samo oko treninga i sporta, bila je to i prava škola za život. Starije kolege su mlađima prenosili iskustva i savjete o studiju ili zaposlenju jer su bili uspješni na različitim područjima, od ekonomije do prava. Sjećam se da sam jednostavno upijao životne lekcije. Mislim da nimalo ne pretjerujem ako kažem da je tjelovježba jačala ne samo naše tijelo već i um i mozak. Ponekad je, zahvaljujući uspješnim gimnastičarkama, bio to praznik za oči. Nije bilo posebno važno tko je koje nacionalnosti: državne reprezentacije obično su bile vrlo šarolike što se tiče nacionalnosti. Hrvatski sportaši bili su poznati po humoru, dosjetkama i društvenosti. Odlično smo se razumjeli; mnogi kontakti očuvali su se desetljećima i prkosili vremenu i društvenim promjenama sve do danas.

Iznad svega, iznimno važnim mi se čini da to ostane i zapisano. Kada pišemo o važnim sportskim postignućima iz prošlosti, to ne znači da se netko želi praviti važan osobnim uspjesima. Zapisivanje postignuća, koja smo ostvarili svatko posebno ili zajedno u nekom povijesnom razdoblju, važno je i značajno za društvo. Na taj se način jača osjećaj ponosa i pripadnosti te oblikuju pozitivne vrijednosti. Kad djeci pričamo o svom djetinjstvu, precima, prošlosti ili iskustvima, često nas ne slušaju, već su ravnodušni prema svemu što je bilo prije njih. Tek kad odrastu ili kad sami postanu roditelji, počinju se pitati kako je bilo nekad. Žele saznati što više i o tome traže podatke. Postanu svjesni da je bilo važno i ono što je bilo prije njih. Slično je i u sportu. Ono što je zapisano, ostaje novim pokoljenjima i za budućnost. Tako je i s ovom knjigom Eduarda Hemara. Autor je u dva nastavka opisao životni i sportski put 230 pojedinaca slovenskih korijena koji su obogatili hrvatsku sportsku povijest.

Među njima su i u uvodu spomenuti Dušan Furlan i Anton Kropivšek te mnogi sportaši mlađe i starije generacije, sve do Franje Bučara, podrijetlom Slovenca, kojeg se smatra ocem hrvatskoga sporta i po kojem se zove najviša hrvatska nagrada za sport.

I danas održavamo sportsku suradnju i razmjenu; ljubitelji sporta iz Slovenije i Hrvatske često se susreću kao navijači. Ako među najboljima u nekom sportu nema »naših«, navijamo za one koji su uspješniji i koji su nam najbliži. Tako ponekad susjedi postaju barem malo »naši«. Nažalost, poznajemo i tamnu stranu navijanja sa svim zasluženim osuđivanjem vandalizma i nasilja koji su u suprotnosti s vrijednostima sporta. Za sportaše i za društvo važno je nastojati da prevlada svijetla strana navijanja.

Kad razmišljamo o nacionalnom u sportu, važno je istaknuti da je sport globalna aktivnost koja snažno utječe na život svake zajednice i

Miroslav Cerar vježba na konju s hvataljkama.

Miroslav Cerar vadi na konju z ročaji.

Predgovor

Tudi v športu je tako, da zapisano ostane za prihodnost.

Spomnim se jih, kot bi bilo včeraj: Ivana Čakleca, Alojza Petrovića, Franja Jurjevića, samih velikih imen hrvaške gimnastike. Ali pa Dušana Furlana in Antona Kropivška – slovenskih športnikov z vrhunskimi dosežki v hrvaškem športu. Furlan je v Zagrebu študiral veterino in tekmoval tudi v hrvaških telovadnih vrstah, Kropivšek pa je po tekmovalni karieri dolga leta treniral hrvaške telovadce v Zagrebu.

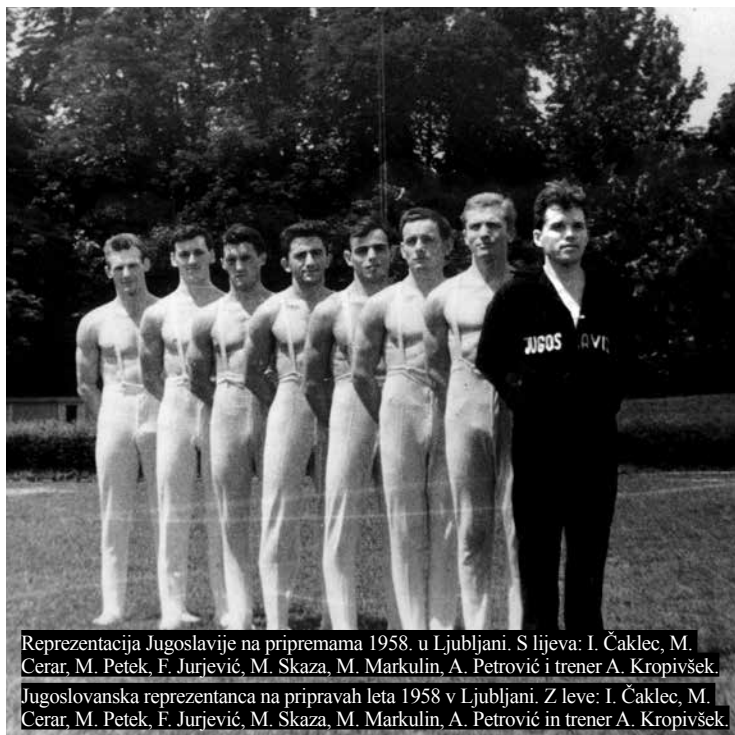
Ko sem bil na začetku športne poti, so bili moji vzorniki, pozneje pa tudi hudi tekmeči, čeprav se morda ne zdi tako, ker sem od leta 1957, ko sem prvič postal državni prvak, do zadnjega športnega nastopa leta 1970 zmagoval, bil sem nepremagljiv. Spomnim se tudi, da smo bili veliki prijatelji in tovariši. Mladost smo preživljali v težkih časih, neprimerljivih z današnjimi, a smo si znali prisluhni in pomagati. Naše druženje se ni vrtelo le okoli treningov in športa, bilo je tudi prava šola za življenje. Starejši kolegi so z mlajšimi delili izkušnje in nasvete o študiju ali zaposlitvi, saj so bili uspešni na najrazličnejših področjih, od ekonomije do prava. Spomnim se, da sem kar vsrkaval življenjske nauke. Mislim, da nič ne pretiram, če rečem, da je telovadba krepila ne le naše telo, ampak tudi um in možgane. Včasih je bila tudi paša za oči, po zaslugi uspešnih telovadk. Kdo je bil kakšne narodnosti, ni bilo posebej pomembno, državne reprezentance so bile običajno narodnostno zelo pisane. Hrvaški športniki so bili znani po humornosti, dovtipih in družabnosti. Zelo dobro smo se razumeli, številni stiki so se ohranili dolga desetletja ter kljubovali času in družbenim spremembam vse do danes.

Nadvse pomembno se mi zdi, da to ostane tudi zapisano. Pri pisanju o izstopajočih športnih dosežkih iz preteklosti ne gre za to, da bi se kdor koli bahal z osebnimi uspehi. Zapisovanje dosežkov, ki smo jih ustvarili vsak posebej ali skupaj v nekem zgodovinskem obdobju, je družbeno pomembno. Tako se krepi občutek ponosa in pripadnosti ter oblikujejo pozitivne vrednote. Ko otrokom pripovedujemo o svojem otroštvu, prednikih, preteklosti ali izkušnjah, nas pogosto ne poslušajo, ampak so brezbrizni do vsega, kar je bilo pred njimi. Šele ko odrastejo ali sami postanejo starši, se začnejo spraševati, kako je bilo nekoč. Hočejo zvedeti čim več in iščejo podatke o tem. Zavedo se, da je bilo pomembno tudi tisto, kar je bilo pred njimi. Podobno je v športu. Kar je zapisano, ostane novim rodovom in za prihodnost. Tako je tudi s pričujočo knjigo Eduarda Hemarja. Avtor je v dveh nadaljevanjih opisal življenjsko in športno pot 230 posameznikov slovenskih korenin, ki so obogatili hrvaško športno zgodovino. Med

njimi so tudi v uvodu omenjena Dušan Furlan in Anton Kropivšek ter številni športniki mlajših in starejših generacij, vse do Franja Bučarja, slovenskega rojaka, ki ga štejejo za očeta hrvaškega športa, po njem pa se imenuje najvišja hrvaška športna nagrada.

Tudi danes ohranjamo športno sodelovanje in izmenjavo, ljubitelji športa iz Slovenije in Hrvaške se pogosto srečamo kot navijači. Če med najboljšimi v nekem športu ni »naših«, stiskamo pesti za tiste, ki so uspešnejši in so nam najbližje. Včasih tako sosedovi postanejo vsaj malo »naši«. Žal poznamo tudi temno plat navijaštva, z vsega obsojanja vrednim vandalizmom in nasiljem, ki sta v čistem nasprotju z vrednotami športa. Za športnike in za družbo je pomembno, da si prizadevamo za prevlado sončne plati navijaštva.

Ko razmišljamo o nacionalnem v športu, je pomembno poudariti, da je šport globalna dejav-

Reprezentacija Jugoslavije na pripremama 1958. u Ljubljani. S lijeva: I. Čaklec, M. Cerar, M. Petek, F. Jurjević, M. Skaza, M. Markulin, A. Petrović i trener A. Kropivšek.

Jugoslovanska reprezentanca na pripravah leta 1958 v Ljubljani. Z leve: I. Čaklec, M. Cerar, M. Petek, F. Jurjević, M. Skaza, M. Markulin, A. Petrović in trener A. Kropivšek.

države, bez obzira na uređenje. Vrhunski sportaš iza sebe ostavlja čvrsti trag u društvu, ne samo sportskim rezultatima, već i odnosima koje u sportskom okruženju razvija s trenerima, klupskim i reprezentativnim kolegama, konkurentima... kako u zemlji, tako i u inozemstvu.

Slovenski sportaši imaju važnu ulogu u slovenskom narodu, ističu osjećaj pripadnosti i povećavaju ugled Slovenije u svijetu. Mogu djelovati izuzetno povezujuće, jer nemali je broj primjera kad se uspjesima u stranim klubovima smanjuju napetosti između naroda i država. Na globalnoj razini također pridonose razumijevanju raznovrsnosti i različitosti svijeta. Pogledajte prelaske, selidbe ili kupovine u nekim omiljenim sportovima! Ponekad je teško procijeniti pripadnost nekog sportaša. Računaju se sportski dosezi i poštena igra. Kod sportaša koji nastupaju izvan svoje domovine ili su pripadnici manjine, osobito je važno da su u jednakopravnom položaju i da nisu diskriminirani. Kao što nas podsjeća ova knjiga, slovenski sportaši u Hrvatskoj nemaju takvih iskustava. I to je vrijednost koju moramo naučiti iz sporta.

Miroslav Cerar

Slovenski gimnastičar, između 1957. i 1970. godine
dvostruki olimpijski, četverostruki svjetski, deseterostruki
europski i trinaestostruki jugoslavenski prvak.

Ljubljana, 17. rujna 2018.

nost, ki močno vpliva na življenje vsake skupnosti in države, ne glede na ureditev. Vrhunski športnik za seboj pusti krepko družbeno sled, ne le s športnimi rezultati, ampak tudi z odnosi, ki jih v športnem okolju razvija s trenerji, sotekmovalci, tekmeči ..., tako doma kot na tujem.

Slovenski športniki imajo pomembno vlogo v slovenskem narodu, poudarjajo občutek pripadnosti in povečujejo ugled Slovenije v svetu. Delujejo lahko zelo povezovalno, saj ni malo primerov, ko z uspehi v tujih klubih blažijo napetosti med narodi in državami. Na globalni ravni prispevajo tudi k razumevanju pestrosti in različnosti sveta. Poglejte prestope, selitve ali nakupe v nekaterih priljubljenih športih! Včasih je za kakšnega športnika kar težko ugotoviti pripadnost. Štejejo športni dosežki, poštena igra. Pri športnikih, ki nastopajo zunaj svoje domovine ali so pripadniki manjšine, pa je posebej pomembno, da so v enakopravnem položaju in da zaradi tega niso diskriminirani. Kot nas spomni pričujoča knjiga, slovenski športniki na Hrvaškem takšnih izkušenj nimajo. Tudi to je vrednota, ki se je moramo naučiti iz športa.

Miroslav Cerar

Slovenski telovadec, med letoma 1957 in 1970 dvakratni olimpijski, štirikratni svetovni, desetkratni evropski in trinajstkratni jugoslovanski prvak.

Ljubljana, 17. september 2018

Uvodna riječ autora

Knjiga *Slovinci u hrvatskom sportu - novi životopisi* četvrta je u ediciji knjiga o zaslužnim Slovincima i pojedincima slovenskoga podrijetla u Hrvatskoj, koji su dali svoj doprinos u raznim društvenim djelatnostima. Ujedno, to je u ediciji druga knjiga sa sportskom tematikom, nakon knjige *Slovinci u hrvatskom sportu* objavljene 2014. Ediciju su pokrenuli Slovenski dom i Vijeće slovenske nacionalne manjine Grada Zagrebu sa željom da hrvatskoj i slovenskoj javnosti predstave mnoge istaknute pojedince, koji su bili most između hrvatskog i slovenskog naroda kroz povijest pa sve do danas kada živimo zajedno u Europskoj uniji. Dodatna vrijednost edicije o zaslužnim Slovincima u Hrvatskoj je i dvojezičnost tih knjiga. Premda to znatno povećava troškove, veća je od toga važnost knjiga objavljenih na oba jezika jer to omogućuje svima zainteresiranima iz Republike Hrvatske i Republike Slovenije da ih čitaju na svojem materinjem jeziku, što je vrlo bitno.

Brojni Slovenci doselili su se i trajno nastanili na područje Hrvatske tijekom XIX. i XX. stoljeća, a i ranije kada još nije bilo nacionalnog izjašnjavanja. Razlozi za migraciju su najčešće bili ekonomski, ali i politički. Slovenci su kao mali narod često bili na udaru većih susjednih naroda i zbog toga su bili potiskivani sa svojih povijesnih teritorija. Poslije raspada SFR Jugoslavije, Republika Hrvatska i Republika Slovenija postale su, nakon osamostaljenja 1991. i međunarodnog priznanja 1992., neovisne države i prvi put su, nakon više stotina godina, ta dva naroda formalno prestala živjeti zajedno u istoj državi. Zbog višestoljetnih veza, pograničnih autohtonih područja i migracija, priznat je pripadnicima slovenskog naroda - Slovincima u Republici Hrvatskoj - status nacionalne manjine. Od tada je počelo sustavnije istraživanje Slovenaca i njihovih potomaka u Hrvatskoj. U zadnja dva desetljeća mnoge istaknute osobe iz hrvatskog javnog života prvi put su predstavljene u slovenskom nacionalnom kontekstu. Posebno se to odnosi na prvu generaciju rođenu u Hrvatskoj, od jednog ili oba slovenska roditelja. Zbog uglavnom iste rimokatoličke vjere i sličnog jezika te osobnih imena i prezimena, Slovenci su se znatno lakše i brže od drugih naroda uklopili u većinski narod. Njihovi potomci su već u prvoj generaciji uglavnom u svome okruženju percipirani kao Hrvati. Treba naglasiti da su doseljeni Slovenci, kao i njihovi potomci, uvijek bili lojalni građani svoje nove domovine Hrvatske te su zbog toga bili odlično prihvaćeni od domicilnog naroda.

Slovinci su se u Hrvatskoj uglavnom nastanjivali u većim gradovima. U Austro-Ugarskoj Monarhiji i potom u Kraljevini Jugoslaviji na popisima stanovništva pojedinih gradova udio Slovenaca znao je dosegnuti i 10 % ukupnog broja stanovnika. Tako su u Zagrebu između 1880. i 1948. Slovenci bili najbrojniji narod iza Hrvata (primjerice: 1890. 14 % i 1931. 9.49. %). Sličan postotak Slovenaca u stanovništvu imao je i grad Rijeka (1900. 8.9 %). I u mnogim drugim gradovima i mjestima na području gotovo cijele Republike Hrvatske živjeli su i još uvijek žive Slovenci i njihovi potomci.

Pripadnici slovenskog naroda doseljavali su se na područje Hrvatske najviše iz Slovenije i to povijesne regije Štajerske, ali i okolnih zemalja. Tako ih je veliki broj došao s područja Trsta i Primorske nakon I. svjetskog rata, raspada Austro-Ugarske i potpisivanja Rapalskog mirovnog sporazuma 1920. kada je Kraljevina Italija anektirala i dio etničkog slovenskog prostora. U manjem broju su došli iz Koruške nakon plebiscita 1920. kada je veliki dio te pokrajine pripao Republici Austriji. Od ostalih zemalja treba spomenuti i Bosnu i Hercegovinu u koju su za vrijeme Austro-Ugarske uprave planski dovođeni državni službenici iz Slovenije. Dio njih se poslije, nakon sloma Monarhije, s obiteljima preselio na područje današnje Republike Hrvatske.

Mnogi doseljeni Slovenci, kao i njihovi potomci, ostvarili su značajne javne karijere u Hrvatskoj, a sport je bio jedna od djelatnosti u kojoj su bili posebno uspješni. U novije su vrijeme u hrvatskom sportu djelovali, i još uvijek djeluju, profesionalni sportaši i treneri iz Slovenije.

Zbog iznimne uspješnosti i brojnosti Slovenaca i osoba slovenskoga podrijetla u hrvatskom sportu, nije bilo moguće sve zaslužne pojedince predstaviti u jednoj monografiji. Nakon izlaska knjige *Slovinci u hrvatskom sportu* počelo se razmišljati o pripremi separata od stotinjak stranica u kojem bi bili predstavljeni pojedinci koji u prvu knjigu nisu bili uvršteni, a ispunjavali su potrebne kriterije. O nekima su naknadno dokumentirani podaci, ali se nije moglo te životopise, nakon završetka prijevoda i grafičke pripreme, uključiti u knjigu već pripremljenu za tisak.

Prva knjiga *Slovinci u hrvatskom sportu* bila je izvrsno prihvaćena i potakla je dotok novih podataka o slovenskim sportašima. Zbog toga sam već potkraj 2014. počeo raditi abecedarij za dodatni separat. Tijekom istraživanja

Avtorjeva uvodna beseda

Knjiga *Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepisi* je četrta knjiga o zaslužnih Slovencih oziroma osebah s slovenskimi koreninami na Hrvaškem, ki so prispevale k razvoju različnih družbenih dejavnosti. To je hkrati tudi druga knjiga s športno tematiko; prva z naslovom *Slovenci v hrvaškem športu* je izšla leta 2014. Pisanje teh knjig sta spodbudila Slovenski dom in Svet slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba z željo, da bi hrvaški in slovenski javnosti predstavili pomembne posameznike, ki so bili v zgodovini most med hrvaškim in slovenskim narodom, in to vlogo opravljajo tudi danes, ko živimo skupaj v Evropski uniji. Dodana vrednost knjig o zaslužnih Slovencih na Hrvaškem je njihova dvojezičnost. To sicer poviša stroške, vendar se tako poveča pomembnost knjig, saj so te z objavo v obeh jezikih bralcem na Hrvaškem in v Sloveniji dostopne v materinščini, kar je zelo pomembno.

Številni Slovenci so se na območju današnje Hrvaške trajno naselili med 19. in 20. stoletjem, veliko jih je prišlo tudi prej, ko še ni bilo narodnega opredeljevanja. Razlogi za selitve so bili najpogosteje gospodarski, a tudi politični. Slovenci kot majhen narod so bili pogosto na udaru večjih sosednjih narodov in so bili zato izrinjeni s svojih zgodovinskih ozemelj. Po razpadu Jugoslavije sta Hrvaška in Slovenija postali neodvisni državi. Po osamosvojitvi leta 1991 in mednarodnem priznanju leta 1992 so Hrvati in Slovenci po več stoletjih prenehali živeti v isti državi. Zaradi večstoletnih vezi, obmejnih avtohtonih območij in selitev je bil pripadnikom slovenskega naroda – Slovencem na Hrvaškem – priznan položaj narodne manjšine. Takrat se je začelo tudi bolj načrtno preučevanje Slovencev in njihovih potomcev na Hrvaškem. V minulih dveh desetletjih so bile številne pomembne osebe iz hrvaškega javnega življenja prvič predstavljene v slovenskem narodnem kontekstu. To se nanaša predvsem na prvo generacijo rojenih na Hrvaškem, katerih starši – eden ali oba – so bili Slovenci. Večina jih je rimskokatoliške veroizpovedi, kar je poleg jezikovne bližine ter podobnih imen in priimkov glavni razlog, da so se Slovenci hitreje kot pripadniki drugih narodov stopili z večinskim narodom. Njihovi potomci so že v prvi generaciji v svojem okolju običajno sprejeti kot Hrvati. Poudariti je treba, da so slovenski priseljenci, kakor tudi njihovi potomci, lojalni državljani svoje nove domovine Hrvaške in da jih je matični narod zato lepo sprejemal.

Slovenci so se preseljevali predvsem v večja hrvaška mesta. V Avstro-Ogrski in Kraljevini Jugoslaviji je v popisih prebivalstva delež Slovencev v nekaterih mestih dosegel tudi desetino prebivalstva. V Zagrebu so bili med letoma 1880 in 1948 Slovenci drugi po številu, takoj za Hrvati (na primer leta 1890 jih je bilo 14 odstotkov, leta 1931 pa 9,49 odstotka). Podoben delež Slovencev je bil na Reki (8,9-odstotni delež leta 1900). Slovenci in njihovi potomci so živeli tudi v drugih mestih in krajih skoraj povsod na Hrvaškem. Priseljevali so se predvsem z območja današnje Slovenije, zlasti zgodovinske pokrajine Štajerske, a tudi od drugod. Veliko se jih je priselilo z območja Trsta in Primorske, ki sta kot slovenski etnični prostor po 1. svetovni vojni, razpadu Avstro-Ogrske in podpisu Rapalske mirovne pogodbe leta 1920 pripadla Italiji. Nekaj jih je prišlo tudi iz Koroške po plebiscitu leta 1920, ko je velik del te pokrajine pripadel Avstriji. Omeniti je treba tudi Bosno in Hercegovino, kamor so v obdobju Avstro-Ogrske načrtno napotili številne državne uslužbence iz Slovenije. Po zlomu monarhije se jih je veliko skupaj z družinami preselilo na območje današnje Hrvaške.

Številni priseljeni Slovenci in njihovi potomci so ustvarili pomembne javne kariere na Hrvaškem, šport pa je ena od dejavnosti, v katerih so bili posebej uspešni. V zadnjem obdobju so v hrvaškem športu delovali in še vedno delujejo poklicni športniki in trenerji iz Slovenije.

Zaradi izjemne uspešnosti in številnosti športnikov slovenskega rodu ni bilo mogoče vseh predstaviti v eni monografiji. Po izidu knjige *Slovenci v hrvaškem športu* se je začelo razmišljati o dodatku, ki bi še na kakšnih stotih straneh predstavil tiste športnike, ki niso bili uvrščeni v prvo knjigo, čeprav so izpolnjevali merila, ali pa so bili podatki o njih pridobljeni prepozno, ko sta bila prevod in grafična postavitev že končana, knjiga pa tik pred tiskom.

Prva knjiga *Slovenci v hrvaškem športu* je bila izjemno lepo sprejeta, bralce je spodbudila, da so prispevali nove podatke o slovenskih športnikih. Zato sem že konec leta 2014 začel sestavljati geslovník za dodatek. Vendar se je izkazalo, da bi bil ta nezadosten. Tudi zato, ker sem med raziskovanjem odkril še nekaj posameznikov, ki so

otkrio sam znatan broj novih osoba koje su zadovoljavale nacionalne i sportske kriterije pa se ispostavilo da separat ne bi bio dovoljan. Nakon dodatnih konzultacija s izdavačem i nakon njegova odobrenja projekta, krenuo sam početkom 2016. u pripremu nove knjige kao nastavka prethodne, ali sa životopisima novih zaslužnih pojedinaca.

U knjizi *Slovinci u hrvatskom sportu - novi životopisi* obuhvaćeno je ukupno 90 pojedinaca. Unatoč činjenici da ih je manje nego u prethodnoj, knjige su po opsegu približne veličine zato što su novi životopisi uglavnom veći i brojnije su fotografije uz njih. U knjizi *Slovinci u hrvatskom sportu* predstavljeno je 140 pojedinaca pa, zbog brojnosti biografija i velikog broja fotografija uz dvojezični tekst, dio životopisa nije mogao biti opsežnije predstavljen. U ovoj knjizi ima u životopisima pojedinaca više detalja o njihovim roditeljima i podrijetlu, kao i podataka o poznatim osobama iz njihovih obitelji i bliže rodbine te o nekim posebno zanimljivim životnim sudbinama. Isto tako detaljnije su predstavljene aktivnosti izvan sporta, ako su pojedini sportaši i u tome bili uspješni. Smatrao sam da je takav pristup koristan i u kontekstu daljnjih istraživanja o Slovenskoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj.

Svi pojedinci su u knjigu uvršteni kronološkim redom, od najstarije osobe do najmlađe. Kriteriji prema nacionalnoj pripadnosti isti su kao u prethodnoj knjizi. Predstavljene su osobe rođene u Sloveniji, Hrvatskoj ili trećim zemljama. Za rođene u Hrvatskoj u obzir su došli samo pripadnici prve generacije, kojima su jedan ili oba roditelja rodom iz Slovenije. Jedini izuzetak od tih kriterija je Josip Branko Godler, rođen u Zagrebu kao pripadnik druge generacije u obitelji slovenskoga podrijetla. Naime, Godlerov djed Mijo bio je rođeni Slovenac te jedan od najuglednijih zagrebačkih poduzetnika početkom XX. stoljeća. Obzirom da je Josip Branko Godler bio dugogodišnji član Hrvatsko-slovenskog društva prijateljstva te je uvijek s ponosom isticao svoje slovensko podrijetlo kao i pripadnost hrvatskom narodu, u njegovu je slučaju napravljen izuzetak.

Svim predstavljenim osobama do kojih se moglo doći (kao i članovima obitelji preminulih), postavljeno je pitanje žele li biti uvršteni u knjigu sa slovenskim nacionalnim predznakom. Na taj način izbjegnuti su nesporazumi oko njihova uvrštenja. Svi ostali su u knjigu uključeni na osnovi dokumentacije i podataka o njihovom slovenskom podrijetlu, iz matičnih ureda, gradskih groblja te državnih i gradskih arhiva. Za potrebe pisanja životopisa koristio sam opsežnu literaturu i razne izvore iz Hrvatske, Slovenije i trećih zemalja. Angažirao sam i stručne suradnike iz pojedinih sportova da svojim poznavanjem životopisa sportaša pomognu u pripremi podataka.

Treba naglasiti da su nacionalni kriteriji za uvrštavanje u ovu, kao i prethodnu knjigu o Slovincima u hrvatskom sportu, jednaki ili čak i nešto precizniji nego u sličnim projektima vezanima uz hrvatsko iseljništvo i manjinu. Naime, neosporno je da su se neki sportaši, treneri i sportski djelatnici u nacionalnom smislu izjašnjavali kao pripadnici hrvatskog naroda. Riječ je uglavnom o drugoj generaciji rođenoj u Hrvatskoj. Upravo zbog toga su u ovoj ediciji samo osobe rođene u prvoj generaciji na području Hrvatske u obiteljima slovenske tradicije, jer je kod daljnjih generacija dolazilo uglavnom do potpune asimilacije. Kao dugogodišnji suradnik i autor u knjigama o hrvatskom iseljinstvu i nacionalnoj manjini, susretao sam se sa slabijim kriterijima. U tim knjigama predstavljene su uglavnom osobe rođene izvan granica Republike Hrvatske, od kojih su mnoge druga ili čak treća generacija, za razliku od knjiga o Slovincima u kojima je riječ o prvoj generaciji. Nazivi knjiga vezanih za iseljništvo i nacionalnu manjinu pojedinog naroda koncipirani su uglavnom na isti način, kao što se može vidjeti iz literature.

Za knjigu *Slovinci u hrvatskom sportu - novi životopisi* može se ustvrditi da je prema mjestu rođenja uvrštenih pojedinaca znatno više iseljenička od prethodne s istom tematikom. Naime od ukupnog broja životopisa njih 54 (gotovo dvije trećine), obuhvaća rođene izvan teritorija Republike Slovenije. Dakle, brojčano dominiraju osobe rođene na području Republike Hrvatske i trećih zemalja. Nadalje, u prvoj su knjizi predstavljeni životopisi samo 4 osobe rođene u trećim zemljama, dok je u ovoj knjizi takvih 11. Zanimljivo je da među njima ima najviše osoba rođenih u Bosni i Hercegovini. To je bilo djelomično uvjetovano ekonomskim migracijama Slovenaca u BiH i kasnije u Hrvatsku za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije. Uz to, specifičnost u odnosu na prethodnu knjigu je i veći broj biografija rođenih u XIX. stoljeću. Posebno je interesantan udio životopisa žena, kojih je u ovoj knjizi razmjerno više. Tako je u prethodnoj knjizi predstavljeno 114 muškaraca i 26 žena, a u ovoj 67 muškarca i 23 žene. Objavljeni su i životopisi nekoliko pojedinaca koji su se sportom počeli baviti na području Hrvatske, a poslije su iz raznih razloga nastavili djelovati u drugim sredinama. Smatrao sam da i njih treba uvrstiti obzirom na slovensko porijeklo i činjenicu da su odlasci u druge sredine tadašnje zajedničke države, ili u inozemstvo, bili česta pojava, kao uostalom i danas.

Najstarija osoba predstavljena u knjizi je Mihael Vamberger, rođen 1851. u Dragotincima, a najmlađa osoba je David Šircelj rođen 1984. u Postojni.

izpolnjevali narodnostno in športno merilo. Po posvetovanju z založnikom in odobritvi novega projekta sem se v začetku leta 2016 lotil priprave nadaljevanja, torej nove knjige z življenjepisi novih zaslužnih posameznikov.

V knjigi *Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepisi* je predstavljenih 90 športnikov. Čeprav jih je manj kot v prvi knjigi, sta obe deli po obsegu skoraj enaki, saj so novi življenjepisi v glavnem obsežnejši, več je tudi fotografij. V knjigo *Slovenci v hrvaškem športu* je uvrščenih 140 posameznikov; zaradi velikega števila biografij in fotografij ter dvojezičnega besedila nekaterih športnikov ni bilo mogoče obširneje predstaviti. V tej knjigi je v življenjepisih več podrobnosti o starših in njihovih koreninah, o pomembnih posameznikih iz njihove družine ali rodbine ter o nekaterih posebej zanimivih življenjskih usodah. Prav tako so podrobneje predstavljene nešportne dejavnosti, v katerih so bili nekateri športniki tudi uspešni. Menil sem, da je takšen pristop koristen tudi z vidika nadaljnega raziskovanja slovenske narodne manjšine na Hrvaškem.

Športniki so v knjigi razvrščeni po kronološkem vrstnem redu, od najstarejšega do najmlajšega. Merilo narodne pripadnosti je enako kot v prejšnji knjigi. Predstavljeni so posamezniki, rojeni v Sloveniji, na Hrvaškem ali v tretjih državah. Za rojene na Hrvaškem so bili upoštevani pripadniki prve generacije, katerih starši, eden ali oba, so po rodu iz Slovenije. Edina izjema je Josip Branko Godler, ki se je rodil v Zagrebu kot pripadnik druge generacije v družini slovenskega rodu. Godlerjev oče Mijo je bil Slovenec, in sicer eden od najuglednejših zagrebških podjetnikov v začetku 20. stoletja. Ker je bil Josip Branko Godler dolgoletni član Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva in je vedno ponosno poudarjal tako svoje slovenske korenine kot tudi pripadnost hrvaškemu narodu, je v njegovem primeru narejena izjema.

Vsem športnikom oziroma družinskim članom preminulih športnikov, ki jih je bilo mogoče vprašati, je bilo zastavljeno vprašanje, ali želijo biti uvrščeni v knjigo s slovenskim narodnostnim predznakom. Tako smo se izognili morebitnim nesporazumom glede njihove uvrstitve. Ostali so v knjigo vključeni na podlagi dokumentacije in podatkov o njihovih slovenskih koreninah, pridobljenih iz matičnih uradov, pokopališč ter državnih in krajevnih arhivov. Pri pisanju življenjepisov sem uporabljal obsežno literaturo in različne vire iz Hrvaške, Slovenije in tretjih držav. K sodelovanju sem povabil tudi strokovnjake za posamezne športe, ki so s poznavanjem življenjepisov športnikov pomagali pri zbiranju podatkov.

Poudariti je treba, da je narodnostno merilo za uvrstitev v to knjigo o Slovencih v hrvaškem športu, kakor tudi v prejšnjo, enako ali celo nekoliko strožje kot v sorodnih projektih, povezanih s hrvaškim izseljenstvom ali manjšino. Dejstvo je namreč, da so se nekateri športniki, trenerji in športni delavci izrekli kot pripadniki hrvaškega naroda. Gre predvsem za drugo generacijo rojenih na Hrvaškem. Ravno zato so v tej izdaji samo športniki, rojeni v prvi generaciji Slovencev na Hrvaškem, in to v družinah s slovensko tradicijo, saj je v naslednjih generacijah v glavnem prišlo do popolne asimilacije. Kot dolgoletni sodelavec in avtor knjig o hrvaškem izseljenstvu in narodni manjšini sem se srečeval tudi s šibkejšimi merili. V teh knjigah so predstavljene predvsem osebe, rojene zunaj meja Hrvaške, med njimi veliko tudi iz druge ali celo tretje generacije, medtem ko je v knjigah o Slovencih upoštevana le prva generacija. Kot je razvidno iz literature, so naslovi knjig, povezanih z izseljenstvom ali narodno manjšino nekega naroda, v glavnem zasnovani podobno.

Za knjigo *Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepisi* lahko zapišemo, da je glede na rojstni kraj športnikov v veliko večji meri izseljenska kot prejšnja z enako tematiko. Med vsemi športniki, uvrščenimi vanjo, jih je 54 ali več kot dve tretjini rojenih zunaj ozemlja Slovenije. Številčno torej prevladujejo posamezniki, rojeni na območju Hrvaške ali tretjih držav. V prvi knjigi so bili le štirje življenjepisi oseb, rojenih v tretjih državah, medtem ko je v tej takšnih 11. Zanimivo je, da je med njimi največ rojenih v Bosni in Hercegovini. To je deloma posledica ekonomskih migracij Slovencev v BiH in pozneje Hrvaško v obdobju Avstro-Ogrske. Posebnost glede na prejšnjo knjigo je tudi večje število biografij rojenih v 19. stoletju. Posebej zanimiv je delež življenjepisov žensk, teh je v tej knjigi razmeroma več. V prejšnji knjigi je bilo predstavljenih 114 športnikov in 26 športnic, v tej pa 67 moških in 23 žensk. Objavljeni so tudi življenjepisi športnikov, ki so se s športom začeli ukvarjati na Hrvaškem, nadaljevali pa – iz različnih razlogov – drugje. Menil sem, da jih je treba uvrstiti v knjigo, in sicer zaradi slovenskega rodu in dejstva, da so bile selitve znotraj tedanje skupne države ali pa v tujino pogoste, kar navsezadnje velja tudi danes.

Najstarejši predstavljeni športnik v tej knjigi je Mihael Vamberger, rojen leta 1851 v Dragotincih, najmlajši pa David Šircelj, rojen leta 1984 v Postojni.

Prema sportskim dovezima može se zaključiti da prevladavaju javnosti nešto manje poznati sportaši nego u prethodnoj knjizi. Glavni razlog je svakako što je već predstavljeno 140 životopisa osoba koje su većinom bile iznimno uspješne u sportu. Zahtjevan je bio zadatak pronaći nova imena s takvom sportskom uspješnošću, koji uz to zadovoljavaju i nacionalne kriterije. U knjizi *Slovinci u hrvatskom sportu - novi životopisi* svojim postignućima izdvaja se tridesetak pojedinaca koji, prema onome što su ostvarili u svojim karijerama, imaju mjesto u svim sportskim antologijama Hrvatske i Slovenije, a to se odnosi ne samo na sportaše nego i na sportske djelatnike. Tako se među pionirima sporta posebno ističu: Dragutin Šulce, vođa Prednjačkog zbora Hrvatskog sokolskog saveza te pokretač i organizator I. i II. hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu, Janko Jazbec, vođa Hrvatske sokolske župe Vitezić i zamjenik načelnika Sokolske župe Sušak – Rijeka, Fran Šuklje, jedan od pokretača organiziranog sporta u Samoboru te dugogodišnji predsjednik Zagrebačkog nogometnog podsaveza, Andrej - Andrija Pirc, pokretač organiziranog kuglanja u Zagrebu i Rudolf - Rudi Reš, pokretač organiziranog plivanja i vaterpola u Sušaku i Dubrovniku. Od istaknutih sportskih djelatnika treba svakako izdvojiti: Mirka Šuštića, prvog glavnog tajnika Zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske i stručnog sekretara Fiskulturnog odbora Jugoslavije, Josipa Tomca, predsjednika Auto-moto saveza Hrvatske i Jugoslavije, Slavka Podgorelca, predsjednika Saveza rvačkih sportova Jugoslavije te suosnivača i prvog glavnog tajnika Hrvatskog olimpijskog odbora, Ivana Kerna, predsjednika obnovljenog Hrvatskog športskog saveza, suosnivača HOO-a te predsjednika Kajakaškog saveza Hrvatske i Hrvatskog rukometnog saveza, Alojzija Mausera, predsjednika i izvršnog direktora Hrvatskog streljaškog saveza kao i Ervina Sindika, tajnika Hrvatskog šahovskog saveza.

Od sportaša s međunarodnim uspjesima ističu se: Stjepan Bobek, osvajač dviju srebrnih medalja na Olimpijskim igrama i jedan od najboljih nogometaša svih vremena s našeg prostora, Božidar Komac, svjetski prvak u zrakoplovnom jedriličarstvu i Dejan Tonejc, svjetski i europski prvak u boćanju. Zatim osvajači svjetskih i europskih medalja: Ana Švajger - Jakovac u kuglanju, Josip Vogrinc u stolnom tenisu i Slavko Jereb u taekwondou ITF stila. Uz njih treba spomenuti Antona Štrbana, osvajača zlatne kacige i jednog od najuspješnijih srednjoeuropskih motociklista u međuratnom razdoblju te Josipa Pavliju, prvog prvaka Kraljevine SHS u biciklizmu i općenito u bilo kojem sportu. Od ostalih olimpijaca predstavljeni su Franjo - Luka Predanić i Oto Rebula u atletici, Milan Poredski u biciklizmu, Marijan Stipetić u plivanju i Karlo Pavlenč u veslanju. Odlični alpinisti su bili Adolf Rotovnik i Alfred Židan te svestrane sportašice Milena Serajnik - Šneller i Nada Bogović - Dečković. Odbojkašica Majda Novak - Mijaljević osvojila je zlato na Mediteranskim igrama.

Od trenera posebno se ističu: Branko Bogović, savezni kapetan biciklističke reprezentacije Jugoslavije, Boris Tučić, koji je uspješno vodio veslačke klubove u Rijeci i Puli, Vinko Polončić, biciklistički olimpijac iz Slovenije koji već godinama uspješno djeluje u Pazinu i legenda slovenskog plivanja Borut Petrič koji je uspješno djelovao u Dubrovniku. U vrijeme pisanja, prevođenja i pripreme ove knjige za tisak, najuspješniji slovenski treneri u hrvatskom sportu su: Matjaž Kek, koji vodi nogometnog prvoligaša i državnog prvaka Hrvatski nogometni klub *Rijeku*, i Andrej Hajnšek koji uspješno surađuje sa Sarom Kolak, zlatnom olimpijkom u atletici.

Posebnost ove knjige su i životopisi većeg broja pojedinaca uglavnom nepoznatih široj javnosti, koji nisu u sportu postigli značajnije uspjehe izvan državnih okvira, ali su na osnovi svog ukupnog djelovanja i rezultata zaslužili da ih se predstavi. Mnogima od njih ovo su prve objavljene biografije. Nisu izostavljeni ni članovi slovenskih organizacija koji su bili i uspješni u sportu. Tako je Jožica Mervar - Baki prije II. svjetskog rata bila predsjednica omladinske sekcije Narodne knjižnice i čitaonice (NAKIČ) iz Zagreba, a uz to i svestrana sportašica kao članica Sokola te nakon rata sportska djelatnica i dobitnica najvišeg republičkog priznanja. Poslije 1945. u zagrebačkom Slovenskom domu aktivan je Roman Bregar, kuglač i sportski djelatnik. Danas su u Slovenskom domu i Vijeću slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba vrlo aktivni Ivan Kunej, nekadašnji rukometaš i sportski djelatnik te Agata Klinar Medaković, prvakinja SR Hrvatske u alpskom skijanju.

Slovinci kao i njihovi potomci mogu s razlogom biti ponosni na sve uspjehe ostvarene u Hrvatskoj. Veze hrvatskog i slovenskog naroda bile su iznimno snažne tijekom duge zajedničke povijesti, sve do danas. To je dobar temelj i za uspješan suživot u budućnosti.

U Zagrebu, lipanj 2018.

Eduard Hemar

Glede na športne dosežke lahko rečemo, da v primerjavi s prvo knjigo prevladujejo v javnosti nekaj manj znani športniki. Glavni razlog je vsekakor ta, da je v prvo že uvrščenih 140 življenjepisov pomembnih oseb, po večini izjemno uspešnih v športu. Poiskati nova imena enako uspešnih športnikov ob izpolnjevanju narodnostnega merila je bila zelo zahtevna naloga. V knjigi *Slovenci v hrvaškem športu – novi življenjepisi* po dosežkih izstopa kakšnih 30 posameznikov, ki so si z uspehi v karieri zagotovili prostor v hrvaških in slovenskih športnih antologijah, in to velja tako za športnike kot za športne delavce. Med športnimi pionirji posebej izstopajo Dragutin Šulce, vodja prednjaškega zbora Hrvaške sokolske zveze, pobudnik in organizator prvega in drugega hrvaškega vsesokolskega zleta v Zagrebu; Janko Jazbec, vodja Hrvaške sokolske župe Vitezić in namestnik načelnika Sokolske župe Sušak - Reka; Fran Šuklje, eden od pobudnikov organiziranega športa v Samoborju in dolgoletni predsednik Zagrebške nogometne podzveze; Andrej Pirc - Andrija, pobudnik organiziranega kegljanja v Zagrebu; ter Rudolf Reš - Rudi, pobudnik organiziranega plavanja in vaterpola na Sušaku in v Dubrovniku. Med športnimi delavci je treba poudariti Mirka Šuštića, prvega glavnega tajnika Deželnega fizkulturenega odbora Hrvaške in strokovnega sekretarja Fizkulturenega odbora Jugoslavije; Josipa Tomca, predsednika Avto-moto zveze Hrvaške in Jugoslavije; Slavka Podgorelca, predsednika Zveze borilnih športov Jugoslavije ter soustanovitelja in prvega glavnega tajnika Hrvaškega olimpijskega komiteja; Ivana Kerna, predsednika obnovljene Hrvaške športne zveze, soustanovitelja Hrvaškega olimpijskega komiteja ter predsednika Kajakaške zveze Hrvaške in Hrvaške rokometne zveze; Alojzija Mauserja, predsednika in izvršnega direktorja Hrvaške lokostrelske zveze; ter Ervina Sindika, tajnika Hrvaške šahovske zveze.

Med športniki z mednarodnimi uspehi izstopajo Stjepan Bobek, dobitnik dveh srebrnih medalj na olimpijskih igrah in eden od najboljših nogometašev v zgodovini na tem območju; Božidar Komac, svetovni prvak v jadralnem letalstvu; in Dejan Tonejc, svetovni in evropski balinarski prvak. Tu so tudi dobitniki svetovnih in evropskih medalj: Ana Švajger - Jakovac v kegljanju, Josip Vogrinc v namiznem tenisu in Slavko Jereb v tekvondoju po pravilih ITF. Ob njih je treba omeniti Antona Štrbana, dobitnika zlate čelade in enega od najuspešnejših srednjeevropskih motoristov v medvojnem obdobju, ter Josipa Pavlija, prvega prvaka Kraljevine SHS v kolesarstvu in v športu nasploh. Od udeležencev olimpijskih iger so predstavljeni še Franjo Predanić - Luka in Oto Rebula v atletiki, Milan Poredski v kolesarstvu, Marijan Stipetić v plavanju in Karlo Pavlenč v veslanju. Odlični alpinisti so bili Adolf Rotovnik in Alfred Židan ter vsestranski športnici Milena Serajnik - Šneller in Nada Bogović - Dečković. Odbojkarica Majda Novak - Mijaljević je osvojila zlato na sredozemskih igrah.

Med trenerji posebej izstopajo Branko Bogović, zvezni kapetan jugoslovanske kolesarske reprezentance; Boris Tučić, ki je uspešno vodil veslaška kluba na Reki in v Pulju; Vinko Polončić, kolesarski olimpijec iz Slovenije, ki že leta uspešno deluje v Pazinu; in legenda slovenskega plavanja Borut Petrič, ki je uspešno deloval v Dubrovniku. Med pisanjem, prevajanjem in pripravo knjige za tisk sta najuspešnejša slovenska trenerja v hrvaškem športu Matjaž Kek, ki vodi nogometnega prvoligaša in državnega prvaka Hrvaški nogometni klub *Rijeka*, ter Andrej Hajnšek, ki uspešno sodeluje z zlato olimpijko v atletiki Saro Kolak.

Posebnost te knjige so tudi življenjepisi več oseb, ki so najširši javnosti manj znane, saj niso dosegle vidnejših uspehov zunaj državnih meja, vendar si zaradi dolgoletnega delovanja in rezultatov zaslužijo predstavitev. Za nekatere so to prve objavljene biografije. Vključeni so tudi člani slovenskih organizacij, ki so bili uspešni v športu. Jožica Mervar - Baki je bila pred drugo svetovno vojno predsednica mladinske sekcije Narodne knjižnice in čitalnice (NAKIČ) iz Zagreba, ob tem pa tudi vsestranska športnica v Sokolu, po vojni pa športna delavka in dobitnica najvišjega republiškega priznanja. Po letu 1945 je v zagrebškem Slovenskem domu deloval Roman Bregar, kegljač in športni delavec. Danes sta v Slovenskem domu in Svetu slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba zelo dejavna Ivica Kunej, nekdanji rokometas in športni delavec, ter Agata Klinar Medaković, hrvaška prvakinja v alpskem smučanju.

Slovenci in njihovi potomci so lahko upravičeno ponosni na uspehe, dosežene na Hrvaškem. Vezi med hrvaškim in slovenskim narodom so bile v dolgi skupni zgodovini izjemno močne in so še danes. To je dober temelj za uspešno sožitje tudi v prihodnje.

V Zagrebu, junija 2018

Eduard Hemar

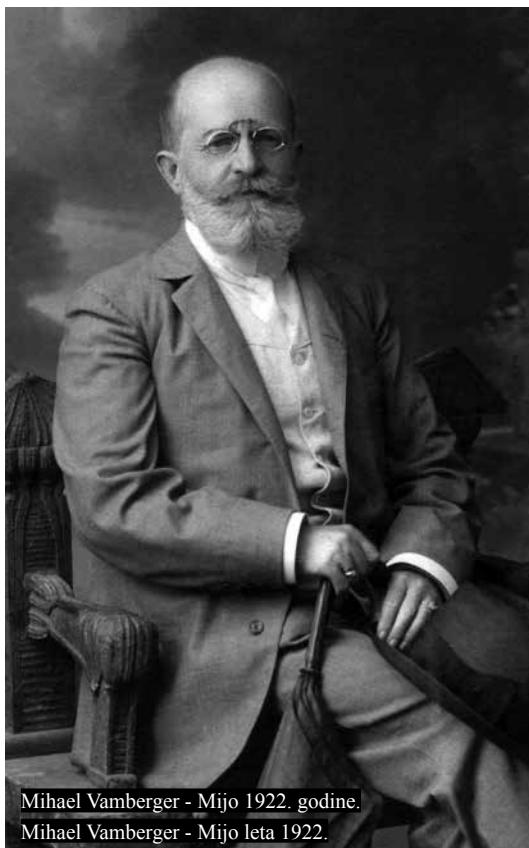
SLOVENCİ U HRVATSKOM SPORTU

Novi životopisi

SLOVENCİ V HRVAŠKEM ŠPORTU

Novi življenjepisi

MIHAEL VAMBERGER - Mijo **(Dragotinci, Sveti Jurij ob Ščavnici, 18. IX. 1851. – Rečica kod Karlovca, 11. VII. 1930.)**

Mihael Vamberger - Mijo 1922. godine.
Mihael Vamberger - Mijo leta 1922.

Rođen je u zemljoradničkoj obitelji oca Jakoba i majke Helene, rođ. Lukovnjak. Odrastao je u selu Dragotinci koje se nalazi južno od rijeke Mure u regiji Pomurje. U svojoj ranoj mladosti bio je pastir i tako je pomagao roditeljima. Osnovnu školu polazio je u Sv. Juraju ob Ščavnici i Ljutomeru, gimnaziju u Varaždinu, a diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1879. klasičnu filozofiju i filologiju. U Zagrebu je završio i tečaj stenografije kod Slovenca Antona Bezenška. U Hrvatskoj je dobio nadimak Mijo pod kojim je bio poznatiji nego pod vlastitim imenom. Kao mobilizirani vojnik Austro-Ugarske Monarhije sudjelovao je 1878. u napadu na Bosnu i Hercegovinu i bio ranjen u ruku. U rujnu 1879. odlukom Kraljevske hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade u Zagrebu imenovan je namjesnim učiteljem za strane jezike na staroj gimnaziji u Karlovcu. Nakon dolaska u novu sredinu uključio se, kao mlad i poletan čovjek, u društvena zbivanja i postao član raznih udruga. Bio je aktivni član Vatrogasnog društva i Narodne čitaonice, tajnik Gimnazijskog potpornog društva, a 1885. bio je jedan od osnivača Pokupskog sokola u Karlovcu, kojem je dao posebno veliki doprinos.

Pokupski sokol osnovan je kao treći među hrvatskim sokolskim društvima nakon Hrvatskog sokola u Zagrebu (1874.) i Varaždinskog sokola (1877.). Za prvog starješinu Pokupskog sokola izabran je gradski liječnik Ljudevit - Lujo Harazim, a od 1887. do 1889. dužnost starješine obnašao je Mihael - Mijo Vamberger. Pod njegovim

vodstvom Pokupski sokol se znatno razvio i imao je puno uspjeha. Vođena je briga da se život u udruzi razvija u demokratskom duhu i poticana je ljubav prema tjelovježbi. Svi aktivni članovi, a pogotovo vježbači, pripremali su se za javne nastupe. Članovi karlovačkog Sokola, predvođeni Vambergerom, sudjelovali su 1888. na proslavi 25-godišnjice ljubljanskog Sokola. Na toj velikoj proslavi bio je Vamberger vođa svih Sokola iz Hrvatske i tom je prigodom proglašen začasnim članom Sokolskog društva Ljubljana Matica. Vodio je potom Pokupski sokol na posvetu barjaka Dolenjskom sokolu u Novo Mesto. Organizirao je u Karlovcu brojne javne vježbe na kojima je i sam nastupao. Njegovim nastojanjem razvijen je i posvećen barjak tog društva, a za pokrovitelja društva uspio je pridobiti Slovenca Josipa Gorupa, pl. Slavinjskog, poduzetnika i najbogatijeg stanovnika Grada Rijeke.

Unatoč svim postignutim uspjesima Mijo je u lipnju 1889. odstupio s položaja starješine, jer su ga protivnici sokolstva u Karlovcu napadali pa nije htio štetiti sokolskom društvu. Ostao je i dalje član Pokupskog sokola i s velikom nadom gledao u budućnost toga društva. Bio je poklonik velikih javnih i masovnih nastupa vježbača. Godine 1890. nazočio je kao predstavnik sokolskog društva sokolskoj slavi u Celju, a od 27. do 30. lipnja 1891. prisustvovao je II. svesokolskom sletu u Pragu. U kolovozu 1891. dočekaio je zadarske sokole u Karlovcu, održao im pozdravni govor i otpratio ih do Jastrebarskog na putu za Zagreb, kamo su došli pješačeći sve od Zadra. Kada je prethodno u rujnu 1890. za namjesnog učitelja na Kraljevsku veliku realnu gimnaziju u Rakovac (naselje u Karlovcu) došao Franjo Bučar, petnaest godina stariji Vamberger svesrdno je podržao i pomogao mlađem kolegi i sokolašu da preuzme obveze vođe, a od siječnja 1891. i tajnika u Pokupskom sokolu. Neraskidiva suradnja njih dvojice nastavila se i nakon odlaska Bučara iz Karlovca u jesen 1891. Tada je došlo do zastoja u radu udruge jer se i Mijo povukao iz sokolskog života. Ali, nemirni sokolski duh nije mu dao mira pa je s mjesnim učiteljem Miljenkom Stefanovićem 1896. pokušao obnoviti rad Pokupskog sokola, što tada nisu uspjeli.

Nakon deset godina, održana je u Karlovcu 4. lipnja 1902. obnoviteljska Skupština Pokupskog sokola koji će uskoro biti preimenovan u Hrvatski sokol. Marljivo je sudjelovao u obnovi društva i pripremi rada. Izabran je u prvi Odbor, kao i na Drugoj redovnoj glavnoj skupštini 1. svibnja 1904. Kada je u karlovačkoj gimnaziji Ferdo

MIHAEL VAMBERGER - Mijo **(Dragotinci, Sveti Jurij ob Ščavnici, 18. 9. 1851–Rečica pri Karlovcu, 11. 7. 1930)**

Rodil se je v kmečki družini očetu Jakobu in materi Heleni, roj. Lukovnjak. Odraščal je v Dragotincih, ki ležijo južno od Mure, v Pomurju. V zgodnji mladosti je delal kot pastir in tako pomagal staršem. Osnovno šolo je obiskoval v Sv. Juriju ob Ščavnici in v Ljutomeru, gimnazijo v Varaždinu, diplomiral pa je na Filozofski fakulteti v Zagrebu leta 1879, in sicer iz klasične filozofije in filologije. V Zagrebu je končal tudi stenografski tečaj pri Slovincu Antonu Bezenšku. Na Hrvaškem so ga klicali Mijo; pod tem vzdevkom je bil bolj znan kot pod lastnim imenom. Kot mobiliziranec je leta 1878 sodeloval v napadu Avstro-Ogrske na Bosno in Hercegovino in bil ranjen v roko. Septembra 1879 ga je kraljeva hrvaško-slavonsko-dalmatinska deželna vlada v Zagrebu imenovala za učitelja tujih jezikov na stari gimnaziji v Karlovcu. Po prihodu v novo okolje se je kot mlad in zagnan človek hitro vključil v družbeno dogajanje. Včlanil se je v različna društva, med drugim v gasilskega, v narodno čitalnico in Gimnazijsko podporno društvo, v katerem je bil tajnik. Leta 1885 je bil med ustanovitelji Pokolpskega sokola v Karlovcu in kasneje veliko prispeval k njegovemu razvoju.

Pokolpski sokol je bil ustanovljen kot tretje hrvaško sokolsko društvo; pred tem sta bila ustanovljena Hrvaški sokol v Zagrebu (1874) in Varaždinski sokol (1877). Za prvega starešino Pokolpskega sokola je bil izvoljen mestni zdravnik Ljudevit Harazim - Lujo. Med letoma 1887 in 1889 je to funkcijo opravljal Mihael Vamberger - Mijo. Pod njegovim vodstvom se je Pokolpski sokol zelo razvil in dosegel veliko uspehov. Društveno življenje je potekalo v demokratičnem duhu. Spodbujali so ljubezen do telovadbe. Vsi aktivni člani, še posebej pa telovadci, so se redno pripravljali za javne nastope. Pod Vambergerjevim vodstvom so člani karlovškega sokolskega društva leta 1888 sodelovali na proslavi 25. obletnice ljubljanskega Sokola. Na tej veliki slovesnosti je bil Vamberger vodja vseh sokolov iz Hrvaške. Ob tej priložnosti je postal častni član Sokolskega društva Ljubljana Matica. Pokolpski sokol je popeljal tudi na slovesnost ob posvetitvi zastave Dolenjskega sokola v Novem mestu. V Karlovcu je organiziral številne javne vaje in na njih tudi sam nastopal. Po njegovi zaslugi so razvili in posvetili zastavo Pokolpskega sokola. Za pokrovitelja mu je uspelo pridobiti Slovenca Josipa Gorupa, pl. Slavinskega, podjetnika in najbogatejšega prebivalca Reke.

Kljub vsem uspehom je Mijo junija 1889 odstopil s položaja starešine, saj so ga nasprotniki sokolstva v Karlovcu napadali, in ni želel škoditi sokolskemu društvu. Še naprej je ostal član Pokolpskega sokola in se z velikimi upi oziral v prihodnost. Bil je privrženec velikih javnih in množičnih nastopov telovadcev. Leta 1890 je bil kot predstavnik sokolskega društva navzoč na sokolski slovesnosti v Celju, naslednje leto pa se je od 27. do 30. junija udeleževal drugega vsesokolskega zleta v Pragi. Avgusta 1891 je v Karlovcu sprejel zadrške sokole in jih po pozdravnem govoru pospremil do Jastrebarskega, na poti v Zagreb, kamor so pešačili vse od Zadra. Ko je nekaj mesecev prej, septembra 1890, za stalnega učitelja na Kraljevsko veliko realno gimnazijo v Rakovac (naselje v Karlovcu) prišel Franjo Bučar, ga je petnajst let starejši Vamberger vsestransko podprl. Mlajšemu kolegu in sokolu je pomagal pri prevzemanju vodstvenega položaja v Pokolpskem sokolu. Bučar je bil od leta 1891 tudi tajnik v tem sokolskem dru-

Zgrada gimnazije u Karlovcu početkom XX. stoljeća.
Gimnazijska stavba v Karlovcu na začetku 20. stoletja.

štvu. Tesno sodelovanje sta ohranila tudi potem, ko je Bučar jeseni 1891 odšel iz Karlovca. Delovanje društva je zamrlo, saj se je tudi Mijo umaknil iz sokolskega življenja. Vendar mu nemirni sokolski duh ni dal miru. Z učiteljem Miljenkom Stefanovićem sta leta 1896 poskusila obnoviti delovanje Pokolpskega sokola, vendar jima ni uspelo.

Deset let pozneje, 4. junija 1902, je v Karlovcu potekala obnovitvena skupščina Pokolpskega sokola. Kasneje so ga preimenovali v Hrvaški sokol. Vamberger je marljivo sodeloval

Fezerinac, poznati sokol, napustio službu učitelja tjelovježbe, 18. listopada 1905. zamijenio ga je Vamberger. Nakon nešto više od godinu dana dobio je premještaj u vladin Odjel za bogoštovlje i nastavu u Zagrebu. Tako je nakon 27 godina službovanja u gimnaziji, 30. siječnja 1907. napustio Karlovac. S karlovačke željezničke postaje ispratilo ga je mnoštvo pripadnika Sokola, građana i učenika. Nepunih mjesec dana nakon odlaska izabran je na Petoj glavnoj redovitoj godišnjoj skupštini Hrvatskog sokola u Karlovcu 24. veljače 1907. za začasnog (počasnog) člana tog društva.

Umirovljen je 1914. u Zagrebu. Bio je član i doživotni predsjednik Hrvatskog stenografskog društva u Zagrebu i dopisni član stenografskog društva u Beču. Uz to je kao svestrani autor objavio veliki broj radova o stenografiji, a u mladosti je pisao kratku prozu i poslije razne članke s područja pedagogije i sokolstva. Preminuo je u 79. godini života u Župnom dvoru Rečica u blizini Karlovca prilikom posjete lokalnom župniku. Pokopan je na gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu.

Svojim djelovanjem zadužio je Grad Karlovac i sokolski pokret u Karlovcu i Hrvatskoj.

Lit.: *Hrvatski sokol u Karlovcu 1902. – 1912.*, Karlovac, 1912.; J. Nikšić, "Brat Mijo Vamberger", *Sokolski glasnik br. 21*, Ljubljana, 1. rujan 1930.; Lj. A. Lisac, "Vamberger, Mihael (Mijo)", *Slovenski biografski leksikon 13 svezak*, Ljubljana, 1982.; M. Čulig, "Mihael Vamberger – Mijo, sokolski djelatnik, propagator tjelovježbe", *Povijest hrvatskog porta br. 113*, Zagreb, lipanj 1997.; S. Jerman, *Slovinci Karlovcu Karlovac Slovincima 1579. - 2009.*, Karlovac, 2012.; E. Hemar, "Slovinci u hrvatskom sportu: Mihael Vamberger - starješina Pokupskog sokola u Karlovcu", *Novi odmev br. 63.*, Zagreb, listopad 2017.

LUKA BROLIH

(Hotemaže, 9. X. 1867. – Maribor, 23. XI. 1933.)

Luka Brolih 1924. godine.
Luka Brolih leta 1924.

Rođen je u selu Hotemaže u sjeverozapadnoj Sloveniji, koje je sada u Općini Šenčur.

Maturirao je 1891. godine, a 1901. položio je stručni ispit. Prvo se zaposlio školske godine 1901./1902. u Državnoj gimnaziji u Mariboru gdje je predavao povijest i zemljopis. Od 1902. do 1918. bio je profesor u Carsko-kraljevskoj velikoj državnoj gimnaziji u Pazinu (osnovanoj 1899.). U Pazinu je predavao njemački jezik, povijest, i zemljopis. Bio je na glasu kao vrlo strog profesor. Često je u školskim prostorijama, ali i izvan njih, držao predavanja o važnim povijesnim događajima smatrajući da su poučna i zanimljiva i širem krugu ljudi. Prema sjećanjima njegovih učenika ostalo je zapisano kako nije u potpunosti savladao hrvatski jezik pa bi se na predavanjima ponekad služio i slovenskim. U pazinskoj je Gimnaziji proveo 16 godina, sve do sloma Austro-Ugarske Monarhije.

U vrijeme njegova djelovanja u Pazinu je radilo još 12 profesora Slovenaca. Među njima je bio Ivan Kos (Kneža, Tolmin, 9. XII. 1849. – Pazin, 30. VIII. 1931.), koji je u istom razdoblju od 1902. do 1918. bio ravnatelj pazinske Gimnazije. Jedan od poznatijih profesora Slovenaca bio je i Aleksander - Saša Šantel (Gorica, 15. III. 1883. – Ljubljana, 1. VII. 1945.) slikar, skladatelj i pedagog, koji je predavao od 1907. do 1918. Njegova kći Duša Šantel - Kanoni (Pazin, 24. I. 1908 – Ljubljana, 15. VIII. 1988.), bila je jedna od pionirki ženske atletike u Sloveniji i Kraljevini SHS te članica Sokola i višestruka državna prvakinja i reprezentativka u sprinterskim i skakačkim disciplinama.

Profesor Brolih aktivno je djelovao u više pazinskih društava. Bio je član Tjelovježbenog društva Hrvatski sokol osnovanog 1903. i Odbora za prosvjetu. Najviše je pridonio radu Istarskog planinarskog društva (IPD). Društvo je bilo osnovano 1906. u Pazinu na poticaj dr. Dinka Trinajstića (Vrbnik, 9. X. 1858. – Crikvenica, 27. II. 1939.), hrvatskog političara koji je zastupao ideje narodnog preporoda istarskih Hrvata. Važno je napomenuti da

pri obnovi društva in delovnih pripravah. Izvolili so ga v prvi društveni odbor, nato pa na redni skupščini 1. maja 1904 še v drugega. Ko je znani sokol Ferdo Fezerinac odšel s karlovške gimnazije, kjer je bil telovadni učitelj, ga je 18. oktobra 1905 zamenjal Vamberger. Po dobrem letu je dobil premestitev v Zagreb, in sicer v vladni urad za bogoslovje in verouk. Tako je po 27 letih službovanja v gimnaziji 30. januarja 1907 zapustil Karlovec. Na karlovški železniški postaji se je od njega poslovila množica sokolov, meščanov in učencev. Čez slab mesec, 24. februarja 1907, so ga na peti glavni redni skupščini Hrvaškega sokola v Karlovcu imenovali za častnega člana.

Upokojil se je leta 1914 v Zagrebu. Bil je član in dosmrtni predsednik Hrvaškega stenografskega društva v Zagrebu ter dopisni član stenografskega društva na Dunaju. Kot vsestranski avtor je veliko objavljaj. Ne le s področja stenografije, ampak tudi kratko prozo, ki jo je ustvarjal v mladosti, kasneje pa različne članke s področja pedagogike in sokolstva. Umril je v 79. letu starosti v Rečici pri Karlovcu, med obiskom tamkajšnjega župnišča. Pokopan je na zagrebškem mestnem pokopališču Mirogoj.

S svojim delovanjem je veliko naredil za Karlovec ter sokolsko gibanje v Karlovcu in na Hrvaškem.

Lit.: *Hrvatski sokol u Karlovcu 1902.–1912.*, Karlovec, 1912; J. Nikšić, Brat Mijo Vamberger, *Sokolski glasnik* št. 21, Ljubljana, 1. september 1930; L. A. Lisac, Vamberger, Mihael (Mijo), *Slovenski biografski leksikon*, 13. zvezek, Ljubljana, 1982; M. Čulig, Mihael Vamberger - Mijo, sokolski djelatnik, propagator tjelovježbe, *Povijest hrvatskog sporta* št. 113, Zagreb, junij 1997; S. Jerman, *Slovenski Karlovcu Karlovac Slovincima 1579.–2009.*, Karlovec, 2012; E. Hemar, Slovinci v hrvatskom sportu: Mihael Vamberger - starješina Pokupskog sokola u Karlovcu, *Novi odmev* št. 63, Zagreb, oktober 2017.

LUKA BROLIH

(Hotemaže, 9. 10. 1867–Maribor, 23. 11. 1933)

Rodil se je v vasi Hotemaže v severozahodni Sloveniji, v današnji občini Šenčur. Maturiral je leta 1891, strokovni izpit pa opravil leta 1901. Prvo zaposlitev je dobil v šolskem letu 1901/1902 na Državni gimnaziji v Mariboru, kjer je predaval zgodovino in zemljepis. Med letoma 1902 in 1918 je bil profesor na Cesarsko-kraljevi veliki državni gimnaziji v Pazinu (ustanovljeni leta 1899). V Pazinu je predaval nemščino, zgodovino in zemljepis. Veljal je za zelo strogega profesorja. Pogosto je v šoli in zunaj nje pripravljaj predavanja o pomembnih zgodovinskih dogodkih. Menil je, da so takšna predavanja lahko poučna in zanimiva tudi za širši krog ljudi. Njegovi nekdanji učenci so se spominjali, da ni dobro govoril hrvaškega jezika in da je zato včasih predaval tudi v slovenščini. V pazinski gimnaziji je deloval 16 let, vse do zloma Avstro-Ogrske.

V tistem obdobju je bilo v Pazinu zaposlenih še 12 profesorjev Slovencev. Med njimi Ivan Kos (Kneža, Tolmin, 9. 12. 1849–Pazin, 30. 8. 1931), ki je bil prav med letoma 1902 in 1918 ravnatelj pazinske gimnazije. Eden od bolj znanih profesorjev Slovencev je bil Aleksander Saša Šantel (Gorica, 15. 3. 1883–Ljubljana, 1. 7. 1945), slikar, skladatelj in pedagog; v Pazinu je predaval med letoma 1907 in 1918. Njegova hči Duša Šantel - Kanoni (Pazin, 24. 1. 1908–Ljubljana, 15. 8. 1988) je bila med pionirkami ženske atletike v Sloveniji in SHS, članica Sokola, večkratna državna prvakinja ter reprezentantka v sprinterskih in skakalnih disciplinah.

Profesor Brolih je bil dejaven v več pazinskih društvih. Bil je član Telovadnega društva Hrvaški sokol, ustanovljenega leta 1903, in Odbora za pros-

Profesor Brolih 1907. godine kao razrednik prve generacije pazinskih maturanata; sjedi peti s lijeva.
Profesor Brolih leta 1907, kot razrednik prve generacije pazinskih maturantov; sedi peti z leve.

je IPD bio osnovan kao podružnica Slovenskoga planinskog društva iz Ljubljane što pokazuje čvrstu povezanost Hrvata i Slovenaca toga vremena. Na osnivačkoj Skupštini IPD-a za prvog predsjednika izabran je Luka Brolih. Odmah po osnivanju, IPD je počeo s organiziranjem izleta po Istri. O djelovanju društva pisao je povremeno ljubljanski Planinski vestnik. Godine 1910. na izbornoj skupštini IPD-a Brolih je ponovno izabran za predsjednika. Daljnjih podataka o djelovanju tog udruženja nema, ali ostaje zabilježeno da je to prvo hrvatsko planinarsko društvo koje je bilo osnovano na području današnje Istarske županije. Talijani su svoje prvo planinarsko društvo u Istri osnovali još 1876. u Labinu pod nazivom: Società Alpina dell'Istria. Tako se 2016. navršilo 140 godina od početaka organiziranog planinarstva na području današnje Istarske županije i 110 godina od osnivanja Istarskog planinarskog društva.

Prof. Brolih često je organizirao izlete i za svoje učenike iz Gimnazije. U gimnazijskim kronikama ostalo je zapisano da je u školskoj godini 1912./1913. organizirao sljedeće izlete: 5. 10. 1912. u Sv. Petar u Šumi, 19. 4. 1913. u Draguč, 26. 4. 1913. u pazinsku okolicu, a u školskoj godini 1913./1914. organizirao je četiri izleta u pazinsku okolicu. Po završetku I. svjetskog rata, kada je nakon talijanske okupacije Istre zatvorena pazinska Gimnazija na hrvatskom jeziku, vratio se u Sloveniju. Zaposlio se u Državnoj realnoj gimnaziji u Mariboru, u kojoj je radio kao profesor povijesti i zemljopisa sve do odlaska u mirovinu. Preminuo je u 66. godini života i pokopan je u Mariboru.

Zbog velikih zasluga u promicanju istarskog i pazinskog planinarstva današnja Planinarska sekcija Gimnazije i strukovne škole „Juraj Dobrila“ u Pazinu djeluje pod nazivom "Luka Brolih".

Lit.: Spomen knjiga gimnazije u Pazinu 1899 – 1969, Pazin, 1973.; Ž. Poljak, Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva, Zagreb, 2004.; Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin: Školski kurikulum 2010./2011., Pazin, rujan 2010.; B. Riman, "Delovanje Slovensko-hrvatskih društva u Pazinu", Acta Histriae br. 1-2, Koper, 2012.; B. Riman, "Slovenski profesori u Carsko-kraljevskoj velikoj gimnaziji u Pazinu", Acta Histriae br. 2, Koper, 2016.; E. Hemar, Istarski sportski biografski leksikon, Pula, 2016.

DRAGUTIN ŠULCE

(Zagreb, 21. XII. 1873. – Zagreb, 5. XII. 1945.)

Njegov otac Johann Traugott Schulze bio je Lužički Srbin (Serbja, Serby) rodom iz regije Lužica, čiji je povijesni teritorij nakon II. svjetskog rata podijeljen između Njemačke i Poljske. Majka Marija, rođ. Godler, bila je Slovenka. Dragutin je kršten imenom Traugott u Evangeličkoj crkvenoj općini u Zagrebu tri dana nakon rođenja. Tijekom života koristio je samo verziju prezimena Šulce. Imao je vrlo teško djetinjstvo. Samo sat nakon njegova rođenja umro mu je otac koji je bio građevinar (krovopokrivač) i od svog je rada jedva prehranjivao obitelj. Kada je Dragutin imao deset godina preminula mu je 1884. i majka. Bili su toliko siromašni da je išao od kuće do kuće i molio novac kako bi majku mogao dostojno pokopati. Potom su on i sestra ostali na ulici kao siročad bez rodbine, ali usprkos svemu nije klonuo duhom. Uz pomoć dobrih ljudi uspio je završiti četiri razreda Realne gimnazije. Kada je ponestalo sredstava za njegovo daljnje školovanje, izučio je tipografski zanat kod poznatog zagrebačkog tiskara Albrechta i postao majstor. Urođenom marljivošću i upornošću napredovao je u struci i postao poslovođa te je poslije vodio renomirane tiskarske zavode.

Teška životna borba od ranog djetinjstva narušila je njegovo zdravlje i zbog toga je na preporuku liječnika 1893. postao član Hrvatskog sokola u Zagrebu, kako bi vježbanjem ojačao svoj organizam. Sokolstvo je od prvog dana shvatio vrlo ozbiljno. Iako je vrlo brzo postao uspješan sokolaš nije se zadovoljio uspjehom u lokalnim razmjerima. Od svoje skromne plaće štedio je novac, a uz to samouk učio češki jezik. Kad je skupio potrebnu svotu otišao je na preporuku Hrvatskog sokola 1898. u Prag na tromjesečni gimnastički tečaj u organizaciji Češkog sokolskog saveza. Na tečaju je marljivo vježbao i učio pa to nije ostalo

veto. Največ je prispeval k delovanju Istrskega planinskega društva (IPD). To je bilo ustanovljeno leta 1906 v Pazinu na pobudo dr. Dinka Trinajstića (Vrbnik, 9. 10. 1858–Crikvenica, 27. 2. 1939), hrvaškega politika, zagovornika ideje narodnega preporoda istrskih Hrvatov. Pomembno je poudariti, da je bil IPD ustanovljen kot podružnica Slovenskega planinskega društva iz Ljubljane, kar govori o tedanjih trdnih vezeh med Hrvati in Slovenci. Na ustanovni skupščini je prvi predsednik IPD postal Luka Brolih. Takoj po ustanovitvi je začel pripravljati izlete po Istri. O delovanju društva je občasno poročal za ljubljanski Planinski vestnik. Leta 1910 so na volilni skupščini IPD Broliha znova izvolili za predsednika. Podatkov o nadaljnjem delovanju tega društva ni, zapisano pa je, da je bilo to prvo hrvaško planinsko društvo, ustanovljeno na območju današnje Istrske županije. Italijani so svoje prvo planinsko društvo v Istri ustanovili že leta 1876 v Labinu (*Società Alpina dell'Istria*). Tako je leta 2016 minilo 140 let od začetka organiziranega planinstva na območju današnje Istrske županije in 110 let od ustanovitve Istrskega planinskega društva.

Profesor Brolih je pogosto organiziral izlete tudi za svoje dijake. V gimnazijskih kronikah je zapisano, da je v šolskem letu 1912/1913 pripravil naslednje izlete: 5. 10. 1912 v Sv. Petar u Šumi, 19. 4. 1913 v Draguč, 26. 4. 1913 v okolico Pazina. V šolskem letu 1913/1914 so bili na štirih izletih v pazinski okolici. Po koncu prve svetovne vojne, ko je bila po italijanski okupaciji Istre zaprta pazinska hrvaška gimnazija, se je vrnil v Slovenijo. Zaposlil se je na Državni realni gimnaziji v Mariboru, kjer je bil profesor zgodovine in zemljepisa vse do upokojitve. Umril je v 66. letu starosti in je pokopan v Mariboru.

Zaradi velikih zaslug Luke Broliha za razvoj planinstva v Istri in Pazinu se po njem imenuje Planinska sekcija Gimnazije in strokovne šole Juraja Dobrile v Pazinu.

Lit.: Spomen knjiga gimnazije u Pazinu 1899–1969, Pazin, 1973; Ž. Poljak, Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva, Zagreb, 2004; Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin: Školski kurikulum 2010./2011., Pazin, september 2010; B. Riman, Delovanje slovensko-hrvaških društev v Pazinu, Acta Histriae št. 1-2, Koper, 2012; B. Riman, Slovenski profesori u Carsko-kraljevskoj velikoj gimnaziji u Pazinu, Acta Histriae št. 2, Koper, 2016; E. Hemar, Istrski sportski biografski leksikon, Pulj, 2016.

DRAGUTIN ŠULCE

(Zagreb, 21. 12. 1873–Zagreb, 5. 12. 1945)

Njegov oče Johann Traugott Schulze je bil Lužiški Srb iz zgodovinske pokrajine Lužice, kjer so pripadnike te manjšine imenovali Serbja ali Serby. Lužico sta si po drugi svetovni vojni razdelili Nemčija in Poljska. Dragutinova mati Marija, roj. Godler, je bila Slovenka. Dragutina so tri dni po rojstvu krstili v evangeličanski cerkveni občini v Zagrebu in ga zapisali s priimkom Traugott, vendar je vse življenje uporabljal le priimek Šulce. Imel je zelo težko otroštvo. Le uro po rojstvu je ostal brez očeta. Ta je bil zidar in krovec, in je s svojimi rokami le težka nahranil družino. Komaj desetletnemu Dragutinu je leta 1884 umrla tudi mati. Da bi jo lahko dostojno pokopali, je od hiše do hiše prosil za denar. Potem sta s sestro ostala na cesti, kot siroti brez sorodnikov. Vendar njegov duh ni klonil. S pomočjo dobrih ljudi mu je uspelo končati štiri razrede realne gimnazije. Nato se je izučil za tipografa pri znanem zagrebškem tiskarju Albrechtu. Postal je tipografski mojster, kasneje pa je zaradi marljivosti in vztrajnosti napredoval, dokler ni postal poslovodja in vodja uglednih tiskarskih zavodov.

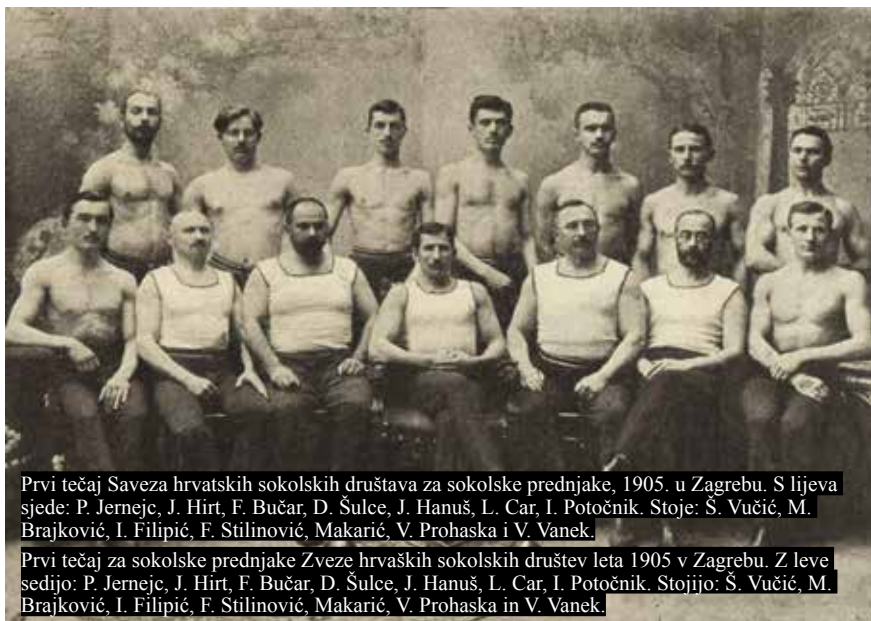
Zaradi težke življenjske borbe je imel že od zgodnjega otroštva načeto zdravje. Po priporočilu zdravnika si je s telovadbo krepil telo. Tako je leta 1893 postal član Hrvaškega sokola v Zagrebu. Sokolstvo je od prvega dne vzel zelo zares. Čeprav je kmalu postal uspešen sokol v svojem okolju, to zanj ni bilo dovolj. Naučil se je češkega jezika in od skromne plače privarčeval dovolj denarja, da je leta 1898 lahko odšel v Prago, kjer se je na priporočilo Hrvaškega sokola udeležil trimesečnega telovadnega tečaja Češke sokolske zveze. Zagnano je vadil in se učil, kar so opazili v vodilnih sokolskih krogih, in so začeli veliko pričakovati od njega. Na tečaju je tako hitro napredoval, da so mu zaupali vodenje oddelka. Na končnem izpitu je bil najboljši med vsemi tečajniki. Po vrnitvi v Zagreb je začel okoli sebe zbirati podmladek. Hitro je napredoval na vseh področjih sokolskega delovanja in z vztrajnim delom postal nova sokolska moč. Želel pa se je še učiti in napredovati, zato je leta 1901 spet odšel na tečaj v Prago. Tam se je tako izkazal, da so ga Čehi, začetniki sokolstva, šteli za enakovrednega svojim najboljšim članom. Že tedaj je

nezapaženo u vodećim sokolskim krugovima koji su počeli u njega polagati velike nade. Na tečaju je tako brzo napredovao da mu je bilo povjereno vođenje jednog odjela. Na završnom ispitu bio je najbolji od svih tečajaca. Po povratku u Zagreb počeo je oko sebe okupljati pomladak. Brzo je napredovao u svim segmentima sokolskog djelovanja i ustrajnim radom nametnuo se kao nova snaga. No, želio je još učiti i napredovati pa je 1901. otišao na novi tečaj u Prag. Na tom se tečaju tako iskazao da su ga Česi, začetnici sokolstva, smatrali ravnopravnim svojim najboljim ljudima. On je već tada uživao glas priznatog sokolskog stručnjaka. Po povratku u Zagreb nastavio je s napornim radom. Gotovo sve odjele u društvu vodio je sam, rukovodio je prednjačkim tečajevima te pripremljao župske i savezne tečajeve. Istodobno se počeo baviti sokolskom literaturom kao autor i prevoditelj.

Godine 1901. kao prednjak Hrvatskog sokola sudjeluje na IV. svesokolskom sletu u Pragu. Predvodio je vrstu, to jest reprezentaciju, vježbača u kojoj su uz njega nastupili: Ivan Krsto Dončević, Ferdo Fezerinac, Stjepan Krašnik, Vladimir - Vladko Maček (poslije istaknuti pravnik i političar te predsjednik Hrvatske seljačke stranke, koji je po ocu bio Slovenac), Dragutin Retl i zamjena Mirko Kos. Reprezentacija Hrvatskog sokola u II. skupini osvojila je treće mjesto iza ekipa Lavova i Krakova. U pojedinačnom je natjecanju Dragutin Šulce osvojio prvo mjesto ispred Karola Schwarza iz Lavova i Ferde Fezerinca iz Zagreba. Bio je to prvi uspjeh hrvatskog sokolstva na međunarodnoj sceni. Iste je godine izabran za člana Upravnog odbora i učitelja tjelovježbe u Hrvatskom sokolu iz Zagreba, a 1903. postao je poslovođa sokolskog društva, a u Prednjačkom zboru obnašao je dužnost zamjenika. Na Osnivačkoj skupštini Saveza hrvatskih sokolskih društava (SHSD) 1904. na Sušaku izabran je za vođu Prednjačkog zbora. Kad je potom 1907. bio promijenjen naziv u Hrvatski sokolski savez (HSS) Šulce je, uz vođenje Prednjačkog zbora, postao i predsjednik Tehničkog odbora Saveza. Na tim dužnostima ostaje sve do 1912. Paralelno je bio vođa Prednjačkog zbora Hrvatskog sokola i Sokolske župe Fonove u Zagrebu. Uz to što je u Pragu bio prednjak te vođa Hrvatskog sokola i HSS-a, vodio je vježbače na sokolske sletove u Sofiju, Krakov i Ljubljani. Godine 1914. djelovanje svih sokolskih organizacija na području Austro-Ugarske Monarhije bilo je zabranjeno uoči početka I. svjetskog rata.

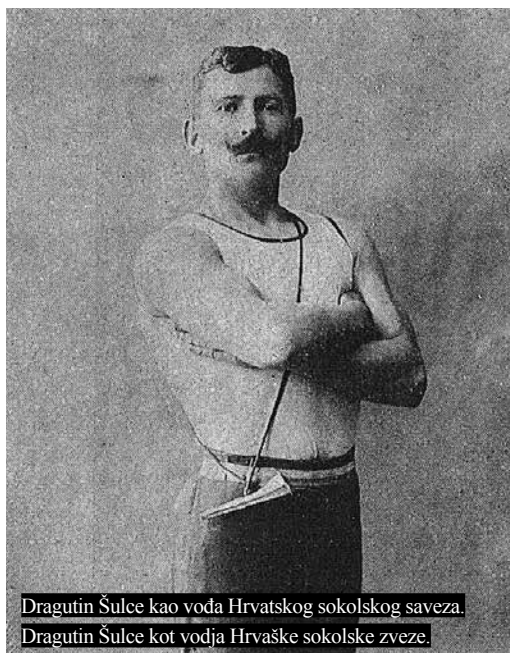
Bio je idejni začetnik i pokretač I. hrvatskog svesokolskog sleta koji je održan 2. i 3. rujna 1906. u Zagrebu. Već 1905. počeo je s pripremama te je podnio najveći teret organizacije tog velikog društvenog događaja. Zbog provedbe sleta putovao je po sokolskim društvima, sastavljao vježbe, surađivao sa svim sletskim pododborima i pazio na svaku sitnicu. Već u pripremama pod njegovim vodstvom bilo je izvjesno da će slet uspjeti. U Zagreb je došao veliki broj vježbača i gostiju iz slavenskih zemalja, kao i predstavnici hrvatskih sokolskih društava s područja tadašnje Monarhije. Na sletu je sudjelovalo sveukupno 2.713 vježbača. Bilo ih je iz Češke (516), Poljske (296), Bugarske (85), Slovenije (470), Srbije (100) i Hrvatske (1.246). Bio je to događaj bez premca u dotadašnjoj povijesti sokolstva i tjelovježbe u Hrvatskoj te najvažnija javna manifestacija održana u Gradu Zagrebu.

Postignut je uspjeh, ali uz to je slet u Zagrebu pokazao znatno pomanjkanje sokolskih prednjaka. Zbog toga on odmah po završetku sleta pristupa pripremi za organizaciju saveznog prednjačkog tečaja koji je s uspjehom proveo.

Prvi tečaj Saveza hrvatskih sokolskih društava za sokolske prednjake, 1905. u Zagrebu. S lijeva sjede: P. Jerneje, J. Hirt, F. Bučar, D. Šulce, J. Hanuš, L. Car, I. Potočnik. Stojijo: Š. Vučić, M. Brajković, I. Filipić, F. Stilinović, Makarić, V. Prohaska i V. Vanek.
Prvi tečaj za sokolske prednjake Zveze hrvaških sokolskih društav leta 1905 v Zagrebu. Z leve sedijo: P. Jerneje, J. Hirt, F. Bučar, D. Šulce, J. Hanuš, L. Car, I. Potočnik. Stojijo: Š. Vučić, M. Brajković, I. Filipić, F. Stilinović, Makarić, V. Prohaska in V. Vanek.

Potom kreće na propagandnu turneju i obilazi tadašnja hrvatska sokolska društva na području pokrajina pod upravom monarhije (Hrvatska, Slavonija, Bosna i Hercegovina, Dalmacija i Istra). U društva unosi novi duh i upućuje ih u rad, kako tehnički tako i administrativni. Na povratku kući organizirao je uzorne leteće odjele s kojima je u mnogim mjestima priređivao javne vježbe i sokolske akademije s ciljem da zorno pokaže kako treba raditi u sokolstvu. Na taj način uspio je u širokim narodnim masama popularizirati sokolski pokret. U godinama koje su slijedile nastavio je djelovati s istim intenzitetom. Pripremao je i

užival sloves sokolskega strokovnjaka. Po vrnitvi v Zagreb je nadaljeval naporno delo. Skoraj vse društvene oddelke je vodil sam, vodil je tudi prednjaške tečaje ter tečaje na ravni žup in zveze sokolskih organizacij. Hkrati je začel pisati in prevajati sokolsko literaturo.

Leta 1901 je kot prednjak Hrvaškega sokola sodeloval na četrtem vsesokolskem zletu v Pragi. Vodil je telovadno ekipo, v kateri so bili poleg njega še Ivan Krsto Dončević, Ferdo Fezerinac, Stjepan Krasnik, Vladimir Maček - Vladko (pozneje pomemben pravnik in politik ter predsednik Hrvaške kmečke stranke, po očetu Slovenec), Dragutin Retl in kot rezerva Mirko Kos. Reprezentanca Hrvaškega sokola je v 2. skupini osvojila tretje mesto, za ekipama Lvova in Krakova. V posamični konkurenci je Dragutin Šulce zasedel prvo mesto pred Karolom Schwarzem iz Lvova in Ferdinom Fezerincem iz Zagreba. To je bil prvi uspeh hrvaškega sokolstva na mednarodnem prizorišču. Leta 1901 je postal član upravnega odbora in telovadni učitelj v Hrvaškem sokolu Zagreb, leta 1903 pa poslovodja društva in namestnik vodje prednjaškega zbora. Na ustanovni skupščini Zveze hrvaških sokolskih društev (SHSD) leta 1904 na Sušaku je

bil izvoljen za vodjo prednjaškega zbora. Ko so leta 1907 ime zveze spremenili v Hrvaško sokolsko zvezo (HSS), je Šulce še naprej vodil prednjaški zbor, ob tem pa postal tudi predsednik tehničnega odbora zveze. Obe funkciji je opravljal do leta 1912. Hkrati je vodil prednjaški zbor Hrvaškega sokola Zagreb in Fonove sokolske župe v Zagrebu. Še naprej je bil tudi prednjak v Pragi. Poleg tega je vodil telovadce na sokolskih zletih v Sofiji, Krakovu in Ljubljani, vse do začetka prve svetovne vojne leta 1914, ko so delovanje vseh sokolskih organizacij v Avstro-Ogrski prepovedali.

Bil je idejni oče in pobudnik prvega hrvaškega vsesokolskega zleta 2. in 3. septembra 1906 v Zagrebu. Pripravljati se je začel že leto prej. Prevezel je največje breme organizacije te velike prireditve, obiskoval je sokolska društva, sestavljal vaje, sodeloval z vsemi zletnimi pododbori in poskrbel za vsako malenkost. Že med pripravami je bilo jasno, da bo zlet uspel. V Zagreb je prišlo veliko telovadcev in gostov iz slovanskih držav, zleta so se udeležili tudi predstavniki hrvaških društev iz drugih delov tedanje monarhije. Skupaj je sodelovalo 2.713 telovadcev, in sicer iz Češke 516, Poljske 296, Bolgarije 85, Slovenije 470, Srbije 100 in Hrvaške 1.246. To je bil največji dogodek v dotedanji zgodovini sokolstva in telesne vadbe na Hrvaškem ter najpomembnejša javna prireditev v Zagrebu.

Uspešen zlet v Zagrebu je pokazal tudi pomanjkljivo usposobljenost sokolskih prednjakov. Zato je takoj po koncu zleta začel načrtovati prednjaški tečaj na ravni zveze, nato pa ga tudi uspešno izpeljal. Odpravil se je tudi na propagandno turnejo in obiskal hrvaška sokolska društva, ki so delovala v pokrajinah tedanje monarhije s hrvaškim prebivalstvom (Hrvaška, Slavonija, Bosna in Hercegovina, Dalmacija in Istra). V društva je vnesel nov duh in delovno vnemo ter tehnično in administrativno znanje. Na poti domov je sestavljal leteče skupine vzornih telovadcev, s katerimi je po številnih krajih pripravljaval javne vaje in sokolske akademije za prikaz sokolskega delovanja. Tako je tudi najširšim ljudskim množicam nazorno približal sokolsko gibanje. V naslednjih letih je deloval z nezmanjšano vnemo. Pripravljaval je javne vaje, župske zlete in prednjaške tečaje. Avgusta 1911 je v Zagrebu kot vodja prednjaškega zbora in predsednik tehničnega odbora HSS znatno prispeval k organizaciji in izvedbi drugega hrvaškega vsesokolskega zleta, ki je celo presegel prejšnjega. Istega leta je sodeloval kot sodnik na petem svetovnem prvenstvu v športni gimnastiki v Torinu. Na tem prvenstvu je ekipa Hrvaškega sokola nastopila prvič in zasedla sedmo mesto v ekipnem mnogoboju. Telovadci Hrvaškega sokola so tako postali prvi v zgodovini, ki so pod hrvaškim imenom nastopili na kakšnem mednarodnem športnem tekmovanju.

Po koncu prve svetovne vojne in nastanku SHS konec leta 1918 je spet začel delovati kot član tehničnega odbora HSS. Predlagali so ga tudi za urednika HSS-ovega časopisa Sokol. Po političnih trenjih in razpustitvi HSS leta 1920 je postal član Jugoslovanske sokolske zveze (JSS), ki so jo ustanovili leta 1919 kot Sokolsko zvezo SHS. Sodeloval je tudi pri ustanavljanju Sokolskega društva Zagreb I; ob ustanovitvi 10. januarja 1921 je bil izvoljen v

organizirao javne društvene vježbe, župske sletove i prednjačke tečajeve. U kolovozu 1911. u Zagrebu kao vođa Prednjačkog zbora i predsjednik Tehničkog odbora HSS-a znatno je pridonio u organizaciji i provedbi II. hrvatskog svesokolskog sleta koji je u svim segmentima nadmašio prethodni. Iste godine sudjelovao je kao sudac u Torinu na V. svjetskom prvenstvu u sportskoj gimnastici. Na tom je prvenstvu ekipa Hrvatskog sokola nastupila prvi put te zauzela sedmo mjesto u ekipnom višeboju. Tako su vježbači Hrvatskog sokola postali prvi u povijesti koji su pod hrvatskim imenom nastupili na jednom međunarodnom sportskom natjecanju.

Nakon završetka I. svjetskog rata i stvaranja Kraljevine SHS krajem 1918., i dalje je bio član Tehničkog odbora Hrvatskog sokolskog saveza. Predložen je za redaktora časopisa HSS-a "Sokol". Potom je, nakon političkih previranja i rasformiranja HSS-a, 1920. postao član Jugoslavenskog sokolskog saveza (JSS), osnovanog 1919. kao Sokolski savez SHS. Sudjelovao je 10. siječnja 1921. u osnivanju Sokolskog društva Zagreb I i izabran je u prvi Upravni odbor. Potom je postao načelnik Sokolske župe Petar Svačić Zagreb. Kada je 1922. bio obnovljen rad HSS-a nije se, kao ni mnogi drugi predratni hrvatski sokolaši, vratio u njegove redove. U kolovozu 1924. bio je predsjednik Tehničkog odbora Pokrajinskog sleta u Zagrebu. Za taj je slet kao i za prethodna dva hrvatska sleta 1906. i 1911. sastavio vježbe. Izabran je za zamjenika načelnika JSS-a i do 1929. obavljao je tu dužnost. Nakon što je 1930. bio osnovan Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, ponovno je izabran za zamjenika načelnika i na toj dužnosti ostaje do 1934. Potom se postupno povlači iz aktivnog rada zbog poodmaklih godina, ali ga zovu kao gosta na mnoga sokolska natjecanja. Prigodom njegovih sokolskih jubileja odavane su mu počasti, a Sokolska župa Zagreb priredila mu je, kao jednom od svojih najuglednijih članova, 5. studenog 1938. Svečanu sokolsku akademiju povodom 45-godišnjice njegova djelovanja.

Pridonio je i razvoju hrvatskog sporta. S boksom i hrvanjem upoznao se na sokolskim tečajevima u Češkoj pa je potom svoje znanje prenosio prednjacima i učiteljima sokolskih društava. U časopisu SHSD-a "Sokol" u nekoliko je nastavaka 1906. detaljno predstavio tehnike hrvačkog sporta. Godine 1907. preveo je sa češkog jezika knjigu Augusta Očenašeka "Hrvanje". Priredio je 1920. i brošuru "Šakanje po češkom od dr. Jindricha Vaničeka". Posebno je velik doprinos dao sokolskoj literaturi. Njegovo autorsko djelo "Sokolstvo", koje je u pet svezaka od 1909. do 1913. objavljivao u vlastitoj nakladi, smatrano je u vrijeme izlaženja jednim od najvažnijih u literaturi o sokolstvu na hrvatskom jeziku. Uredio je i veći broj knjiga te redovito pisao članke za sokolska glasila.

Ukupno je sokolstvu posvetio gotovo 50 godina i zbog toga nije zasnovao vlastitu obitelj. Preminuo je po završetku II. svjetskog rata u 72. godini života i pokopan je na zagrebačkom gradskom groblju Mirogoj. U trenutku njegove smrti sokolski pokret kod nas više nije egzistirao. Nakon zabranje djelovanja svih sokolskih organizacija za vrijeme NDH, nije dozvoljena obnova sokolstva u novoj Jugoslaviji. Tako je izbrisana ta važna tjelovježbena i društvena organizacija koja nije bila po volji niti jednom režimu.

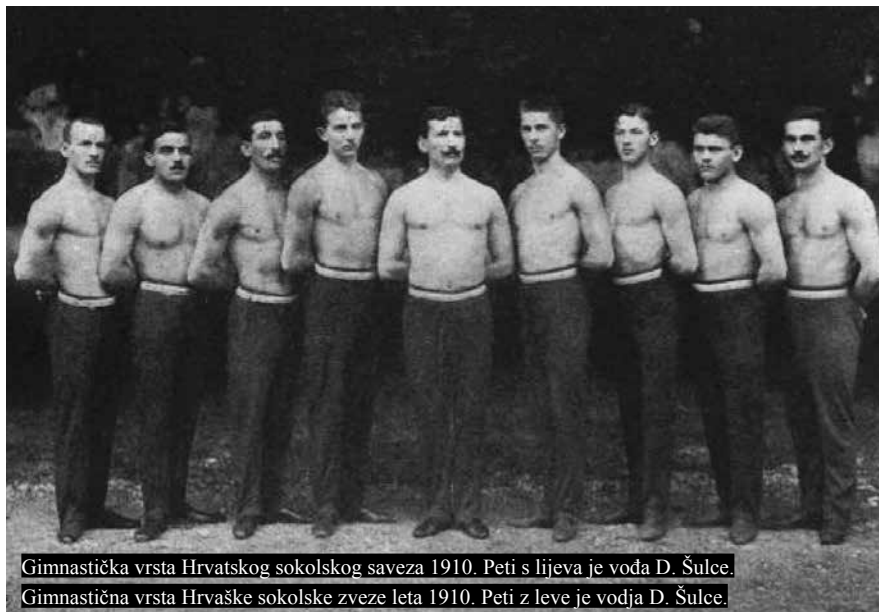
Dragutin Šulce bio je iznimna ličnost svoga vremena. Osobnim je primjerom pokazao da se upornošću, marljivošću i velikom voljom mogu savladati i najteže životne prepreke te postati uspješnim na svim područjima djelovanja. Bez ikakve dvojbe njegov je doprinos razvoju sokolstva i sporta u Zagrebu i Hrvatskoj izniman. Dok je aktivno djelovao bio je cijenjen u sokolskoj zajednici i izvan granica svoje domovine. No, usprkos velikim zaslugama na više područja, Šulce je danas u široj javnosti znatno manje poznat od svojih suvremenika dr. Josipa Fona, dr. Ivana Kosirnika i dr. Franje Bučara (čiji su životopisi predstavljeni u knjizi Slovinci u hrvatskom sportu), koji su dobili zasluženo mjesto u galeriji velikana hrvatskog sporta i po njima su, između ostaloga, nazvane ulice i trgovi u Zagrebu.

Izv.: Matica rođenih i kazalo 1865. – 1883. Evangeličke crkvene općine u Zagrebu.

Lit.: *Sokol br. 1*, Zagreb, 15. siječnja 1903.; *Sokol br. 10*, Zagreb, 15. listopada 1903.; *Sokol br. 12*, Zagreb, 5. svibnja 1906.; *Spomen spis I. hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu 2.–3. rujna 1906*, Zagreb, 1906.; *Spomenspis II. hrvatskog svesokolskog sleta 12.–16. kolovoza 1911. u Zagrebu*, Zagreb, 2011.; *Sokolski glasnik br. 7*, Zagreb – Ljubljana, srpanj 1921.; *Sokolski glasnik br. 7–8*, Ljubljana, srpanj/kolovoz 1923.; *Sokolski glasnik br. 16–18*, Ljubljana, 15. rujna 1924.; *Sokolčić br. 1*, Ljubljana, siječanj 1934.; H. Macanović, *Sokolski slet 1874–Zagreb–1934*, Zagreb, 1934.; *Spomenica Sokolskog društva Zagreb I 1905–1921–1936*, Zagreb, 1936.; *Sokolski glasnik br. 42*, Beograd, 19. studenog 1938.; *Soko na Jadranu br. 11–12*, Split, studeni, prosinac 1938.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P–Ž*, Zagreb, 1977.; *Sportski leksikon*, Zagreb, 1984.; Z. Jajčević, *Povijest športa i tjelovježbe*, Zagreb, 2010.; Ž. Iveljić, *Tjelovježbene udruge istočne Hrvatske do 1929. godine*, Osijek, 2012.; Ž. Iveljić, *Sto pedeset godina gimnastike u Osijeku i Hrvatskoj*, Osijek, 2015.

prvi upravni odbor tega društva. Potem je postal načelnik Sokolske župe *Petra Svačića* Zagreb. Ko je bilo leta 1922 obnovljeno delovanje HSS, pa se tako kot številni drugi predvojni sokoli ni vrnil v njegove vrste. Avgusta 1924 je bil predsednik tehničnega odbora pokrajinskega zleta v Zagrebu. Za ta dogodek je sestavil vaje, tako kot za prejšnja hrvaška zleta leta 1906 in 1911. Izvolili so ga za namestnika načelnika JSS; to funkcijo je opravljal do leta 1929. Ko so JSS leta 1930 preoblikovali v zvezo Sokol Kraljevine Jugoslavije, je bil znova izvoljen za namestnika načelnika, in na tej funkciji ostal do

Gimnastička vrsta Hrvatskog sokolskog saveza 1910. Peti s lijeva je vođa D. Šulce.
Gimnastična vrsta Hrvške sokolske zveze leta 1910. Peti z leve je vodja D. Šulce.

leta 1934. Potem se je zaradi starosti postopno umikal iz aktivnega sokolstva, vendar so ga kot gosta vabili na številna tekmovanja. Ob njegovih sokolskih jubilejih so mu izražali časti, ob 45-letnici delovanja mu je Sokolska župa Zagreb kot enemu od najuglednejših članov pripravila celo slovesno sokolsko akademijo. Ta je bila 5. novembra 1938.

Tudi drugače je prispeval k razvoju hrvaškega športa. Z boksom in rokoborbo se je srečal na sokolskih tečajih na Češkem, potem pa je svoje znanje prenašal na prednjake in vaditelje sokolskih društev. V časopisu Sokol, ki ga je izdajal SHSD, je leta 1906 v več nadaljevanjih natančno predstavil tehnike rokoborbe. Leta 1907 je iz češčine prevedel knjigo Augusta Očenaška z naslovom *Hrvanje (Rokoborba)*. Leta 1920 je pripravil brošuro z naslovom »Šakanje po češkom od dr. Jindricha Vaničeka« (Češki boks dr. Jindricha Vanička). Posebej veliko je prispeval k sokolski literaturi. Njegovo knjigo *Sokolstvo*, ki je v petih delih izšla med letoma 1909 in 1913 v samozaložbi, štejejo za eno od najpomembnejših del o sokolstvu v hrvaškem jeziku. Uredil je tudi več knjig in redno pisal članke za sokolska glasila.

Skupaj je sokolstvu posvetil skoraj 50 let življenja in zato morda ni imel svoje družine. Umrl je po koncu druge svetovne vojne v 72. letu starosti. Pokopan je na zagrebškem mestnem pokopališču Mirogoj. Ob njegovi smrti sokolsko gibanje na Hrvaškem ni več obstajalo. Po prepovedi delovanja vseh sokolskih organizacij med Neodvisno državo Hrvaško (NDH) tudi v novi Jugoslaviji obnova sokolstva ni bila dovoljena. Tako je bila izbrisana ta pomembna telovadna in družbena organizacija, ki ni bila po volji nobenemu režimu.

Dragutin Šulce je bil izjemna osebnost svojega časa. Z lastnim zgledom je dokazal, da je z vztrajnostjo, marljivostjo in veliko voljo mogoče premagati tudi najtežje življenjske ovire ter biti uspešen na vseh področjih delovanja. Brez sence dvoma je njegov prispevek k razvoju sokolstva in športa v Zagrebu in na Hrvaškem izjemen. Dokler je aktivno deloval, je bil cenjen tudi v sokolski skupnosti zunaj meja domovine. Kljub velikim zaslugam na več področjih pa je Šulce danes širši javnosti veliko manj znan od svojih sodobnikov dr. Josipa Fona, dr. Ivana Kosirmika in dr. Franja Bučarja (njihovi življenjepisi so predstavljeni v knjigi *Slovenci v hrvaškem športu*), ki so dobili častno mesto v galeriji velikanov hrvaškega športa in po katerih so med drugim poimenovane ulice in trgi v Zagrebu.

Vir: Matična knjiga rojenih Evangeličanske cerkvene občine v Zagrebu in kazalo za obdobje 1865–1883.

Lit.: *Sokol* št. 1, Zagreb, 15. januar 1903; *Sokol* št. 10, Zagreb, 15. oktober 1903; *Sokol* št. 12, Zagreb, 5. maj 1906; *Spomen spis I. hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu 2.–3. rujna 1906*, Zagreb, 1906; *Spomenspis II. hrvatskog svesokolskog sleta 12.–16. kolovoza 1911. u Zagrebu*, Zagreb, 2011; *Sokolski glasnik* št. 7, Zagreb – Ljubljana, julij 1921; *Sokolski glasnik* št. 7–8, Ljubljana, julij/avgust 1923; *Sokolski glasnik* št. 16–18, Ljubljana, 15. september 1924; *Sokolič* št. 1, Ljubljana, januar 1934; H. Macanović, *Sokolski slet 1874 – Zagreb – 1934*, Zagreb, 1934; *Spomenica Sokolskog društva Zagreb I 1905 – 1921 – 1936*, Zagreb, 1936; *Sokolski glasnik* št. 42, Beograd, 19. november 1938; *Soko na Jadranu* št. 11–12, Split, november, december 1938; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P–Ž*, Zagreb, 1977; *Sportski leksikon*, Zagreb, 1984; Z. Jajčević, *Povijest športa i tjelovježbe*, Zagreb, 2010; Ž. Iveljić, *Tjelovježbene udruge istočne Hrvatske do 1929. godine*, Osijek, 2012; Ž. Iveljić, *Sto pedeset godina gimnastike u Osijeku i Hrvatskoj*, Osijek, 2015.

FRAN ŠUKLJE

(Samobor, 2. X. 1886. – Zagreb, 12. XII. 1949.)

Rođen je kao nezakoniti sin Slovenke Marije Šuklje, jer ga njegov biološki otac nije priznao. Njegova majka je, prema podacima iz matičnog ureda, bila rodom iz naselja Suhor kod Metlike u Beloj krajini (danas postoje dva naselja Gornji i Doljni Suhor pri Metliki). Prema podacima iz kataloga objavljenog povodom izložbe "Fran Šuklje 1886. – 1949." u samoborskom Muzeju, majka mu je podrijetlom bila iz mjesta Bušinja Vas kraj Metlike, blizu samog ulaza u Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje. Roditelji njegove majke zvali su se Martin Šuklje i Ana, rođ. Krašovic. U Sloveniji je prezime Šuklje i danas dosta rasprostranjeno dok u Hrvatskoj živi svega nekoliko osoba koje se tako prezivaju. Krajem XIX. i početkom XX. stoljeća djelovao je slovenski političar istog imena i prezimena Fran Šuklje (Ljubljana, 24. X. 1849. – Kamen kod Novog Mesta, 18. X. 1935.). No nije poznato jesu li njih dvojica možda u nekom daljem srodstvu.

Fran je odrastao u Samoboru s majkom koja je radila kao služavka. Usprkos obiteljskoj nezavidnoj financijskoj situaciji majka mu je omogućila najbolje moguće školovanje. Završio je Pučku školu u Samoboru 1898. i Gornjogradsku gimnaziju u Zagrebu 1906. Kad je položio maturalni ispit zrelosti otišao je u Prag na studij prirodnih znanosti, a nakon nekoliko završenih semestara vraća se u Zagreb i privodi kraju sveučilišne studije te na temelju doktorske disertacije stječe titulu doktora filozofije.

Praktičnim znanstvenim radom počeo se baviti već za vrijeme studija kada je bio imenovan asistentom tadašnjeg Geološko - paleontološkog muzeja te se od 1909. pridružio Dragutinu Gorjanoviću - Krambergeru (čuvenom hrvatskom znanstveniku), predsjedniku novoosnovanog Geološkog povjerenstva Kraljevine Hrvatske i Slavonije. Vrlo je brzo započeo s terenskim istraživanjem, a 1912. objavio je svoj prvi znanstveni rad. Budući da je nakon završenog fakulteta položio profesorski ispit, radio je vrlo kratko kao srednjoškolski profesor u u Srijemskoj Mitrovici i Karlovcu 1913. Ubrzo je raspoređen u Geološko povjerenstvo s kojim je surađivao za vrijeme studija.

U I. svjetskom ratu proveo je četiri godine od 1914. do 1918. na bojištu na Soči, Krnu i Tolminu, u činu poručnika. Bio je u postrojbama Austro-Ugarske vojske. Sudjelovao je u bitci na slovenskom Krnu 1915. u sklopu Hrvatske satnije IV. bojne 53. Zagrebačke pukovnije. U toj bitci njegova je bojna izgubila dvije trećine svoga sastava. Između dva svjetska rata bio je u novoosnovanoj Kraljevini SHS (od 1929. Jugoslaviji) promaknut u čin rezervnog pješadijskog kapetana.

Nakon rata imenovan je 1919. kustosom Geološko - paleontološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu. Nakon 1919. bio je naizmjenično profesor geologije i paleontologije Sveučilišta u Zagrebu te honorarni profesor Više pedagoške škole, Šumarsko - poljoprivrednog i Tehničkog fakulteta u Zagrebu. Godine 1922. prelazi u novoosnovani Geološki zavod koji je zapravo nastavak Geološkog povjerenstva osnovanog 1909. Potkraj 1930. novim je zakonom osnovan Geološki institut u Beogradu, a zavodi u Zagrebu i Sarajevu ulaze u sastav Instituta kao njegovi odjeljci. Rad zagrebačkog odjeljka obustavljen je 1931. pa je Šuklje prešao u Beograd i 1933. postao je vršitelj dužnosti direktora Instituta u Beogradu. Po uspostavi Banovine Hrvatske ponovno se 1939. u Zagrebu osniva Geološki zavod čiji je ravnatelj postao Šuklje te je na tom radnom mjestu ostao do odlaska u mirovinu 1947. godine. Bavio se geološkim proučavanjem naših krajeva i objavio je 45 znanstvenih radova. Radio je i na popularizaciji prirodnih znanosti, pisao pedagoške članke i recenzije stručnih djela te je napisao 30 stručnih članaka. Pisao je za veliki broj raznih časopisa i dnevnih listova. Nekoliko stotina popularno - znanstvenih članaka objavio je u časopisu „Priroda“ čiji je urednik bio od 1921. do 1925. Objavljeno mu je i dvjestotinjak referata u raznim stručnim časopisima.

FRAN ŠUKLJE

(Samobor, 2. 10. 1886–Zagreb, 12. 12. 1949)

Rodil se je kot nezakonski sin Slovenke Marije Šuklje, njegov oče ga ni priznal. V matični knjigi je zapisano, da je bila mati iz Suhorja pri Metliki. V tej belokranjski občini sta dva kraja s tem imenom: Gornji Suhor in Dolnji Suhor. V katalogu razstave o Franu Šukljetu, ki so jo leta 2016 pripravili v samoborskem muzeju, je navedeno, da je bila Šukljetova mati iz Bušinja vasi pri Metliki. Ta vas v suhorski župniji leži na obronkih Gorjancev tik ob današnji meji s Hrvaško, v bližini krajinskega parka Žumberak - Samoborsko gorje. Materini starši so bili Martin Šuklje in Ana, roj. Krašovic. V Sloveniji je priimek Šuklje precej pogost, medtem ko se na Hrvaškem tako piše le nekaj ljudi. Konec 19. in na začetku 20. stoletja je deloval slovenski politik Fran Šuklje (Ljubljana, 24. 10. 1849–Kamen pri Novem mestu, 18. 10. 1935). Ni znano, ali sta bila soimenjaka morda v sorodu.

Fran je odraščal v Samoborju, kjer je bila mati služkinja. Kljub nezavidljivim denarnim razmeram mu je mati omogočila najboljše možno šolanje. Ljudsko šolo v Samoborju je končal leta 1898, gornjegrajsko gimnazijo v Zagrebu pa leta 1906. Po opravljenem zrelostnem izpitu je odšel v Prago, kjer je študiral prirodoslovje. Po nekaj semestrih se je vrnil v Zagreb in tam končal visokošolski študij ter si pridobil naziv doktor filozofije.

S terenskim znanstvenim delom se je začel ukvarjati že med študijem, ko je postal asistent v Geološko-paleontološkem muzeju. Leta 1909 se je pridružil Dragutinu Gorjanoviću - Krambergerju, znamenitemu hrvaškemu znanstveniku, predsedniku takrat ustanovljenega Geološkega poverjenišva Kraljevine Hrvaške in Slavonije. Kmalu se je začel ukvarjati z raziskavami in leta 1912 objavil svoje prvo znanstveno delo. Po končani fakulteti je opravil profesorski izpit. Leta 1913 je kratek čas delal kot srednješolski profesor v Sremski Mitrovici in Karlovcu, potem pa so ga premestili na Geološko poverjenišvo, s katerim je sodeloval že med študijem.

Vsa štiri leta prve svetovne vojne je prebil na soški fronti. Kot poročnik avstro-ogrske vojske v 4. bataljonu 53. zagrebškega pehotnega polka je bil med letoma 1914 in 1918 na različnih bojiščih ob Soči, na Krnu in pri Tolminu. Sodeloval je tudi v prvi soški bitki leta 1915, ko je njegov bataljon utrpel strahotne izgube in ostal brez dveh tretjin svojih pripadnikov. Po vojni je v Kraljevini SHS napredoval v čin rezervnega kapetana pehote.

Leta 1919 je bil imenovan za kustosa Geološko-paleontološkega oddelka Narodnega muzeja v Zagrebu. Tistega leta je postal tudi visokošolski profesor geologije in paleontologije na Vseučilišču v Zagrebu, kasneje pa je občasno honorarno predaval tudi na višji pedagoški šoli ter gozdarsko-poljedelski in tehnični fakulteti. Leta 1922 se je zaposlil v Geološkem zavodu, ki se je razvil iz Geološkega poverjenišva, ustanovljenega leta 1909. Konec leta 1930 je bil z zakonom ustanovljen Geološki inštitut v Beogradu, zavoda v Zagrebu in Sarajevu pa sta sprva postala oddelka te jugoslovanske ustanove, že leta 1931 pa je zagrebški oddelek prenehal delovati. Zato je Šuklje odšel v Beograd, kjer je leta 1933 postal vršilec dolžnosti direktorja Geološkega inštituta. Po ustanovitvi Banovine Hrvaške je leta 1939 zopet začel delovati Geološki zavod v Zagrebu. Šuklje je postal njegov ravnatelj. To delo je opravljal vse do upokojitve leta 1947. Ukvarjal se je z geološkimi raziskavami na območju Hrvaške in o tem objavil 45 znanstvenih del. Prizadeval si je tudi za popularizacijo naravoslovnih znanosti, pisal je pedagoške članke in recenzije strokovnih del ter napisal 30 strokovnih člankov. Pisal je za veliko različnih časopisov in dnevnikov. Več sto poljudnoznanstvenih člankov je objavil v časopisu *Priroda*, ki ga je urejal med letoma 1921 in 1925. V strokovnih časopisih so mu objavili prek dvesto referatov.

Bil je izjemno vsestranska oseba. Del svoje energije je že v zgodnji mladosti usmeril v šport. Kot eden od pionirjev samoborskega športa je bil leta 1902 med ustanovitelji Športnega kluba *Šišmiš*. V klubu je opravljal tudi delo tajnika. Aktivno se je ukvarjal z atletiko, mečevanjem, hokejem na travi, sankanjem in smučanjem, v zrelih letih pa s planinstvom. 30. avgusta 1908 je sodeloval na tako imenovanih propagandnih športnih igrah v Samoborju, ki jih je organiziral *Šišmiš*. Na igrah sta nastopila tudi najboljša zagrebška kluba tistega časa: Hrvaški akademski športni klub HAŠK in Prvi srednješolski športni klub *Concordia*. Igre so se začele s tekmo v hokeju na travi med ekipama *Šišmiša* in *Concordie*, kar danes velja za prvo uradno tekmo v zgodovini tega športa na Hrvaškem. Šuklje je sodeloval v tej tekmi, ki se je končala z zmago *Concordie* s 4 : 0. Potekalo je tudi tekmovanje v štirih atletskih disciplinah, nenačrtovano pa so izpeljali tudi prvo nogometno tekmo v zgodovini Samoborja, in sicer med ekipama zagrebškega HAŠK-a. Naslednje leto so na isti datum, torej 30. avgusta, v Samoborju pripravili klubska tekmo-

Bio je iznimno svestrana osoba, a dio svojih aktivnosti od najranije je mladosti usmjerio i u sport. Kao jedan od pionira samoborskog sporta bio je 1902. među osnivačima Športskog kluba *Šišmiš*. U klubu je obnašao i dužnost tajnika. Bavio se aktivno atletikom, mačevanjem, hokejom na travi, sanjkanjem i skijanjem te u kasnijim godinama života planinarstvom. Sudjelovao je 30. kolovoza 1908. u Samoboru na propagandnim Športskim igrama u organizaciji *Šišmiša*, gdje su nastupila dva najbolja zagrebačka kluba toga vremena: Hrvatski akademski športski klub (HAŠK) i Prvi srednjoškolski športski klub *Concordia*. Igre su započele utakmicom hokeja na travi između ekipa *Šišmiša* i *Concordije*, što se danas smatra prvom službenom utakmicom u povijesti toga sporta u Hrvatskoj. Šuklje je bio jedan od sudionika te utakmice koja je završila pobjedom 4:0 za ekipu *Concordije*. Osim hokeja na travi održano je i natjecanje u četiri atletske discipline, a uz to je neplanirano odigrana prva nogometna utakmica u povijesti Samobora, između dviju ekipa zagrebačkog HAŠK-a. Sljedeće je godine, istog datuma 30. kolovoza, u Samoboru održana klupska utrka *Šišmiša* na 1.800 m na cesti od raskršća Šmidhenove i Topličke ulice do Šmidhenova kupališta. Pobijedio je Stjepan Šoić (ujedno i član HAŠK-a) sa 6 min. 32 sek., drugi je bio Nikola Reizer sa 6:34 i treći Fran Šuklje (istovremeno i član *Concordije*) sa 6:54. Za vrijeme studija u Zagrebu Šuklje je bio član *Concordije* s kojom će ostati povezan na razne načine i u kasnijim godinama života.

Posebno velik doprinos sportu dao je kao amaterski sportski dužnosnik. Na izvanrednoj skupštini Prvog srednjoškolskog športskog kluba *Concordia* donesena je 4. IX. 1912. odluka da klub mijenja naziv u Hrvatski športski klub *Concordia*. U Privremenom odboru zaduženom za pripremu pravila preimenovanoga kluba bio je i Šuklje kao blagajnik. Na 1. redovnoj godišnjoj skupštini izabran je 19. III. 1913. za prvog tajnika kluba HŠK *Concordia*, a 1914. postao je drugi tajnik Hrvatskog športskog saveza (HŠS) osnovanog 1909. u Zagrebu. Nakon završetka I. svjetskog rata bio je u novoosnovanoj Kraljevini SHS jedan od najzaslužnijih pojedinaca za pokretanje i osnivanje vodećih sportskih organizacija. Godine 1919. sudjelovao je 13. travnja u Zagrebu u osnivanju Jugoslavenskog nogometnog saveza (JNS), a 8. rujna i prvog odbora za formiranje Zagrebačkog nogometnog podsaveza (ZNP) i 14. prosinca Jugoslavenskog olimpijskog odbora (JOO). U JNS-u je izabran za prvog tajnika, u JOO-u za odbornika i u Prvom odboru ZNP-a za predsjednika. Nakon konstituiranja ZNP-a 1920. ponovno od 1923. do 1925. i od 1926. do 1930. bio predsjednik. Za svoj rad u nogometu dobio je 1929. Priznanje povodom 10-godišnjice ZNP-a. Bio je i dalje aktivan u *Concordiji* pa je 1923. izabran za potpredsjednika a 1930-ih godina bio je odbornik kluba. Od lipnja do prosinca 1934. obnašao je dužnost potpredsjednika JNS-a (čije je sjedište od 1930. bilo u Beogradu).

Uz to je bio dugogodišnji odbornik Hrvatskog planinarskog društva i potpredsjednik 1939. – 1940., a 1941. postao je povjerenik HPD-a za Zagreb, ali ubrzo je zbog rata odstupio s te dužnosti. Kao predstavnik HPD-a na konstituirajućoj skupštini Saveza hrvatskih planinarskih društava, održanoj 11. prosinca 1939. u Zagrebu, izabran je za prvog predsjednika. Posebno se rado bavio planinarstvom. U slobodno vrijeme često je planinario s obitelji i prijateljima i redovno je odlazio u Samoborsko gorje i Žumberak te u slovenske Alpe. Objavljivao je članke o planinarstvu u časopisu Hrvatski planinar.

Bio je od 1918. u braku s Ernom, rođ. Rosmanith (Fužine, 20. II. 1889. – Zagreb, 19. XII. 1974.), pionirkom ženskog sporta u Hrvatskoj. Obitelj Šuklje je sa sinom Žarkom često boravila u planinama pa su 1939. dali sagraditi drvenu vikendicu na Pokljuki u Sloveniji, u području Triglavskog nacionalnog parka. Tamo su najviše voljeli provoditi svoje slobodno vrijeme.

Dr. Šuklje je bio iznimna ličnost svoga vremena. Dao je veliki doprinos na raznim poljima javnog djelovanja. Tijekom života uvijek je imao poseban odnos prema svom rodnom Samoboru i nije se libio na razne načine iskazivati ljubav prema gradu u kojem je rođen, a najviše kroz pisanu riječ.

Za vrijeme II. svjetskog rata mobiliziran je u travnju 1941. nakon napada njemačke vojske na Kraljevinu Jugoslaviju i bio je teško ranjen kod Bjelovara, a posljedice ranjavanja osjećao je sve do kraja života. Sin Žarko također je prošao golgote tog rata i potom logore u novoj Jugoslaviji pa mu je trajno bilo narušeno zdravlje što je utjecalo i na zdravstveno stanje oca mu Frana koji je bio jako vezan uz svoju obitelj. Fran Šuklje preminuo je 1949. relativno rano u 64. godini i pokopan je u obiteljskoj grobnici na gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu. Tako je završio jedan bogat i sadržajan životni put.

Supruga Erna Šuklje nadživjela ga je punih 25 godina. Potekla je iz obitelji Rosmanith koja je najzaslužnija za osnivanje Prvog srednjoškolskog športskog kluba *Concordia* 10. X. 1906. u Zagrebu. Njezin otac Albert (rodnom iz Šleske) bio je mecena *Concordije*, a Ernina braća Ervin i Roman bili su pokretači i predsjednici kluba te aktivni

nje članov *Šišmiša* v teku na 1800 m od križišča Šmidhnove in Topliške ulice do Šmidhnovega kopališča. Zmagal je Stjepan Šoić (hkrati tudi član HAŠK-a) z rezultatom 6:32, drugi je bil Nikola Reizer s 6:34 in tretji Fran Šuklje (hkrati tudi član *Concordie*) s 6:54. Šuklje se je v *Concordio* včlanil med študijem v Zagrebu in s tem klubom ostal povezan tudi pozneje.

K razvoju športa je posebej veliko prispeval kot amaterski športni funkcionar. Na izredni skupščini Prvega srednješolskega športnega kluba *Concordia* 4. septembra 1912, ko je bilo sklenjeno, da se bo ta preimenoval v Hrvaški športni klub *Concordia*, je bil v začasni odbor, zadolžen za spremembo, imenovan tudi Šuklje, in sicer kot blagajnik. Na prvi redni skupščini preimenovanega kluba 19. marca 1913 je bil izvoljen za prvega tajnika, naslednje leto pa je postal drugi tajnik Hrvaške športne zveze, ustanovljene leta 1909 v Zagrebu. Po koncu prve svetovne vojne je bil v novi Kraljevini SHS eden od najbolj zaslužnih za oživitev oziroma ustanovitev vodilnih športnih organizacij. Leta 1919 je sodeloval na treh pomembnih dogodkih: 13. aprila v Zagrebu, ko so ustanovili Jugoslovansko nogometno zvezo (JNS) in je bil izvoljen za prvega tajnika, 8. septembra na seji pripravljalnega odbora za ustanovitev Zagrebške nogometne podzveze (postal je njegov predsednik) in 14. decembra na seji Jugoslovanskega olimpijskega komiteja (kot član komiteja). Postal je tudi prvi predsednik Zagrebške nogometne podzveze (ZNP); to funkcijo je opravljal do leta 1920, nato pa še med letoma 1923 in 1925 ter 1926 in 1930. Za prispevek k razvoju nogometa so mu ob 10-letnici ZNP leta 1929 podelili priznanje. Dejaven je bil tudi v *Concordii*: leta 1923 so ga izvolili za podpredsednika kluba, v 30. letih pa je bil klubski odbornik. Od junija do decembra 1934 je bil podpredsednik JNS, katerega sedež je bil od leta 1930 v Beogradu.

Več let je bil odbornik tudi v Hrvaškem planinskem društvu (HPD). Med letoma 1939 in 1940 je bil podpredsednik HPD, leta 1941 pa je postal poverjenik HPD za Zagreb, vendar je zaradi vojne kmalu odstopil s položaja. Kot predstavnik HPD je sodeloval na ustanovni skupščini Zveze hrvaških planinskih društev 11. decembra 1939 in bil izvoljen za prvega predsednika. Planinstvo je imel posebej rad. V prostem času se je pogosto družil z drugimi ljubitelji gora in redno planinaril v Samoborskem gorju, Žumberku in slovenskih Alpah. Članke o planinstvu je objavljaval v časopisu Hrvatski planinar.

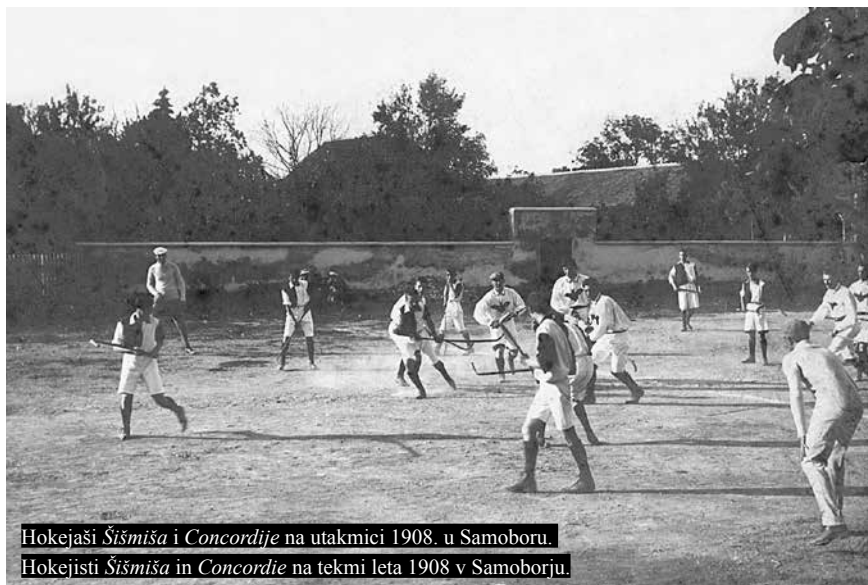
Od leta 1918 je bil poročen z Erno, roj. Rosmanith (Fužine, 20. 2. 1889–Zagreb, 19. 12. 1974), pionirko ženskega športa na Hrvaškem. Družina Šuklje je s sinom Žarkom pogosto zahajala v hribe. Leta 1939 so zgradili brunarico na Pokljuki, na območju današnjega Triglavskega narodnega parka, kjer so najraje preživljali prosti čas.

Dr. Šuklje je bil izjemna osebnost svojega časa. Veliko je naredil na vseh področjih javnega življenja, na katerih je bil dejaven. Vedno je bil posebej naklonjen Samoborju; ljubezen do rojstnega kraja je izkazoval na različne načine, največkrat s pisano besedo.

Med drugo svetovno vojno, po nemškem napadu na Kraljevino Jugoslavijo aprila 1941, je bil mobiliziran. Pri Bjelovarju je bil težko ranjen, posledice tega pa je občutil do konca življenja. Tudi sin Žarko je prestal pravo vojno gologoto, bil je tudi v taborišču v novi Jugoslaviji, kjer je zbolel. To dogajanje je vplivalo tudi na Šukljetovo zdravje, saj je bil zelo navezan na družino.

Umrl je leta 1949, razmeroma zgodaj, v 64. letu starosti. Pokopan je v družinski grobnici na mestnem pokopališču Mirogoj v Zagrebu. Tako se je končala bogata in polna življenjska pot Frana Šukljeta.

Soproga Erna Šuklje ga je preživela za polnih 25 let. Njena rojstna družina Rosmanith je bila najbolj zaslužna za ustanovitev Prvega srednješolskega športnega kluba *Concordia* 10. oktobra 1906 v Zagrebu. Njen oče Albert (po rodu iz Šlezije) je bil *Concordii*n mecen, Ernina brata Ervin in Roman pa sta bila gonilni sili, predse-

Hokejaši *Šišmiša* i *Concordije* na utakmici 1908. u Samoboru.
Hokejisti *Šišmiša* in *Concordie* na tekmi leta 1908 v Samoborju.

sportaši. Ernu danas s pravom smatraju jednom od prvih sportašica u povijesti hrvatskog sporta. Od prvoga je dana obavljala razne aktivnosti povezane s *Concordijom* pa je čak i prala klupske dresove. Kao svestrana sportašica bavila se atletikom, hazenom, tenisom, plivanjem i planinarstvom. Najveći doprinos dala je u hokeju na travi u kojem je 1911. bila suosnivačica prve ženske sekcije kluba i jedna od prvih igračica. Nastupila je na prvoj javnoj utakmici hokeja na travi u Zagrebu 17. VI. 1911., održanoj između dvije kombinirane ekipe *Concordije*. Nakon I. svjetskog rata postala je prva pročelnica sekcije za hazenu, koja je u *Concordiji* bila osnovana 1922. Cijeli joj je život bio vezan uz sport. Nažalost nije, kao ni njezin suprug, za života dobila adekvatna društvena priznanja za svoje djelovanje u sportu. Doktorirala je na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu 1915. i postala je jedna od prvih doktorica znanosti u povijesti hrvatskog visokog školstva. Radni vijek je provela predajući u gimnazijama, a bila je i ravnateljica I. ženske realne gimnazije u Zagrebu.

Fran i Erna Šuklje dali su veliki i neosporni doprinos razvoju hrvatskog sporta.

Lit.: *Hrvatski planinar br. 1*, siječanj 1940.; B. Cuvaj, "Hrvatski športski klub Concordia u Zagrebu 1906 - 1919", *Povijest sporta br. 31*, Zagreb, lipanj, 1977.; B. Cuvaj, "Nogometna sekcija HŠK Concordije, Zagreb 1919 - 1944.", *Povijest sporta br. 32*, Zagreb, rujan, 1977.; B. Cuvaj, "Kronika atletskih zbivanja u Zagrebu priređenih od sportskih klubova 1905-1918", *Povijest sporta br. 40*, Zagreb, rujan, 1979.; F. Frntić, "Osamdeseta obljetnica osnivanja Hrvatskog športskog saveza", *Povijest sporta br. 79*, Zagreb, siječanj, veljača, ožujak 1989.; *Platinasti jubilej Zagrebačkog nogometnog saveza 1919 - 1994*, Zagreb, 1994.; *Hrvatski šumarski životopisni leksikon 5*, Zagreb, 2000.; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.; V. Šobota, *Osam desetljeća NK Samobor*, Samobor, 2006.; Z. Kušer, M. Bošnjak, *Fran Šuklje 1886. - 1949.* (katalog izložbe), Samobor, 2016.; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

JANKO KOVAČIČ

(Smrje, Općina Ilirska Bistrica, 8. III. 1887. – Ljubljana, 14. III. 1922.)

Rođen je kao treće od desetero djece u zemljoradničkoj obitelji oca Antona i majke Frančiške, rođ. Drašler. Osnovnu školu polazio je u susjednom Premu, a školovanje je nastavio u Ljubljani. Pravo je studirao u Pragu i potom se zaposlio kao pravnik u ljubljanskom Gradskom poglavarstvu. Vojni rok je služio također u Pragu, jer je Slovenija prije I. svjetskog rata bila u sastavu Austro-Ugarske Monarhije.

Za vrijeme školovanja u Ljubljani i Pragu upoznao je poticajne ideje sokolskog pokreta koji je u to vrijeme već bio prihvaćen među svim slavenskim narodima. Nakon pokretanja prvog Sokolskog društva u Pragu već je sljedeće, 1863. godine, u Ljubljani osnovano tjelovježbeno društvo pod nazivom Južni sokol. Oduševljeno se priključio sokolskom pokretu u Sloveniji i počeo je vježbati u dvorani Narodni dom ljubljanskog Sokola. Imao je odlične fizičke predispozicije i uz redovno je vježbanje postao uzoran gimnastičar. Svoja iskustva iz ljubljanskog Sokola rado je prenosio svojim zemljacima u Tjelovježbenom društvu Ilirski sokol iz Ilirske Bistrice (osnovanom 1905.), čiji je bio član i voditelj. Unatoč službenim obvezama u Ljubljani redovito je i požrtvovno dolazio u Ilirsku Bistricu i neumorno radio sa sokolima i pomlatkom. Često bi mu se na pješačenju od rodnog Smrja do sjedišta Ilirskog sokola pridružila sestra Minka, koja je bila članica ženske ekipe bistričkog Sokola. Pripremao je svoje sokole za gimnastičke nastupe s okolnim sokolskim društvima. Bio je svjestan da bez adekvatne vježbaonice ne može biti posebnog napretka. U to vrijeme vježbali su na vlažnoj zemlji u starom

dnika in aktivna športnika v tem klubu. Erno danes upravičeno štejejo za eno od prvih športnic v zgodovini hrvaškega športa. Ves čas je bila dejavna tudi v *Concordii*, v klubu je opravljala različna dela, včasih je celo prala klubske drese. Kot vsestranska športnica se je ukvarjala z atletiko, hazeno, tenisom, plavanjem in planinstvom. Največ je prispevala k razvoju hokeja na travi; leta 1911 je bila soustanoviteljica prve ženske sekcije kluba in ena od prvih igralk. Nastopila je na prvi javni tekmi v hokeju na travi v Zagrebu 17. junija 1911, na kateri sta se pomerili mešani ekipi *Concordie*. Po prvi svetovni vojni je postala prva načelnica sekcije za hazeno, ki so jo v *Concordii* ustanovili leta 1922. Vse življenje je bila povezana s športom. Žal za življenja ni prejela priznanj za svoje športno udejstvovanje, kot njen soprog. Leta 1915 je doktorirala na filozofski fakulteti v Zagrebu in postala ena od prvih doktoric znanosti v zgodovini hrvaškega visokega šolstva. Delala je kot gimnazijska predavateljica, nekaj časa je bila tudi ravnateljica I. ženske realne gimnazije v Zagrebu.

Fran in Erna Šuklje sta nedvomno veliko prispevala k razvoju hrvaškega športa.

Lit.: *Hrvatski planinar* št. 1, januar 1940; B. Cuvaj, Hrvatski športski klub Concordia u Zagrebu 1906 - 1919, *Povijest sporta* št. 31, Zagreb, junij 1977; B. Cuvaj, Nogometna sekcija HŠK Concordije, Zagreb 1919 - 1944, *Povijest sporta* št. 32, Zagreb, september 1977; B. Cuvaj, Kronika atletskega zbivanja u Zagrebu priredjenih od sportskih klubova 1905-1918, *Povijest sporta* št. 40, Zagreb, september 1979; F. Frntić, Osamdeseta obljetnica osnivanja Hrvatskog športskog saveza, *Povijest sporta* št. 79, Zagreb, januar, februar, marec 1989; *Platinasti jubilej Zagrebačkog nogometnog saveza 1919 - 1994*, Zagreb, 1994; *Hrvatski šumarski životopisni leksikon 5*, Zagreb, 2000; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004; V. Šobota, *Osam desetljeća NK Samobor*, Samobor, 2006; Z. Kušer, M. Bošnjak, *Fran Šuklje 1886. - 1949.* (katalog razstave), Samobor, 2016; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

JANKO KOVAČIČ **(Smrje, Ilirska Bistrica, 8. 3. 1887–Ljubljana, 14. 3. 1922)**

Rojen je bil kot tretji od desetih otrok v kmečki družini očeta Antona in matere Frančiške, roj. Drašler. Osnovno šolo je obiskoval na Premu, šolanje pa nadaljeval v Ljubljani. Po študiju prava v Pragi se je zaposlil kot pravnik v ljubljanski mestni upravi. Vojaški rok je prav tako služil v Pragi, saj je bila Slovenija pred prvo svetovno vojno del Avstro-Ogrske.

Med šolanjem v Ljubljani in Pragi so ga prevzele navdihujoče ideje sokolskega gibanja, ki je bilo takrat razširjeno med slovanskimi narodi. Leta 1862, leto po ustanovitvi prvega sokolskega društva v Pragi, je bilo v Ljubljani ustanovljeno telovadno društvo z imenom Južni sokol. Kovačič se je navdušeno pridružil sokolskemu gibanju v Sloveniji in začel vaditi v dvorani Narodnega doma ljubljanskega Sokola. Imel je odlične telesne predispozicije in je ob redni vadbi postal vzoren telovadec. Izkušnje iz ljubljanskega Sokola je prenašal rojakom v Telovadnem društvu Ilirski sokol iz Ilirske Bistrice (ustanovljenem leta 1905), katerega član in vodja je bil. Kljub službenim obveznostim v Ljubljani je redno in požrtvovalno prihajal v Ilirsko Bistrico ter neutrudno delal s sokoli in podmladkom. Pogosto se mu je na poti od rojstnega Smrja do sedeža Ilirskega sokola pridružila sestra Minka, članica ženske ekipe bistriškega Sokola. Svoje sokole je pripravljajal za skupne telovadne nastope z okoliškimi sokolskimi društvi. Zavedal se je, da brez ustrezne telovadnice ne more biti večjega napredka. Takrat so vadili na vlažnih tleh v starem skladišču v Gornjem kraju. Zato se je leta 1909 na občnem zboru bistriškega sokolskega društva zelo zavzel za lasten sokolski dom. V dveh letih je bila stavba zgrajena in dom je bil slovesno odprt 9. junija 1912. Tako so imeli vse pogoje za še boljše rezultate Telovadnega društva Ilirski sokol.

Prvi pomembnejši rezultat je dosegel na zletu Slovenske sokolske zveze leta 1910 v Celju, ko si je v višjem telovadnem razredu delil tretje mesto. Svoj največji tekmovalni uspeh je dosegel kot član reprezentance Slovenske sokolske zveze na petem svetovnem prvenstvu v športni gimnastiki, ki je potekalo od 11. do 14. maja 1911 v Torinu. V ekipni konkurenci je Slovenija z 881,56 točke zasedla četrto mesto, za Češko (974,69), Francijo (934,41) in Italijo (899,86), kar je bil največji uspeh slovenskega sokolstva v dotedanjih nastopih na svetovnih prvenstvih. Za Slovenijo so se uvrstile reprezentance Luksemburga, Belgije, Hrvaške in Romunije. Posebej zanimivo je, da je bil nastop članov Hrva-

magazinu u Gornjem kraju. Zbog toga se 1909. na općinskom zboru bistričkog sokolskog društva jako zauzeo za izgradnju njihova vlastitog Sokolskog doma. Kroz dvije godine Sokolski dom je bio izgrađen i svečano je otvoren 9. lipnja 1912. Nakon otvorenja doma stekli su se uvjeti za još bolje rezultate Tjelovježbenog društva Ilirski sokol.

Prvi značajni rezultat postigao je na međusletu Slovenskog sokolskog saveza 1910. u Celju, kada je u višem odjelu vježbača podijelio treće mjesto. Svoj najveći natjecateljski uspjeh ostvario je kao član reprezentacije Slovenskog sokolskog saveza na V. svjetskom prvenstvu u sportskoj gimnastici, održanom od 11. do 14. svibnja 1911. u Torinu. U ekipnoj konkurenciji Slovenija je s 881,56 bodova zauzela četvrto mjesto, iza Češke (974,69), Francuske (934,41) i Italije (899,86), što je bio njihov najveći uspjeh u dotadašnjim nastupima na Svjetskom prvenstvu. Iza Slovenije su se plasirale reprezentacije Luksemburga, Belgije, Hrvatske i Rumunjske. Posebno je zanimljivo da je nastup članova Hrvatskog sokola u Torinu bio ujedno i prvi samostalni nastup Hrvata na jednom važnom sportskom međunarodnom natjecanju i jedini prije I. svjetskog rata. Među šest slovenskih gimnastičara Kovačić je bio drugi po učinku sa 154,25 od mogućih 186 bodova (82,93 %) u osam disciplina. Najbolji Slovenac bio je Stane Vidmar. U bacanju kugle Kovačić je bio najuspješniji u konkurenciji 72 natjecatelja i za taj je nastup dobio više bodova od cijele talijanske reprezentacije. Uspjeh slovenskih gimnastičara u Torinu imao je tada veliki odjek u Europi, a pogotovo u Sloveniji.

Uoči II. hrvatskog svesokolskog sleta, održanog u kolovozu 1911. u Zagrebu, osječka župa dobila je od hrvatske vlade potporu za trošak održavanja župskog učitelja tjelovježbe. Raspisan je natječaj i na to je mjesto izabran Janko Kovačić. Postao je aktivni član Sokolskog društva Osijek I. i zaslužan je za osnivanje sokolskih društava u okolici Osijeka. Kao član gimnastičke reprezentacije osječkog Sokola nastupio je na Sveslavenskom sokolskom sletu u Petrogradu te je u višeboju podijelio drugo mjesto s ruskim kolegom. Za vrijeme najvećih priprema za slet u Pragu sudjelovao je kao jedan od dvojice predstavnika Strossmayerove župe iz Osijeka na IX. redovitoj skupštini Hrvatskog sokolskog saveza, održanoj 27. svibnja 1912. u Splitu. Potom je u lipnju iste godine, kao član društva Osijek I, nastupio na I. sletu Slavenskog sokolskog saveza (ujedno i VI. sletu češkog sokolstva). U višem razredu pojedinačnog natjecanja podijelio je osmo mjesto i tako ostvario najbolji rezultat među hrvatskim sokolima iz svih župa. Iako je u Osijeku bio kratko, dao je značajan doprinos sokolskom pokretu kao natjecatelj, organizator i učitelj tjelovježbe. Nakon povratka u Ilirsku Bisticu vodio je bistričke sokole 11. kolovoza u Lovranu na sletu Hrvatske sokolske župe Vitezić. Potom je njegova sokolska karijera prekinuta zbog početka I. svjetskog rata.

Mjesec dana nakon što je 28. lipnja 1914. Srbin Gavrilo Princip, pripadnik jugoslavenske organizacije Mlada Bosna, ubio nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu u Sarajevskom atentatu, objavila je Austro-Ugarska Monarhija rat i napala Kraljevinu Srbiju. To je ujedno bio početak I. svjetskog rata. Kovačić je bio mobiliziran i njegova je postrojba sudjelovala u napadu na Srbiju. Vođen sokolskom idejom o bratstvu među slavenskim narodima odlučio je dezertirati. Uspio je preplivati Drinu i priključio se srpskoj vojsci. U tijeku bitke oko Drine spašavao je iz hladne vode ranjene srpske vojnike i ljudstvo u bijegu. Unatoč tjelesnoj snazi onemoćao je od pothlađenosti i iscrpljenosti pa su ga bacili na hrpu s mrtvim vojnicima. Srećom, u takvom ga je stanju spasio tadašnji Reuterov vojni izvjestilac i ugledni slovenski književnik Janko Lavrin koji je upozorio da je još živ pa su mu odmah pomogli da se ugrije i tako spasili sigurne smrti.

Po okončanju rata nastavio je raditi u gradskom poglavarstvu Ljubljane. Aktivno se uključio u novoosnovani Jugoslavenski sokolski savez (JSS) i postao član njegova Tehničkog odbora. Zbog dužnosti u JSS-u putovao je u Beograd i sastavljao gimnastičke vježbe. Radi sokolske ideje, kojoj je posvetio cijeli život, previše je naprezao svoje zdravlje ionako već načeto stradavanjima u ratu. Shrvan bolešću preminuo je u Ljubljani samo šest dana nakon što je navršio 35 godina. Pokopan je na gradskom groblju Žale. Na odborskoj sjednici JSS-a, održanoj u Ljubljani, 25. ožujka 1922. od njega se dirljivim riječima oprostio velikan sokolskog pokreta dr. Viktor Murnik. Kovačić će ostati u povijesti sporta trajno zapisan kao jedan od prvih uspješnih natjecatelja slovenskog sokolstva i prva sportska legenda Ilirske Bistrice.

Njemu u čast dodjeljuju se od 1986. u Ilirskoj Bistrici godišnje nagrade za najuspješnije mlade sportaše do 15 godina, a od 1999. mladi od 15 do 18 godina primaju nagrade pod nazivom "Janko Kovačić".

Izv.: Arhiva Vojka Čeligoja iz Ilirske Bistrice.

Lit.: *Slovenski sokol* br. 9/10, Ljubljana, 25. listopada 1910.; *Sokolski glasnik* br. 5/6, Ljubljana, 1922.; D. Stepišnik, *Telovadba na Slovenskem*, Ljubljana, 1974.; Vojko Čeligoj, "Kovačić, Janko", *Primorski slovenski biografski leksikon 19. snopić dodatak B - L*, Gorica, 1993.; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*, Ilirska Bistrica, 2011.; Ž. Iveljić, *Tjelovježbene udruge istočne Hrvatske do 1929. godine*, Vinkovci, 2012.

Gimnastična vrsta Slovenskog sokolskog saveza, 1911. na pripremama za Torino. Kovačič baca kuglu.

Gimnastična vrsta Slovenske sokolske zveze leta 1911 na pripravah za Torino. Kovačič meče kroglo.

škega sokola v Torinu hkrati tudi prvi samostojni nastop Hrvatov na kakšnem pomembnem mednarodnem športnem tekmovanju, in edini takšen pred prvo svetovno vojno. Med šestimi slovenskimi telovadci je bil Kovačič po učinkovitosti drugi, in sicer s 154,25 točke od skupaj možnih 186 (82,93 %) v osmih disciplinah. Najboljši Slovenec je bil Stane Vidmar. V metu krogle je bil Kovačič najuspešnejši med 72 tekmovalci; za ta nastop je

prejel več točk od celotne italijanske reprezentance skupaj. Uspeh slovenskih telovadcev v Torinu je močno odmeval v Evropi, še posebej pa v Sloveniji.

Pred drugim hrvaškim vsesokolskim zletom avgusta 1911 v Zagrebu je osiješka župa od hrvaške vlade dobila denar za stroške župskega telovadnega učitelja. Na natečaju je bil za to delo izbran Janko Kovačič. Postal je aktiven član sokolskega društva Osijek I. Kasneje je sodeloval pri ustanovitvi novih sokolskih društev v okolici Osijeka. Kot član telovadne reprezentance osiješkega Sokola je nastopil na vseslovanskem sokolskem zletu v Petrogradu, kjer si je v mnogoboju delil drugo mesto z ruskim tekmovalcem. Med pripravami za zlet v Pragi je kot eden od dveh predstavnikov Strossmayerjeve župe iz Osijeka sodeloval na 9. redni skupščini Hrvaške sokolske zveze 27. maja 1912 v Splitu. Potem je junija istega leta kot član društva *Osijek I* nastopil na prvem zletu Slovanske sokolske zveze (ki je bil hkrati tudi šesti zlet češkega sokolstva). V višjem tekmovalnem razredu si je delil osmo mesto in bil tako najboljši med hrvaškimi sokoli iz vseh žup. Čeprav je v Osijeku živel kratek čas, je pomembno prispeval k razvoju sokolskega gibanja kot tekmovalec, organizator in telovadni učitelj. Po vrnitvi v Ilirsko Bistrico je bistriške sokole 11. avgusta popeljal na zlet Hrvaške sokolske župe Vitezić v Lovranu. Njegovo sokolsko kariero je prekinil začetek prve svetovne vojne.

Mesec po tem, ko je Srb Gavriilo Princip, pripadnik jugoslovanske organizacije Mlada Bosna, ubil nadvojvodo Franca Ferdinanda in njegovo soprogo v sarajevskem atentatu 28. junija 1914, je Avstro-Ogrska napovedala vojno Kraljevini Srbiji in jo napadla. To je bil tudi začetek prve svetovne vojne. Kovačič je bil mobiliziran, njegova enota je sodelovala v napadu na Srbijo. Zaradi sokolske ideje o bratstvu med slovanskimi narodi se je odločil dezertirati. Uspelo mu je preplavati Drino in se priključiti srbski vojski. Med bitko na Drini je iz ledene vode reševal srbske vojake in begunce. Kljub telesni moči je zaradi podhladitve in izčrpanosti obležal, zato so ga onemoglega vrgli na kup z mrtvimi vojaki. Na srečo ga je v takšnem stanju opazil Reuterjev vojni poročevalec in ugledni slovenski književnik Janko Lavrin; ko se je izkazalo, da je še živ, so mu takoj pomagali, ga pogreli in ga tako rešili gotove smrti.

Po koncu vojne je nadaljeval delo v mestni upravi Ljubljane. Dejavno se je vključil v novoustanovljeno Jugoslovansko sokolsko zvezo (JSS) in postal član njenega tehničnega odbora. Ta funkcija v JSS je pomenila, da je potoval v Beograd in tam sestavljal telovadne vaje. Sokolski ideji se je vneto posvečal kljub temu, da je vojna močno načela njegovo zdravje. Ker se je preveč naprezal, je zbolel in umrl le šest dni po 35. rojstnem dnevu. Pokopali so ga na ljubljanskem mestnem pokopališču Žale. Na seji odbora JSS v Ljubljani 25. marca 1922 se je od njega z ganljivimi besedami poslovil velikan sokolskega gibanja dr. Viktor Murnik. Kovačič bo v zgodovini športa ostal trajno zapisan kot eden od prvih uspešnih tekmovalcev slovenskega sokolstva in prva športna legenda Ilirske Bistrice.

Leta 1986 so v Ilirski Bistrici začeli podeljevati priznanje Janka Kovačiča za najuspešnejše športnike do 15 let, od leta 1999 pa nagrado Janka Kovačiča za pomembne dosežke v športu prejemajo mladi od 15 do 18 let.

Vir: Arhiv Vojka Čeligoja iz Ilirske Bistrice.

Lit.: *Slovenski sokol* št. 9/10, Ljubljana, 25. oktober 1910; *Sokolski glasnik* št. 5/6, Ljubljana, 1922; D. Stepišnik, *Telovadba na Slovenskem*, Ljubljana, 1974; V. Čeligoj, geslo Kovačič, Janko, *Primorski slovenski biografski leksikon*, 19. snopič, dodatek B–L, Gorica, 1993; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*, Ilirska Bistrica, 2011; Ž. Iveljič, *Tjelovježbene udruge istočne Hrvatske do 1929. godine*, Vinkovci, 2012.

JANKO JAZBEC

(Križe kod Tržiča, 14. VI. 1890. – Córdoba, Argentina, 18. III. 1965.)

Odrastao je u naselju Križe koje je se nekad zvalo Sveti Križ. U djetinjstvu je već s devet godina radio kao pastir. Kako nije htio izučiti postolarski zanat za njega se zauzeo lokalni učitelj uz čiju je pomoć završio trogodišnju Obrtničku školu u Kranju, za urara i draguljara. Kao 13-godišnji šegrt pristupio je 1903. podmlatku Sokolskog društva u Kranju. Njegov prvi sokolski učitelj bio je Miroslav Ambrožič, jedan od najznamenitijih slovenskih sokola. Marljivi Jazbec postao je najbolji vježbač u naraštaju kranjskog Sokola. Od 1907. bio je član novoosnovanog Sokolskog društva u Radovljici. Iste godine je na I. sletu gorenjskega Sokolstva u Kranju bio četvrti u natjecanju vježbača. Već 1908. izabran je za načelnika SD-a Radovljica. Uz to je kao sokolski prednjak i učitelj pomogao u osnivanju odjela tog društva u Bledu. U radu je iskazao veliku agilnost i organizacijske sposobnosti. Potom je 1909. pohađao sokolski tečaj u Pragu za prednjaka, a ujesen iste godine doselio se na liburnijsko područje na istarskom poluotoku.

Postao je član Hrvatskog sokola Volosko – Opatija i Hrvatske sokolske župe (HSŽ) Vitezić koja je obuhvaćala društva u Istri i Liburniji. Primljen je u prednjački zbor društva i Tehnički odbor župe kao tajnik. Župa je bila

Janko Jazbec

podijeljena u tri okružja, a I. okružje obuhvaćalo je sokolska društva: Volosko – Opatija (sjedište župe), Kastav i Kantrida – Zamet. Zbog posla se 1912. preselio u Lovran i tamo je osnovao društvo Hrvatski sokol, koje je pripalo I. župskom okružju, a bio mu je vođa do izbijanja rata. Godine 1913. izabran je za vođu HSŽ Vitezić. Zajedno s Ivanom Pošćićem najzaslužniji je što je ta župa bila jedna od najaktivnijih u Hrvatskom sokolskom savezu. Njegovom inicijativom održan je prvi prednjački župski tečaj. Čestim obilaženjem terena, kao i redovnim dopisivanjem, pridonio je da se u župskim društvima razvila i podigla idejna i tehnička razina. Uz to je zaslužan za bliske veze koje je HSŽ Vitezić uspostavio sa sokolskim župama u Sušaku i Trstu. Bio je pokretač i glavni urednik "Sokolskog vijestnika hrvatske sokolske župe Vitezić", ali su zbog izbijanja rata objavljena samo tri broja. U Lovranu je bio vlasnik urarske radionice koju je morao napustiti iz političkih razloga.

Kad je počeo rat, Jazbec je uhićen kao protudržavni element. Mobiliziran je 1915. u austro-ugarsku vojsku i tri godine je proveo na talijanskom bojištu u pješadijskoj pukovnici. Po završetku rata služio je od 1919. godinu dana kao dobrovoljac u jugoslavenskoj vojsci u Koruškoj, prije nego su određene državne granice između Kraljevine SHS i Republike Austrije. Nakon što je Istra zajedno s Liburnijom prema Rapalskom mirovnom sporazumu iz 1920. pripala Kraljevini Italiji doselio se u Bakar u Hrvatsko primorje. Krenuo je s urarskim poslom od nule jer je u Lovranu sve izgubio.

Po dolasku, izabran je za načelnika Sokolskog društva Bakar, koje je nakon ujedinjenja nacionalnih sokolskih saveza djelovalo u Jugoslavenskom sokolskom savezu. Rad toga društva podigao je na višu razinu. Paralelno je 1920. postao zamjenik načelnika Sokolske župe Rijeka (od 1928. Sušak – Rijeka) i načelnik II. okružja te župe koja je teritorijalno obuhvaćala ranije Hrvatske sokolske župe (Frankopansku u Sušaku, Vitezićevu u Istri i Ante Starčevića u Gospiću, izuzev onih područja koja su potpala pod Kraljevinu Italiju). Postao je pobjednik natjecanja na I. župskom sletu 1920. u Crikvenici koje je održano za vježbače nižeg odjela. Iste godine završio je s odličnim uspjehom župski prednjački ispit. Preselio se 1924. u Crikvenicu i postao član tamošnjeg Sokolskog društva, u kojem je potom bio: načelnik, tajnik Odbora za izgradnju sokolskog doma, predsjednik Gospodarskog odbora i starješina. Kao vrstan organizator zaslužan je za održavanje župskih i okružnih sletova. Bio je aktivan kao načelnik Vinodolsko-uskočkog župskog okružja te je radio na unapređenju okružnih sokolskih društava. Na dužnostima u župi Sušak – Rijeka ostao je do 1937. kada se povukao na vlastiti zahtjev. Paralelno je u Crikvenici vodio urarsku radionicu, a imao je i podružnicu u Rabu. Dvapat je izabran za odbornika Zanatske komore u Zagrebu. Osnovao je Jugoslavensko - čehoslovačku ligu 1925. i bio njezin tajnik 15 godina. Uz to je više godina bio i potpredsjednik Turističkog odbora u Crkvenici. Poticao je lokalni crikvenički turizam i dovodio brojne goste iz prijateljske Čehoslovačke.

JANKO JAZBEC

(Križe pri Tržiču, 14. 6. 1890–Córdoba, Argentina, 18. 3. 1965)

Odraščal je v vasi Križe, ki se je nekoč imenovala Sveti Križ. V otroštvu je že pri devetih letih delal kot pastir. Moral bi iti za mizarja, a si tega ni želel. Učitelj mu je pomagal, da se je vpisal na triletno Obrtno šolo v Kranju. Izučil se je za urarja draguljarja. Kot trinajstletni vajenec se je leta 1903 včlanil v podmladek Sokolskega društva v Kranju. Njegov prvi sokolski učitelj je bil Miroslav Ambrožič, eden od najznamenitejših slovenskih sokolov. Marljivi Jazbec je postal najboljši telovadec med vrstniki v tem sokolskem društvu. Leta 1907 se je včlanil v novo Sokolsko društvo Radovljica. Istega leta je bil na prvem zletu gorenjskih sokolov v Kranju četrti v tekmovanju telovadcev. Že leta 1908 je postal vodja Sokolskega društva Radovljica. Ob tem je kot sokolski prednjak in učitelj pomagal pri ustanavljanju podružnice tega društva na Bledu. Pri delu je bil zelo učinkovit, imel je tudi organizacijske sposobnosti. Leta 1909 je obiskoval sokolski tečaj za prednjake v Pragi, jeseni istega leta pa se je preselil na območje Liburnije na severovzhodu jadranske obale.

Postal je član Hrvaškega sokola Volosko - Opatija in Hrvaške sokolske župe (HSŽ) Vitezić. Ta župa je povezovala društva v Istri in Liburniji. Sprejeli so ga v prednjaški zbor društva, postal je tudi tajnik tehničnega odbora. Župa je bila razdeljena na tri okrožja, v prvem so delovala sokolska društva: Volosko - Opatija (sedež župe), Kastav in Kantrida - Zamet. Zaradi dela se je leta 1912 preselil v Lovran in tam ustanovil društvo Hrvatski sokol, ki je delovalo v prvem okrožju. To društvo je vodil do izbruha vojne. Leta 1913 je postal vodja HSŽ Vitezić. Skupaj z Ivanom Pošćićem ima največ zaslug, da je bila ta župa ena od najbolj dejavnih v Hrvaški sokolski zvezi. Na njegovo pobudo so pripravili prvi prednjaški župski tečaj. S pogostimi obiski pri članih društva in z rednim dopisovanjem je prispeval, da se je v župi okrepil občutek pripadnosti, obenem pa se je dvignila tehnična raven. Tudi po njegovi zaslugi je HSŽ Vitezić navezal tesne stike s sokolskima župama na Sušaku in v Trstu. Bil je pobudnik in glavni urednik Sokolskega vestnika hrvaške sokolske župe Vitezić. Zaradi vojne so izšle le tri številke. V Lovranu je bil lastnik urarske delavnice, ki pa jo je v vojnem obdobju moral zapreti zaradi političnih razlogov.

Ob začetku vojne so ga zaprli kot protidržavni element. Leta 1915 so ga mobilizirali v avstro-ogrsko vojsko. Tri leta je prebil na italijanski fronti v pehotnem polku. Po koncu vojne je kot prostovoljec vstopil v jugoslovansko vojsko in v njej ostal do leta 1919 oziroma do določitve državne meje med Kraljevino SHS in Avstrijo na Koroškem. Potem ko sta Istra in Liburnija z Rapalsko mirovno pogodbo leta 1920 pripadli Kraljevini Italiji, se je preselil v Bakar v Hrvaškem primorju. Z urarskim poslom je začel iz nič, saj je v Lovranu vse izgubil.

Po preselitvi je postal načelnik Sokolskega društva Bakar, ki je po združitvi sokolskih organizacij na območju nove države delovalo kot del Jugoslovanske sokolske zveze. Delo društva je dvignil na višjo raven. Leta 1920 je hkrati postal še namestnik načelnika Sokolske župe Reka (od leta 1928 se je župa imenovala Sušak - Reka) in načelnik drugega okrožja te župe, ki je ozemeljsko zajemala prejšnje hrvaške sokolske župe na tem območju, ki niso pripadle Italiji: Frankopansko na Sušaku, Vitezićevo v Istri in župo Anteja Starčevića v Gospiću. Na prvem župskem zletu leta 1920 v Crikvenici je zmagal med telovadci nižjih skupin. Istega leta je z odličnim uspehom opravil prednjaški izpit. Leta 1924 se je preselil v Crikvenico in postal član tamkajšnjega sokolskega društva. Tam je bil kasneje načelnik, tajnik odbora za izgradnjo sokolskega doma, predsednik gospodarskega odbora in starešina. Kot odličen organizator je pripravljaval župske in okrožne zlete. Deloval je tudi kot načelnik Vinodolsko-uskoškega župskega okrožja in si prizadeval, da bi tudi na tem območju razvijal sokolstvo. S položaja v župi Sušak - Reka se je na lastno zahtevo umaknil leta 1937. V tistem obdobju je v Crikvenici vodil urarsko delavnico. Imel je tudi podružnico v Rabu. Dvakrat je bil izvoljen za odbornika Obrtne zbornice v Zagrebu. Leta 1925 je ustanovil Jugoslovansko-češkoslovaško ligo in bil njen tajnik 15 let. Več let je bil tudi podpredsednik Turističnega odbora Crikvenica. Spodbujal je crikveniški turizem in privabljal goste iz prijateljske Češkoslovaške.

Sokolsko društvo Crikvenica. Jazbec sredi prvi s desna.
Sokolsko društvo Crikvenica. Jazbec sedi prvi z desne.

Iako je kao etnički Slovenac prije I. svj. rata bio jedan od najznačajnijih sokolskih boraca za hrvatsku Istru, doživio je krajem 1930-ih velike neugodnosti. Na povratku u Crikvenicu s III. sleta Sokolskih župa na Jadranu, održanom u Sušaku, organizirano su 16. srpnja 1939. hrvatski nacionalisti napali jugoslavenske sokole. Osobno je kao ugledni sokolski djelatnik fizički napadnut i zadobio je teške ozljede opasne po život. Zbog tog incidenta i sve težih prilika za sokolski pokret u Banovini Hrvatskoj vratio se, nakon 30 godina djelovanja u Liburniji i Hrvatskom primorju, u rodnu Sloveniju.

Cijeneći njegov dotadašnji rad u ožujku 1940. izabrali su ga za starješinu Sokolskog društva Ljubljana Matica, a u siječnju 1941. i za zamjenika starješine Sokolske župe Ljubljana, uz starješinu dr. Viktora Murnika. Tijekom II. svj. rata bio je u Sloveniji zabranjen rad svih sokolskih organizacija pod okupacijskom upravom. Zbog toga je postao član ilegalne organizacije "Sokolska legija" koja je bila u vezi s izbjegličkom vladom u Londonu. Poslije završetka rata 1945. je zbog nemogućnosti obnove sokolskog pokreta i neslaganja s komunističkim režimom u novoj FNR Jugoslaviji napustio tadašnju državu i potom 1948. emigrirao u Argentinu. U Córdoba je bio vlasnik radionice i trgovine za prodaju satova. Izabran je 1957. u Buenos Airesu za predsjednika Središnjeg odbora za obnovu jugoslavenskog sokolstva. Bio je urednik "Sokolskog zbornika 1863. – 1963." objavljenog 1963. u Argentini povodom 100-godišnjice osnivanja Južnog sokola u Ljubljani. Aktivno je djelovao u slovenskim kulturnim i vjerskim organizacijama u Córdoba, a surađivao je i s hrvatskim društvima. Politički je bio liberal. Od mladosti je bio autor i stalni suradnik brojnih sokolskih glasila koja su izlazila na području Slovenije, Hrvatske i Kraljevine Jugoslavije, kao i u slovenskom emigrantskom tisku u Argentini.

U sokolskom pokretu djelovao je aktivno u zemlji i emigraciji više od pola stoljeća.

Lit.: *Slovenski sokol* br. 8, Ljubljana, 25. kolovoza 1908.; J. Jazbec, "Statistika sokolstva u Istri g. 1913.", *Sokolski vijestnik hrvatske sokolske župe Vitezić* br. 1, Volosko-Opatija, siječanj 1914.; J. Jazbec, "Župa Sušak – Rijeka", *Sokolski glasnik* br. 5, Zagreb, 1920.; *Spomenica o 20-godišnjici Sokolskog društva u Crikvenici 1907. – 1927.*, Crikvenica, 1927.; S. Vrdoljak, "30 godina rada brata Janka Jazbeka u Istri i Hrv. Primorju", *Soko na Jadranu* br. 7/8, Split, srpanj, kolovoz 1939.; S. Vrdoljak, "Brat Janko Jazbec - starešina Sokolskog društva Ljubljana – Matica" *Soko na Jadranu* br. 2/3, Split, veljača, ožujak 1940.; *Sokolski glasnik* br. 3, Beograd, 17. siječnja 1941.; "Janko Jazbec", *Svobodna Slovenija* br. 12, Buenos Aires, 25. ožujka 1965.; *Mojega življena pot Spomini dr. Vladimira Ravniharja*, Ljubljana, 1997.; *Liberal Forces in Twentieth Century Yugoslavia Memoirs of Ladislav Bevc*, New York, 2007.; J. Čiković, T. Pilepić, *100 godina sporta u Zametu*, Rijeka, 2006.; E. Hemar, "Slovinci u hrvatskom sportu: Janko Jazbec - zaslužni sokolski prednjak i djelatnik", *Novi odmev* br. 65, Zagreb, ožujak 2017.

JANKO JUSTIN

(Zagreb, 21. XII. 1891. – Zagreb, 8. XII. 1966.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Franje rodom iz Radovljice i majke Marije rodom iz Podsrede. Njegovi su se roditelji doselili u Zagreb iz Slovenije za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije. Otac je po zanimanju bio klesarski pomoćnik. Obitelj je imala ukupno četvero djece; sina i tri kćeri.

Janko je u Zagrebu završio gimnaziju. Po zanimanju je bio željeznički činovnik, a u sportu se istakao kao jedan od pionira zagrebačkog i hrvatskog nogometa. Kao gimnazijalac postao je član I. srednjoškolskog športskog kluba *Concordia*, osnovanog 10. listopada 1906. Nakon osnutka kluba vrlo je brzo došlo do velikog rivalstva između *Concordije* i tri godine starijeg Hrvatskog akademskog športskog kluba (HAŠK).

Godine 1909. na popisu nogometaša *Concordije* koji su postizali zgoditke na prijateljskim utakmicama nalazi se Janko Justin koji je tada imao 17 godina. Kao odličan navalni igrač bio je jedan od najboljih klupskih strijelaca, uz Kerhina, Stefanuttija, Batinića, Kinerta, Velebira, Treppa i Renoa Rosmanitha (čija je obitelj bila najzaslužnija za osnivanje kluba). Sljedeće je godine *Concordia* odigrala prva dva međunarodna susreta s klubovima iz Graza i Budimpešte. Organizirana je i prva utakmica između prvih postava HAŠK-a i *Concordije*, ali nije odigrana do kraja zbog nezadovoljstva igrača HAŠK-a sudačkim odlukama. I na popisu iz 1910. ponovno je Justin među igračima *Concordije* koji su se isticali kao realizatori zgoditaka. Konačno, 1911. je odigrana i završena službena utakmica između *Concordije* i HAŠK-a. Susret je okončan pobjedom igrača *Concordije* (2:1). Na toj su povijesnoj utakmici

Pred prvo svetovno vojno je bil kot Slovenec med najpomembnejšimi sokolskimi borci za hrvaško Istro. Kljub temu je konec 30. let doživel velike neprijetnosti. Na poti v Crikvenico s tretjega zleta sokolskih žup na Jadranu, ki je potekal 16. julija 1939 na Sušaku, so hrvaški nacionalisti napadli jugoslovanske sokole, tudi Jazbeca, ki je bil ugleden sokol. Dobil je smrtno nevarne poškodbe. Zaradi incidenta in vse težjih razmer za sokolsko gibanje v takratni Banovini Hrvaški se je po 30 letih delovanja v Liburniji in Hrvaškem primorju vrnil v rojstno Slovenijo.

Zaradi dotedanjih uspehov so ga marca 1940 izvolili za starešino Sokolskega društva Ljubljana Matica, januarja 1941 pa tudi za namestnika starešine Sokolske župe Ljubljana dr. Viktorja Murnika. Med drugo svetovno vojno so okupacijske oblasti v Sloveniji prepovedale delovanje sokolskih organizacij. Zato je postal član ilegalne organizacije Sokolska legija, ki je bila povezana z begunsko vlado v Londonu. Po koncu vojne se je leta 1945 zaradi onemogočanja obnove sokolskega gibanja in nestrinjanja s komunistično oblastjo v novi Jugoslaviji izselil iz tedanje države. Leta 1948 je odšel v Argentino. V Córdobi je bil lastnik urarne in trgovine za prodajo ur. Leta 1957 je bil v Buenos Airesu izvoljen za predsednika Osrednjega odbora za obnovo jugoslovanskega sokolstva. Bil je urednik Sokolskega zbornika 1863–1963, ki je izšel leta 1963 v Argentini, ob stoletnici ustanovitve Južnega sokola v Ljubljani. Aktivno je deloval v slovenskih kulturnih in verskih organizacijah v Córdobi, sodeloval pa je tudi s hrvaškimi društvi. Po političnem prepričanju je bil liberalec. Od mladosti je bil avtor in stalni sodelavec številnih sokolskih glasil, ki so izhajala na območju Slovenije, Hrvaške in Kraljevine Jugoslavije, pa tudi v slovenskem emigrantskem tisku v Argentini.

V sokolskem gibanju je doma in v izseljenstvu aktivno deloval več kot pol stoletja.

Lit.: *Slovenski sokol* št. 8, Ljubljana, 25. avgust 1908; J. Jazbec, Statistika sokolstva u Istri g. 1913., *Sokolski vijestnik hrvatske sokolske župe Vitezić* št. 1, Volosko - Opatija, januar 1914; J. Jazbec, Župa Sušak - Rijeka, *Sokolski glasnik* št. 5, Zagreb, 1920; *Spomenica o 20-godišnjici Sokolskog društva u Crikvenici 1907. – 1927.*, Crikvenica, 1927; S. Vrdoljak, 30 godina rada brata Janka Jazbeca u Istri i Hrv. Primorju, *Soko na Jadranu* št. 7/8, Split, julij, avgust 1939; S. Vrdoljak, Brat Janko Jazbec - starešina Sokolskog društva Ljubljana – Matica, *Soko na Jadranu* št. 2/3, Split, februar, marec 1940; *Sokolski glasnik* št. 3, Beograd, 17. januar 1941; Janko Jazbec, *Svobodna Slovenija* št. 12, Buenos Aires, 25. marec 1965; *Mojega življena pot, Spomini dr. Vladimira Ravniharja*, Ljubljana, 1997; *Liberal Forces in Twentieth Century Yugoslavia Memoirs of Ladislav Bevc*, New York, 2007; J. Čiković, T. Pilepić, *100 godina sporta u Zametu*, Reka, 2006; E. Hemar, Slovenci u hrvatskom sportu: Janko Jazbec - zaslužni sokolski prednjak i djelatnik, *Novi odmev* št. 65, Zagreb, marec 2017.

JANKO JUSTIN

(Zagreb, 21. 12. 1891–Zagreb, 8. 12. 1966)

Rodil se je v slovenski družini očetu Franju, po rodu iz Radovljice, in materi Mariji, po rodu iz Podsrede. Njegovi starši so se iz Slovenije v Zagreb preselili v obdobju Avstro-Ogrske. Oče je delal kot kamnoseški pomočnik. V družini so bili štiri otroci, sin in tri hčerke.

Janko je v Zagrebu končal gimnazijo. Po poklicu je bil železniški uradnik. Kot športnik se je izkazal v nogometu: bil je eden od pionirjev zagrebškega in hrvaškega nogometa. V gimnaziji je postal član Prvega srednješolskega športnega kluba *Concordia*. Ta klub je že kmalu po ustanovitvi 10. oktobra 1906 postal resen tekmelec tri leta starejšemu Hrvaškemu akademskemu športnemu klubu (HAŠK).

Leta 1909 se je tedaj 17-letni Janko Justin uvrstil na seznam *Concordiinih* nogometašev, ki so dosegali zadetke na prijateljskih tekmah. Bil je odličen napadalec in eden od najboljših klubskih strelcev, poleg Kerhina, Stefanuttija, Batinića, Kinerta, Velebirja, Treppa in Renoja Rosmanitha (katerega družina je bila najzaslužnejša za ustanovitev kluba). Naslednje leto je *Concordia* odigrala prvi mednarodni srečanja s kluboma iz Gradca in Budimpešte. Pripravili so tudi prvo tekmo med HAŠK-ovo in *Concordiino* prvo postavo, vendar je niso odigrali do konca, zaradi nezadovoljstva igralcev HAŠK-a s sodniškimi odločitvami. Tudi leta 1910 je bil Justin med igralci *Concordie*, ki so izstopali z zadetki. Ko so leta 1911 le odigrali tekmo med *Concordio* in HAŠK-om (končala se je z zmago *Concordie* z 2 : 1), je bil na igrišču tudi Justin. Vsi igralci v *Concordiini* postavi na tej zgodovinski

Igrači *Concordije* ispred zgrade Realne gimnazije 1910, u Zagrebu. S lijeva: I. Kerhin, V. Ebert, Stampfl, Đ. Kleončić, R. Rosmanith, profesor J. Prykril, M. Sekulić, V. Bafić, K. Cesarec, R. Rosmanith, J. Justin i Z. Kras.

Igrači *Concordie* pred stavbu Realne gimnazije leta 1910 v Zagrebu. Z leve: I. Kerhin, V. Ebert, Stampfl, Đ. Kleončić, R. Rosmanith, profesor J. Prykril, M. Sekulić, V. Bafić, K. Cesarec, R. Rosmanith, J. Justin in Z. Kras.

za ekipu *Concordije* nastupili: Cesarec, Sekulić, Kleončić, Ebert, R. Rosmanith i Bafić, Stampfl, Kerhin, Justin, Kras i R. Rosmanith. Svi igrači u tom sastavu bili su srednjoškolci i maturanti.

Godine 1912. Justin je nakon završetka gimnazije postao član konkurentskog HAŠK-a i u tom je klubu ostao do kraja svoje sportske karijere. U sezoni 1912./13. s ekipom HAŠK-a nastupa na prvom službenog nogometnom natjecanju, Prvenstvu Hrvatske i Slavonije, koje nije završeno. Jesenski prvak postao je HAŠK ispred također zagrebačkih klubova: Hrvatskog športskog kluba *Concordia*

(dio naziva kluba promijenjen je 1912.) i Akademskog športskog kluba *Croatia*. Ekipa HAŠK-a bila je u vodstvu i u proljetnom dijelu Prvenstva, ali je 1. lipnja 1913. natjecanje prekinuto zbog nesportskog ponašanja igrača, izgreda gledatelja i pogreške sudaca, te su iz lige istupili HAŠK, Prvi hrvatski športski klub *Građanski* i Hrvatski tipografski športski klub *Zagreb*.

Nogometaši HAŠK-a su 24. ožujka 1913. u Zagrebu u prijateljskom susretu ostvarili senzacionalnu međunarodnu pobjedu protiv selekcije *Northern Universities* s rezultatom 1:0 i tako pokazali da su tada najkvalitetniji zagrebački klub. Bio je to izniman uspjeh jer su gosti došli iz kolijevke nogometa, a za selekciju su nastupili najbolji pojedinci fakulteta sa sjevera Engleske. Prije nastupa u Zagrebu ostvarili su na turneji po Europi tri pobjede protiv klubova iz Njemačke i Austro-Ugarske Monarhije. Tu povijesnu pobjedu za HAŠK su postigli: Vladimir Šuput, Hugo Kudrna - Guci (predstavljen u knjizi *Slovenci u hrvatskom sportu*), Ivan Banfić, Oto Behrman, Ivo Lipovščak, Leo Gollob, Mihajlo Mudrica, Dragan Kastl, Dragutin Štancl, Janko Justin i Tomo Hombauer. U postizanju jedinog pogotka na utakmici sudjelovao je Justin, a strijelac je bio Kastl.

Nakon završetka I. svjetskog rata Justin je i dalje nastupao za HAŠK, ali je istodobno bio i sportski djelatnik. Najveći uspjeh u igračkoj karijeri ostvario je s HAŠK-om u sezoni 1920./21. kada su osvojili I. razred Prvenstva Zagrebačkog nogometnog podsaveza (ZNP) po ligaškom sustavu u 14. kola, ispred klubova *Građanski* i *Concordia*. Bio je to prvi klupski trofej osvojen u povijesti HAŠK-a. U osvajanju prvenstva ZNP-a sudjelovalo je ukupno 22 igrača HAŠK-a, abecednim redom: Benković, Dasović, Flick, D. Friedrich, K. Friedrich, Grdenić, Justin, Kahn, Kovačević, Mujdrica, Penić, Plazzeriano, Reizner, Šojat, Tavčar, Vinek, Wasserlauf, D. Zinaja, B. Zinaja, Zorić i Župančić. Treba spomenuti da je u toj šampionskoj ekipi nastupao i Slovenac Stanko Tavčar (Dobrova, 2. II. 1898. – Ljubljana, 11. VII. 1945.), koji je ranije bio igrač Športskog kluba *Ilirija*. U HAŠK-u je Tavčar igrao kratko, prije odlaska na studij medicine u Prag, a poznat je kao prvi nogometaš iz Slovenije koji je bio u reprezentaciji Kraljevine SHS i sudjelovao na Olimpijskim igrama 1920. u Antwerpenu.

Justin je na kraju svoje aktivne natjecateljske karijere nastupao za drugu ekipu HAŠK-a, to jest za pričuvni sastav. Bio je kapetan i najbolji igrač toga sastava kao centarfor. Pričuvna ekipa HAŠK-a bila je dobra gotovo kao i prva ekipa kluba i pobjeđivala je većinu tada najboljih zagrebačkih klubova.

Kao sportski djelatnik nakratko je bio tajnik Hrvatskog nogometnog saveza 1918. – 1919. (uz F. Šukljea), nakon kojeg je u Zagrebu 13. travnja 1919. osnovan Jugoslavenski nogometni savez (JNS). Bio je aktivan i kao odbornik HAŠK-a. Godine 1927. izabran je u Upravni odbor u jednogodišnjem mandatu.

Početak 1920-ih godina položio je u Zagrebu sudački ispit, a u listopadu 1922. stavljen je na listu međunarodnih sudaca FIFA-e po preporuci JNS-a, uz još sedam nogometnih sudaca iz tadašnje Kraljevine SHS. No nije poznato je li sudio na nekom međunarodnom susretu. Kao prvorazredni sudac sudjelovao je na prva dva Prvenstva Kraljevine SHS u sezoni 1922./23. i 1923./24. igrana po kup sustavu. U sezoni 1922./23. sudio je na četvrtfinalnom susretu u Sarajevu 2. rujna 1923. između klubova Sarajevskog akademskog športskog kluba (SAŠK) i *Hajduka* iz Splita, koji je završio rezultatom 4:3 za domaću ekipu. U sezoni 1923./24. sudio je na polufinalnom susretu u

tekmi (Cesarec, Sekulić, Kleončić, Ebert, R. Rosmanith, Bafić, Stampfl, Kerhin, Justin in Kras) so bili srednješolci oziroma maturanti.

Po končani gimnaziji leta 1912 je Justin postal član konkurenčnega HAŠK-a. V tem klubu je ostal do konca športne kariere. V sezoni 1912/13 je z ekipo HAŠK-a nastopal na prvem uradnem nogometnem prvenstvu Hrvaške in Slavonije, ki pa ni bilo dokončano. Jesenski prvak je postal HAŠK, pred še dvema zagrebškima kluboma: Hrvaškim športnim klubom *Concordia* (del imena kluba so spremenili leta 1912) in Akademskim športnim klubom *Croatia*. Ekipa HAŠK-a je bila v vodstvu tudi v spomladanskem delu prvenstva, vendar so 1. junija 1913 tekmovanje zaradi nešportnega obnašanja igralcev, navijaških izgrediv in napake sodnika prekinili. Iz lige so zato izstopili HAŠK, Prvi hrvaški športni klub *Građanski* in Hrvaški tipografski športni klub *Zagreb*.

Nogometaši HAŠK-a so 24. marca 1913 na prijateljskem srečanju v Zagrebu dosegli senzacionalno mednarodno zmago nad selekcijo *Northern Universities* z izidom 1 : 0 in tako dokazali, da so najboljši zagrebški klub. To je bil izjemen uspeh, saj so gostje prišli iz zibelke nogometa, za selekcijo pa so nastopili najboljši posamezniki s severnoangleških fakultet. Pred nastopom v Zagrebu so na turneji po Evropi trikrat zmagali nad klubi iz Nemčije in Avstro-Ogrske. To zgodovinsko zmago za HAŠK so dosegli Vladimir Šuput, Hugo Kudrna - Guci (predstavljen v knjigi *Slovenci v hrvaškem športu*), Ivan Banfić, Oto Behrman, Ivo Lipovšćak, Leo Gollob, Mihajlo Mudrica, Dragan Kastl, Dragutin Štancel, Janko Justin in Tomo Hombauer. Justin je sodeloval pri edinem zadetku na tekmi, strelec pa je bil Kastl.

Po koncu prve svetovne vojne je Justin še naprej nastopal za HAŠK, postopno pa postal tudi športni delavec. Največji uspeh v igralski karieri je dosegel v sezoni 1920/21, ko je HAŠK v 14. kolu osvojil prvi krog prvenstva Zagrebške nogometne podzveze po ligaškem sistemu, pred *Građanskim* in *Concordio*. To je bila prva klubska trofeja v zgodovini HAŠK-a. Pri tem je sodelovalo naslednjih 22 igralcev HAŠK-a, navedenih po abecednem redu: Benković, Dasović, Flick, D. Friedrich, K. Friedrich, Grdenić, Justin, Kahn, Kovačević, Mujdrica, Penić, Plazzeriano, Reizner, Šojat, Tavčar, Vinek, Wasserlauf, D. Zinaja, B. Zinaja, Zorić in Župančić. Treba je omeniti, da je v tej šampionski ekipi nastopal tudi Slovenec Stanko Tavčar (Dobrova, 2. 2. 1898–Ljubljana, 11. 7. 1945), ki je bil pred tem igralec Športnega kluba *Ilirija*. V HAŠK-u je Tavčar igral kratek čas, pred odhodom na študij medicine v Prago, znan pa je kot prvi nogometaš iz Slovenije v reprezentanci Kraljevine SHS. Z reprezentanco je sodeloval na olimpijskih igrah v Antwerpnu leta 1920.

Janko Justin kao član HAŠK-a.
Janko Justin kot član HAŠK-a.

Justin je ob koncu tekmovalne kariere nastopal kot srednji napadalec v HAŠK-ovi drugi oziroma rezervni postavi. Bil je kapetan in najboljši igralec te ekipe, ki ni dosti zaostajala za prvo in je premagovala večino takrat najboljših zagrebških klubov.

Kot športni delavec je bil Justin med letoma 1918 in 1919 kratek čas tajnik Hrvaške nogometne zveze (ob Franu Šukljetu), dokler ni bila 13. aprila 1919 v Zagrebu ustanovljena Jugoslovanska nogometna zveza (JNS). Dejaven je bil tudi kot odbornik HAŠK-a; leta 1927 je bil izvoljen v upravni odbor z enoletnim mandatom.

Na začetku 20. let je v Zagrebu opravil sodniški izpit. Oktobra 1922 je bil uvrščen na seznam mednarodnih sodnikov Fife po predlogu JNS, skupaj s še sedmimi nogometnimi sodniki iz tedanje Kraljevine SHS. Ni znano, ali je sodil na kakšnem mednarodnem srečanju. V Kraljevini SHS je sodil na prvih nogometnih prvenstvih, ki so jih v sezonah 1922/23 in 1923/24 igrali po pokalnem sistemu. V sezoni 1922/23 je sodil na četrtfinalnem srečanju med Sarajevskim akademskim športnim klubom (SAŠK) in *Hajdukom* iz Splita. Ta tekma je bila 2. septembra 1923 v Sarajevu, končala se je s 4 : 3 za domačo ekipo. V naslednji sezoni je 21. septembra 1924 sodil na polfinalni tekmi med Somborskim športnim združenjem in beog-

Subotici 21. rujna 1924. između Somborskog sportskog udruženja i beogradske *Jugoslavije*, koji je završio rezultatom 5:1 za gostujuću ekipu. Bio je i podsavezni kapetan reprezentacije Zagreba kada su u kolovozu 1926. osvojili Kup kralja Aleksandra, nakon pobjede u finalu protiv repr. Beograda (3:1). Kao igrač, sportski djelatnik i sudac djelovalo je dvadesetak godina u pionirskom razdoblju zagrebačkog, hrvatskog i potom jugoslavenskog nogometa i zajedno sa svojom generacijom odigrao je važnu ulogu.

Njegova supruga Matilda Flick - Justin (Zagreb, 2. III. 1902. – Zagreb, 11. VIII. 1981.), bila je također sportašica i sportska djelatnica. Kao jedna od pionirki ženskog sporta natjecala se nakon I. svjetskog rata u hazeni i atletici, za zagrebačke klubove HAŠK, Akademski sportski klub i *Concordiju*. U hazeni je bila državna prvakinja i reprezentativka, a u atletici je osvajala medalje na državnim prvenstvima. Bila je članica Nadzornog odbora Jugoslavenskog hazena saveza sa sjedištem u Zagrebu. U vrijeme poslijeratnog restrukturiranja sporta izabrana je 1950. za predsjednicu Hazena saveza Hrvatske koji se nakon pola godine fuzionirao s Rukometnim savezom Hrvatske te je u njemu kooptirana u Izvršni odbor kao podpredsjednica.

Bračni par Justin dao je neosporni doprinos razvoju hrvatskog i zagrebačkog sporta.

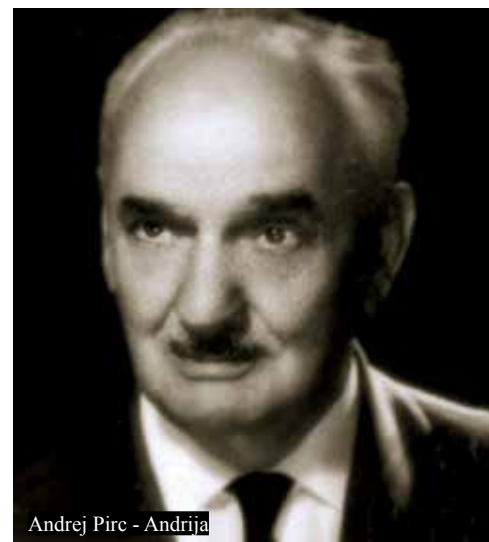
Lit.: *HAŠK 1903 - 1923*, Zagreb, 1923.; *Jugoslavenski sport 1933*, Zagreb, 1933.; *Zlatni jubilej ZNS 1919 - 1969*, Zagreb, 1969.; B. Cuvaj, "Hrvatski športski klub Concordia u Zagrebu 1906 - 1919.", *Povijest sporta br. 31*, Zagreb, lipanj 1977.; *Fudbalske sudije Jugoslavije 1919 - 1981*, Beograd, 1981.; A. Škrtić, *H.A.Š.K. 1903 - 1993*, Zagreb, 1993.; *Platinasti jubilej Zagrebačkog nogometnog saveza 1919 - 1994*, Zagreb, 1994.; V. Stojković, *Beli orlovi 1920.-1941.*, Beograd, 1999.; E. Hemar, *Slovenci u hrvatskom sportu / Slovenci u hrvaškem sportu*, Zagreb, 2014.; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

ANDREJ PIRC - Andrija (Črni vrh nad Idrijo, 17. XI. 1892. – Zagreb, 22. X. 1981.)

Roditelji su mu bili Anton i Marija. Kao mladić živio je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije u Trstu koji je tada uz Ljubljanu bio grad s najviše Slovenaca. Po završetku I. svjetskog rata sudjelovao je u Kraljevini SHS 1920. u velikom željezničarskom štrajku u Ljubljani. Kako bi se potom spasio od progona, na poziv prijatelja se doselio i trajno nastanio u Zagrebu te zaposlio na željeznici gdje je ostao raditi do umirovljenja. U Zagrebu je bio poznat pod hrvatskom verzijom imena Andrija.

U Trstu se 1913. počeo baviti boćanjem koje je bilo popularno među primorskim Slovencima. Po dolasku u Zagreb, inicirao je 1921. izgradnju boćarskog igrališta na željezničkom području u Trnju. To je bilo jedno od prvih boćarskih igrališta u tadašnjem Zagrebu. U lipnju 1921. sudjelovao je u osnivanju Kuglačkog sportskog kluba *Žar* kao ogranka Športskog kluba *Željezničar*. Osnivači kluba su bili radnici na željeznici koji su sudjelovali u velikom štrajku 1920. u Zagrebu i potom se pred žandarima sakrivali na Sljemenu i u kuglani Vodopivec u Medulićevoj ulici. Da bi se razlikovali od svojih kolega nogometaša dali su klubu naziv *Žar* što je skraćeni oblik imena *Ž-eljeznič-AR*. Klub su nadležne vlasti registrirale 1. kolovoza 1922. i počeo je djelovati kao samostalna sekcija Športskog kluba *Željezničar*. Za predsjednika je bio izabran Ivan Megla koji je ujedno bio i prvi tajnik *Željezničara*.

Andrej - Andrija bio je kao član *Žara* jedan od pionira i utemeljitelja kuglačkog sporta u vrijeme kad nije bilo organiziranog saveza ni natjecanja. Upravo je na inicijativu njegova kluba i *Planjke* iz Siska osnovan 1932. u Zagrebu Jugoslavenski kuglački savez. Kao igrač nastupio je sa *Žarom* na prvom ekipnom Prvenstvu Zagreba po ligaškom sustavu u sezoni 1932./33. Kuglači *Žara* su u predratnom razdoblju postali jedna od najuspješnijih ekipa u Zagrebu, osvojivši naslove podsaveznog prvaka u sezonama 1937./38. i 1939./40. kada se

rajsko *Jugoslavijo* v Subotici, ki se je končala s 5 : 1 za goste. Bil je tudi tako imenovani podzvezni kapetan reprezentance Zagreba, ki je avgusta 1926 osvojila pokal kralja Aleksandra, po finalni zmagi nad reprezentanco Beograda (3 : 1). Kot igralec, športni delavec in sodnik je deloval v pionirskih letih zagrebškega, hrvaškega in tudi jugoslovanskega nogometa. V dvajsetletnem obdobju je skupaj s svojo generacijo odigral pomembno vlogo v razvoju tega športa.

Njegova soproga Matilda Flick - Justin (Zagreb, 2. 3. 1902–Zagreb, 11. 8. 1981) je bila prav tako športnica in športna delavka. Kot ena od pionirk ženskega športa je po prvi svetovni vojni za zagrebške klube HAŠK, Akademski športni klub in *Concordia* tekmovala v hazeni in atletiki. V hazeni je bila državna prvakinja in reprezentantka, v atletiki pa je osvajala medalje na državnih prvenstvih. Bila je članica nadzornega odbora Jugoslovanske hazenske zveze s sedežem v Zagrebu. V obdobju povojne obnove športnih dejavnosti je bila leta 1950 izvoljena za predsednico Hazenske zveze Hrvaške; ko se je ta po pol leta stopila z Rokometno zvezo Hrvaške, pa podpredsednica in članica izvršnega odbora te zveze.

Zakonca Justin sta nesporno prispevala k razvoju hrvaškega in zagrebškega športa.

Viri: Izjava nečakinje Jasminke Bačić iz Zagreba; izjava in arhiv Jaromirja Vukšića iz Zagreba.

Lit.: *Šport* št. 30 (105), Zagreb, 24. i 25. julij 194.; *Šport* št. 35 (110), Zagreb, september 1943; *50 godina Veslačkog saveza Jugoslavije*, Split, 1972; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007; R. Starić, I. Juras in M. Justinijanović, *HAVK Mladost - Zagreb: 100 godina postojanja 1912. - 2012.*, Zagreb, 2012; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

ANDREJ PIRC - Andrija **(Črni Vrh nad Idrijo, 17. 11. 1892–Zagreb, 22. 10. 1981)**

Njegovi starši so bili Anton in Marija. Mladost je preživel v Trstu, ki je bil v obdobju Avstro-Ogrske poleg Ljubljane mesto z največ slovenskimi prebivalci. Po koncu prve svetovne vojne in nastanku Kraljevine SHS je živel v Ljubljani. Tam je leta 1920 sodeloval v veliki železničarski stavki. Da bi se izognil pregonu, je sprejel povabilo prijateljev in se preselil v Zagreb, kjer je tudi ostal in bil na železnici zaposlen do upokojitve. V Zagrebu je bil znan kot Andrija, v hrvaški različici imena Andrej.

Leta 1913 se je v Trstu začel ukvarjati z balinanjem, ki je bilo med primorskimi Slovenci zelo priljubljeno. Po prihodu v Zagreb leta 1921 je bil med pobudniki izgradnje balinarskega igrišča ob železnici v Trnju. To je bilo eno od prvih balinarskih igrišč v tedanjem Zagrebu. Junija 1921 je sodeloval pri ustanovitvi Kegljaškega športnega kluba *Žar*, ki je deloval kot podružnica Športnega kluba *Željezničar*. *Žar* so ustanovili železničarski delavci, ki so sodelovali v veliki stavki leta 1920 v Zagrebu, potem pa se pred žandarji skrivali na Sljemenu in na kegljišču Vodopivec v Medulićevi ulici. Ime *Žar* je skrajšana oblika imena *Željezničar* (povezane prva in zadnji črki), izbrali pa so si ga zato, da bi se razlikovali od nogometašev, ki so delovali v tem klubu. Ko so 1. avgusta 1922 *Žar* uradno registrirali, je začel delovati kot samostojna sekcija Športnega kluba *Željezničar*. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Megla, ki je bil tudi prvi tajnik *Željezničarja*.

Pirc je bil eden od pionirjev in utemeljiteljev kegljaškega športa na Hrvaškem, in to še preden so ustanovili kegljaško zvezo in začeli prirejati tekmovanja. Prav na pobudo *Žara* in *Planjke* iz Siska je bila leta 1932 v Zagrebu ustanovljena Jugoslovanska kegljaška zveza. Pirc je kot igralec *Žara* nastopil na prvem ekipnem prvenstvu Zagreba po ligaškem sistemu v sezoni 1932/33. Kegljači *Žara* so v predvojnem

Andrej Pirc - Andrija, dugogodišnji predsednik KK Lokomotive drži govor.
Andrej Pirc - Andrija, dolgoletni predsednik KK Lokomotive, med govorom.

Kuglači Žara 1933 godine. U srednjem redu Pirc sjedi prvi s desna.
Kegljači Žara leta 1933. Pirc sedí v srednji vrsti prvi z desne.

igralo po kup sustavu te potom za vrijeme NDH kada su postali prvaci Zagreba po ligaškom sustavu u sezoni 1941./42. Najveći uspjeh ostvarili su na Prvenstvu Kraljevine Jugoslavije 1939. u Zagrebu osvajanjem ekipnog naslova u konkurenciji podsaveznih prvaka ispred *I. kuglačkog kluba* iz Starog Bečeja i *Zmajevca* iz Novog Sada. U redovima kluba bio je veći broj lijevo orijentiranih članova i antifašista, koji su se u rat uključili na strani NOB-a.

Nakon II. svjetskog rata u Zagrebu je osnovano Sportsko društvo *Lokomotiva* kao nastavljajući tradiciju predratnog *Željezničara*. Potom 10. srpnja 1945. SD *Lokomotiva* osniva Kuglačku sekciju u koju ulaze ogranci *Žar*, *Zmajevac*, *Lokomotiva I*, *Lokomotiva II*, *Lokomotiva III* i *Martinovka*. Prvi pročelnik Kuglačke sekcije bio je istaknuti predratni igrač, sportski djelatnik *Žara* i međunarodni nogometni sudac Antun Mlinarić a za blagajnika je izabran Andrej - Andrija Pirc. Iste godine osnivaju se novi kuglački ogranci *Glavni kolodvor* i *Zapadni kolodvor*, a 1946. *Ložiona*. Daljnjim razvojem dolazi do promjena sportskog sustava te je u prosincu 1948. osnovano Kuglačko sportsko društvo *Lokomotiva*.

Pirc je početkom 1950-ih godina bio izabran za predsjednika *Lokomotive*, a potom je 1960-ih bio tajnik i poslije član Upravnog odbora. Paralelno je bio predsjednik i tajnik ogranka *Žar* koji je rezultatski bio najuspješniji u *Lokomotivi*. U članstvu tog kuglačko-sportskog udruženja i potom ogranka *Žar* proveo je punih 60 godina. Zbog njegova ukupnog doprinosa proglašen je za doživotnog počasnog predsjednika KSD-a *Lokomotive*. Kao kuglač bio je aktivan do kraja života. Sudjelovao je na posljednjem Veteranskom prvenstvu Jugoslavije 1979. u Ivanić-Gradu i bio je s nepunih 87 godina nastariji natjecatelj.

Za doprinos razvoju kuglačkog sporta dobitnik je Zlatne spomen-plakete Kuglačkog saveza Jugoslavije 1954. i Zlatne plakete Saveza organizacija Fizičke kulture Hrvatske 1962. godine.

Premинуo je u 89. godini života od posljedica prometne nesreće.

Lit.: "Proslava Žara", *Kuglački sportski list* br. 16, Zagreb, 24. rujna 1932.; "Zemaljsko prvenstvo u kuglanju", *Subotički sportski list* br. 168, Subotica, 6. lipnja 1939.; *SD Lokomotiva 1914. – 1964.*, Zagreb, 1964.; *Godišnji bilten službenih rezultata Kuglačkog saveza Jugoslavije 1979. (brošura)*, Zagreb, siječanj 1982.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

Igrači i vodstvo Lokomotive nakon osvajanja naslova prvaka Hrvatske u kuglanju po narodnom načinu, 1955. u Splitu. Sjede članovi uprave, s lijeva: Mihaljević, Lovreković, Belić, Tadej, Pirc, Domitrek i Pavešić. Stoje igrači: Pater, Japundžić, Prekrat, Budiselić, Šubat, Jurjević, Petrušić, Perhat, Pariža i Dobrila.
Igrači in vodstvo Lokomotive po osvojitvi naslova prvaka Hrvatske v kegljanju po narodnem načinu leta 1955 v Splitu. Sedijo člani uprave, z leve: Mihaljević, Lovreković, Belić, Tadej, Pirc, Domitrek in Pavešić. Stojijo igralci: Pater, Japundžić, Prekrat, Budiselić, Šubat, Jurjević, Petrušić, Perhat, Pariža in Dobrila.

obdobju postali ena od najuspješnijih ekip u Zagrebu. Naslov podvezne prvaka so osvojili u sezonah 1937/38 in 1939/40, ko se je igralo po pokalnem sistemu, naslov prvaka Zagreba pa u sezoni 1941/42, u obdobju NDH, ko se je igralo po ligaškom sistemu. Najveći uspeh so dosegli na prvenstvu Kraljevine Jugoslavije leta 1939 u Zagrebu, ko so osvojili ekipni naslov u konkurenci podveznih prvaka, pred *I. kegljaškim klubom* iz Starega Bečejia in *Zmajevcem* iz Novega Sada. Med člani kluba je bilo veliko levo usmerjenih in antifašista, ki so u vojni sodelovali na narodnoosvobodilni strani.

Po drugi svetovni vojni je bilo u Zagrebu ustanovljeno Športno društvo *Lokomotiva*, ki je nadaljevalo tradiciju predvojne *Željezničarja*. U okviru *Lokomotive* so 10. julija 1945 ustanovili kegljaško sekciju, ki je imela več podružnica, in sicer *Žar*, *Zmajevac*, *Lokomotiva I*, *Lokomotiva II*, *Lokomotiva III* in *Martinovka*. Prvi načelnik kegljaške sekcije je postal pomemben predvojni igralec, športni delavec *Žara* in mednarodni nogometni sodnik Antun Mlinarić, za blagajnika pa je bil izvoljen Andrej Pirc. Leta 1945 sta nastali novi kegljaški podružnici *Glavni kolodvor* in *Zapadni kolodvor*, leta 1946 pa so ustanovili še *Ložiono*. Čez čas je spet prišlo do sprememb u športni ureditvi; decembra 1948 so sekciju preoblikovali u *Kegljaško športno društvo Lokomotiva*.

Pirc je bil u začetku 50. let izvoljen za predsednika tega društva, u 60. pa je bil njegov tajnik in nato član upravnega odbora. Hkrati je bil tudi predsednik in tajnik podružnice *Žar*, ki je bila po izidih najuspješnija u *Lokomotivi*. Kot član zagreških kegljaških združenj in *Žara* je bil dejaven polnih 60 let. U zahvalo je postal dosmrtni častni predsednik *Kegljaškega športnega društva Lokomotiva*. Kot kegljač je bil dejaven do konca življenja. Sodeloval je na zadnjem veteranskem prvenstvu Jugoslavije leta 1979 u Ivanić-Gradu, kjer je bil s skoraj 87 leti najstarejši tekmovalec.

Za prispevek k razvoju kegljaškega športa je leta 1954 prejel zlato spominsko plaketo *Kegljaške zveze Jugoslavije* in leta 1962 zlato plaketo *Zveze organizacij za telesno kulturo Hrvatske*.

Umrli je u 89. letu starosti zaradi posledic prometne nesreče.

Lit.: Proslava *Žara*, *Kuglački sportski list* št. 16, Zagreb, 24. september 1932; Zemaljsko prvenstvo u kuglanju, *Subotički sportski list* št. 168, Subotica, 6. junij 1939; *SD Lokomotiva 1914.–1964.*, Zagreb, 1964; *Godišnji bilten službenih rezultata Kuglačkog saveza Jugoslavije 1979* (brošura), Zagreb, januar 1982; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

JOSIP PAVLIJA

(Zagreb, 26. X. 1893. – Zagreb, 27. VII. 1969.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Franje rodom iz Dobove i majke Marije, rođ. Gorenc, iz Kostanjevice ob Krki. Njegovi su roditelji došli odvojeno iz Slovenije u Zagreb zbog posla i upoznali se u gradu te zasnivali obitelj. Otac se bavio prijevozom ljudi i robe, a majka je radila kao služavka.

Odrastao je u Kustošiji kraj Zagreba za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije. Imao je sestru Mariju, udanu Neral. Izučio je zanat za mehaničara kod Ferdinanda - Ferde Budickog, pionira zagrebačkog automobilizma i biciklizma. Bilo mu je 19 godina kad je nakon završenog zanata otišao 1912. u Graz i zaposlio se u svjetski poznatoj Tvornici Puch. Nakon dvije godine rada i usavršavanja u toj tvornici vratio se 1914. u svoj rodni grad. U siječnju 1919. oženio je Mariju Čepčarovu koju je upoznao u Grazu. Nakratko je živio na Milerovu brijegu iznad Kustošije, dok nije izgradio obiteljsku kuću u Gosposvetskoj ulici u središtu Kustošije. U kući je otvorio radionicu za popravak bicikla i motocikla. Kasnije je u Ilici 250 na Črnomercu otvorio i prodavaonicu bicikala, koja mu je nacionalizirana nakon II. svjetskog rata.

Za vrijeme boravka u Grazu počeo se 1913. baviti biciklizmom koji se tada u Hrvatskoj zvao i koturaštvo. Postao je član kluba *Alpenländische Radfahrer-Bund*. Odmah je kao junior osvojio klupsko prvenstvo. Potom se 1914. iskazao i u seniorskoj konkurenciji. Na utrci oko Graza, dugoj 85 km, bio je treći. Zatim je na utrci Graz – Semmering – Graz u prvoj skupini osvojio četvrto mjesto. Samo osam dana prije početka I. svjetskog rata vozio je brdsku utrku na Hochschwab i zauzeo šesto mjesto. Tada je na utrci pobijedio Franjo Gregl iz Zagreba (rodom iz Bračne Vasi na Bizeljskom u Sloveniji), koji je godinama bio najbolji biciklist u Monarhiji. Gregl je poginuo 1916. u Komenu kao avijatičar u I. svjetskom ratu.

Pavlija je nakon rata postao 1919. u noosnovanoj Kraljevini SHS član Hrvatskog kluba biciklista *Sokol* iz Zagreba. Klub je bio osnovan 1887. kao sekcija Hrvatskog Sokola, a u njega ga je doveo Ivan Šnidaršić - Šani koji je također živio u Kustošiji. Prije rata Šani je bio maser i savjetnik Franje Gregla te tajnik HKB-a *Sokol*. Odmah po dolasku u klub, Pavlija je postao njegov najuspješniji natjecatelj. Pobijedio je na prvoj poslijeratnoj utrci za klupsko prvenstvo, održanoj 17. kolovoza 1919. na cesti Rakitje – Brežice – Podsused u dužini od 52 km. Potom je bio prvi i na međuklupskoj utrci koju je 14. rujna organizirao Hrvatski športski savez na cesti Podsused – Brežice – Rakitje u dužini od 50 km.

Josip Pavlija 1921. godine kao prvak Kraljevine SHS.

Josip Pavlija leta 1921 kot prvak Kraljevine SHS.

Prvo državno prvenstvo u povijesti sporta Kraljevine SHS (i potom Jugoslavije) održano je 1919. u biciklizmu nakon osnivanja strukovnog saveza. Bila je to cestovna utrka vožena 21. rujna na cesti Celje – Zagreb (100 km). Na tom premijernom prvenstvu pobijedio je Pavlija ispred Kazimira Šošarka i legendarnog Milana Menige (oboje iz zagrebačkog kluba *Orao*). Meniga je uz Gregla bio najbolji predratni biciklist u Hrvatskoj. Tom je pobjedom Pavlija postao prvi biciklistički i sportski prvak nove države i upisao se u sve sportske almanaha. Svoj drugi naslov prvaka države osvojio je 1920. na relaciji Zagreb – Ljubljana (145 km), pobijedivši drugog Albina Šiškoviča, koji je 1912. kao član *Balkana* iz Trsta bio pobjednik Slavenskog prvenstva, i trećeg Josipa Šolara iz ljubljanske *Ilirije*. Utrka je održana na vrlo vlažnoj cesti i po maglovitu vremenu. Tek pred ciljem u Ljubljani osigurao je pobjedu pred Šiškovičem. Iste godine u kolovozu

Josip Pavlija 1914. godine.

Josip Pavlija leta 1914.

JOSIP PAVLIJA

(Zagreb, 26. 10. 1893–Zagreb, 27. 7. 1969)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Franju iz Dobove in materi Mariji, roj. Gorenc, iz Kostanjevice na Krki. Njegovi starši so v Zagreb prišli zaradi dela, se tu spoznali in si ustvarili družino. Oče se je ukvarjal s prevozništvom, mati pa je delala kot služkinja.

Odraščal je v Kustošiji pri Zagrebu, v času Avstro-Ogrske. Imel je sestro Marijo, kasneje poročeno Neral. Za mehanika se je izučil pri Ferdinandu Ferdu Budickem, pionirju zagrebškega avtomobilizma in kolesarstva. Ko je pri 19 letih prišel do poklica, je odšel v Gradec, kjer se je leta 1912 zaposlil v svetovno znani tovarni koles Puch. Po dveh letih dela in izpopolnjevanja se je leta 1914 vrnil v rojstno mesto. Januarja 1919 se je poročil z Marijo Čepčarovo, ki jo je spoznal v Gradcu. Krajši čas so živeli na Milerjevem bregu nad Kustošijo, potem pa so si zgradili družinsko hišo v Gosposvetski ulici v središču Kustošije. V hiši je Josip odprl delavnico za popravila koles in motociklov. Pozneje je v Ilici 250 na Črnomercu odprl tudi trgovino koles, ki so jo po drugi svetovni vojni nacionalizirali.

Med življenjem v Gradcu se je leta 1913 začel ukvarjati s kolesarstvom, ki so ga takrat na Hrvaškem imenovali »koturaštvo« (iz besede *kotur*, ki pomeni obroč ali kolo). Postal je član kluba *Alpenländische Radfahrer-Bund* in že kot mladinec osvojil klubsko prvenstvo. Potem se je leta 1914 izkazal tudi v članski konkurenci. Na dirki okoli Gradca, dolgi 85 km, je bil tretji. Nato je na dirki Gradec–Semmering–Gradec v prvi skupini osvojil četrto mesto. Samo osem dni pred začetkom prve svetovne vojne je na gorski dirki na Hochschwab zasedel šesto mesto, zmagal pa je Franjo Gregl iz Zagreba, po rodu iz Bračne vasi na Bizeljskem, ki je bil več let najboljši kolesar v cesarstvu. Gregl je umrl leta 1916 v Komnu, kot letalec v prvi svetovni vojni.

Pavlija je po vojni v novoustanovljeni Kraljevini SHS postal član Hrvaškega kolesarskega kluba *Sokol* iz Zagreba. Klub je bil ustanovljen leta 1887 kot sekcija Hrvaškega sokola, vanj pa ga je leta 1919 pripeljal Ivan Šnidaršić - Šani, ki je prav tako živel v Kustošiji. Pred vojno je bil Šani maser in svetovalec Franja Gregla ter tajnik kluba *Sokol*. Takoj po včlanitvi v klub je Pavlija postal njegov najuspešnejši tekmovalec. Zmagal je na prvi povojni dirki za klubsko prvenstvo 17. avgusta 1919 na cesti Rakitje–Brežice–Podsused, dolgi 52 km. Prvi je bil tudi na medklubski dirki, ki jo je 14. septembra organizirala Hrvaška športna zveza na cesti Podsused–Brežice–Rakitje v dolžini 50 km.

Prvo državno kolesarsko prvenstvo v zgodovini športa Kraljevine SHS (in potem Jugoslavije) je potekalo po ustanovitvi stanovske zveze 21. septembra 1919, in sicer na cesti Celje–Zagreb (100 km). Na tem premiernem prvenstvu je zmagal Pavlija pred Kazimirjem Šoštarkom in legendarnim Milanom Menigo (oba iz zagrebškega kluba *Orao*). Meniga je bil poleg Gregla najboljši predvojni kolesar na Hrvaškem. S to zmago je Pavlija postal prvi kolesarski in športni prvak nove države in se je tako vpisal v vse športne almanaha. Drugi naslov državnega prvaka je osvojil leta 1920 na cesti Zagreb–Ljubljana (145 km). Premagal je Albina Šiškoviča, ki je bil leta 1912 kot član *Balkana* iz Trsta zmagovalec slovanskega prvenstva, in tretjeuvrščenega Josipa Šolarja iz ljubljanske

Pavlija s dijelom osvojenih medalja.
Pavlija z nekaj osvojenimi medaljami.

Ilirije. Dirka je potekala na zelo vlažni cesti in po megli. Šele pred ciljem v Ljubljani si je zagotovil zmago pred Šiškovičem. Avgusta istega leta je postal tudi prvak Zagreba na cesti Kustošija–Kostanjevica. To dirko so pripravili ob slovesnosti ob 30-letnici Hrvaškega kolesarskega kluba *Sokol*, ki je leta 1917 niso mogli praznovati zaradi vojne. Potem je leta 1921 na cesti Ljubljana–Zagreb osvojil tretji zaporedni naslov državnega prvaka, pred Kolomonom Sovićem in Kazimirjem Šoštarkom iz zagrebškega *Gradanskega*. Kolesarska zveza SHS mu je takrat podelila posebno nagrado. Bil je tudi trikratni prvak Hrvaške in Slavonije med letoma 1919 in 1921 ter zmagovalec vseh klubskih dirk v tistem obdobju. Sodeloval je tudi na kolesarskih dirkah z motornim vodstvom na dirkališču Črnomercu, kjer je v tandemu z Antonom Štrbanom ali njegovim bratom Ivanom prav tako redno zmagoval.

postao je i prvak Zagreba na cesti Kustošija – Kostanjevica u utrci u sklopu proslave 30-godišnjice HKB-a *Sokol*, koja nije mogla biti održana 1917. zbog rata. Potom je 1921. na cesti Ljubljana – Zagreb osvojio svoj treći uzastopni naslov prvaka države, ispred Kolomona Sovića i Kazimira Šošarka iz zagrebačkog *Građanskog*, i tada je od Koturaškog saveza SHS-a dobio posebnu nagradu. Uz navedene uspjehe bio je i trostruki prvak Hrvatske i Slavonije 1919. – 1921. te pobjednik svih klupskih utrka u tom vremenskom razdoblju. Sudjelovao je i na biciklističkim utrkama s motornim vodstvom na trkalištu Črnomerec te je u tandemu s Antonom Štrbanom ili njegovim bratom Ivanom također redovno bio pobjednik.

Svoj najveći međunarodni uspjeh ostvario je na na utrci Beč – Graz – Beč (390 km), održanoj 24. srpnja 1921. Zaspao je pa je zakasnio na početak te utrke koja je startala u pola noći. Krenuo je 7 minuta kasnije od ostalih natjecatelja, da bi nakon 15 sati i 30 minuta vožnje ipak zauzeo 3. mjesto iza domaćih biciklista Artura Töpfera i Kötlla. Stizao je jednog po jednog protivnika i na samom kraju utrke, ne znajući gdje je cilj, bez sprintske završio utрку iza prve dvojice. Da ga nisu obmanuli gdje je cilj, možda bi postao i pobjednik te značajne međunarodne utrke. Bio je to prvi poslijeratni uspjeh jednog hrvatskog i jugoslavenskog biciklista u takvoj konkurenciji. Za nagradu je dobio prekrasan posrebrni stolni sat od organizatora utrke, Biciklističkog saveza Austrije. Od članova uprave *Sokola* i svojih sportskih prijatelja, Franje Žlofa - Vanče, sportskog masera i prijašnjeg nogometaša *Građanskog*, i već spomenutog Ivana Šnidarića - Šanija, dobio je poseban prigodni pokal.

Kad se približio tridesetog godini života, još je uvijek bio u dobroj formi, ali ipak je morao polako prepustiti mjesto mladima. Njegov devet godina mlađi klupski kolega iz *Sokola*, Đuka Dukanović, pobijedio ga je na prvenstvima države 1922. i 1923. te je Pavlija s dva naslova viceprvaka završio svoju vrlo uspješnu biciklističku karijeru.

Potom se bavio i motociklizmom. Bio je član Prvog hrvatskog moto-kluba (I.H.M.K), osnovanog 1921. u Zagrebu. Iste je godine u Črnomercu kraj Kustošije I.H.M.K dao izgraditi već spomenuto trkalište. Pavlija je najprije sudjelovao na utrkama biciklista s motornim vodstvom, ali sad je on bio taj koji je vozio motocikl. Potom je počeo nastupao u klasičnim motociklističkim utrkama. Sve svoje uspjehe ostvario je na trkalištu u Črnomercu. U srpnju 1928. bio je treći u kategoriji do 250 ccm, iza Antuna Uroića i Mije Zareckog iz Zagreba. Sudjelovao je 1929. na utrkama za Prvenstvo Kraljevine Jugoslavije. Nakon tri utrke u ukupnom je poretku postao viceprvak države u kategoriji do 250 ccm, iza velikog šampiona Uroića, i peti u kat. do 350 ccm. U ekipnom poretku bio je I.H.M.K. prema plasmanu vozača u svim kategorijama na prvom mjestu u državi. Oprobao se i u dirt track utrkama (danas speedway). U lipnju 1930. nastupio je na motociklu marke Ariel na nacionalnoj i međunarodnoj dirt track utrci te je bio drugi u kat. do 250 i 350 ccm i treći do 1000 ccm. Pobijedio je u kat. do 250 ccm Austrijanca Hubmanna. Godina 1931. bila mu je rezultatski najuspješnija. Na dvije utrke za državno prvenstvo, održane u svibnju i lipnju, bio je drugi, iza neprikosnovenog Uroića u kat. do 250 ccm. Odmah potom bio je drugi u međunarodnom nastupu do 250 ccm, iza Uroića i ispred Mađara Kissa. U kolovozu je također na međunarodnoj utrci u istoj kat. bio treći, iza Uroića i Austrijanca Schmirmaula. Nakon što je 1932. u Zagrebu bilo otvoreno novo trkalište Miramare, u Črnomercu više nisu priređivane utrke pa je prestao postizao natjecateljske uspjehe u motociklizmu.

Bio je i aktivni sportski djelatnik u HKB-u *Sokol*. U nekoliko navrata izabran je za tehničkog voditelja kluba (tada nije bilo službenih trenera), a biran je i u klupsko vodstvo kao odbornik. Prigodom proslave 40-godišnjice kluba izabran je 1928. zbog zasluga za začasnog člana. U vrijeme kada je djelovao u *Sokolu* taj je klub sve do rata 1941. bio najuspješniji u državi. Uz već spomenutog Đ. Dukanovića iz Stenjeveca, koji ga je naslijedio osvojivši tri uzastopna naslova prvaka države (od 1922. do 1924.), iz redova kluba prvaci države su postali: Slavko Šturman (1929.), Stjepan Grgac (1930., 1932., 1933. i 1939.), Bruno Faninger (1935.), August Prosenik (1936. i 1937.) te Josip Pokupec (1938.). Ako se uračunaju i međunarodni rezultati, njegovi učenici Grgac i Prosenik bili su dvojica najuspješnijih biciklista u periodu Kraljevine Jugoslavije. Klub je od 1932. djelovao pod nazivom HKB *Zagreb 1887*.

Bez ikakve dvojbe Josipa Pavliju se može smatrati ocem kustošijanskog biciklizma i prvom sportskom legendom tog naselja koje je od 1945. u sastavu Grada Zagreba. Najviše zahvaljujući Pavliji bila je Kustošija od 1919. do početka 1950-ih godina vodeće biciklističko središte ne samo u Hrvatskoj nego i u prvoj i drugoj Jugoslaviji. Njegov doprinos razvoju biciklističkog sporta na tom prostoru bio je izniman.

Največji mednarodni uspeh je dosegel 24. julija 1921 na progi Dunaj–Gradec–Dunaj (390 km). Ker je zaspal, je zamudil začetek dirke opolnoči. Krenil je 7 minut pozneje od ostalih tekmovalcev, pa vendar po 15 urah in 30 minutah kolesarjenja zasedel 3. mesto, za domačima kolesarjema Arturjem Töpferjem in Köttlom. Dohiteval je enega po enega tekmovalca in tik pred koncem, ne da bi vedel, da se približuje cilju, brez sprints končal dirko izza prve dvojice. Če bi vedel, kje je cilj, bi morda celo zmagal na tej pomembni mednarodni dirki. To je bil prvi povojni uspeh kakšnega hrvaškega in jugoslovanskega kolesarja v takšni konkurenci. Za nagrado je od Kolesarske zveze Avstrije prejel prekrasno posrebrano namizno uro, od uprave *Sokola* in športnih prijateljev Franja Žlofa - Vanče ter športnega maserja in pred tem nogometaša *Građanskega* Ivana Šnidaršića - Šanija pa priložnostni pokal.

Ko se je približal tridesetemu letu starosti, je bil še vedno v dobri formi, vendar se je postopno umikal mlajšim. Njegov devet let mlajši klubski kolega iz *Sokola* Đuka Dukanović je zmagal na državnih prvenstvih leta 1922 in 1923, Pavlija pa osvojil naslov podprvaka. S tem je tudi končal zelo uspešno kolesarsko kariero.

Ukvarjal se je tudi z motociklizmom. Bil je član Prvega hrvaškega motokluba (I.H.M.K), ustanovljenega leta 1921 v Zagrebu. Istega leta je I.H.M.K dal zgraditi dirkališče na Črnomercu pri Kustošiji. Pavlija je najprej sodeloval na kolesarskih dirkah z motornim vodstvom, nato pa je še sam sedel na motocikel in začel nastopati na klasičnih motociklističnih dirkah. Vse uspehe je dosegel na dirkališču v Črnomercu. Julija 1928 je bil tretji v kategoriji do 250 ccm, za Antunom Uroićem in Mijem Zareckim iz Zagreba. Leta 1929 je sodeloval na dirkah za prvenstvo Kraljevine Jugoslavije. Po treh dirkah je v skupnem seštevku postal državni podprvak v kategoriji do 250 ccm, za velikim šampionom Uroićem, in peti v kategoriji do 350 ccm. V ekipni razvrstitvi je bil I.H.M.K. – glede na uvrstitve voznikov v vseh kategorijah – prvi v državi. Preizkusil se je tudi v dirt track dirkah (ki so podobne današnjemu spidveju). Junija 1930 je na motociklu znamke Ariel na državni in mednarodni dirt track dirki zasedel drugo mesto v kategoriji do 250 in 350 ccm ter tretje do 1000 ccm. V kategoriji do 250 ccm je premagal Avstrijca Hubmanna. Leto 1931 je bilo zanj po rezultatih najuspešnejše. Na dirkah za državno prvenstvo maja in junija je bil v kategoriji do 250 ccm drugi, za nedosegljivim Uroićem. Takoj potem je bil drugi na mednarodni dirki v kategoriji do 250 ccm, za Uroićem in pred Madžarom Kissem. Avgusta je bil prav tako na mednarodni dirki v isti kategoriji tretji, za Uroićem in Avstrijcem Schmirmaulom. Potem ko je bilo leta 1932 v Zagrebu odprto novo dirkališče Miramare, na Črnomercu niso več organizirali dirk, Pavlija pa ni več nihal tekmovalnih uspehov v motociklizmu.

Bil je tudi dejaven športni delavec v Hrvaškem kolesarskem klubu *Sokol*. Nekajkrat je bil izbran za tehničnega vodjo kluba (takrat še ni bilo uradnih trenerjev), izvoljen pa je bil tudi v klubsko vodstvo kot odbornik. Ob proslavi 40-letnice kluba leta 1928 je postal častni član. V obdobju, ko je deloval v *Sokolu*, vse do vojne leta 1941, je bil ta klub najuspešnejši v državi. Ob že omenjenem Đuku Dukanoviću iz Stenjeveca, ki je nasledil Pavlijo z osvojitvijo treh zaporednih naslovov državnega prvaka (med letoma 1922 in 1924), so iz klubskih vrst državni prvaki postali še: Slavko Šturman (1929), Stjepan Grgac (1930, 1932, 1933, 1939), Bruno Faninger (1935), August Prosenik (1936 in 1937) ter Josip Pokupec (1938). Če upoštevamo še mednarodne dosežke, sta bila njegova učenca Grgac in Prosenik najuspešnejša kolesarja v Kraljevini Jugoslaviji. Klub je od leta 1932 deloval pod imenom HKB *Zagreb 1887*.

Josipa Pavlijo lahko nedvomno štejemo za očeta kolesarstva in prvo športno legendo Kustošije, ki je od leta 1945 sestavni del mesta Zagreba. Predvsem po Pavlijevi zaslugi je bila Kustošija od leta 1919 do začetka 50. let vodilno kolesarsko središče ne le Hrvaške, ampak tudi prve in druge Jugoslavije. Njegov prispevek k razvoju kolesarskega športa je bil izjemen.

Pavlija ispred svoje prodavaonice bicikala u Ilici br. 250 u Zagrebu.

Pavlija pred svojo prodajalno koles v Ilici št. 250 v Zagrebu.

Njegov sin Josip Pavlija mlađi (Zagreb, 16. III. 1923. – Zagreb, 5. II. 1995.) potrudio se potvrditi točnost izreke da jabuka ne pada daleko od stabla. Bio je po zanimanju mehaničar i nasljedio je svoga oca u poslu, ali i u ljubavi prema biciklističkom sportu. Godine 1946. postao je drugi poslijeratni cestovni prvak NR Hrvatske, kao član zagrebačke Biciklističke sekcije Fiskulturnog društva *Slaven*, kojoj je sjedište bilo u Kustošiji.

Otac i sin Josip Pavlija pokopani su u obiteljskoj grobnici u Gornjem Vrapču kraj Kustošije.

Izv.: Izjava i arhiva unuka, Miroslava Pavlije iz Zagreba.

Lit.: "40 let slovenskega kolesarstva", *Slovenec* br. 4, Ljubljana, 5. siječnja 1928.; *Hrvatski klub biciklista Sokol - Zagreb Spomen knjiga prigodom zlatnog jubileja 50-godišnjice opstanka kluba 1887 - 1937*, Zagreb, 1937.; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965.; A. Breznik, *50 let jugoslavenskega moto-dirkalnega športa*, Ljubljana, 1976.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977.; Z. Zorko, "Hrvat Josip Pavlija - prvi biciklistički prvak države", *Povijest športa* br. 98, Zagreb, rujan 1993.

RUDOLF REŠ - Rudi

(Sušak, 15. VIII. 1896. – Dubrovnik, 20. V. 1971.)

Rođen je kao najmlađe dijete u obitelji čije se prezime izvorno pisalo Resch, a nakon I. svjetskog rata u Kraljevini SHS slavenizirano je u Reš. Njegov otac Karlo (Dragutin) bio je po nacionalnosti Austrijanac, rođen negdje na području Austro-Ugarske Monarhije, a dio mladosti je proveo u današnjoj Mađarskoj. Majka Antonija, rođ. Zupančič, bila je Slovenka rodnom iz mjesta Mokronog kod Novog Mesta. Budući bračni par Resch upoznao se u Trstu 80-ih godina XIX. stoljeća. Nakon zasnivanja obitelji preselili su se na Sušak i otvorili malu Tvornicu sapuna u blizini puno poznatije Tvornice papira. Kako joj je suprug bio vrlo bolehljiv, Antonija ga je nagovorila da proda tvornicu i potom je u sušačkom naselju Pećine početkom XX. stoljeća kupila zgradu u kojoj je otvorila Pension Klotilda nazvan imenom kćeri. Pension je nakon rata prerastao u Hotel Resch (Reš) s istoimenim kupalištem. Otac je rano preminuo i majka je kao izuzetna i energična žena sama vodila brigu o poslu i obitelji i s vremenom je stekla ugled na Sušaku. Njezin pension/hotel postao je poznat po odličnoj kuhinji i ciganskoj glazbi. Kod nje su na objed i večeru dolazile mnoge osobe iz javnoga života, od političara do biskupa. Ostala su zapamćena imena princeze Stephanie, književnika Miroslava Krležu, slovenskog pjesnika i obiteljskog rođaka Otona Župančiča, a jednom je gost bio i Josip Broz - Tito, tada još nepoznati radnik iz Kraljevice.

Hotel Reš je, između ostaloga, bio i okupljalište sušačkih Slovenaca. Tako je 27. studenog 1927. u hotelu održana Osnivačka skupština Slovenskog izobraževalnog društva "Simon Gregorčič". Bilo je to prvo slovensko društvo

Obitelj Reš prije I. svjetskog rata. S lijeva stoje: sinovi Josip i Ludvig, kći Klotilda, sinovi Julius i Rudolf. Sjede: kći Marija, majka Antonija i sin Hinko

Družina Reš pred prvo svetovno vojno. Z leve stojijo: sinova Josip in Ludvig, hči Klotilda, sinova Julius in Rudolf. Sedijo: hči Marija, mati Antonija in sin Hinko.

osnovano na Sušaku po završetku I. svjetskog rata, a predsjednik Pripravnog odbora bio je Rudijev brat Josip Reš koji je potom izabran u prvi Nadzorni odbor. Predsjednik novog društva postao je Adolf Lunaček rodnom iz Loškega Potoka, upravitelj poštanskog i telegrafskog ureda na Sušaku između dva rata. Ujesen 1938. majka je umrla i njezina su djeca dogovorno prodala hotel. Rudolf se gotovo cijeli život potpisivao samo kao Rudi i malo tko je znao njegovo pravo ime. Odrastao je uz stariju braću i sestre na Sušaku gdje se školovao i po profesiji postao bankovni službenik. Kada mu je bilo 12 godina sušački gimnazijal-

Njegov sin Josip Pavlija mlajši (Zagreb, 16. 3. 1923–Zagreb, 5. 2. 1995) je potrdil pregovor, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Bil je mehanik in kolesar. Očeta je nasledil v poslu, podedoval je tudi njegovo ljubezen do kolesarstva. Kot član zagrebške kolesarske sekcije fizikalnega odbora društva *Slaven*, katerega sedež je bil v Kustošiji, je leta 1946 postal drugi povojni cestni prvak Hrvaške.

Josip Pavlija je skupaj s sinom pokopan v družinski grobnici v Gornjem Vrapču pri Kustošiji.

Vir: Izjava in arhiv vnuka Miroslava Pavlije iz Zagreba.

Lit.: 40 let slovenskega kolesarstva, *Slovenec* št. 4, Ljubljana, 5. januar 1928; *Hrvatski klub biciklista Sokol - Zagreb Spomen knjiga prigodom zlatnog jubileja 50-godišnjice opstanka kluba 1887 - 1937*, Zagreb, 1937; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965; A. Breznik, *50 let jugoslovenskega moto-dirkalnega športa*, Ljubljana, 1976; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977; Z. Zorko, Hrvat Josip Pavlija - prvi biciklistički prvak države, *Povijest športa* št. 98, Zagreb, september 1993.

RUDOLF REŠ - Rudi

(Sušak, 15. 8. 1896–Dubrovnik, 20. 5. 1971)

Rojen je bil kot najmlajši otrok v družini, katere priimek se je izvorno pisal Resch, po prvi svetovni vojni pa so ga v Kraljevini SHS poslovenili v Reš. Njegov oče Karlo Dragutin je bil po rodu Avstrijec, rojen nekje na območju Avstro-Ogrske. Del mladosti je preživel na Madžarskem. Mati Antonija, roj. Zupančič, je bila Slovenka iz Mokronoga blizu Novega mesta. Bodoča zakonca Resch sta se spoznala v Trstu v 80. letih 19. stoletja. Potem ko sta si ustvarila družino, sta se preselila na Sušak in tam odprla milarno v bližini veliko bolj znane papirnice. Antonija je bolehnega soproga nagovorila, da sta tovarno prodala in nato v začetku 20. stoletja v sušaškem naselju Pećine kupila stavbo, v kateri sta uredila penzion. Po hčerki sta ga poimenovala Klotilda. Penzion so po vojni razširili, imel je tudi lastno kopališče. Preimenovali so ga v Hotel Resch. Po očetovi zgodnji smrti je mati kot izjemna in energična ženska sama poskrbela za posel in družino ter si sčasoma ustvarila velik ugled na Sušaku. Njen penzion oziroma hotel je postal znan po odlični kuhinji in ciganski glasbi. Na kosilo ali večerjo so prihajale številne znane osebe iz javnega življenja, od politikov do škofov, med njimi princesa Stephanie, književnik Miroslav Krleža, slovenski pesnik Oton Župančič ter Josip Broz - Tito, ko je bil še neznan delavec iz Kraljevice.

Rudolf Reš - Rudi

Hotel Reš je bil tudi zbirališče sušaških Slovencev. Tako je 27. novembra 1927 v hotelu potekala ustanovna skupščina Slovenskega izobraževalnega društva Simona Gregorčiča. To je bilo prvo slovensko društvo, ustanovljeno na Sušaku po prvi svetovni vojni. Predsednik pripravljalnega odbora je bil Rudijev brat Josip Reš, ki je bil nato tudi izvoljen v prvi nadzorni odbor. Predsednik novega društva je postal Adolf Lunaček, po rodu iz Loškega Potoka, ki je bil na Sušaku med obema vojnama upravitelj poštnega in telegrafskega urada.

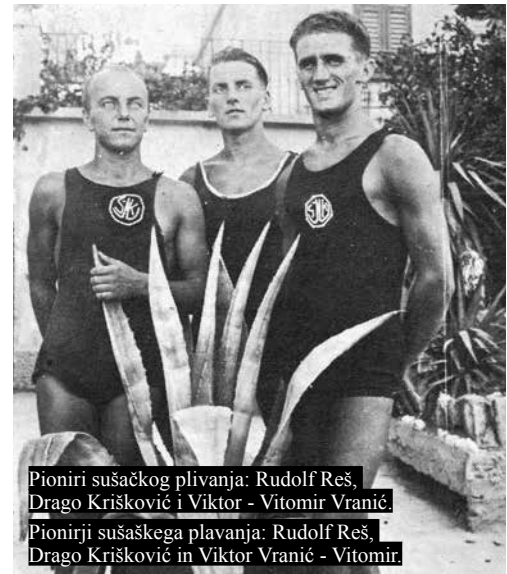
Jeseni 1938 je mati umrla, njeni otroci pa so se dogovorili za prodajo hotela.

Rudolf se je skoraj vse življenje predstavljal kot Rudi, zato so le redki poznali njegovo pravo ime. Odraščal je ob starejših bratih in sestri na Sušaku, kjer se je šolal in postal bančni uslužbenec. Leta 1908 so sušaški gimnazijci ustanovili Hrvaški športni klub (HŠK) *Victoria*. Ta je bil sprva le nogometni klub. Rudi je imel takrat 12 let in je z bratom Julijem veliko plaval, predvsem v domačem kopališču, ki je bilo sicer zaprtega tipa, samo za hotelske goste. Ko je poleti 1913 na sušaškem kopališču Strauss gledal prireditev, na kateri so se pomerili italijanski in madžarski

ci su 1908. osnovali Hrvatski športski klub *Victoria*. Klub je osnovan kao nogometni i prvih nekoliko godina nije imao drugih sekcija. Rudi i njegov brat Julije smjeli su se do mile volje kupati i plivati na majčinom kupalištu koje je bilo zatvorenog tipa, samo za goste hotela. U ljeto 1913. na sušačkom kupalištu Strauss održana je plivačka priredba na kojoj su sudjelovali talijanski i mađarski plivači. Tada 17-godišnji Rudi, koji je bio zaljubljenik u more, plivanje i skakanje s visokih hridina na Pećinama, pratio je s velikim zanimanjem svaki pokret plivača na tom natjecanju. Potom je na poticaj ing. Slavka Batušića, graditelja sušačkog vodovoda, skupina mladića među kojima je bio i Rudi počela trenirati plivanje zato da bi se Hrvati i Slaveni mogli sa strancima natjecati u sportskim aktivnostima. Ubrzo potom je, opet na poticaj Batušića, Reš s Julijem organizirao plivačko natjecanje na majčinom kupalištu Klotildi. Bio je to njegov prvi plivački nastup i prva pobjeda. Sljedeće godine osnovana je 1. srpnja 1914. i to najviše njegovom zaslugom, Plivačka sekcija HŠK-a *Victoria*. Za prvog referenta sekcije izabran je Đorđe Banjanin, a Rudi Reš postao je prvi trener. To je bio službeni početak organiziranog plivanja koje će u sljedećem desetljeću proslaviti Sušak. Nova sekcija uspjela je, zahvaljujući Rudijevoj upornosti, ostvariti jedan nastup prije početka I. svjetskog rata. Naime, mobilizacija je već bila započela kada su učenici mađarske gimnazije iz Rijeke organizirali plivačko natjecanje na koje su se prijavili Rudi Reš i Rade Krišković. Grupa Sušačana nastojala je odgovoriti Rudija od nastupa, jer su se plašili da će prvi nastup plivača *Victorije* biti neuspješan. Ipak, uz pomoć Leona Matkovića koji je tada jedini vjerovao u njihove mogućnosti, omogućen im je nastup. Budući da se već i prije toga pripremao za nastup u Karlovcu, do kojeg nije došlo zbog ratnog stanja, Rudi je sve oduševio jer je na 400 m pobijedio sa 100 m prednosti ispred drugoplasiranog. Za pobjedu je dobio i svoj prvi trofej: zlatnu plaketu. Tako se upisao u povijest kao prvi plivački pobjednik za svoj klub *Victoriju*.

Za vrijeme i nakon završetka rata, koji je proveo u austrougarskoj vojsci i ruskom zarobljeništvu, bavio se plivanjem kad god i gdje god je stigao. Vratio se na Sušak koji je nakon osnivanja Kraljevine SHS krajem 1918. ušao u sastav nove države. Sukladno političkom razvoju događaja, *Victoria* je promijenila naziv u Jugoslavenski sportski klub. Na kupalištu Klotilda. organizirano je 3. kolovoza 1919. prvo poslijeratno interno klupsko natjecanje u plivanju i vaterpolu. Rudi Reš tada nije bio samo natjecatelj, već i organizator priredbe. Sredinom kolovoza nekoliko je plivača *Victorije* prvi put gostovalo izvan Sušaka, i to u Zagrebu. Nakon tog nastupa Reš s klupskim kolegom Vitommirom Vranićem sudjeluje na jubilarnoj plivačkoj utrci niz Savu, dugoj 11 km, od Zagreba do Jakuševca. Nakon neizvjesne borbe pobijedio je sa samo nekoliko sekundi prednosti ispred Vranića.

U srpnju 1920. u Zagrebu je osnovana Plivačka sekcija Jugoslavenskog olimpijskog odbora (JOO). Za referenta plivačke sekcije izabran je Reš. Potom je u kolovozu na Maksimirskom jezeru u Zagrebu održano natjecanje u plivanju i skokovima. Bio je najuspješniji pojedinac, pobijedivši na 100 i 1.000 m slobodno, uz drugo mjesto u slobodnim skokovima. Plivačka sekcija JOO-a organizirala je u Karlovcu u rujnu iste godine prvo državno Prvenstvo Kraljevine SHS, koje kasnije nije priznato kao službeno. Prvi neslužbeni prvak države postala je ekipa *Victorije*, a Rudi je u najzanimljivijoj utrci na 1000 m slobodno nadmašio Vladimira Bogovića iz HAŠK-a i tako osvojio prvu pobjedu za sušački klub na jednom važnom natjecanju. Krajem kolovoza 1921. na Bledu je održano Prvo prvenstvo Kraljevine SHS u plivanju, skokovima u vodu i vaterpolu za početnike, juniore i seniore. Članovi *Victorije* ponovno su postali pobjednici u ekipnoj konkurenciji i tako pokazali da su najbolji klub u novoj državi. Reš je nastupio na 1500 m slobodnim stilom i bio drugi, iza odličnog somborskog plivača Györgyia Szentgyörgyia. I u 1922. godini *Victoria* i Reš nastavili su s uspjesima. Na Prvom prvenstvu Zagrebačkog plivačkog podsaveza, održanom krajem srpnja na Maksimirskom jezeru, Reš je ponovno pobjedom na 1.500 m pokazao da je najbolji plivač u Hrvatskoj. Potom je pobijedio na tradicionalnom nadmetanju na 1.000 m za pehar Grada Karlovca. Sve je to bila dobra uvertira za državno prvenstvo u Beogradu. Sušački plivači prvi put su nastupili u glavnom gradu tadašnje države i nisu razočarali. Ponovno su odbranili ekipni naslov. Prvi put se natjecalo u štafeti 4x200 m slobodno i u toj disciplini su pobijedili članovi *Victorie* u sastavu: Richtmann, Vranić, Margeiter i Reš. U utrci na 1.500 m Reš je zauzeo treće mjesto.

Pioniri sušačkog plivanja: Rudolf Reš, Drago Krišković i Viktor Vranić.
Pionirji sušaškoga plivanja: Rudolf Reš, Drago Krišković in Viktor Vranić - Vitomir.

plavalci, je kar požiral njihove gibe. Tedaj 17-letni Rudi je bil zaljubljen v morje, plavanje in skakanje z visokih skal na Pečinah. Kmalu je na pobudo inž. Slavka Batušića, graditelja sušaškega vodovoda, skupina mladeničev, med katerimi je bil tudi Rudi, začela trenirati plavanje, da bi se Hrvati in Slovani lahko s tujci enakovredno kosali v športnih dejavnostih. Rudi in Julij sta – prav tako na Batušićevo pobudo – organizirala plavalno tekmovanje na materinem kopališču Klotilda. Takrat je Rudi prvič tekmoval in prvič zmagal. Že naslednje leto, 1. julija 1914, je bila predvsem po njegovi zaslugi ustanovljena Plavalna sekcija HŠK *Victoria*. Za prvega referenta sekcije je bil izvoljen Đorđe Banjanin, Rudi Reš pa je postal prvi trener. To je bil uradni začetek organiziranega plavanja, ki je v naslednjem desetletju proslavil Sušak. Novi sekciji je tudi zaradi Rudijeve vztrajnosti uspelo tik pred začetkom prve svetovne vojne izpeljati prvi nastop. Mobilizacija se je namreč že začela, ko so učenci madžarske gimnazije z Reke organizirali plavalno tekmovanje, na katero sta se prijavila tudi Rudi Reš in Rade Krišković. Sušaščani so Rudija skušali pregovoriti, naj ne nastopi, saj so se bali, da bo prvi nastop plavalcev *Victorie* neuspešen. A se je ob pomoči Leona Matkovića, ki je edini verjel v njegove sposobnosti, vse dobro izteklo. Rudi se je že prej pripravljal, in sicer za nastop v Karlovcu, ki pa ga zaradi vojnih razmer niso izpeljali. Vse je navdušil, ko je na 400 m zmagal s 100 m prednosti pred drugouvrščenim. Za zmago je prejel svojo prvo trofejo: zlato plaketo. Tako se je v zgodovino vpisal kot *Victoriin* prvi plavalni zmagovalec.

Vojno je preživel v avstro-ogrski vojski in ruskem ujetništvu. Ko je bilo le mogoče, je plaval. Po vojni leta 1918 je Sušak postal del nove države Kraljevine SHS. V novih političnih razmerah je *Victoria* postala Jugoslovanski športni klub. Na kopališču Klotilda je 3. avgusta 1919 potekalo prvo povojno tekmovanje članov kluba v plavanju in vaterpolu. Rudi Reš ni bil le tekmovalac, ampak tudi organizator prireditve. Sredi avgusta je nekaj plavalcev *Victorie* prvič odšlo na gostovanje, in sicer v Zagreb. Po tem nastopu sta Reš in njegov klubski kolega Vitomir Vranić sodelovala na jubilejnim plavalnem tekmovanju na Savi, na 11-kilometrski progi od Zagreba do Jakuševca. V negotovi borbi je zmagal s samo nekaj sekundami prednosti pred Vranićem.

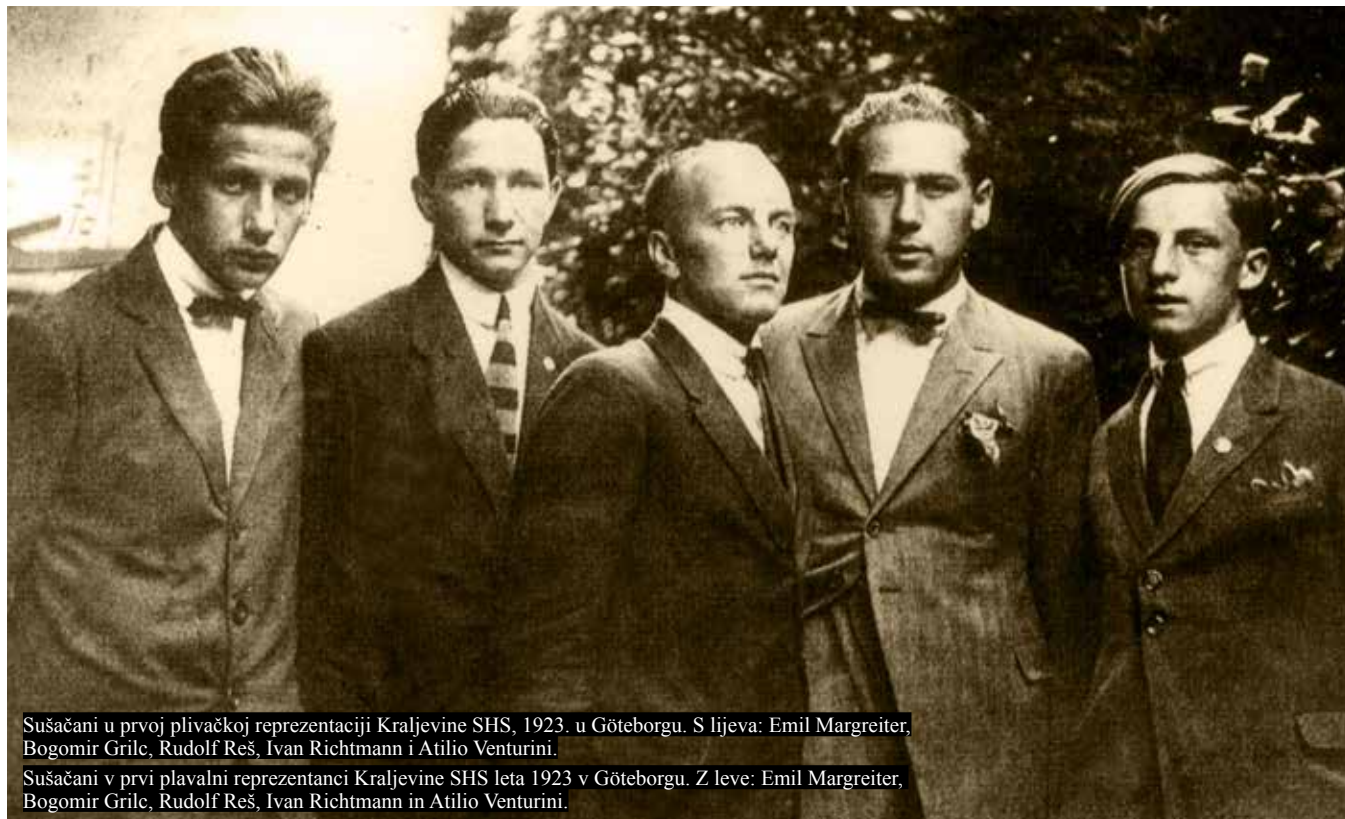
Julija 1920 je bila v Zagrebu ustanovljena plavalna reprezentanca Jugoslovanskega olimpijskega komiteja. Za referenta je bil izbran Reš. Mesec pozneje je na Maksimirskem jezeru v Zagrebu potekalo tekmovanje v plavanju in skokih. Bil je najuspešnejši posameznik, zmagal je na 100 m in 1000 m prosto ter bil drugi v skokih v prostem slogu. Plavalna reprezentanca Jugoslovanskega olimpijskega komiteja je septembra istega leta v Karlovcu pripravila prvo državno prvenstvo Kraljevine SHS, ki pa ga pozneje niso uradno priznali. Prvi neuradni državni prvak je postala ekipa *Victorie*, Rudi pa je v najzanimivejši tekmi na 1000 m prosto premagal Vladimirja Bogovića iz HAŠK-a, in

Pansion obitelji Reš na Pečinama u Sušaku.
Penzion družine Reš na Pečinah na Sušaku.

Godine 1923. prvi su put plivači iz tadašnje Kraljevine SHS otišli na natjecanje u inozemstvo. U švedskom Göteborgu održane su jubilarne Međunarodne igre. Bilo je predviđeno da nastupe plivači i vaterpolisti ali je novaca dostajalo samo za plivački dio delegacije. Iz *Victorije* su uvršteni plivači: V. Smokvina, Venturini, Reš, Richtmann, Margreiter i skakač Grilc, a iz HAŠK-a plivač Blažić i skakač Kovačec. U Göteborgu se na 1.500 m Rudi natjecao s Arnom Borgom, jednim od tada najboljih svjetskih plivača i višestrukim svjetskim rekorderom. Naravno, u toj je utrci naš plivač bez ikakvog dotadašnjeg međunarodnog iskustva daleko zaostao iza Borgia. Potom su plivači, kao prva državna reprezentacija, nastupili u Kopenhagenu i kao reprezentacija Zagreba ponovno u Göteborgu. Ubrzo potom se Rudi Reš oprostio od *Victorije*, jer je kao službenik Prve hrvatske štedionice bio premješten u Dubrovnik.

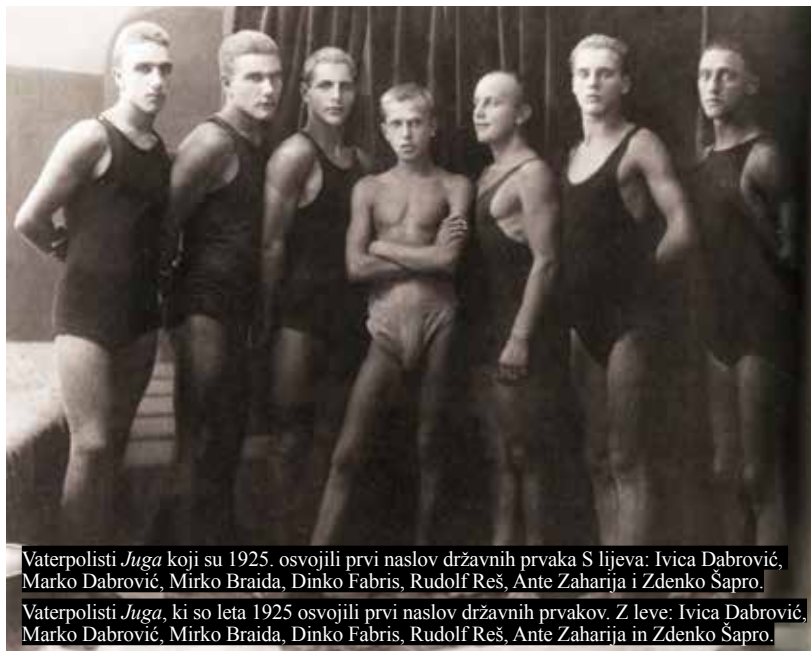
Po dolasku u Dubrovnik odmah se uključio u sportske aktivnosti. Tada se u gradu igrao samo nogomet i Rudi je postao član Športskog kluba *Jug*, osnovanog 1922. Bio je dobar igrač jer je nogomet igrao i na Sušaku u *Victoriji*. Tada je još uvijek bio jedan od najboljih plivača i vaterpolista u državi i nije mogao dugo bez natjecanja pa je počeo nagovarati dječake okupljene u divljem klubu *Republika Danče* na osnivanje plivačke sekcije. Oduševljeno su prihvatili prijedlog jer su se i do tada natjecali u raznim igrama u vodi. Stoga mu nije bilo teško organizirati prvo propagandno natjecanje na kupalištu Šulić. Njegovim je zalaganjem nabavljena lopta i napravljene su bare (vrata) pa je tako 1923. započeo rad na Dančama. Uz pomoć tadašnjeg potpredsjednika kluba Pere Kolića i Antona Nardellija osnovao je Plivačku sekciju Športskog kluba *Jug*, koja je počela s radom sljedeće godine. Prvi javni nastup plivači *Juga* imali su 28. lipnja 1924. na Porporeli. Sastali su se s mjesnim Plivačkim športskim klubom *Penaturom*, kojemu je to također bio prvi javni nastup. U plivanju od otoka Lokruma do Porporele nadmoćno je pobijedio Rudi Reš s vremenom od 24 minute. U vaterpolskom susretu *Jug* je slavio pobjedu od 3:0. Potom se u kolovozu 1924. na državnom prvenstvu, koje je organizirala *Victoria*, dogodio vrlo zanimljiv natjecateljski presedan. *Jug* je prvi put u svojoj kratkoj povijesti poslao jednog plivača na prvenstvo, a Reš je nastupio za *Victoriju* i osvojio treće mjesto na 1500 m te je sudjelovao i u ekipnoj pobjedi kluba. Naime, njegov status još nije u JPS-u bio verificiran za *Jug* pa je mogao nastupiti za svoj matični klub. Krajem istog mjeseca *Jug* je ugostio državnog prvaka u vaterpolu *Jadran* iz Splita i na sveopće iznenađenje pobijedio ga s 2:1, a Reš je postigao pobjedonosni zgoditak. Bio je to ujedno i prvi gol trenera, igrača i kapetana ekipe *Juga*, gol koji je dao veliki poticaj za daljnji rad i velike uspjehe koji su slijedili. Tada se, kao i u mnogim drugim

Sušačani u prvoj plivačkoj reprezentaciji Kraljevine SHS, 1923. u Göteborgu. S lijeva: Emil Margreiter, Bogomir Grilc, Rudolf Reš, Ivan Richtmann i Atilio Venturini.

Sušačani u prvi plavalni reprezentanci Kraljevine SHS leta 1923 v Göteborgu. Z leve: Emil Margreiter, Bogomir Grilc, Rudolf Reš, Ivan Richtmann in Atilio Venturini.

tako osvojil prvo zmago za sušaški klub na kakšnem pomembnem tekmovanju. Konec avgusta 1921 je na Bledu potekalo prvo prvenstvo Kraljevine SHS v plavanju, skokih v vodo in vaterpolu za začetnike, mladince in člane. Člani *Victorie* so ponovno zmagali v ekipni konkurenci in tako pokazali, da so najboljši klub v novi državi. Reš je nastopil na 1500 m prosto in bil drugi, za odličnim somborskim plavalcem Györgyijem Szentgyörgyem. Tudi v letu 1922 sta *Victoria* in Reš nizala uspehe. Na prvem prvenstvu Zagrebške plavalne podzveze konec julija na Maksimirskem jezeru je Reš zopet zmagal na 1500 m in potrdil, da je najboljši plavalec na Hrvaškem. Zmagal je tudi na tradicionalnem plavanju na 1000 m za pokal

Vaterpolisti *Juga* koji su 1925. osvojili prvi naslov državnih prvaka S lijeva: Ivica Dabrović, Marko Dabrović, Mirko Braida, Dinko Fabris, Rudolf Reš, Ante Zaharija i Zdenko Šapro.
 Vaterpolisti *Juga*, ki so leta 1925 osvojili prvi naslov državnih prvakov. Z leve: Ivica Dabrović, Marko Dabrović, Mirko Braida, Dinko Fabris, Rudolf Reš, Ante Zaharija in Zdenko Šapro.

Karlovca. Vse to je bil dober uvod v državno prvenstvo v Beogradu. Sušaški plavalci so prvič nastopili v glavnem mestu tedanje države, in niso razočarali. Ponovno so ubranili ekipni naslov. Prvič se je tekmovalo v štafeti 4 x 200 m prosto; v tej disciplini je zmagala *Victoriina* postava Rihtman, Vranić, Margeiter in Reš. V plavanju na 1500 m je Reš zasedel tretje mesto.

Leta 1923 so plavalci iz tedanje Kraljevine SHS prvič odšli na gostovanje na tuje. V Göteborgu na Švedskem so potekale jubilejne mednarodne igre. Sprva je bilo predvideno, da se jih bodo udeležili plavalci in vaterpolisti, vendar je bilo denarja le za plavalni del delegacije. Iz *Victorie* so bili vanjo uvrščeni plavalci V. Smokvina, Venturini, Reš, Rihtman, Margreiter in skakalec Grilc, iz HAŠK-a pa plavalec Blažić in skakalec Kovačec. V Göteborgu se je Rudi na 1500 m pomeril z Arnom Borgom, enim od takrat najboljših plavalcev na svetu in večkratnim svetovnim rekorderjem. Seveda je za Borgom močno zaostal, saj pred tem ni imel nobenih mednarodnih izkušenj. Potem so plavalci, kot prva državna reprezentanca, nastopili tudi v Københavnu, kot reprezentanca Zagreba pa spet v Göteborgu. Kmalu potem se je Rudi Reš poslovil od *Victorie*, saj je bil kot uslužbenec Prve hrvaške hranilnice premeščen v Dubrovnik.

Po prihodu v Dubrovnik se je takoj vključil v športne dejavnosti. Takrat se je v mestu igral samo nogomet. Rudi je tako postal član Športnega kluba *Jug*, ustanovljenega leta 1922. V nogometu je bil dober, saj ga je igral tudi na Sušaku v *Victorii*. Ker je bil še vedno eden od najboljših plavalcev in vaterpolistov v državi, ni mogel dolgo zdržati brez tekmovanj. Začel je nagovarjati fante iz neregistriranega kluba *Republika Danče*, da bi ustanovili plavalno sekcijo. Predlog so navdušeno sprejeli, saj so tudi dotlej tekmovali v različnih vodnih igrah. Ni mu bilo težko organizirati prvega predstavitvenega tekmovanja na kopališču Šulić. Z njegovim prizadevanjem jim je uspelo dobiti vaterpolsko žogo in zgraditi igrišče. Tako se je leta 1923 začelo delo z mladimi plavalci. Ob pomoči tedanjega podpredsednika kluba Pera Kolića in Antona Nardellija je ustanovil plavalno sekcijo Športnega kluba *Jug*, ki je začela delati naslednje leto. Plavalci *Juga* so javno prvič nastopili 28. junija 1924 na Porporeli. Pomerili so se z mestnim Plavalnim športnim klubom *Penatur*, za katerega je bil to prav tako prvi javni nastop. V plavanju od otoka Lokruma do Porporele je prepričljivo zmagal Rudi Reš s časom 24 minut. Na vaterpolskem srečanju je *Jug* slavil zmago s 3 : 0. Avgusta 1924 se je na državnem prvenstvu, ki ga je organizirala *Victoria*, zgodil zelo zanimiv tekmovalni presedan. *Jug* je prvič v svoji kratki zgodovini na prvenstvo poslal svojega plavalca Reša, vendar ta ni smel nastopiti za svoj novi klub, saj ni imel ustreznega potrjenega statusa pri Jugoslovanski plavalni zvezi. Zato je nastopil kot član svojega nekdanjega kluba *Victoria* in s tretjim mestom na 1500 m prispeval k njegovi ekipni zmagi. Konec avgusta se je *Jug* doma pomeril z državnim vaterpolskim prvakom *Jadranom* iz Splita in na vsesplošno presenečenje zmagal z 2 : 1. Zmagovalni zadetek je dosegel Reš, trener, igralec in kapetan *Juga*. To je bil njegov prvi gol, ki je ekipi pomenil veliko spodbudo za nadaljnje delo in uspehe. Reš je bil na tej tekmi

prigodama, nije samo natjecao nego je bio i među organizatorima. Te je godine završio svoju natjecateljsku karijeru u plivanju. Od prvoga dana pa do kraja plivao je na mornarski način (tehnikom: nogama škare, a rukama poput današnjeg kraula).

U srpnju 1925. *Jug* je svom učitelju i vođi priredio prigodni vaterpolski turnir povodom 10 godina njegova djelovanja. Premda je istina da se Reš počeo baviti plivanjem 1913., bila je važna zahvalnost koju su mu iskazali. Potom je ekipa *Juga* koju je predvodio u Splitu na V. državnom prvenstvu, osvojila svoj prvi naslov u vaterpolu, pobijedivši u finalu s 2:0 branitelje naslova, ekipu domaćeg *Jadrana*. Taj povijesni naslov prvaka za *Jug* i Dubrovnik osvojili su: Dinko Fabris, Ante Zaharija, Marko Dabrović, Ivica Dabrović, Rudi Reš, Mirko Braida i Zdenko Šapro. I sljedeće dvije godine Reš je kao igrač i trener predvodio svoje Jugaše do naslova najbolje vaterpolo ekipe u državi, 1926. u Dubrovniku i 1927. u Sušaku. Nakon što je osposobio brojne kvalitetne igrače odlučio je u 32. godini života prestati igrati, ali je i dalje kao trener vodio *Jug* i predvodio svoje igrače do novih naslova državnih prvaka: 1928. u Beogradu i 1929. u Ljubljani. Ukupno je kao trener osvojio pet uzastopnih prvenstava. Treba napomenuti da je 1927. formirana vaterpolo reprezentacija Kraljevine SHS koja je prvih godina većim dijelom bila sastavljena od igrača koje je afirmirao u *Jugu* upravo Reš.

Nakon sedam uspješnih godina provedenih u Dubrovniku dobio je 1930. premještaj u Mostar. I u novom je okruženju osnovao plivački klub, ali tamo je bio nakratko jer se ustanova u kojoj je radio rasformirala pa se vratio u rodni Sušak. Iste je godine posljednji put nastupio na državnom prvenstvu u Dubrovniku i to kao član vaterpolske ekipe matičnog kluba *Victorije*. Godine 1936. dobio je premještaj u Novi Sad. Ni tu ne miruje pa osniva Plivački klub *Galeb* koji je uskoro među plivačima mlađeg uzrasta postao najuspješniji u tom dijelu države. Sudjelovao je u organizaciji juniorskog Prvenstva Jugoslavije 1938. u Novom Sadu, a to je natjecanje i poslije dugo isticano kao primjer dobre organizacije. Za vrijeme II. svjetskog rata jedno je vrijeme bio bankovni službenik u Zemunu. Po završetku rata premješten je u Zagreb pa je od 1945. radio i s plivačima *Mladosti*, ali samo jednu sezonu. Potom je na vlastiti zahtjev ponovno premješten u Dubrovnik u kojem je radio sve do umirovljenja.

Zadnjih 25 godina svog života proveo je u Dubrovniku koji ga je odlično prihvatio i čijem je sportu dao iznimno veliki doprinos. Bio je u braku s Ljubicom Petrović - Njegoš čiji je predak bio čuveni crnogorski državni poglavar, vladika i književnik Petar Petrović - Njegoš. Nisu imali djece, ali je Rudi ustrajno radio s dubrovačkom djecom. Brigu o starijim članovima *Juga* prepustio je drugima a on se potpuno posvetio radu s mladima i stvaranju novih sportskih naraštaja. Krajem 1963. proslavio je svoj zlatni jubilej - pedeset godina amaterskog rada u sportu.

Još za života dobio je čitav niz nagrada i priznanja za svoje sportsko djelovanje. Između ostaloga, dobitnik je Zlatne plakete Plivačkog saveza Jugoslavije 1956. i Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1957. Nekoliko mjeseci prije smrti, izabrao ga je Plivački klub *Jug* za doživotnog počasnog predsjednika. Radio je aktivno s najmlađim uzrastima sve do zadnjeg dana života. Preminuo je u 75. godini. Posthumno je dobio Zlatnu plaketu povodom 50-godišnjice PSJ-a. Njegov *Jug* mu je također htio odati posmrtno priznanje te je početkom 1974. donesena odluka da se svake godine održavaju plivačka natjecanja dubrovačkih osnovnih škola pod nazivom "Memorijal Rudija Reša". Njemu u čast se od 2008. u Dubrovniku dodjeljuje Trofej "Rudi Reš" najboljem vaterpolistu godine, prema izboru navijača.

Njegov brat Heinrich - Hinko Reš (1890. – 1945.), bio je inženjerijski časnik austrougarske i jugoslavenske vojske, a za vrijeme II. svjetskog rata i časnik domobranske hrvatske vojske. Mnogi ga s pravom smatraju sušačkim Schindlerom, jer je 1943. do 1945. kao domobranski pukovnik i voditelj hrvatskog ureda spasio oko 6000 ljudi od smrti i progona. Samo dan prije ulaska partizana na Sušak, ubile su ga u njegovoj vili ustaše prilikom njihova povlačenja s njemačkom vojskom. Uz Rudija je Hinko bio najpoznatiji član obitelji Reš koja je dala veliki doprinos hrvatskoj i slovenskoj zajednici na Sušaku.

Izv.: Arhiva i fotografije nećakinje, Štefice Bačić iz Rijeke; autorova arhiva.

Lit.: M. Petković, "Rudi Reš", *Povijest sporta* br. 7, Zagreb, rujan 1971.; S. Moretti, "Povijest plivačkog i vaterpolskog kluba Jug", *Dubrovački horizonti* br 21, Zagreb, 1981.; M. Petković, *Tjelesno vježbanje i šport u Dubrovniku od 14. stoljeća do 1941. godine*, Dubrovnik, 1993.; D. Ogurlić, "Hinko Reš, sušački Schindler (1-4)", *Novi list*, Rijeka, ožujak 1995.; *Victoria Primorje 1908 - 1998*, Rijeka, 1998.; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.; B. Riman, "Slovenska društva u Hrvatskoj između dva svjetska rata (1918 - 1941)", *Časopis za suvremenu povijest* br. 1, Zagreb, 2014.; E. Hemar, "Rudolf - Rudi Reš", *Sušačka revija* br. 95/96, Rijeka, 2016.

tudi med organizatorji prireditve. Leta 1924 je končal tekmovalno kariero v plavanju. Od prvega do zadnjega dne je plaval na tako imenovani mornarski način (v tej tehniki so plavalci z nogami plavali škarje, z rokami pa podobno današnjemu kravlu).

Julija 1925 je *Jug* svojemu učitelju in vodji posvetil priložnostni vaterpolski turnir ob desetletnici njegove plavalne kariere. Obletnica sicer ni bila čisto prava, saj je Reš začel plavati leta 1913, a mu je veliko pomenila izkazana hvaležnost. Leta 1925 je ekipo *Juga* popeljal na peto državno prvenstvo. V Splitu je osvojila svoj prvi naslov v vaterpolu, ko je v končnici z 2 : 0 premagala branilce naslova, moštvo domačega *Jadrana*. Ta zgodovinski naslov prvaka so za *Jug* in Dubrovnik osvojili Dinko Fabris, Ante Zaharija, Marko Dabrović, Ivica Dabrović, Rudi Reš, Mirko Braida in Zdenko Šapro. Tudi naslednji dve leti je Reš kot igralec in trener popeljal svoje vaterpoliste do naslova najboljše ekipe v državi, in sicer leta 1926 v Dubrovniku in leta 1927 na Sušaku. Potem ko je pripeljal številne dobre igralce, se je pri 32 letih odločil prenehati igrati. Nato je kot trener *Juga* svoje igralce še dvakrat popeljal do naslova državnega prvaka: leta 1928 v Beogradu in leta 1929 v Ljubljani. Skupaj je kot trener osvojil pet zaporednih prvenstev. V vaterpolski reprezentanci Kraljevine SHS, ki so jo prvič sestavili leta 1927, so bili najprej predvsem igralci, ki so se pod Reševim vodstvom uveljavili v *Jugu*.

Po sedmih uspešnih letih v Dubrovniku so ga leta 1930 premestili v Mostar. Tudi v novem okolju je ustanovil plavalni klub, vendar je tam deloval le kratek čas, saj so ustanovo, v kateri je bil zaposlen, razpustili, sam pa se je vrnil na rojstni Sušak. Istega leta je še poslednjič nastopil na državnem prvenstvu v Dubrovniku, in sicer kot član vaterpolske ekipe matičnega kluba *Victoria*. Leta 1936 so ga premestili v Novi Sad. Niti tam ni miroval. Ustanovil je Plavalni klub *Galeb*. Mlajši plavalci tega kluba so kmalu postali najuspešnejši v tem delu države. Sodeloval je pri organizaciji mladinskega prvenstva Jugoslavije leta 1938 v Novem Sadu. To tekmovanje se je pozneje dolgo omenjalo kot primer dobre organizacije. Med drugo svetovno vojno je bil nekaj časa bančni uslužbenec v Zemunu. Po koncu vojne leta 1945 pa je bil premeščen v Zagreb, kjer je delal tudi s plavalci *Mladosti*, vendar le eno sezono. Potem je bil na lastno zahtevo zopet premeščen v Dubrovnik, kjer je delal vse do upokojitve.

Zadnjih 25 let življenja je preživel v Dubrovniku, kjer so ga odlično sprejeli, saj je izjemno prispeval k razvoju dubrovniškega športa. Poročen je bil z Ljubico Petrović Njogoš, katere prednik je bil sloviti črnogorski državni poglavar, vladika in književnik Petar Petrović Njogoš. Otrok nista imela. Rudi pa je veliko delal z dubrovniškimi otroki; ko je skrb za člane *Juga* prepustil drugim, se je popolnoma posvetil delu z mladimi in ustvarjanju novega športnega podmladka. Konec leta 1963 je proslavil svoj zlati jubilej – petdeset let ljubiteljskega dela v športu.

Še za življenja je prejel veliko nagrad in priznanj za športno delovanje. Med drugim je dobil zlato plaketo Plavalne zveze Jugoslavije (PZJ) leta 1956 in nagrado Zveze za telesno kulturo Hrvaške leta 1957. Nekaj mesecev pred smrtjo ga je Plavalni klub *Jug* imenoval za dosmrtnega častnega predsednika. Z najmlajšimi je delal vse do zadnjega dne življenja. Umrli je v 75. letu. Posthumno je prejel zlato plaketo ob 50-letnici PZJ. Tudi v njegovem *Jugu* so se mu oddolžili, ko so leta 1974 uvedli plavalna tekmovanja dubrovniških osnovnih šol za memorial Rudija Reša. Njemu v čast od leta 2008 v Dubrovniku podeljujejo priznanje Rudija Reša za najboljšega vaterpolista leta po izboru navijačev.

Njegov brat Heinrich Hinko Reš (1890–1945) je bil inženirski častnik avstro-ogrske in jugoslovanske vojske, med drugo svetovno vojno pa je bil v hrvaški domobranski vojski. Marsikdo ga upravičeno šteje za sušaškega Schindlerja, saj je kot domobranski polkovnik in vodja hrvaškega urada med letoma 1943 in 1945 pred smrtjo in pregonom rešil okoli 6.000 ljudi. Le dan pred prihodom partizanov na Sušak so ga v njegovi vili ubili ustaši, ki so se umikali z nemško vojsko. Poleg Rudija je bil Hinko najbolj znan član družine Reš, ki je veliko prispevala k razvoju hrvaške in slovenske skupnosti na Sušaku.

Vira: Arhiv in fotografije nečakinje Štefice Bačić z Reke; avtorjev arhiv.

Lit.: M. Petković, Rudi Reš, *Povijest sporta* št. 7, Zagreb, september 1971; S. Moretti, *Povijest plivačkog i vaterpolskog kluba Jug', Dubrovački horizonti* št. 21, Zagreb, 1981; M. Petković, *Tjelesno vježbanje i sport u Dubrovniku od 14. stoljeća do 1941. godine*, Dubrovnik, 1993; D. Ogurlić, Hinko Reš, sušački Schindler (1-4), *Novi list*, Reka, marec 1995; *Victoria Primorje 1908-1998*, Reka, 1998; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006; B. Riman, Slovenska društva u Hrvatskoj između dva svjetska rata (1918-1941), *Časopis za suvremenu povijest* št. 1, Zagreb, 2014; E. Hemar, Rudolf - Rudi Reš, *Sušačka revija* št. 95/96, Reka, 2016.

JOSIP JAKIL - Joško

(Rupa kod Gorice, Italija, 24. XII. 1898. – Gorica, Italija, 20. II. 1957.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Andreja i majke Franje (Franjice). Za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije obitelj Jakil živjela je u naselju Rupa koje je pripadalo Općini Sovodnje ob Soči (talijanski: Savogna d'Isonzo) pokraj grada Gorice (Gorizia) u današnjoj Republici Italiji. To područje su nastanjivali uglavnom etnički Slovenci, a nakon raspada Monarhije 1918. pripalo je Kraljevini Italiji. Josip - Joško djetinjstvo je proveo u Rupi, a za vrijeme I. svjetskog rata doselio se u Karlovac. Nakon rata opet je nakratko živio u Rupi i potom se trajno s obitelji doselio u Karlovac. Imao je šestoro braće i sestara. U mladosti je kao sportaš i sportski djelatnik bio aktivan u nogometu, plivanju, veslanju, skijanju, kuglanju i poslije godinama u lovu i streljaštvu. Bio je član Nogometne, Plivačke i Veslačke sekcije karlovačkog Športskog kluba *Olimpija* (osnovanog 1908.).

Prve sportske uspjehe ostvario je u plivanju. U prvoj većoj poratnoj plivačkoj priredbi, održanoj na Bledu 1919., pobijedio je u utrci na 1.000 m slobodnim stilom. Potom je krajem kolovoza iste godine nastupio i na prvom poslijeratnom plivačkom natjecanju u Karlovcu, koje je na rijeci Korani organizirala *Olimpija*. Uz domaće plivače nastupili su i gosti iz Ljubljane, Sušaka i Zagreba. U najzanimljivijoj utrci na 1.000 m slobodno bio je drugi, iza Rudija Reša iz Sušaka čiji je životopis također u ovoj knjizi. U kolovozu 1920. ponovno se natjecao na Bledu i osvojio je drugo mjesto na 600 m sl. U rujnu iste godine u Karlovcu je na Korani održano 1. prvenstvo Kraljevine SHS u plivanju. Prvenstvo je organizirala Plivačka sekcija Jugoslavenskog olimpijskog odbora čije je sjedište bilo u Zagrebu, ali to natjecanje naknadno nije priznato kao službeno prvo jer je Jugoslavenski plivački savez osnovan 1921. Na Prvenstvu je Josip pobijedio na 100 m prsno pa je tako postao prvi neslužbeni prvak nove države u plivanju. Kasnije se posvetio drugim sportovima i nije više sudjelovao na plivačkim natjecanjima.

Kao aktivni član *Olimpije* postao je početkom 1920-ih predsjednik Veslačke sekcije toga kluba. U njegovu mandatu nabavljen je čamac za disciplinu skif (samac), koji im je prodao VK *Ikarus* iz Zemuna. Jakil je bio i nogometni sudac i ostalo je zabilježeno da je sudio na utakmici *Olimpije* i *Karlovcu*, održanoj 26. lipnja 1921. Kao skijaš često je s Karlovčanima išao na skijanje u Sloveniju. Zajedno sa starijim bratom Juliom bio je jedan od osnivača karlovačkog Kuglačkog kluba *Svih devet*.

Najbolje sportske rezultate ostvario je u streljaštvu. Kao strastveni lovac bio je član Lovačkog društva u Karlovcu u kojem je 1929. osnovana i prva streljačka družina. Natjecao se u današnjoj disciplini trap (gađanje glinenih golubova) i još u nekim srodnim disciplinama. Svoj prvi i ujedno najveći uspjeh ostvario je u kolovozu 1933. na 1. prvenstvu Balkana u Varni. Natjecanje je održano u sklopu Kongresa bugarskih lovaca, a sudjelovale su reprezentacije Rumunjske, Jugoslavije i Bugarske te Mađari kao gosti. U reprezentaciji Jugoslavije bio je jedini predstavnik iz Hrvatske, a sudjelovali su još i Aurel Đurđevanski iz Sente, dr. Ljubiša Ivković iz Beograda i Srbivoj Vrtunski iz Novog Sada. Vođa delegacije bio je dr. Milenko Stojić. U disciplini gađanja glinenih golubova Jugoslavija je osvojila prvo mjesto sa 170 pogodaka, ispred Bugarske sa 154 i Rumunjske sa 139 pogodaka. Za pojedinačno natjecanje računali su se rezultati iz ekipnog dijela. U konkurenciji 12 strijelaca prvak Balkana je postao Georgi Ilijev iz Bugarske sa 47 pogodaka, ispred dvojice jugoslavenskih natjecatelja: Lj. Ivkovića sa 45 i A. Đurđevanskog sa 43 pogotka. Josip Jakil osvojio je četvrto mjesto sa 42, a na peto mjesto se s istim brojem pogodaka plasirao rumunjski princ Constantin Karadja. U gađanju nepomične figure jelena, u čemu su sudjelovali i strijelci iz Mađarske, Jakil je zauzeo peto mjesto od sedam natjecatelja. Rezultati iz Varne bili su prvi značajni međunarodni uspjesi za tadašnje jugoslavensko streljaštvo u disciplinama gađanja lovačkom puškom (sačmaricom).

Nastupao je i na domaćim streljačkim natjecanjima kojih 1930-ih godina nije bilo mnogo na prostoru Jugoslavije,

JOSIP JAKIL - Joško

(Rupa pri Gorici, Italija, 24. 12. 1898–Gorica, Italija, 20. 2. 1957)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Andreju in materi Franji (Franjici). V obdobju Avstro-Ogrske je družina Jakil živela v naselju Rupa, ki je danes del občine Sovodnje ob Soči (Savogna d'Isonzo), blizu Gorice v Italiji. Na tem območju so nekoč živeli večinoma Slovenci. Po razpadu monarhije so ti kraji leta 1918 pripadli Italiji.

Josip je otroštvo preživel v Rupci, med prvo svetovno vojno pa se je z družino preselil v Karlovec. Po vojni je spet kratek čas živel v Rupci, nato pa se je za vedno vrnil v Karlovec. Imel je šest bratov in sester. Bil je športnik in športni delavec. V mladosti se je ukvarjal z nogometom, plavanjem, veslanjem in kegljanjem, pozneje pa z lovom in streljanjem. Bil je član nogometne, plavalne in veslaške sekcije karlovškega Športnega kluba *Olimpija*, ustanovljenega leta 1908.

Prve športne uspehe je dosegel v plavanju. Leta 1919 je na Bledu, kjer so pripravili prvo večjo plavalno prireditev po vojni, zmagal na 1000 m prosto. Potem je konec avgusta istega leta nastopil tudi na prvem povojnem plavalnem tekmovanju v Karlovcu, ki ga je na reki Korani organizirala *Olimpija*. Poleg domačih plavalcev so nastopili tudi gostje iz Ljubljane, Sušaka in Zagreba. V najzanimivejši tekmi – na 1000 m prosto – je bil drugi, za Rudijem Rešem s Sušaka, čigar življenjepis je prav tako v tej knjigi. Avgusta 1920 je ponovno tekmoval na Bledu in takrat osvojil drugo mesto na 600 m prosto. Septembra istega leta je v Karlovcu na Korani potekalo prvo prvenstvo Kraljevine SHS v plavanju. Prvenstvo je organizirala plavalna sekcija Jugoslovanskega olimpijskega komiteja s sedežem v Zagrebu, vendar tega tekmovanja niso uradno priznali, saj je bila Jugoslovanska plavalna zveza ustanovljena šele leta 1921. Na prvenstvu je Josip zmagal na 100 m prsno in tako postal prvi neuradni prvak nove države v plavanju. Pozneje se je posvetil drugim športom in na plavalnih tekmovanjih ni več sodeloval.

Kot aktiven član *Olimpije* je na začetku 20. let postal predsednik veslaške sekcije tega kluba. V njegovem mandatu so od Veslaškega kluba *Ikarus* iz Zemuna kupili čoln za disciplino skif (enojec). Jakil je bil tudi nogometni sodnik: zabeleženo je, da je sodil na tekmi med *Olimpijo* in *Karlovcem* 26. junija 1921. Kot smučar je s Karlovčani pogosto odhajal na smučanje v Slovenijo. Skupaj s starejšim bratom Julijem je bil eden od ustanoviteljev karlovškega Kegljaškega kluba *Vseh devet*.

Najboljše športne rezultate je dosegel v strelstvu. Kot strasten lovec je bil član Lovskega društva v Karlovcu. Znotraj tega društva je leta 1929 začelo delovati prvo strelsko društvo. Jakil je tekmoval v disciplini trap (streljanje na glinaste golobe) in v še nekaterih sorodnih disciplinah. Svoj prvi in hkrati največji uspeh je dosegel v Varni avgusta 1933 na prvem prvenstvu Balkana. Tekmovanje je potekalo v okviru kongresa bolgarskih lovcev, sodelovale pa so reprezentance Romunije, Jugoslavije in Bolgarije, kot gostje so nastopili Madžari. V jugoslovanski reprezentanci je bil edini predstavnik iz Hrvaške, sodelovali pa so še Aurel Đurdevanski iz Sente, dr. Ljubiša Ivković iz Beograda in Srbivoj Vrtunski iz Novega Sada. Vodja delegacije je bil dr. Milenko Stojić. V disciplini streljanja na glinene golobe je Jugoslavija osvojila prvo mesto s 170 zadetki, pred Bolgarijo s 154 in Romunijo s 139 zadetki. Za posamično uvrstitev so šteli rezultati iz ekipnega tekmovanja. V konkurenci 12 strelcev je prvak Balkana postal Georgi Ilijev iz Bolgarije s 47 zadetki, pred jugoslovanskima tekmovalcema, L. Ivkovićem s 45 in A. Đurdevanskim s 43 zadetki. Josip Jakil je osvojil četrto mesto z 42 zadetki, na peto mesto pa se je z enakim številom zadetkov uvrstil romunski princ Constantin Karadja. V streljanju v tarčo jelena v naravni velikosti je Jakil zasedel

Obitelj Jakil s prijateljima, u Karlovcu oko 1920. godine.

Družina Jakil s prijatelji v Karlovcu okoli leta 1920.

a najviše su priređivana u Hrvatskoj i Sloveniji. U kolovozu 1935. natjecao se na velikom lovačkom turniru u okviru Mariborskog tjedna i ostvario dvostruku pobjedu u majstorskom streljaštvu i gađanju glinenih golubova. Potom je u listopadu nastupio u Ljubljani na natjecanju koje je organizirao Ljubljanski streljački okrug. U disciplinama lovačkog streljaštva bio je drugi u gađanju glinenih golubova i treći u gađanju bježećeg zeca i srdaća. Ukupni pobjednik u svim disciplinama lovačkog streljaštva tad je bio Robert Vukmanič iz Maribora. S uspjehom je sudjelovao na Lovačko-streljačkom prvenstvu Savske Banovine 1937. u Zagrebu, održanom na vojnoj streljani u Maksimiru u sedam disciplina, a u organizaciji Saveza lovačkih udruženja Savske Banovine (zasebnog streljačkog saveza tada nije bilo). U najkvalitetnijoj disciplini natjecanja, gađanju 50 glinenih golubova, osvojio je treće mjesto s 34 pogotka, a prvak Savske Banovine postao je sa 36 pogodaka Aurel Đurđevanski iz Sente. U disciplini gađanja 20 glinenih golubova na Prvenstvu Zagreba, među prvom trojicom Jakil nije bio, ali je potom s 15 pogodaka pobijedio u utješnoj kate-

goriji te discipline, ispred Rudolfa Janežića iz Maribora s 12 pogodaka. U kolovozu 1938. ponovno sudjeluje na Prvenstvu Savske Banovine u Zagrebu. U gađanju 50 glinenih golubova iz puške sačmarice osvojio je četvrto mjesto, a prvak je postao dr. Viktor Gorok iz Osijeka. U novoj disciplini hajka (brakada) u kojoj se pucalo na letećeg fazana, leteću šljuku i bježećeg zeca iz puške sačmarice na udaljenosti od 25 m, osvojio je šesto mjesto, a prvak je bio Stjepan Šuljok iz Zagreba. Dva mjeseca potom u Mariboru je održano Lovačko-streljačko prvenstvo Kraljevine Jugoslavije. U najprestižnijoj disciplini gađanja 50 glinenih golubova zauzeo je sedmo mjesto s 36 pogodaka, a pobijedio je Robert Vukmanič koji je postigao 49 pogodaka iz 54 hitaca.

Prema ostvarenim rezultatima Josip Jakil je bio jedan od najuspješnijih hrvatskih strijelaca te jedan od najsvestranijih karlovačkih sportaša između dva svjetska rata. Za vrijeme II. svjetskog rata živio je u Karlovcu. Odmah po završetku rata emigrirao je 1945. iz nove Jugoslavije i vratio se u svoje rodno mjesto Rupa u Italiji. Bio je u braku s Ljubljančankom Leni Grobelnik. Nije poznato jesu li imali djece. Preminuo je u 59. godini života i pokopan je u obiteljskoj grobnici u Rupī, kao i njegov otac te jedan brat i sestra. Majka i ostala braća pokopani su u Zagrebu, a jedan brat u Ljubljani.

Josipov otac Andrej Jakil (Rupa, Italija, 18. XII. 1858. – Trst, Italija, 11. X. 1926.), bio je ugledni poduzetnik i industrijalac. U Rupī je iz malog obrta razvio uspješnu tvornicu kože. Za vrijeme I. svjetskog bila je 1915. ta tvornica potpuno porušena, jer je preko nje prolazila sočanska bojišnica. No, on je proširio poslove u Hrvatskoj i Sloveniji. Još prije rata kupio je 1912. propalu tvornicu kože u Karlovcu, a kupovao je i nekretnine u Zagrebu i Ljubljani. U Sloveniji je 1917. kupio i rudnik smeđeg ugljena Krmelj kraj Šentjaža u Dolenskoj, a 1920. veleposjed s dvorcem Boštanj na Savi i 1921. veleposjed Radeče. Nakon završetka I. svjetskog rata obnovio je 1923. tvornicu u Rupī koja je nakon Rapalskog mirovnog ugovora pripala Kraljevini Italiji. Nakon samo tri godine prisiljen ju je zatvoriti zbog dolaska na vlast u Italiji Benita Mussolinija i fašista koji su progonili lokalno slovensko stanovništvo. Potom se trajno, sa svojom obitelji i mnogim slovenskim radnicima i njihovim obiteljima iz Rupe i okolice, preselio u Karlovac. Godine 1920. počeo je u Karlovcu proizvodnju cipela. Preminuo je za vrijeme putovanja po Sjevernoj Italiji i pokopan je u rodnom mjestu.

Tvornicu i cjelokupnu obiteljsku djelatnost, objedinjenu u tvrtku Andrija Jakil d.d. (dioničko društvo), nastavili su voditi njegovi sinovi. Najuspješniji je bio Julij Jakil (1889. – 1942.) koji je postao uvaženi karlovački gospodarstvenik. Zajedno s ostalim karlovačkim poduzetnicima osnovao je 1928. Gospodarsku komoru i bio je njen predsjednik do 1941. Bio je i član Rotary kluba Karlovac od 1935. do 1941. Za vrijeme II. svjetskog rata i režima NDH odveden je u logor Jasenovac i potom mu se gubi svaki trag. Nakon rata je u novoj Jugoslaviji obitelji Jakil nacionalizirana tvornica i imovina. Iz Jakilove tvornice nastala je Tvornica obuće "Josip Kraš" koja je zapošljavala 3200 radnika. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske tvornica je promijenila naziv u Karlovačka industrija obuće (KIO) i radila je do 2000. kada je zatvorena i potom je srušena i zgrada tvornice.

peto mesto med sedmimi tekmovalci; v tej disciplini so sodelovali tudi madžarski strelci. V Varni je bil dosežen prvi pomembnejši mednarodni uspeh za tedanje jugoslovansko strelstvo v streljanju z lovsko puško (šibrenico).

Nastopal je tudi na domačih strelskih tekmovanjih, ki jih v 30. letih na območju Jugoslavije ni bilo veliko – največ na Hrvaškem in v Sloveniji. Avgusta 1935 je tekmoval na velikem lovskem turnirju v Mariboru in dvakrat zmagal v mojstrskem streljanju in streljanju na glinaste golobe. Oktobra je sodeloval na tekmovanju v Ljubljani, ki ga je organiziralo Ljubljansko strelsko okrožje. V lovskih strelskih disciplinah je bil drugi v streljanju na glinaste golobe in tretji v streljanju na premično tarčo – bežečega zajca in srnjaka. Skupni zmagovalec v vseh disciplinah lovskega strelstva je bil Robert Vukmanič iz Maribora.

Uspešno je sodeloval na lovsko-strelskem prvenstvu Savske banovine leta 1937 na vojaškem strelišču v Maksimirju v Zagrebu. Prvenstvo je organizirala Zveza lovskih združenj Savske banovine (strelske zveze še ni bilo). Tekmovali so v sedmih disciplinah. V najbolj cenjeni, v streljanju na 50 glinastih golobov, je osvojil tretje mesto s 34 zadetki, prvak Savske banovine pa je s 36 zadetki postal Aurel Đurđevanski iz Sente. V streljanju na 20 glinastih golobov Jakila ni bilo med prvo trojico, vendar je nato s 15 zadetki zmagal v tolažilni tekmi v tej disciplini, pred Rudolfom Janežičem iz Maribora z 12 zadetki.

Avgusta 1938 je znova nastopal na prvenstvu Savske banovine v Zagrebu. V streljanju na 50 glinastih golobov iz puške šibrenice je osvojil četrto mesto, prvak pa je postal dr. Viktor Gorok iz Osijeka. V novi disciplini brakada, v kateri se je streljalo na letečega fazana in sloko ter bežečega zajca iz puške šibrenice z oddaljenosti 25 m, je osvojil šesto mesto, prvak pa je postal Stjepan Šuljok iz Zagreba. Dva meseca kasneje je v Mariboru potekalo lovsko-strelsko prvenstvo Kraljevine Jugoslavije. V najbolj cenjeni disciplini streljanja na 50 glinastih golobov je zasedel sedmo mesto s 36 zadetki, zmagal pa je Robert Vukmanič, ki je dosegel 49 zadetkov s 54 streli.

Po doseženih rezultatih je bil Josip Jakil eden od najuspešnejših hrvaških strelcev. Bil je tudi eden od najbolj vsestranskih karlovških športnikov med obema vojnoma. Med drugo svetovno vojno je živel v Karlovcu, takoj po njej, leta 1945, pa je zapustil novo Jugoslavijo in se vrnil v rojstno Rupco v Italiji. Bil je poročen z Ljubljankom Leni Grobelnik. Ni znano, ali sta imela kaj otrok. Umril je v 59. letu starosti. Pokopan je v družinski grobnici v Rupci, skupaj z očetom, bratom in sestro. Mati in dva brata so pokopani v Zagrebu, en brat pa v Ljubljani.

Josipov oče Andrej Jakil (Rupa, Italija, 18. 12. 1858–Trst, Italija, 11. 10. 1926) je bil ugleden podjetnik in industrialec. V Rupci je iz majhne usnjarske obrti razvil uspešno tovarno za strojenje kož. Med prvo svetovno vojno, leta 1915, je bila tovarna popolnoma porušena, saj je tam potekala soška fronta. Še pred vojno je posle razširil na Hrvaško in Slovenijo. Leta 1912 je kupil propadlo tovarno usnja v Karlovcu ter nekaj nepremičnin v Zagrebu in Ljubljani. V Sloveniji je leta 1917 kupil tudi rudnik rjavega premoga Krmelj v Šentjanžu na Dolenjskem, leta 1920 veleposestvo z dvorcem Boštanj na Savi in leta 1921 veleposestvo Radeče. Po koncu prve svetovne vojne je leta 1923 obnovil tovarno v Rupci, ki je po Rapalski mirovni pogodbi pripadla Kraljevini Italiji. Le tri leta pozneje je moral tovarno zapreti, saj je na oblast v Italiji prišel Benito Mussolini, fašisti pa so preganjali slovensko prebivalstvo. Takrat se je z družino ter številnimi slovenskimi delavci in njihovimi družinami iz Rupe in okolice trajno preselil v Karlovec. Leta 1920 je začel v Karlovcu proizvodnjo čevljev. Umril je med potovanjem po severni Italiji in je pokopan v rojstnem kraju.

Julij Jakil

Tovarno in celotno družinsko dejavnost, povezano v delniško družbo Andrija Jakila, so prevzeli njegovi sinovi. Najuspešnejši je bil Julij Jakil (1889–1942), ki je postal ugleden karlovški podjetnik. Skupaj z drugimi podjetniki je leta 1928 ustanovil karlovško gospodarsko zbornico in bil njen predsednik do leta 1941. Bil je tudi član Rotary kluba Karlovec med letoma 1935 in 1941. Med drugo svetovno vojno in pod režimom Neodvisne države Hrvaške (NDH) je bil odpeljan v taborišče Jasenovac, kjer se je za njim izgubila vsaka sled. V povojni Jugoslaviji so družini Jakil nacionalizirali tovarno in premoženje. Iz Jakilove tovarne je nastala obutvena tovarna Josip Kraš, ki je zaposlovala 3.200 delavcev. Po osamosvojitvi Hrvaške je podjetje spremenilo ime v Karlovško industrijo obutve (KIO); ta je delovala do leta 2000, nato pa so jo zaprli in tovarniške zgradbe porušili.

Obitelj Jakil bila je, između ostaloga, zaslužna za dovođenje slovenskih radnika i njihovih obitelji u Karlovac, a danas u gradu na četiri rijeke živi još dosta njihovih potomaka.

U svibnju 2016. veleposlanica Republike Slovenije u Hrvatskoj Smiljana Knez i zamjenik gradonačelnika Karlovca Dubravko Delić otkrili su spomen ploču obitelji Jakil u ulici Jurja Šebetića 2. Ploču su postavili Grad Karlovac, Kulturno društvo Slovenski dom Karlovac, Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Karlovac i Rotary klub Karlovac. Na taj je način obitelji Jakil odano zaslužen priznanje.

Izv.: Izjava i arhiva Mirka Butkovića iz Karlovca.

Lit.: *Lovačko-ribarski vjesnik* br. 11, Zagreb, studeni 1933.; *Mariborski večernik Jutra* br. 184, Maribor, 16. kolovoza 1935.; *Jutro* br. 239, Ljubljana, 15. listopada 1935.; *Lovačko-ribolovni vijesnik* br. 8, Zagreb, kolovoz 1937, *Lovačko ribolovni vjesnik* br. 9, rujan, 1938.; *Jutro* br. 242, Ljubljana, 18. listopada 1938.; M. Jevnikar, "Jakil Andrej", *Primorski slovenski biografski leksikon* 7, Gorica, 1981.; Z. Švegar, *Dva stoljeća športa u Karlovcu*, Karlovac, 2001.; *Karlovački leksikon*, Karlovac, 2008.; S. Jerman, *Slovenski Karlovcu Karlovac Slovincima* 1579. - 2009., Karlovac, 2012.; M. Butković, "Gospodarski procvat na slovenskom kamenu temeljcu", *Novi odmev* br. 60, Zagreb, 2016.; M. Butković, *Veliki rat na Soči i Slovenski primorci u Karlovcu / Velika vojna na Soči in Slovenski primorci v Karlovcu*, Karlovac, 2017.

ROMAN BREGAR

(Ljubljana, 21. VIII. 1899. – Zagreb, 10. I. 1972.)

Roman Bregar

Otac mu se zvao Franjo, a majka Franciska, rođ. Mihalek. Odrastao je kao najmlađe dijete u brojnoj obitelji, uz dva brata i tri sestre. Osnovnu i trogodišnju trgovačku školu završio je u Ljubljani. Oslobođen je mature, kao i svi učenici, zbog mobilizacije u I. svjetskom ratu. Sudjelovao je na bojištu kod Udina u postrojbama austrougarske vojske. Nakon završetka rata i sloma Austro-Ugarske Monarhije morao je u novoj Kraljevini SHS 1920. doslužiti još godinu vojnoga roka. U Zagreb se doselio 1924. i iste godine zaposlio u podružnici dioničkog društva Uzajamno osiguranje iz Ljubljane. Od 1932. do 1945. bio je ravnatelj te podružnice. Po završetku II. svjetskog rata podružnica je nacionalizirana i uključena u sastav Državnog osiguravajućeg zavoda iz Zagreba, gdje je potom radio do odlaska u mirovinu 1953. Bio je u braku sa Zagrepčankom Karolinom, rođ. Stančić, od 1927. godine.

Sportom se počeo baviti kao učenik. Nogomet je aktivno igrao u ljubljanskim klubovima *Ilirija* i *Primorje*, do odlaska u Zagreb. Potom se počeo baviti kuglanjem. U predratnom razdoblju bio je član Kuglačko športskog kluba *Maksimir* osnovanog 1932. Bio je jedan od inicijatora osnivanja Hrvatskog kuglačkog saveza 1936. u Zagrebu. Na osnivačkoj Skupštini izabran je za predsjednika, no tadašnje su vlasti odbile registraciju novog Saveza, jer se još nisu stekli politički uvjeti za takav potez.

Nakon II. svjetskog rata postao je član Kuglačke sekcije Fiskulturnog društva *Zagreb* i još se kratko bavio natjecateljskim kuglanjem. Godine 1948. bio je jedan od osnivača Kuglačko športskog društva *Zagreb* koje je bilo prvo poratno samostalno kuglačko društvo osnovano u Zagrebu i Hrvatskoj. U *Zagrebu* je dvadesetak godina bio tajnik, u razdoblju kad je u Jugoslaviji to bilo najmasovnije kuglačko društvo s više od dvadeset ogranaka i četiri stotine registriranih kuglača. U njemu je kao ogranak do 1951. djelovala *Grmoščica* koja je ubrzo nakon osamostaljenja kluba postala višestruki prvak Jugoslavije te jedan od najuspješnijih klubova u Europi. Iz *Zagreba* su potekli mnogi istaknuti igrači i kuglački djelatnici kao što su bili Vilko Šafar, Josip Zlatić i Josip Šantić, danas najstariji kuglač u Hrvatskoj. Ekipe *Zagreba* bila je u kuglanju po narodnom načinu prvak Hrvatske 1957. u Karlovcu i vice-prvak Jugoslavije 1953. u Mariboru, a imali su i pojedinačnih uspjeha.

Najveći doprinos kuglanju Bregar je dao kao sportski djelatnik. Osim svojega djelovanja u *Zagrebu* obnašao je i čitav niz dužnosti u kuglačkim organizacijama. Bio je jedan od inicijatora pokretanja Kuglačkog lista, 1953. u Zagrebu. Tijekom desetgodišnjeg izlaženja Kuglačkog lista (do 1963.) bio je član uredništva i autor priloga. U Kuglačkom savezu Jugoslavije bio je predsjednik Nadzornog odbora i referent za tisak, propagandu i kuglački list. Nakon

Družina Jakil je bila med drugim zaslužna, da so se v Karlovec preselili številni slovenski delavci in njihove družine, in še danes v mestu na štirih rekah živi veliko njihovih potomcev.

Maja 2016 sta slovenska veleposlanica na Hrvaškem Smiljana Knez in namestnik karlovškega župana Dubravko Delić odkrila spominsko ploščo družini Jakil v ulici Jurja Šebetića 2. Ploščo so postavili Mesto Karlovec, Kulturno društvo Slovenski dom Karlovec, Hrvaška gospodarska zbornica - Županijska zbornica Karlovec in Rotary klub Karlovec. Tako so družini Jakil izkazali zaslužen priznanje.

Vir: Izjava in arhiv Mirka Butković iz Karlovca.

Lit.: *Lovačko-ribarski vjesnik* št. 11, Zagreb, november 1933; *Mariborski večernik Jutra* št. 184, Maribor, 16. avgust 1935; *Jutro* št. 239, Ljubljana, 15. oktober 1935; *Lovačko-ribolovni vjesnik* št. 8, Zagreb, avgust 1937; *Lovačko-ribolovni vjesnik* št. 9, september 1938; *Jutro* št. 242, Ljubljana, 18. oktober 1938; M. Jevnikar, Jakil Andrej, *Primorski slovenski biografski leksikon* 7, Gorica, 1981; Z. Švegar, *Dva stoljeća športa u Karlovcu*, Karlovec, 2001; *Karlovački leksikon*, Karlovec, 2008; S. Jerman, *Slovenci Karlovcu Karlovac Slovencima* 1579. – 2009., Karlovec, 2012; M. Butković, *Gospodarski procvat na slovenskom kamenu temeljcu*, *Novi odmev* št. 60, Zagreb, 2016; M. Butković, *Veliki rat na Soči i Slovenski primorci u Karlovcu / Velika vojna na Soči in Slovenski primorci v Karlovcu*, Karlovec, 2017.

ROMAN BREGAR

(Ljubljana, 21. 8. 1899–Zagreb, 10. 1. 1972)

Njegov oče je bil Franjo, mati pa Franciska, roj. Mihalek. Odraščal je kot najmlajši otrok v veliki družini, ob dveh bratih in treh sestrah. Osnovno in triletno trgovsko šolo je končal v Ljubljani. Zaradi mobilizacije ob začetku prve svetovne vojne je bil tako kot vsi vrstniki oproščen mature. Boril se je na soški fronti pri Vidmu v enotah avstro-ogrske vojske. Po koncu vojne in zlomu Avstro-Ogrske je moral v novi Kraljevini SHS leta 1920 doslužiti še eno leto vojaškega roka. V Zagreb se je preselil leta 1924 in se zaposlil v podružnici delniške družbe Vzajemna zavarovalnica Ljubljana. Med letoma 1932 in 1945 je bil ravnatelj te podružnice. Po koncu druge svetovne vojne je bila ta nacionalizirana in vključena v sestavo Državnega zavarovalnega zavoda Zagreb, kjer je potem delal do upokojitve leta 1953. Od leta 1927 je bil poročen z Zagrebčanko Karolino, roj. Stančić.

S športom se je začel ukvarjati že v šoli. Do odhoda v Zagreb je igral nogomet v ljubljanskih klubih *Ilirija* in *Primorje*. Potem se je začel ukvarjati s kegljanjem. V predvojnem obdobju je bil član Kegljaškega športnega kluba *Maksimir*, ustanovljenega leta 1932. Bil je eden od pobudnikov ustanovitve Hrvaške kegljaške zveze leta 1936 v Zagrebu. Na ustanovni skupščini je bil izvoljen za predsednika, vendar politične okoliščine še niso bile zrele za ustanovitev nove zveze, zato so oblasti njeno registracijo zavrnile.

Po drugi svetovni vojni je postal član kegljaške sekcije Fizikalnega društva *Zagreb* in se kratek čas ukvarjal s tekmovalnim kegljanjem. Leta 1948 je bil eden od ustanoviteljev Kegljaškega športnega društva *Zagreb*, ki je bilo prvo povojno samostojno kegljaško društvo ne le v Zagrebu, ampak tudi na Hrvaškem. V *Zagrebu* je bil dvajset let tajnik, in to v obdobju, ko je bilo to društvo največje v Jugoslaviji, saj je imelo prek dvajset podružnic in štiristo registriranih kegljačev. Pod okriljem *Zagreba* je do leta 1951 delovala tudi *Grmoščica*, ki se je kasneje preoblikovala v samostojni klub, postala večkratni jugoslovanski prvak in eden od najuspešnejših klubov v Evropi. Iz *Zagreba* so izhajali številni uspešni igralci in kegljaški delavci, med njimi Vilko Šafar, Josip Zlatić in Josip Šantić, danes najstarejši kegljač na Hrvaškem. Ekipa *Zagreba* je bila v kegljanju po narodnem načinu hrvaški prvak leta 1957 v Karlovcu in jugoslovanski podprvak leta 1953 v Mariboru. Veliko je bilo tudi posamičnih uspehov.

H kegljanju je Bregar največ prispeval kot športni delavec. Deloval je v *Zagrebu*, opravljal pa je še vrsto funkcij v drugih kegljaških organizacijah.

Roman Bregar

Ekipa KŠD Zagreba koja je 1957. osvojila Prvenstvo NR Hrvatske u kuglanju po narodnom načinu. S lijeva sjede: J. Šantić, M. Zrile, tajnik R. Bregar, J. Baraba i D. Šubić. Stojе: E. Glogoški, J. Čop, T. Rožić, F. Miloš, J. Turk i D. Šubić.

Ekipa KŠD Zagreb, ki je leta 1957 osvojila prvenstvo Hrvaške v kegljanju po narodnem načinu. Z leve sedijo: J. Šantić, M. Zrile, tajnik R. Bregar, J. Baraba in D. Šubić. Stojijo: E. Glogoški, J. Čop, T. Rožić, F. Miloš, J. Turk in D. Šubić.

Zlatne spomen-plakete KSJ-a 1954., Zlatne plakete SOFK-e Hrvatske 1962. i Spomenice KSJ-a 1966. U poslijeratnom razdoblju bio je, uz djelovanje u sportu, i aktivni član Slovenskoga doma u Zagrebu.

Njegov sin Roman Bregar mlađi (Zagreb, 2. X. 1931. – Zagreb, 4. I. 2015.) bio je u mladosti uspješan klupski tenisač kao član zagrebačkih klubova: ZTK, *Naprijed* i *Medveščak*.

Izv.: Izjava i arhiva Romana Bregara mladeg; arhiva Slovenskog doma u Zagrebu.

Lit.: E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

VINKO ZGAGA

(Trebinje, BiH, 19. I. 1901. – Zagreb, 20. IV. 1971.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Antona rodom iz Jesenica i majke Fanike, rođ. Kumer, iz Kranja. Njegovi su se roditelji krajem XIX. stoljeća za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije doselili u Bosnu i Hercegovinu zbog očeve službe. Otac mu je bio kotarski veterinarski inspektor u Prijedoru, a prvi je u Trebinju pokrenuo umjetni uzgoj riba. Vinko je odrastao u brojnoj obitelji uz osmero braće i sestara. Nakon završenog osnovnog i srednjeg obrazovanja u BiH, došao je poslije I. svjetskog rata na studij u Zagreb i diplomirao strojarstvo na Tehničkom fakultetu.

Atletikom se počeo baviti za vrijeme studija kao član Jugoslavenskog lakoatletskog športskog kluba (JLAŠK) *Marathon* iz Zagreba. Klub je bio osnovan 1913. kao Hrvatski srednjoškolski športski klub *Marathon*, a 1919. – 1920. nosio je naziv Hrvatski lahko-atletski športski klub *Marathon*. Uz HAŠK, HŠK *Concordiju* i 1. HŠK *Gradański*, bio je najuspješniji zagrebački sportski klub između dva svjetska rata. *Marathon* jedini od tih klubova nije imao nogometnu sekciju i nominalno je bio atletski klub, uz još nekoliko drugih sportskih sekcija. Danas je manje poznat ljubiteljima sporta, jer se nije bavio nogometom.

Zgaga je kao član *Marathona* postao protagonist prve atletske generacije koja je od 1920. nastupala na službenim natjecanjima u Kraljevini SHS, a Zagreb je tada bio vodeći atletski centar u državi. Svoje prve sportske uspjehe ostvario je u 22. godini života. Kao i većina atletičara

formiranja Saveza kuglačkih sportova Jugoslavije (SKSJ) 1956. godine izabran je za člana Upravnog odbora i referenta za tisak. Kao predstavnik SKSJ-a bio je član vodstva reprezentacije Jugoslavije na međudržavnom dvoboju s ekipom Mađarske, 1959. u Budimpešti. U Kuglačkom savezu Hrvatske i Kuglačkom podsavezu Zagreba obnašao je dužnost predsjednika Nadzornog odbora, a bio je i član Izvršnog odbora Kuglačkog podsaveza Zagreba.

Za svoje dugogodišnje djelovanje u kuglačkom sportu dobitnik je:

Vinko Zgaga

Bil je eden od pobudnikov ustanovitve Kegljaškega lista leta 1953 v Zagrebu. Med desetletnim izhajanjem tega časopisa (do leta 1963) je bil član uredništva in pisec člankov. V Kegljaški zvezi Jugoslavije je bil predsednik nadzornega odbora ter referent za tisk, propagando in kegljaško glasilo. Po oblikovanju Zveze kegljaških športov Jugoslavije (SKSJ) leta 1956 je bil izvoljen za člana upravnega odbora in referenta za tisk. Kot predstavnik SKSJ je bil član vodstva jugoslovanske reprezentance v meddržavnem dvoboju z ekipo Madžarske leta 1959 v Budimpešti. Bil je predsednik nadzornega odbora v Kegljaški zvezi Hrvaške in Kegljaški podzvezi Zagreba, v tej pa tudi član izvršnega odbora.

Spomenica Kuglačkog saveza Jugoslavije dodijeljena Romanu Bregaru 1966. godine.

Spomenica Kegljaške zveze Jugoslavije, podeljena Romanu Bregarju leta 1966.

Za dolgoletno delovanje v kegljaškem športu je prejel zlato spominsko plaketo Kegljaške zveze Hrvaške leta 1954, zlato plaketo Zveze organizacij telesne kulture Hrvaške leta 1962 in spomenico Kegljaške zveze Jugoslavije leta 1966. V povojnem obdobju je bil tudi aktiven član Slovenskega doma v Zagrebu.

Njegov sin Roman Bregar ml. (Zagreb, 2. 10. 1931–Zagreb, 4. 1. 2015) je bil v mladosti uspešen teniški igralec v zagrebških klubih ZTK, *Naprijed* in *Medveščak*.

Vira: Izjava in arhiv Romana Bregarja ml.; arhiv Slovenskega doma v Zagrebu.

Lit.: E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

VINKO ZGAGA

(Trebinje, BiH, 19. 1. 1901–Zagreb, 20. 4. 1971)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Antonu z Jesenic in materi Faniki, roj. Kumer, iz Kranja. Starši so se konec 19. stoletja v času Avstro-Ogrske zaradi očetove službe preselili v Bosno in Hercegovino. Oče je bil območni veterinarski inšpektor v Prijedoru in je bil pobudnik ribogojstva v Trebinju. Vinko je odraščal v veliki družini z osmimi brati in sestrami. Po koncu osnovnega in srednjega izobraževanja v BiH je po prvi svetovni vojni odšel na študij v Zagreb, kjer je na tehnični fakulteti diplomiral iz strojništva.

Z atletiko se je začel ukvarjati med študijem kot član Jugoslovanskega lahkoatletskega športnega kluba *Marathon* iz Zagreba. Klub je bil ustanovljen leta 1913 kot Hrvaški srednješolski športni klub *Marathon*, med letoma 1919 in 1920 se je imenoval Hrvaški lahkoatletski športni klub *Marathon*. Ta je bil ob HAŠK-u, *Concordii* in Prvem HŠK *Gradanski* najuspešnejši zagrebški športni klub med obema vojnoma. *Marathon* edini ni imel nogometne sekcije, v prvi vrsti je bil atletski klub, imel pa je še nekaj drugih športnih sekcij. Ker se ni ukvarjal z nogometom, je danes med ljubitelji športa manj znan.

Zgaga je bil kot član *Marathona* pripadnik prve atletske generacije, ki je nastopala na uradnih tekmovanjih v Kraljevini SHS po letu 1920. Zagreb je bil takrat vodilno atletsko središče v državi. Svoje prve športne uspehe je dosegel v 22. letu starosti. Kot večina atletov tistega časa je bil vsestranski, najbolj pa je izstopal v skakalnih disciplinah, saj je bil visok 178 cm. Leta 1922 je v Zagrebu na tretjem prvenstvu Kraljevine SHS osvojil kar šest medalj. Bil je drugi v skoku v višino, troskoku in štafeti *Marathona* na 4 x 100 m (z Boraničem, Rehmom in Kaiserjem), tretje mesto pa je dosegel na 100 m z ovirami, v skoku v daljino in skoku s palico. S takšnimi dosežki se je prebil med najperspektivnejše atlete v državi. Naslednje leto je bil na prvenstvu v Zagrebu spet uspešen, bil je drugi v skoku v višino ter tretji na 110 m z ovirami, skoku v daljino in troskoku. Najboljše rezultate je dosegel leta 1924 v Ljubljani, ko je postal dvakratni državni prvak v skoku v višino (1,75 m) in troskoku (12,32 m). Državni prvak je postal še enkrat, in sicer leta 1927 v Zagrebu v skoku v višino (1,73 m). Potem se je preselil v Beograd in postal član atletske sekcije *Beograjskega športnega kluba*.

toga doba bio je svestran, a najviše se isticao u skakačkim disciplinama, sa 178 cm visine. Na trećem po redu Prvenstvu Kraljevine SHS, održanom 1922. u Zagrebu, osvojio je čak šest medalja. Bio je drugi u skoku u vis, troskoku i kao član štafete *Marathona* na 4x00 m (s Boranićem, Rehmom, Zgagom i Kaiserom), a treće mjesto postigao je na 100 m s preponama, u skoku u dalj i skoku s motkom. Ostvarivši takav uspjeh nametnuo se kao jedan od najperspektivnijih atletičara u državi. Sljedeće godine ponovno je na Prvenstvu u Zagrebu bio drugi u skoku u vis, a treći na 110 m s preponama te u skoku u dalj i u troskoku. Svoje najbolje rezultate ostvario je 1924. u Ljubljani kada je postao dvostruki državni prvak u skoku u vis (1,75 m) i troskoku (12,32 m) a još jednom je bio prvak države 1927. u Zagrebu u skoku u vis (1,73 m). Potom se preselio u Beograd i postao član Atletske sekcije BSK-a. Svoj zadnji uspjeh ostvario je 1929. kada je na državnom prvenstvu u Pančevu bio drugi u skoku u vis. Ukupno je na 5 prvenstava Kraljevine SHS osvojio čak 15 medalja te postao najtrofejniji atletičar *Marathona* u razdoblju 1920. – 1930. Uz navedene uspjehe na državnim natjecanjima, bio je i trostruki pobjednik na tada vrlo značajnim prvenstvima Zagrebačkog lakoatletskog podsaveza: 1924. i 1925. u skoku u vis i 1924. u skoku u dalj. Glavni rival na državnim i podsaveznim prvenstvima bio mu je također svestrani zagrebački atletičar Zdravko Jakupić - Đek (Dvor na Uni, 8. IV. 1904. – Lipik, 21. IX. 1976.), natjecatelj iz konkurentskog kluba HAŠK.

Zgaga je postigao dva državna rekorda u skoku u vis: prvi 10. rujna 1922. u Zagrebu s 1.70,5 m i drugi 19. kolovoza 1923. u Zagrebu s 1,71 m. Na godišnjim tablicama najboljih atletskih rezultata Kraljevine SHS zauzeo je 1. mjesto: u skoku u vis 1922. i 1924. te u troskoku 1924. Za reprezentaciju je nastupio samo jednom, 1922. u Pragu na međudržavnom troboju protiv Čehoslovačke i Poljske, i tad je dijelio prvo mjesto u skoku u vis. U vrijeme njegova aktivnog bavljenja atletikom bilo je malo prilika za međunarodne nastupe. Izabran je 1923. za odbornika JLAŠK-a *Marathon*.

Godine 1928. preselio se u Beograd i otvorio malu tvornicu akumulatora. Nakon vojnog sloma Kraljevine Jugoslavije vratio se 1941. u Zagreb i za vrijeme NDH radio u Tvornici akumulatora Munja. Godine 1944. izabran je u Tehnički odbor Hrvatskog atletskog saveza.

Nakon rata je u novoj Jugoslaviji nastavio raditi u Tvornici Munja koja je bila nacionalizirana. Potom je i u mirovini nastavio obavljati honorarne poslove. Sudjelovao je u izgradnji Tvornice vijaka u Kninu, a jedno je vrijeme kao stručnjak proveo u njemačkoj Tvornici baterija i akumulatora Varta. Iz braka sa suprugom Veronikom, rođ. Vincek, imao je dvoje djece: Ranka i Višnju, udanu Vugljenović. Njegov sin Ranko Zgaga (Zagreb, 9. VIII. 1926. – Zagreb, 1. XI. 1991.) diplomirao je strojarstvo na Tehničkom fakultetu u Zagrebu i doktorirao na Mašinskom fakultetu u Beogradu. Bio je redoviti profesor na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, osnivač i pročelnik Zavoda za materijale. Dobio je Nagradu "Nikola Tesla" 1971. za znanstveni rad.

Hrvatski alpinisti u Grazu na putu za područje Glocknera. Mirko Zgaga stoji u drugom redu odozdo, u kariranoj košulji.
Hrvatski alpinisti v Gradcu na poti na Grossglockner. Mirko Zgaga stoji u drugi vrsti spodaj, v karirasti sraciji.

Nećak Vinka Zgaga, sin njegova brata Teodora i supruge mu Terezije, bio je zaslužni hrvatski planinar Mirko Zgaga (Bosanski Brod, 5. X. 1925. – Zagreb, 20. III. 2010.). Po zvanju je bio dipl. ing. rudarstva i radio je kao profesor na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu u Zagrebu. Bavio se planinarstvom od 1938. i alpinizmom od 1944. Bio je 1946. suosnivač Planinarske sekcije Fiskulturnog društva *Dinamo* iz Zagreba te član i pročelnik Alpinističkog odsjeka Planinarskog društva *Zagreb* od 1949. Sudjelovao je u osnivanju Gorske službe spašavanja Planinarskog saveza Hrvatske. Plani-

Članovi JLAŠK *Marathona*. Vinko Zgaga stoji jedanaesti s lijeva.

Člani JLAŠK *Marathon*. Vinko Zgaga stoji enajsti z leve.

Svoj zadnji uspeh je dosegel leta 1929, ko je bil na državnem prvenstvu v Pančevu drugi v skoku v višino. Na petih prvenstvih Kraljevine SHS je skupaj osvojil kar 15 medalj in postal *Marathonov* atlet z največ odličji med letoma 1920 in 1930. Uspešen je bil tudi na drugih tekmovanjih, na takrat zelo pomembnih prvenstvih Zagrebške lahkoatletske podzveze je zmagal trikrat: leta 1924 in 1925 v skoku v višino, leta 1924 pa tudi v skoku v daljino. Njegov glavni tekmeč na državnih in podzveznih prvenstvih je bil prav tako vsestranski zagrebški atlet Zdravko Jakupić - Dek (Dvor na Uni, 8. 4. 1904–Lipik, 21. 9. 1976), tekmovalac iz konkurenčnega kluba HAŠK.

Zgaga je dosegel dva državna rekorda v skoku v višino: prvega 10. septembra 1922 v Zagrebu z 1,705 m in drugega 19. avgusta 1923 v Zagrebu z 1,71 m. Na lestvici najboljših atletskih rezultatov Kraljevine SHS se je trikrat povzpел na prvo mesto: v skoku v višino leta 1922 in 1924, v troskoku pa leta 1924. Za reprezentanco je nastopil samo enkrat, leta 1922 v Pragi, v meddržavnem troboju proti Češkoslovaški in Poljski. Takrat si je delil prvo mesto v skoku v višino. Med njegovim aktivnim ukvarjanjem z atletiko je bilo le malo priložnosti za mednarodne nastope. Leta 1923 je bil izvoljen za odbornika kluba *Marathon*.

Leta 1928 se je preselil v Beograd in tam odprl majhno tovarno akumulatorjev. Po vojaškem zlomu Kraljevine Jugoslavije leta 1941 se je vrnil v Zagreb in tam v obdobju NDH delal v tovarni akumulatorjev Munja. Leta 1944 je bil izvoljen v tehnični odbor Hrvaške atletske zveze.

Tudi po vojni je delal v tovarni Munja, ki je bila v novi Jugoslaviji nacionalizirana. Po upokojitvi je sodeloval pri izgradnji Tovarne vijakov v Kninu, nekaj časa pa je kot strokovnjak delal v nemški tovarni baterij in akumulatorjev Varta. V zakonu z Veroniko, roj. Vinček, je imel dva otroke: Ranka in Višnjo, poročeno Vugljenović. Njegov sin Ranko Zgaga (Zagreb, 9. 8. 1926–Zagreb, 1. 11. 1991) je diplomiral iz strojništva na Tehnični fakulteti v Zagrebu in doktoriral na Strojni fakulteti v Beogradu. Bil je redni profesor na Fakulteti za strojništvo in ladjedelništvo v Zagrebu, ustanovitelj in načelnik Zavoda za materiale. Za znanstveno delo je leta 1971 prejel nagrado Nikole Tesle.

Nečak Vinka Zgaga, sin brata Teodorja in njegove soproge Terezije, je bil zaslužni hrvaški planinec Mirko Zgaga (Bosanski Brod, 5. 10. 1925–Zagreb, 20. 3. 2010). Bil je diplomirani inženir rudarstva in je delal kot profesor na Rudarsko-geološko-naftni fakulteti v Zagrebu. Od leta 1938 se je ukvarjal s planinstvom, od leta 1944 pa z alpinizmom. Bil je med ustanovitelji planinske sekcije Fizikurnega društva *Dinamo* iz Zagreba leta 1946 ter od leta 1949 član in načelnik alpinistične-

Alpinistica Dragotina Pirc - Dada na Kleku s Ajkom, psom Mirka Zgaga.

Alpinistica Dragotina Pirc - Dada na Kleku z Ajko, psico Mirka Zgaga.

narstvom se bavio i kao penjački instruktor, organizator tečajeva i predavač. Vodio je prvi hrvatski alpinistički pohod u inozemstvu poslije II. svjetskog rata. S Ivom Gropuzzom bio je 1952. koautor planinarskog priručnika "Kroz visoke planine", knjige koja je stekla kulturni status među planinarima. Za svoj doprinos dobio je 1962. Zlatni znak Planinarskog saveza Jugoslavije.

Izv.: Izjava i dokumentacija snahe, Zore Zgaga i unuke Višnje Zgaga iz Zagreba.

Lit.: *Jugoslavenski sport 1933*, Zagreb, 1933.; *Jugoslovenska atletika 1921-1971*, Beograd, 1971.; M. Mihanović, "Osnutak HSŠK "Marathon"u Zagrebu i pregled prvog desetljeća djelovanja", *Povijest športa br. 90*, Zagreb, rujan 1991.; Lj. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2000.; Lj. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.; Ž. Poljak i suradnici, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb – Matica 1948 – 2008*, Zagreb, 2008.; *Hrvatski planinar br. 6*, Zagreb, 2010.

JOSIP BERLAN

(Brežice, 29. IV. 1902. – Zagreb, 13. VII. 1959.)

Otac mu se zvao Ivan, a majka Alojzija, rođ. Molan. Imao je pet godina starijeg brata Ivana, rođenog u Dobovi. Kao i mnogi Slovenci iz Štajerske, u mladosti su se braća Berlan doselila u Zagreb. Josip je bio vlasnik trafike u Harambašićevoj ulici, a nakon II. svjetskog rata radio je kao komercijalist u Tvornici Meba.

Pripadao je generaciji koja je postavila temelje kuglanja kao organiziranog sporta u Zagrebu, Hrvatskoj i Kraljevini SHS / Jugoslaviji. Postao je član Hrvatskog kuglačkog sportskog kluba (HKSK) *Žveglja* osnovanog 1922. u vrijeme kada još nije bilo organiziranog saveza ni natjecanja. Kao član *Žvegle* sudjelovao je 1929. na prvom međunarodnom susretu

jednog kuglačkog kluba s područja Hrvatske. Tada se klub *Žveglja* u Zagrebu natjecao sa švicarskim klubom *Immergrün* narodnim načinom kuglanja, a 1930. na uzvratnom natjecanju u Zürichu igrano je po švicarskim pravilima. HKSK *Žveglja* bio je jedan od inicijatora osnivanja Jugoslavenskog kuglačkog saveza pa je Berlan sudjelovao kao predstavnik kluba na Osnivačkoj skupštini 21. veljače 1932. u Zagrebu. Izabran je u prvi Upravni odbor JKS-a. Potom je iste godine nastupio na 1. pojedinačnom majstorskom Prvenstvu JKS-a na kojem je sudjelovalo tridesetak kuglača, ali natjecanje nije završeno. U sezoni 1932./33. održano je 1. ekipno prvenstvo Zagreba po ligaškom sustavu s 11 klubova, na kojem je Berlan sudjelovao kao igrač i sudac. U prosincu 1932. registriran je za Kuglačko sportski klub *Tratina* u kojem je od 1933. igrao i njegov brat Ivan Berlan.

Nakon što je Kuglački sportski klub *Pongračevo* 1938. pristupio JKS-u, okupio je u svoje redove nekoliko tada odličnih zagrebačkih kuglača među kojima je bio i Josip. U sezoni 1938./39. osvojio je s ekipom *Pongračeva* drugo mjesto na Prvenstvu Zagreba po ligaškom sustavu. Potom je kao predstavnik i novoizabrani predsjednik kluba sudjelovao na Osnivačkoj skupštini Hrvatskog kuglačkog saveza, 1. listopada 1939. u Zagrebu, i izabran je u prvi Upravni odbor HKS-a. U prosincu 1939. njegov klub je promijenio naziv u Prvi hrvatski sportski klub *Pongračevo*.

U siječnju 1940. reprezentacija Zagreba je pod vodstvom tehničkog referenta Zvonka Horvata imala prvi međunarodni nastup u Budimpešti. To je ujedno bio za hrvatsko i jugoslavensko kuglanje prvi nastup uopće po pravilima međunarodnog načina kuglanja. Zagreb su na toj povijesnoj turneji predstavljali igrači: Josip Berlan,

Najbolji kuglači Grada Zagreba na otvorenju međunarodne kuglane u Zagrebačkom zboru 2. ožujka 1941. Odozdo prema gore: S. Bauer, B. Kombol, M. Prosen, J. Pavlešić, F. Mazanik, M. Marčelja, A. Pavlešić i J. Berlan.

Najbolji zagrebački kegljači na odprtju međunarodnoga kegljišča u stavbi Zagreškoga zbora 2. marca 1941. Od spodaj navzgor: S. Bauer, B. Kombol, M. Prosen, J. Pavlešić, F. Mazanik, M. Marčelja, A. Pavlešić in J. Berlan.

ga odseka Planinskega društva *Zagreb*. Sodeloval je pri ustanovitvi gorske reševalne službe Planinske zveze Hrvaške. S planinstvom se je ukvarjal tudi kot plezalni inštruktor, organizator tečajev in predavatelj. Vodil je prvo hrvaško alpinistično odpravo v tujino po drugi svetovni vojni. Z Ivom Gropuzzom je leta 1952 napisal planinski priročnik *Kroz visoke planine* (Po visokih hribih), ki je imel kultni status med planinci. Leta 1962 je prejel zlati znak Planinske zveze Jugoslavije.

Vir: Izjava in dokumentacija snahe Zore Zgaga in vnukinje Višnje Zgaga iz Zagreba.

Lit.: *Jugoslavenski sport 1933*, Zagreb, 1933; *Jugoslovenska atletika 1921-1971*, Beograd, 1971; M. Mihanović, *Osnutak HSŠK Marathon u Zagrebu i pregled prvog desetljeća djelovanja*, *Povijest športa* št. 90, Zagreb, september 1991; L. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2000; L. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007; Ž. Poljak in sodelavci, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb – Matica 1948 – 2008*, Zagreb, 2008; *Hrvatski planinar* št. 6, Zagreb, 2010.

JOSIP BERLAN

(Brežice, 29. 4. 1902–Zagreb, 13. 7. 1959)

Josipovemu očetu je bilo ime Ivan, materi Alojzija, roj. Molan. Imel je pet let starejšega brata Ivana, rojenega v Dobovi. Kot številni Slovenci iz Štajerske sta se tudi brata Berlan v mladosti preselila v Zagreb. Josip je bil lastnik trafike v Harambašićevi ulici, po drugi svetovni vojni pa je delal kot komercialist v tovarni Meba.

Njegova generacija je postavila temelje kegljanja kot organiziranega športa v Zagrebu, Hrvaški in Kraljevini SHS oziroma Jugoslaviji. Postal je član Hrvaškega kegljaškega športnega kluba *Žveгла*, ustanovljenega leta 1922, ko še ni bilo ne organizirane zveze ne uradnih tekmovanj. Kot član *Žvegle* je leta 1929 sodeloval na prvem mednarodnem srečanju, ki se ga je udeležil kakšen kegljaški klub z območja Hrvaške, in sicer na tekmi s švicarskim klubom *Immergrün* v narodnem načinu kegljanja. Leta 1930 so na povratnem srečanju v Zürichu igrali po švicarskih pravilih. Klub *Žveгла* je bil eden od pobudnikov ustanovitve Jugoslovanske kegljaške zveze (JKS). Berlan je kot predstavnik kluba sodeloval na ustanovni skupščini zveze 21. februarja 1932 v Zagrebu. Izvoljen je bil v prvi upravni odbor JKS. Istega leta je nastopil na prvem posamičnem mojstrskem prvenstvu JKS, na katerem je sodelovalo trideset kegljačev, vendar tekmovanja niso končali. V sezoni 1932/33 je potekalo prvo ekipno prvenstvo Zagreba po ligaškem sistemu z 11 klubi, na katerem je Berlan sodeloval kot igralec in sodnik. Decembra 1932 je bil registriran za Kegljaški športni klub *Tratina*, v katerem je od leta 1933 igral njegov brat Ivan Berlan.

Potem ko je Kegljaški športni klub *Pongračevo* leta 1938 pristopil k JKS, je v svojih vrstah zbral nekaj takrat odličnih zagrebških kegljačev, med katerimi je bil tudi Josip. V sezoni 1938/39 je z ekipo *Pongračeva* osvojil drugo mesto na prvenstvu Zagreba po ligaškem sistemu. Kot predstavnik in novoizvoljeni predsednik kluba je sodeloval na ustanovni skupščini Hrvaške kegljaške zveze (HKS) 1. oktobra 1939 v Zagrebu, in bil izvoljen v njen prvi upravni odbor. Decembra 1939 se je njegov klub preimenoval v Prvi hrvaški športni klub *Pongračevo*.

Januarja 1940 je reprezentanca Zagreba v Budimpešti pod vodstvom tehničnega referenta Zvonka Horvata prvič nastopila na mednarodnem srečanju. Za hrvaško in jugoslovansko kegljanje je bil to prvi nastop po pravilih mednarodnega načina kegljanja. Zagreb so na tej zgodovinski turneji predstavljali igralci Josip Berlan, Milan Marčelja, Ivo Marčelja, Antun Pavlešić, Josip Rahelić, Josip Pavlešić, Salamon Bauer in Božo Kombol. Prvo srečanje z ekipo Budimpešte

Članovi hrvaške kuglačke reprezentacije 1942. S lijeva: Josip Rahelić, Ivo Marčelja, Antun Pavlešić, Josip Berlan i Božo Kombol.

Člani hrvaške kegljaške reprezentance leta 1942. Z leve: Josip Rahelić, Ivo Marčelja, Antun Pavlešić, Josip Berlan in Božo Kombol.

Milan Marčelja, Ivo Marčelja, Antun Pavlešić, Josip Rahelić, Josip Pavlešić, Salamon Bauer i Božo Kombol. Prvi susret protiv ekipe Okružja Budimpešte kuglači Zagreba su izgubili s jednim čunjem razlike (3.072 : 3.071), a Josip Berlan je nastupio kao prvi u postavi i pobijedio domaćeg predstavnika Kanyoa u 100 hitaca (387 : 350). Potom je opet kao prvi igrač u postavi nastupio i u drugom susretu s reprezentacijom Budimpešte i izgubio od Repasya sa 78 čunjeva razlike, a izgubila je to natjecanje i neiskusna reprezentacija Zagreba (3.165 : 3.041). Početkom ožujka 1941. u Zagrebačkom zboru (danas Tehnički muzej) postavljena je prva dvostazna montažna kuglana po pravilima međunarodnoga kuglanja. Na otvorenju kuglane, pod pokroviteljstvom Zagrebačkog kuglačkog podsaveza, nastupilo je osam kuglača među kojima je bio i Josip Berlan.

Za vrijeme NDH postao je 1944. u Zagrebu pojedinačni prvak Hrvatske u kuglanju po narodnom načinu, dok je na prvenstvu države po međunarodnom načinu osvojio drugo mjesto 1943. i treće mjesto 1944. S tada vrlo kvalitetnom ekipom *Pongračeva* osvojio je Prvenstvo Zagreba po ligaškom sustavu u sezoni 1942./43. i 1943./44. (liga je igrana narodnim načinom od 1932.). Za reprezentaciju Hrvatske nastupio je na prva tri službena međudržavna susreta: 1942. u Leipzigu i Wernigerodeu protiv Njemačke i u Zagrebu protiv Mađarske, opet kao prvi igrač u postavi. U prvom povijesnom nastupu hrvatske reprezentacije u Leipzigu, pod vodstvom saveznog kapetana Zvonka Horvata nastupili su u 5x200 hitaca: Josip Berlan (768), Milan Marčelja (707), Josip Rahelić (741), Božo Kombol (764) i Josip Pavlešić (786). U kolovozu 1944. ponovno je bio član gradske reprezentacije Zagreba, koja je na međunarodnom gostovanju igrala protiv ekipe Beča, u Austriji tada pripojenoj Njemačkoj. Na godišnjoj rang-listi najboljih igrača HKS-a, koju je sastavljao Z. Horvat, postigao je prvo mjesto 1944., peto mjesto 1943. i sedmo mjesto 1942.

Nakon II. svjetskog rata izabran je u novoj Jugoslaviji 1945. u Odbor za kuglanje Zemaljskog Fiskulturnog odbora Hrvatske u kojem je obavljao dužnost ekonomista, a u Kuglačkom odboru Fiskulturnog odbora Zagreba izabran je 1946. za blagajnika. Nakon osnivanja Kuglačkog saveza Jugoslavije postao je 1950. član Nadzornog odbora. Kao igrač nastupao je od 1945. za Kuglačku sekciju Fiskulturnog društva *Vatrogasac* iz Zagreba i za ogranak *Vatrogasac-Ksaver* u kojem su se uz njega okupili reprezentativci Zagreba i Hrvatske, iz klubova

Ekipe HKŠK *Pongračeva*, prvaci Zagreba u kuglanju po narodnom načinu 1943. i 1944. S lijeva, u gornjem redu: Đ. Jugovac, J. Pančić, M. Prosen, A. Lukačić, J. Berlan i nepoznati. U donjem redu: nepoznati, M. Gašparić, S. Bauer, nepoznati i D. Bišćan.

Ekipe HKŠK *Pongračeva*, prvaci Zagreba u kegljanju po narodnom načinu leta 1943 in 1944. Z leve v zgornji vrsti: Đ. Jugovac, J. Pančić, M. Prosen, A. Lukačić, J. Berlan in neznani. V spodnji vrsti: neznani, M. Gašparić, S. Bauer, neznani in D. Bišćan.

so kegljači Zagreba izgubili z enim kegljem razlike (3.072 : 3.071). Josip Berlan je nastopil kot prvi igralec v postavi in je premagal domačina Kanyoa v 100 zadetkih (387 : 350). Kot prvi igralec v postavi je nastopil tudi na drugem srečanju z reprezentanco Budimpešte, ko je z Repasyjem izgubil z 78 keglji razlike. Tekmovanje se je končalo s porazom neizkušene zagrebške reprezentance (3.165 : 3.041). Na začetku marca 1941 je bilo v stavbi Zagrebškega zbora (današnjem Tehničnem muzeju) postavljeno prvo dvostezno montažno kegljišče po pravilih mednarodnega kegljanja. Na njegovem odprtju, ki je potekalo pod pokroviteljstvom Zagrebške kegljaške podzveze, je nastopilo osem kegljačev, med njimi Josip Berlan.

V obdobju NDH je postal hrvaški prvak v kegljanju po narodnem načinu leta 1944 v Zagrebu, medtem ko je na državnem prvenstvu po mednarodnem načinu osvojil drugo mesto leta 1943 in tretje mesto leta 1944. S takrat zelo dobro ekipo *Pongračeva* je osvojil prvenstvo Zagreba po ligaškem sistemu v sezonah 1942/43 in 1943/44 (od leta 1932 so ligo igrali po narodnem načinu). Za hrvaško reprezentanco je nastopil na prvih treh uradnih meddržavnih srečanjih: leta 1942 v Leipzigu in Wernigerodu proti Nemčiji in v Zagrebu proti Madžarski, spet kot prvi igralec v postavi. Prvi zgodovinski nastop hrvaške reprezentance je bil v Leipzigu, pod vodstvom zveznega kapetana Zvonka Horvata so v 5 x 200 zadetke dosegli: Josip Berlan (768), Milan Marčelja (707), Josip Rahelić (741), Božo Kombol (764) in Josip Pavlešić (786). Avgusta 1944 je bil spet član mestne reprezentance Zagreba, ki je na mednarodnem gostovanju v Avstriji, v tistem obdobju priključeni Nemčiji, igrala proti ekipi Dunaja. Na letni lestvici najboljših igralcev HKS, ki jo je sestavljal Zvonko Horvat, je leta 1944 zasedel prvo, leta 1943 peto in leta 1942 sedmo mesto.

Po drugi svetovni vojni je bil v novi Jugoslaviji leta 1945 izvoljen v kegljaški odbor Deželnega fizkulturenega odbora Hrvaške, v katerem je bil ekonom, v kegljaškem odboru Fizkulturenega odbora Zagreba pa je bil leta 1946 izvoljen za blagajnika. Po ustanovitvi Kegljjaške zveze Jugoslavije leta 1950 je postal član nadzornega odbora. Kot igralec je od leta 1945 nastopal za kegljaško sekcijo Fizkulturenega društva *Vatrogasac* iz Zagreba in za podružnico *Vatrogasac Ksaver*, v kateri so se poleg njega zbrali reprezentanti Zagreba in Hrvaške, ki so pred tem delovali v klubih, razpuščenih leta 1945 (Milan in Ivo Marčelja, Josip Pančić in Ivan Car). Leta 1947 je na-

Reprezentacija FNR Jugoslavije na Evropskom prvenstvu 1949. u Beču. S lijeva stoji: tajnik I. Šafar, F. Mazanik, J. Petrišić, A. Karadole, S. Hladnik, I. Car, J. Berlan i savezni kapetan R. Radošević. Čuče: A. Nadinić, B. Kombol, J. Šoprek i V. Putanec.
 Reprezentanca FLR Jugoslavije na evropskem prvenstvu leta 1949 na Dunaju. Z leve stojijo: sekretar I. Šafar, F. Mazanik, J. Petrišić, A. Karadole, S. Hladnik, I. Car, J. Berlan in zvezni kapetan R. Radošević. Čepijo: A. Nadinić, B. Kombol, J. Šoprek in V. Putanec.

Kuglačka sekcija FD Milicionera 28. rujna 1947. S lijeva u gornjem redu prepoznati su: prvi Josip Pervan, treći Josip Berlan i peti Stipe Murgić. U donjem redu čuče: prvi Milan Marčelja, treći Ivo Marčelja i peti Josip Pančić.

Kegljaška sekcija FD Milicioner 28. septembra 1947. Z leve v zgornji vrsti je mogoče prepoznati: prvi Josip Pervan, tretji Josip Berlan in peti Stipe Murgić. V spodnji vrsti čepijo: prvi Milan Marčelja, tretji Ivo Marčelja in peti Josip Pančić.

rasformiranih 1945. (Milan i Ivo Marčelja, Josip Pančić i Ivan Car). Potom je 1947. nastupao za Kuglačku sekciju Fiskulturnog društva *Milicioner* (nakon fuzije s *Vatrogascem*) i od 1948. do 1952. za samostalni Fiskulturni aktiv *Vatrogasac* kojemu je bio i suosnivač. Zbog nedostatka vlastite kuglane prešao je početkom 1952. sa cijelom ekipom *Vatrogasca* u zagrebački Kuglački klub *Rade Končar*. Nastupao je za ogranak *Končar-Svjetlost* i od 1954. za Kuglački klub *Sigurnost*.

U poslijeratnom razdoblju svoje igračke karijere postigao je zapažene uspjehe. S ekipom *Vatrogasca* osvojio je po narodnom načinu Prvenstvo Ju-

goslavije 1948. u Zagrebu te Prvenstvo Hrvatske 1946., 1949. i 1950. S ekipom *Končara* bio je 1952. viceprvak države po međ. načinu u Beogradu i republički prvak po narodnom načinu u Puli, a s ogrankom *Svjetlost* bio je drugi u Zagrebačkoj ligi po međ. načinu 1952. i 1953. Pojedinačno je po narodnom načinu bio četvrti na državnom prvenstvu 1951. u Novom Sadu i na republičkom prvenstvu 1947. u Zagrebu te po međ. načinu drugi na otvorenom Prvenstvu Zagreba 1951. održanom uz sudjelovanje austrijskih igrača.

S gradskom reprezentacijom Zagreba igrao je na turneji po Čehoslovačkoj u srpnju 1948. a to je bio prvi poratni međunarodni nastup jedne kuglačke ekipe iz Jugoslavije. Na turneji su nastupili na četiri susreta u Pragu i Bratislavi, a uz njega su igrali: Mato Crnić, Ivo Marčelja, August Nadinić, Juraj - Đuro Šoprek, Franjo Mazanik, Božo Kombol i zagrebački Slovenac Stanislav Pogelšek. Potom je 1949. u Beču sudjelovao u prvoj jugoslavenskoj reprezentaciji koja je nastupila na Europskom prvenstvu. U toj je reprezentaciji igralo deset igrača isključivo iz Zagreba, što je bio jedinstveni slučaj, a vodio ju je savezni kapetan Rudolf Radošević, također iz Zagreba. Berlan je u ekipnoj konkurenciji osvojio brončanu medalju, a pojedinačno je završio na 16. mjestu, dok je prvi europski prvak postao zagrebački Slovenac Stanislav Hladnik (koji je u ekipnom dijelu bio pričuvni igrač).

Na prvoj godišnjoj rang-listi najboljih kuglača Jugoslavije, koju je 1950. sastavio Zvonko Horvat i objavio *Narodni sport*, u poretku prema prosjeku nastupa po međ. načinu, prva trojica bili su: 1. Josip Berlan, 2. Stanislav Pogelšek i 3. Ante Karadžole. Berlan je tada imao već gotovo 50 godina.

Josip Berlan bio je i ostao jedinstvena osoba u povijesti kuglačkog sporta. Kao sportski djelatnik sudjelovao je u osnivanju Jugoslavenskog i Hrvatskog kuglačkog saveza, a kao igrač nastupio je na prvoj međunarodnoj utakmici jedne kuglačke ekipe s područja Hrvatske i bio je uz Božu Kombola na prvom međ. susretu reprezentacija Zagreba, Hrvatske i Jugoslavije. Uz Kombola je bio i jedini kuglač koji je bio na prvom mjestu godišnje rang-liste najboljih igrača u NDH i u Jugoslaviji.

Igrom sudbine su 1959. godine, u razmaku od samo tri mjeseca, životnu scenu napustila dva istinska pionira kuglačkog sporta: Kombol i Berlan. Dok je Kombol još za života stekao status prve kuglačke legende Hrvatske i Jugoslavije, Berlan je godinama bio potpuno zaboravljen. Tek je 2016. više od 50 godina nakon smrti, ponovno afirmiran u "*Zlatnoj knjizi zagrebačkoga kuglanja*"

Bio je u braku sa Boženom, rođ. Fekeža. Preminuo je u 58. godini života i pokopan je na gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu. Njegov sin Boris Berlan (1927. – 2013.) bio je poznati enigmat.

Izv.: Izjava Marije Pančić (kćeri suigrača i prijatelja Josipa Pančića) iz Zagreba.

Lit.: *Kuglački sportski list br. 10*, Zagreb, 31. srpnja, 1932.; Z. Horvat, *Športsko kuglanje*, Zagreb, 1955.; *Kuglački list br. 105*, Zagreb, srpanj 1959.; E. Hemar, *Slovinci u hrvatskom sportu / Slovinci v hrvaškem športu*, Zagreb, 2014.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

stopal za kegljaško sekcijo Fizkulturnega društva *Milicioner* (po stopitvi z *Vatrogascem*) ter med letoma 1948 in 1952 za samostojni Fizkulturni aktiv *Vatrogasac*, katerega soustanovitelj je bil. Ker niso imeli lastnega kegljišča, je v začetku leta 1952 s celotno ekipo *Vatrogasca* prestopil v zagrebški Kegljjaški klub *Rade Končar*. Nastopal je za podružnico *Končar Svjetlost* in od leta 1954 za Kegljjaški klub *Sigurnost*.

Tudi v povojnem obdobju je dosegel opazne uspehe. Z ekipo *Vatrogasca* je osvojil prvenstvo Jugoslavije leta 1948 v Zagrebu ter prvenstva Hrvaške v letih 1946, 1949 in 1950, vse po narodnem načinu. Z ekipo *Končar-*

Ekipo ogranka *Svjetlost* u ožujku 1952. na Zagrebačkom zimskom turniru. S lijeva sjede: J. Berlan, J. Pervan, I. Marčelja, J. Pančić i M. Marčelja. Stoje: B. Dobrić, I. Hanaček, I. Car, S. Murgić, J. Gašparac, J. Rajčić i P. Bagulj.

Ekipo podružnice *Svjetlost* marca 1952 na zagrebškem zimskem turnirju. Z leve sedijo: J. Berlan, J. Pervan, I. Marčelja, J. Pančić in M. Marčelja. Stojijo: B. Dobrić, I. Hanaček, I. Car, S. Murgić, J. Gašparac, J. Rajčić in P. Bagulj.

ja je bil leta 1952 državni podprvak po mednarodnem načinu v Beogradu in republiški prvak po narodnem načinu v Pulju, s podružnico *Svjetlost* pa je bil drugi v zagrebški ligi po mednarodnem načinu leta 1952 in 1953. Posamično je bil po narodnem načinu četrti na državnem prvenstvu leta 1951 v Novem Sadu in na republiškem prvenstvu leta 1947 v Zagreb, po mednarodnem načinu pa drugi na odprtem prvenstvu Zagreba leta 1951, na katerem so sodelovali tudi avstrijski igralci.

Z mestno reprezentanco Zagreba je igral na turneji po Češkoslovaški julija 1948, kar je bil prvi povojni mednarodni nastop kakšne kegljaške ekipe iz Jugoslavije. Na turneji so nastopili na štirih srečanjih v Pragi in Bratislavi. Poleg njega so igrali še Mato Crnić, Ivo Marčelja, August Nadinić, Juraj Đuro Šoprek, Franjo Mazanik, Božo Kombol in zagrebški Slovenec Stanislav *Pogelšek*. Leta 1949 je na Dunaju tekmoval v prvi jugoslovanski reprezentanci na evropskem prvenstvu. V njej je bilo vseh deset igralcev iz Zagreba, kar se še ni zgodilo. Vodil jo je zvezni kapetan Rudolf Radošević, prav tako iz Zagreba. Berlan je v ekipni konkurenci osvojil bronasto medaljo, posamično pa se je uvrstil na 16. mesto, medtem ko je evropski prvak postal zagrebški Slovenec Stanislav Hladnik (ki je bil v ekipnem delu rezervni igralec).

Na prvi letni lestvici najboljših kegljačev Jugoslavije, ki jo je leta 1950 sestavil Zvonko Horvat, objavil pa časopis *Narodni šport*, so bili glede na povprečno razvrstitev v nastopih po mednarodnem načinu prvi trije Josip Berlan, Stanislav *Pogelšek* in Ante Karadžole. Berlan je imel takrat skoraj 50 let.

Josip Berlan je bil in ostal enkratna oseba v zgodovini kegljaškega športa. Kot športni delavec je sodeloval pri ustanovitvi dveh kegljaških zvez (jugoslovanske in hrvaške), kot igralec pa je nastopil na prvi mednarodni tekmi kakšne kegljaške ekipe z območja Hrvaške in bil ob Božu Kombolu edini igralec na prvih mednarodnih srečanjih reprezentanc Zagreba, Hrvaške in Jugoslavije. Poleg Kombola je bil tudi edini kegljač, ki je bil na prvem mestu letne lestvice najboljših igralcev v NDH in Jugoslaviji.

Igra usode je hotela, da sta v treh mesecih leta 1959 za vedno odšla pionirja kegljaškega športa: Kombol in Berlan. Medtem ko je imel Kombol že za življenja status prve kegljaške legende Hrvaške in Jugoslavije, je bil Berlan več let popolnoma pozabljen. Šele leta 2016, več kot 50 let po smrti, je bil ponovno uveljavljen v Zlati knjigi zagrebškega kegljanja.

Poročen je bil z Boženo, roj. Fekeža. Umrl je v 58. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču Mirogoj v Zagrebu. Njegov sin Boris Berlan (1927–2013) je bil znan ugankar.

Vir: Izjava Marije Pančić, hčerke soigralca in prijatelja Josipa Pančića iz Zagreba.

Lit.: *Kuglački sportski list* št. 10, Zagreb, 31. julij 1932; Z. Horvat, *Športsko kuglanje*, Zagreb, 1955; *Kuglački list* št. 105, Zagreb, julij 1959; E. Hemar, *Slovenci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem sportu*, Zagreb, 2014; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

ANTON ŠTRBAN

(Kustošija kod Zagreba, 21. III. 1904. – Zagreb, 14. III. 1946.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Ivana rodom iz Kamnika i majke Marije, rođ. Debevc, iz sela Raka kod Krškog. Njegovi su se roditelji doselili iz Slovenije u Kustošiju krajem XIX. stoljeća. Kustošija tek od 1945. spada u Grad Zagreb. Od 1937. bila je zasebna Upravna općina, a prije toga u sastavu Upravne općine Vrapče. Između dva svjetska rata značajan dio stanovnika Kustošije bili su doseljenici iz Slovenije. Obitelj Štrban je imala devetero djece, osam sinova i jednu kćer. Njihovo je prezime rijetko na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije, kao i na području Hrvatske.

Štrbani su s vremenom uspjeli u Kustošiji postati ugledni članovi lokalne zajednice i imali su svoju gostionicu u kojoj su se točila i slovenska vina.

Anton se od rane mladosti zanimao za mehaniku te izučio mehaničarski zanat. Kada je stasao, otvorio je u Kustošiji autoservis s malom benzinskom pumpom, automehaničarsku radionicu i trgovinu motociklima. Posao je vodio s bratom Ivanom (1892. – 1951.). Bio je i zastupnik te mehaničar tada najpoznatijih europskih proizvođača motora. Kasnije je otvorio još jedan poslovni prostor u Ilici kod Vinogradske ulice. Već se kao 16-godišnjak 1920. počeo zanimati za moto utrke. Nakon I. svjetskog rata, upravo u vrijeme Štrbanovih početaka, kod nas se počeo brzo razvijati motociklistički sport. Godine 1921. u Zagrebu je osnovan Prvi hrvatski moto-klub (I.H.M.K.) i izgrađeno je trkalište *Črnomerec* nazvano po naselju Črnomerec blizu Kustošije pa je odmah dobio priliku da sudjeluje u prvim utrkama. U počecima karijere, a i kasnije, uvijek ga je na utrkama pratio i pomagao mu 12 godina stariji brat Ivan, koji je bio jedan od osnivača I.H.M.K.-a. te član Upravnog odbora Hrvatskog kluba biciklista *Sokol*. Talentirani motociklist bio je i njihov brat Rudolf, ali on je preminuo s 22 godine.

Anton je svoje prve pobjede ostvario u nižim kategorijama prije no što je položio vozački ispit. Krajem listopada 1921., samo mjesec dana nakon što je dobio vozačku dozvolu, sudjelovao je na utrkama koje je organizirao I.H.M.K. na 804,5 m dugom kružnom trkalištu *Črnomerec*. Već na toj prvoj većoj utrci pokazao je svoj raskošni talent i nagovijestio da će uskoro postati najbolji motociklist u državi. Vozeći motocikl JAP-Excelsior pobijedio je u kategoriji do 4 KS u 12 krugova i bio drugi u kategoriji do 9 KS s drugim motociklom Stucchi. Paralelno je kao motociklist sudjelovao i na biciklističkim utrkama s motornim vodstvom, koje su također održavane na trkalištu *Črnomerec*. Sljedećih desetak godina postizao je vrhunske rezultate u motociklizmu na svom matičnom trkalištu, a 1932. nakon otvorenja trkališta *Miramare*, koje je nalazilo u blizini zagrebačkog glavnog kolodvora, nastavio je nizati uspjehe u novom središtu tadašnjeg moto sporta. Pobjeđivao je i na brdskim utrkama koje u Vončininoj ulici te u slovenskom Ljubelju, najstrmijoj brdskoj stazi u Europi. Prvih godina nije imao dostojnog protivnika u državi, a sredinom 1920-ih počeo se utrkivati Antun Uroić koji će mu s vremenom postati najveći konkurent i prijatelj. Bio je to jedan od najvećih rivaliteta u našem sportu.

Anton Štrban na motociklu Zenith.

Anton Štrban na motociklu Zenith.

U razdoblju od gotovo 15 godina Štrban je pobjeđivao na gotovo svim trkalištima na kojima je nastupao diljem tadašnje države i Srednje Europe. Na prvenstvima Kraljevine SHS/Jugoslavije u periodu od 1921. do 1934. osvojio je ukupno 29 naslova prvaka u brzinskim utrkama i dirt-tracku (preteči speedwaya). Od tih naslova 8 ih se iz raznih razloga vodi kao neslužbena prvenstva. Brdska prvenstva se tada nisu zasebno održavala. Pobjeđivao je u kategorijama motora do 250, 350, 500, 1000 i 1200 cm³. Bio je i prvak Hrvatske, ali takva su prvenstva

ANTON ŠTRBAN

(Kustošija pri Zagrebu, 21. 3. 1904–Zagreb, 14. 3. 1946)

Anton Štrban s osvojenom zlatnom kacigom.
Anton Štrban z osvojeno zlato čelado.

Rojen je bil v slovenski družini očetu Ivanu po rodu iz Kamnika in materi Mariji, roj. Debevc, z Rake pri Krškem. Njegovi starši so se iz Slovenije preselili v Kustošijo konec 19. stoletja. Kustošija je šele od leta 1945 del mesta Zagreb. Od leta 1937 je bila samostojna upravna občina, pred tem pa del upravne občine Vrapče. Med obema vojnama so velik del prebivalcev Kustošije sestavljali priseljenci iz Slovenije. Družina Štrban je imela devet otrok, osem sinov in eno hčer. Njihov priimek je redek tako v Zagrebu in Zagrebški županiji kot na Hrvaškem.

Štrbani so sčasoma v Kustošiji postali ugledni člani skupnosti, imeli so gostilno, v kateri so točili tudi slovenska vina.

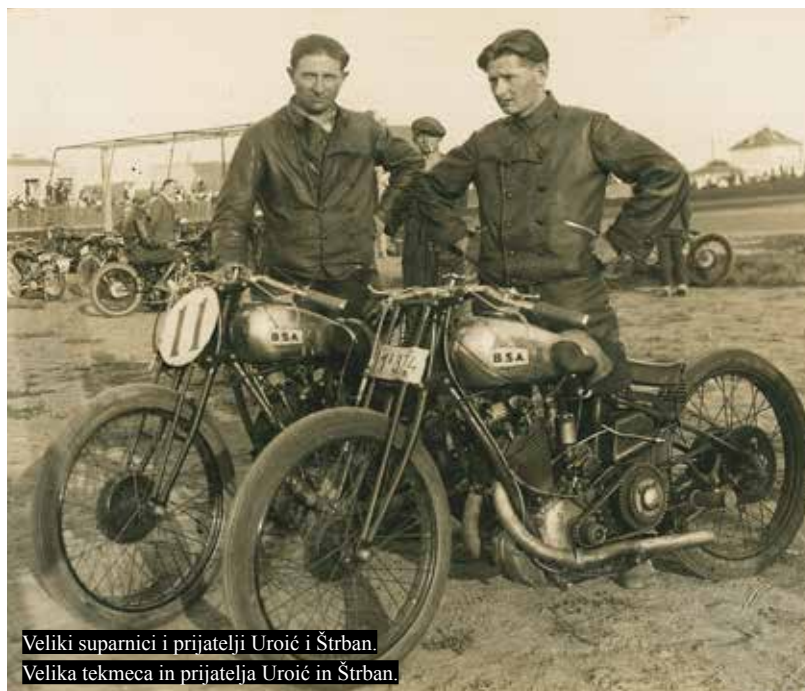
Anton se je od zgodnje mladosti zanimal za mehaniko in se izučil za mehanika. Ko je odrasel, je v Kustošiji odprl avtomobilski servis z majhno bencinsko črpalko, avtomehanično delavnico in trgovino z motocikli. Posel je vodil z bratom Ivanom (1892–1951). Bil je zastopnik in mehanik za takrat najbolj znane evropske proizvajalce motociklov. Pozneje je odprl tudi poslovni prostor v Ilici pri Vinogradski ulici. Že kot 16-letnik, leta 1920, se je začel zanimati za motodirke. Po prvi svetovni vojni, prav v času Štrbanovih začetkov, se je začel hitro razvi-

jati motociklistični šport. Leta 1921 je bil v Zagrebu ustanovljen Prvi hrvaški motoklub (I.H.M.K.), zgrajeno pa je bilo tudi dirkališče *Črnomerec*, tako imenovano po bližnjem naselju Črnomerec. Že kmalu je dobil priložnost sodelovati na prvih dirkah. Na začetku kariere, a tudi pozneje, ga je na dirkah spremljal in mu pomagal 12 let starejši brat Ivan, ki je bil eden od ustanoviteljev I.H.M.K. in član upravnega odbora Hrvaškega kolesarskega kluba *Sokol*. Nadarjen motociklist je bil tudi njun brat Rudolf, ki pa je umrl pri 22 letih.

Anton je prve zmage dosegel v nižjih kategorijah, še preden je opravil vozniški izpit. Konec oktobra 1921, le mesec potem, ko je dobil vozniško dovoljenje, je sodeloval na dirki, ki jo je I.H.M.K. organiziral na 804,5 m dolgem krožnem dirkališču *Črnomerec*. Že na tej prvi večji dirki je pokazal razkošen talent in nakazal, da bo kmalu postal najboljši motociklist v državi. Z motociklom Excelsior JAP je zmagal v razredu do 4 konjske moči v 12 krogih, z motociklom Stucchi pa je bil drugi v razredu do 9 KM. Hkrati je sodeloval tudi na kolesarskih dirkah z motornim vodstvom, ki so takrat potekale na dirkališču *Črnomerec*. Naslednjih deset let je dosegal vrhunške rezultate v motociklizmu na svojem matičnem dirkališču, po odprtju dirkališča *Miramare* v bližini zagrebškega glavnega kolodvora leta 1932 pa je nihal uspehe tudi v novem središču motošporta. Zmagoval je tudi na gorskih dirkah na Vončinovi ulici in na Ljubelju, najbolj strmi gorski progi v Evropi. Prva leta ni imel enakovrednega tekmeca v državi, ko pa je sredi 20. let začel tekrovati Antun Uroić, sta postala največja tekmeca in prijatelja. To je bilo eno od največjih rivalstev v hrvaškem športu.

Skoraj 15 let je Štrban zmagoval na dirkališčih po tedanji državi in srednji Evropi. Na prvenstvih Kraljevine SHS oziroma Jugoslavije med letoma 1921 in 1934 je osvojil skupaj 29 naslovov prvaka v hitrostnih dirkah in dirt tracku (predhodniku spidveja). Med temi naslovi jih ima osem iz različnih razlogov status neuradnih. Gorskih prvenstev takrat niso prirejali. Zmagoval je v različnih razredih motorjev: 250, 350, 500, 1000 in 1200 kubičnih centimetrov. Bil je tudi prvak Hrvaške, vendar so takšna prvenstva organizirali le občasno. Na državnih prvenstvih v predvojnem obdobju je bil od Štrbana uspešnejši le še Antun Uroić. V knjigi *Slovenci v hrvaškem športu* je navedeno, da je Uroić osvojil skupaj 28 naslovov državnega prvaka v motorističnih hitrostnih dirkah in dirkah motociklov s prikolico. Nove raziskave so pokazale, da je Uroić v teh disciplinah osvojil skupaj 30 naslovov, prišteti pa jim je

priredivana samo povremeno. Uspješniji od njega na državnim prvenstvima u predratnom razdoblju bio je samo Antun Uroić. U knjizi „Slovinci u hrvatskom sportu“ navedeno je da je Uroić osvojio ukupno 28 naslova državnog prvaka u brzinskim utrkama motora i motora s prikolicom. Nova istraživanja pokazala su da je Uroić u te dvije discipline osvojio ukupno 30 naslova, a tome treba pribrojiti i 21 naslov na dirt-track prvenstvima koja su održavana zasebno od 1929. Tako da je Uroić sveukupno u periodu od 1926. do 1940. osvojio čak 51 naslov prvaka države, što je bio ne samo apsolutni rekord u moto sportu nego i u cjelokupnom sportu Kraljevine Jugoslavije. Nevjerovatno zvuči podatak da su Štrban i Uroić zajedno osvojili više od pola predratnih državnih naslova, što najbolje govori o njihovoj izvrsnosti. Većinu preostalih naslova osvojili su motociklisti iz hrvatskih i slovenskih klubova.

Veliki suparnici i prijatelji Uroić i Štrban.
Velika tekmeća in prijatelja Uroić in Štrban.

Posebna priča bili su Štrbanovi nastupi na međunarodnim utrkama. Prve značajne uspjehe ostvario je 1926. Pobjedio je 30. svibnja u utrci na 50 kilometara za Nagradu grada Maribora, u konkurenciji austrijskih i njemačkih vozača. Potom ga je I.H.M.K. poslao na Veliku nagradu Austrije. Na toj utrci je pobjedio s motociklom Excelsior Jap do 1000 cm³. Njegova pobjeda bila je prvorazredna senzacija i dotad najveći uspjeh u jugoslavenskom moto sportu. Sljedeće godine u svibnju su na cesti Plješivica – Samobor – Plješivica održane međunarodne auto-moto utrke. Pobjedio je u klasi do 500 cm³ na motoru BSA, ispred Talijana Santanea. Potom su krajem svibnja 1927. održane i međunarodne moto utrke na trkalištu *Črnomerec*. Anton je ponovno pobjedio u klasi do 500 cm³ na motociklu BSA, a ujedno je postavio i brzinski rekord trkališta. U kolovozu iste godine u Ljubelju je bio apsolutni pobjednik brdske utrke u konkurenciji 52 vozača iz inozemstva, postigavši sa svojim motociklom BSA do 500 cm³ najbolje vrijeme dana s prosjekom 92,3 km/h. U srpnju 1928. I.H.M.K. je na trkalištu *Črnomerec* organizirao prvi susret najboljih jugoslavenskih i čehoslovačkih motociklista. Na toj utrci ponovno je briljirao Štrban s pobjedama do 500 i 1000 cm³ i s najboljim vremenom dana i najbrže prijeđenim krugom na svom motociklu BSA. U sklopu toga natjecanja održana je i utrka za Prvenstvo Hrvatske na kojoj su nastupili svi verificirani domaći vozači bez obzira na zapreminu motora. U neizvjesnoj utrci s 20 krugova postao je Štrban prvak Hrvatske, ispred Uroića. Potom je u listopadu u Zagrebu održana najveća međ. dirt-track utrka te godine. No, tad nije imao sreće; iako je u utrci do 500 cm³ postigao novi rekord trkališta, pao je i teže se ozlijedio. Nakon oporavka nastavio je i 1929. s uspjesima. U kolovozu je na domaćem trkalištu *Črnomerec* u dirt-tracku osvojio dva druga mjesta do 500 i 1000 cm³, iza Austrijanca Josefa Walle. Potom je u rujnu pobjedio Uroića u Grazu, pred 10.000 gledatelja u utrci na 14 kilometara do 500 cm³.

Najuspješnija godina u njegovoj sportskoj karijeri bila je 1930. Štrban i Uroić su 31. srpnja 1930. u 18h i 10 min. na trkalištu *Črnomerec* startali u utrci od 72 sata, u nazočnosti sportske komisije koja je nadzirala vožnju uz točno mjerenje vremena i kontrolirala tijek utrke u skladu s pravilima Međunarodne motociklističke federacije (FICM) i s pravilnikom Saveza moto klubova Kraljevine Jugoslavije. Vozili su naizmjenično puna 72 sata (to jest 3 dana) jedan motocikl BSA. Vozili su 5.031 krug po 800 metara, što je ukupno 4.024 kilometara i 800 metara. Gorivo su točili 40 puta i za to su im trebala 4 sata, 27 minuta i 4 sekunde. Kvarova na motoru nije bilo. Defekte na gumama su imali 3 puta i popravljali su ih 1 sat, 27 minuta i 40 sekundi. Ukupno su izgubili 5 sati, 54 minute i 46 sekundi. Štrban je odveo 2.641 krug a Uroić 2.390 krugova po 800 metara. Prosječna brzina u 72 sata im je bila 59,9 km na sat. Njihova vožnja je klasificirana kao državni rekord na 72 sata. Teško je utvrditi je li do tada ostvaren sličan poduhvat u svjetskim ili europskim okvirima.

U Pardubicama je 31. kolovoza održano natjecanje za II. zlatnu kacigu Čehoslovačke. Bilo je to jedno od

treba tudi 21 naslovov na prvenstvih v dirt tracku, ki so od leta 1929 potekala ločeno. Tako je Uroić med letoma 1926 in 1940 skupaj osvojil kar 51 naslovov državnega prvaka, kar je bil ne le absolutni rekord v motošportu, ampak celotnem športu Kraljevine Jugoslavije. Sliši se neverjetno, da sta Štrban in Uroić skupaj osvojila več kot pol predvojnih državnih naslovov, kar najbolje govori o njuni odličnosti. Večino preostalih naslovov so osvojili motociklisti iz hrvaških in slovenskih klubov.

Posebna zgodba so bili Štrbanovi nastopi na mednarodnih dirkah. Prva pomembna uspeha je dosegel leta 1926. Najprej je 30. maja zmagal na 50-kilometrski progi za nagrado mesta Maribora, v konkurenci avstrijskih in nemških voznikov. Potem ga je I.H.M.K. poslal na dirko za veliko nagrado Avstrije, na kateri je zmagal z motociklom Excelsior JAP do 1000 kubičnih centimetrov. Njegova zmaga je bila prvovrstna senzacija in dotlej največji uspeh jugoslovanskega motošporta. Maja naslednjega leta je na cesti Plješivica–Samobor–Plješivica potekala mednarodna avto-moto dirka. Zmagal je v razredu do 500 kubičnih centimetrov na motociklu BSA, pred Italijanom Santanejem. Konec maja 1927 so potekale tudi mednarodne motodirke na dirkališču *Črnomerec*. Anton je ponovno zmagal v razredu do 500 kubičnih centimetrov na motociklu BSA. Leta 1932 je postavil tudi hitrostni rekord dirkališča. Avgusta istega leta je bil na Ljubelju absolutni zmagovalac gorske dirke v konkurenci 52 voznikov iz tujine, pri čemer je s svojim motociklom BSA do 500 kubičnih centimetrov dosegel najboljši čas dneva s povprečjem 92,3 km/h. Julija 1928 je I.H.M.K. na dirkališču *Črnomerec* organiziral prvo srečanje najboljših jugoslovanskih in češkoslovaških motociklistov. Na tej dirki je ponovno briljiral Štrban z zmago v razredu do 500 in 1000 kubičnih centimetrov ter z najboljšim časom dneva in najhitreje prevoženim krogom na svojem motociklu BSA. V okviru tega tekmovanja je potekala tudi dirka za prvenstvo Hrvaške, na kateri so nastopili vsi prijavljeni domači vozniki, ne glede na prostornino motorja. V napeti dirki z 20 krogi je Štrban postal prvak Hrvaške, pred Uroićem. Oktobra je v Zagrebu potekala največja mednarodna dirt track dirka tistega leta. Takrat ni imel sreče; čeprav je v razredu do 500 kubičnih centimetrov dosegel nov rekord dirkališča, je padel in se težje poškodoval. Po okrevanju je leta 1929 zopet dosegal uspehe. Avgusta je na domačem dirkališču *Črnomerec* v dirt track dirki osvojil dve drugi mesti v razredu do 500 in 1000 kubičnih centimetrov, za Avstrijcem Josefom Wallo. Septembra je premagal Uroića v Gradcu, pred 10 tisoč gledalci v dirki na 14 kilometrov v razredu do 500 kubičnih centimetrov.

Najuspešnejše leto v njegovi športni karieri je bilo leto 1930. Štrban in Uroić sta 31. julija ob 18. uri in 10 minut na dirkališču *Črnomerec* začela 72-urno dirko, ob navzočnosti športne komisije, ki je nadzirala vožnjo, merila čas in skrbela, da je dirka potekala po pravilih Mednarodne motociklistične zveze (FICM) in pravilniku Zveze motoklubov Kraljevine Jugoslavije. Vozila sta izmenično polnih 72 ur (to je 3 dni) en motocikel BSA. Vozila sta 5.031 krogov po 800 metrov, kar je skupaj 4.024 kilometrov in 800 metrov. Gorivo so natočili 40-krat, za kar so porabili 4 ure, 27 minut in 4 sekunde. Okvar na motociklu ni bilo. Za menjavo oziroma krpanje pnevmatik so porabili eno uro, 27 minut in 40 sekund. Skupaj so izgubili 5 ur, 54 minut in 46 sekund. Štrban je odpeljal 2.641 krogov, Uroić pa 2.390 krogov po 800 metrov. Povprečna hitrost v 72 urah je bila 59,9 km/h. Njena vožnja je bila priznana kot državni rekord na 72 ur. Težko je ugotoviti, ali je kdaj prej komu uspel podoben podvig na svetovni ali evropski ravni.

V Pardubicah je 31. avgusta potekalo tekmovanje za drugo zlato čelado Češkoslovaške. To je bilo eno od najbolj kakovostnih motociklističnih tekmovanj v Evropi. Štrban je najprej zmagal na finalni dirki v razredu do 500 kubičnih centimetrov in pri tem dosegel najboljši čas s 13 minutami in 54 sekundami, ob povprečni hitrosti 103,272 km/h.

Štrban (lijevo) na utrci u Budimpešti 1930. godine.
Štrban (levo) na dirki v Budimpešti leta 1930.

najkvalitetnijih motociklističkih natjecanja u Europi tih godina. Štrban je najprije pobijedio u finalnoj utrci do 500 cm³ i pritom je postigao najbolje vrijeme s 13 minuta i 54 sekundi, uz prosječnu brzinu od 103,272 km/h. U glavnoj handicap utrci ponovno je pobijedio i osvojio Zlatnu kacigu. O značaju te utrke govore i sljedeći podaci: pokrovitelj Zlatne kacige bio je predsjednik Čehoslovačke vlade. Oko 40.000 gledatelja okružilo je trkalište kao živi zid, a uz 500 osoba iz organizacije utrku je osiguravalo još i 300 vojnika, 40 žandara i 10 liječnika. O tom velikom uspjehu pisao je sav europski tisak toga vremena. Bez ikakve dvojbe, bio je to najveći predratni uspjeh hrvatskog i jugoslavenskog motociklizma i jedan od najvećih uspjeha hrvatskog sporta. Pored kacige, osvojio je 5.000 čeških kruna te dar grada Hradec Králové od 30 zlatnih dukata i 60 cm visok kristalni pehar. Spomenimo da je u Pardubicama pobijedio i Antun Uroić u kategoriji do 350 cm³.

U godinama koje su slijedile Štrban nastavlja s uspjesima, ali je dominaciju na domaćim natjecanjima preuzeo Uroić. Pojavljuju se i nove snage kao što je bio Slovenac Ludvik Starič. U kolovozu 1932. održana je utrka na otvorenju trkališta *Miramare*. Štrban je pobijedio u kategoriji do 350 cm³ na novom motociklu Harley-Davidson. U rujnu je na trkalištu *Miramare* I.H.M.K priredio izuzetno jaku utrku s nekima od najvećih motociklističkih zvijezda Europe: Soerensenom iz Danske, Buttlerom iz Engleske i drugima. Prvog dana natjecanja pobijedio je ponovno Štrban u kat. do 350 cm³ a glavnu handicap utrku je osvojio Uroić. Posebno je oduševio Starič s novim nacionalnim rekordom trkališta pa je tada i dobio nadimak *Leteći Kranjec*. Štrban je u rujnu 1932. ponovno nastupio u Pardubicama na natjecanju za IV. zlatnu kacigu Čehoslovačke i u glavnoj handicap utrci pred 60.000 gledatelja osvojio treće mjesto, iza Austrijanca Mayera i Nijemca Winklera. Potom je zbog ozljeda i nemotiviranosti sve manje nastupao da bi definitivno 1934. s 30 godina prestao sudjelovati na utrkama. Treba napomenuti da je svoje nastupe tijekom karijere sam financirao i da je pobijedio na mnogim još nenabrojanim utrkama u zemlji i inozemstvu. Za svoje rezultate dobio je veći broj priznanja. Po završetku sportske karijere nastavio se baviti svojim poslom i zasnovao je obitelj. Zadnji nastup imao je u listopadu 1943. za vrijeme NDH. Sudjelovao je na dobrotvornoj utrci na trkalištu *Miramare* u korist Hrvatskoga crvenog križa.

Tijekom II. svjetskog rata bio je između Kustošije i Vrapča stacioniran željeznički vojni kolodvor. Zbog toga su saveznici više puta bombardirali taj prigradski dio Zagreba i vjerojatno slučajno ispustili dio bombi na obližnje naselje. Štrbanova kuća bila je pogođena, a on je povrijeđen ostao zatrpan u prolazu između dviju kuća. Zbog toga je dobio upalu pluća, a tad se nije mogao nabaviti penicilin. Zdravlje mu je ionako već bilo narušeno zbog brojnih ozljeda i padova u trkačkoj karijeri. Imao je otprije i tuberkulozu. Shrvan bolešću preminuo je samo tjedan dana prije 42. rođendana. Pokopan je na zagrebačkom gradskom groblju Mirogoj.

Njegov konkurent Uroić bio je sredinom 1945. osuđen na smrt. Tako su u manje od godinu dana Zagreb i Hrvatska ostali bez svoje dvije najveće motociklističke legende. U novoj Jugoslaviji su Uroić i Štrban polako utonuli u zaborav. Danas jedna ulica na Jarunu nosi ime Antuna (pravilno: Antona) Štrbana, a još se čeka da mu i njegova Kustošija na neki način oda počast i oduži mu se, jer bio je jedan od najuspješnijih sportaša u povijesti toga naselja i to u vrlo jakoj konkurenciji odličnih pojedinaca.

Štrban na utrci za državni rekord 72 sata, 1930. godine.
Štrban na dirki za državni rekord na 72 ur leta 1930.

Kći Antonova starijeg brata Ivana, Dorotea - Tea Štrban, bila je udana za jednog od najboljih hrvatskih motociklista prve polovine XX. stoljeća, Jerka Babića (1913. – 1998.) iz Zagreba.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Antuna Štrbana iz Zagreba.

Lit.: A. Breznik, *50 let jugoslavenskega moto-dirkalnega športa*, Ljubljana, 1976.; *40 godina AMSJ*, Beograd, 1986.; B. Beštak, "Antun Štrban - Zagrebački motociklistički as i njegova mnogobrojna športska odlikovanja i priznanja", *Numizmatičke vijesti* br. 62, Zagreb, 2009.; F. Škiljan, "Pisanja slovenskog časopisa *Odmev* 1932. - 1933", *Studia lexicographica (1846-6745)* br. 4, Zagreb, 2010.; E. Hemar, *Legende hrvatskog motociklizma "Anton Štrban - Osvajač zlatne kacige"*, *Oldtajmerski vjesnik* br. 43, Zagreb, prosinac 2016.

Na glavni dirki je ponovno zmagal in osvojil zlato čelado. O pomenu te dirke govorijo tudi naslednji podatki: pokrovitelj zlate čelade je bil predsednik češkoslovaške vlade, kakšnih 40 tisoč gledalcev je okoli dirkališča ustvarilo pravi živi zid, poleg 500 predstavnikov organizatorjev je za varen potek dirke skrbelo še 300 vojakov, 40 žandarjev in 10 zdravnikov. O Štrbanovem velikem uspehu je poročal ves evropski tisk tistega časa. To je bil brez dvoma največji predvojni uspeh hrvaškega in jugoslovankega motociklizma ter eden od največjih uspehov hrvaškega športa. Poleg čelade je osvojil tudi 5.000 čeških kron, kot darilo mesta Hradec Králové pa 30 zlatih dukatov in 60 cm velik kristalni pokal. Omenimo, da je v Pardubicah zmagal tudi Antun Uroić, in sicer v razredu do 350 kubičnih centimetrov.

V naslednjih letih je Štrban nadaljeval uspešne nastope, vendar je imel na domačih tekmovanjih premoč Uroić. Pojavljale so se tudi nove moči, med njimi Slovenec Ludvik Starič. Avgusta 1932 je na tekmovanju ob odprtju dirkališča *Miramare* Štrban zmagal v razredu do 350 kubičnih centimetrov na novem motociklu Harley-Davidson. Septembra je na dirkališču *Miramare* I.H.M.K pripravil izjemno

Anton Štrban (desno) 1932. u Subotici.
Anton Štrban (desno) leta 1932 v Subotici.

močno dirko, ki so se je udeležile nekatere največje motoristične zvezde Evrope: Soerensen iz Danske, Buttler iz Anglije in drugi. Prvi tekmovalni dan je v razredu do 350 kubičnih centimetrov zmagal Štrban, glavno dirko pa je osvojil Uroić. Posebno navdušenje je požel Starič z novim rekordom dirkališča: takrat je dobil vzdevek *Leteči Kranjec*. Štrban je septembra 1932 ponovno nastopil v Pardubicah na tekmovanju za četrto zlato čelado Češkoslovaške in v glavni dirki pred 60 tisoč gledalci osvojil tretje mesto, za Avstrijcem Mayerjem in Nemcem Winklerjem. Potem je zaradi poškodb in nemotiviranosti vse manj nastopal, leta 1934 pa pri 30 letih povsem prenehal dirkati. Treba je poudariti, da je svoje nastope vse čas sam financiral ter da je zmagal še na številnih drugih dirkah doma in po svetu. Za svoje rezultate je prejel veliko priznanj. Po koncu športne kariere se je posvetil poslu in si ustvaril družino. Zadnjič je nastopil oktobra 1943 v obdobju NDH. Sodeloval je na dobrodelni dirki na dirkališču *Miramare* za hrvaški Rdeči križ.

Med drugo svetovno vojno je bil med Kustošijo in Vrapčami vojaški železniški kolodvor. Zato so zavezniki ta predmestni del Zagreba večkrat bombardirali in verjetno po nesreči nekaj bomb odvrgli tudi na bližnje naselje. Zadeli so tudi hišo Štrbanovih. Anton je ranjen obležal pod ruševinami na prehodu med dvema hišama. Dobil je pljučnico in umrl, samo teden pred 42. rojstnim dnevom. K temu je najbrž prispeval splet okoliščin: ni bilo mogoče dobiti penicilina, njegovo zdravje je bilo že od prej načeto zaradi številnih poškodb in padcev v dirkalni karieri, imel pa je tudi tuberkulozo. Pokopan je na zagrebškem mestnem pokopališču Mirogoj.

Njegov tekmeč Uroić je bil sredi leta 1945 obsojen na smrt. Tako sta Zagreb in Hrvaška v manj kot letu ostala brez največjih motociklističnih legend. V novi Jugoslaviji sta Uroić in Štrban počasi utonila v pozabo. Danes se ena od ulic na Jarunu imenuje po Antunu (pravilno bi bilo Antonu) Štrbanu, še vedno pa se čaka, ali mu bo čast izkazala tudi njegova Kustošija in se mu oddolžila, saj je bil eden od najuspešnejših športnikov v zgodovini tega kraja, in to v zelo močni konkurenci.

Hči Antonovega starejšega brata Ivana, Dorotea Tea Štrban, je bila poročena z enim od najboljših hrvaških motociklistov prve polovice 20. stoletja Jerkom Babićem (1913–1998) iz Zagreba.

Vir: Izjava in arhiv sina Antuna Štrbana iz Zagreba.

Lit.: A. Breznik, *50 let jugoslovankega moto-dirkalnega športa*, Ljubljana, 1976; *40 godina AMSJ*, Beograd, 1986; B. Beštak, *Antun Štrban - Zagrebački motociklistički as i njegova mnogobrojna športska odlikovanja i priznanja*, *Numizmatičke vijesti* št. 62, Zagreb, 2009; F. Škiljan, *Pisanja slovenskog časopisa Odmev 1932. - 1933*, *Studia lexicographica (1846-6745)* št. 4, Zagreb, 2010; E. Hemar, *Legende hrvatskog motociklizma, Anton Štrban - Osvajač zlatne kacige*, *Oldtajmerski vjesnik* št. 43, Zagreb, december 2016.

FRANJO PREDANIĆ - Luka (Zagreb, 11. IX. 1905. – Zagreb, 8. VII 1996.)

Franjo Predanić - Luka 1930. godine.
Franjo Predanić - Luka leta 1930.

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Ivana rodom iz Brežica i majke Agneze, rođ. Golič, iz Videma kod Krškog. Njegovi roditelji su se krajem XIX. stoljeća doselili i upoznali u Zagrebu. Otac je radio kao dostavljač u Tvornici duhana, a majka je bila kućna pomoćnica u jednoj bogatoj obitelji. Očevo prezime se izvorno pisalo Predanič. Živjeli su u kući u Zagorskoj ulici na Trešnjevci.

Odrastao je uz stariju sestru Mariju i mlađeg brata Ivana. Iako mu je krsno ime bilo Franjo svi su ga znali pod nadimkom Luka. Pohađao je Realnu gimnaziju i Trgovačku školu u Zagrebu. Već sa 16 godina počeo je raditi u otpremništvu (špediciji), a potom je otišao na daljnje školovanje za trgovca u Beč, gdje je savladao njemački jezik. U tijeku svog radnog vijeka promjenio je čak dvadesetak zanimanja.

Kao mladić trčao je, u vrijeme pauze za ručak na poslu, iz centra grada do kuće u Zagorskoj ulici mami na ručak i to trčanje bilo je njegova prva poveznica s atletikom. S dvadeset godina postao je 1925. član Hrvatskog sokola. Iste godine sudjelovao je u izgradnji Sokolske mogile u zagrebačkom parku Maksimir, povodom proslave tisuću godina hrvatskoga kraljevstva. Godine 1926. bio je jedan od osnivača Športskog kluba *Meteor* iz Selske ulice, koji je okupljao sportaše iz zapadnog dijela Zagreba. Među osnivačima kluba bila su i tri brata Pavletić od kojih je kasnije najpoznatiji nogometaš postao Slavko Pavletić kao član *Concordije*. Predanić je igrao nogomet za nižerazrednu ekipu *Meteora*.

Na nagovor Ivana Korena, državnog prvaka u krosu, postao je 1926. član Atletske sekcije 1. Hrvatskog športskog kluba *Građanski* iz Zagreba, koji je bio poznat prvenstveno po svojoj nogometnoj ekipi. Vrlo brzo je napredovao u trčanju na 1.500 m i već nakon nekoliko treninga uvrstio se među najbolje zagrebačke atletičare, a od 1927. počeo je postizati zapažene rezultate. Potom je 1928. nastupao za zagrebački Akademski sportski klub, a od 1929. do kraja sportske karijere 1933. bio je član Hrvatskog športskog kluba *Concordia*, jednog od najboljih hrvatskih i jugoslavenskih klubova. Njegova visina od 172 cm i mala težina od 56 kg bile su idealne tjelesne predispozicije za trkača na srednje i duge pruge.

Najveće uspjehe ostvario je na srednjim prugama i u krosu. Na pojedinačnom Prvenstvu Kraljevine SHS (do 1929.) i Jugoslavije (od 1930.) ostvario je sljedeće plasmane: 1927. u Zagrebu bio je drugi na 1.500 m i četvrti na 800 m, 1928. u Ljubljani bio je prvi na 1.500 m, 1929. u Pančevu prvi na 1.500 m, 1930. u Zagrebu prvi na 1.500 m i 5.000 m, 1931. također u Zagrebu prvi na 5.000 m i treći u štafeti 4x400 m, a 1933. prvi na 1.500 m, u štafeti 4x400 m i u Balkanskoj štafeti te drugi na 800 m. Ukupno je na tim prvenstvima osvojio 11 medalja, a od toga čak 8 zlatnih. Posebno je bio uspješan na 1.500 m, osvojivši četiri naslova državnog prvaka, te po dva naslova na 5.000 m i u štafetama *Concordije*.

Sudjelovao je s *Concordijom* u osvajanju prvih dvaju ekipnih državnih prvenstava 1930. i 1931., ispred HAŠK-a iz Zagreba i Akademskog sportskog kluba (ASK) *Primorje* iz Ljubljane. Ta prvenstva su paralelno održavana po grupama u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani i zbrajani su ostvareni bodovi, a bila su masovna radi popularizacije atletike. Sustav natjecanja je bio takav da je svaki klub mogao prijaviti neograničeni broj pojedinaca koji su morali postići minimalnu normu po tablicama višeboja, kako bi im bili priznati rezultati za bodovanje. Stoga su za nastup uz atletičare prijavljivani i brojni sportaši iz drugih sportova, kojima atletika nije bila uža specijalnost. Ekipa *Concordije* imala je tada znatan broj kvalitetnih atletičara kao što su uz Predanića bili: dr. Ivo Buratović, dr. Veljko Narandžić, dr. Vladimir Manojlović, Darko Dremil i drugi, a vodio ih je najuspješniji trener u državi Miroslav Dobrin - Minčo.

Predanić je postigao velike uspjehe i u krosu. Na državnom je prvenstvu prvi put nastupio 1927. u Zagrebu i osvojio na 10 km četvrto mjesto. Potom je četiri puta uzastopno bio prvak: od 1928. do 1930. u Zagrebu i 1931. u Beogradu. Na zadnjem nastupu 1933. u Mariboru ostvario je, za njega skromno, 11. mjesto. Zanimljivo je da s *Concordijom* nije uspio osvojiti ni jedan ekipni naslov prvaka države u krosu, ali mu je to uspjelo na prvom nastupu 1927. s ekipom *Građanskog*.

FRANJO PREDANIĆ - Luka (Zagreb, 11. 9. 1905–Zagreb, 8. 7. 1996)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Ivanu po rodu iz Brezic in materi Agnezi, roj. Golič, z Vidma pri Krškem. Njegovi starši so se konec 19. stoletja preselili v Zagreb in se tam tudi spoznali. Oče je delal kot kurir v tobačni tovarni, mati pa je bila hišna pomočnica v neki bogati družini. Očetov priimek se je izvirno pisal Predanič, s trdim č-jem. Živeli so v hiši v Zagorski ulici na Trešnjevki.

Odraščal je ob starejši sestri Mariji in mlajšem bratu Ivanu. Čeprav je bilo njegovo krstno ime Franjo, so ga vsi poznali kot Luko. Realno gimnazijo in trgovsko šolo je končal v Zagrebu. Že s 16 leti je začel delati v odpravništvu (špediciji), potem pa je šolanje za trgovca nadaljeval na Dunaju, kjer se je naučil nemščine. V življenju je opravljal kar dvajset različnih poklicev.

Kot mladenič je med premorom v službi tekel iz središča mesta do hiše v Zagorski ulici k mami na kosilo. Prav ta tek ga je povezal z atletiko. Pri dvajsetih, leta 1925, je postal član Hrvaškega sokola. Istega leta je sodeloval pri postavitvi sokolske gomile v zagrebškem parku Maksimir, ob tisočletnici Hrvaškega kraljestva. Leta 1926 je bil eden od ustanoviteljev Športnega kluba *Meteor* iz Selske ulice, ki je združil športnike iz zahodnega dela Zagreba. Med ustanovitelji kluba so bili tudi trije bratje Pavletić, med katerimi je bil pozneje najbolj znan nogometaš Slavko Pavletić, kot član *Concordie*. Predanić je igral nogomet za drugo ekipo *Meteorja*.

Na prigovarjanje Ivana Korena, državnega prvaka v krosu, je leta 1926 postal član atletske sekcije Prvega hrvaškega športnega kluba *Građanski* iz Zagreba, ki je bil znan predvsem po svoji nogometni ekipi. Zelo hitro je napredoval v teku na 1500 m in se že po nekaj treningih uvrstil med najboljše zagrebške atlete. Leta 1927 je začel dosegati vidnejše rezultate. Leta 1928 je nastopal za zagrebški Akademski športni klub, od leta 1929 do konca športne kariere leta 1933 pa je bil član Hrvaškega športnega kluba *Concordia*, enega od najboljših hrvaških in jugoslovanskih klubov. Visok je bil 172 cm, tehtal pa je komaj 56 kg, kar je bila idealna telesna predispozicija za tekača na srednje in dolge proge.

Največje uspehe je dosegel na srednjih progah in v krosu. Na posamičnem prvenstvu Kraljevine SHS (do leta 1929) in Jugoslavije (od leta 1930) je dosegel naslednje uvrstitve: leta 1927 je bil v Zagrebu drugi na 1.500 m in četrti na 800 m, leta 1928 v Ljubljani prvi na 1.500 m, leta 1929 v Pančevu prvi na 1.500 m, leta 1930 v Zagrebu prvi na 1.500 m in 5.000 m, leta 1931 prav tako v Zagrebu prvi na 5.000 m in tretji v štafeti 4 x 400 m, leta 1933 pa prvi na 1500 m, v štafeti 4 x 400 m in balkanski štafeti ter drugi na 800 m. Skupaj je na teh prvenstvih osvojil 11 medalj, med njimi kar 8 zlatih. Posebej uspešen je bil na 1500 m, v tej kategoriji je osvojil štiri naslove državnega prvaka, po dva naslova pa na 5.000 m in v štafetah *Concordie*.

S *Concordio* je osvojil prvi ekipni državni prvenstvi, leta 1930 in 1931, pred HAŠK-om iz Zagreba in Akademskim športnim klubom *Primorje* iz Ljubljane. Ta prvenstva so potekala po skupinah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, nato pa so se točke seštevale. Udeležba je bila zaradi priljubljenosti atletike množična. Sistem tekmovanja je bil takšen, da je vsak klub lahko prijavil neomejeno število tekmovalcev, ki pa so morali doseči minimalno normo po tablicah mnogoboja, da bi jim rezultate šteli za točkovanje. Zato so se za nastope poleg atletov prijavljali tudi številni športniki iz drugih športov. Ekipa *Concordie* je imela takrat veliko dobrih atletov, poleg Predanića še dr. Iva Buratovića, dr. Veljka Narandžića, dr. Vladimirja Manojlovića, Darka Dremila in druge, vodil pa jih je najuspešnejši trener v državi Miroslav Dobrin - Minčo.

Predanić je dosegel velike uspehe tudi v krosu. Na državnem prvenstvu je prvič nastopil leta 1927 v Zagrebu in na 10 km osvojil četrto mesto. Potem je bil štirikrat zapored prvak: med letoma 1928 in 1930 v Zagrebu ter leta 1931 v Beogradu. Na zadnjem nastopu leta 1933 v Mariboru je osvojil zanj skromno 11. mesto. Zanimivo je,

Franjo Predanić na vrhuncu atletske kariere.
Franjo Predanić na vrhuncu atletske kariere.

Ukupno je na državnim prvenstvima u svim disciplinama i ekipno osvojio 15 naslova prvaka i time je krajem 1920-ih i početkom 1930-ih godina bio među najuspješnijim atletičarima u državi. Bio je i višestruki pobjednik prvenstava Zagrebačkog lakoatletskog podsaveza: 1928. i 1929. na 1.500 m, 1929. i 1931. na 5.000 m te od 1928. do 1930. u krosu. Pet puta je postizao državne rekorde. Na 1.500 m istrčao je tri rekorda, od kojih zadnji 20. rujna 1930. u Zagrebu s rezultatom 4:14,2. Na 3.000 m rekord je ostvario 25. svibnja 1931. u Beču s rezultatom 9:20,3. Postavio je i rekord na 5.000 m 19. rujna 1930. u Zagrebu s rezultatom 16:19,6. Na godišnjim tablicama najboljih rezultata Jugoslavenskog lakoatletskog saveza zauzeo je 1. mjesto na 1.500 m u razdoblju 1927. – 1928. i 1930. te na 5.000 m 1930. – 1931.

Za reprezentaciju je nastupio 7 puta na četiri natjecanja 1927. – 1931. Sudjelovao je na Olimpijskim igrama 1928. u Amsterdamu, ali je ispao u kvalifikacijama na 1.500 m. Na Balkanskim atletskim igrama 1929. u Ateni osvojio je brončanu medalju s olimpijskom štafetom (1.600-800-400-200 m). Planirao je nastupiti na OI 1932. u Los Angelesu pa je zbog toga naučio engleski jezik, ali tad sportaši iz Jugoslavije nisu sudjelovali, osim Veljka Narančića koji je putovao o svom trošku.

Natjecateljsku karijeru završio je s 28 godina u rujnu 1933. U sportu je ostao i dalje aktivan. Postao je voditelj Lakoatletse sekcije *Concordije*. U vrijeme godišnjeg odmora organizirao je utrke na Cavtatu i Rabu. Sudjelovao je 1936. na području Jugoslavije u prvom organiziranom prenošenju olimpijske vatre iz Olimpije na Peloponezu do Berlina. Tada je živio u Beogradu i radio u Tvornici Siemens. Bio je prigodni izjavitelj sa sportskih priredbi. Od 1937. do 1939. trenirao je juniore Atletse sekcije *Concordije*. Godine 1939. u Zagrebu bio je jedan od osnivača Društva prijatelja atletike. Potom se iste godine zaposlio u Mesnoj industriji Gavrilović iz Petrinje kao korespondent, a vlasnik mu je ujedno dao zadatak da osnuje novi nogometni klub. Kako u to vrijeme klubovi nisu smjeli nositi ime poduzeća ili tvornice, nazvan je MGS - Mesarsko građanska sloga, no kratica naziva kluba ustvari je značila: Mate Gavrilović i sinovi. Bio je prvi tajnik i kondicijski trener MGS-a koji je uskoro postao prvak regije Sisak, jer je doveo dva profesionalna igrača iz Zagreba i Siska koji u tvornici nisu morali ništa raditi nego samo igrati. Za vrijeme NDH imenovan je 1943. članom Tehničkog odbora Hrvatskog atletskog saveza, ali je brzo odstupio s te dužnosti. U novoj Jugoslaviji je od 1951. do 1955. bio referent i trener juniora Atletskog kluba *Dinamo* iz Zagreba.

Nakon rata, dok je radio kao trgovac, bio je zbog viška robe nevin osuđen na 11 mjeseci zatvora u Staroj Gradiški. Nakon povratka s odsluženja kazne sudski je dokazano da nije bio kriv. Poslije promjene brojnih poslova zatražio je, sa 46 godina kada se 1951. razbolio, prijevremenu mirovinu. I nakon umirovljenja i dalje je honorarno radio, kao recepcionar i turistički vodič na Jadranu od Dubrovnika do Paga, sve do 1988. kada su mu bile 83 godine. Govorio je četiri svjetska jezika. Bio je u braku s Anicom, rođ. Plavšić, iz Beograda. Imali su dvoje djece: sina Vladimira i kćer Jadranku, a oni su se također kao juniori bavili atletikom u Atletskom klubu *Dinamo*.

Franjo - Luka je zadnje godine proveo u Domu umirovljenika Trnje u Zagrebu. Do kraja svog životnog puta bio je iznimno vitalan pa je, između ostalog, glumio u kazališnim predstavama koje su organizirali umirovljenici. Preminuo je u 91. godini kao tada najstariji hrvatski atletičar i sportaš. Ostao je zapamćen u brojnim generacijama kao čovjek pun

životnog optimizma, stalno aktivan i sklon humoru. Supruga njegova brata bila je poznata zagrebačka kuglačica Donata Mihovilić - Predanić.

Izv.: Osobna izjava i arhiva supruge Predanićeva unuka, Dragice Predanić iz Zagreba.

Lit.: *Jugoslavenski sport 1933*, Zagreb, 1933.; *Jugoslovenska atletika 1921 - 1971*, Beograd, 1971.; Ž. Susić, "90 godišnji mladić Luka", *Atletika br. 4*, Zagreb, listopad, 1995.; I. Golec, *Petrinjski biografski leksikon*, Petrinja, 1999.; Lj. Gajić, *Prvenstva Jugoslavije u atletici*, Jagodina, 2003.; Lj. Gajić, *Seniorska Prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

Prvenstvo Kraljevine Jugoslavije u krosu 1930. u Zagrebu. S desna: Predanić, Koren i Šporn.
Prvenstvo Kraljevine Jugoslavije v krosu leta 1930 v Zagrebu. Z desne: Predanić, Koren in Šporn.

da s *Concordio* ni osvojil nobenega ekipnega naslova državnega prvaka v krosu, kar mu je uspelo na prvem nastopu leta 1927 z ekipo *Gradanskega*.

Na državnih prvenstvih je v vseh disciplinah, posamično in ekipno skupaj osvojil 15 naslovov prvaka, kar ga je konec 20. in na začetku 30. let uvrščalo med najuspešnejše atlete v državi. Bil je tudi večkratni zmagovalec prvenstev Zagrebške lahkoatletske podzveze: leta 1928 in 1929 na 1500 m, leta 1929 in 1931 na 5000 m ter med letoma 1928 in 1930 v krosu. Petkrat je postavil državne rekorde. Na 1500 m je pritekel tri rekorde, zadnjega 20. septembra 1930 v Zagrebu z rezultatom 4:14,2. Na 3000 m je rekord dosegel 25.

maja 1931 na Dunaju z rezultatom 9:20,3. Postavil je tudi rekord na 5000 m, in sicer 19. septembra 1930 v Zagrebu z rezultatom 16:19,6. Na letnih tablicah najboljših rezultatov Jugoslovanske lahkoatletske zveze je prvo mesto na 1500 m zasedel med letoma 1927 in 1928 ter leta 1930, na 5000 m pa leta 1930 in 1931.

Za reprezentanco je nastopil sedemkrat na štirih tekmovanjih med letoma 1927 in 1931. Na olimpijskih igrah v Amsterdamu leta 1928 je izpadel že v kvalifikacijah na 1500 m. Na balkanskih atletskih igrah v Atenah leta 1929 je osvojil bronasto medaljo z olimpijsko štafeto (1600 – 800 – 400 – 200 m). Imel je namen nastopiti na olimpijskih igrah v Los Angelesu leta 1932, prav zato se je naučil angleščine, vendar tistega leta športniki iz Jugoslavije niso sodelovali, razen Veljka Narančiča, ki je potoval na svoje stroške.

Tekmovalno kariero je končal z 28 leti, septembra 1933. Tudi po tem je ostal dejaven v športu. Postal je vodja lahkoatletske sekcije *Concordie*. Med poletnimi počitnicami je organiziral tekaška tekmovanja v Cavtatu in Rabu. Leta 1936 je sodeloval pri prvem organiziranem prenosu olimpijskega ognja čez ozemlje Jugoslavije, na poti od Olimpije na Peloponezu do Berlina. Takrat je živel v Beogradu, kjer je delal v tovarni Siemens, in je priložnostno poročal s športnih prireditev. Med letoma 1937 in 1939 je treniral mladince v atletski sekciji *Concordie*. Leta 1939 je bil eden od ustanoviteljev Društva prijateljev atletike v Zagrebu. Potem se je istega leta zaposlil v mesni industriji Gavrilović iz Petrinje kot korespondent in po nalogu lastnika ustanovil nov nogometni klub. Ker se takrat klubi niso smeli imenovati po podjetjih oziroma tovarnah, se je klub imenoval MGS – kar naj bi pomenilo Mesarsko građanska sloga (mesarsko-meščanska sloga), dejansko pa je kratica pomenila Mate Gavrilović in sinovi. Predanić je bil prvi tajnik in kondicijski trener kluba MGS, ki je kmalu postal prvak siške regije, tudi po zaslugi profesionalnih igralcev iz Zagreba in Siska, ki so ju zaposlili v tovarni, a sta samo igrala. V obdobju NDH je bil leta 1943 imenovan za člana tehničnega odbora Hrvaške atletske zveze, vendar je kmalu odstopil. V novi Jugoslaviji je bil med letoma 1951 in 1955 referent in trener mladincev Atletskega kluba *Dinamo* iz Zagreba.

Po vojni, ko je delal kot trgovec, je bil zaradi presežka v blagajni po nedolžnem obsojen na 11 mesecev zapor v Stari Gradiški. Po odsluženi kazni je bilo sodno dokazano, da ni bil kriv. Do leta 1951 se je selil iz službe v službo. Ko je pri 46 letih zbolel, je zaprosil za predčasno upokojitve. Tudi po upokojitvi pa je delal, in sicer kot receptor in vodič na Jadranski obali, od Dubrovnika do Paga, vse do leta 1988, ko je napolnil 83 let. Govoril je štiri svetovne jezike. Poročen je bil z Anico, roj. Plavšić, iz Beograda. Imela sta dva otroka: sina Vladimirja in hči Jadranko, ki sta se kot mladincev prav tako ukvarjala z atletiko, in sicer v Atletskem klubu *Dinamo*.

Franjo - Luka je zadnja leta preživel v domu za ostarele v Trnju v Zagrebu. Do konca življenjske poti je bil izjemno vitalen, in je med drugim celo igral v upokojenskih gledaliških predstavah. Umrl je v 91. letu, kot takrat najstarejši hrvaški atlet in športnik. Zpomnili so si ga kot človeka, ki je bil poln življenjskega optimizma, ves čas dejaven in duhovit. Soproga njegovega brata je bila znana zagrebška kegljačica Donata Mihovilić - Predanić.

Vir: Osebna izjava in arhiv soproge Predanićevega vnuka, Dragice Predanić iz Zagreba.

Lit.: *Jugoslavenski sport 1933*, Zagreb, 1933; *Jugoslovenska atletika 1921 - 1971*, Beograd, 1971; Ž. Susić, 90 godišnji mladić Luka, *Atletika* št. 4, Zagreb, oktober 1995; I. Golec, *Petrinjski biografski leksikon*, Petrinja, 1999; L. Gajić, *Prvenstva Jugoslavije u atletici*, Jagodina, 2003; L. Gajić, *Seniorska Prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

Predanić kao 90-godišnjak i najstariji hrvatski atletičar 1995. godine.
Predanić kot 90-letnik in najstarejši hrvaški atlet leta 1995.

FRANJO ZAKŠEK

(Zagreb, 13. III. 1906. – Zagreb, 16. I. 1981.)

Franjo Zakšek

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Franje rodom iz Brestanice (do 1953. Rajhenburg) i majke Francike iz Brežica. Otac mu je bio soboslikar, a majka radnica. Franjo mlađi je u Zagrebu izučio tipografski zanat. Bio je zaposlen u Grafičkom zavodu Hrvatske.

U mladosti se bavio šahom. U siječnju 1925. bio je, uz Emila Mesarića, jedan od osnivača i potom prvi referent Šahovske sekcije Sportskog kluba *Grafika* iz Zagreba. U ožujku iste godine pobijedio je na šahovskom Prvenstvu grafičara u Zagrebu u konkurenciji 13 igrača. Godine 1928. sudjelovao je kao član *Grafičara* (prijašnje *Grafike*) na međuklupskom Prvenstvu Zagreba, na kojem je njegova ekipa osvojila četvrto mjesto. U siječnju 1929. sudjelovao je u Zagrebu u osnivanju Grafičkog šahovskog kluba. Izabran je za potpredsjednika, a Daniel Metzner postao je prvi predsjednik kluba. Potom je sudjelovao u simultanki protiv svjetskog prvaka Aleksandra Aljehina, održanoj 16. prosinca 1930. u Zagrebu, koju je izgubio. U godinama koje su slijedile bio je aktivan kao sportski djelatnik u šahovskim organizacijama.

Njegov klub je, između ostaloga, bio ekipni prvak Zagreba i drugi na Prvenstvu Savske banovine 1936. Kao tajnik Grafičkog šahovskog kluba izabran je u ožujku 1941. u Upravni odbor Hrvatskog šahovskog saveza. Nakon osnivanja NDH raspuštena je dotadašnja uprava HŠS-a i nove vlasti su odredile povjerenika. U rujnu 1943. konstituirana je nova uprava HŠS-a s predsjednikom Vatroslavom Petekom, a Zakšek je ponovno izabran u vodstvo.

Nakon završetka II. svjetskog rata posvetio se u novoj Jugoslaviji kao sportski djelatnik stolnom tenisu. Godine 1948. bio je utemeljitelj i prvi predsjednik zagrebačkog Stolnoteniskog kluba *Grafičar*. U teškim gospodarstvenim prilikama i unatoč nestašici rekvizita vodio je klub s njemu svojstvenim poletom. Krajem 1951. *Grafičar* se fuzionirao sa Stolnoteniskom sekcijom *Borca* koji je u svojim redovima imao nekoliko odličnih igrača i bio 1950. prvak države za muške ekipe. U sezoni 1951./52. *Grafičar* je, predvođen Josipom Vogrincom, Aleksandrom Valkovićem i Franjom Blažijem, ponovno osvojio Saveznu ligu Jugoslavije, ali naknadno im je naslov oduzet i dodijeljen *Spartaku* iz Subotice, zbog navodno nepravilno obavljene fuzije. Ipak, ta je nepravda zaboravljena te je *Grafičar* i u sezoni 1953./54. postao prvak države, a tad je uz Vogrinca i Valkovića igrao i Zdenko Uzorinac. U godinama koje su slijedile klub je promijenio naziv u *Zagreb* i potom u *Vjesnik*, a postao je višestruki prvak Europe te najuspješniji muški klub u povijesti stolnog tenisa u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji.

Franjo Zakšek ostao je zapamćen kao flegmatičan i dobroćudan predsjednik koji je po tihom, ali djelotvornom, radu ostao zapamćen u klubu i u zagrebačkim i hrvatskim stolnoteniskim forumima. Ubraja se u najznačajnije stolnoteniske djelatnike u prvim poratnim godinama. Ukupno je u šahu i stolnom tenisu kao sportski djelatnik proveo više od trideset godina i ostavio je traga.

Njegov sin Boris Zakšek (1928. – 2015.), naslijedio je od oca ljubav prema stolnom tenisu. Bio je 1950-ih godina vrlo sposoban organizator, tajnik i tehnički rukovoditelj zagrebačkog Stolnoteniskog kluba *Grafičar*.

Lit.: Z. Jajčević, "Grafički šahovski klub u Zagrebu", *Povijest sporta* br. 53, Zagreb, listopad, studeni, prosinac 1982.; Z. Uzorinac, *50 godina Stolnoteniski klub Večernji list*, Bjelovar, 1999.; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingić*, Zagreb, 2003.; S. Peleh, *130 godina klupskog šaha u Zagrebu*, Zagreb, 2016.

Članovi prve uprave Grafičkog šahovskog kluba 1929. godine. Stoje s lijeva: I. Ohnjec, M. Katančić, S. Filipčić, V. Gmajnički i D. Vujčić. Sjede F. Zakšek, D. Metzner i E. Mesarić.

Članovi prve uprave Grafičnoga šahovskega kluba leta 1929. Z leve stojijo: I. Ohnjec, M. Katančić, S. Filipčić, V. Gmajnički in D. Vujčić. Sedijo: F. Zakšek, D. Metzner in E. Mesarić.

FRANJO ZAKŠEK

(Zagreb, 13. 3. 1906–Zagreb, 16. 1. 1981)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Franju po rodu iz Brestanice (do leta 1953 Rajhenburg) in materi Franciki iz Brežic. Oče je bil soboslikar, mati delavka.

Franjo mlajši se je v Zagrebu izučil za tipografa in se zaposlil v Grafičnem zavodu Hrvaške.

V mladosti se je ukvarjal s šahom. Januarja 1925 je bil z Emilom Mesarićem eden od ustanoviteljev in potem prvi referent šahovske sekcije Športnega kluba *Grafika* iz Zagreba. Marca istega leta je zmagal na šahovskem prvenstvu grafikov v Zagrebu, v konkurenci 13 igralcev. Leta 1928 je kot član *Grafičarja* (prejšnje *Grafike*) sodeloval na medklubskem prvenstvu Zagreba, na katerem je njegova ekipa osvojila četrto mesto. Januarja

1929 je bil med ustanovitelji Grafičnega šahovskega kluba v Zagrebu. Izvoljen je bil za podpredsednika, Daniel Metzner pa za prvega predsednika kluba. Sodeloval je v simultanki proti svetovnemu prvaku Aleksandru Aljehinu, ki je potekala 16. decembra 1930 v Zagrebu, in jo je izgubil. V naslednjih letih je bil dejaven kot športni delavec v šahovskih organizacijah. Njegov klub je bil med drugim ekipni prvak Zagreba in drugi na prvenstvu Savske banovine leta 1936. Kot tajnik Grafičnega šahovskega kluba je bil marca 1941 izvoljen v upravni odbor Hrvaške šahovske zveze. Po ustanovitvi NDH so dotedanjo upravo Hrvaške šahovske zveze razpustili, nova oblast pa je imenovala poverjenika. Septembra 1943 je bila postavljena nova uprava s predsednikom Vatroslavom Petkom, Zakšek pa je bil ponovno izvoljen v vodstvo.

Po koncu druge svetovne vojne se je v novi Jugoslaviji posvetil namiznemu tenisu. Leta 1948 je bil ustanovitelj in prvi predsednik zagrebškega Namiznoteniškega kluba *Grafičar*. V težkih gospodarskih razmerah in kljub pomanjkanju rekvizitov je klub vodil z zanj značilno vnemo. Konec leta 1951 se je *Grafičar* stopil z namiznoteniško sekcijo *Borca*, ki je bila leta 1950 državni prvak v moških ekipah, in je imela v svojih vrstah nekaj odličnih igralcev. V sezoni 1951/52 je *Grafičar* z Josipom Vogrincem, Aleksandrom Valkovićem in Franjem Blažijem ponovno osvojil jugoslovansko zvezno ligo, vendar so jim naslov odvzeli zaradi domnevno nepravilno izpeljane združitve klubov, in ga naknadno predali *Spartaku* iz Subotice. Krivica je bila kmalu pozabljena. *Grafičar* je že v sezoni 1953/54 postal državni prvak. Takrat je ob Vogrincu in Valkoviću igral še Zdenko Uzorinac. V naslednjih letih se je klub preimenoval v *Zagreb* in nato v *Vjesnik*, postal je večkratni evropski prvak ter najuspešnejši moški klub v zgodovini namiznega tenisa na Hrvaškem in v nekdanji Jugoslaviji.

Franja Zakška so si v klubu ter v zagrebških in hrvaških namiznoteniških krogih zapomnili kot mirnega in dobrodušnega predsednika, ki je deloval tiho in učinkovito. Uvrščajo ga med najpomembnejše namiznoteniške delavce povojnih let. V šahu in namiznem tenisu je kot športni delavec preživel prek trideset let in v razvoju obeh športov pustil sled.

Njegov sin Boris Zakšek (1928–2015) je podedoval očetovo ljubezen do namiznega tenisa. V 50. letih je bil zelo sposoben organizator, tajnik in tehnični vodja zagrebškega Namiznoteniškega kluba *Grafičar*.

Lit.: Z. Jajčević, Grafički šahovski klub u Zagrebu, *Povijest sporta* št. 53, Zagreb, oktober, november, december 1982; Z. Uzorinac, *50 let Stolnoteniski klub Večernji list*, Bjelovar, 1999; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingič*, Zagreb, 2003; S. Peleh, *130 let klupskog šaha u Zagrebu*, Zagreb, 2016.

Legende zagrebačkog stolnog tenisa. S lijeva sjede: Ž. Dolinar, F. Zakšek i J. Hrbud, a iza njih stoji J. Vogrinec.

Legende zagrebškega namiznega tenisa. Z leve sedijo: Ž. Dolinar, F. Zakšek in J. Hrbud, za njimi stoji J. Vogrinec.

Boris Zakšek

JOŽICA MERVAR - BAKI

(Trbovlje, 26. I. 1909. – Novi Marof, 11. V. 1997.)

Rođena je u brojnoj obitelji oca Mihaela i majke Ane, koja je imala jedanaestero djece. Njezin otac bio je rodom iz Klagenfurta (Celovca) koji je u vrijeme njegova rođenja bio u Austro-Ugarskoj Monarhiji, a danas je glavni grad savezne pokrajine Koruške u Republici Austriji. Sve do polovine XIX. stoljeća većina stanovnika u Klagenfurtu i Koruškoj bili su etnički Slovenci. Zbog posla u graditeljstvu otac se doselio i trajno nastanio u Trbovlju, gdje je upoznao njezinu majku. U Trbovlju je obitelj Mervar posjedovala nekoliko kuća, a dvojica Jožičine braće radila su u lokalnom rudniku.

Roditelji su joj dali ime Jožefa, ali ga je službeno promijenila 1985. nakon što su je cijeloga života svi zvali Jožica. U Zagreb se doselila kao mlada djevojka. Od 1924. do 1927. školovala se kod dr. Rikarda Kleinkida za zubotehničarku, a 1928. pohađala je licej u Bečkom Novom Mjestu (Wiener Neustadt). Nakon povratka u Zagreb nastavila je raditi kao zubotehničarka kod dr. Kleinkida sve do 1943. Po završetku II. svjetskog rata radila je u svojoj struci sve do odlaska u mirovinu.

U ranoj mladosti bila je članica Tjelovježbenog društva Sokol u Trbovlju. U Sloveniji je sokolski pokret imao veliku tradiciju, još od osnivanja Južnog sokola 1863. Po dolasku u Zagreb nastavila je s tjelovježbom kao članica Sokolskog društva Zagreb II. Stekla je status sokolske prednjakinje. Od 1930. radila je s mladim naraštajima u zagrebačkom Sokolu i prenosila im svoje stečeno znanje. Istodobno je kao svestrana sportašica sudjelovala na raznim natjecanjim u organizaciji Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Postala je vježbačica I. razreda u sportskoj gimnastici, a posebno je uspješna bila u skijanju i atletici. U prvom dijelu sportske karijere nastupala je do 1937. pod djevojačkim prezimenom Mervar, a potom se nakon udaje za Veljka Bakija, kolegu iz Sokola, nastavila natjecati pod novim prezimenom.

U natjecateljskoj je karijeri postigla nekoliko zapaženih rezultata. U veljači 1934. postala je u utrci na Medvednici prvakinja Sokolske župe Zagreb u skijaškom trčanju na 4 km. U kolovozu iste godine sudjelovala je na atletskom Prvenstvu SSKJ-a, održanom u sklopu velikog sokolskog sleta u Zagrebu. Na tom, dotad najmasovnijem atletskom prvenstvu u povijesti sokolskog pokreta u Jugoslaviji, osvojila je 6. mjesto u utrci na 100 m i u bacanju diska te 9. mjesto u utrci na 60 m. Na također masovnom atletskom Prvenstvu zagrebačkog Sokolskog okružja u listopadu 1935. bila je druga na 100 m i treća na 60 m. Potom je u proljeće 1936. sudjelovala u pripremnim natjecanjima gimnastičke reprezentacije za odlazak na Olimpijske igre u Berlinu. U Ljubljani je u sklopu priprema sudjelovala, kao članica državne reprezentacije, u susretu s ekipom Čehoslovačke. Treba napomenuti da su za vrijeme Kraljevine Jugoslavije na svim natjecanjima u sportskoj gimnastici nastupali isključivo članovi SSKJ-a koji je bio član Međunarodne gimnastičke federacije (FIG). U listopadu 1937. sudjelovala je na državnom Prvenstvu u sportskoj gimnastici, održanom u Zagrebu. U prilično jakoj konkurenciji zauzela je 12. mjesto, a pobjednica je bila Milena Sket iz Sokolskog društva Ljubljana I. Najbolji rezultat u svojoj sportskoj karijeri ostvarila je u siječnju 1938. na Jahorini, kad je na VII. prvenstvu SSKJ-a u skijanju pobijedila u disciplini skijaški likovi (slalom) i bila viceprvakinja u skijaškom trčanju na 6 km. Bila je to jedina pobjeda neke od članica sokolskih društava iz Zagreba na tom natjecanju. Svoj posljednji značajniji uspjeh ostvarila je u rujnu 1939. u Zagrebu na V. međužupskom prvenstvu SSKJ-a u atletici. Kao članica Sokolske župe Zagreb u štafeti na 4x100 m osvojila je 2. mjesto. Sudjelovala je i na jedinom održanom košarkaškom prvenstvu SSKJ-a 1940. u Borovu za muške i ženske ekipe te naraštajce. Pošto su na tom prvenstvu nastupile samo dvije ženske seniorske ekipe, igrala je na jedinjoj utakmici protiv ekipe Beograda, koju su zagrebačke košarkašice izgubile rezultatom 0:2. Na natjecanju je evidentirana pod prezimenom Mervar iako je već bila udana Baki.

Nakon sloma Kraljevine Jugoslavije te proglašenja NDH u travnju 1941., bio je rad svih sokolskih društava u Hrvatskoj zabranjen pa se Jožica za vrijeme rata nije aktivno bavila sportom.

JOŽICA MERVAR - BAKI (Trbovlje, 26. 1. 1909–Novi Marof, 11. 5. 1997)

Rojena je bila očetu Mihaelu in materi Ani, v družini z enajstimi otroki. Njen oče je bil iz Celovca, ki je bil takrat v Avstro-Ogrski, danes pa je glavno mesto zvezne dežele Koroške v Avstriji. Do polovice 19. stoletja je bila večina prebivalcev Celovca in Koroške Slovencev. Zaradi dela v gradbeništvu se je oče preselil v Trbovlje, kjer je spoznal bodočo ženo. V Trbovljah je imela družina Mervar nekaj hiš. Dva Jožičina brata sta delala v tamkajšnjem rudniku.

Starši so ji dali ime Jožefa, vendar ga je leta 1985 uradno spremenila, saj so jo vse življenje klicali Jožica. V Zagreb se je preselila kot mlado dekle. Med letoma 1924 in 1927 se je pri dr. Rikardu Kleinkidu izobraževala za zobno tehnico, leta 1928 pa obiskovala licej v Dunajskem Novem mestu (Wiener Neustadt). Po vrnitvi v Zagreb je do leta 1943 delala kot zobna tehničarka pri dr. Kleinkidu. Po koncu druge svetovne vojne je v svoji stroki delala vse do upokojitve.

V zgodnji mladosti je bila članica Telovadnega društva Sokol v Trbovljah. V Sloveniji je imelo sokolsko gibanje veliko tradicijo, še od ustanovitve Južnega sokola leta 1863. Po prihodu v Zagreb se je še naprej ukvarjala s telovadbo, in sicer kot članica Sokolskega društva Zagreb II. Postala je sokolska prednjakinja. Od leta 1930 je delala s podmladkom v zagrebškem Sokolu in nanj prenašala svoje znanje. Hkrati je kot vsestranska športnica sodelovala na različnih tekmovanjih v organizaciji Zveze sokolov Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Postala je telovadka prvega razreda v športni gimnastiki, posebej uspešna pa je bila v smučanju in atletiki. V prvem delu športne kariere do leta 1937 je nastopala pod dekliškim priimkom Mervar, po poroki z Veljkom Bakijem, sokolskim kolegom, pa je tekmovala pod novim priimkom.

V tekmovalni karieri je dosegla nekaj vidnih rezultatov. Februarja 1934 je postala prvakinja Sokolske župe Zagreb v smučarskih tekih na 4 km na Medvednici. Avgusta istega leta je sodelovala na atletskem prvenstvu SSKJ, ki je potekalo na velikem sokolskem zletu v Zagrebu. Na tem najbolj množičnem atletskem prvenstvu v zgodovini sokolskega gibanja v Jugoslaviji je osvojila šesto mesto v teku na 100 m in metu diska ter deveto mesto v teku na 60 m. Na še enem množičnem tekmovanju, prvenstvu zagrebškega sokolskega okrožja oktobra 1935, je bila druga na 100 m in tretja na 60 m. Spomladi 1936 je sodelovala na pripravljalnih tekmovanjih gimnastične reprezentance za olimpijske igre v Berlinu. V Ljubljani je med pripravami kot članica državne reprezentance sodelovala na srečanju z ekipo Češkoslovaške. Treba je omeniti, da so v obdobju Kraljevine Jugoslavije na vseh tekmovanjih v športni gimnastiki nastopali izključno člani sokolske zveze, ki je bila članica Mednarodne telovadne zveze (FIG). Oktobra 1937 je sodelovala na državnem prvenstvu v športni gimnastiki v Zagrebu. V dokaj močni konkurenci je zasedla 12. mesto, zmagovalka pa je bila Milena Sket iz Sokolskega društva Ljubljana I. Najboljši rezultat v športni karieri je dosegla januarja 1938 na Jahorini, ko je na sedmem prvenstvu SSKJ v smučanju zmagala v disciplini smučarskih likov (slalom) in bila podprvakinja v smučarskem teku na 6 km. To je bila edina zmaga kakšne članice sokolskih društev iz Zagreba na tem tekmovanju. Svoj poslednji pomembni uspeh je dosegla septembra 1939 v Zagrebu, na petem medžupskem prvenstvu SSKJ v atletiki. Kot članica Sokolske župe Zagreb je v štafeti 4 x 100 m osvojila drugo mesto. Sodelovala je tudi na edinem košarkarskem prvenstvu SSKJ, leta 1940 v Borovu za moške in ženske ekipe ter podmladek. Ker sta v članski konkurenci nastopili le dve ekipi, je igrala na edini tekmi proti Beogradu, ki so jo zagrebške košarkarice izgubile z 0 : 2. Tekmovala je pod priimkom Mervar, čeprav je že bila poročena in se je pisala Baki.

Bračni par Jožica i Veljko Baki.
Zakonca Jožica in Veljko Baki.

Po zlomu Kraljevine Jugoslavije in razglasitvi NDH aprila 1941 je bilo delo vseh sokolskih društev na Hrvaškem prepovedano, zato se Jožica med vojno ni dejavno ukvarjala s športom.

Po zlomu Kraljevine Jugoslavije in razglasitvi NDH aprila 1941 je bilo delo vseh sokolskih društev na Hrvaškem prepovedano, zato se Jožica med vojno ni dejavno ukvarjala s športom.

V novi Jugoslaviji je od leta 1945 skupaj s soprogom delovala v telovadnih organizacijah. Bila je članica gimnastične sekcije Fizkulturnega

Sokolašice na atletskom treningu. U sredini Jožica Mervar.

Sokolice na atletskom treningu. V sredini Jožica Mervar.

U novoj FNR Jugoslaviji od 1945. nastavila je djelovati u gimnastičkim organizacijama zajedno sa svojim suprugom. Bila je članica Gimnastičke sekcije Fiskulturnog društva *Dinamo* iz Zagreba, nakon čijeg je ukidanja 1949. pristupila Gimnastičkom društvu I. rajona. Godine 1950. društvo mijenja naziv u *Zagreb I.*, potom 1952. u *Partizan* - društvo za tjelesni odgoj *Zagreb I.* te 1961. u Gimnastičko društvo *Zagreb* (danas Zagrebačko tjelovježbeno društvo *Hrvatski sokol*). U tim je udruženjima imala značajnu ulogu kao načelnica i trenerica, a bila je aktiv-

na kao sportašica i nakon što je prošla četrdesetu godinu života. Na Prvenstvu Gimnastičkog saveza Hrvatske u skijanju 1951. u Planici pobijedila je u veleslalomu i bila druga u skijaškom trčanju na 3,5 km. Sastavljala je akademske vježbe i brinula se za pomladak. Godine 1952. pod njezinim je vodstvom proglašen DTO *Partizan Zagreb I* najboljim u Savezu za tjelesni odgoj *Partizan* NR Hrvatske. U tom periodu rukovodila je vježbama 60 omladinki i 25 članica. Aktivno je sudjelovala u organizaciji II. gymnaestrade održane 1957. u Zagrebu uz sudjelovanje nekoliko tisuća vježbača iz cijelog svijeta. Stekla je zvanje međunarodnog gimnastičkog suca te sudila na međunarodnim prvenstvima.

Jožica Mervar - Baki posvetila je sportskoj gimnastici gotovo cijeli svoj život. Za višedesetljetni rad i doprinos sportu dobila je 1962. tadašnje najviše društveno priznanje: Majsku nagradu Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu NR Hrvatske.

Nakon što su zagrebački Slovenci osnovali 1929. svoju udrugu - Narodnu knjižnicu i čitaonicu (NAKIČ) - aktivno se uključila u rad te preteče današnjeg Slovenskog doma. Bila je voditeljica omladinske sekcije NAKIČ-a. Uvijek je s ponosom isticala da je Slovenka. Za vrijeme II. svjetskog rata istakla se humanitarnim radom u pomažanju i spašavanju djece koja su bila po logorima. Nakon rata je dobila mnoga pisma zahvale od roditelja i djece kojima je pomogla.

I drugi članovi obitelji Mervar, koji su se doselili u Zagreb, ostvarili su uspješne karijere. Njezina braća Josip i Mihael bili su visokokvalificirani majstori elektrotehnike. Između dva svjetska rata u Zagrebu nije bilo čovjeka koji nije znao za njihovo poduzeće "Mervar i Hodniković" koje se između ostalog bavilo prodajom željeza i razne željezne robe. Njihova sestra Hildegard - Hilda Mervar udana Jović, bila je sudionica NOB-a i pukovnica JNA. U Zagrebu je radila kao glavna medicinska sestra u Bolnici Sestara milosrdnica (nakon rata Bolnica dr. Mladen Stojanović) te je istovremeno bila direktorica Škole za medicinske sestre, koja se nalazila u sklopu bolnice. U novoj Jugoslaviji neko je vrijeme sa svojim suprugom radila i na Vojnomedicinskoj akademiji (VMA) u Beogradu.

Jožičin suprug i partner u sportskim aktivnostima bio je Veljko - Veno Baki (Zagreb, 15. XII. 1908. – Zagreb, 6. IX. 1995.), sin Milana i Marije Firman. U rodnom gradu završio je s malom maturom Realnu gimnaziju i zanat za elektro montera kod majstora Ivana Pasphe i sinova. Radni vijek je proveo u zagrebačkoj Elektri u kojoj je prošao put od pripravnika do voditelja nabave.

Bio je istaknuti sokolski prednjak i starješina te natjecatelj između dva svjetska rata, kao i uspješni trener i sportski djelatnik nakon rata. U sportu je aktivno proveo više od pedeset godina. Obnašao je mnogobrojne dužnosti u sportskim organizacijama. Bio je 1945. jedan od osnivača Fiskulturnog društva komunalaca *Dinamo* iz Zagreba. Osnivač je i voditelj Plivačke sekcije i Sekcije za skokove u vodu Sportskog društva *Naprijed* (od 1961. SD *Medveščak*). Postao je 1971. prvi predsjednik Saveza za skokove u vodu Jugoslavije. Kao trener odgojio je brojne generacije u Sokolskom društvu Zagreb II, DTO *Partizanu Zagreb I* i Plivačkom klubu *Naprijed*, a kao savezni trener gimnastičarki Jugoslavije sudjelovao je na Olimpijskim igrama 1948. u Londonu. Bio je međunarodni gimnastički sudac na Svjetskom prvenstvu 1950. u Bazelu te savezni sudac u atletici, plivanju i skokovima u vodu. Dobitnik je Nagrade fizičke kulture Zagreba 1969. i Trofeja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1975.

društva *Dinamo* iz Zagreba. Po njegovi ukinitvi je leta 1949 prestopila v Telovadno društvo prvega rajona. Leta 1950 se je društvo preimenovalo v *Zagreb I*, nato leta 1952 v *Partizan Zagreb I* in leta 1961 v Gimnastično društvo *Zagreb* (danes Zagrebško telovadno društvo *Hrvaški sokol*). V teh društvih je imela pomembno vlogo načelnice in trenerke. Aktivna športnica je ostala tudi po štiridesetem letu. Na prvenstvu Gimnastične zveze Hrvaške v smučanju leta 1951 v Planici je zmagala v veleslalomu in bila druga v smučarskem teku na 3,5 km. Sestavljala je akademske vaje in skrbela za podmladek. Leta 1952 je pod njenim vodstvom *Partizan Zagreb I* postal najboljše društvo, ki je delovalo pod okriljem zveze *Partizan* na Hrvaškem. V tistem obdobju je v njeni ekipi vadilo 60 mladink in 25 članic. Aktivno je sodelovala v organizaciji druge gimnastrade leta 1957 v Zagrebu, na kateri je nastopilo več tisoč telovadcev z vsega sveta. Postala je mednarodna gimnastična sodnica in je sodila na mednarodnih prvenstvih.

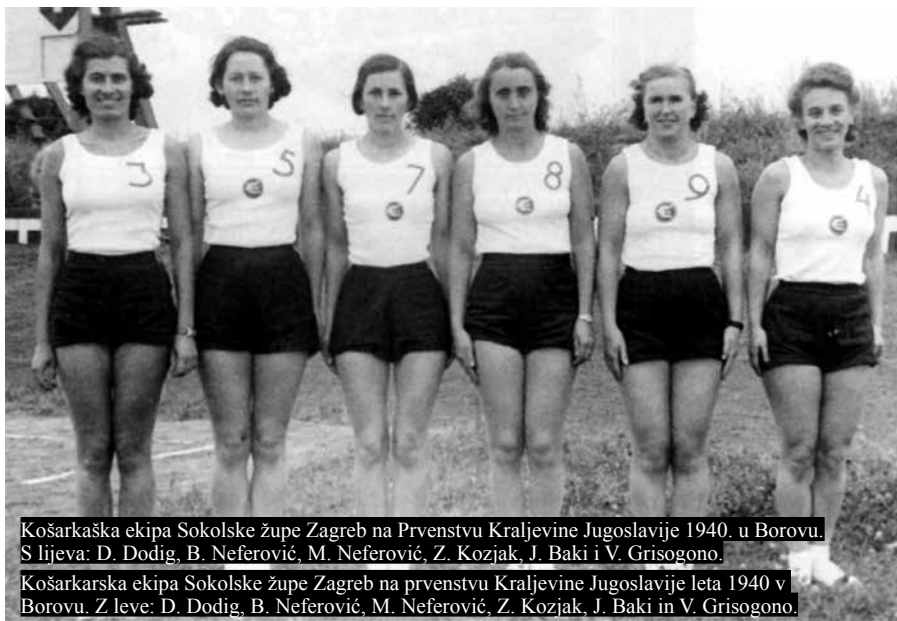
Jožica Mervar - Baki je športni gimnastiki posvetila skoraj vse življenje. Za več desetletij dolgo delo in prispevek k razvoju športa je leta 1962 prejela tedaj najvišje družbeno priznanje: majsko nagrado Republiškega sekretariata za prosveto, kulturo in telesno kulturo Hrvaške.

Ko so zagrebški Slovenci leta 1929 ustanovili svoje društvo – Narodno knjižnico in čitalnico (NAKIČ) –, se je aktivno vključila v njegovo delo. V predhodniku današnjega Slovenskega doma je vodila mladinsko sekcijo. Vedno je s ponosom poudarjala, da je Slovenka. Med drugo svetovno vojno se je izkazala s človekoljubnim delom, pomagala je pri reševanju otrok iz taborišč. Po vojni je prejela veliko zahvalnih pisem staršev in otrok, ki jim je pomagala.

Tudi drugi člani družine Mervar, ki so se preselili v Zagreb, so ustvarili uspešne kariere. Njena brata Josip in Mihael sta bila visokokvalificirana mojstra elektrotehnike. Med obema vojnoma v Zagrebu ni bilo človeka, ki ne bi poznal podjetja Mervar in Hodniković, ki se je med drugim ukvarjalo s prodajo železa in železnine. Njihova sestra Hildegard Mervar, poročena Jović, je bila udeleženka NOB in polkovnica JLA. V bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu (po vojni so jo poimenovali po dr. Mladenu Stojanoviću) je bila glavna medicinska sestra in direktorica šole za medicinske sestre, ki je delovala v bolnišnici. V novi Jugoslaviji je Hilda, kot so jo imenovali, nekaj časa s soprogom delala tudi na Vojaški medicinski akademiji (VMA) v Beogradu.

Jožičin soprog in partner v športnih aktivnostih je bil Veljko Baki - Veno (Zagreb, 15. 12. 1908–Zagreb, 6. 9. 1995), sin Milana in Marije, rojene Firman. V rojstnem mestu je končal malo maturo ter se izučil za elekromonterja pri mojstru Ivanu Paspu in sinovih. Do upokojitve je delal v zagrebški Elektri, v kateri je prešel pot od pripravnika do vodje nabave.

Bil je sokolski prednjak in starešina, med obema vojnoma tekmovalec, po vojni pa uspešen trener in športni delavec. V športu je aktivno deloval prek petdeset let. Opravljal je številne funkcije v športnih organizacijah. Leta 1945 je bil med ustanovitelji Fizičnega društva komunalnih delavcev *Dinamo* iz Zagreba. Bil je ustanovitelj in vodja plavalne sekcije in sekcije za skoke v vodo Športnega društva *Naprijed* (od leta 1961 *Medveščak*). Leta 1971 je postal prvi predsednik Zveze za skoke v vodo Jugoslavije. Kot trener je vzgojil številne generacije v Sokolskem društvu *Zagreb II*, DTO *Partizan Zagreb I* in Plavalnem klubu *Naprijed*, kot zvezni trener jugoslovanskih telovadk pa je sodeloval na olimpijskih igrah v Londonu leta 1948. Bil je mednarodni gimnastični sodnik na svetovnem prvenstvu leta 1950 v Baslu ter zvezni sodnik v atletiki, plavanju in skokih v vodo. Je dobitnik nagrade telesne kulture Zagreba leta 1969 in nagrade Zveze za telesno kulturo Hrvaške leta 1975.

Košarkaška ekipa Sokolske župe Zagreb na Prvenstvu Kraljevine Jugoslavije 1940. u Borovu. S lijeva: D. Dodig, B. Neferović, M. Neferović, Z. Kozjak, J. Baki i V. Grisogono.
Košarkarska ekipa Sokolske župe Zagreb na prvenstvu Kraljevine Jugoslavije leta 1940 v Borovu. Z leve: D. Dodig, B. Neferović, M. Neferović, Z. Kozjak, J. Baki in V. Grisogono.

Jožičin i Veljkov sin jedinac Dejan Baki (Zagreb, 17. VI. 1946.), diplomirani je ekonomist i nakon umirovljenja živi u Rijeci. U mladosti se bavio rukometom u Rukometnom klubu *Zagreb* te tako nasljedio svoje roditelje u ljubavi prema sportu. Bračni par Baki pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Dejana Bakija iz Rijeke; autorova arhiva.

Lit.: H. Macanović, *Sokolski slet 1874 - Zagreb - 1934*, Zagreb, 1934.; *Sokolski glasnik br. 39*, Ljubljana, 18. listopada 1935.; *Sokolski glasnik br. 23*, Ljubljana, 5. lipnja 1936.; *Sokolski glasnik br. 33*, Beograd, 23. listopada 1937.; *Sokolski glasnik br. 4*, Beograd, 29. siječnja 1939.; *Sportski leksikon*, Zagreb, 1984.; N. Resanović, *Zagrebačko tjelovježbeno društvo Hrvatski sokol*, Zagreb, 2002.; F. Škiljan, "Pisanja slovenskog časopisa *Odmev* 1932. i 1933.", *Studia lexicografica br. 1*, Zagreb, 2011. S. S. Simović, P. D. Pavlović, *Košarka na prostorima bivše Jugoslavije do maja 1945. godine*, Banja Luka, 2012.

MIRKO ŠUŠTIĆ

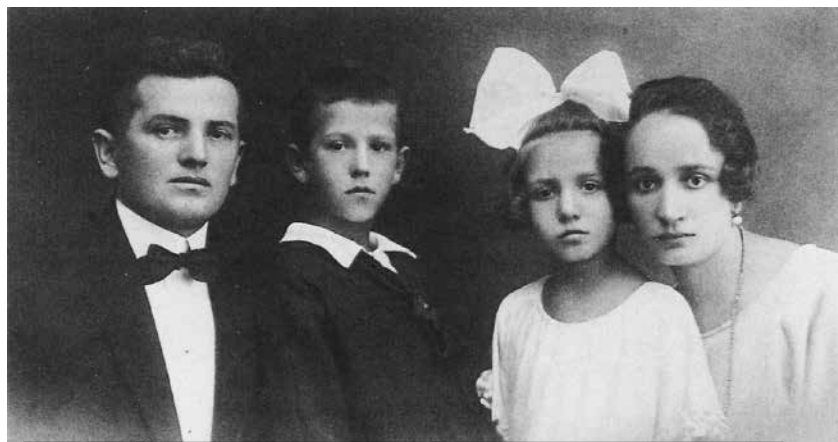
(Dutovlje, Općina Sežana, 31. VIII. 1912. – Visoke Tatre, Slovačka, 18. XII. 1983.)

Njegov otac Anton bio je Hrvat, a majka Ema, rođ. Širca, Slovenka rodom iz Dutovlja. Imao je dvije godine mlađu sestru Slavicu. Najranije djetinstvo proveo je u Dutovlju, a potom se s obitelji preselio u Karlovac. Roditelji su mu se 1927. rastali te je s majkom i sestrom otišao u Bučicu kraj Gline, gdje je župnik bio majčin rođak franjevac Ambroz Širca, rodom iz Pliskovice kod Sežane. Potom se 1930. sele u Jakšić kod Nove Gradiške kamo je Širca bio premješten za župnika. Mirkova majka radila je kao domaćica u župnom dvoru, a preminula je 1933. od upale slijepog crijeva. Njegov otac je u to vrijeme živio u Zagrebu, a sestra Slavica preselila se kod tete u Karlovac i tamo udala 1935. godine.

Mirko se školovao u Karlovcu, Zagrebu i Petrinji, a maturirao je 1932. na požeškoj gimnaziji. Kao srednjoškolac bio je član Atletske sekcije Hrvatskog sportskog kluba *Concordia* iz Zagreba. Na Prvenstvu Kraljevine Jugoslavije 1931. u Zagrebu osvojio je dva treća mjesta kao član klupskih štafeta na 4x400 m i 800+400+200+100 m (Balkanska štafeta). S *Concordijom* je sudjelovao u osvajanju ekipnog naslova prvaka države na prvenstvu održanom u tri dijela 1931. u Zagrebu, Ljubljani i Pančevu. Na godišnje državne atletske tablice 1930. i 1931. uvršten je s rezultatima u sprintu i skoku u dalj. Po završetku gimnazije studirao je u Poljskoj na Visokoj školi za tjelesni odgoj. Postao je jedan od prvih diplomiranih profesora tjelesnog odgoja s područja tadašnje Kraljevine Jugoslavije. Po povratku u zemlju radio je u Ministarstvu fizičkog vaspitanja u Beogradu. Predavao je u Višoj školi za nastavnike tjelesnog odgoja u Beogradu od 1939. do 1940. Bio je i kondicijski trener Beogradskog sportskog kluba, tada državnog prvaka u nogometu. Nakon raspada Jugoslavije zbog njemačke vojne agresije te osnivanja Nezavisne Države Hrvatske u travnju 1941., vratio se Šuštić u Zagreb i radio je kao sportski djelatnik. Bio je, između ostalog, zadužen za sport u Ustaškoj mladeži koja je pod svojom kontrolom imala sva natjecanja mladih sportaša u državi do 21. godine starosti. Vodio je brojnu

hrvatsku reprezentaciju Ustaške mladeži na 1. sportskim igrama Europske mladeži 1942. u Milanu. U razdoblju 1942. – 1943. bio je i u rukovodstvu Hrvatskog atletske saveza.

Potom, kao jedan od važnijih sportskih dužnosnika NDH, odlazi u partizane. U proljeće 1944. nalazio se na oslobođenom teritoriju pod kontrolom Narodno oslobodilačke vojske (NOV) u Topuskom. Bio je predstavnik Odjela narodnog zdravlja Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (ZAVNOH), koji je bio nadležan i za fizičku

Obitelj Šuštić 1922. u Karlovcu. S lijeva: otac Anton, Mirko, sestra Slavica i majka Ema.
Družina Šuštić leta 1922 v Karlovcu. Z leve: oče Anton, Mirko, sestra Slavica in mati Ema.

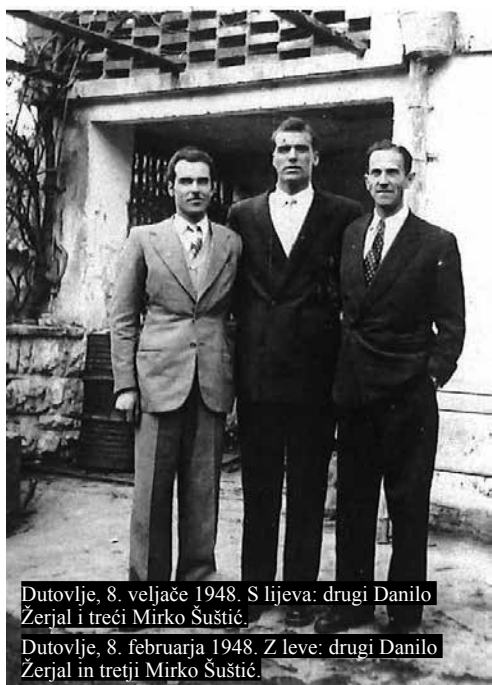
Jožičin in Veljkov sin edinec Dejan Baki (Zagreb, 17. 6. 1946) je diplomirani ekonomist in po upokojitvi živi na Reki. Podedoval je ljubezen staršev do športa in v mladosti igral roket v Rokometnem klubu *Zagreb*. Zakonca Baki sta pokopana na zagrebškem pokopališču Mirogoj.

Vira: Izjava in arhiv sina Dejana Bakija z Reke; avtorjev arhiv.

Lit.: H. Macanović, *Sokolski slet 1874 - Zagreb - 1934*, Zagreb, 1934; *Sokolski glasnik* št. 39, Ljubljana, 18. oktober 1935; *Sokolski glasnik* št. 23, Ljubljana, 5. junij 1936; *Sokolski glasnik* št. 33, Beograd, 23. oktober 1937; *Sokolski glasnik* št. 4, Beograd, 29. januar 1939; *Sportski leksikon*, Zagreb, 1984; N. Resanović, *Zagrebačko tjelovježbeno društvo Hrvatski sokol*, Zagreb, 2002; F. Škiljan, *Pisanja slovenskog časopisa Odmev 1932. i 1933.*, *Studia lexicografica* št. 1, Zagreb, 2011; S. S. Simović, P. D. Pavlović, *Košarka na prostorima bivše Jugoslavije do maja 1945. godine*, Banja Luka, 2012.

MIRKO ŠUŠTIĆ

(Dutovlje pri Sežani, 31. 8. 1912–Visoke Tatre, Slovaška, 18. 12. 1983)

Dutovlje, 8. veljače 1948. S lijeva: drugi Danilo Žerjal i treći Mirko Šuštić.

Dutovlje, 8. februara 1948. Z leve: drugi Danilo Žerjal in tretji Mirko Šuštić.

Njegov oče Anton je bil Hrvat, mati Ema, roj. Širca, pa Slovenka iz Dutovelj. Imel je dve leti mlajšo sestro Slavico. Najzgodnejše otroštvo je preživel v Dutovljah, potem pa se je družina preselila v Karlovec. Ko so se leta 1927 starši ločili, je z materjo in sestro odšel v Bučico pri Glini, kjer je mati dobila delo pri sorodniku, frančiškaneu Ambrozu Širci iz Pliskovice pri Sežani. Ko je bil leta 1930 župnik Širca premeščen, so se z njim preselili v Jakšić pri Novi Gradiški. Tam je bila Mirkova mati župnijska gospodinja. Umrla je leta 1933 zaradi vnetja slepiča. Njegov oče je takrat živel v Zagrebu, sestra Slavica pa v Karlovcu, kamor se je preselila k teti, in se tam leta 1935 tudi poročila.

Mirko se je šolal v Karlovcu, Zagrebu in Petrinji, maturiral pa je na požeški gimnaziji leta 1932. Kot srednješolec je bil član atletske sekcije Hrvaškega športnega kluba *Concordia* iz Zagreba. Na prvenstvu Kraljevine Jugoslavije leta 1931 v Zagrebu je osvojil dve tretji mesti kot član klubskih štafet 4 x 400 m in 800 + 400 + 200 + 100 m (balkanska štafeta). Istega leta je na državnem prvenstvu, ki je potekalo v treh delih, v Zagrebu, Ljubljani in Pančevu, s *Concordio* osvojil naslov ekipnega državnega prvaka. Na državno atletske lestvico je bil

leta 1930 in 1931 uvrščen z rezultati v sprintu in skoku v daljino. Po koncu gimnazije je študiral na Poljskem, na visoki šoli za telesno vzgojo. Postal je eden od prvih diplomiranih profesorjev telesne vzgoje na območju tedanje Kraljevine Jugoslavije. Po vrnitvi domov je delal na ministrstvu za telesno vzgojo v Beogradu. Med letoma 1939 in 1940 je predaval na Višji šoli za učitelje telesne vzgoje v Beogradu. Bil je tudi kondicijski trener Beograjskega športnega kluba, takrat državnega prvaka v nogometu. Po napadu Nemčije na Jugoslavijo, razpadu te države in ustanovitvi NDH aprila 1941 se je Šuštić vrnil v Zagreb in tam delal kot športni delavec. Med drugim je bil zadolžen za šport v organizaciji Ustaška mladina, ki je skrbel za tekmovanja mladih športnikov do 21. leta starosti. Bil je vodja številne reprezentance Ustaške mladine na prvih evropskih mladinskih športnih igrah leta 1942 v Milanu. Med letoma 1942 in 1943 je bil v vodstvu Hrvaške atletske zveze.

Bil je eden od pomembnejših športnih funkcionarjev NDH, ko se je odločil oditi v partizane. Spomladi 1944 je bil na osvobojenem ozemlju v Topuskem, ki ga je nadzorovala Narodnoosvobodilna vojska (NOV). Deloval je v oddelku za narodno zdravje pri Pokrajinskem antifašističnem svetu narodne osvoboditve Hrvaške (ZAVNOH), ki je bil zadolžen tudi za telesno kulturo. Sodeloval je na sestanku 24. aprila, na katerem so se dogovorili o ustanovitvi športnega društva na osvobojenem ozemlju. Sestanka sta se udeležila tudi predstavnika Zveze antifašistične

Mirko sa suprugom Gertrudom, 1952. u Caracasu.
Mirko s soprogo Gertrudo leta 1952 v Caracasu.

kulturu. Na sastanku održanom 24. travnja s predstavnikom Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Hrvatske (USAOH), Miroslavom Kreačićem (kojemu je otac bio Slovenac) i s Mirkom Oklobdžijom, predstavnikom Korpusa narodne obrane, dogovorio je da se na oslobođenom teritoriju osnuje jedno sportsko društvo sa svim sekcijama. Na osnovi toga dogovora u Topuskom je 12. studenog iste godine održan osnivački sastanak Sportskog kluba *Partizan* čija je djelatnost trebala obuhvatiti 19 sportskih grana. Prva sjednica Inicijativnog odbora *Partizana* održana je 14. studenog, a među osam članova bio je i Mirko Šuštić. Osnivači *Partizana* u Topuskom predvidjeli su da taj

klub preuzme cjelokupni fiskulturni rad u oslobođenoj Hrvatskoj. U međuvremenu je Šuštić odlukom ZAVNOH-a postao referent i rukovoditelj novoosnovanog Odsjeka za fizičku kulturu i sport u Odjelu narodnog zdravlja. Bio je upravitelj i predavač za sve sportske predmete na Tečaju za voditelje fiskulture u jedinicama NOV-a i u organizacijama USAOH-a, koji je održan od 23. listopada do 1. prosinca 1944. u Glini s 33 polaznika.

Predsjedništvo ZAVNOH-a 22. prosinca 1944. u Topuskom donosi Uputstvo o Zemaljskom fizkulturnom odboru kao budućem najvišem sportskom tijelu u Hrvatskoj. Četiri mjeseca poslije, 24. travnja 1945. u Šibeniku, održana je konferencija Privremenog odbora Zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske. U Izvršni odbor ušlo je 16 članova. Za predsjednika je izabran dr. Srećko Šilović i za prvog tajnika Mirko Šuštić. Po završetku II. svjetskog rata postao je Šuštić prvi tajnik Zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske (ZFOH).

U Zagrebu je od 14. do 19. kolovoza 1945. održan Prvi fiskulturni slet Hrvatske s približno 5000 sudionika. U programu tog sleta, pored klasičnog masovnog sletskog nastupa svih dobnih kategorija, održana su natjecanja u 14 sportova za Prvenstvo Federalne Hrvatske. Kao tajnik ZFOH-a dao je veliki doprinos u organizaciji te manifestacije. Potom je u Zagrebu od 2. do 4. prosinca iste godine održana Prva redovna skupština ZFOH-a na kojoj je, uz ostale zaključke, odlučeno da organizacija promjeni naziv u Fiskulturni odbor Hrvatske (FISAH). Na toj je skupštini Šuštić izabran u Upravni odbor kao drugi potpredsjednik, uz predsjednika dr. Srećka Šilovića i prvog potpredsjednika Borivoja Vuksana. Ujedno je određen za jednog od delegata FISAH-a na Prvoj redovnoj skupštini Fiskulturnog odbora Jugoslavije, koja je održana od 14. do 16. prosinca u Beogradu. Na toj je skupštini naziv organizacije promijenjen u Fiskulturni savez Jugoslavije (FISAJ). Potom je 1947. u Sarajevu bio voditelj Tečaja za fiskulturne referente održanog zbog potreba omladinskih radnih brigada na pruzi Šamac – Sarajevo. Predavao je na Višoj fiskulturnoj školi u Zagrebu 1945. – 1947. Izabran je 1948. na mjesto stručnog sekretara FISAJ-a u Beogradu, tada vodeće sportske organizacije u državi. Generalni sekretar FISAJ-a od 1945. do 1950. bio je Miroslav Kreačić.

Godine 1950. godine Mirko je iz nepoznatih razloga prebjegao u grad Trst koji je tada bio dio Slobodnog teritorija Trsta. Živio je neko vrijeme u Trstu kod tete dok nije dobio sve potrebne dokumente. Potom je 6. listopada 1950. otišao u izbjeglički kamp kod Napulja. U kampu je upoznao svoju buduću suprugu Gertrud Kopetzky, rodom sa češko-njemačke granice. Nakon dobivanja potrebnih dozvola zajedno su kao emigranti otputovali u Argentinu i neko vrijeme živjeli u toj državi kod njegove druge tete, a od 1952. trajno su se nastanili u Caracasu, glavnom gradu Venezuele.

Po dolasku u Caracas nastavio se baviti sportskom edukacijom i organizacijom još punih trideset godina. Najprije je dobio posao docenta za atletiku na Vojnoj akademiji, a surađivao je i s Institutom za sport. Potom ga je Atletski savez Venezuele 1958. zadužio da vodi brigu o trkačima državne reprezentacije po specijalnostima. Doveo je u reprezentaciju trenera Miroslava Dobrina - Minču iz Zagreba, koji je također bio emigrant, a otprije je s venezuelским sportašima radio i mađarski trener Ladislav Lazar. Pod njihovim je vodstvom atletika u Venezueli doživjela veliki procvat. Na Panameričkim igrama 1959. u Čikagu štafeta na 4x100 m (Clive Bonas, Lloyd Murad, Emilio Romero i Rafael Romero) osvojila je srebrnu medalju. Potom je na Olimpijskim igrama 1960. u Rimu štafeta na 4x100 m u istom sastavu zauzela 5. mjesto, što je bio povijesni rezultat.

Šuštić je od 1958. do 1983. radio kao profesor na Pedagoškom institutu u Caracasu. Vodio je katedre za atletiku, fiziologiju i znanstvene principe treninga. Kao jedan od najvećih stručnjaka u Venezueli dao je veliki doprinos

mladine Hrvaške (USAOH) Miroslav Kreačić (njegov oče je bil Slovenec) in Narodnoobrambnega korpusa Mirko Oklobdžija. Na podlagi tega dogovora so 12. novembra v Topuskem sklicali pripravljalni sestanek za ustanovitev Športnega kluba *Partizan*, v katerem bi delovali športniki iz 19 panog. Prva seja iniciativnega odbora *Partizana* je potekala 14. novembra, med osmimi ustanovnimi člani kluba pa je bil tudi Mirko Šuštić. Ustanovitelji *Partizana* v Topusku so določili, da bo klub osrednje telo, ki bo skrbelo za telesno vadbo v osvobojeni Hrvaški. V tistem obdobju je Šuštić z odločitvijo ZAVNOH postal referent ter vodja novoustanovljenega oddelka za telesno kulturo in šport. Od 23. oktobra do 1. decembra 1944 je v Glini vodil tečaj za vodje fizikturnih enot v NOV in organizacijah USAOH, ki ga je obiskovalo 33 udeležencev. Predaval je vse športne predmete.

Predsedstvo ZAVNOH-a je 22. decembra 1944 v Topuskem sprejelo odločitev o ustanovitvi Pokrajinskega fizikturnega odbora (ZFOH) kot najvišjega športnega telesa na Hrvaškem. Štiri mesece pozneje, 24. aprila 1945, je v Šibeniku potekala konferenca začasnega odbora ZFOH-a; v vodstvo je bilo izvoljenih 16 članov, predsednik je postal dr. Srećko Šilović, prvi tajnik pa Mirko Šuštić. Šuštić je bil tudi prvi poveljni tajnik ZFOH-a.

V Zagrebu je bil od 14. do 19. avgusta 1945 prvi fizikturni zlet Hrvaške s približno 5 tisoč udeleženci. Poleg klasičnega množičnega zletnega nastopa vseh starostnih skupin so potekala tudi tekmovanja v 14 športih za hrvaško prvenstvo. Kot tajnik ZFOH-a je Šuštić pomembno prispeval k uspešnosti te prireditve. Od 2. do 4. decembra istega leta je potekala prva redna skupščina ZFOH-a, na kateri so to organizacijo preimenovali v Fizikturni odbor Hrvaške (FISAH). Na skupščini je bil Šuštić izvoljen v upravni odbor, kot drugi podpredsednik. Predsednik je ostal dr. Srećko Šilović, prvi podpredsednik pa je postal Borivoj Vuksan. Šuštić je bil izvoljen tudi za enega od FISAH-ovih delegatov na prvi redni skupščini Fizikturnega odbora Jugoslavije, ki je bila od 14. do 16. decembra v Beogradu. Na tej skupščini so organizacijo preimenovali v Fizikturno zvezo Jugoslavije (FISAJ). Leta 1947 je Šuštić v Sarajevu vodil tečaj za fizikturne referente mladinskih delovnih brigad, ki so sodelovale v delovni akciji za izgradnjo proge Šamac–Sarajevo. Med letoma 1945 in 1947 je predaval na Višji fizikturni šoli v Zagrebu. Leta 1948 je postal strokovni sekretar FISAJ-a v Beogradu, takrat vodilne športne organizacije v državi. Med letoma 1945 in 1950 je bil generalni sekretar FISAJ-a Miroslav Kreačić.

Leta 1950 je Mirko Šuštić pobegnil v Trst, ki je bil takrat del Svobodnega tržaškega ozemlja. Tam je živel pri teti vse, dokler ni dobil potrebnih dokumentov za nadaljevanje poti. 6. oktobra 1950 je odšel v begunsko taborišče pri Neaplju, kjer je kasneje spoznal svojo bodočo soprogo Gertrud Kopetzky, po rodu s češko-nemške meje. Po pridobitvi potrebnih dovoljenj sta skupaj odpotovala v Argentino. Tam sta nekaj časa živela pri njegovi drugi teti, potem pa sta se leta 1952 za stalno naselila v Caracasu, glavnem mestu Venezuele.

V Caracasu se je spet začel ukvarjati s športno vzgojo in organizacijo ter na tej poti vztrajal še polnih trideset let. Najprej je delal kot docent za atletiko na vojni akademiji in sodeloval z Inštitutom za šport. Potem mu je Atletska zveza Venezuele leta 1958 naložila, da poskrbi za člane državne tekaške reprezentance vseh disciplin. V

reprezentanco je pripeljal trenerja Miroslava Dobrino - Minča iz Zagreba, ki je bil tudi emigrant. Že prej je z venezuelskimi tekači delal tudi madžarski trener Ladislav Lazar. Pod njihovim vodstvom je atletika v Venezueli doživela velik razcvet. Na vseameriških igrah v Chicagu leta 1959 je štafeta 4 x 100 m (Clive Bonas, Lloyd Murad, Emilio Romero in Rafael Romero) osvojila srebrno medaljo. Na olimpijskih igrah v Rimu leta 1960 je štafeta 4 x 100 m v isti postavi zasedla peto mesto, kar je bil zgodovinski rezultat.

Šuštić je med letoma 1958 in 1983 delal kot profesor na Pedagoškem inštitutu v Caracasu. Vodil je katedre za atletiko, fiziologijo in znanstvena načela treninga.

Mirko Šuštić sa sestričnima 6. listopada 1950. u Trstu.

Mirko Šuštić s sestričnima 6. oktobra 1950 v Trstu.

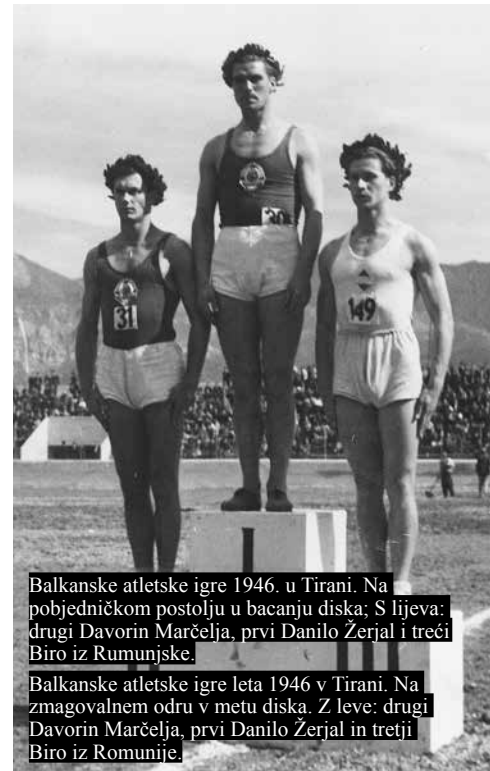
znanstvenom pristupu sportu. Bio je uvjeren u potrebu programiranog vježbanja odraslih i na tome je radio u lokalnom *Altamira tenis klubu*, a supruga mu je u sklopu tog kluba držala trgovinu s teniskom i sportskom opremom. Kao autor i koautor objavio je na španjolskom jeziku više stručnih publikacija sa sportskom tematikom. Znao je pet jezika. Redovito je posjećivao rodbinu u Jugoslaviji i sestru koja je krajem 1930-ih sa suprugom Ivom Tužinskyjem otišla živjeti u Brno. Zadnji put je posjetio sestru samo nekoliko mjeseci nakon umirovljenja. Tom je prilikom otišao na skijanje u Visoke Tatire u tadašnjoj Čehoslovačkoj, a navečer ga je u baru udarila kap i preminuo je u 72. godini života. Pokopan je na gradskom groblju u Caracasu. U Venezueli su iza njega ostali supruga Gertrud i dvoje djece: sin Andres i kći Vivian.

Živio je, studirao, privremeno boravio i radio u čak osam država različitih društvenih uređenja, a preminuo u devetoj. Imao je vrlo neobičan životni put s brojnim preseljenjima i promjenama posla, ali sve je uvijek bilo vezano uz sport. Zato što je emigrirao, njegova biografija nije bila uvrštena niti u jedan sportski leksikon i enciklopediju sve do danas, premda je bio jedan od prvih sportskih djelatnika u FNR Jugoslaviji i Federalnoj Hrvatskoj. O njegovoj životnoj sudbini nakon emigriranja nije se ništa pozudano znalo dulje od 65 godina - sve do pripreme ove monografije.

Bio je zaslužan i za dolazak u Venezuelu Danila Žerjala (Dutovlje, 11. II. 1919. – Caracas, 16. VIII. 1984.) atletičara koji je tamo nastavio sportsku karijeru. Danilo Žerjal bio je u braku s njegovom sestričnom Milenom Širca i također je bio čovjek vrlo neobične životne sudbine na koju je najviše utjecala politička situacija Slovenaca u Primorskoj nakon I. svjetskog rata i poratne prilike u drugoj Jugoslaviji. Kao vrhunski sportaš nastupao je pod tri različita imena i prezimena u tri države. U bacanju diska i kladiva bio je državni prvak, reprezentativac i rekorder Jugoslavije, Italije i Venezuele. Šesterostruki uzastopni prvak FNR Jugoslavije u bacanju diska postao je 1945. u Zagrebu, 1946. u Ljubljani, 1947. u Celju, 1948. u Zagrebu, 1949. u Beogradu i 1950. u Zagrebu. Prvak Italije u bacanju kladiva bio je 1952. u Bologni. Kao atletičar sudjelovao je na Olimpijskim igrama 1948. u Londonu, Europskom prvenstvu 1946. u Oslu i 1950. u Bruxellesu, te u brojnim regionalnim prvenstvima i igrama na dva kontinenta. Prvak i rekorder Balkana u bacanju diska postao je 1946. u Tirani (47,21 m). Godine 1951. ostvario je četvrti rezultat na svijetu u bacanju kladiva (58,80 m). Iz Jugoslavije je 1952. i Žerjal emigrirao, a potom je bio nezadovoljan svojim statusom u Italiji pa ga je Šuštić 1957. pozvao u Caracas i poslao mu garantno pismo. Pod imenom Daniel Cereali postao je najbolji atletičar u Venezueli. Bio je višestruki prvak Južne i Srednje Amerike u bacanju diska i kladiva, a na Panameričkim igrama 1959. u Čikagu bio je finalist u obje discipline. Zadnji put nastupio je za reprezentaciju Venezuele na Bolivarskim igrama u Ekvadoru 1965. kad je postao prvak u bacanju kladiva. Žerjalova uspješna sportska karijera trajala je punih 25 godina. Smrtno je stradao u 66. godini u prometnoj nesreći, samo osam mjeseci nakon smrti Mirka Šuštića. Zahvaljujući velikom trudu njegove kćeri Anny pokopan je 1998. u rodnoj Sloveniji. O njegovu životu je 2014. u Sloveniji snimljen dokumentarni film: "Danilo Žerjal, športni velikan s Krasa".

Izv.: Izjava i arhiva Anny Žerjal - Cereali iz Trsta, izjava Mirka Vanića iz Zagreba.

Lit.: H. Macanović, "Škola za nastavnike tjelesnog vježbanja u Beogradu", *Soko na Jadranu br. 11/12*, Split, studeni-prosinac 1938., S. Cerjan, "Uz 25-godišnjicu stvaranja Zemaljskog fizkultutnog odbora Hrvatske", *Povijest sporta br. 3*, Zagreb, rujan 1970.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P-Ž*, Zagreb, 1977.; A. Naranjo, "Mirko Sustic fue precursor del aerobismo en Venezuela", *El Nacional*, Caracas, 28. prosinca 1983.; S. Cerjan "U povodu 40 godišnjice stvaranja privremenog zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske", *Povijest sporta br. 64*, Zagreb, travanj, svibanj, lipanj 1985.; A. Cuculić, "Tečaj za voditelje fizkulture u jedinicama Narodnooslobodilačke vojske i u organizacijama Ujedinjenog saveza antifašističke omladine u Glini 1944. godine", *Povijest sporta br. 64*, Zagreb, 1985.; N. Heruc, "Viša fiskulturna škola u Zagrebu od 1945. do 1947. godine", *Povijest sporta br. 72*, Zagreb, travanj, svibanj, lipanj 1987.; Lj. Gajić, Seniorska prvenstva Jugoslavije, Jagodina, 2007.; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941 - 1945*, Beograd, 2013.; Lj. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2017. (drugo prošireno izdanje).

Balkanske atletske igre 1946. u Tirani. Na pobjedničkom postolju u bacanju diska; S lijeva: drugi Davorin Marčelja, prvi Danilo Žerjal i treći Biro iz Rumunjske.
Balkanske atletske igre leta 1946 v Tirani. Na zmagovalnem odru v metu diska. Z leve: drugi Davorin Marčelja, prvi Danilo Žerjal in tretji Biro iz Romunije.

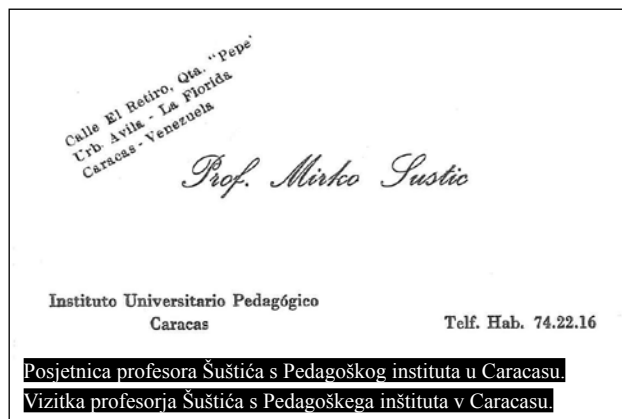
Kot eden od največjih strokovnjakov v Venezueli je pomembno prispeval k razvoju športnih ved. Bil je prepričan o nujnosti načrtovane vadbe za odrasle, s čimer se je ukvarjal v krajevnem teniškem klubu *Altamira*. Njegova soproga je imela v prostorih tega kluba trgovino s teniško in športno opremo. Kot avtor in soavtor je v španščini objavil več strokovnih publikacij s športno tematiko. Obvladal je pet jezikov. Redno je obiskoval družino v Jugoslaviji in sestro v Brnu na Češkoslovaškem, kamor se je konec 30. let preselila s soprogom Ivom Tužinskim. Zadnjič je sestro obiskal le nekaj mesecev po upokojitvi. Takrat je odšel na smučanje v Visoke Tatire, kjer pa ga je zvečer v baru zadela kap. Umrl je v 72. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču v Caracasu. V Venezueli so za njim žalovali soproga Gertrud ter sin Andres in hči Vivian.

Živel, študiral, začasno bival in delal je v kar osmih državah z različnimi družbenimi ureditvami, umrl pa je v deveti. Imel je zelo neobičajno življenjsko pot, polno selitev in menjav služb, vse pa so bile povezane s športom. Ker je emigriral iz Jugoslavije, njegov življenjepis vse do danes ni bil uvrščen v noben športni leksikon ali enciklopedijo, čeprav je bil eden od prvih športnih delavcev v novi Jugoslaviji in na Hrvaškem. O njegovi življenjski poti po odselitvi se prek 65 let ni vedelo nič zanesljivega, vse do priprave te knjige.

Po njegovi zaslugi se je v Venezuelo preselil atlet Danilo Žerjal (Dutovlje, 11. 2. 1919–Caracas, 16. 8. 1984), ki je tam nadaljeval športno kariero. Danilo Žerjal je bil poročen s Šuštićevo sestrično Mileno Širca. Tudi njegova življenjska usoda je bila neobičajna, predvsem zaradi političnih razmer, v katerih so se znašli Slovenci na Primorskem po prvi in drugi svetovni vojni ter v novi Jugoslaviji. Kot vrhunski športnik je nastopal pod tremi različnimi imeni in priimki v treh državah. V metu diska in kladiva je bil državni prvak, reprezentant in rekorder Jugoslavije, Italije in Venezuele. Šestkrat zapored je bil prvak Jugoslavije v metu diska, in sicer: leta 1945 v Zagrebu, leta 1946 v Ljubljani, leta 1947 v Celju, leta 1948 v Zagrebu, leta 1949 v Beogradu in leta 1950 v Zagrebu. Leta 1952 je postal prvak Italije v metu kladiva. Kot atlet je sodeloval na olimpijskih igrah v Londonu leta 1948, na evropskih prvenstvih v Oslu leta 1946 in Bruslju leta 1950 ter na številnih regionalnih prvenstvih in igrah na dveh celinah. Leta 1946 je v Tirani postal balkanski prvak in rekorder v metru diska (47,21 m). Leta 1951 je dosegel četrti rezultat na svetu v metu kladiva (58,80 m). Žerjal je iz Jugoslavije emigriral leta 1952 v Italijo, a tam ni bil zadovoljen. Leta 1957 ga je Šuštić povabil v Caracas in mu poslal garantno pismo. Pod imenom Daniel Cereali je postal najboljši atlet v Venezueli. Bil je večkratni prvak Južne in Srednje Amerike v metu diska in kladiva, na vseameriških igrah leta 1959 v Chicagu je bil finalist v obeh disciplinah. Zadnjič je za venezuelsko reprezentanco nastopil na bolivarskih igrah v Ekvadorju leta 1965, ko je postal prvak v metu kladiva. Žerjalova uspešna športna pot je trajala polnih 25 let. Smrtno se je ponesrečil v prometni nesreči. Umrl je v 66. letu starosti, le osem mesecev za Mirkom Šuštićem. Njegova hči Anny je poskrbela, da je bil leta 1998 pokopan v rojstni Sloveniji. O njegovem življenju je bil leta 2014 v Sloveniji posnet dokumentarni film z naslovom Danilo Žerjal, športni velikan s Krasa.

Vira: Izjava in arhiv Anny Žerjal - Cereali iz Trsta, izjava Mirka Vanića iz Zagreba.

Lit.: H. Macanović, Škola za nastavnike tjelesnog vježbanja u Beogradu, *Soko na Jadranu* št. 11/12, Split, november - december 1938; S. Cerjan, Uz 25-godišnjicu stvaranja Zemaljskog fizkultutnog odbora Hrvatske, *Povijest sporta* št.3, Zagreb, september 1970; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P – Ž*, Zagreb, 1977; A. Naranjo, Mirko Sustic fue precursor del aerobismo en Venezuela, *El Nacional*, Caracas, 28. december 1983; S. Cerjan, U povodu 40 godišnjice stvaranja privremenog zemaljskog fiskulturnog odbora Hrvatske, *Povijest sporta* št. 64, Zagreb, april, maj, junij 1985; A. Cuculić, Tečaj za voditelje fizkulture u jedinicama Narodnooslobodilačke vojske i u organizacijama Ujedinjenog saveza antifašističke omladine u Glini 1944. godine, *Povijest sporta* št. 64, Zagreb, 1985; N. Heruc, Viša fiskulturna škola u Zagrebu od 1945. do 1947. godine, *Povijest sporta* št. 72, Zagreb, april, maj, junij 1987; L. Gajić, Seniorska prvenstva Jugoslavije, Jagodina, 2007; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941 - 1945*, Beograd, 2013. ; L. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2017 (druga, razširjena izdaja).

SILVIJA KLOKOČOVNIK - Silva (Trst, Italija, ? 1913. – Mrežnički Brest, 5. XII. 1943.)

Rođena je u slovenskoj obitelji koja je iz političkih i patriotskih razloga 1919. napustila Trst, koji je nakon I. svjetskog rata pripao Kraljevini Italiji, i doselila se u novoosnovanu Kraljevinu SHS. Nastanili su se na području Ptuja u Sloveniji i potom 1920. došli u Zagreb gdje se njezin otac Drago zaposlio na željeznici kao vlakovođa. Pristupio je naprednom radničkom pokretu i politički bio aktivan u zastupanju ljevičarskog svjetonazora, zbog čega je onemogućavan u službenom napredovanju. Zajedno sa suprugom posvećivao je veliku pažnju odgoju i obrazovanju svoje četvero djece te su uspjeli u težnji da im djeca steknu odgovarajuća znanja neophodna za samostalnu egzistenciju.

Silvija, zvana Silva, je 1933. završila Učiteljsku školu u Zagrebu i potom je, čekajući zaposlenje, studirala filozofiju. Bila je aktivna članica Tjelovježbenog društva *Sokol IV* osnovanog 7. svibnja 1931. sa sjedištem u Trnjanskoj cesti 97, koje je pripadalo Sokolskoj župi Zagreb. Sa članovima društva vježbala je u školskim dvoranama u Varšavskoj ulici i Trnjanskoj cesti. Posebno je bila uspješna u lakoj atletici (danas zvanom samo: atletika), kojoj se posvećivalo puno pažnje u sokolskim organizacijama u vrijeme Kraljevine Jugoslavije.

Prve značajnije sportske rezultate u sokolstvu postigla je 1932. Počela se baviti s tada novim sportom - odbojkom koja se igrala isključivo u sklopu sokolskih društava. Sa *Sokolom IV* najprije je u kolovozu osvojila Prvenstvo zagrebačkog Sokolskog okružja, a potom u rujnu i Prvenstvo Sokolske župe Zagreb, nakon pobjede protiv odbojkašica Sokolskog društva Sisak s rezultatom 2:0 (15:12 i 15:3). Odbojkašice *Sokola IV* naslove su osvojile igrajući u postavi: Silvija Klokočovnik, Zorka Janković, Vera Vasiljević, Seka Saršon, Nada Kaufman i Verica Romanić (buduća olimpijka). Sredinom rujna iste godine Silvija je nastupila i na Prvenstvu Sokolske župe Zagreb u lakoj atletici (u disciplinama 100 m, bacanje kugle i skok u vis) i na stadionu *Concordije* u nižem odjeljenju postala je prvakinja sa 47,30 bodova (ispred Maje Vesely sa 45,10 b. iz *Sokola IV* i Anke Šalat iz Siska sa 42,75 b.). U višem odjeljenju pobijedila je Zulejka Stefanini iz *Sokola II* ispred Verice Romanić iz *Sokola IV*. Godine 1933. Silva je ponovo sa *Sokolom IV* postala župska prvakinja u odbojci te u atletici (u skoku u vis).

Svoj najveći natjecateljski uspjeh ostvarila je na velikom jubilarnom Sokolskom sletu održanom u Zagrebu u ljeto 1934. Slet je priređen povodom 60. obljetnice osnutka Hrvatskog sokola u Zagrebu 1874. Za potrebe Sokolskog sleta izgrađen je veliki drveni sokolski stadion s tribinama koje su mogle primiti 50.000 gledatelja. Ukupno je tijekom višednevnih događanja bilo 60.000 gledatelja na stadionu u Maksimiru pokraj današnje ulice Svetice (početkom rata 1941. zapaljen je u poznatoj akciji zagrabačkih ilegalaca). Na sletu su sudjelovali predstavnici svih 25 Sokolskih župa iz tadašnje Kraljevine s oko 40.000 članova. Prema broju sudionika bila je to najveća sportsko-tjelovježbena manifestacija održana u Zagrebu u prvoj polovini XX. stoljeća. Bila je to ujedno i najveća atletska priredba u sveukupnoj povijesti sokolskog pokreta u Jugoslaviji od 1919. do 1941.

Atletska natjecanja na sokolskom sletu u Zagrebu odigravala su se od 1. do 3. kolovoza. Prvi put je na jednom sletu održano samo atletske prvenstvo i nije bilo natjecanja u sportskoj gimnastici i ostalim sportovima. Po opsegu ga nije nadmašilo ni jedno Prvenstvo Jugoslavenskog lakoatletskog saveza (JLAS). U ženskoj konkurenciji sudjelovale su članice Sokolskih župa iz Zagreba, Beograda, Maribora, Cetinja i Osijeka. Od muških natjecatelja nastupili su, uz navedene sokolske župe, i predstavnici iz Ljubljane, Novog Sada, Mostara, Skoplja i Celja. Natjecanje je održano kao službeno Prvenstvo Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Do 1934. su u sklopu sokolskih sletova održana tri muška i dva ženska prvenstva SSKJ-a u atletici.

U ženskom dijelu Prvenstva najuspješnija pojedinka bila je državna reprezentativka i jedna od najsvestranijih i najuspješnijih sportašica u prvoj Jugoslaviji, Zulejka Stefanini (kasnije udana Tućan). Ona je pobijedila u 5 disciplina: 60 m (podijelila prvo mjesto s još tri atletičarke), u skoku u dalj, u skoku u vis, u bacanju kugle i bacanju koplja. Osim nje, vrlo je uspješna bila također državna reprezentativka, Flora Hofman iz Beograda, koja je dijelila prvo mjesto na 60 m i pobijedila na 100 m te u štafeti 4x75 m. Njih dvije bile su najbolje u šest od ukupno sedam individualnih disciplina.

Silvija Klokočovnik - Silva

SILVIJA KLOKOČOVNIK - Silva (Trst, Italija, ? 1913–Mrežniški Brest, 5. 12. 1943)

Rojena je bila v slovenski družini v Trstu. Potem ko je mesto po prvi svetovni vojni pripadlo Kraljevini Italiji, so ga iz političnih in domoljubnih razlogov zapustili ter se leta 1919 preselili v novoustanovljeno Kraljevino SHS. Nastanili so se v okolici Ptuja, potem pa se leta 1920 preselili v Zagreb, kjer se je oče Drago zaposlil na železnici kot vlakovodja. Pridružil se je naprednemu delavskemu gibanju in bil politično aktiven levičar, zato ni mogel poklicno napredovati. S soprogo sta veliko pozornost namenjala vzgoji in izobraževanju otrok; vsi štirje so končali šole in se lahko osamosvojili.

Silvija ali Silva, kot so jo klicali, je leta 1933 končala učiteljsko šolo v Zagrebu, medtem ko je iskala službo, je začela študirati filozofijo. Bila je aktivna članica Telovadnega društva *Sokol IV*, ustanovljenega 7. maja 1931, ki je delovalo na Trnjanski cesti 97 in je sodilo v Sokolsko župo Zagreb. Vadila je v šolskih dvoranah v Varšavski ulici in Trnjanski cesti. Posebej uspešna je bila v lahki atletiki, ki so ji v sokolskih organizacijah v obdobju Kraljevine Jugoslavije posvečali veliko pozornosti. Danes se za ta šport uporablja le izraz atletika.

Prve pomembne športne rezultate v sokolstvu je dosegla leta 1932. Začela se je ukvarjati s takrat novim športom – odbojko, ki se je igrala izključno v sokolskih društvih. S *Sokolom IV* je avgusta osvojila prvenstvo Sokolskega okrožja Zagreb, septembra pa tudi prvenstvo Sokolske župe Zagreb, po zmagi nad odbojkaricami Sokolskega društva Sisak z rezultatom 2 : 0 (15 : 12 in 15 : 3). Odbojkarice *Sokola IV* so naslova osvojile v postavi: Silvija Klokočovnik, Zorka Janković, Vera Vasiljević, Seka Saršon, Nada Kaufman in Verica Romanić (bodoča olimpijka). Sredi septembra istega leta je Silvija nastopila tudi na prvenstvu Sokolske župe Zagreb v lahki atletiki (v disciplinah tek na 100 m, met krogle in skok v višino) ter na stadionu *Concordie* v nižjem razredu postala prvakinja s 47,30 točke (pred Majo Vesely iz *Sokola IV* s 45,10 in Anko Šalat iz Siska z 42,75). V višjem razredu je zmagala Zulejka Stefanini iz *Sokola II* pred Verico Romanić iz *Sokola IV*. Leta 1933 je Silva s *Sokolom IV* vnovič postala župska prvakinja v odbojki in atletiki (v skoku v višino).

Največji tekmovalni uspeh je dosegla na velikem jubilejnem sokolskem zletu v Zagrebu poleti 1934. Zlet so pripravili ob 60-letnici Hrvaškega sokola; ta je bil ustanovljen leta 1874 v Zagrebu. Za sokolski zlet so zgradili velik lesen stadion s tribunami za 50 tisoč gledalcev. Prireditev v Maksimirju, blizu današnje ulice Svetice, si je v nekaj dneh ogledalo prek 60 tisoč ljudi. Sokolski stadion je bil na začetku vojne leta 1941 požgan v znani akciji zagrebških ilegalcev. Na zletu so sodelovali predstavniki vseh 25 sokolskih žup v tedanji kraljevini, v katerih je telovadilo okoli 40 tisoč članov. Sokolski zlet je bil po številu udeležencev največja športno-telovadna prireditev v Zagrebu v prvi polovici 20. stoletja ter največja atletska prireditev v zgodovini sokolskega gibanja v Jugoslaviji med letoma 1919 in 1941.

Atletska tekmovanja so na sokolskem zletu v Zagrebu potekala od 1. do 3. avgusta. To je bil prvi zlet, na katerem je bilo samo atletsko prvenstvo, ni pa bilo tekmovanj v športni gimnastici in ostalih športih. Po številu udeležencev ga ni preseglo nobeno prvenstvo Jugoslovanske lahkootletske zveze. V ženski konkurenci so sodelovale članice sokolskih žup iz Zagreba, Beograda, Maribora, Cetinja in Osijeka, v moški pa še atleti iz Ljubljane, Novega Sada, Mostarja, Skopja in Celja. Tekmovanje je potekalo kot uradno prvenstvo Zveze Sokolov Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Do leta 1934 so na sokolskih zletih potekala tri moška in dve ženski prvenstvi SSKJ v atletiki.

V ženskem delu prvenstva je bila najuspešnejša posameznica državna reprezentantka ter ena od najbolj vsestranskih in uspešnih športnic v prvi Jugoslaviji, Zulejka Stefanini (pozneje poročena Tučan). Zmagala je v petih disciplinah: v teku na 60 m (prvo mesto si je delila s še tremi atletinjami), skoku v daljino, skoku v višino, suvanju krogle in metu kopja. Poleg nje je bila zelo uspešna še ena državna reprezentantka, Flora Hofman iz Beograda, ki si je delila prvo mesto na 60 m ter zmagala na 100 m in v štafeti 4 x 75 m. Stefaninijeva in Hofmanova sta bili najboljši v šestih posamičnih disciplinah od skupaj sedmih.

Sokolski zlet 1934. u Zagrebu.
Sokolski zlet leta 1934 v Zagrebu.

Silvija - Silva je po uspješnosti bila treća atletičarka na Prvenstvu SSKJ-a 1934. u Zagrebu. Pobjedila je u bacanju diska. Uz to je dijelila drugo mjesto na 100 m i u skoku u vis te bila peta na 100 m, sedma u bacanju kugle i osma u bacanju koplja. Bio je to veliki uspjeh, pogotovo zato što ona prethodno nije sudjelovala na prvenstvima JLAS-a i nije bila državna reprezentativka, za razliku od Z. Stefanini i F. Hofman i nekih drugih atletičarki s n-tjecanja. Nažalost, zbog njezina životnog puta i kasnije sudbine nije više imala priliku sudjelovati na jednom tako značajnom prvenstvu. Izabrana je 1935. u Upravu Sokolskog društva Zagreb I (osnovanog 10. siječnja 1921.), kao treća zamjenica načelnice Ivanke Paliković - Novokmet.

Iste te 1935. godine dobila je svoj prvi posao kao učiteljica u selu Grabrk u Općini Bosiljevo, a 1940. je na osobni zahtjev premještena u Mrežnički Brest u Općini Generalski Stol (oba mjesta su na području današnje Karlovačke županije). Prema ocjeni Vide Katić - Penko, tadašnje upraviteljice škole u Brestu, Silvija je bila napredno orijentirana, inteligentna, društvena i vrijedna osoba.

Početak rata 1941. pristupa Narodnooslobodilačkom pokretu (NOP) i politički djeluje na terenu Općine Barilović pa je primljena u Komunističku partiju Hrvatske. Od rujna 1943. obavljala je dužnost tajnice Antifašističke fronte žena i bila je članica Okružnog komiteta KPH Barilović i općinskog Narodnooslobodilačkog odbora. I cijela njezina obitelj pomagala je aktivno NOP, a njezin brat Josip Klokočovnik prešao je u partizane kao pilot, spustivši se avionom na Žumberak.

Prilikom ustaške racije u stanu upraviteljice škole Vide Katić - Penko ubijena je Silvija zajedno s partijskim kolegom Matom Malovićem - Canom. Našli su se tamo radi organizacije sastanka s omladinom. Sahranjena je na seoskom groblju u Kestenku. Poslije su njezini posmrtni ostaci preneseni u spomen-kosturnicu u Perjasici u Općini Barilović. Time je ispunjena njena želja da se njeno tijelo, ako joj se nešto dogodi, sahrani na području gdje je aktivno djelovala na strani NOP-a i antifašizma.

Njezin otac Drago Klokočovnik bio je nakon II. svjetskog rata član Upravnog odbora Nogometnog kluba *Lokomotiva* i član sekretarijata Sportskog društva *Lokomotiva* u Zagrebu.

Lit.: Sokolski glasnik br. 37, Ljubljana, 15. rujna 1932.; Sokolski glasnik br. 39, Ljubljana, 29. rujna 1932.; Sokolski glasnik br. 45, Ljubljana, 10. studenog 1933.; Sokolski glasnik br. 33 i 34, Ljubljana, 14. kolovoza, 1934.; Hrvoje P. Macanović, Sokolski slet 1874 - Zagreb - 1934, Zagreb, 1934.; Spomenica Sokolskog društva Zagreb I 1905 - 1921 - 1936, Zagreb, 1936.; S.D. Lokomotiva 1914 - 1964, Zagreb, 1964, Duga Resa radovi iz dalje prošlosti, NOB-e i socijalističke izgradnje, Karlovac, 1986.

HELENA KOGOJ - STANIŠAK **(Samobor, 23. VII. 1913. – Zagreb, 22. VII. 1962.)**

Rođena je u slovenskoj obitelji. Otac Anton Kogoj bio je rodom iz Logateca, a majka Helena, rođ. Kuhtič, iz Šmarja kod Grosuplja. Odrasla je u Samoboru, gradiću blizu državne granice Hrvatske i Slovenije. Njezin otac bio je poduzetnik i bavio se prodajom drva. Imala je tri godine mlađeg brata Vladu Kogoja koji je postao uspješni sportaš i društveni djelatnik.

Helena, koju su od milja zvali Lenčka i Lenčika, završila je Stručnu srednju školu u Zagrebu sa zvanjem nastavnice domaćinstva. Radila je kao nastavnica i voditeljica u školi, do prerane smrti.

Plivanjem se počela baviti 1929. u Samoboru pod vodstvom nogometaša i državnog reprezentativca Borisa Praunspbergera. On je kao aktivni član *Concordije* iz Zagreba obnovio rad Plivačke sekcije toga kluba i okupio mlade Samoborce zainteresirane za plivanje. U toj skupini su, uz Helenu, najistaknutiji bili: Milica Matota, Ančica Kovačićek, Betika Dvoržak, Mira Kovačićek, Nevenka Tršinski, Vlado Kogoj, Ivan Reizer, Oliver Taraboki i Mladen Šplajt. Svi navedeni postali su članovi obnovljene Plivačke sekcije *Concordije*. Kad je 1930. u Samoboru produljen Hidropatski bazen na 25 metara, postao je to prvi verificirani sportski bazen u Hrvatskoj. Time je potaknut novi zamah plivačkom sportu u Zagrebu i okolici, jer su za državne rekorde priznavani i rezultati ostvareni na bazenu.

Svoje prve rezultate kao članica *Concordije* ostvarila je 19. i 20. srpnja 1930. na Prvenstvu Zagrebačkog

Silvija je bila po uspešnosti tretja atletinja na prvenstvu SSKJ leta 1934 v Zagrebu. Zmagala je v metu diska. Poleg tega si je delila drugo mesto na 100 m in v skoku v višino ter bila peta na 100 m, sedma v suvanju krogle in osma v metu kopja. To je bil velik uspeh, saj pred tem ni tekmovala na prvenstvih Jugoslovanske lahkoatletske zveze in ni bila državna reprezentantka, v nasprotju z Z. Stefanini in F. Hofman ter nekaterimi drugimi atletinjami na tekmoivanju. Na žalost ji njena življenjska pot in poznejša usoda nista dopustili, da bi še kdaj sodelovala na tako pomembnem prvenstvu. Leta 1935 je bila izvoljena v upravo Sokolskega društva Zagreb I, ustanovljenega 10. januarja 1921, kot tretja namestnica načelnice Ivanke Paliković - Novokmet.

Tistega leta je dobila prvo službo kot učiteljica v vasi Grabrk v občini Bosiljevo. Leta 1940 je bila na osebno zahtevo premeščena v Mrežniški Brest v občini Generalski Stol (oba kraja sta na območju današnje Karlovske županije). Tedanja ravnateljica šole v Brestu Vida Katić - Penko se je Silvije Klokočovnik pozneje spominjala kot napredne, inteligentne, družabne in pridne osebe.

Na začetku vojne leta 1941 je vstopila v narodnoosvobodilno gibanje in začela politično delovati na območju občine Barilović. Sprejeli so jo v Komunistično partijo Hrvaške (KPH). Od septembra leta 1943 je bila tajnica Antifašistične fronte žensk, članica okrožnega komiteja KPH Barilović in občinskega narodnoosvobodilnega odbora. Vsa družina je bila dejavna v narodnoosvobodilnem gibanju. Njen brat Josip Klokočovnik, ki je bil pilot, se je partizanom pridružil kar z letalom, s katerim je pristal na hrvaški strani Gorjancev, v Žumberaškem gorju.

Med ustaško racijo v stanovanju ravnateljice šole Vide Katić - Penko je bila Silvija ubita skupaj s partijskim kolegom Matom Malovićem - Canom. Tam sta bila zaradi priprave sestanka z mladinci. Pokopana je na vaškem pokopališču v Kestenku. Pozneje so njene posmrtno ostanke prenesli v spominsko kostnico v Perjasici v občini Barilović. Tako se ji je izpolnila želja, da bi jo, če bi se ji kaj zgodilo, pokopali v enem od krajev, kjer je aktivno delovala v narodnoosvobodilnem in protifašističnem gibanju.

Njen oče Drago Klokočovnik je bil po drugi svetovni vojni član upravnega odbora Nogometnega kluba *Lokomotiva* in član sekretariata Športnega društva *Lokomotiva* v Zagrebu.

Lit.: Sokolski glasnik št. 37, Ljubljana, 15. september 1932; Sokolski glasnik št. 39, Ljubljana, 29. september 1932; Sokolski glasnik št. 45, Ljubljana, 10. november 1933; Sokolski glasnik št. 33 i 34, Ljubljana, 14. avgust 1934; Hrvoje P. Macanović, Sokolski slet 1874 - Zagreb - 1934, Zagreb, 1934; Spomenica Sokolskog društva Zagreb I 1905 - 1921 - 1936, Zagreb, 1936; S.D. Lokomotiva 1914 - 1964, Zagreb, 1964; Duga Resa, radovi iz dalje prošlosti, NOB-e i socijalističke izgradnje, Karlovec, 1986.

HELENA KOGOJ - STANIŠAK **(Samobor, 23. 7. 1913–Zagreb, 22. 7. 1962)**

Rojena je bila v slovenski družini. Oče Anton Kogoj je bil iz Logatca, mati Helena, roj. Kuhtič, pa iz Šmarja pri Grosupljem. Odraščala je v Samoborju, mestecu ob današnji državni meji med Hrvaško in Slovenijo. Njen oče je bil podjetnik, ukvarjal se je s prodajo lesa. Tri leta mlajši brat Vlado Kogoj je pozneje postal uspešen športnik in družbeni delavec.

Heleno so ljubkovalno klicali Lenčka in Lenčika. Končala je srednjo strokovno šolo v Zagrebu in postala učiteljica gospodinjstva. Do prezgodnje smrti je delala kot učiteljica.

S plavanjem se je začela ukvarjati leta 1929 v Samoborju pod vodstvom nogometaša in državnega reprezentanta Borisa Praunspurgerja. Ta je kot aktivni član *Concordie* iz Zagreba obnovil delovanje plavalne sekcije tega kluba in zbral skupino mladih Samoborčanov, ki jih je zanimalo plavanje. V tej skupini so bili ob Heleni še Milica Matota, Ančica Kovačiček, Betika Dvoržak, Mira Kovačiček, Nevenka Tršinski, Vlado Kogoj, Ivan Reizer, Oliver Taraboki in Mladen Šplajt. Vsi so postali člani obnovljene plavalne sekcije *Concordie*. Samobor je leta 1930 dobil prvi športni bazen na Hrvaškem, in sicer s podaljšanjem zdraviliškega bazena na 25 metrov. To je spodbudilo razmah plavalnega športa v Zagrebu in okolici, saj so za državne rekorde priznavali tudi rezultate, dosežene v bazenu.

Prvi uspeh je Helena kot članica *Concordie* dosegla 19. in 20. julija 1930 na prvenstvu Zagrebške plavalne

plivačkog podsaveza (ZPP) u Karlovcu. U konkurenciji juniora bila je druga na 50 m slobodno i prva u štafeti *Concordije* 4x50 m slobodno i bio je to uspješan početak njezine sportske karijere. Na istom se natjecanju istaknula i njezina godinu dana starija kolegica iz Samobora, Milica Matota. Najviše zahvaljujući rezultatima njih dviju zauzela je *Concordija* drugo mjesto u ukupnom poretku prvenstva ZPP-a, iza Karlovačkog sportskog udruženja (KSU-a) i ispred HAŠK-a iz Zagreba i *Građanskog* iz Karlovca. To je bio prvi uspjeh obnovljene Plivačke sekcije kluba, pod vodstvom tehničkog referenta B. Praunspergera. U rujnu iste godine *Concordia* je organizirala prvi plivački miting na povećanom Hidropatskom bazenu u Samoboru (dimenzija 25x8 m), uz sudjelovanje četiri kluba. Helena je pred domaćom publikom pobijedila na 50 m slobodno. Odmah potom izabrana je u reprezentaciju ZPP-a za natjecanje s ekipom iz Ljubljane.

U srpnju 1931. sudjelovala je na Srednjoškolskom prvenstvu Zagreba u Samoboru kao učenica Stručne škole i osvojila četiri prva mjesta: na 50 m slobodno, u štafeti 4x50 m sl. i 3x50 m mješovito te u ukupnom plasmanu ženskih škola. Potom je početkom kolovoza nastupila na Prvenstvu Kraljevine Jugoslavije za juniore na Sušaku. Zauzela je u finalu dva peta mjesta na 100 m sl. i u štafeti 4x50 m mj. Godine 1932. počela je nastupati u seniorskoj konkurenciji. Na Prvenstvu ZPP-a u Karlovcu bila je druga na 50 m sl., iza klupske kolegice M. Matota. Na kraju sezone, u rujnu je Praunsperger u Samoboru organizirao miting uz sudjelovanje *Ilirije*, kluba državnih ekipnih prvaka. Na 100 m sl. Helenu je pobijedila prvakinja Nada Lampert iz Ljubljane. U 1933. imala je samo jedan važniji nastup: na Prvenstvu ZPP-a ponovno održanom u Karlovcu. Bila je treća na 100 m sl. i prva s *Concordijom* u ukupnom plasmanu.

Kad se po završetku školovanja zaposlila, prestala je nastupati. Krajem 1934. osnovan je Zagrebački plivački klub (ZPK) s dotadašnjim članovima Plivačke sekcije *Concordije* i pod vodstvom Praunspergera. Njezin zadnji zabilježen nastup bio je na propagadnom natjecanju ZPK-a u Samoboru 1937. Ostati će zapamćena kao jedna od pionirki ženskog plivanja u Samoboru i Zagrebu. Zbog toga su joj 1956. u njezinu gradu dodijelili Spomenicu povodom 65-godišnjice sporta u Samoboru.

Bila je u braku s Andrijom Stanišakom. Imali su kćer Vlastu, udanu Čok. Helena je preminula na pragu 50. godine života od zloćudne bolesti i pokopana je na groblju u rodnom Samoboru.

Njezin brat Vladimir - Vlado Kogoj (Samobor, 16. VIII. 1916. – Rijeka, 31. I. 2005.), završio je Učiteljsku školu u Zagrebu. Bavio se plivanjem i nogometom. Kao nogometaš bio je član *Samobora*, *Concordije* i nogometne sekcije Fiskulturnog društva *Samobor*.

Helena Kogoj - Stanišak

Hidropatsko kupalište u Samoboru godine 1929.
Zdraviliški bazen v Samoborju leta 1929.

Prije II. svjetskog rata radio je kao učitelj, a poslije rata bio je ravnatelj Đačkog internata u Zagrebu i potom ravnatelj Dječjeg doma u Selcu. Ostao je zapamćen kao dobar ravnatelj kojeg se i danas rado sjećaju njegovi štićenici.

Izv.: Osobna izjava i arhiva unuke, Morane Čok iz Zagreba.

Lit.: J. Horvat, *Samoborski šport 1740. - 2000.*, Zagreb, 2000.; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.

podzveze (ZPP) v Karlovcu. V mladinski konkurenci je bila druga na 50 m prosto in prva s štafeto *Concordie* 4 x 50 m prosto. To je bil uspešen začetek njene športne kariere. Na tem tekmovanju se je v ospredje prebila tudi njena leto starejša kolegica iz Samoborja Milica Matota. Predvsem po njuni zaslugi je *Concordia* zasedla drugo mesto v skupnem seštevku prvenstva ZPP, za Karlovačkim športnim društvom (KSU) ter pred HAŠK-om iz Zagreba in *Građanskim* iz Karlovca. To je bil prvi uspeh obnovljene plavalne sekcije kluba, pod vodstvom tehničnega referenta Borisa Praunspengerja. Septembra je *Concordia* pripravila prvi plavalni miting na podaljšanem zdraviliškem bazenu v Samoborju (meril je 25 x 8 m). Pomerili so se plavalci štirih klubov. Helena je pred domačim občinstvom zmagala na 50 m prosto. Takoj so jo vključili v reprezentanco ZPP, za tekmo z ekipo iz Ljubljane.

Julija 1931 je kot učenka strokovne šole sodelovala na srednješolskem prvenstvu Zagreba v Samoborju ter osvojila štiri prva mesta: na 50 m prosto, v štafeti 4 x 50 m prosto, 3 x 50 m mešano in v skupnem seštevku ženskih šol. Na začetku avgusta je nastopila na mladinskem prvenstvu Kraljevine Jugoslavije na Sušaku. V finalu je zasedla peto mesto na 100 m prosto in v štafeti 4 x 50 m mešano. Leta 1932 je začela nastopati v članski konkurenci. Na prvenstvu ZPP v Karlovcu je bila druga na 50 m prosto, za klubske kolegice Milico Matota. Septembra, ob koncu sezone, je Praunspenger v Samoborju pripravil plavalni miting, na katerega so povabili klub *Ilirija*, ki je bil takrat ekipni državni prvak. Na 100 m prosto je Heleno premagala prvakinja Nada Lampert iz Ljubljane. Leta 1933 je imela samo en pomembnejši nastop, na prvenstvu ZPP, ki je ponovno potekalo v Karlovcu. Bila je tretja na 100 m prosto in prva s *Concordio* v skupnem seštevku.

Ko se je po koncu šolanja zaposlila, je prenehala nastopati. Konec leta 1934 je bil ustanovljen Zagrebški plavalni klub (ZPK). Vanj so se včlanili dotedanji plavalci *Concordie* pod vodstvom Praunspengerja. Zadnjič je nastopila na propagandnem tekmovanju ZPK v Samoborju leta 1937. V športno zgodovino se je vpisala kot ena od pionirk ženskega plavanja v Samoborju in Zagrebu. Zato so ji leta 1956 v njenem mestu podelili spomenico ob 65-letnici športa v Samoborju.

Poročena je bila z Andrijo Stanišakom. Imela sta hči Vlasto, poročeno Čok. Helena je umrla na pragu 50. leta življenja za zahrbtno boleznijo. Pokopana je na pokopališču v rojstnem Samoborju.

Njen brat Vladimir Kogoj - Vlado (Samobor, 16. 8. 1916–Reka, 31. 1. 2005) je končal učiteljsko šolo v Zagrebu. Ukvarjal se je s plavanjem in nogometom. Kot nogometaš je bil član *Samoborja*, *Concordie* in nogometne sekcije Fizičnega društva *Samobor*. Pred drugo svetovno vojno je delal kot učitelj, po vojni pa je bil ravnatelj dijaškega internata v Zagrebu in nato ravnatelj otroškega doma v Selcu. Njegovi varovanci se ga radi spominjajo kot dobrega ravnatelja.

Helena kao plivačica *Concordije*, s kolegicom.
Helena kot plavalka *Concordie* s kolegico

Ekipa NK *Samobora* 1947. Vlado Kogoj je peti s lijeva.
Ekipa NK *Samobor* leta 1947. Vlado Kogoj je peti z leve.

Vir.: Osebna izjava in arhiv vnukinje Morane Čok iz Zagreba.
Lit.: J. Horvat, *Samoborski šport 1740. - 2000.*, Zagreb, 2000; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.

EUSTAHIJE PETELINŠEK - Buljba (Laznica kod Maribora, 2. XI. 1913. – Zagreb, 11. III. 1992.)

Roditelji su mu bili Ljudevit i Antonija. Otac željezničar rodom iz Maribora, dobio je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije premještaj u Zagreb. Obitelj Petelinšek se 1930-ih godina među prvima doselila u naselje Kajzerica južno od rijeke Save, koje se danas nalazi u Novom Zagrebu.

Eustahije, poznat po nadimku Buljba, maturirao je na zagrebačkoj I. državnoj realnoj gimnaziji 1933. Počeo je studirati na Pravnom fakultetu u Zagrebu, ali ubrzo je odustao. Na Visokoj školi Grenau u Berlinu položio je stručni ispit za veslačkog trenera, a 1938. stekao je zvanje veslačkog suca.

U mladosti se bavio veslanjem i kajakaštvom. Veslati je počeo u Hrvatskom veslačkom klubu iz Zagreba, a od 1929. bio je član zagrebačkog Veslačkog kluba *Gusar*. Kao veslač *Gusara* osvojio je prvo mjesto u posadi četverca klinker s kormilom, 4. srpnja 1931. u Beogradu na Prvenstvu Podunavlja, a sljedećeg dana i na Nacionalnom prvenstvu. U četvercu s kormilarom bio je 1932. pobjednik Zagrebačke regate. S Dragom Brzeskim, klupskim kolegom iz *Gusara*, postao je te godine u dvojcu uske gradnje i prvak Zagreba u kajakaštvu na utrci Brežice – Zagreb. Iz natjecateljskog sporta povukao se prilično rano.

U nastavku sportskih aktivnosti bio je u veslanju profesionalni trener, organizator natjecanja i djelatnik u savezima i klubovima. U predratnom razdoblju bio je član Upravnog odbora *Gusara*. Na Osnivačkoj skupštini Hrvatskog veslačkog saveza (HVS) izabran je 4. studenog 1939. u Zagrebu za odbornika. Nakon proglašenja NDH izabran je 23. svibnja 1941. za tajnika HVS-a. Za vrijeme NDH bio je trener pomlatka Hrvatskog veslačkog kluba. Najveći uspjeh kao trener ostvario je s posadama HVK-a na međunarodnim regatama u Berlinu u lipnju i rujnu 1941. a klub je na državnim prvenstvima za vrijeme rata osvojio više naslova prvaka Hrvatske u raznim disciplinama.

Nakon II. svjetskog rata u novoj Jugoslaviji bio je od 1948. do 1968. u Veslačkom klubu *Zagreb* (do 1956. klub je imao nazive *Galeb* i *Sloboda*). U klubu je bio trener te predsjednik Tehničke komisije 1950. i 1957. S posadama *Zagreba* osvajao je naslove prvaka Jugoslavije i pobjednika na međunarodnoj regati u Bledu. Paralelno je od 1951. bio član Izvršnog i Upravnog odbora Veslačkog kluba *Trešnjevka*, u kojem je 1960-ih godina također djelovao kao trener. Bio je član Upravnog odbora Veslačkog saveza Zagreba (VSZ) od 1962. i predsjednik Tehničke komisije VSZ-a 1975. U Veslačkom savezu Hrvatske bio je član Izvršnog odbora. Sudjelovao je u organizaciji veslačkih natjecanja u razdoblju duljem od 50 godina. Odgojio je brojne generacije zagrebačkih veslača. Na Univerzijadi u Zagrebu 1987. pozvan je kao počasni gost veslačkih natjecanja, u znak zahvalnosti za njegov doprinos.

Kao veliki zaljubljenik u veslački sport nije štedio novaca i vremena da bi pomogao svojim veslačima. To najbolje ilustrira anegdota koja se i danas prepričava u veslačkim krugovima: jednom prigodom kada nije bilo novaca za putovanje na natjecanje, prodao je kravu i dao novac veslačima.

Eustahije Petelinšek - Buljba jedan je od najzaslužnijih pojedinaca u povijesti zagrebačkog veslanja. Supruga mu je bila Angelina, rođ. Bujanović, iz Bihaća, a njihov sin Eustahije Petelinšek mlađi (Zagreb, 1942.), inženjer geologije, bio je u mladosti natjecatelj Veslačkog kluba *Zagreb* i kasnije povjerenik Nogometnog kluba *Dinamo* iz Zagreba.

Izv.: Izjava i arhiva Eustahija Petelinškera mlađeg iz Zagreba; arhiva Rudolfa Starića iz Zagreba.

Lit.: *Hrvatski veslački klub Gusar 1943.* (Godišnji izvještaj), Zagreb, 1943.; Đ. Pamić - Marušić, *Kajzerica Zagrebačka trnoružica 1935. - 2005. Sjećanja za budućnost*, Zagreb, 2006.

EUSTAHIJE PETELINŠEK - Buljba (Laznica pri Mariboru, 2. 11. 1913–Zagreb, 11. 3. 1992)

Njegovi starši so bili Ljudevit in Antonija. Oče je bil železničar v Mariboru. V obdobju Avstro-Ogrske so ga premestili v Zagreb. Družina Petelinšek se je v 30. letih med prvimi preselila v naselje Kajzerica južno od Save, ki je danes del Novega Zagreba.

Eustahije, klicali so ga Buljba, je maturiral na zagrebški I. državni realni gimnaziji leta 1933. Začel je študirati na Pravni fakulteti v Zagrebu, vendar je kmalu odnehal. Na visoki šoli Grenau v Berlinu je opravil strokovni izpit za veslaškega trenerja, leta 1938 pa je postal tudi veslaški sodnik.

V mladosti se je ukvarjal z veslanjem in kajakaštvom. Veslati je začel v Hrvaškem veslaškem klubu iz Zagreba, od leta 1929 pa je bil član zagrebškega Veslaškega kluba *Gusar*. Kot veslač *Gusarja* je osvojil prvo mesto v posadki četverca s krmarjem na prvenstvu Podonavja 4. julija 1931 v Beogradu, naslednjega dne pa tudi na državnem prvenstvu. V četvercu s krmarjem je bil leta 1932 zmagovalec zagrebške regate. V dvojcu z Dragom Brzeskim, klubskim kolegom iz *Gusarja*, je bil istega leta tudi prvak Zagreba v kajakaški dirki Brežice–Zagreb. Iz tekmovalnega športa se je umaknil razmeroma zgodaj.

V nadaljevanju športne kariere je bil poklicni veslaški trener, organizator tekmovanj ter delavec v veslaških zvezah in klubih. V predvojnem obdobju je bil član upravnega odbora *Gusarja*. Na ustanovni skupščini Hrvaške veslaške zveze (HVS) 4. novembra 1939 v Zagrebu je bil izvoljen za odbornika. Po razglasitvi NDH je 23. maja 1941 postal tajnik HVS. V obdobju NDH je bil trener podmladka Hrvaškega veslaškega kluba (HVK). Največji uspeh so dosegli na mednarodnih regatah v Berlinu junija in septembra 1941. Med vojno je klub na državnih prvenstvih osvojil več naslovov prvaka Hrvaške v različnih disciplinah.

Po drugi svetovni vojni, v novi Jugoslaviji, je bil med letoma 1948 in 1968 trener v Veslaškem klubu *Zagreb* (do leta 1956 se je imenoval *Galeb* in *Sloboda*). Leta 1950 in 1957 je bil v tem klubu predsednik tehnične komisije. S posadkami *Zagreba* je osvajal naslove jugoslovanskega prvaka, zmagovali so tudi na mednarodni regati na Bledu. Od leta 1951 je bil član izvršnega in upravnega odbora Veslaškega kluba *Trešnjevka*, v katerem je v 60. letih prav tako deloval kot trener. Od leta 1962 je bil član upravnega odbora Veslaške zveze Zagreba (VSZ), leta 1975 pa predsednik njene tehnične komisije. V Veslaški zvezi Hrvaške je bil član izvršnega odbora. Pri organizaciji veslaških tekmovanj je sodeloval prek 50 let. Vzgojil je številne generacije zagrebških veslačev. Med univerzijado v Zagrebu leta 1987 so ga na veslaška tekmovanja povabili kot častnega gosta, v zahvalo za prispevek k razvoju te panoge.

Kot velik zaljubljenec v veslaški šport ni varčeval ne z denarjem ne s časom, da bi pomagal svojim veslačem. O tem priča anekdota, ki je še danes živa v veslaških krogih: nekoč je prodal kravo, da bi veslačem zagotovil denar za pot na tekmovanje.

Petelinšek s juniorskim osmercom HVK-a 1941. u Berlinu.
Petelinšek v mladinskem osmercu HVK leta 1941 v Berlinu.

Eustahije Petelinšek - Buljba je eden od najbolj zaslužnih posameznikov v zgodovini zagrebškega veslanja. Poročen je bil z Angelino, roj. Bujanović, iz Bihaća. Njun sin Eustahije Petelinšek mlajši (Zagreb, 1942) je inženir geologije. V mladosti je bil tekmovalec Veslaškega kluba *Zagreb* in pozneje poverjenik Nogometnega kluba *Dinamo* iz Zagreba.

Vira.: Izjava in arhiv Eustahija Petelinška ml. iz Zagreba; arhiv Rudolfa Starića iz Zagreba.

Lit.: *Hrvatski veslaški klub Gusar 1943*. (Letno poročilo), Zagreb, 1943; Đ. Pamić - Marušić, *Kajzerica Zagrebačka trmoružica 1935*. - 2005. *Sjećanja za budućnost*, Zagreb, 2006.

ANTUN GOLOB - Tonko
(Bileća, BiH, 10. IV. 1919. – Varaždin, 22. I. 1996.)

Antun Golob

Njegov otac Leopold bio je Slovenac rodom iz Ptuja, a majka Elvira Ana, rođ. Zagorc, bila je podrijetlom iz slovenske obitelji, a rodom iz Bileće. Majčin otac Andrej bio je Slovenac rodom iz Budne Vasi kod Šentjanža u današnjoj Općini Sevnica. Leopold Golob doselio se u Bileću kao časnik Austro-Ugarske vojske i oženio je Elviru Anu. Imali su šestero djece, od kojih je jedan sin preminuo kao jednogodišnja beba. Nakon sloma Austro-Ugarske Monarhije i i osnivanja Kraljevine SHS obitelj se preselila u Varaždin.

Antun Golob završio je 1939. gimnaziju u Varaždinu. Studirao je pravo u Zagrebu i tjelesni odgoj u Rimu. U mladosti je bio svestrani sportaš i bavio se skijanjem, odbojkom, stolnim tenisom, rukometom i gimnastikom. Ipak, najveći trag ostavio je u nogometu. Počeo je igrati nogomet 1934. kao član Varaždinskog športskog kluba. Uz njega je stasao i dvije godine mlađi brat Vinko s ko-

jim je Antun prešao 1936. kao junior u Športski klub *Slavija* iz Varaždina, koji je sponzorirao vlasnik Tvornice Tivar (kasnije Varteks). Za prvu ekipu *Slavije* nastupao je od sezone 1936./37. do 1941. kao napadač. Kao član *Slavije* sudjelovao je u Nacionalnoj ligi Kraljevine Jugoslavije 1938./39. (postigavši 12. mjesto), u Hrvatsko-slovenskoj ligi 1939./40. (8. mjesto) i Hrvatskoj ligi 1940./41. (6. mjesto). Bio je član najuspješnije generacije varaždinskog nogometa prije II. svjetskog rata. Nakon uspostave NDH, *Slavija* je 1941. rasformirana, a varaždinski nogomet je u toj državi predstavljao Hrvatski športski klub *Zagorac*.

Po završetku rata Golob je u novoj Jugoslaviji nastavio svoju nogometnu karijeru. Godine 1946. nastupa za Fiskulturno društvo *Sloboda* iz Varaždina, a potom od 1947. do 1951. igra za varaždinski konkurentski Nogometni klub *Tekstilac*. S ekipom *Tekstilca* osvojio je 1950. Hrvatsku ligu i 1951. nastupao u 2. saveznoj ligi. Potom se vratio u *Slobodu* za koju je igrao do 1957. kada je s 38 godina završio svoju dugu igračku karijeru. Kratko je 1950-ih godina bio nogometni trener u *Slobodi*, ali je zbog posla u svojoj novinarskoj profesiji morao odustati. Uz njega je u *Slobodi* nastupao i mlađi brat Jurica koji se poslije nastanio u Švicarskoj.

Iako je ostvario dobru sportsku karijeru, Antun Golob je u Varaždinu i Hrvatskoj postao znatno poznatiji kao novinar, urednik i publicist. Novinarsku karijeru započeo je 1936. ali se profesionalno novinarstvom počeo baviti poslije rata kao dopisnik TANJUG-a i zagrebačkog Vjesnika. Bio je 1946. jedan od utemeljitelja Radio-Varaždina. U lipnju te godine ostvario je s Dragom Krnoulom prvi radijski prijenos jednog sportskog događaja u Varaždinu (nogometne utakmice *Tekstilac - Hajduk*). Bio je pokretač Vijesti koje potom prerastaju u Varaždinske vijesti čiji je bio glavni i prvi profesionalni urednik 1952. -1963. Od 1963. bio je dopisnik Radio-Zagreba te od 1973. dopisnik TV Zagreb i urednik Kronike Zajednice općina Varaždina. Pokrenuo je i uređivao varaždinski humoristično-satirični list *Grabancijaš* od 1967. do 1973. Bio je autor većeg broja publicističkih radova o povijesti varaždinskog novinarstva i tiskarstva. Napisao je biografiju narodnog heroja i sportaša Florijana Bobića i još nekoliko knjiga. Ostao je zapamćen kao legenda varaždinskog novinarstva.

Za svoje djelovanje u sportu i sportskom novinarstvu dobio je 1955. Nagradu Saveza sportova Grada Varaždina. i 1980. godine Zlatnu plaketu Saveza za fizičku kulturu Varaždin.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Nine Goloba iz Varaždina.

Lit.: I. Herceg, I. Vukotić, *Sport u Varaždinu*, Varaždin, 1981.; I. Vukotić, *VŽ nogomet*, Varaždin, 1990.; I. Vukotić, *99 zvijezda sporta u Varaždinu*, Varaždin, 1998.; M. Hižak, *100 godina nogometa: 1909. - 2009.*, Varaždin, 2009.; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

ANTUN GOLOB - Tonko

(Bileća, BiH, 10. 4. 1919–Varaždin, 22. 1. 1996)

Njegov oče Leopold je bil Slovenec s Ptuja, mati Elvira Ana, roj. Zagorc, pa iz slovenske družine iz Bileće v Bosni in Hercegovini. Materin oče Andrej Zagorc je bil iz Budne vasi pri Šentjanžu v današnji občini Sevnica. Antunovi starši so se spoznali v Bileći, kamor se je Leopold Golob priselil kot častnik avstro-ogrske vojske. Rodilo se jima je šest otrok, en sin je umrl kot dojenček, star eno leto.

Ekipo NK Slobode 1953. S lijeva: A. Heintl, Petak, Košić, Balažić, Hrubeć, Brezničar, Livun, Štefić, V. Heintl, Stipčić i A. Golob.

Ekipo NK Sloboda leta 1953. Z leve: A. Heintl, Petak, Košić, Balažić, Hrubeć, Brezničar, Livun, Štefić, V. Heintl, Stipčić in A. Golob.

Po zlomu Avstro-Ogrske in ustanovitvi Kraljevine SHS se je družina Golob preselila v Varaždin.

Antun Golob je leta 1939 v Varaždinu končal gimnazijo, potem pa študiral pravo v Zagrebu in telesno vadbo v Rimu. V mladosti je bil vsestranski športnik; ukvarjal se je s smučanjem, odbojko, namiznim tenisom, rokometom, gimnastiko in nogometom, v katerem je tudi pustil najgloblje sledove. Nogomet je začel igrati leta 1934 kot član Varaždinskega športnega kluba. Nogometno se je razvijal z dve leti mlajšim bratom Vinkom, s katerim sta leta 1936 kot mladincev prestopila v Športni klub *Slavija*. Ta varaždinski klub je sponzoriral lastnik tovarne Tivar, iz katere se je kasneje razvil Varteks. Za prvo ekipo *Slavije* je kot napadalec nastopal med letoma 1936 in 1941. Kot član *Slavije* je sodeloval v državni ligi Kraljevine Jugoslavije v sezoni 1938/39 (dosegli so 12. mesto), v hrvaško-slovenski ligi v sezoni 1939/40 (osmo mesto) in hrvaški ligi v sezoni 1940/41 (šesto mesto). Bil je član najuspešnejše generacije varaždinskega nogometa pred drugo svetovno vojno. Po ustanovitvi NDH je bila *Slavija* leta 1941 razpuščena, v Varaždinu je potem deloval le še Hrvaški športni klub *Zagorac*.

Po koncu vojne, v novi Jugoslaviji, je Golob nogometno kariero nadaljeval v Fizičnem društvu *Sloboda* iz Varaždina. Med letoma 1947 in 1951 je igral za konkurenčni varaždinski klub *Tekstilac*. S to ekipo je leta 1950 osvojil hrvaško ligo, leta 1951 pa nastopal v 2. zvezni ligi. Potem se je vrnil v *Slobodo*, za katero je igral do leta 1957, ko je z 38 leti končal dolgo igralsko kariero. V 50. letih je bil kratek čas nogometni trener v *Slobodi*, vendar je to delo moral opustiti, ker se je posvetil novinarstvu. Za *Slobodo* je nastopal tudi Antunov mlajši brat Jurica, ki se je pozneje preselil v Švico.

Antun Golob je imel uspešno športno kariero, vendar je v Varaždinu in na Hrvaškem še bolj znan kot novinar, urednik in publicist. Na novinarsko pot je stopil leta 1936, poklicno pa se je z novinarstvom začel ukvarjati po vojni, kot dopisnik agencije Tanjug in zagrebškega dnevnika *Vjesnik*. Leta 1946 je bil med ustanovitelji Radia Varaždin. Junija tistega leta je z Dragom Krnoulom izpeljal prvi radijski prenos kakšnega športnega dogodka v Varaždinu, in sicer nogometne tekme *Tekstilac – Hajduk*. Bil je pobudnik ustanovitve časopisa *Vijesti*, ki je pozneje prerasel v Varaždinske vijesti. Golob je bil glavni in prvi poklicni urednik tega časopisa med letoma 1952 in 1963. Od leta 1963 je bil varaždinski dopisnik Radia Zagreb, od leta 1973 pa dopisnik TV Zagreb in urednik *Kronike Skupnosti občin Varaždina*. Spodbudil je nastanek varaždinskega humoristično-satiričnega lista *Grabancijaš*; njegov urednik je bil med letoma 1967 in 1973. Napisal je več publicističnih del o zgodovini varaždinskega novinarstva in tiskarstva, življenjepisa narodnega heroja in športnika Florijana Bobića ter še nekaj knjig. Zpomnili so si ga kot legendo varaždinskega novinarstva.

Za delovanje v športu in športnem novinarstvu je leta 1955 prejel nagrado Zveze športov Mesta Varaždina in leta 1980 zlato plaketo Zveze za telesno kulturo Varaždin.

Vir: Izjava in arhiv sina Nina Goloba iz Varaždina.

Lit.: I. Herceg, I. Vukotić, *Sport u Varaždinu*, Varaždin, 1981; I. Vukotić, *VŽ nogomet*, Varaždin, 1990; I. Vukotić, *99 zvijezda sporta u Varaždinu*, Varaždin, 1998; M. Hižak, *100 godina nogometa: 1909. - 2009.*, Varaždin, 2009; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

ALENKA MASTNAK – REGAN (Celje, 12. XI. 1919. – Zagreb, 19. X. 1989.)

Rođena je u obitelji oca Martina Davorina Mastnaka rodom iz mjesta Dramlje u današnjoj Općini Šentjur i majke Pavle, rođ. Mrevlje, iz Vipavskog Križa kod Ajdovščine. Odrasla je uz stariju braću i sestre: Tineta, Toneta, Mirjam i Pavlu-Lušu (udanu Košir) te uz mlađeg brata Cirila. Njezin otac bio je profesor na na Državnoj realnoj gimnaziji u Celju i potom direktor Državne klasične gimnazije u Mariboru, a majka je bila učiteljica. Obitelj Mastnak živjela je u Celju do 1932. i poslije u Mariboru. Nakon što je njemačka vojska za vrijeme II. svjetskog rata 1941. okupirala Maribor, otac je odveden u logor. Potom je s članovima obitelji protjeran u grad Jagodinu u tada okupiranoj Srbiji.

Alenka je osnovnu školu završila u Celju i 1937. maturirala u Gimnaziji u Mariboru te je na Tehničkom fakultetu u Zagrebu 1941. diplomirala kemiju. S nepune dvadeset i dvije godine postala je najmlađi dipl. ing. kemije u Hrvatskoj.

Njezini su se roditelji bavili gimnastikom pa su i djecu usmjerili u tom pravcu. Bila je kao naraštajka članica Tjelovježbenog društva Sokol u Celju. Zabilježen je njezin nastup u plivanju na Prvenstvu Sokolske župe Celje u kolovozu 1932. u Rimskim Toplicama. Na istom natjecanju je sudjelovala i njezina sestra Luša. Zbog očeva imenovanja za direktora Gimnazije obitelj se u rujnu 1932. preselila u Maribor. Alenka se u novoj sredini počela baviti odbojkom u Sokolu. Odbojka se 1930-ih godina igrala organizirano samo u sklopu Saveza sokola Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Odbojkašice Sokola iz Maribora bile su najbolja ženska ekipa u državi i redovito su pobjeđivale na prvenstvima SSKJ-a.

Za vrijeme studija u Zagrebu nije se aktivno bavila odbojkom, a po uspostavi NDH zabranjena su 1941. sva sokolska društva pa zbog toga tijekom II. svjetskog rata nije bilo odbojkaških natjecanja. Godine 1946. postala je prva kapetanica Odbojkaške sekcije Studenskog fiskulturnog društva *Akademičar*. U tom sastavu uz nju su nastupale još tri igračice koje su došle iz Maribora na studij u Zagreb: sestre Vida i Zora Janžeković te Nada Puppis, a trener im je bio Miloš Uršič, također Slovenac iz Maribora. Ekipa *Akademičara* osvojila je u ljeto 1946. Prvenstvo Hrvatske u Zagrebu i potom treće mjesto na Prvenstvu Jugoslavije u Sarajevu, iza ekipa *Maribora* i *Spartaka*. U prosincu 1946. došlo je do fuzije Zagrebačkog omladinskog fiskulturnog društva *Mladost* i *Akademičara* u novi klub koji je dobio naziv Omladinsko fiskulturno društvo *Mladost*, a 1952. preimenovan je u Akademske sportsko društvo *Mladost*.

S odbojkašicama *Mladosti* Alenka je nakon fuzije, kao najiskusnija igračica u sastavu, postala prvakinja Hrvatske tri puta uzastopno od 1947. do 1949. Na Prvenstvu Jugoslavije koje je igrano turnirskim sustavom bile su četvrte 1947. u Ljubljani, šeste 1948. u Mariboru i pete 1949. u Beogradu. Igrale su vrlo dopadljivim stilom, ali nisu bile dovoljno agresivne pa su im izmakli bolji plasmani na državnim prvenstvima. Nakon odlaska Uršiča vodio ih je od 1948. trener Branko Haramija. U sastavu je od 1947. do 1950. igrala još jedna Slovenka, Tatjana Irgolič. Prva kapetanica *Mladosti* bila je Nada Klaić, poslije poznata hrvatska povjesničarka, a od 1949. Vida Janžeković (udana Hojnik).

Alenka se povukla iz aktivnog sporta krajem 1949. s navršениh 30 godina života, nakon udaje i zbog obveza na poslu. I dalje se rekreativno bavila skijanjem i planinarstvom. S prijateljicom iz djetinjstva, Sonjom Pagon - Jurković, osnovala je u Zagrebu neformalno akademsko planinarsko društvo u kojem su se okupljali zagrebački Slovenci i studenti koji su došli iz Slovenije.

Uz sport, ostvarila je i vrlo uspješnu profesionalnu karijeru. Po završetku fakulteta zaposlila se 1942. u Zavodu za tloznanstvo i hranidbu bilja u Zagrebu. Dodatno se 1944. specijalizirala i potom radila na znanstvenim istraživanjima o medicinskom i aromatičnom bilju i eteričnim uljima. Od 1953. bila je zaposlena u Zavodu za zaštitu bilja kao stručnjak za pesticide. Surađivala je s institutima u inozemstvu. Godine 1960. otišla je za suprugom u Etiopiju i do 1964. radila u državnom poduzeću za ispitivanje minerala, u glavnom gradu Adis Abebi. Nakon povratka zaposlila se u Institutu za zaštitu bilja (prijašnjem Zavodu). U Institutu je bila direktorica 1973. – 1974., a potom je s 55 godina umirovljena zbog zdravstvenih problema. Za svoje djelovanje dobila je Orden rada SFRJ.

Alenka Mastnak - Regan

ALENKA MASTNAK - REGAN (Celje, 12. 11. 1919–Zagreb, 19. 10. 1989)

Rojena je bila očetu Martinu Davorinu Mastnaku iz Dramelj v današnji občini Šentjur pri Celju in materi Pavli, roj. Mrevlje, iz Vipavskega Križa pri Ajdovščini. Odraščala je ob starejših bratih in sestrah Tinetu, Tonetu, Mirjam in Pavli - Luši (poročeni Košir) ter ob mlajšem bratu Cirilu. Njen oče je bil profesor na Državni realni gimnaziji v Celju in direktor Državne klasične gimnazije v Mariboru. Mati je bila učiteljica. Družina Mastnak je do leta 1932 živela v Celju, kasneje pa v Mariboru. Po zasedbi Maribora leta 1941 je nemška vojska očeta odpeljala v taborišče, potem pa so vsa družino izgnali v Jagodino v tedaj okupirani Srbiji.

Alenka je osnovno šolo končala v Celju, maturirala na mariborski gimnaziji leta 1937, diplomirala pa na tehnični fakulteti v Zagrebu leta 1941. Z nepolnimi dvaindvajsetimi leti je postala najmlajša diplomirana inženirka kemije na Hrvaškem.

Njeni starši so se ukvarjali z gimnastiko, za njo so navdušili tudi otroke. Alenka je bila od otroštva članica Te-lovadnega društva *Sokol* v Celju. Zabeležen je njen nastop v plavanju na prvenstvu Sokolske župe Celje avgusta leta 1932 v Rimskih Toplicah. Na tem tekmovanju je sodelovala tudi njena sestra Luša. Zaradi očetovega imenovanja za direktorja gimnazije se je družina septembra 1932 preselila v Maribor. Alenka se je v novem okolju začela ukvarjati z odbojko kot članica mariborskega *Sokola*. Odbojka se je v 30. letih organizirano igrala le v okviru Zveze Sokolov Kraljevine Jugoslavije (SSKJ). Odbojkarice *Sokola* iz Maribora so bile najboljša ženska ekipa v državi in so redno zmagovale na prvenstvih te zveze.

Med študijem v Zagrebu se ni aktivno ukvarjala z odbojko. Po ustanovitvi NDH leta 1941 so bila prepovedana vsa sokolska društva, zato med drugo svetovno vojno ni bilo odbojgarskih tekmovanj. Leta 1946 je bilo ustanovlje-no Študentsko fizkulturno društvo *Akademičar*, Alenka pa je postala prva kapetanka njegove odbojgarske sekcije. V tej sekciji so nastopale še tri študentke iz Maribora, in sicer sestri Vida in Zora Janžekovič ter Nada Puppis, Slovenec iz Maribora je bil tudi njihov trener Miloš Uršič. Ekipa *Akademičarja* je poleti 1946 osvojila prvenstvo Hrvaške v Zagrebu, kasneje pa tretje mesto na prvenstvu Jugoslavije v Sarajevu, za ekipama *Maribora* in *Spartaka*. Decembra 1946 so *Akademičar* in Zagrebško mladinsko fizkulturno društvo *Mladost* združili v nov klub z imenom Mladinsko fizkulturno društvo *Mladost*. Leta 1952 so ga preimenovali v Akademsko športno društvo *Mladost*.

V odbojgarski postavi *Mladosti* je bila Alenka najizkušenejša igralka. Med letoma 1947 in 1949 so trikrat zapored postale prvakinje Hrvaške. Na prvenstvu Jugoslavije, ki je potekalo po turnirskem sistemu, so bile četrte v Ljubljani leta 1947, šeste v Mariboru leta 1948 in pete v Beogradu leta 1949. Na pogled so igrale zelo lepo, vendar niso bile dovolj napadalne in so se jim izmuznile boljše uvrstitve na državnih prvenstvih. Po odhodu Uršiča jih je od leta 1948 vodil trener Branko Haramija. V postavi je med letoma 1947 in 1950 igrala še ena Slovenka, Tatjana Irgolič. Prva kapetanka *Mladosti* je bila Nada Klaić, pozneje znana hrvaška zgodovinarica, od leta 1949 pa Vida Janžekovič, poročena Hojnik.

Alenka se je iz aktivnega športa umaknila konec leta 1949, pri 30 letih, po poroki in zaradi službenih obveznosti. Še naprej se je rekreativno ukvarjala s smučanjem in planinstvom. S prijateljico iz otroštva Sonjo Pagon - Jurković sta v Zagrebu neuradno ustanovili akademsko planinsko društvo, v katerem so se zbirali zagrebški Slovenci in študenti iz Slovenije.

Tako kot v športu je bila zelo uspešna tudi v poklicu. Po končani fakulteti leta 1942 se je zaposlila na Zavodu za preučevanje tal in nego rastlin v Zagrebu. Leta 1944 je opravila specializacijo ter se ukvarjala s preučevanjem zdravilnih in aromatičnih rastlin ter eteričnih olj. Od leta 1953 je bila v Zavodu za varstvo rastlin zaposlena kot strokovnjakinja za pesticide. Sodelovala je z inštituti na tujem. Leta 1960 sta s soprogom odšla v Etiopijo in v glavnem mestu Adis Abebi do leta 1964 delala v državnem podjetju za preučevanje mineralov. Po vrnitvi se je zaposlila v Inštitutu za varstvo rastlin (prejšnjem zavodu). Med letoma 1973 in 1974 je bila direktorica inštituta, pri 55 letih pa se je zaradi zdravstvenih težav upokojila. Za svoje delovanje je prejela red dela SFRJ.

Prijateljica i sportašica Sonja Pagon - Jurković.

Sonja Pagon - Jurković, Alenkinia prijateljica in športnica.

Odbojkaška ekipa Sokolskog društva Maribor 1936. Alenka stoji u sredini (s pletenicom).

Odbojarska ekipa Sokolskega društva Maribor leta 1936. Alenka stoji v sredini (s kito).

Od 1949. bila je u braku sa Đurom Reganom (Beč, Austrija, 18. III. 1914. – Zagreb, 27. I. 1989.), dipl. ing. poljoprivrede. Suprug je po svome ocu Đuri bio irskog porijekla, a njegova majka Marija, rođ. Jug, bila je Slovenka rodom iz Mrzlog Vrha nad Tolminom. Đuro Regan je u mladosti bio ilegalac skojevac i često je zatvaran zbog svojih aktivnosti. Od 1943. bio je sudionik NOB-a i 1945. postao je načelnik Odjela za agrarnu politiku ZAVNOH-a. Od 1948. do 1953. bio je upravitelj Zavoda za poljoprivrednu ekonomiju. Stručno se usavršavao u SAD-u i Italiji.

Rješenjem Izvršnog vijeća SFRJ poslan je 1959. u Etiopiju kako bi kao savjetnik tamošnjeg Ministarstva za razvoj pomogao unapređenju poljoprivrede. Bio je honorarni nastavnik Poljoprivrednog i Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Umirovljen je 1971. u zvanju znanstvenog savjetnika. U mladosti se aktivno bavio nogometom, a u poratnom razdoblju bio je trener nogometnih juniora Radničkog sportskog društva *Metalac* iz Zagreba.

Alenka i Đuro Regan imali su tri kćeri: Đurđu, udanu Štrbenac (1950.), dipl. ing. kemije, Mariju (1953.), dipl. ekonomisticu i Metku (1956.), liječnicu - pedijatricu. Njihov polubrat Vlado (1942.), iz prvog braka Đure Regana, bio je stručnjak za informatiku. Iz obitelj Mastnak u Sloveniji je poznato nekoliko javnih osoba. Kći Alenkine sestre Pavle - Luše je Manca Košir (1948.), glumica, novinarka i publicistkinja. Poznata je i po glavnoj ulozi u hrvatskom filmu "Breza" iz 1967., redatelja Ante Babaje. Sin Alenkinoga brata Cirila je Tomaž Mastnak (1953.), sociolog i politolog.

Izv.: Izjava i arhiva kćeri, Metke Regan iz Zagreba.

Lit.: *Sokolski glasnik* br. 35, Ljubljana, 1. rujna 1932.; B. Stranić, *Priča o odbojkašima Akademski odbojkaški klub Mladost – Monter 1945 - 1985*, Zagreb, 1986.; P. Karoglan, "In memoriam Đuro Regan, dipl. ing (1914. – 1989)", *Agronomski glasnik* br. 1-2, Zagreb, travanj, 1989.; *100 godina Zavod za zaštitu bilja 1909 – 2009 / 100 years Institute for plant protection 1909 – 2009*, Zagreb, 2011.; E. Hemar, *Slovenci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem športu*, Zagreb, 2014.

VINKO GOLOB

(Bileća, BiH, 22. IV. 1921. – Rothrist, Švicarska, 4. IX. 1995.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Leopolda, rodom iz Ptuja, i majke Elvire Ane, rođ. Zagorc, iz Bileće. Majčin otac Andrej bio je također rodom iz Slovenije (Budna Vas - Šentjanž u današnjoj Općini Sevnica). Leopold se došelio u Bileću kao časnik Austro-Ugarske vojske, a njegova supruga Elvira bila je domaćica. Imali su šestero djece, od kojih je jedan sin preminuo s godinu dana. Poslije se obitelj preselila u Varaždin.

Vinko je u Varaždinu završio gimnaziju, a potom je u Zagrebu na Tehničkom fakultetu stekao zvanje diplomiranog inženjera geologije. Nogomet je počeo igrati uz svog starijeg brata Antuna u Varaždinskom športskom klubu. Godine 1936. kao subjunior prešao je u Športski klub *Slavija* koji je djelovao pod pokroviteljstvom Tvornice Tivar (kasnije Varteks). U dresu *Slavije* nastupao je do 1940. i afirmirao se kao navalni igrač. U sezoni 1938./39. sudjelovao je s ekipom *Slavije* u Nacionalnoj ligi Kraljevine Jugoslavije. Nastupio je na jednoj utakmici, a klub je na kraju zauzeo posljednje, 12. mjesto. Potom je sa *Slavijom* igrao u novoj Hrvatsko-slovenskoj ligi u sezoni 1939./40. i bili su osmi.

Kad je ujesen 1940. došao na studij u Zagreb postao je član Nogometne sekcije Hrvatskog športskog kluba *Concordia*, tada jednog od najboljih klubova u državi. S ekipom *Concordije* osvojio je u sezoni 1940./41. treće

Od leta 1949 je bila poročena z Đurom Reganom (Dunaj, 18. 3. 1914–Zagreb, 27. 1. 1989), diplomiranim inženirjem kmetijstva. Soprog je bil po očetu irskega rodu, njegovega mati Marija, roj. Jug, pa je bila Slovenka z Mrzlega Vrha nad Tolminom. Đuro Regan je bil v mladosti ilegalcec in skojevec, zaradi česar je bil večkrat zaprt. Od leta 1943 je sodeloval v NOV, leta 1945 pa je postal načelnik oddelka za agrarno politiko ZAVNOH. Med letoma 1948 in 1953 je bil direktor Zavoda za agrarno ekonomiko. Strokovno se je izpopolnjeval v ZDA in Italiji.

Akademijski odbojkaški klub *Mladost*. S lijeva: M. Uršič, Z. Sabljak, B. Haramija, V. Katić, L. Fingerhut, B. Stranić, V. Janžeković, T. Irgolić, A. Drageljević, R. Harmat, A. Mastnak, N. Klaić i M. Roglič.

Akademijski odbojkaški klub *Mladost*. Z leve: M. Uršič, Z. Sabljak, B. Haramija, V. Katić, L. Fingerhut, B. Stranić, V. Janžeković, T. Irgolić, A. Drageljević, R. Harmat, A. Mastnak, N. Klaić in M. Roglič.

Zvezni izvršni svet SFRJ ga je leta 1959 poslal v Etiopijo, kjer je kot svetovalec ministrstva za razvoj pomagal pri razvoju kmetijstva. Bil je honorarni učitelj na Kmetijski fakulteti in Veterinarski fakulteti v Zagrebu. Upokojen je bil leta 1971, z naslovom znanstvenega svetnika. V mladosti se je aktivno ukvarjal z nogometom, v povojnem obdobju pa je bil trener nogometnih mladincev Delavskega športnega društva *Metalac* iz Zagreba.

Alenka in Đuro Regan sta imela tri hčerke: Đurdo, poročeno Štrbenac (1950), diplomirano inženirko kemije, Marijo (1953), diplomirano ekonomistko, in Metko (1956), pediatrinjo. Njihov polbrat Vlado (1942) iz prvega zakona Đura Regana je bil strokovnjak za informatiko. Iz družine Mastnak v Sloveniji je znanih več javnih oseb. Hči Alenkine sestre Pavle - Luše je Manca Košir (1948), igralka, novinarka in publicistka. Znana je tudi po glavni vlogi v hrvaškem filmu režiserja Anteja Babaje Breza iz leta 1967. Sin Alenkinega brata Cirila je Tomaž Mastnak (1953), sociolog in politolog.

Vir: Izjava in arhiv hčerke Metke Regan iz Zagreba.

Lit: *Sokolski glasnik* št. 35, Ljubljana, 1. september 1932; B. Stranić, *Priča o odbojkašima Akademski odbojkaški klub Mladost – Monter 1945 - 1985*, Zagreb, 1986; P. Karoglan, In memoriam Đuro Regan, dipl. ing (1914. – 1989), *Agronomski glasnik* št. 1-2, Zagreb, april 1989; *100 godina Zavod za zaštitu bilja 1909 – 2009 / 100 years Institute for plant protection 1909 – 2009*, Zagreb, 2011; E. Hemar, *Slovenci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem sportu*, Zagreb, 2014.

VINKO GOLOB

(Bileća, BiH, 22. 4. 1921–Rothrist, Švica, 4. 9. 1995)

Rodil se je v slovenski družini očetu Leopoldu s Ptuja in materi Elviri Ani, roj. Zagorc. Materina družina je živela v Bileći, njen oče Andrej pa je bil Slovenec iz Budne vasi pri Šentjanžu, v današnji občini Sevnica. Leopold je prišel v Bilečo kot častnik avstro-ogrske vojske. Z Elviro Ano, ki je bila gospodinja, sta imela šest otrok. En sin jima je umrl, ko je imel komaj eno leto. Družina se je čez čas preselila v Varaždin.

Vinko je v Varaždinu končal gimnazijo, v Zagrebu pa na tehnični fakulteti diplomiral iz geologije. Nogomet je začel igrati ob starejšem bratu Antunu v Varaždinskem športnem klubu. Leta 1936 je kot mlajši mladinec prestopil v športni klub *Slavija*, ki ga je sponzorirala tovarna Tivar (poznejši Varteks). V dresu *Slavije* je nastopal do leta 1940. Uveljavil se je kot napadalni igralec. V sezoni 1938/39 je z ekipo *Slavije* sodeloval na eni tekmi v državni ligi Kraljevine Jugoslavije, v kateri je klub zasedel zadnje, 12. mesto. V sezoni 1939/40 je s *Slavijo* igral v novi hrvaško-slovenski ligi. Takrat so zasedli osmo mesto.

Ko je jeseni 1940 začel študirati v Zagrebu, se je včlanil v nogometno sekcijo Hrvaškega športnega kluba *Concordia*, takrat enega od najboljših klubov v državi. Z ekipo *Concordie* je v sezoni 1940/41 osvojil tretje mesto na prvenstvu Hrvaške nogometne zveze (Banovine Hrvaške), za *Hajdukom* iz Splita in *Građanskim* iz Zagreba. Po

Vinko Golob

mjesto na Prvenstvu Hrvatskog nogometnog saveza (Banovine Hrvatske), iza *Hajduka* iz Splita i *Grđanskog* iz Zagreba. Nakon uspostave NDH nastupio je s klubom u dvije finalne utakmice za Hrvatski pokal, odigrane u rujnu 1941. protiv ekipe *Grđanskog* (2:2 i 2:6). Najveći uspjeh s *Concordijom* postigao je 1942. osvajanjem Prvenstva Hrvatske, pobijedivši u finalu favorizirani *Grđanski* (6:2 i 1:3). U ekipi prvog prvaka NDH pod vodstvom trenera Bogdana Cuvaja igrali su: Zvonimir Monsider, Anton Kramer, Branko Paviša, Krešimir Pukšec, Slavko Pavletić, Zvonimir Jazbec, Slavko Beda, Vinko Golob, Karlo Muradori, Slavko Kodrnja i Viktor Ajbek. Pričuvni igrači su bili: Vilim Vučilovski, Ivan Zemljič i Dragutin Hudika. U toj šampionskoj generaciji *Concordije* igrala su još dvojica Slovenaca: Beda i Zemljič.

Po završetku II. svjetskog rata Vinko je u novoj Jugoslaviji, nakon rasformiranja najboljih zagrebačkih klubova *Concordije*, *Grđanskog* i HAŠK-a, počeo igrati za Nogometnu sekciju novoosnovanog Fiskulturnog društva komunalaca *Dinamo*. Na prvom državnom prvenstvu, koje je u rujnu 1945. igrano u Beogradu, osvojio je s republičkom reprezentacijom Federalne Hrvatske treće mjesto, iza ekipa Srbije i Jugoslavenske armije. Godine 1946. s *Dinamom* je osvojio Prvenstvo Zagreba i drugo mjesto na Prvenstvu Hrvatske, iza *Hajduka*. Time se *Dinamo* plasirao u Saveznu ligu. Sudjelovao je u prvom dijelu premijernog izdanja Savezne lige Jugoslavije u sezoni 1946./47. kada su osvojili naslov viceprvaka, iza beogradskog *Partizana*. Ukupno je za *Dinamo* nastupio na 38 susreta i postigao 19 zgoditaka.

Nakon završetka prvog dijela sezone 1946./1947. otišao je igrati u Čehoslovačku i tako je postao prvi igrač iz Zagreba koji je nakon rata potpisao ugovor s jednim inozemnim klubom. Kao član AFK *Bohemiansa* iz Praga nastupao je u 1. ligi Čehoslovačke dvije godine, a u sezoni 1947./48. osvojili su četvrto mjesto. Potom je nastupio u skraćenoj ligi 1948. kada je klub ponovno bio četvrti. Ukupno je za *Bohemians* odigrao 41 prvoligašku utakmicu i postigao 29 zgoditaka. Nakon rezolucije Informbiroa morao je kao jugoslavenski državljanin napustiti Čehoslovačku. Potom je pola sezone 1949. nastupao u francuskoj 1. ligi za FC *Toulouse*. Prešao je u Italiju i u sezoni 1949./50. nastupao za prvoligašku ekipu AS *Venezia*, s kojom je ispao iz lige. Od 1950 do 1952. bio je igrač i trener talijanskog kluba AC *Vigevano*. Nakon završetka igračke karijere otišao je 1952. u Švicarsku kao trener FC *Lugana*.

Sudjelovao je i u reprezentacijama. Kao član *Dinama* nastupio je 1945. i 1946. na 5 utakmica gradske reprezentacije Zagreba. Dok je bio član *Bohemiansa* iz Praga igrao je 1948. po jednom za A i B reprezentaciju i tako postao prvi igrač u poratnom razdoblju koji je iz inozemnog kluba nastupao za Jugoslaviju. Za A reprezentaciju igrao je 27. lipnja u Beogradu protiv Albanije (0:0) u natjecanju za Balkansko-srednjoeuropski kup. Potom je sudjelovao u B reprezentaciji 5. srpnja protiv Bugarske (0:0), također u Beogradu.

Trajno se nastanio u Švicarskoj, gdje je preminuo u 75. godini. Pokopan je u obiteljskoj grobnici u Varaždinu.

Izv.: Izjava nećaka, Nine Goloba iz Varaždina.

Lit.: *Zlatni jubilej ZNS: 1919-1969*, Zagreb, 1970.; *Jugoslavenske reprezentacije 1920-1974.*, Beograd, 1977.; *NK Dinamo 1945 - 1985*, Zagreb, 1985.; M. Hižak, *100 godina nogometa: 1909. - 2009.*, Varaždin, 2009.; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

Sastav *Dinama* koji je 1946. u Pragu, na prvoj međunarodnoj utakmici u inozemstvu, s 2:1 pobijedio Slaviju. S lijeva: Kokotović, Monsider, D. Horvat, I. Horvat, Lojen, Jazbinšek, Kacian, Ž. Čajkovski, Beda, Golob i Pleše.

Ekipe *Dinama*, ki je leta 1946 v Pragi, na prvi mednarodni tekmi na tujem, premagala Slavijo z 2 : 1. Z leve: Kokotović, Monsider, D. Horvat, I. Horvat, Lojen, Jazbinšek, Kacian, Ž. Čajkovski, Beda, Golob in Pleše.

Ekipe Concordije i Levskog 1942. u Sofiji. Vinko Golob stoji treći s desna.

Ekipi Concordie in Levskega leta 1942 v Sofiji. Vinko Golob stoji tretji z desne.

ustanovitvi NDH je septembra 1941 s klubom nastopil na dveh finalnih tekmah za hrvaški pokal proti ekipi *Građanskega* (2 : 2 in 2 : 6). Največji uspeh je s *Concordio* dosegel leta 1942, ko so na prvenstvu Hrvaške premagali favorizirani *Građanski* (6 : 2 in 1 : 3). V ekipi prvega prvaka NDH pod vodstvom trenerja Bogdana Cuvaja so igrali: Zvonimir Monsider, Anton Kramer, Branko Paviša, Krešimir Pukšec, Slavko Pavletić, Zvonimir Jazbec, Slavko Beda, Vinko Golob, Karlo Muradori,

Slavko Kodrnja in Viktor Ajbek. Rezervni igralci so bili Vilim Vučilovski, Ivan Zemljčič in Dragutin Hudika. Poleg Goloba sta bila v tej šampionski generaciji *Concordie* še dva Slovenca, in sicer Beda in Zemljčič.

Po koncu druge svetovne vojne, v novi Jugoslaviji, je Vinko po razpustitvi najboljših zagrebških klubov *Concordie*, *Građanskega* in HAŠK-a začel igrati za nogometno sekcijo novega Fizikurnega društva komunalnih delavcev *Dinamo*. Na prvem državnem prvenstvu, ki je potekalo septembra 1945 v Beogradu, je z republiško reprezentanco Hrvaške zasedel tretje mesto, za ekipama Srbije in Jugoslovanske armade. Leta 1946 je z *Dinamom* osvojil prvenstvo Zagreba in drugo mesto na prvenstvu Hrvaške, za *Hajdukom*. Tako se je *Dinamo* uvrstil v zvezno ligo. Sodeloval je v premiernih tekmah jugoslovanske zvezne lige v sezoni 1946/47, ko so osvojili naslov podprvaka, za beograjskim *Partizanom*. Skupaj je za *Dinamo* nastopil na 38 srečanjih in dosegel 19 zadetkov.

Po koncu prvega dela sezone 1946/1947 je odšel na Češkoslovaško in tam postal prvi zagrebški igralec po vojni, ki je podpisal pogodbo s kakšnim tujim klubom. Kot član AFK *Bohemians* iz Prage je dve leti nastopal v prvi češkoslovaški ligi. V sezoni 1947/48 so osvojili četrto mesto. Nastopali so tudi v skrajšani ligi leta 1948, ko je bil klub ponovno četrti. Skupaj je za *Bohemians* odigral 41 prvoligaških tekem in dosegel 29 zadetkov. Po resoluciji informbiroja je moral kot jugoslovanski državljan zapustiti Češkoslovaško. Nato je pol sezone leta 1949 nastopal v francoski prvi ligi za FC *Toulouse*. Od tam je odšel v Italijo, kjer je v sezoni 1949/50 nastopal za prvoligaško ekipo AS *Venezia*, ki pa je takrat izpadla iz lige. Med letoma 1950 in 1952 je bil igralec in trener italijanskega kluba AC *Vigevano*. Po koncu igralske kariere leta 1952 je odšel v Švico, kjer je treniral FC *Lugano*.

Igral je tudi za reprezentance. Kot član *Dinama* je med letoma 1945 in 1946 nastopal na petih tekmah mestne reprezentance Zagreba. Kot član *Bohemiansa* iz Prage je leta 1948 igral po enkrat za jugoslovansko A- in B-representanco ter tako postal prvi nogometaš v povojnem obdobju, ki je iz tujega kluba prišel nastopat za Jugoslavijo. Za A-representanco je igral 27. junija v Beogradu proti Albaniji (0 : 0) na tekmovanju za balkansko-srednjeevropski pokal. V B-representanci je igral 5. julija proti Bolgariji (0 : 0), prav tako v Beogradu.

V Švici je živel do konca življenja. Umrl je v 75. letu starosti. Pokopan je v družinski grobnici v Varaždinu.

Vir: Izjava nečaka Nina Goloba iz Varaždina.

Lit.: *Zlatni jubilej ZNS: 1919-1969*, Zagreb, 1970; *Jugoslavenske reprezentacije 1920-1974.*, Beograd, 1977; *NK Dinamo 1945 - 1985*, Zagreb, 1985; M. Hižak, *100 godina nogometa: 1909. - 2009.*, Varaždin, 2009; Nebojša Jakovljević, *Fudbalska takmičenja Južnih Slovena 1873-1941*, Subotica, 2018.

Reprezentacija Zagreba koja je 10. ožujka 1946. s 5:0 pobijedila reprezentaciju Beograda. S lijeva: Jazbinšek, Monsider, I. Horvat, Lojen, Cimermančić, Kacian, Gruškovnjak, Ž. Čajkovski, Golob, Reiss i Pleše.

Reprezentacija Zagreba koja je 10. ožujka 1946. s 5:0 pobijedila reprezentaciju Beograda. S lijeva: Jazbinšek, Monsider, I. Horvat, Lojen, Cimermančić, Kacian, Gruškovnjak, Ž. Čajkovski, Golob, Reiss i Pleše.

STANISLAV VIČIĆ- Stanko (Logatec, 1. V. 1921. – Rijeka, 25. XI. 2000.)

Stanislav Vičić (desno) na vrhu Kilimandžara 1958. godine.
Stanislav Vičić na vrhu Kilimandžara leta 1958.

Rođen je u Logatecu, a podrijetlom je bio iz Rakeka u Općini Cerknica. Otac mu se zvao Ivan, a majka Marija, rođ. Petrovčić. U vrijeme njegovog rođenja današnja slovenska Općina Logatec bila je podijeljena između kraljevina SHS i Italije međudržavnom granicom koja je bila određena nakon I. svj. rata u studenom 1920. na mirovnim sporazumu u talijanskom Rapallu. Kao dvogodišnje dijete doselio se s obitelji u Sušak koji je od 1919. do 1948. imao status grada, a potom se ujedinio sa Rijekom.

Planinarstvom se počeo aktivno baviti 1937. U II. svj. ratu sudionik je NOB-a kao komesar čete i bataljona. U ratu se istaknuo hrabrošću i za to je višestruko odlikovan. Poslije rata je u novoj državi od 1945. bio član planinarskog aktiva Jugoslovenske armije, aktiva FD *Enotnost* iz Ljubljane i predsjednik aktiva u Planinarskom društvu *Romanija* iz Sarajeva 1948. – 1950. Nakon povratka u Rijeku i demobilizacije, nastavio je djelovati u

planinarskim organizacijama. Bio je predsjednik PD-a *Rijeka* od 1957. do 1960. Potom je u prosincu 1961. izabran na Osnivačkoj skupštini PD-a *Kamenjak* za prvog predsjednika i tu je dužnost obavljao do 1967. a potom je bio potpredsjednik do 1974. U veljači 1965. jedan je od osnivača PD-a *Tuhobić*. Bio je član Kotarskog odbora planinara Rijeke od 1959. do 1964. Suosnivač je Općinskog planinarskog saveza Rijeke (1964.) čiji je bio predsjednik (1966. – 1975.) i potpredsjednik do 1980. U Planinarskom savezu Hrvatske bio je član Glavnog odbora (1959. – 1964.) i član predsjedništva (1975. – 1980.). Tijekom obnašanja raznih dužnosti istaknuo se kao vrsni organizator. Bio je voditelj izgradnje planinarskog doma Hahlići te održavanja domova u Bosni i Hercegovini, na Platku, Snježniku, Okrivju i Frbežarima. Inicijator je izgradnje: Riječke transverzale, bratskog planinarskog puta od Snježnika do Snežnika, visinske transverzale za "Nagradu planine" i prve trim staze u Rijeci. Sudjelovao je u izgradnji Europskog pješackog puta E6 i bio je član njegova Odbora. Osnivač je Stanice gorskih vodiča u Rijeci i bio je suradnik Gorske službe spašavanja. Suosnivač je memorijalnog trofeja "Lipa pamti" i orijentacijskog natjecanja "Trofej Platak".

Pokrenuo je Planinarski list u Rijeci. Kao autor objavio je više od 60 članaka u dnevnom i planinarskom tisku. Predavao je na više od 80 tečajeva i tribina u Rijeci, Ljubljani, Sarajevu, Badiji i drugim gradovima, školama i radnim organizacijama. Radi propagiranja planinarstva održavao je godišnje skupštine društava u sjedištima općina regije. Organizator je više stotina planinarskih pohoda u prirodu i gorje. Krajem listopada 1958. bio je suorganizator i vođa uspona nekoliko članova PD-a *Rijeka* na Kilimandžaro (najviša planina u Africi), što je bila prva hrvatska i jugoslavenska ekspedicija izvan Europe. Godine 1970. organizirao je uspone po jednog planinara iz svakog planinarskog društva s područja Općine Rijeka na Ararat (najviša planina u Turskoj). Zaslužan je za središnju proslavu 100-te obljetnice planinarstva u Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji, priređenu 1974. na Platku. Popeo se ukupno 31 put na Triglav, najvišu planinu Slovenije i nekadašnje Jugoslavije. Aktivan planinar bio je šest desetljeća te je iznimno pridonio razvoju toga sporta na širem riječkom području, ali i u Republici Hrvatskoj.

Za djelovanje u planinarskim organizacijama dobitnik je: Zlatnog znaka 1962. i Plakete 1985. Planinarskog saveza Jugoslavije; Zlatnog znaka 1969. i Plakete 1974. Planinarskog saveza Hrvatske; Zlatne plakete Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije 1969; Majske nagrade SR Hrvatske 1972; Zlatnog znaka Planinske zveze Slovenije 1981. i Zlatne statue Saveza za fizičku kulturu Općine Rijeka.

Lit.: Ž. Poljak, "Tko je tko u hrvatskom planinarstvu, Stanko Vičić - Legenda hrvatskog planinarstva", *Hrvatski planinar* br. 7/8, Zagreb, srpanj - kolovoz 1999.; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.; *50 godina planinarskog društva Kamenjak Rijeka 1961 – 2011*, Rijeka, 2011.; E. Hemar, "Slovinci u hrvatskom sportu: Stanislav Vičić - legenda riječkog i hrvatskog planinarstva", *Novi odmev* br. 64, Zagreb, prosinac 2017.

STANISLAV VIČIĆ - Stanko (Logatec, 1. 5. 1921–Reka, 25. 11. 2000)

Rodil se je v Logatcu, kamor je družina prišla z Rakeka v občini Cerknica. Očetu je bilo ime Ivan, materi Marija, roj. Petrovčič. V času njegovega rojstva je bila današnja občina Logatec razdeljena z rapalsko mejo, ki je delila kraljevini SHS in Italijo. Potek meje je bil določen po prvi svetovni vojni z mirovno pogodbo, podpisano novembra 1920 v italijanskem mestu Rapallo. Stanko se je kot dveletni otrok z družino preselil na Sušak, ki je imel med letoma 1919 in 1948 status mesta, nato pa se je združil z Reko.

S planinstvom se je začel aktivno ukvarjati leta 1937. Med drugo svetovno vojno je sodeloval v NOB kot komisar čete in bataljona. Zaradi junaštva je bil večkrat odlikovan. Po vojni je bil v novi državi od leta 1945 član planinskega aktiva Jugoslovanske armade, aktiva Fizikturnega društva *Enotnost* iz Ljubljane ter med letoma 1948 in 1950 predsednik aktiva Planinskega društva *Romanija* iz Sarajeva. Tudi po vrnitvi na Reko in demobilizaciji se je ukvarjal s planinstvom. Med letoma 1957 in 1960 je bil predsednik Planinskega društva (PD) *Rijeka*. Decembra 1961 je bil na ustanovni skupščini PD *Kamenjak* izvoljen za prvega predsednika. To funkcijo je opravljal do leta 1967, nato pa je bil do leta 1974 podpredsednik društva. Februarja 1965 je bil med ustanovitelji PD *Tuhobić*. Med letoma 1959 in 1964 je bil član okrajnega odbora reških planincev. Bil je soustanovitelj Občinske planinske zveze Reka (1964), njen predsednik (1966–1975) in nato podpredsednik do leta 1980. V Planinski zvezi Hrvaške je bil član glavnega odbora (1959–1964) in član predsedstva (1975–1980). Med opravljanjem različnih funkcij se je izkazal kot odličen organizator. Vodil je izgradnjo planinskega doma Hahlići ter skrbel za vzdrževanje domov v BiH, na Platku, Snježniku, Okrivju in Frbežarih. Bil je pobudnik označitve reške transversale, poti prijateljstva od Snježnika do Snežnika, višinske transversale Osvajamo vrhove za nagrado planin in prve trim steze na Reki. Sodeloval je v izgradnji Evropske pešpoti E6 in bil član odbora te poti. Bil je ustanovitelj reške postaje gorskih vodičev, sodelavec gorske reševalne službe ter soustanovitelj spominskega tekmovanja Lipa pamti (Lipa pomni) in orientacijskega tekmovanja za trofejo Platka.

Ustanovil je reški planinski časopis *Planinarski list*. V dnevem in planinskem tisku je objavil prek 60 člankov. Predaval je na več kot 80 tečajih in srečanjih na Reki, v Ljubljani, Sarajevu, Badiji in drugih mestih, šolah in delovnih organizacijah. Da bi širili vedenje o planinstvu, je letne skupščine društev skliceval v občinskih in regijskih središčih. Organiziral je na stotine planinskih pohodov v naravo in pogorja. Konec oktobra 1958 je bil soorganizator in vodja vzpona nekaj članov PD *Rijeka* na Kilimandžaro, najvišji afriški vrh, kar je bila prva hrvaška in jugoslovanska odprava zunaj Evrope. Leta 1970 je organiziral vzpon na najvišjo turško goro Ararat; v odpravi je sodeloval po en član vsakega planinskega društva iz občine Reka. Zaslužen je bil za pripravo osrednje slovesnosti ob stoti obletnici planinstva na Hrvaškem in Jugoslaviji, ki je potekala leta 1974 na Platku. Na Triglav, najvišji vrh Slovenije in nekdanje Jugoslavije, se je povzpel skupaj 31-krat. Šest desetletij je bil aktiven planinec. V tem obdobju je izjemno prispeval k razvoju planinskega športa na reškem območju in na Hrvaškem.

Za delovanje v planinskih organizacijah je leta 1962 prejel zlati znak, leta 1985 plaketo Planinske zveze Jugoslavije, leta 1969 zlati znak in leta 1974 plaketo Planinske zveze Hrvaške, leta 1969 zlato plaketo Zveze za telesno kulturo Jugoslavije, leta 1972 majska nagrada Hrvaške, leta 1981 pa zlati znak Planinske zveze Slovenije in zlati kipec Zveze za telesno kulturo občine Reka.

Lit.: Ž. Poljak, Tko je tko u hrvatskom planinarstvu, Stanko Vičić - Legenda hrvatskog planinarstva, *Hrvatski planinar* št. 7/8, Zagreb, julij - avgust 1999; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004; *50 godina planinarskog društva Kamenjak Rijeka 1961–2011*, Reka, 2011; E. Hemar, Slovinci u hrvatskom sportu: Stanislav Vičić - legenda riječkog i hrvatskog planinarstva, *Novi odmev* št. 64, Zagreb, december 2017.

Članovi 1. hrvatske ekspedicije na Kilimandžaro, 1958. S lijeva stoje: S. Gilić, N. Novaković, S. Simčić, I. Gropuzzo i vođa puta S. Vičić. Sjede E. Rakoš, S. Radenović, U. Mengelo, E. Tomšić i A. Ožanić.

Člani prve hrvaške odprave na Kilimandžaro leta 1958. Z leve stojijo: S. Gilić, N. Novaković, S. Simčić, I. Gropuzzo in vođa poti S. Vičić. Sedijo: E. Rakoš, S. Radenović, U. Mengelo, E. Tomšić in A. Ožanić.

OTO REBULA

(Banja Luka, BiH, 14. VIII. 1921. – Beograd, Srbija, 11. VII. 2001.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Vinka, rodom iz Komna kod Sežane, i majke Kristine, rođ. Fakin, iz sela Škrbina kod Sežane. Njegovi su se roditelji upoznali 1917. u Trstu. Otac mu je bio državni službenik, a majka je radila u pekarni. Iste je godine otac dobio posao oružnika u Banjoj Luci koja je tada bila u sastavu Austro-Ugarske Monarhije. Nakon završetka I. svjetskog rata 1918., bračni par Rebula nastanio se stalno u Kraljevini SHS i nastavili su živjeti u Banjoj Luci. Otac je radio kao nadzornik rudnika ugljena na planini Borje kraj mjesta Maslovar, pedesetak kilometara od Banje Luke. Danas su Maslovar u sastavu Općine Kotor Varoš, a rudnik je zatvoren. Obitelj Rebula imala je i dva starija sina također rođena u Banjoj Luci: Borisa (1919.) i Eduarda (1920.), koji su bili sudionici NOB-a i potom u novoj Jugoslaviji aktivni oficiri JNA. Za vrijeme II. svjetskog rata otac im se krajem 1943. povukao s partizanima nakon njihova neuspjelog pokušaja zauzimanja Banje Luke i potom je preminuo u partizanskom zbjegu kod Prijedora, a majka je nakon rata živjela u Beogradu.

Oto Rebula završio je Veliku realnu gimnaziju u Banjoj Luci 1941. Iste je godine u travnju, nakon napada njemačke vojske i sloma Kraljevine Jugoslavije, taj grad kao i cijela Bosna i Hercegovina pripao novouspostavljenoj NDH. Potom je studirao na Visokoj školi za fizičku kulturu u Rimu, nazvanoj Accademia della GIL (Gioventù italiana del littorio), premda se do dolaska u Rim nije bavio sportom. Bila je to trogodišnja sportska škola koju je Fašistička stranka Italije organizirala za buduće nastavnike tjelesnog odgoja. Školu su, uz Talijane, pohađali i studenti iz Hrvatske, Bugarske i Albanije. Na kraju svakog razreda studenti su polagali praktične ispite iz atletike, gimnastike, biciklizma i prsnog plivanja. U školskoj godini 1942./43. na završnom testu najbolje rezultate među svim studentima postigao je Oto. Posebno dobre rezultate postigao je u atletici, ali i u gimnastici, usprkos visini (1,85 m) i težini (95 kg). Nakon pada fašističkog režima u Italiji škola je 1943. ukinuta pa nije mogao završiti treću, zadnju godinu.

Prvi put je kao atletičar nastupio u Banjoj Luci u rujnu 1941. na natjecanju Ustaške mladeži pod čijim su pokroviteljstvom održavana sva natjecanja mladih sportaša u NDH. Tada je osvojio drugo mjesto u skoku u vis. Potom nije sudjelovao na domaćim natjecanjima do ljeta 1943. kada se vratio iz Italije i postao član Atletske sekcije HAŠK-a u Zagrebu, gdje su tada dolazili najbolji sportaši iz cijele NDH. Prvi službeni nastup za HAŠK imao je na ekipnom Prvenstvu Hrvatske u nadmetanju HAŠK-a i Hrvatskog športskog kluba *Zagreb*, 28. i 29. kolovoza. Zatim je na finalnom dvoboju ekipnog državnog prvenstva nastupio protiv Concordije, 25. i 26. rujna u Zagrebu. Ostvarivši pobjedu postala je ekipa HAŠK-a prvak Hrvatske za 1943., čemu je Rebula pridonio nastupom u bacanju kugle i skoku u dalj. Tako je ekipa HAŠK-a obranila naslov osvojen 1942. a za klub su tada nastupali odlični atletičari kao što su: Mirko Vanić - Lala, Nikola Despot, Stjepan Đurić - Đus, Viktor Flass - Lasta, Ivo Buratović - Bura, Vladimir Abramović - Žimbra, Zvonko Marian, Zvonko Turkalj - Pipica i drugi. Oto je tada, uz Marijana Ferjančiča, bio jedini atletičar slovenskih korijena u HAŠK-u, dok su ostali Slovenci nastupali za konkurentne klubove *Concordiju* i *Zagreb*.

U kolovozu i listopadu 1943. sudjelovao je na dva međugradska dvoboja Ustaške mladeži Banja Luke i Požege. Na tim je susretima uz Tomislava Vincijanovića iz Požege, također člana HAŠK-a, bio najbolji u pojedinačnim natjecanjima. Pobijedio je u nekoliko disciplina i najavio svoju atletsku svestranost. U ljeto 1944. nastupao je za HAŠK na susretima za Pokal Hrvatskog atletskog saveza. Na natjecanju protiv *Zagreba* ostvario je 1. srpnja u bacanju kugle 12,21 m i s tim je rezultatom na kraju 1944. bio šesti na godišnjoj rang-listi najboljih bacača kugle u Hrvatskoj. U međuvremenu je napustio Zagreb i otišao u partizane te postao sudionikom NOB-a. Bio je borac Štabnog voda 421. vazduhoplovnog puka u sastavu 42. vazduhoplovne jurišne divizije NOVJ koja je bila formirana 29. prosinca 1944. u Srijemu.

Oto Rebula kao član GIL-a 1942. godine.
Oto Rebula kot član ekipe GIL leta 1942.

OTO REBULA

(Banjaluka, BiH, 14. 8. 1921–Beograd, Srbija, 11. 7. 2001)

Rodil se je v slovenski družini očetu Vinku, po rodu iz Komna pri Sežani, in materi Kristini, roj. Fakin, iz vasi Škrbina pri Sežani. Starši so se spoznali leta 1917 v Trstu, kjer je bil oče državni uslužbenec, mati pa je delala v pekarni. Istega leta je oče postal orožnik v Banjaluki, ki je bila takrat del Avstro-Ogrske. Po koncu prve svetovne vojne leta 1918 sta se zakonca Rebula ustalila v Kraljevini SHS in še naprej živela v Banjaluki. Oče je delal kot nadzornik v rudniku premoga na Borju pri kraju Maslovar, petdeset kilometrov od Banjaluke. Danes so Maslovar v občini Kotor Varoš, rudnik pa je zaprt. V družini Rebula sta se rodila še dva sinova, prav tako v Banjaluki, in sicer Boris (1919) in Eduard (1920). Sodelovala sta v NOV, v novi Jugoslaviji pa sta bila častnika JLA. Ko so partizani med drugo svetovno vojno konec leta 1943 neuspešno poskusili zavzeti Banjaluko, se je oče z njimi umaknil v partizansko postojanko pri Prijedoru, kjer je umrl. Mati je po vojni živela v Beogradu.

Oto Rebula je Veliko realno gimnazijo v Banjaluki končal leta 1941, ko je po nemškem napadu na Kraljevino Jugoslavijo in njeni kapitulaciji Bosna in Hercegovina pripadla novoustanovljeni NDH. Rebula je takrat odšel na študij v Rim. Čeprav se ni ukvarjal s športom, se je vpisal na Visoko šolo za telesno kulturo, tako imenovano *Accademia della GIL*

- *Gioventù italiana del littorio*. To je bila šola za bodoče učitelje telesne vzgoje, ki jo je ustanovila Italijanska fašistična stranka. Poleg Italijanov so jo obiskovali tudi študenti iz Hrvaške, Bolgarije in Albanije. Ob koncu vsakega letnika so študenti opravljali praktične izpite iz atletike, gimnastike, kolesarstva in prsnega plavanja. V šolskem letu 1942/43 je na zaključnem preizkusu Oto dosegel najboljše rezultate med vsemi študenti. Posebej dober je bil v atletiki in gimnastiki, čeprav je bil zelo visok (1,85 m) in težak (95 kg). Po padcu fašističnega režima v Italiji leta 1943 so šolo ukinili, in ni mogel končati tretjega, zadnjega letnika.

Prvič je kot atlet nastopil septembra 1941 v Banjaluki, na tekmovanju Ustaške mladine. Pod okriljem te organizacije so potekala vsa tekmovanja mladih športnikov v NDH. Takrat je osvojil drugo mesto v skoku v višino. Do poletja 1943 ni več sodeloval na domačih tekmovanjih. Šele po vrnitvi iz Italije je postal član atletske sekcije HAŠK-a v Zagrebu, ki je takrat združeval najboljše športnike iz NDH. Za HAŠK je prvič uradno nastopil na ekipnem prvenstvu Hrvaške 28. in 29. avgusta, proti Hrvaškemu športnemu klubu *Zagreb*. Na zaključnem dvoboju ekipnega državnega prvenstva 25. in 26. septembra v Zagrebu je nastopil proti *Concordii*. Ekipa HAŠK-a je zmagala in postala prvak Hrvaške za leto 1943, k čemur je Rebula prispeval z nastopom v suvanju krogle in skoku v daljino. Tako je ekipa HAŠK-a obranila naslov, ki ga je osvojila leta 1942. Za klub so takrat nastopali odlični atleti, med njimi Mirko Vanić - Lala, Nikola Despot, Stjepan Đurić - Đus, Viktor Flass - Lasta, Ivo Buratović - Bura, Vladimir Abramović - Žimbra, Zvonko Marian, Zvonko Turkalj - Pipica in drugi. Oto je bil poleg Marijana Ferjančiča edini atlet slovenskih korenin v HAŠK-u; ostali Slovenci so nastopali za konkurenčna kluba *Concordio* in *Zagreb*.

Avgusta in oktobra 1943 je sodeloval v dvobojih Ustaške mladine iz Banjaluke in Požege. Na obeh srečanjih je bil ob Tomislavu Vincijanoviću iz Požege, prav tako iz HAŠK-a, najboljši v posamičnih tekmovanjih. Zmagal je v več disciplinah in potrdil vsestranskost v atletiki. Poleti 1944 je za HAŠK nastopal na srečanjih za pokal Hrvaške atletske zveze. Na tekmovanju proti *Zagrebu* 1. julija je v suvanju krogle dosegel rezultat 12,21 m in se ob koncu leta 1944 uvrstil na šesto mesto na letni lestvici najboljših metalcev krogle na Hrvaškem. Že pred tem je zapustil Zagreb in odšel v partizane. Kot udeleženec NOV je bil dodeljen štabnemu vođu 421. letalskega polka v sestavi 42. letalske jurišne divizije, ki je bila ustanovljena 29. decembra 1944 v Sremu.

Po koncu druge svetovne vojne je bil leta 1945 kratek čas član *Akademičarja* iz Zagreba, od leta 1946 pa je nastopal za klub Doma Jugoslovanske armade *Partizan* iz Beograda. Zanj so nastopali tudi drugi najboljši zagrebški atleti

Oto Rebula u dresu reprezentacije Jugoslavije.
Oto Rebula v dresu jugoslovanske reprezentance.

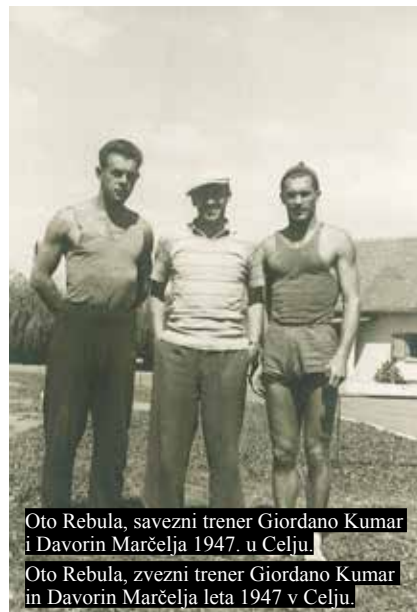
Nakon završetka II. svjetskog rata 1945. nakratko je bio član *Akademikara* iz Zagreba, a od 1946. nastupao je za klub Centralnog doma Jugoslavenske armije *Partizan* iz Beograda, kao i brojni drugi tada najbolji zagrebački atletičari i sportaši. Kao član Atletske sekcije *Partizana* postigao je najveće uspjehe u sportskoj karijeri. Specijalizirao se za desetboj, ali je paralelno nastupao i u nekim pojedinačnim disciplinama. Zbog konstitucije je bio desetbojac bacačkog tipa. Na prvenstvima Jugoslavije od 1946. do 1954. redovito je osvajao medalje. Prvi uspjeh postigao je na PJ-u 1946. u Ljubljani osvajanjem drugog mjesta u skoku u dalj, iza klupskog kolege Stevana Lenerta. Iste je godine u Beogradu bio drugi na državnom prvenstvu u desetboju, iza bivšeg HAŠK-ovca Mirka Vanića. Sljedećih mu je godina glavni konkurent u desetboju bio odlični Davorin - Digo Marčelja iz zagrebačke *Mladosti*. Marčelja je bio prvak Jugoslavije 1947. u Varaždinu i 1948., 1949. i 1950. u Zagrebu. Rebula je tri puta za redom od 1947. do 1949. bio drugi i 1950. treći. Konačno je 1951. prekinuo dominaciju Marčelje i u Beogradu je prvi put osvojio naslov prvaka u desetboju. Taj uspjeh je ponavljao još tri puta uzastopno: 1952. u Zagrebu, 1953. u Varaždinu i 1954. u Beogradu. Među prvih šest na PJ-u plasirao se još tri puta u skoku u dalj i dva puta u bacanju diska, ali nije osvajao medalje.

S uspjehom je za *Partizan* sudjelovao i na ekipnim državnim prvenstvima. Kao svestrani atletičar pomogao je svome klubu u osvajanju čak osam naslova prvaka Jugoslavije, uzastopno od 1947. do 1954. Tada su za ekipu *Partizana* nastupali najbolji atletičari iz svih dijelova Jugoslavije, a najviše iz Hrvatske, pa je to bio najkvalitetniji klub u državi. Tih godina su osim njega u *Partizanu* bili i Slovenci: Danilo Žerjal (rodom iz istog kraja kao i Rebulini roditelji), Marko Račić, Marjan Magušar i Pavel Cesar. Od atletičara s kojima je za vrijeme rata nastupao u Zagrebu, u beogradskom klubu su bili: Franjo Mihalić, Ivan Gubijan, Zdravko Ceraj i Zvonimir Bedeniković.

Državni rekord postigao je u petoboju 1948. u Beogradu s 3.105 bodova i u desetboju 29. lipnja 1952. u Zagrebu sa 6.447 bodova. Njegov rekord u desetboju bio je 1952. deseti rezultat na godišnjoj svjetskoj rang-listi, a na državnoj

razini ga je tek nakon šest godina srušio Jože Brodnik 1958. u Beogradu. U Srbiji je ostao rekorder u desetboju punih 16 godina sve do 1968. kada ga je nadmašio Dragan Andrejević sa 6.480 bodova. U pojedinačnim disciplinama postigao je osobne rekorde: na 100 m 11,3 (1952. godine), 200 m 23,0 (1952.), 400 m 53,7 (1949.), 110 m prepone 15,6 (1948.), u skoku u vis 1,70 (1947.), u skoku u dalj 15,6 (1948.), u skoku s motkom 3,45 (1952.), u bacanju kugle 13,32 (1950.), u bacanju diska 42,52 (1948.) i u bacanju koplja 54,08 (1948.).

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupio je 17 puta na 6 natjecanja. U svojoj glavnoj disciplini desetboju sudjelovao je na: Olimpijskim igrama 1948. u Londonu (odustao) i 1952. u Helsinkiju (15. mjesto) te na Europskom prvenstvu 1950. u Bruxellesu (13. mjesto). Najveći uspjeh postigao je na Balkansko-srednjoeuropskom prvenstvu 1947. u Bukureštu, osvajanjem srebrne medalje s 5.987. bodova, a bolji je bio Davorin Marčelja, kolega iz reprezentacije. Nastupio je još na dva međudržavna dvoboja Jugoslavije: 1949. protiv Luksemburga i 1950. protiv Belgije u više disciplina. Posebna čast mu je ukazana 1952. u Helsinkiju kada je nosio zastavu Jugoslavije na svečanom otvorenju OI. Prema ostvarenim rezultatima jedan je od najuspješnijih desetbojaca u povijesti jugoslavenske atletike.

Oto Rebula, savezni trener Giordano Kumar i Davorin Marčelja 1947. u Celju.
Oto Rebula, zvezni trener Giordano Kumar in Davorin Marčelja leta 1947 v Celju.

Rebula kao član *Partizana*: bacanje diska.
Rebula kot član *Partizana*: met diska.

in športniki. Kot član atletske sekcije *Partizana* je dosegel največje uspehe v športni karieri. Specializiral se je za deseterboj, v katerem je bil zaradi postave najboljši kot metalec. Nastopal je tudi v posamičnih disciplinah. Na jugoslovanskih prvenstvih je med letoma 1946 in 1954 redno osvajal medalje. Prvi uspeh je dosegel na prvenstvu leta 1946 v Ljubljani, ko je bil v skoku v daljino drugi, za klubskim kolegom Stevanom Lenertom. Istega leta je bil v Beogradu drugi na državnem prvenstvu v deseterboju, za nekdanjim HAŠK-ovim atletom Mirkom Vanićem. V naslednjih letih je bil njegov glavni tekmelec v deseterboju odlični Davorin Marčelja - Digo iz zagrebške *Mladosti*. Marčelja je bil prvak Jugoslavije leta 1947 v Varaždinu ter med letoma 1948 in 1950 v Zagrebu. Rebula je bil trikrat zapored drugi (med letoma 1947 in 1949), leta 1950 pa tretji. Leta 1951 mu je le uspelo prekiniti Marčeljevo prevlado, ko je v Beogradu prvič osvojil naslov prvaka v deseterboju. Ta uspeh je ponovil še trikrat: leta 1952 v Zagrebu, leta 1953 v Varaždinu in leta 1954 v Beogradu. Na prvenstvih Jugoslavije se je med prvih šest uvrstil še trikrat v skoku v daljino in dvakrat v metu diska, vendar ni osvajal medalj.

S *Partizanom* je uspešno tekmoval tudi na ekipnih državnih prvenstvih. Kot vsestranski atlet je svojemu klubu med letoma 1947 in 1954 pomagal pri osvojitvi kar osmih naslovov jugoslovanskega prvaka zapored. Takrat so za ekipo *Partizana* nastopali najboljši atleti iz vseh delov Jugoslavije (največ jih je bilo iz Hrvaške), zato je bil to najbolj kakovosten klub v državi. V tistih letih je za *Partizan* tekmovalo še nekaj Slovencev, in sicer Danilo Žerjal (po rodu iz krajev, od koder so bili Rebulovi starši), Marko Račić, Marjan Magušar in Pavel Cesar. V beograjskem klubu je bilo tudi več atletov, s katerimi je med vojno tekmoval v Zagrebu. To so bili Franjo Mihalić, Ivan Gubijan, Zdravko Ceraj in Zvonimir Bedeniković.

Dosegel je državni rekord v peterboju leta 1948 v Beogradu s 3.105 točkami in v deseterboju 29. junija 1952 v Zagrebu s 6.447 točkami. Njegov rekord v deseterboju se je 1952 uvrstil na deseto mesto na letni svetovni lestvici, na državni ravni pa je veljal šest let, do leta 1958, ko ga je presegel Jože Brodnik v Beogradu. V Srbiji je ostal rekorder v deseterboju polnih 16 let, vse do leta 1968,

ko ga je presegel Dragan Andrejević s 6.480 točkami. V posamičnih disciplinah je dosegel naslednje osebne rekorde: na 100 m 11.3 (1952), na 200 m 23.0 (1952), na 400 m 53.7 (1949), na 110 m z ovirami 15.6 (1948), v skoku v višino 1,70 (1947), v skoku v daljino 15,6 (1948), v skoku s palico 3,45 (1952), v suvanju krogle 13,32 (1950), v metu diska 42,52 (1948) in v metu kopja 54,08 (1948).

Za jugoslovansko reprezentanco je nastopil 17-krat na šestih tekmovanjih. V svoji glavni disciplini deseterboju je sodeloval na olimpijskih igrah v Londonu leta 1948 (ko je odstopil) in Helsinkih leta 1952 (15. mesto) ter na evropskem prvenstvu leta 1950 v Bruslju (13. mesto). Največji uspeh je dosegel na balkansko-srednjeevropskem prvenstvu leta 1947 v Bukarešti, z osvojitvijo srebrne medalje s 5.987 točkami, še boljši pa je bil sotekmovalec v reprezentanci Davorin Marčelja. Nastopil je tudi v dveh meddržavnih dvo-bojih Jugoslavije, in sicer leta 1949 proti Luksemburgu in leta 1950 proti Belgiji v več disciplinah. Posebno čast so mu izkazali leta 1952, ko je v Helsinkih na slovesnem odprtju olimpijskih iger nosil zastavo Jugoslavije. Po doseženih rezultatih je eden od najuspešnejših deseterbojcev v zgodovini jugoslovanske atletike.

Oto na vaganju prije početka natjecanja.
Oto na tehtanju pred začetkom tekmovanja.

Nastop na predolimpijskem mitingu u Zagrebu, krajem lipnja 1952. Rebula na cilju utrke na 400 m, u natjecanju desetobojaca.
Nastop na predolimpijskem mitingu v Zagrebu, konec junija 1952. Rebula na cilju teka na 400 m, v deseterboju.

Po završetku aktivne sportske karijere ostao je vezan za sport. Bio je kondicijski trener ženske teniske reprezentacije Jugoslavije. Kao nastavnik tjelesnog odgoja predavao je na Višoj vojnoj akademiji u Beogradu. Umirovljen je sa činom potpukovnika JNA. Kao veteran bio je član teniske sekcije *Partizana* i s uspjehom je nastupao na veteranskim državnim turnirima i prvenstvima. Dobitnik je Zlatnih plaketa Atletskog saveza Jugoslavije i Atletskog saveza Srbije.

Bio je u braku sa Slavkom, rođ. Tucović, rodom iz sela Gostilje kod Zlatibora. Njihov sin Dragan Rebula u braku je s Južnoafrikankom burskog porijekla Carinom, rođ. Els, i danas žive s dvoje djece u Južnoafričkoj Republici. Za točnost uzrečice da jabuka ne pada daleko od stabla pobrinuo se Otov unuk Jovan Rebula (JAR, 22. VII. 1997.). Najbolji je amaterski igrač golfa u državi i uvrstio se 2016. među 100 najboljih amaterskih igrača na svjetskoj rang-listi.

Izv.: Izjava i arhiva supruge Slavke Rebule i šurjakinje Olge Rebule iz Beograda.

Lit.: *Jugoslovenska atletika 1921-1971*, Beograd, 1971.; Lj. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2000.; Lj. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

ZDENKO ŠURINA - Janez (Pregrada, 25. VIII. 1921. – Zagreb. 4. IX. 2007.)

Zdenko Šurina kao rukometni vratar.
Zdenko Šurina kot rokometni vratar.

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Martina rodom iz Tuhelja i majke Marte, rođ. Černelč, iz Bistrice ob Sotli (Šmarje pri Jelšah). Otac je bio doktor prava i član Hrvatske seljačke stranke, a u vrijeme Zdenkova rođenja radio je kao odvjetnik u Pregradi. Majka mu je bila domaćica. Osnovnu školu završio je u rodnom gradu. Gimnaziju je pohađao u Senju i Celju, a maturirao je u Zagrebu. Na Pravnom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1956. godine.

Sportom se počeo baviti po dolasku u Zagreb prije II. svjetskog rata. Zato što je prethodno pohađao gimnaziju u Celju i zbog njegova porijekla, dobio je u sportskim krugovima nadimak Janez. Postao je član Rukometne sekcije Hrvatskog športskog kluba *Meteor* iz Selske ulice u zapadnom dijelu Zagreba. Rukometna sekcija *Meteora* osnovana je u Zagrebu 1939. Kao vratar *Meteora* sudjelovao je na prvom Prvenstvu Zagreba 1940. u velikom rukometu, koje je igrano po jednostrukom ligaškom sustavu. Pobjedivši na tom prvenstvu postala je ekipa *Meteora* prva u povijesti velikog rukometa koja je osvojila jedno službeno natjecanje u Zagrebu, Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji. Prije toga su održavana jedino srednjoškolska prvenstva. U sastavu *Meteora* su uz Šurinu bila još dva zagrebačka Slovenca: Marjan Flander i vratar Oskar Beda, a uz njih su igrali: Josip Žitnik, Stjepan Širić, Todor Marinov,

Zvonimir Juhant, Vladimir Šimanović, Mileta Kašanin, Živko Lasić, Stanko Marinov, Žarko Galetović, Boško Laloš, Strahinja i Relja Bačić i Zdenko Ungerer.

Nakon proglašenja NDH, veliki rukomet je u Hrvatskoj doživio znatan procvat. U listopadu 1941. godine osnovan je u Zagrebu Hrvatski rukometni savez. Pokrenuto je prvo Hrvatsko rukometno prvenstvo na kojem su sudjelovale dvije njemačke vojne ekipe avijatičara i šest zagrebačkih klubova, među kojima je *Meteor* bio glavni favorit. Zbog grube igre njemačkih igrača to je prvenstvo prekinuto pa nisu odlučeni prvaci. Sljedeće godine *Meteor* je u ligi s osam klubova iz Zagreba sigurnom igrom osvojio prvi naslov prvaka Hrvatske, nadmašivši drugu *Concordiju* i treću *Špartu*. Prema ocjeni tadašnjeg tiska, Zdenko Šurina bio je najzaslužniji za uspjeh

Po koncu aktivne športne kariere je ostal povezan s športom. Bil je kondicijski trener ženske teniške reprezentance Jugoslavije. Kot učitelj telesne vzgoje je predaval na višji vojaški akademiji v Beogradu. Ob upokojitvi je imel čin podpolkovnika JLA. Kot veteran je bil član teniške sekcije *Partizana* ter z njo uspešno nastopal na veteranskih državnih turnirjih in prvenstvih. Bil je dobitnik zlatih plaket Atletske zveze Jugoslavije in Atletske zveze Srbije.

Poročen je bil s Slavko, roj. Tucović, po rodu iz vasi Gostilje pri Zlatiboru. Njun sin Dragan Rebula je poročen z Južnoafričanko burskega rodu Carino, roj. Els. Z dvema otrokoma živijo v Južnoafriški republiki. Za potrditev pregovora o jabolku, ki ne pade daleč od drevesa, je poskrbel Otov vnuk Jovan Rebula (JAR, 22. 7. 1997), najboljši amaterski igravec golfa v državi, ki se je leta 2016 uvrstil med 100 najboljših amaterskih igralcev na svetu.

Vira: Izjava in arhiv soproge Slavke Rebule ter svakinje Olge Rebule iz Beograda.

Lit.: *Jugoslovenska atletika 1921-1971*, Beograd, 1971; L. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2000; L. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

ZDENKO ŠURINA - Janez (Pregrada, 25. 8. 1921–Zagreb, 4. 9. 2007)

Rojen je bil v hrvaško-slovenski družini očetu Martinu po rodu iz Tuhelja in materi Marti, roj. Černelč, iz Bistrice ob Sotli (občina Šmarje pri Jelšah). Oče je bil doktor prava in član Hrvaške kmečke stranke. Ob Zdenkovem rojstvu je bil odvetnik v Pregradi, mati pa gospodinja. Zdenko je osnovno šolo končal v rojstnem kraju, gimnazijo obiskoval v Senju in Celju, maturiral pa v Zagrebu, kjer je leta 1956 tudi diplomiral na pravni fakulteti.

S športom se je začel ukvarjati pred drugo svetovno vojno, po prihodu v Zagreb. Ker je gimnazijo obiskoval v Celju in je bil po rodu Slovenec, so ga v športnih krogih klicali Janez. Postal je član rokometne sekcije Hrvaškega športnega kluba *Meteor* iz Selske ulice v zahodnem delu Zagreba. Rokometna sekcija *Meteorja* je bila ustanovljena leta 1939. Kot član izbrane vrste *Meteorja* je leta 1940 v Zagrebu sodeloval na prvem prvenstvu v velikem rokometu, igranem po enokrožnem ligaškem sistemu. Z zmago na tem prvenstvu je ekipa *Meteorja* postala prva v zgodovini velikega rokometu, ki je zmagala na kakšnem uradnem tekmovanju v Zagrebu, Hrvaški in takratni Jugoslaviji. Pred tem so potekala le srednješolska prvenstva. V postavi *Meteorja* je poleg Šurine kot vratar nastopal tudi Oskar Beda, ostali igralci pa so bili Josip Žitnik, Stjepan Širić, Todor Marinov, Zvonimir Juhant, Vladimir Šimanović, Mileta Kašanin, Živko Lasić, Stanko Marinov, Žarko Galetović, Boško Laloš, Marjan Flander, Strahinja in Relja Bačić ter Zdenko Ungerer. Še dva člana ekipe sta bila zagrebška Slovenca, Oskar Beda in Marjan Flander.

Po razglasitvi NDH je veliki rokomet na Hrvaškem doživel pravi razcvet. Oktobra 1941 je bila v Zagrebu ustanovljena Hrvaška rokometna zveza. Na prvem hrvaškem rokometnem prvenstvu je sodelovalo osem ekip, in sicer dve moštvi nemških vojaških letalcev in šest zagrebških klubov, med katerimi je bil *Meteor* glavni favorit. Zaradi grobe igre nemških igralcev so prvenstvo prekinili, brez razglasitve prvaka. Naslednje leto je *Meteor* v ligi osmih zagrebških klubov prepričljivo osvojil prvi naslov prvaka Hrvaške; premagal je drugo *Concordio* in tretjo *Šparto*. Po pisanju časopisov je bil vratar Zdenko Šurina najbolj srčen igravec in je imel zato največ zaslug za *Meteorjev* uspeh. Igrali so še: Širić, Lasić, V. Šimanović, Juhant, Leskovar, Žitnik, T. Marinov, Marold, Laloš, Galetović in Ungerer. Leta 1942 je *Meteor* poleg prvenstva osvojil tudi pokal državnega vodje za šport Miška Zebića; v končnici je premagal *Concordio*. Naslednji dve leti je imela primat rokometna sekcija *Concordie*, ki do zloma NDH ni izgubila niti ene od skupaj več kot 200 zaporednih tekem in je bila na Hrvaškem nepremagljiva. Šurina je bil z *Meteorjem* leta 1943 in 1944 tretji in peti, državnega prvenstva leta 1945 pa zaradi druge svetovne vojne niso končali.

Zdenko Šurina na Prvenstvu Zagreba u šumskom trčanju (krosu) 1944.

Zdenko Šurina na prvenstvu Zagreba v krosu leta 1944.

Ekipe *Meteora* koja je 1940. osvojila Prvenstvo Zagreba. S lijeva: S. Širić, Z. Leskovar, Z. Juhant, Ž. Lasić, M. Flander, J. Žitnik, B. Marold, S. Marinov, V. Šimanović, Ž. Galetović i Z. Šurina.
 Ekipe *Meteorja*, ki je leta 1940 osvojila prvenstvo Zagreba. Z leve: S. Širić, Z. Leskovar, Z. Juhant, Ž. Lasić, M. Flander, J. Žitnik, B. Marold, S. Marinov, V. Šimanović, Ž. Galetović in Z. Šurina.

Meteora i istaknuo se kao najsrčaniji hrvatski rukometni vratar. Uz njega su naslov *Meteoru* donijeli igrači: Širić, Lasić, V. Šimanović, Juhant, Leskovar, Žitnik, T. Marinov, Marold, Laloš, Galetović i Ungerer. Godine 1942. *Meteor* je uz Prvenstvo osvojio i Pokal državnog vođe za šport, pobijedivši u finalu *Concordiju*. Sljedeće dvije godine primat je preuzela Rukometna sekcija *Concordije*, koja do sloma NDH nije izgubila nijednu od odigranih preko 200 utakmica zaredom i bila je nedostižno najbolja u Hrvatskoj. Šurina je s *Meteorom*

bio treći i peti 1943. i 1944. a državno prvenstvo 1945. nije bilo dovršeno zbog završetka II. svjetskog rata.

Igrao je 7. prosinca 1941. na prvoj utakmici seniorske rukometne reprezentacije Zagreba i odabrane selekcije njemačke vojske, održanoj kao predigra nogometnoj utakmici gradskih reprezentacija Zagreba i Nürnberga. Rukometaši Zagreba su tu debitantsku utakmicu izgubili sa 7:5, a njega je na vratima zamijenio perspektivni nogometni i rukometni vratar Branko Kralj - King. U lipnju 1942. hrvatska je reprezentacija u Budimpešti odigrala svoju prvu međunarodnu rukometnu utakmicu u povijesti, i izgubila s 9:0 od domaćina Mađarske. Prema ocjeni stručnjaka, bez obzira na poraz, najbolji igrač na stadionu bio je hrvatski vratar Branko Kralj te bi bez njegovih obrana poraz bio još teži. Šurina je bio njegova pričuvna i nije nastupio na utakmici. Ipak, ostalo je zabilježeno da je bio član te prve hrvatske reprezentacije, koja potom do kraja rata nije više odigrala ni jednu službenu međunarodnu utakmicu.

Osim u velikom rukometu, okušao se za vrijeme NDH i u atletici. Kao član lakoatletske sekcije *Concordije* nastupio je 1944. na Prvenstvu Zagreba i Hrvatske u tada vrlo popularnom šumskom trčanju (krosu) koje je tradicionalno organizirano u Maksimiru. Najprije je 2. travnja na Prvenstvu Zagreba u utrci na 5 km zauzeo 10. mjesto u konkurenciji 15 trkača. Dva tjedna poslije na Prvenstvu Hrvatske na 7,5 km bio je 9. od ukupno 11 trkača. Pobjednik na obje utrke bio je Viktor Flass iz HAŠK-a, dok je u ekipnom poretku oba puta slavila *Concordia*.

Po završetku II. svjetskog rata 1945., u doba stvaranja nove Jugoslavije, rasformirani su gotovo svi najbolji zagrebački sportski klubovi i osnivani novi. Većina igrača dotadašnjeg *Meteora* prešla je u Rukometnu sekciju Fiskulturnog društva komunalaca *Dinamo*, a igrači *Concordije* su nakon gašenja kluba počeli nastupati za Fiskulturno društvo *Metalac*. U Zagrebu je od 14. do 19. kolovoza 1945. održan Prvi fiskulturni slet Hrvatske. U sklopu sleta održano je Prvenstvo Federalne Hrvatske u 14 sportskih grana. U velikom rukometu su do finala došle ekipe *Metalca* i *Dinama*. Pobijedio je *Metalac* (8:5), a Šurina je branio na vratima *Dinama*. Potom je, zbog zaposlenja u Narodnoj miliciji, kojim je izbjegao služenje vojnog roka, počeo 1948. nastupati za novoosnovanu Rukometnu sekciju *Milicioner* iz Zagreba. Branio je do 1950. kada je slomio ruku i završio sportsku karijeru. Njegov klub je upravo 1950. promijenio naziv u *Borac* i počeo je nastupati u Saveznoj rukometnoj ligi Jugoslavije. Kasnije se *Borac* fuzionirao sa Sportskim društvom *Zagreb*, a Šurina je bio član Uprave kluba.

U profesionalnoj karijeri radio je u upravi Narodne milicije 1945. i potom u Državnom sekretarijatu za unutrašnje poslove NR Hrvatske 1947. – 1952. Po završetku fakulteta bio je sudački pripravnik u zagrebačkom Kotarskom sudu. Nakon pripravničkog staža položio je 1957. sudački ispit, a potom je, poslije prakse u Okružnom sudu u Zagrebu, radio kao odvjetnik punih 30 godina, sve do odlaska u mirovinu 1989. Bio je dugogodišnji i uvaženi član Hrvatske odvjetničke komore. Njegova supruga Breda Vrtovec bila je Slovenka iz Celja. Imali su dvije kćeri: Dariju i Gordanu.

U sportu je ostao zapamćen kao prvi značajni vratar u povijesti hrvatskog rukometa i član sastava *Meteora* koji je postao prvi državni prvak.

Šurina je 7. decembra 1941 igral na prvi tekmi članske rokometne reprezentance Zagreba in izbrane vrste nemške vojske, ki je bila uvod v nogometno tekmo mestnih reprezentanc Zagreba in Nürnberga. Rokometaši Zagreba so to debitantsko tekmo izgubili s 7 : 5, Šurino pa je v голу zamenjal perspektivni nogometni in rokometni vratar Branko Kralj - King. Junija 1942 je hrvaška reprezentanca v Budimpešti odigrala svojo prvo mednarodno rokometno tekmo v zgodovini, in z 9 : 0 izgubila z reprezentanco Madžarske. Po mnenju strokovnjakov je bil ne glede na poraz najboljši igralec na stadionu hrvaški vratar Branko Kralj; brez njegove obrambe bi bil poraz še višji. Šurina je bil njegova rezerva in na tekmi ni nastopil. Vseeno je ostal zapisan kot član prve hrvaške reprezentance. Ta do konca vojne ni odigrala več nobene mednarodne tekme.

Poleg igranja velikega rokometna se je v obdobju NDH preizkusil tudi v atletiki. Kot član lahkoatletske sekcije *Concordie* je leta 1944 nastopil na prvenstvu Zagreba in Hrvaške v takrat zelo priljubljenem gozdnem teku (krosu), ki je tradicionalno potekal v Maksimirju. Najprej je 2. aprila na prvenstvu Zagreba v teku na 5 km zasedel 10. mesto med 15 tekači. Dva tedna pozneje pa je bil na prvenstvu Hrvaške na 7,5 km med 11 tekači deveti. Zmagovalec obeh tekov je bil Viktor Flass iz HAŠK-a, medtem ko je v ekipni razvrstitvi obakrat zmagala *Concordia*.

Po koncu druge svetovne vojne leta 1945, ko je nastajala nova Jugoslavija, so bili razpuščeni skoraj vsi najboljši zagrebški športni klubi in ustanovljeni novi. Večina igralcev dotedanjega *Meteorja* je prešla v rokometno sekcijo Fizkulturnega društva komunalnih delavcev *Dinamo*, igralci *Concordie* pa so začeli nastopati za Fizkulturno društvo *Metalac*. V Zagrebu je od 14. do 19. avgusta 1945 potekal prvi fizkulturni zlet Hrvaške, na katerem je bilo tudi prvenstvo Zvezne republike Hrvaške v 14 športnih panogah. V velikem rokometu sta se v finale prebili ekipi *Metalca* in *Dinama*. Zmagal je *Metalac* (8 : 5), Šurina je branil *Dinamov* gol. Leta 1945 se je zaposlil v Ljudski milici in se tako izognil služenju vojaškega roka. Leta 1948 je začel nastopati za novoustanovljeno rokometno sekcijo *Milicioner* iz Zagreba. Rokometni vratar je bil do leta 1950, ko si je zlomil roko in končal športno kariero. Njegov klub je prav leta 1950 ime spremenil v *Borac* in začel nastopati v jugoslovanski zvezni rokometni ligi. Pozneje se je *Borac* združil s Športnim društvom *Zagreb*. Šurina je bil član uprave tega kluba.

Poklicno pot je nadaljeval na državnem sekretariatu za notranje zadeve Ljudske republike Hrvaške, kjer je bil zaposlen med letoma 1947 in 1952. Po končani fakulteti je bil sodniški pripravnik v zagrebškem okrajnem sodišču, po opravljenem sodniškem izpitu leta 1957 in praksi na Okrožnem sodišču v Zagrebu pa je polnih 30 let delal kot odvetnik. Upokojil se je leta 1989. Bil je dolgoletni ugledni član Hrvaške odvetniške zbornice. Njegova soproga Breda Vrtovec je bila Slovenka iz Celja. Imela sta hčerki Darijo in Gordano.

V športu si ga bodo zapomnili kot prvega pomembnega vratarja v zgodovini hrvaškega rokometna in člana moštva *Meteorja*, ki je postalo državni prvak.

Rukometna reprezentacija Hrvatske 14. lipnja 1942. u Budimpešti. S lijeva: B. Kralj, V. Šimanović, Ž. Galetović, V. Medved, V. Abramović, T. Marinov, I. Doleneć, K. Pavlin, S. Širić, Z. Leskovar, B. Marold, savezni kapetan A. Škrtić i Z. Šurina.
Hrvaška rokometna reprezentanca 14. junija 1942 v Budimpešti. Z leve: B. Kralj, V. Šimanović, Ž. Galetović, V. Medved, V. Abramović, T. Marinov, I. Doleneć, K. Pavlin, S. Širić, Z. Leskovar, B. Marold, zvezni kapetan A. Škrtić in Z. Šurina.

Njegov mlađi brat Tugomir Šurina (Celje, 12. II. 1924. – Zagreb, 5. III. 2007.), bio je hrvatski znanstvenik i sveučilišni profesor. Diplomirao je na Elektrotehničkom odsjeku zagrebačkog Tehničkog fakulteta te doktorirao na Fakultetu strojarstva i brodogradnje, na kojem je poslije predavao i postao profesor emeritus. Bio je direktor Instituta i glavni direktor Radioindustrije Zagreb. Objavio je veliki broj znanstvenih radova i stručnih knjiga. Dobio je najviše republičke i državne nagrade za svoj znanstveni i društveni rad.

Izv.: Izjava i arhiva kćeri, Darije Šurine iz Zagreba; autorova arhiva.

Lit.: *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.; I. Kerhin, "Zagrebački šport 1941 – 1945: Zabranjene i zaboravljene godine" 10 dio, Večernji list, Zagreb, 3. lipanj 1993.; M. Crneković, M. Math, "In Memoriam prof. dr. sc. Tugomir Šurina (15. veljače 1924. - 5. ožujka 2007.)", *Automatika: časopis za automatiku, mjerenje, elektroniku, računarstvo i komunikacije* br. 1-2, svibanj, 2007.; *Odvjetnik* br. 7-8, srpanj-kolovoz, Zagreb, 2007.; Z. Jajčević, "Počeci djelovanja Hrvatskog rukometnog saveza", *Povijest hrvatskog športa* 143 (Olimp br. 25), prosinac, 2007.; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941 – 1945*, Beograd, 2013.; E. Hemar, "Prim. dr. med. Žarko Galetović, Neuropsihijatar, pionir hrvatskog rukometa i član uprave NK Hajduk, *Liječničke novine* br. 132, Zagreb, 2014.

HUGO DROBNIĆ

(Zagreb, 5. XII. 1921. – Zagreb, 22. VI. 2004.)

Hugo Drobnić

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Huga i majka Marije, rođ. Mihalič. Njegovi roditelji bili su rodом iz mjesta Rogatec u istočnoj Sloveniji i pokrajini Štajerskoj. Doselili su se u Zagreb za vrijeme I. svjetskog rata. Otac je bio trgovački pomoćnik i preminuo je sa samo 40 godina, početkom 1932. kada je Hugo bio desetgodišnjak. Hugo je u Zagrebu završio gimnaziju i apsolvirao strojarstvo na tadašnjem Tehničkom fakultetu.

Sportom se počeo baviti kao član Zagrebačkog plivačkog kluba (ZPK) koji je bio osnovan krajem 1934. nakon izdvajanja Plivačke sekcije *Concordije*, pod vodstvom Borisa Praunspergera. Odmah nakon osnivanja ZPK se nametnuo kao najuspješniji plivački i vaterpolski klub u Zagrebu. Hugo je skrenuo pozornost na sebe sa samo 15 godina kada je postao najmlađi jugoslavenski plivački rekorder na 400 m leđno s rezultatom 6:35.0. Premda se u toj disciplini natjecalo malo plivača, bio je to veliki uspjeh. U vrijeme njegovih plivačkih početaka Grad Zagreb nije imao adekvatni bazen olimpijskih dimenzija pa su se samo na Hidropatskom kupalištu u Samoboru mogli postići priznati državni rekordi. Najuspješniji plivački klubovi u Kraljevini Jugoslaviji bili su uz obalu Jadrana, izuzev *Ilirije* iz Ljubljane. Ostali kontinentalni klubovi, pa tako i zagrebački, nisu se u to vrijeme mogli ravnopravno nositi s plivačima s mora.

Drobnić je svoje prve uspjehe ostvario na natjecanjima Zagrebačkog plivačkog podsaveza (ZPP) i na prijateljskim klupskim susretima. Njegova prva pobjeda zabilježena je 2. kolovoza 1936. u Zagrebu na susretu ZPK-a i *Građanskog* iz Karlovca, kada je bio najbolji na 200 m slobodno. Sljedeće godine već je postizao uspjehe i na jačim natjecanjima. Na susretu reprezentacija Zagrebačkog i Beogradskog plivačkog podsaveza, održanom 5. srpnja, pobijedio je na 100 m leđno ispred svog vršnjaka i kasnije plivačkog rekordera Severina Bijelića iz Beograda. Potom je na istom zagrebačkom plivalištu na Savi nastupio 1. kolovoza na Juniorskom prvenstvu ZPP-a i bio je član pobjedničke štafete ZPK-a na 3x100 mješovito sa Czekeliusom i Defilipisom. Vrhunac sezone ostvario je na državnim prvenstvima. Prvo je 12. i 13. kolovoza u Ljubljani sudjelovao na Juniorskom prvenstvu Jugoslavije, koje je 1930-ih godina bilo jedno od rijetkih prvenstava na kojem su sudjelovali svi najbolji jugoslavenski klubovi. U utrci na 100 m leđno osvojio je 4. mjesto, iza imenjaka Huga Schella iz *Ilirije*, klupskog kolege Zdravka Belana i Miće Negovetića iz *Victorije*, a iza njega je ostao klupski kolega Antun - Miki Klein (Strmac). Juniori ZPK-a su u ekipnom poretku zauzeli 5. mjesto, iza *Jadrana*, *Ilirije*, *Victorije* i *Juga*, koji su tada bili najbolja četiri kluba u državi. Iza ZPK-a tad su ostala tri kluba iz Srbije. Ukupni

Njegov mlajši brat Tugomir Šurina (Celje, 12. 2. 1924–Zagreb, 5. 3. 2007) je bil hrvaški znanstvenik in univerzitetni profesor. Diplomiral je na elektrotehničnem oddelku zagrebške Tehnične fakultete ter doktoriral na Fakulteti za strojništvo in ladjedelništvo, kjer je pozneje tudi predaval in postal zaslužni profesor. V Radioindustriji Zagreb je bil glavni direktor in direktor inštituta. Objavil je veliko znanstvenih del in strokovnih knjig. Za znanstveno in družbeno delo je prejel najvišje republiške in državne nagrade.

Vira: Izjava in arhiv hčerke Darije Šurina iz Zagreba; avtorjev arhiv.

Lit.: *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; I. Kerhin, *Zagrebački šport 1941 – 1945: Zabranjene i zaboravljene godine*, 10. del, *Večernji list*, Zagreb, 3. junij 1993; M. Crneković, M. Math, In Memoriam prof. dr. sc. Tugomir Šurina (15. veljače 1924. - 5. ožujka 2007.), *Automatika: časopis za automatiku, mjerenje, elektroniku, računarstvo i komunikacije* št. 1-2, maj 2007; *Odvjetnik* št. 7-8, julij - avgust, Zagreb, 2007; Z. Jajčević, Počeci djelovanja Hrvatskog rukometnog saveza, *Povijest hrvatskog športa 143* (Olimp št. 25), december 2007; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941 – 1945*, Beograd, 2013; E. Hemar, Prim.dr. med. Žarko Galetović, Neuropsihjatar, pionir hrvatskog rukometa i član uprave NK Hajduk, *Liječničke novine* št. 132, Zagreb, 2014.

HUGO DROBNIĆ

(Zagreb, 5. 12. 1921–Zagreb, 22. 6. 2004)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Hugu in materi Mariji, roj. Mihalič. Njegovi starši so bili po rodu iz Rogatca v vzhodni Sloveniji, na Štajerskem. V Zagreb so se preselili med prvo svetovno vojno. Oče je bil trgovski pomočnik. Umril je pri komaj 40 letih, na začetku leta 1932, ko je imel Hugo deset let. Hugo je v Zagrebu končal gimnazijo in absolviral iz strojništva na tedanji Tehnični fakulteti.

S športom se je začel ukvarjati kot član Zagrebškega plavalnega kluba (ZPK), ki je konec leta 1934 nastal iz nekdanje plavalne sekcije *Concordie*. ZPK se je pod vodstvom Borisa Praunsergerja takoj po ustanovitvi prebil v ospredje kot najuspešnejši plavalni in vaterpolski klub v Zagrebu. Hugo je nase opozoril pri komaj 15 letih, ko je postal najmlajši jugoslovanski plavalni rekorder na 400 m hrbtno z rezultatom 6:35.0. Čeprav je v tej disciplini tekmovalo malo plavalcev, je bil to velik uspeh. Ob njegovih plavalnih začetkih mesto Zagreb ni imelo olimpijskega bazena, državni rekord je bilo mogoče postaviti samo v zdraviliškem bazenu v Samoborju. ZPK je bil ob *Jadranu* najuspešnejši plavalni klub v Kraljevini Jugoslaviji, če ne štejemo *Ilirije* iz Ljubljane. Drugi klubi s kopenskega dela države, tudi zagrebški, se niso mogli enakovredno kosati s plavalci z morja.

Drobnić je prve uspehe dosegel na tekmovanjih Zagrebške plavalne podzveze (ZPP) in na prijateljskih klubskih srečanjih. Prvič je zmagal 2. avgusta 1936 v Zagrebu, na srečanju ZPK in *Gradanskega* iz Karlovca, ko je bil najboljši na 200 m prosto. Naslednje leto je že dosegal uspehe tudi na močnejših tekmovanjih. Na srečanju reprezentanc zagrebške in beograjske podzveze 5. julija je zmagal na 100 m hrbtno pred vrstnikom in poznejšim plavalnim rekorderjem Severinom Bijelićem iz Beograda. Pomerili so se na zagrebškem kopališču na Savi. Tam je nastopil tudi 1. avgusta na mladinskem prvenstvu ZPP, ko je bil član zmagovalne štafete ZPK 3 x 100 mešano, s Czekeliusom in Defilipisom. Vrhunec sezone sta bili državni prvenstvi. Najprej je 12. in 13. avgusta v Ljubljani sodeloval na mladinskem pr-

Plivači ZPK-a 1940. S lijeva: Branko Vidović, Franta Dvoržak i Hugo Drobnić.

Plavalci ZPK leta 1940. Z leve: Branko Vidović, Franta Dvoržak in Hugo Drobnić.

rezultat zagrebačkog kluba bio bi još uspješniji da su plivačice ZPK-a postigle malo bolje rezultate. Deset dana kasnije u Dubrovniku je održano i seniorsko državno prvenstvo na kojem nisu sudjelovali *Jadran*, *Victoria* i *Ilirija*. Drobnić je iskoristio priliku i postigao prvi seniorski uspjeh osvajanjem 5. mjesta na 100 m leđno. U rujnu 1937. nastupio je u Rogaškoj Slatini za reprezentaciju Zagrebačkog plivačkog podsaveza na dvoboju protiv Ljubljane na 100 m leđno.

U srpnju 1938. Plivački savez Jugoslavije primio je dopis iz Njemačke kojim je pozvano 10 juniora plivača na logorovanje u Darmstadt, gdje će se održati njemačko plivačko prvenstvo. U sklopu tog prvenstva bilo je predviđeno i međunarodno natjecanje juniora, uz sudjelovanje plivača iz Italije, Finske, Jugoslavije i domaćina Njemačke. Među odabranim plivačima iz Jugoslavije bio je i Hugo Drobnić koji je nastup u Njemačkoj iskoristio za svoj međunarodni uspjeh. Pobijedio je na 100 m leđno s rezultatom 1:19,4, ispred klupskoga kolege Belana. Nakon povratka nastupio je na seniorskom državnom prvenstvu u Ljubljani. Prvenstvo je ponovno bilo nekompletno bez *Juga* i *Jadrana*, a i plivači iz Zagreba došli su u oslabljenom sastavu. Usprkos tome, Drobnić je pokazao kako je u odličnoj formi u svojoj glavnoj disciplini 100 m leđno i postao je viceprvak Jugoslavije, iza Schella iz *Ilirije*. Na Juniorskom prvenstvu države u Novom Sadu zagrebački klubovi nisu sudjelovali. Sjajan uspjeh ostvario je u kolovozu na Juniorskom prvenstvu ZPP-a. Bio je: prvi na 100 m leđno i u štafeti 4x50 m sl., drugi na 100 m prsno i treći na 200 m sl. Sa ZPK-om je osvojio 1. mjesto ekipno ispred *Građanskog* iz Karlovca, HAŠK-a iz Zagreba, Karlovačkog sportskog udruženja (KSU) i *Marathona* iz Zagreba.

U kolovozu 1939. bio je član ekipe ZPK-a koja je na plivalištu *Marathona* u Zagrebu pobijedila *Galeb* iz Novog Sada i *Jadran* iz Herceg Novog, u međuzonskom natjecanju za popunu državne lige u plivanju i vaterpolu za 1940. godinu. Na tom kvalifikacijskom natjecanju osvojio je prvo mjesto na 400 m sl. i u štafeti 4x50 m sl., a na 100 m leđno bio je drugi. Potom je 12. i 13. kolovoza nastupio u Herceg Novom na svome zadnjem juniorskom državnom prvenstvu. U jakoj konkurenciji plivača iz 10 klubova nije uspio osvojiti medalju. Bio je četvrti sa štafetom ZPK-a na 4x50 m sl., peti na 100 m leđno i šesti na 200 m sl. U ekipnom poretku ZPK-a bili su šesti, samo jedno mjesto slabiji od *Jadrana* iz Splita, a pobjednik je bila *Victorija* sa Sušaka. Treba napomenuti da su na tom prvenstvu nastupila mnoga buduća velika plivačka imena kao što su: Miloslavić, Barbieri, Lovro i Ivo Štakula iz Dubrovnika, Curtini, Potočnjak i Marčić iz Sušaka, Pelhan iz Ljubljane, Sever iz Beograda, Vidović iz Zagreba itd. Potom je nastupio i na seniorskom PJ-u u Bjelovaru bez većeg uspjeha.

Na otvorenju plivačke sezone 1940. ZPK je ugostio ekipu BOB-a iz Beograda. U tom je susretu pobijedio na 100 m i 200 m leđno te u štafeti 3x100 m mješovito, s klupskim kolegama Vidovićem i Dvoržakom. Potom su sredinom srpnja započela natjecanja u premijernom izdanju Plivačke i vaterpolo lige Kraljevine Jugoslavije, u konkurenciji pet klubova: *Victorije*, *Juga*, *Jadrana*, *Ilirije* i ZPK-a. Iako je ZPK tada imao najjaču ekipu od osnivanja, nisu bili kandidati za neki bolji plasman od zadnjeg mjesta u ligi. Usprkos tome pružili su dostojni otpor renomiranoj

Drobnić pliva na 400 m slobodnim stilom 1939. godine.
Drobnić plava na 400 m prosto leta 1939.

venstvu Jugoslavije, na katerem so tekmovali vsi najboljši jugoslovanski klubi, kar je bila v 30. letih redkost na takšnih prireditvah. V plavanju na 100 m hrbtno je osvojil četrto mesto, za soimenjakom Hugom Schellom iz *Ilirije* ter klubskima kolegoma Zdravkom Belanom in Mičem Negovetićem iz *Victorie*, za njim pa je zaostal klubski kolega Antun Klein (Strmac) - Miki. Mladinci ZPK so v ekipni razvrstitvi zasedli peto mesto, za *Jadranom*, *Ilirijo*, *Victorio* in *Jugom*, ki so bili takrat najboljši klubi v državi. Za plavalci ZPK so bili tedaj trije klubi iz Srbije. Skupna uvrstitev zagrebskega kluba bi bila še boljša, če bi tako dobre rezultate dosegle tudi plavalke ZPK. Deset dni pozneje je v Dubrovniku potekalo tudi člansko državno

Štafeta ZPK-a na 4x200 m slobodno u Splitu 1940. S lijeva V. Kovačević, Bergler, H. Drobnić i B. Vidović.
Štafeta ZPK na 4 x 200 m prosto v Splitu leta 1940. Z leve: V. Kovačević, Bergler, H. Drobnić in B. Vidović.

prvenstvo, na katerem niso sodelovali *Jadran*, *Victoria* in *Ilirija*. Drobnić je izkoristil priložnost in dosegel prvi članski uspeh s petim mestom na 100 m hrbtno. Septembra 1937 je nastopal v Rogaški Slatini za reprezentanco Zagrebske plavalne podzveze na dvoboju proti Ljubljani na 100 m hrbtno.

Julija 1938 je Plavalna zveza Jugoslavije prejela dopis iz Nemčije s povabilom desetim mladim plavalcem, da sodelujejo na taboru v Darmstadtu, kjer bo potekalo nemško plavalno prvenstvo. V okviru tega prvenstva je bilo načrtovano tudi mednarodno tekmovanje mladincev iz Italije, Finske, Jugoslavije in gostiteljice Nemčije. Med izbranimi plavalci iz Jugoslavije je bil tudi Hugo, ki je na nastopu v Nemčiji dosegel prvi mednarodni uspeh. Zmagal je na 100 m hrbtno z rezultatom 1:19,4, pred klubskim kolegom Belanom. Po vrnitvi v domovino je nastopil na članskem državnem prvenstvu v Ljubljani. Prvenstvo je ponovno potekalo ob nepopolni udeležbi, brez *Juga* in *Jadrana*. Tudi plavalci iz Zagreba so prišli v okrnjeni postavi. Kljub temu je Drobnić pokazal, da je v odlični formi. V svoji glavni disciplini 100 m hrbtno je postal podprvak Jugoslavije, za Schellom iz *Ilirije*. Na mladinskem državnem prvenstvu v Novem Sadu zagrebski klubi niso sodelovali. Odličen uspeh je dosegel avgusta na mladinskem prvenstvu ZPP: prvi je bil na 100 m hrbtno in v štafeti 4 x 50 m prosto, drugi na 100 m prsno in tretji na 200 m prosto. Z ZPK je osvojil prvo mesto ekipno pred *Građanskim* iz Karlovca, HAŠK-om iz Zagreba, Karlovskim športnim društvom (KSU) in *Marathonom* iz Zagreba.

Avgusta 1939 je bil član ekipe ZPK, ki je na plavališču *Marathona* v Zagrebu premagala *Galeb* iz Novega Sada in *Jadran* iz Hercegnovega, na medobmočnem tekmovanju za uvrstitev v državno ligo v plavanju in vaterpolu za leto 1940. Na tem kvalifikacijskem tekmovanju je osvojil prvo mesto na 400 m prosto in v štafeti 4 x 50 m prosto, na 100 m hrbtno pa je bil drugi. 12. in 13. avgusta je v Hercegovem še zadnjič nastopil na mladinskem državnem prvenstvu. V močni konkurenci plavalcev iz 10 klubov ni osvojil medalje. Bil je četrti s štafeto ZPK 4 x 50 m prosto, peti na 100 m hrbtno in šesti na 200 m prosto. V ekipni razvrstitvi je bil ZPK šesti, samo za mesto slabši od *Jadrana* iz Splita, zmagala pa je *Victoria* s Sušaka. Treba je omeniti, da so na tem prvenstvu nastopila številna bodoča velika plavalna imena, kot so Miloslavić, Barbieri, Lovro in Ivo Štakula iz Dubrovnika, Curtini, Potočnjak in Marčić s Sušaka, Pelhan iz Ljubljane, Sever iz Beograda, Vidović iz Zagreba in tako naprej. Nastopil je tudi na članskem prvenstvu Jugoslavije v Bjelovarju, a brez večjega uspeha.

Na začetku plavalne sezone leta 1940 je pri ZPK-ju gostovala ekipa BOB-a iz Beograda. Na tem srečanju je zmagal na 100 m in 200 m hrbtno ter v štafeti 3 x 100 m mešano, s klubskima kolegoma Vidovićem in Dvoržakom. Sredi julija so se začela tekmovanja v premierni sezoni plavalne in vaterpolske lige Kraljevine Jugoslavije, v konkurenci petih klubov: *Victorie*, *Juga*, *Jadrana*, *Ilirije* in ZPK. Čeprav je imel ZPK takrat najmočnejšo ekipo od ustanovitve, ni imel možnosti, da bi se povzpел višje od zadnjega mesta v ligi. Kljub temu so se dostojno zopersta-

četvorce. Već u drugom kolu gostovali su u Splitu i senzacionalno pobijedili *Jadran* u plivanju (57:52), a vaterpolski susret posebno je bodovan. Drobnić je ostvario pobjedu u svojoj najboljoj disciplini na 100 m leđno. Na susretu s *Jugom* u Zagrebu nastupio je iznimno i u vaterpolskoj utakmici koju je ZPK izgubio (3:0). Na istom dvoboju bio je u plivanju na 100 m leđno drugi, iza klupskog kolege Schella, a pritom je postigao svoj osobni rekord i najbolji rezultat u karijeri s vremenom 1:17,2. Na kraju lige bio je ZPK u plivanju peti, to jest zadnji. Te godine nije održano seniorsko pojedinačno prvenstvo države.

Po uspostavi NDH, odlukom Državnog vođe za šport, Miška Zebića, došlo je 30. lipnja 1941. do spajanja ZPK-a i *Marathona* u novi Hrvatski plivački športski klub *Zagreb*. Ta je odluka bila motivirana činjenicom da ZPK ima jaku ekipu a *Marathon* je od 1940. imao najbolji bazen u gradu. Uskoro je iz naziva kluba izbrisana riječ plivački i nastavili su djelovati kao Hrvatski športski klub *Zagreb*.

Drobnić je 1941. postao član srednjoškolskog rukovodstva Saveza komunističke omladine Jugoslavije (SKOJ-a) u Zagrebu. Zbog toga su ga vlasti tadašnjeg režima uhitile i preslušavale. Nastavio je potom s antifasističkim djelovanjem, ali ilegalno, dok se istodobno bavio plivanjem. Početkom kolovoza 1942. sudjelovao je u Bjelovaru na Prvom prvenstvu Ustaške mladeži u plivanju, skokovima u vodu i vaterpolu. Treba napomenuti da su se za vrijeme NDH sva sportska natjecanja mlađih kategorija održavala pod vodstvom Ustaške mladeži. Na tom je prvenstvu sudjelovalo 250 natjecatelja iz osam gradova. U plivanju je u kategoriji Starčevićeve mladeži (do 21. godine) bio treći na 100 m leđno i peti na 50 m sl., a s ekipom *Zagreba II* bio je peti u ukupnom poretku najboljih gradskih reprezentacija. Odmah potom nastupio je 5. i 6. kolovoza u Zagrebu na Prvom plivačkom i vaterpolo prvenstvu Hrvatske. Na 100 m leđno bio je treći, iza Potočnjaka i Marčića, a na 200 m sl., u utrci koja je bila izlučno natjecanje za sastav štafete 4x200 m za susret sa Slovačkom, također je bio treći, iza Ive Štakule i Vidovića.

Nakon toga otišao je u partizane i vratio se iz NOB-a 1945. kao ratni vojni invalid. U novoj Jugoslaviji bio je direktor Tvornice računarskih strojeva i radio je u zagrebačkoj Toplani do mirovine. U ožujku 1971. na Osnivačkoj skupštini Yacht Cluba Zagreb izabran je u prvi Upravni odbor. Kao jedan od posljednjih živućih veterana izvornog ZPK-a dočekao je 1993., nakon više od pedeset godina, ponovno osnivanje Zagrebačkog plivačkog kluba. Postao je član i tog novog kluba.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Gorana Drobnića iz Zaprešića; autorova arhiva.

Lit.: *Jutro* br. 36, Ljubljana, 6. rujna 1937.; I. Horvatić "Yacht Club Zagreb", *Povijest hrvatskog športa* br. 113, Zagreb, lipanj 1997.; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.

MILAN POREDSKI

(Zagreb, 21. II. 1922. – Toronto, Kanada, 7. V. 2005.)

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji. Njegov otac Vinko bio je rodom iz sela Druškovec Humski u Općini Hum na Sutli koja se nalazi u Hrvatskom zagorju pokraj današnje državne granice između Hrvatske i Slovenije. Njegova majka Amalija, rođ. Dobnik, bila je rodom iz mjesta Nazarje u istoimenoj slovenskoj općini u dolini rijeke Savinje u Štajerskoj.

Milan je odrastao na zagrebačkoj Trešnjevci u blizini Remize (okretišta tramvaja otvorenog 1935.), gdje je tada bilo granično područje između Grada Zagreba i Upravne općine Kustošija. Završio je srednju trgovačku školu. Imao je starijeg brata Augusta i sestru Branku. Kada je navršio 18 godina 1940. preminuo mu je otac koji je bio gostioničar, a majka se potom udala za Đuru Kotarskog.

Biciklizmom se počeo baviti prije II. svjetskog rata u Koturaškom i športskom klubu *Orijent* osnovanom 1938. u Kustošiji. Prvi uspjeh ostvario je u rujnu 1940. na klupskom cestovnom Prvenstvu Orijeanta, kada je bio drugi, iza Branka Debanića, tadašnjeg juniorskog prvaka Kraljevine Jugoslavije. Nakon uspostave NDH u travnju 1941. i prestanka rada *Orijeanta* prešao je s Debanićem u klub *Trešnjevka*. Iste je godine osvojio prvo seniorsko brdsko Prvenstvo NDH, održano na Sljemenu iznad Zagreba, a drugi je bio zagrebački Slovenac Gabrijel Čelesnik. Državni prvak postao je kao junior sa samo 19 godina. Na kraju 1941. bio je, u izboru lista Šport, na prvom mjestu ljestvice

vili uveljavljeni četverici. Že v drugem kolu so gostovali v Splitu in senzacionalno premagali *Jadran* v plavanju (57 : 52), vaterpolsko srečanje pa je bilo točkovano posebej. Drobnić je zmagal v svoji najboljši disciplini, na 100 m hrbtno. Na srečanju z *Jugom* v Zagrebu je izjemoma nastopil tudi na vaterpolski tekmi, ki jo je ZPK izgubil (3 : 0). Na tem dvoboju je bil v plavanju na 100 m hrbtno drugi, za klubskim kolegom Schellom, pri tem pa je dosegel osebni rekord in najboljši rezultat v karieri s časom 1:17,2. Na koncu lige je bil ZPK v plavanju peti, to je zadnji. Tistega leta ni bilo članskega posamičnega državnega prvenstva.

Po ustanovitvi NDH sta se z odlokom državnega vodje za šport Miška Zebića 30. junija 1941 ZPK in *Marathon* združila v nov Hrvaški plavalni športni klub *Zagreb*. Tako so se odločili, ker je imel ZPK močno ekipo, *Marathon* pa od leta 1940 najboljši bazen v mestu. Kmalu so iz imena kluba izbrisali besedo plavalni in delovali kot Hrvaški športni klub *Zagreb*.

Drobnić je leta 1941 postal član srednješolskega vodstva Zveze komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ) v Zagrebu. Zato so ga tedanje režimske sile prijele in zaslisale. Po tistem je še sodeloval v protifašističnem gibanju, vendar na skrivaj, in se še naprej ukvarjal s plavanjem. Na začetku avgusta 1942 je sodeloval na prvem prvenstvu Ustaške mladine v plavanju, skokih v vodo in vaterpolu. V obdobju NDH so vsa športna tekmovanja nižjih starostnih skupin potekala pod okriljem Ustaške mladine. Na tem prvenstvu je sodelovalo 250 tekmovalcev iz osmih mest. V plavanju v kategoriji Starčevićeve mladine (do 21. leta) je bil tretji na 100 m hrbtno in peti na 50 m prosto, z ekipo *Zagreba II* pa je bil peti v skupnem seštevku najboljših mestnih reprezentanc. 5. in 6. avgusta je sodeloval na prvem plavalnem in vaterpolskem prvenstvu Hrvaške. Na 100 m hrbtno je bil tretji, za Potočnjakom in Marčićem, na 200 m prosto, ki je bilo izločilno plavanje za sestavo štafete 4 x 200 m za srečanje s Slovaško, pa prav tako tretji, za Ivom Štakulom in Vidovićem.

Po tistem je odšel v partizane in se iz NOV leta 1945 vrnil kot vojni invalid. V novi Jugoslaviji je bil direktor Tovarne računskih strojev, pred odhodom v pokoj pa je delal v Zagrebški toplarni. Marca 1971 je bil na ustanovni skupščini Yacht Cluba Zagreb izvoljen v prvi upravni odbor. Kot eden od zadnjih živečih veteranov ZPK je leta 1993, po več kot petdesetih letih, dočakal ponovno ustanovitev Zagrebškega plavalnega kluba in postal njegov član.

Vira: Izjava in arhiva sina Gorana Drobnića iz Zaprešića; avtorjeva dokumentacija.

Lit.: *Jutro* št. 36, Ljubljana, 6. september 1937; I. Horvatić, Yacht Club Zagreb, *Povijest hrvatskog sporta* št. 113, Zagreb, junij 1997; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.

MILAN POREDSKI

(Zagreb, 21. 2. 1922–Toronto, Kanada, 7. 5. 2005)

Rojen je bil v hrvaško-slovenski družini. Njegov oče Vinko je bil iz vasi Druškovec Humski v občini Hum na Sotli v Hrvaškem Zagorju, blizu današnje državne meje med Hrvaško in Slovenijo. Njegova mati Amalija, roj. Dobnik, je bila iz Nazarij v dolini reke Savinje na Štajerskem.

Milan je odraščal na zagrebški Trešnjevki v bližini remize (tramvajskega obračališča, odprtega leta 1935), kjer je bila takrat meja med mestom Zagrebom in upravno občino Kustošija. Končal je srednjo trgovsko šolo. Imel je starejšega brata Augusta in sestro Branko. Oče je bil gostilničar. Umril je leta 1940, ko je bilo Branku 18 let. Mati se je kasneje poročila z Đurom Kotarskim.

S kolesarstvom se je začel ukvarjati pred drugo svetovno vojno v Kolesarskem in športnem klubu *Orijent*, ustanovljenem leta 1938 v Kustošiji. Prvi uspeh je dosegel septembra 1940 na klubskem cestnem prvenstvu *Orijenta*, ko je bil drugi, za Brankom Debanićem, tedanjim mladinskim prvakom Kraljevine Jugoslavije. Po ustanovitvi NDH aprila 1941 in prenehanju delovanja *Orijenta* je skupaj z Debanićem prestopil v klub *Trešnjevka*. Istega leta je osvojil prvo člansko gorsko prvenstvo NDH, ki je potekalo na Sljemenu nad Zagrebom. Drugi je bil zagrebški Slovenec Gabrijel Čelesnik. Državni prvak je postal kot mladinec, pri komaj 19 letih. Ob koncu leta 1941 je bil po izboru časopisa *Šport* prvi na lestvici najboljših hrvaških kolesarjev v mladinski konkurenci. Leta 1942 mu ni

Milan Poredski kao član *Jedinstva*.
Milan Poredski kot član *Jedinstva*.

najboljih hrvatskih biciklista u juniorskoj konkurenciji. Godine 1942. nije uspio obraniti naslov prvaka Hrvatske u brdskom biciklizmu. U utrci na Sljemenu bio je četvrti, a prvak je postao Josip Šolman iz *Grđanskog*. Na kraju 1942. na ljestvici najboljih hrvatskih biciklista zauzeo je peto mjesto, a prvi je bio August Prosenik, još jedan zagrebački Slovenac. Do sloma NDH u svibnju 1945. vrlo je malo nastupao na utrkama te više nije uspio postići zapaženije rezultate ni u jednoj disciplini.

Po završetku rata postao je u novoj Jugoslaviji član Bicikli-

stičke sekcije Fiskulturnog društva *Jedinstvo* iz Zagreba. Za vrijeme odsluženja vojnog roka u Jugoslavenskoj armiji biciklirao je 1948. za beogradski Partizan. Nakon povratka u Zagreb ponovno je nastupao za *Jedinstvo* do 1951. i potom za Lokomotivu, a 1953. postao je član *Fotokemike* u kojoj je ostao do kraja aktivne karijere 1954. godine.

Prema rezultatima ostvarenima u prvom desetljeću nakon rata bio je najuspješniji jugoslavenski biciklist na domaćim utrkama te jedan od najboljih na međunarodnim natjecanjima. Kao odličan sprinter najbolje je rezultate ostvario na cestovnim utrkama i na pisti. Tri je puta bio cestovni prvak Jugoslavije: 1948. na relaciji Beograd – Topola – Beograd (180 km), 1950. na relaciji Niš – Skoplje (207 km) i 1952. na relaciji Ljubljana – Kranjska Gora – Ljubljana (167 km). Tako je postao prvi poratni biciklist koji je tri puta osvojio državno prvenstvo. Uz to je bio drugi 1949. i treći 1950. Ekipno prvenstvo države osvojio je 1949. u Zagrebu kao član *Jedinstva*, u utrci na 120 km. Uz njega su taj jedini klupski naslov za zagrebački cestovni biciklizam u razdoblju druge Jugoslavije od 1945. do 1991. osvojili Emil Osrečki i Josip Šolman. U pojedinačnoj cestovnoj vožnji bio je, uz navedene uspjehe, i prvak NR Hrvatske 1949., 1951. i 1954. te prvak Grada Zagreba 1950., 1953. i 1954.

Na prvom Prvenstvu Jugoslavije na pisti (velodromu) postao je 1948. u Zagrebu trostruki prvak: u brzinskoj vožnji na 100 m s 200 m sprinta, u dohvatnoj vožnji na 4.000 m i ekipno s biciklistima Hrvatske. Na drugom po redu državnom prvenstvu, održanom 1950. također u Zagrebu, bio je pobjednik u dohvatnoj vožnji na 4.000 m. Na prvom poratnom brdskom Prvenstvu Jugoslavije bio je drugi 1948. na relaciji Sarajevo – Trebević (10 km), iza prvog Mire Glajzera. Među uspjesima na važnijim domaćim natjecanjima treba spomenuti njegove pobjede na Prvomajskoj utrci u tri etape 1950. (459 km) te ekipno s biciklistima Hrvatske u sedam etapa 1949. (1.365 km).

Kao jedan od najboljih vozača svoje generacije bio je stalni republički i državni reprezentativac od 1945. do 1952. Samo tri mjeseca nakon završetka rata sudjelovao je na velikoj etapnoj utrci Trst – Varna u dužini 1694 km, koju je organizirao doajen hrvatskog biciklizma Stjepan Ljubić - Vojvoda. Utrka se održavala u 11 etapa od 26. kolovoza do 9. rujna 1945. Startalo je 56 sudionika, iz Jugoslavije, Bugarske i Trsta, a na cilj je stiglo samo njih 14. Vozilo se po lošim cestama i u takvim je uvjetima bio pravi podvig uopće doći do kraja utrke. Poredski je pobijedio na pet etapa i postao ukupni pobjednik, ispred Mirka Horvateka iz Hrvatske i Antona Straina iz Trsta. U ekipnoj konkurenciji prva je bila reprezentacija Hrvatske (u sastavu: Poredski, Horvatek i Branko Bat), ispred Srbije i Slovenije. Ta je utrka imala veliki međunarodni odjek i bila je neposredno nakon rata prvi uspjeh za hrvatski sport.

Kao član izabrane reprezentacije Jugoslavije sudjelovao je na Olimpijskim igrama 1948. u Londonu, ali je odustao u pojedinačnoj cestovnoj utrci. Na Svjetskom prvenstvu nastupio je dva puta u cestovnoj vožnji: 1950. u Moorsledu je odustao a 1952. u Luksemburgu zauzeo je solidno 21. mjesto. Nastupio je na Balkanskom prvenstvu

uspelo obraniti naslova hrvaškega prvaka v gorskem kolesarstvu. Na dirki na Sljemenu je bil četrti. Prvak je postal Josip Šolman iz *Građanskega*. Ob koncu leta 1942 je na lestvici najboljših hrvaških kolesarjev zasedel peto mesto. Prvi je bil August Prosenik, še en zagrebški Slovenec. Do zloma NDH maja 1945 je zelo malo tekmoval in ni več dosegal vidnejših rezultatov v nobeni disciplini.

Po koncu vojne je v novi Jugoslaviji postal član kolesarske sekcije Fizkulturnega društva *Jedinstvo* iz Zagreba. Med služenjem vojaškega roka v JLA leta 1948 je kolesaril za beograjski *Partizan*. Po vrnitvi v Zagreb je ponovno nastopal za *Jedinstvo* do leta 1951, nato za *Lokomotivo*, leta 1953 pa je postal član *Fotokemike*, in tam ostal do konca aktivne kariere leta 1954.

Po rezultatih, doseženih v prvem desetletju po vojni, je bil najuspešnejši jugoslovanski kolesar na domačih dirkah in eden od najboljših na mednarodnih. Kot odličen sprinter je najboljše rezultate dosegel v cestnem in dirkališčnem kolesarstvu. Trikrat je bil cestni prvak Jugoslavije: leta 1948 na progi Beograd–Topola–Beograd (180 km), leta 1950 na progi Niš–Skopje (207 km) in leta 1952 na progi Ljubljana–Kranjska Gora–Ljubljana (167 km). Tako je postal prvi povojni kolesar, ki je trikrat osvojil državno prvenstvo. Ob tem je bil leta 1949 drugi, leta 1950 pa tretji. Ekipno državno prvenstvo je osvojil leta 1949 v Zagrebu kot član *Jedinstva*, na dirki, dolgi 120 km. Ta edini klubski naslov za zagrebško cestno kolesarstvo sta v obdobju druge Jugoslavije med letoma 1945 in 1991 osvojila še Emil Osrečki in Josip Šolman. Na posamični cestni dirki je bil tudi prvak Hrvaške leta 1949, 1951 in 1954 ter prvak mesta Zagreba leta 1950, 1953 in 1954.

Na prvem prvenstvu Jugoslavije na velodromu leta 1948 v Zagrebu je bil trikratni prvak: v vožnji na čas na 100 m z 200 m sprinta, v zasledovalni vožnji na 4000 m in ekipno s kolesarji Hrvaške. Na drugem državnem prvenstvu leta 1950, ki je prav tako potekalo v Zagrebu, je bil zmagovalec v zasledovalni vožnji na 4000 m. Na prvem povojnem gorskem prvenstvu Jugoslavije leta 1948 je bil drugi na dirki Sarajevo–Trebević (10 km), za prvim Mirom Glajzerjem.

Med uspehi na pomembnejših domačih tekmovanjih je treba omeniti njegovi zmagi leta 1950 na prvomajski dirki v treh etapah (459 km) in leta 1949 ekipno s kolesarji Hrvaške v sedmih etapah (1365 km).

Kot eden od najboljših kolesarjev svoje generacije je bil med letoma 1945 in 1952 stalni republiški in državni reprezentant. Samo tri mesece po koncu vojne je sodeloval na veliki etapni dirki Trst–Varna, dolgi 1694 km, ki jo je organiziral doajen hrvaškega kolesarstva Stjepan Ljubić - Vojvoda. Dirka z 11 etapami je potekala od 26. avgusta do 9. septembra 1945. Startalo je 56 udeležencev iz Jugoslavije, Bolgarije in Trsta, na cilj pa jih je prispelo samo 14. Kolesarili so po slabih cestah in v takšnih razmerah, da je bil pravi podvig končati dirko. Poredski je zmagal v petih etapah in postal skupni zmagovalec, pred Mirkom Horvatkom iz Hrvaške in Antonom Strainom iz Trsta. V ekipni konkurenci je bila prva hrvaška reprezentanca (v postavi Poredski, Horvatek in Branko Bat), pred Srbijo in Slovenijo. Ta dirka je mednarodno zelo odmevala in je bila prvi povojni uspeh za hrvaški šport.

Kot član jugoslovanske reprezentance je sodeloval na olimpijskih igrah v Londonu leta 1948, vendar je v posamični cestni dirki odstopil. Na svetovnem prvenstvu je nastopil dvakrat na cestni dirki: v Moorsledu leta 1950 je odstopil, v Luksemburgu leta 1952 pa je zasedel solidno 21. mesto. Nastopil je na balkanskem prvenstvu leta 1947 v Sofiji; sodelovali so kolesarji iz Madžarske, Ro-

Milan Poredski (desno) i Ivan Gregorina, seniorski i juniorski prvaci Zagreba 1954.
Milan Poredski (desno) in Ivan Gregorina, članski in mladinski prvak Zagreba leta 1954.

održanom 1947. u Sofiji, uz sudjelovanje vozača iz Mađarske, Rumunjske, Bugarske, Albanije, Trsta i Jugoslavije. Pobijedio je u cestovnoj vožnji, a August Prosenik bio je drugi. U ekipnoj konkurenciji bio je prvi, također s reprezentacijom Jugoslavije, a u sveukupnom poretku ekipno drugi, računajući i utrku na pisti. Potom je 1948. u Budimpešti održano Balkansko-srednjoeuropsko prvenstvo na kojem su sudjelovale još i Čehoslovačka i Poljska. U cestovnoj vožnji zauzeo je peto mjesto pojedinačno i prvo mjesto ekipno, a Jugoslavija je opet u sveukupnom poretku bila druga.

Među ostalim njegovim međunarodnim uspjesima treba izdvojiti pobjedu na međudržavnom dvoboju protiv Austrije 1950. na relaciji Beč – Zagreb (407 km). Godine 1949. sudjelovao je na etapnoj utrci Kroz Hrvatsku i Sloveniju (koja se od 1956. održavala pod nazivom Kroz Jugoslaviju). Na toj je utrci u dužini od 1.072 km pobijedio na zadnjoj sedmoj etapi od Maribora do Zagreba. U sveukupnom plasmanu nije bio među prvom trojicom, a ekipno je s timom Jugoslavije I osvojio drugo mjesto, iza Trsta.

Aktivnu natjecateljsku karijeru završio je 1954. s 32 godine života. Njegov prekid s aktivnom biciklističkom karijerom poklopio se s velikom krizom u zagrebačkom biciklizmu. Od 1919. do početka 1950-ih godina zagrebački biciklisti bili su najuspješniji u Hrvatskoj te u prvoj i drugoj Jugoslaviji. Nakon njegova zadnjeg osvajanja cestovnog Prvenstva Jugoslavije 1952. čekali su biciklisti Zagreba na svojeg sljedećeg prvaka punih 27 godina, sve do Ivana Čoliga, 1979. Od sredine 1950-ih vodeći hrvatski biciklistički centar postala je Pula.

Ostaje za povijest zabilježeno da je Milan Poredski bio posljednji veliki šampion koji je potekao iz kustošijanskog biciklizma. To zapadno zagrebačko naselje bilo je vodeće biciklističko središte u tri države, ali je zbog nedostatka lokalnog kluba postepeno od 1948. došlo do pada zanimanja za taj sport. Iz Kustošije je kasnijih godina poteklo još nekoliko kvalitetnih biciklista koji su nastupali za zagrebačke klubove, ali više nitko od njih nije uspio ostvariti takve rezultate na domaćoj i međunarodnoj sceni.

Poredski, prema ukupnim rezultatima postignutima u svojoj karijeri, spada među najbolje hrvatske bicikliste prve polovine XX stoljeća. Kronološki su to prije njega bili: Milan Meniga, Franjo Gregl, Josip Pavlija, Đuka Dukanović, Stjepan Grgac, August Prosenik i Josip Šolman.

Nezadovoljan tadašnjim stanjem u Jugoslaviji, emigrirao je u Kanadu odmah po završetku natjecateljske karijere i trajno se nastanio u Torontu, u pokrajini Ontario. Po dolasku na novi kontinent i u novu državu teško se probijao u životu, ali je s vremenom uspio. Postao je uspješni poduzetnik s vlastitom tvornicom namještaja. I dalje se rekreativno bavio sportom, kao skijaš i tenisač. Bio je u braku sa Zagrepčankom Irenom. Njihov sin Mick Poredski sa svojom obitelji živi u Kanadi.

Milan Poredski preminuo je u 84. godini i pokopan je u Torontu, daleko od rodnog Zagreba.

Poredski na etapnoj cestovnoj utrci Trst – Varna 1945. godine.
Poredski na etapni cestni dirki Trst–Varna leta 1945.

Izv.: Autorova arhiva.

Lit.: *Šport br 23*, Zagreb, 30. prosinca, 1941.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1965*, Beograd, 1964.; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977.; I. Kerhin "Zagrebački sport 1941. - 1945. - Zabranjenje i zaboravljene godine 11. dio" *Večernji list*, Zagreb, 4. lipnja 1993.; Z. Zorko, "Koturaški klub 'Orijent' Zagreb", *Povijest sporta br. 97*, Zagreb, lipanj, 1993.; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.; D. i B. Zlamalik, *Josip Šolman Cycling: A Story of Three Eras - Tri epohe velikana hrvatskog biciklizma*, Oakville (Kanada), 2008.

munije, Bolgarije, Albanije, Trsta in Jugoslavije. Zmagal je na cestni dirki, drugi je bil August Prosenik. Prvi je bil tudi v ekipni konkurenci, v skupnem seštevku, vključno z vožnjo na velodromu, pa je bila jugoslovanska reprezentanca druga. Leta 1948 je v Budimpešti potekalo balkansko-srednjeevropsko prvenstvo, na katerem sta sodelovali še Češko-slovaška in Poljska. Na cestni dirki je zasedel peto mesto posamično in prvo mesto ekipno, Jugoslavija pa je bila v skupnem seštevku spet druga.

Med njegovimi mednarodnimi uspehi je treba izpostaviti

zmago v meddržavnem dvoboju proti Avstriji leta 1950 na dirki Dunaj–Zagreb (407 km). Leta 1949 je sodeloval na etapni dirki po Hrvaški in Sloveniji (ki je od leta 1956 potekala pod imenom Po Jugoslaviji). Na tej dirki, dolgi 1072 km, je zmagal v zadnji, sedmi etapi, od Maribora do Zagreba. V skupnem seštevku ni bil med prvimi tremi, z ekipo Jugoslavije I pa je osvojil drugo mesto, za Trstom.

Tekmovalno kariero je končal leta 1954 pri 32 letih. Njegov konec kolesarskega tekmovanja sovpada z veliko krizo zagrebškega kolesarstva. Od leta 1919 do začetka 50. let so bili zagrebški kolesarji najuspešnejši na Hrvaškem, v prvi in drugi Jugoslaviji. Po Poredskovi osvojitvi jugoslovanskega cestnega prvenstva leta 1952 pa so kolesarji Zagreba na svojega naslednjega prvaka čakali polnih 27 let, vse do Ivana Čoliga leta 1979. Sredi 50. let je vodilno hrvaško kolesarsko središče postal Pulj.

V zgodovino se bo zapisalo, da je bil Milan Poredski poslednji veliki kolesarski šampion, ki se je razvil v Kustošiji. To zahodno zagrebško naselje je bilo vodilno kolesarsko središče v treh državah, vendar je po ukinitvi domačega kluba leta 1948 postopno ugašalo zanimanje za ta šport. Kasneje je iz Kustošije prišlo še nekaj kakovostnih kolesarjev, ki so nastopali za zagrebške klube, vendar nobenemu ni uspelo doseči takšnih rezultatov na domačih in tujih tekmovanjih.

Poredski po skupnih rezultatih v karieri sodi med najboljše hrvaške kolesarje prve polovice 20. stoletja. Kronološko so bili pred njim enako uspešni Milan Meniga, Franjo Gregl, Josip Pavlija, Đuka Dukanović, Stjepan Grgac, August Prosenik in Josip Šolman.

Nezadovoljen s takratnimi razmerami v Jugoslaviji se je takoj po koncu tekmovalne kariere izselil v Kanado. Živel je v Torontu, v pokrajini Ontario. Po prihodu na novo celino in v novo državo se je težko prebijal skozi življenje, sčasoma pa je uspel. Postal je uspešen podjetnik z lastno tovarno pohištva. Še naprej se je rekreativno ukvarjal s športom, s smučanjem in tenisom. Poročen je bil z Zagrebčanko Ireno. Njun sin Mick Poredski z družino živi v Kanadi.

Milan Poredski je umrl v 84. letu starosti. Pokopan je v Torontu, daleč od rojstnega Zagreba.

Vir: Avtorjev arhiv.

Lit.: *Šport* št. 23, Zagreb, 30. december 1941; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1965*, Beograd, 1964; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977; I. Kerhin Zagrebački šport 1941 – 1945: Zabranjenje i zaboravljene godine, 11. del, *Večernji list*, Zagreb, 4. junij 1993; Z. Zorko, Koturaški klub Orijent Zagreb, *Povijest športa* št. 97, Zagreb, junij 1993; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007; D. i B. Zlamalik, *Josip Šolman Cycling: A Story of Three Eras - Tri epohe velikana hrvatskog biciklizma*, Oakville (Kanada), 2008.

JOSIP BRANKO GODLER (Zagreb, 12. III. 1922. – Zagreb, 1. IV. 2018.)

Rođen je u hrvatsko-poljskoj obitelji slovenskoga porijekla. Njegov djed po ocu, Mijo Godler (1862. – 1935.), bio je rodom iz Brežica. U mladosti je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije radio na željeznici, a krajem 19. stoljeća doselio se u Zagreb u kojem se trajno nastanio. Bio je marljiv i imao je smisla za trgovinu, a sa sobom je donio i tradicionalno uvažavanje dobrog štajerskog krumpira. Godine 1903. osnovao je svoje trgovačko poduzeće pa je s vremenom sagradio magazine u Krajiškoj ulici broj 11. Osim štajerskog krumpira prodavao je i druge vrste povrća i voća, koje je na vagone uvezio uglavnom iz Slovenije. Imao je standove na svim tadašnjim zagrebačkim tržnicama. Uz to je opskrbljivao hotele i restorane. Bio je poznat donator mnogih priredaba u Zagrebu, a za praznike je besplatno dijelio krumpir siromašnim građanima.

Za života je bio jedan od najuglednijih zagrebačkih poduzetnika. Poslije njegove smrti objavljena je u tjedniku Danica njemu u čast slavopojka u stihovima: "Umro nam je Mijo Godler / zagrebački kralj krumpira / poznaje ga svako dijete / od Vrapča do Maksimira / Sedamdeset i tri ljeta / pred smrti se vješto krio / kad mu dođe crni poziv / sa adresom: Godler Mijo / Kuharice, milostive /zagrebački svi hoteli /sa krumpirom firme Godler / hranio se Zagreb cijeli....."

Mijo Godler, djed Josipa Branka Godlera, bio je u braku s Josipom, rođ. Jug, rodom iz Čakovca. Živjeli su na velikom imanju u Vinogradskoj ulici 88. Imali su tri sina i dvije kćeri. Njihov sin Josip (1900. – 1945.), otac Josipa Branka Godlera, po zvanju dipl. ekonomist, bio je jedan od vođa pobune 5. prosinca 1918. na Trgu bana Josipa Jelačića protiv ulaska Srpske vojske u Zagreb i stvaranja Kraljevine SHS. Pobuna je ugušena krvavom represijom pa su ta zbivanja danas poznata pod nazivom Prosinačke žrtve. Nakon toga pobjegao je u Legiju stranaca i kao član njihovih postrojbi bio je u Sidi-Bel-Abbèsu (Alžir) i Marrakechu (Maroko) te jedno vrijeme i u Parizu. Potom se vratio u Zagreb i za vrijeme NDH radio kao prokurist u poduzeću Zagorac, koje je izrađivalo kotlove. Po završetku II. svjetskog rata uhićen je kao civil i odveden u logor na Kanalu (područje današnjeg Autobusnog kolodvora u Zagrebu). Vlasnik poduzeća u kojem je radio prijavio ga je novim vlastima da je za vrijeme rata prigodom pojedinih državnih praznika na svoju ruku poklanjao kotlove hrvatskim vojnim postrojbama. Potom je presudom Vojnog suda komande grada Zagreba 16. srpnja 1945. kao narodni neprijatelj osuđen na kaznu smrti streljanjem i trajan gubitak građanskih i političkih prava te konfiskaciju imovine. Smrtna kazna je izvršena 3. studenog 1945.

Josip Godler, otac Josipa Branka Godlera, bio je oženjen Poljakinjom Elizabetom Angelo. Imali su dva sina i kćer. Elizabetin brat Ernest bio je časnik poljske vojske. Nakon sovjetske okupacije istočne Poljske, zarobljen je s brojnim poljskim časnicima i civilima. Smaknut je 1940. u poznatom pogromu koji su u Katynskoj šumi izvršili pripadnici Staljinove tajne policije (NKVD-a).

U takvoj obitelji, preko čijih su pojedinih sudbina prohujale nećake vremena, rođen je Josip Branko Godler, Mijin unuk i sin Josipa i Elizabete. Zbog zabune svećenika upisano mu je u knjigu rođenih ime Josip, a roditelji su htjeli da se zove Branko pa je tijekom života koristio oba imena, a prvo kao službeno. Odrastao je u Zagrebu i izučio je zanat za metalopojasara (izrada lusteri). Prije II. svjetskog rata zaposlio se u zagrebačkoj Tvornici Helios koja je proizvodila lustere i metalnu robu.

Sportskim aktivnostima počeo se baviti 1937. Postao je član Atletske sekcije Športskog kluba *Željezničar* i potom Skijaške sekcije Sportskog kluba *Grafičar*. Ljeti se bavio atletikom trčeći na srednje i duge pruge, a zimi skijaškim trčanjem. Za vrijeme NDH mobiliziran je 1942. u Zrakoplovne jedinice hrvatskog domobranstva u Zagrebu. Potom je poslan u zrakoplovnu školu u Petrovaradin. Po završetku škole bio je na daljoj vojnoj obuci u Egeru (danas

Josip Branko Godler prvak FNR Jugoslavije 1945. godine.
Josip Branko Godler, prvak FLR Jugoslavije leta 1945.

JOSIP BRANKO GODLER (Zagreb, 12. 3. 1922– Zagreb, 1. 4. 2018)

Rojen je bil v hrvaško-poljski družini s slovenskimi koreninami. Očetov oče Mijo Godler (1862–1935) je bil po rodu iz Brežic. V mladosti, še v času Avstro-Ogrske, je delal na železnici. Konec 19. stoletja se je preselil v Zagreb, kjer se je za stalno naselil. Ker je bil marljiv, s trgovsko žilico in občutkom za dober štajerski krompir, mu je leta 1903 uspelo odpreti svojo trgovino. Čez čas si je zgradil skladiščne prostore v Krajiški ulici 11 in tam poleg štajerskega krompirja prodajal tudi drugo zelenjavo in sadje, ki jih je na vagono kupoval predvsem v Sloveniji. Imel je stojnice na vseh tedanjih zagrebških tržnicah, oskrboval pa je tudi hotele in restavracije. Bil je znan donator številnih prireditev v Zagrebu, za praznike pa je brezplačno delil krompir revnejšim meščanom.

Za življenja je bil eden od najuglednejših zagrebških podjetnikov. Po njegovi smrti so v tedniku Danica objavili prigodnico v njegovo čast: »Zapustil nas je Mijo Godler, / zagrebški kralj krompirja, / pozna ga vsak otrok / od Vrapč do Maksimirja. / Triinsedemdeset let / pred smrtjo se je spretno skrival, / potem pa črno povabilo / je na Godler Mija naslov prispelo. / Kuharice, mile dame, / zagrebški prav vsi hoteli, /s krompirjem firme Godler / Zagreb ves se je nahrnil ...«

Mijo Godler, stari oče Josipa Branka Godlerja, je bil poročen z Josipo, roj. Jug, po rodu iz Čakovca. Imela sta tri sinove in hčerki.

Živel so na velikem posestvu v Vinogradski ulici 88. Sin Josip (1900–1945), oče Josipa Branka Godlerja, je bil po poklicu diplomirani ekonomist. Bil je eden od vodij upora proti prihodu srbske vojske v Zagreb in ustanovitvi Kraljevine SHS 5. decembra 1918 na Trgu bana Josipa Jelačića. Upor so krvavo zadušili. Dogodek je znan pod imenom decembrske žrtve. Josip je takrat pobegnil v tujino in kot pripadnik tujske legije deloval v Sidi Bel Abbèsu v Alžiriji in Marakešu v Maroku ter nekaj časa živel v Parizu. Potem se je vrnil v Zagreb in v obdobju NDH delal kot prokurist v podjetju Zagorac, ki je izdelovalo kotle. Po koncu druge svetovne vojne so ga prijeli in odpeljali v taborišče na Kanalu, na območju današnjega avtobusnega kolodvora v Zagrebu. Lastnik podjetja, v katerem je delal, ga je pri novih oblasteh naznanil, da je med vojno ob nekaterih državnih praznikih na svojo roko podarjal kotle hrvaškimi vojaškimi enotam. Kot sovražnika ljudstva ga je vojaško sodišče poveljstva mesta Zagreba 16. julija 1945 obsodilo na smrt z ustrelitvijo, trajno izgubo državljanskih pravic in zaseg premoženja. Smrtno kazen so izvršili 3. novembra 1945.

Josip Godler, oče Josipa Branka Godlerja, je bil poročen s Poljakinjo Elizabeto Angelo. Imela sta sinova in hčer. Elizabetin brat Ernest je bil častnik poljske vojske. Po sovjetski okupaciji vzhodne Poljske so ga prijeli skupaj s številnimi poljskimi častniki in civilisti. Ubit je bil leta 1940 v znanem katinskem pokolu, ki so ga izvršili pripadniki Stalinove tajne policije NKVD.

V družini, v kateri je vrtimec težkih časov krojil usode posameznikov, se je rodil Josip Branko Godler, Mijev vnuk, sin Josipa in Elizabete. Zaradi duhovnikove napake so ga v krstno knjigo zapisali z imenom Josip, čeprav so starši hoteli, da bi mu bilo ime Branko. Zato je v življenju uporabljal obe imeni, prvega v uradne namene. Odraščal je v Zagrebu, kjer se je izučil za pasarja – izdelovalca lestencev. Pred drugo svetovno vojno se je zaposlil v zagrebški tovarni Helios, ki je izdelovala lestence in kovinske izdelke.

S športom se je začel ukvarjati leta 1937. Postal je član atletske sekcije Športnega kluba *Željezničar* in smučarske sekcije Športnega kluba *Grafičar*. Poleti se je ukvarjal z atletiko ter teklen na srednje in dolge proge, pozimi pa se je posvečal smučarskemu teku. V obdobju NDH so ga leta 1942 mobilizirali v letalske enote hrvaškega domobranstva v Zagrebu. Potem je bil poslan v letalsko šolo v Petrovaradin. Po koncu šole se je vojaško izpopolnjeval v Egerju, kot se je takrat imenovalo mesto Cheb v današnji Češki. Leta 1943 je bil kot letalski vodnik razporejen na vojaških letališčih

Josip Branko Godler kao natjecatelj u skijanju.

Josip Branko Godler na smučarskom tekmovanju.

Cheb u Češkoj). Tijekom 1943. bio je stacioniran na vojnom aerodromu u francuskom Auxerreu i Zalužanima kraj Banje Luke. U veljači 1944. dobio je kao zrakoplovni vodnik premještaj u Zagreb u Dojavnu službu te je imenovan zapovjednikom Postaje za osmatranje (dojava zrakoplovnih napada), u ulici Sveti Duh, u Črnomercu na zapadu grada. Za vrijeme rata i dalje se bavio sportom, ali je neredovno trenirao do povratka u Zagreb 1944. Ipak, povremeno je nastupao na sportskim natjecanjima vojnih postrojbi ili kao član sportskih klubova kada je dolazio na dopust.

U atletici je prve značajnije nastupe imao 1941. Na Prvenstvu Zagreba osvojio je treće mjesto na 1.500 m, iza Josipa Kotnika i Ferdinanda Hornika (s Hornikom je radio u Tvornici Helios). Potom je na prvom Prvenstvu Hrvatske u Zagrebu bio peti na 800 m i šesti na 1.500 m. U jesen iste godine organizirano je Prvenstvo Zagreba u šumskom trčanju (krosu) za tekliće (štafete) na kojem su pravo nastupa imali samo registrirani članovi Hrvatskog skijaškog saveza. Na stazi u Zelengaju, nešto kraćoj od predviđenih 3 km, pobijedila je ekipa *Grafičara I* u sastavu: Mihalić, Kokotović, Godler i Pokupec.

U travnju 1942. sudjelovao je na međunarodnoj utrci povodom prve godišnjice NDH. Na stadionu *Građanskog*, u poluvremenu nogometne utakmice između *Građanskog* i *Zrinskog*, održana je pred 15.000 gledalaca utrka na 3.000 m uz sudjelovanje njemačkih, mađarskih, slovačkih i hrvatskih atletičara. Pobijedio je Syring iz Njemačke, a Godler je u vrlo jakoj konkurenciji zauzeo 18. mjesto. Potom je nastupio na Prvenstvu Hrvatske u šumskom trčanju, koje se tradicionalno održavalo u maksimirskoj šumi. Pojedinačno je zauzeo 11. mjesto, a ekipno sa *Željezničarom* 3. mjesto. Na Prvenstvu Zagreba u utrci na 5.000 m odustao je, a potom je na Prvenstvu Hrvatske na 800 m bio peti. Godine 1943. na Prvenstvu Zagreba u šumskom trčanju zauzeo je pojedinačno 13. i ekipno 3. mjesto. Potom zbog obveza u vojsci nije nastupao. Godine 1944. postao je član Atletske sekcije Hrvatskog športskog kluba *Zagreb*, jer se sekcija u njegovu dotadašnjem klubu *Željezničar* raspala. Sa *Zagrebom* je sudjelovao u natjecanju za Pokal Hrvatskog atletskog saveza i na ekipnom prvenstvu države te je na oba natjecanja osvojio drugo mjesto. Na finalu ekipnog prvenstva protiv *Concordije* bio je drugi na 10.000 m, iza Franje Mihalića. Potom je na pojedinačnom Prvenstvu Hrvatske u Zagrebu bio treći na 1.500 m i 5.000 m. Zadnja natjecanja prije sloma NDH otrčao je u travnju 1945. U šumskom trčanju bio je peti na gradskom i deseti na državnom prvenstvu. Na godišnjim tablicama HAS-a bio je drugi na 10.000 m 1944. s rezultatom 33:17.6. Za vrijeme NDH paralelno se natjecao i u skijaškom trčanju kao član *Grafičara*, ali bez većih uspjeha.

Po završetku II. svjetskog rata u svibnju 1945. nove vlasti Jugoslavije uhitile su ga i odvele u vojni dio logora Kanal, gdje je sreo i svoga oca koji je bio u civilnom dijelu. Potom je nakon dva tjedna premješten u logor Prečko. Uz pomoć veze izvukao se iz logora i poslan je na dosluženje vojnog roka u Ljubljani. Potom je još šest mjeseci proveo u pontonjerijskoj jedinici Jugoslavenske armije u Šapcu te šest mjeseci u zatvoru u Staroj Gradiški, zato što je bio pripadnik neprijateljskih formacija.

Atletikom se nakon rata počeo baviti dok je bio u vojsci. Trenirao je u Ljubljani kao član auto-čete i sudjelovao je 13. kolovoza 1945. na prvom poslijeratnom atletskom natjecanju u Ljubljani i pobijedio je na 1.500 m. Odmah potom u Zagrebu je od 16. do 18. kolovoza održano atletsko Prvenstvo Hrvatske u sklopu 1. fiskulturnog sleta Federalne Hrvatske. U utrci na 10.000 m bio je treći, iza Mihalića i Krajcara. Na Prvenstvu Jugoslavije u Zagrebu postao je 21. rujna kao predstavnik JA državni prvak na 10.000 m, ispred Timotijevića i Krajcara. U jesen 1945. sudjelovao je i na vojnom natjecanju savezničkih vojski u čehoslovačkom gradu Banská Bystrica i pobijedio na 15.000 m. Od 1946. bio je član Akademskog atletskog kluba *Mladost* iz Zagreba, a od 1948. Atletske sekcije sportskog društva *Zagreb* i od 1951. Atletskog kluba *Dinamo*. U poratnom razdoblju postigao je zapažene rezultate, iako je trenirao u slobodno vrijeme poslije posla. Glavni konkurenti bili su mu atletičari *Partizana* iz Beograda koji su imali znatno bolje uvjete i bavili su se samo sportom.

Uz pobjedu na Prvenstvu Jugoslavije, koju je ostvario 1945., uspješan je bio i 1949. u Beogradu kad je na 10.000 stigao treći. Dobre rezultate postigao je i na PJ-u u krosu. Bio je treći 1946. u Zagrebu (7,5 km) i 1950. u Beogradu (10 km) te šesti 1951. u Zagrebu (8 km) i deseti 1954. u Slavonskoj Požegi (8 km). Prvak Hrvatske bio je na 5.000 m 1950. i 1951. te na 10.000 m 1949., a hrvatski rekord na 10.000 m postigao je 1949. (31:57.6.).

Auxerre v Franciji in Zalužani pri Banjaluki. Februarja 1944 je bil premeščen v Zagreb, kjer je deloval v obveščevalni službi kot poveljnik postaje za opazovanje in obveščanje o letalskih napadih. Postaja je delovala v ulici Sveti duh, na Črnomercu na zahodu mesta. Tudi med vojno se je ukvarjal s športom, vendar je do vrnitve v Zagreb leta 1944 le redko treniral. Občasno je nastopal na športnih tekmovanjih vojaških enot, med dopustom pa tudi kot član športnih klubov.

V atletiki je imel prve pomembne nastope leta 1941. Na prvenstvu Zagreba je osvojil tretje mesto na 1500 m, za Josipom Kotnikom in Ferdinandom Hornikom (s Hornikom je delal v tovarni Helios). V Zagrebu je bil na prvem hrvaškem prvenstvu peti na 800 m in šesti na 1500 m. Jeseni istega leta je bilo organizirano prvenstvo Zagreba v gozdnem teku (krosu) za kurirje, kot so takrat rekli štafeti. Na tekmovanju so lahko nastopali samo registrirani člani Hrvaške smučarske zveze. Na stezi v Zelengaju, nekaj krajši od predvidenih 3 km, je zmagala ekipa *Grafičarja I* v postavi: Mihalić, Kokotović, Godler in Pokupec. Aprila 1942 je sodeloval na mednarodnem tekmovanju ob prvi obletnici NDH. Na stadionu *Građanskega*, v polčasu nogometne tekme med *Građanskim* in *Zrinskim*, so se pred 15.000 gledalci v teku na 3000 m pomerili nemški, madžarski, slovaški in hrvaški atleti. Zmagal je Syring iz Nemčije, Godler pa je v zelo močni konkurenci zasedel 18. mesto. Nastopil je tudi na hrvaškem prvenstvu v gozdnem teku, ki je tradicionalno potekalo v maksimirskem gozdu. Posamično je zasedel 11. mesto, ekipno pa z *Željezničarjem* tretje mesto. Na prvenstvu Zagreba je v teku na 5000 m odstopil, na prvenstvu Hrvaške na 800 m pa je bil peti. Leta 1943 je na prvenstvu Zagreba v gozdnem teku zasedel posamično 13. mesto, ekipno pa so bili tretji. Potem nekaj časa zaradi vojaških obveznosti ni več nastopal. Leta 1944 je postal član atletske sekcije Hrvaškega športnega kluba *Zagreb*, saj je sekcija v njegovem dotedanjem klubu *Željezničar* razpadla. Z *Zagrebom* je sodeloval na tekmovanju za pokal Hrvaške atletske zveze in na ekipnem državnem prvenstvu ter obakrat osvojil drugo mesto. Na finalu ekipnega prvenstva proti *Concordii* je bil drugi na 10.000 m, za Franjem Mihalićem. Potem je bil na posamičnem prvenstvu Hrvaške v Zagrebu tretji na 1500 m in 5000 m. Še zadnjič pred zlomom NDH je tekmoval aprila 1945. V gozdnem teku je bil peti na mestnem in deseti na državnem prvenstvu. Na letnih lestvicah Hrvaške atletske zveze je bil leta 1944 drugi na 10.000 m z rezultatom 33:17.6. V obdobju NDH je tekmoval tudi v smučarskem teku kot član *Grafičarja*, vendar brez večjih uspehov.

Po koncu druge svetovne vojne maja 1945 so ga nove oblasti Jugoslavije prijele in odpeljale v vojaški del taborišča Kanal; njegov oče je bil tam zaprt v civilnem delu. Po dveh tednih je bil premeščen v taborišče Prečko. Od tam se mu je uspelo rešiti po zvezah. Poslan je bil na dosluženje vojaškega roka v Ljubljano. Potem je še šest mesecev preživel v pontonski enoti Jugoslovanske armade v Šapcu in šest mesecev v zaporu v Stari Gradiški, ker je bil pripadnik sovražnih enot.

Z atletiko se je po vojni začel ukvarjati, ko je bil pri vojaki v Ljubljani. Kot član motorizirane čete je 13. avgusta 1945 sodeloval na prvem povojnem atletske tekmovanju v Ljubljani in zmagal na 1500 m. Takoj potem je v Zagrebu

Josip Branko Godler i Žarko Dolinar na SP-u u stolnom tenisu 1967. u Štokholmu.

Josip Branko Godler in Žarko Dolinar na SP v namiznem tenisu leta 1967 v Stockholmu.

od 16. do 18. avgusta potekalo atletske prvenstvo Hrvaške v okviru prvega fizikturnega zleta Federalne Hrvaške. V teku na 10.000 m je bil tretji, za Mihalićem in Krajcarjem. 21. septembra je na prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu kot predstavnik JLA postal državni prvak na 10.000 m, pred Timotijevićem in Krajcarjem. Jeseni 1945 je sodeloval tudi na tekmovanju zavezniških vojsk v Banski Bystrici in zmagal na 15.000 m. Od leta 1946 je bil član Akademskega atletskega kluba *Mladost* iz Zagreba, od leta 1948 atletske sekcije Športnega društva *Zagreb* in od leta 1951 Atletskega kluba *Dinamo*. V povojnem obdobju je dosegel vidne uspehe, čeprav je treniral le v prostem času po delu. Njegovi glavni tekmeci so bili atleti *Partizana* iz Beograda, ki so imeli bistveno boljše razmere za trening in so se ukvarjali samo s športom.

Po zmagi na jugoslovanskem prvenstvu leta 1945 je bil uspešen tudi leta 1949 v Beogradu, ko je na 10.000 m zasedel tretje mesto. Dobre rezultate je dosegel tudi na jugoslovanskem prvenstvu v krosu. Bil je tretji leta 1946 v Zagrebu (7,5 km) in leta 1950 v Beogradu (10 km), šesti leta 1951 v Zagrebu (8 km) in deseti leta 1954 v Slavonski Požegi (8 km). Hrvaški prvak na 5000 m je bil leta 1950 in 1951, na 10.000 m leta 1949, hrvaški rekord na 10.000 m pa je postavil leta 1949 (31:57.6).

Po završetku natjecateljske karijere u atletici, ostao je aktivan kao sportski djelatnik u stolnom tenisu. U Akademskom stolnoteniskom klubu *Mladost* iz Zagreba dugo je bio desna ruka prvom čovjeku kluba, Lovri Ratkoviću. Obnašao je dužnosti: potpredsjednika, stručnog i poslovnog tajnika, člana Upravog odbora i Tehničke komisije te kondicijskog trenera. Uz to je bio član Izvršnog odbora Stolnoteniskog saveza Hrvatske i Zagrebačkog stolnoteniskog podsaveza.

Za dugogodišnji i nesebični rad dobitnik je: Trofeja Stolnoteniskog saveza Hrvatske 1969., Zlatne značke Stolnoteniskog saveza Jugoslavije 1978. i Plakete STSH-a 1984. U sportu je ukupno proveo 50 aktivnih godina. Cijelo vrijeme bio je sportski amater bez materijalnih interesa.

U profesionalnoj karijeri radio je do mirovine u zagrebačkoj Tvornici lusteri i metalne robe "Ivan Šikić", koja je između ostaloga izrađivala lustere za rezidencije predsjednika Tita i Saveznu skupštinu. Bio je u braku s pokojnom Sonjom, rođ. Cerić, rodnom iz Zagreba. Njegov sin Boris Godler po zvanju je dipl. ing poljoprivrede i kao umirovljenik živi u Zagrebu.

Josip Godler je preminuo u 97. godini života kao jedan od najstarijih hrvatskih sportaša te najstariji hrvatski i zagrebački atletičar. Neposredno prije njegove smrti, u ožujku 2018. godine, Društvo za povijest sporta i tjelovježbe iz Zagreba proglasilo ga je svojim počasnim članom. Bio je dugogodišnji član Hrvatsko-slovenskog društva prijateljstva.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Josipa Branka Godlera.

Lit.: *Hrvatski narod* br. 293, Zagreb, 5. XII. 1941.; *Športska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953.; Z. Uzorinac, *Akademski stolnoteniski klub Mladost – Ribomaterijal Zagreb 1945 – 1985*, Zagreb, 1985.; M. Hanzlovski, "U 'Kanalu' sam ostao bez oca", *Večernji list*, Zagreb, 24. Rujna 1999.; Lj. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.; Lj. Gajić, *Kros u Jugoslaviji*, Jagodina, 2012.; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

Atletičari *Željezničara* 1941. u Osijeku. S lijeva: Jagarinac, Godler, Ceraj i Pokupec.

Atletičari *Željezničara* leta 1941 u Osijeku. Z leve: Jagarinac, Godler, Ceraj in Pokupec.

LADISLAV DOKLER - Laci (Törökszentmiklós, Mađarska, 28. VI. 1922. - Zürich, Švicarska, ?)

Rođen je u Mađarskoj kao dijete samohrane majke Matilde Dokler rodnom iz Celja. Odrastao je u Celju, a u službenim dokumentima se izjašnjavao kao Slovenac. Imao je polusestru Gretu. Sestra njegove majke radila je kao kućna pomoćnica kod Emila Borala, direktora osiguravajućeg poduzeća Feniks iz Zagreba. Zbog tih okolnosti majka se sredinom 1930-ih s Ladislavom doselila kod Borala koji je živio u neboderu u Martičevoj ulici broj 13. U njegovu stanu se okupljala kulturna elita Zagreba.

Ladislav - Laci se u Zagrebu školovao za konobara i na preporuku Borala zaposlio se u poznatoj Gradskoj kavani. Za vrijeme II. svjetskog rata mobiliziran je u njemačku vojsku i sudjelovao je u čuvenoj bitci za Monte Cassino. Nakon rata nastavio je raditi kao konobar u Gradskoj kavani.

Sportom se počeo baviti 1935. u Celju kao član kluba *Olimp* koji je imao sekcije za boks i hrvanje. Ubrzo po dolasku u Zagreb trenirao je plivanje kod poznatog trenera Darka Prvana. Zanimljivo je da je potom doveo u Konobarski športski klub *Hajduk* gdje je do rata igrao nogomet. Atletikom se počeo baviti nakon rata, relativno kasno. Najprije je bio član Akademskog atletskog kluba *Mladost* iz Zagreba, a potom je od 1951. nastupao za gradskog rivala: Atletski klub *Dinamo*. Počeo je kao trkač na 100 m, ali se 1948. zbog ozljede noge i na preporuku trenera Žarka Susića prebacio na treniranje bacanja kladiva. Bacao je kladivo u vrijeme kada je u toj disciplini

Po koncu tekmovalne kariere v atletiki je ostal aktiven kot športni delavec v namiznem tenisu. V Akademskem namiznoteniškem klubu *Mladost* iz Zagreba je bil dolgo desna roka vodje kluba Lovra Ratkovića. Opravljaj je funkcijo podpredsednika, strokovnega in poslovnega tajnika, člana upravnega odbora in tehnične komisije ter kondicijskega trenerja. Bil je tudi član izvršnega odbora Namiznoteniške zveze Hrvaške in Zagrebške namiznoteniške podzveze.

Za dolgoletno in nesebično delo je prejel nagrado Namiznoteniške zveze Hrvaške leta 1969, zlato značko Namiznoteniške zveze Jugoslavije leta 1978 in plaketo Namiznoteniške zveze Hrvaške leta 1984. V

športu je skupaj preživel 50 aktivnih let. Ves čas je bil ljubiteljski športnik, za udejstvovanje ni prejemal plačila.

V poklicni karieri je do upokojitve delal v zagrebški tovarni lestencev in kovinskih izdelkov Ivana Šikića, ki je med drugim izdelala lestence za rezidenco predsednika Tita in zvezno skupščino. Poročen je bil s Sonjo, roj. Cerić, iz Zagreba. Njun sin Boris Godler je po poklicu diplomirani inženir kmetijstva in kot upokojenec živi v Zagrebu.

Josip Godler je umrl v 97. letu starosti, kot eden od najstarejših hrvaških športnikov ter najstarejši hrvaški in zagrebški atlet. Marca 2018, tik pred smrtjo, ga je Društvo za zgodovino športa in telovadbe Zagreb razglasilo za svojega častnega člana. Bil je dolgoletni član Društva hrvaško-slovenskega prijateljstva.

Vir: Osebna izjava in arhiv Josipa Branka Godlerja.

Lit.: *Hrvatski narod* št. 293, Zagreb, 5. december 1941; *Športska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953; Z. Uzorinac, *Akademski stolnoteniski klub Mladost – Ribomaterijal Zagreb 1945 – 1985*, Zagreb, 1985; M. Hanzlovski, U Kanalu sam ostao bez oca, *Večernji list*, Zagreb, 24. september 1999; L. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007; L. Gajić, *Kros u Jugoslaviji*, Jagodina, 2012; O. Karamata, *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. - 1944.*, Beograd, 2013.

Dvoboj *Concordije* u Zagrebu, 6. listopada 1944. S lijeva: Krajcar, Mihalić, Godler i Kokotović.
Dvoboj *Concordie* in Zagrebu, 6. oktobra 1944. Z leve: Krajcar, Mihalić, Godler in Kokotović.

LADISLAV DOKLER - Laci

(Törökszentmiklós, Madžarska, 28. 6. 1922–Zürich, Švica, ?)

Rojen je bil na Madžarskem kot otrok matere samohranilke Matilde Dokler po rodu iz Celja. Odraščal je v Celju. V uradnih dokumentih se je izrekal za Slovenca. Imel je polsestro Greto. Sestra njegove matere je delala kot hišna pomočnica pri Emilu Boralu, direktorju zavarovalniškega podjetja Feniks iz Zagreba. Sredi 30. let sta se k Boralu preselila tudi Ladislav in njegova mati. Živelii so v stolpnici v Martičevi ulici 13. V Boralovem stanovanju se je zbirala kulturna elita Zagreba.

Ladislav, ki so ga klicali Laci, se je v Zagrebu šolal za natakarka in se na Boralovo priporočilo zaposlil v znani Mestni kavarni. Med drugo svetovno vojno je bil mobiliziran v nemško vojsko in je sodeloval v znameniti bitki za Monte Cassino. Po vojni je spet delal kot natakarkar v Mestni kavarni.

S športom se je začel ukvarjati leta 1935 v Celju kot član kluba *Olimp*, ki je imel boksarsko in rokoborsko sekcijo. Kmalu po prihodu v Zagreb je treniral plavanje pri znanem trenerju Darku Prvanu. Poklicna pot ga je nato pripeljala v Natakarski športni klub Hajduk, kjer je do vojne igral nogomet. Z atletiko se je začel ukvarjati po vojni, kar je razmeroma pozno. Najprej je bil član Akademškega atletskega kluba *Mladost* iz Zagreba, potem pa je od leta 1951 nastopal za mestnega tekmeca, Atletski klub *Dinamo*. Začel je kot tekač na 100 m, leta 1948 pa je zaradi poškodbe noge in na pobudo trenerja Žarka Susića začel trenirati met kladiva. Metalec kladiva je bil v ob-

Zagrebački bacači kladiva. S lijeva: Srećko Diminić, Rudolf Galin, Ladislav Dokler i Antun Petar - Zvonko Bezjak.
 Zagrebski metalci kladiva. Z leve: Srećko Diminić, Rudolf Galin, Ladislav Dokler in Antun Petar - Zvonko Bezjak.

bila iznimna konkurencija u Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji. Protivnici su mu 1950-ih godina bili: Ivan Gubijan, koji je 1948. osvojio srebro na Olimpijskim igrama u Londonu; Krešimir Račić, finalist OI 1956. u Melbourneu; Antun Petar Bezjak poznatiji kao Zvonko, finalist OI 1960. u Rimu te Rudolf Galin, sedmerostruki uzastopni viceprvak države i treći na Mediteranskim igrama 1951. u Aleksandriji. U to je vrijeme bio veliki uspjeh osvajanje ikakve medalje na državnom prvenstvu. Laci je, zbog stalnog rada u noćnim smjenama u Gradskoj kavani, bio u težem položaju od svojih konkurenata i često je na natjecanja izvan Zagreba išao direktno s posla. Unatoč tomu on je napredovao i 1952. na dvoboju republičkih reprezentacija Slovenije i Hrvatske u Celju prvi je put bacio kladivo preko 50 m.

Najveći pojedinačni uspjeh ostvario je 1952. osvajanjem naslova prvaka Hrvatske. Na Prvenstvu Jugoslavije bio je peti 1952. u Subotici, četvrti 1953. u Mariboru, šesti 1954. u Novom Sadu, šesti 1955. u Sarajevu i peti 1956. u Zagrebu. Zadnji bolji rezultat ostvario je 1960. u Zagrebu kada je s navršениh 38 godina života bio deveti na PJ-u. Uspješno je sa svojim klubovima nastupao i na ekipnim prvenstvima države. Tako je kao član *Mladosti* sudjelovao 1948. u osvajanju drugog i s *Dinamom* trećeg mjesta 1952. i 1953. Svoj osobni rekord postigao je 1958. s rezultatom 56.79 m.

Istodobno s natjecateljskom karijerom bio je u AK *Dinamo* i trener bacača kladiva. Nabavljao je stručnu literaturu iz inozemstva i ozbiljno se posvetio radu s klupskim atletičarima. Najveći uspjeh postigao je sa Zvonkom Bezjakom koji je 1954. došao iz Varaždina u Zagreb. S njim je počeo raditi 1955. a već 1956. postao je Bezjak prvi put prvak države te reprezentativac Jugoslavije (Bezjakova biografija predstavljena je u knjizi Slovenici u hrvatskom sportu). Uz Bezjaka trenirao je i druge atletičare *Dinama*: Srećka Diminića i juniora Dražena Goića. Za svoj rad u atletici dobio je 1961. godine Srebrnu plaketu Atletskog saveza Jugoslavije.

U prosincu 1960. Ladislav se oženio Zorkom Randelj, a vjenčani kum mu je bio Zvonko Bezjak. Od mladosti je ostao u kontaktu s dobročiniteljem Boralom koji je bio Židov te je prije II svjetskog rata zbog nadolazećeg fašizma emigrirao u Švicarsku. Tamo se nastavio uspješno baviti biznisom i imao je vilu kraj jezera, a Ladislavova teta i dalje je radila kao Boralova kućna pomoćnica. Početkom 1960-ih Boral je u Zürich pozvao Ladislava i njegovu suprugu. Po dolasku u Zürich još se neko vrijeme Ladislav bavio atletikom, iako je već ušao u peto desetljeće života. Svoj najbolji rezultat u Švicarskoj ostvario je 1967. kada je bacio kladivo 55.37 m. Nastavio je raditi kao konobar u kavani Opera u Zürichu do umirovljenja. Točan datum i godina njegove smrti nisu poznati.

Izv.: Izjava i arhiva Antuna Petra Bezjaka iz Varaždina.

Lit.: T. Modrić, "Konobar koji baca kladivo preko 50 metara", *Sportska panorama br. 9*, Zagreb, 28. listopada 1952.; *Sportska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953.; M. Delić, *Jugoslavenska atletika Godišnjak 1957. - 1960.*, Zagreb, 1960.; V. Margetić, *Akademski atletski klub "Mladost" - Zagreb 1945. - 1985.*, Zagreb, 2003.; *Atletske priče iz Maksimirske šume AK Dinamo - Zrinjevac 1945 - 2005*, Zagreb, 2006.; Lj. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.

Bračni par Dokler kod matičara 1960. S lijeva: Kum Zvonko Bezjak, Ladislav Dokler i supruga Zorka Dokler.
Zakonca Dokler pred matičarjem leta 1960. Z leve: priča Zvonko Bezjak, Ladislav Dokler in soproga Zorka Dokler.

dobju, ko je bila v tej disciplini na Hrvaškem in v Jugoslaviji izjemna konkurenca. V 50. letih so bili njegovi tekmeci Ivan Gubijan, ki je leta 1948 osvojil srebro na olimpijskih igrah v Londonu, Krešimir Račić, finalist olimpijskih iger v Melbournu leta 1956, Antun Petar Bezjak, znan tudi kot Zvonko, finalist olimpijskih iger v Rimu leta 1960, in Rudolf Galin, sedemkratni zaporedni državni podprvak in tretji na sredozemskih igrah leta 1951 v Aleksandriji. V tistem času je bil velik uspeh že osvojitve kakršne koli medalje na državnem prvenstvu. Laci je bil zaradi dela v

nočnih izmenah v Mestni kavarni v težjem položaju kot tekmeci. Velikokrat je šel na tekmovanja zunaj Zagreba naravnost z dela. Kljub temu je napredoval. Leta 1952 mu je na dvoboju republiških reprezentanc Slovenije in Hrvaške v Celju prvič uspel met kladiva prek 50 m.

Največji posamični uspeh je dosegel leta 1952, ko je osvojil naslov hrvaškega prvaka. Na jugoslovanskem prvenstvu leta 1952 v Subotici je bil peti, leta 1953 v Mariboru četrti, leta 1954 v Novem Sadu in leta 1955 v Sarajevu šesti ter leta 1956 v Zagrebu spet peti. Zadnji boljši rezultat je dosegel leta 1960 v Zagrebu, ko je bil pri 38 letih deveti na jugoslovanskem prvenstvu. S svojimi klubi je uspešno nastopal tudi na ekipnih državnih prvenstvih. Tako je kot član *Mladosti* leta 1948 sodeloval pri osvojitvi drugega mesta, leta 1952 in 1953 pa tretjega mesta z *Dinamom*. Osebni rekord je dosegel leta 1958 z rezultatom 56,79 m.

Ko je še tekmoval, je bil v Akademskem klubu *Dinamo* tudi trener metalcev kladiva. V tujini je kupoval strokovno literaturo in se resno posvetil delu s klubskimi atleti. Največji uspeh je dosegel z Zvonkom Bezjakom, ki je v Zagreb prišel leta 1954 iz Varaždina. Z njim je začel delati leta 1955, že leta 1956 pa je Bezjak prvič postal državni prvak in jugoslovanski reprezentant (Bezjakov življenjepis je uvrščen v knjigo *Slovenci v hrvaškem športu*). Poleg Bezjaka je treniral še druge atlete *Dinama*: Srečka Diminića in mladince Dražena Goića. Za svoje delo v atletiki je leta 1961 prejel srebrno plaketo Atletske zveze Jugoslavije.

Decembra 1960 se je Ladislav poročil z Zorko Randelj, njegova poročna priča pa je bil Zvonko Bezjak. Ves čas je ohranjal stik z dobrodušnikom Boralom, ki je bil Jud in je pred drugo svetovno vojno zaradi prihajajočega nacizma emigriral v Švico. Tam se je uspešno ukvarjal s poslom, imel je vilo ob jezeru, Ladislavova teta pa je še naprej delala kot Boralova hišna pomočnica. Na začetku 60. let je Boral v Zürich povabil Ladislava in njegovo soprogo. Po prihodu v Zürich se je Ladislav še nekaj časa ukvarjal z atletiko, čeprav je že stopil v peto desetletje življenja. Svoj najboljši rezultat v Švici je dosegel leta 1967, ko je kladivo vrgel 55,37 m. Še naprej je delal kot natakatar, do upokojitve je bil zaposlen v kavarni Opera v Zürichu. Točen datum in leto njegove smrti nista znana.

Vir: Izjava in arhiv Antuna Petra Bezjaka iz Varaždina.

Lit.: T. Modrić, *Konobar koji baca kladivo preko 50 metara*, *Sportska panorama* št. 9, Zagreb, 28. oktober 1952; *Športska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953; M. Delić, *Jugoslavenska atletika Godišnjak 1957. - 1960.*, Zagreb, 1960; V. Margetić, *Akademski atletski klub "Mladost" - Zagreb 1945. - 1985.*, Zagreb, 2003; *Atletske priče iz Maksimirske šume AK Dinamo - Zrinjevac 1945 - 2005*, Zagreb, 2006; L. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.

ZVONIMIR KLEMEN - Zvonko (Zagreb, 17. VIII. 1922. – Rijeka, 24. VII. 2010.)

Zvonimir Klemen - Zvonko

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji. Njegov otac Pavao bio je rodom iz naselja Slane u tadašnjem kotaru Zlatar. Danas je to naselje u Općini Martijanec u Varaždinskoj županiji. Njegova majka Jelisava, rođ. Kolarič, bila je Slovenka. Obitelj Klemen se doselila na Sušak u tadašnjoj Kraljevini SHS. Otac je bio vlasnik trgovine, a majka je rano umrla, dok je Zvonimir još bio dječak.

Osnovno školovanje završio je na Sušaku, a potom je u Varaždinu pohađao Franjevačku gimnaziju do 1941. i izbijanja II. svjetskog rata. Nakon sloma Kraljevine Jugoslavije vratio se u tada okupirani Sušak i završio zadnja dva razreda I. realne klasične gimnazije te je 1943. maturirao. Iste godine je nakon vojne kapitulacije Italije otišao u Zagreb koji je tada bio u sastavu NDH. Završio je krajem 1943. mornarički tečaj pri Domobranskoj vojnoj akademiji u Sisku. Potom je prešao na dalju obuku u Stockerau kraj Beča.

Kao pripadnik mornaričkih postrojbi Hrvatskog domobranstva ukrcao se 1944. na njemačku luku krstaricu Leipzig u Baltičkom moru. Nakon višemjesečnih priprema posade, isplovila je laka krstarica Leipzig na ratni zadatak 15. listopada 1944. iz luke Gotenhafen (danas Gdynia u Poljskoj).

Na otvorenom moru došlo je u ranojutarnjim satima zbog loše vidljivosti do sudara s njemačkom teškom krstaricom Prinz Eugen. Oba broda nisu imala upaljena svjetla zbog potencijalnih napada sovjetskih podmornica. U frontalnom sudaru je krstarica Prinz Eugen, koja je težila 10.000 tona, udarila posred lake krstarice Leipzig i prepolovila je. Posada Leipziga je nekim čudom preživjela i Klemen se vratio u Zagreb, u kojem je ostao u domobranstvu do sloma NDH u svibnju 1945.

Nakon završetka II. svjetskog rata dospio je u novoj Jugoslaviji na vojni sud kao pripadnik neprijateljskih vojnih formacija. Na intervenciju profesora Blaža Polića, predsjednika Izvršnog odbora Narodnog fronta Primorsko-goranskog okruga i predsjednika novoformiranog Omladinskog fiskulturnog društva (OFD) *Primorac*, pušten je pa se 1945. vratio na Sušak. (Profesor Polić bio je otac poznatih vaterpolista Borisa i Vladimira Polića, predratnih članova *Victorije*). Klemen je na dosluženju vojnog roka u Jugoslavenskoj armiji bio 1949. u Beogradu. U Rijeci je potom radio kao financijski direktor u poduzećima Mesokombinat, Poljopromet i Brodokomerc, do umirovljenja.

Plivačku karijeru započeo je 1935. na Sušaku kao član *Victorije*. Prvih godina u klubu trenirao je u najmlađim kategorijama. Pozornost na sebe skrenuo je 1937. na nekim manjim natjecanjima u skupini talentiranih plivača pomlatka, u kojoj je bio i kasnije legendarni vaterpolski vratar Zdravko - Čiro Kovačić. Zbog odlaska na školovanje u Varaždin nije do 1940. aktivno trenirao, iako je tadašnji trener *Victorije* Mađar Istvan Huniady bio zainteresiran za njegovu plivačku karijeru. Nakon povratka na Sušak prebolio je 1941. trbušni tifus, a potom više nije imao prilike za natjecanja, jer je za vrijeme talijanske okupacije *Victoriji* bio zabranjen rad.

Uspon u njegovoj sportskoj karijeri započeo je 1943. po dolasku u Zagreb. Odmah se uključio u plivačka natjecanja u NDH. Postao je član Hrvatskog športskog kluba *Zagreb*, koji je tada u svojim redovima okupljao najbolje hrvatske plivače. U ljeto 1943. nastupio je na većini važnih plivačkih natjecanja održanih u Zagrebu. Sudjelovao je 14. i 15. kolovoza na troboju Hrvatskog plivačkog saveza za Pokal državnog vođe za šport Miška Zebića. Na tom natjecanju nastupili su svi najbolji hrvatski plivači u konkurencijama: seniora, pomlatka i dječaka ispod 15 godina. Zbrajali su se bodovi za tri nastupa u slobodnom i mješovitom stilu plivanja. Na troboju seniora pobijedio je u slobodnom stilu Marojica Miloslavić koji je bio bolji od: Branka Vidovića, Lea Roznera, Zvonimira Klemena i Lovra Štakule. U mješovitom troboju bio je isti poredak. Sedam dana potom u Zagrebu je održan međudržavni dvoboj Hrvatske i Slovačke u plivanju i vaterpolu. Hrvatska je pobijedila Slovačku u zbroju bodova sa 43:27.

ZVONIMIR KLEMEN - Zvonko (Zagreb, 17. 8. 1922–Reka, 24. 7. 2010)

Rojen je bil v hrvaško-slovenski družini. Njegov oče Pavao je bil po rodu iz naselja Slane v tedanjem okraju Zlatar, v današnji občini Martijanec v Varaždinski županiji. Njegova mati Jelisava, roj. Kolarič, je bila Slovenka. Družina Klemen se je na Sušak preselila v obdobju Kraljevine SHS. Oče je bil lastnik trgovine. Mati je umrla, ko je bil Zvonimir še otrok.

Osnovno šolo je končal na Sušaku, nato pa se je vpisal na frančiškansko gimnazijo v Varaždinu. Leta 1941, po začetku druge svetovne vojne in propadu Kraljevine Jugoslavije, se je vrnil na Sušak, ki je bil takrat pod italijansko okupacijo. Tam je končal zadnja letnika I. realne klasične gimnazije in maturiral. Po kapitulaciji Italije leta 1943 je odšel v takratno NDH, najprej v Zagreb in nato v Sisek, kjer je opravil mornariški tečaj na Domobranski vojaški akademiji. Izpopolnjeval se je v Stockerauu pri Dunaju.

Kot pripadnik mornariških enot Hrvaškega domobranstva se je leta 1944 vkrcal na nemško lahko križarko Leipzig v Baltskem morju. Po večmesečnih pripravah je posadka 15. oktobra 1944 izplula iz pristanišča Gotenhafen (danes Gdynia na Poljskem) na vojno nalogo na odprto morje. Že kmalu po izplutju so zaradi slabe vidljivosti trčili z nemško težko križarko Prinz Eugen. Obe ladji sta imeli zaradi nevarnosti napada sovjetskih podmornic ugasnjene luči. V čelnem trčenju je križarka Prinz Eugen, težka 10.000 ton, udarila v sredino lahke križarke Leipzig in jo prepолоvila. Posadka Leipziga je po čudežu preživela. Klemen se je vrnil v Zagreb, kjer je ostal v domobranskih vrstah do zloma NDH maja 1945.

Po koncu druge svetovne vojne je moral kot pripadnik sovražnih vojaških enot pred vojaško sodišče nove Jugoslavije. Izpustili so ga po posredovanju profesorja Blaža Polića, predsednika izvršnega odbora Ljudske fronte Primorsko-goranskega okrožja in predsednika novega Mladinskega fizkulturnega društva *Primorac*. Profesor Polić je bil oče znanih vaterpolistov Borisa in Vladimirja Polića, predvojnih članov *Victorie*. Klemen se je leta 1945 vrnil na Sušak, nato pa je odšel v Beograd, kjer je moral doslužiti vojaški rok v JLA. Pozneje je na Reki delal kot finančni direktor v podjetjih Mesokombinat, Poljopromet in Brodokomerc, kjer je dočkal upokojitev.

Plavalno kariero je začel leta 1935 na Sušaku kot član *Victorie*. Sprva je v klubu treniral v najmlajših kategorijah. Leta 1937 je opozoril nase na tekmovanjih nadarjenega plavalnega podmladka, na katerih je nastopal tudi pozneje legendarni vaterpolski vratar Zdravko Kovačić - Čiro. Čeprav mu je bil takratni trener *Victorie*, Madžar Istvan Huniady, pripravljen pomagati v plavalni karieri, se ni odločil za resno treniranje. Leta 1940 je odšel na šolanje v Varaždin, po vrnitvi na Sušak leta 1941 pa je prebolel trebušni tifus. Kasneje ni imel več priložnosti tekmovati, saj so med italijansko okupacijo *Victorii* prepovedali delovanje.

Njegov športni vzpon se je začel leta 1943, ko je odšel v Zagreb. Takoj je začel sodelovati na plavalnih tekmovanjih v NDH. Postal je član Hrvaškega športnega kluba *Zagreb*, ki je takrat v svojih vrstah zbral najboljše

hrvaške plavalce. Poleti leta 1943 je nastopil na skoraj vseh pomembnih plavalnih tekmovanjih v Zagrebu. 14. in 15. avgusta je sodeloval v troboju Hrvaške plavalne zveze za pokal državnega vodje za šport Miška Zebića. Na tem tekmovanju so nastopili najboljši hrvaški plavalci vseh starostnih skupin: člani, mladinci in dečki do 15 let. Seštevale so se točke treh nastopov v prostem in mešanem slogu. V prostem slogu je med člani zmagal Marojica Miloslavić, ki je bil boljši od Branka Vidovića, Lea Roznerja, Zvonimirja Klemna in Lovra Štakule. Enaka razvrstitev je bila v plavanju v mešanem slogu. Sedem dni pozneje je v Zagrebu potekal meddržavni dvoboj

Zvonimir Klemen u Hrvatskoj mornarici 1943. godine.

Zvonimir Klemen v hrvaški mornarici leta 1943.

Štafeta Hrvatske na 4x200 m slobodno u sastavu Klemen - Rozner - Vidović - Miloslavić pobijedila je rezultatom 10:01.7. To je bio novi državni rekord koji nije nadmašen za vrijeme NDH. Zbog odlaska u vojsku, tijekom 1944. Klemen više nije nastupao na plivačkim natjecanjima.

Odmah nakon rata i povratka na Sušak nastavio je svoju sportsku karijeru. Na Sušaku je 1945. postao član Omladinskog fiskulturnog društva *Primorac*. Potom je 1946. došlo do fuzije *Primorca* sa sušačkim *Jedinstvom* u Fiskulturno društvo *Primorje*. Iz *Primorja* se izdvojila plivačka sekcija i tako je nastao Plivački i vaterpolo klub *Primorje* koji je, nakon ujedinjenja Rijeke i Sušaka u jedan grad, postao vodeći riječki sportski klub i nastavljač tradicije predratne *Victorije*. Već u kolovozu 1945. Klemen sudjeluje s plivačkom i vaterpolskom reprezentacijom Sušaka na 1. fiskulturnom sletu Hrvatske, održanom u Zagrebu.

Najveće uspjehe u poratnom razdoblju ostvario je Klemen u slobodnom stilu plivanja. U rujnu 1945. kao član reprezentacije Federalne Hrvatske sudjelovao je na prvom poslijeratnom Prvenstvu Jugoslavije u Ljubljani. Ukupni pobjednik tog natjecanja u plivanju, vaterpolu i skokovima u vodu, na kojem su sudjelovale republičke reprezentacije, bila je Hrvatska ispred ekipa Slovenije i Jugoslavenske armije. Klemen je dao svoj doprinos osvajanjem trećeg mjesta na 100 m, iza Miloslavića i Pelhana te kao član pobjedničke štafete 4x200 m u sastavu: Štrucelj - Klemen - Potočnjak - Vidović. Dva tjedna potom u Zagrebu je održan međunarodni miting na kojem su sudjelovali najbolji plivači iz Sovjetskog saveza: Leonid Meškov i Vitalij Ušakov. U utrci na 100 m Ušakov je pobijedio Klemena koji je postigao dotad najbolje svoje vrijeme u toj disciplini, 1:04.6. Na kraju 1945. na tablici najboljih jugoslavenskih plivača zauzeo je drugo mjesto na 200 m (s rezultatom 2:19.7), a prvi je bio B. Vidović. Na 100 m bio je treći (s rezultatom 1:03.8), a bolji su bili M. Miloslavić i C. Pelhan.

Sljedeća, 1946. godina, bila je vrlo uspješna za Klemena. Početkom kolovoza klub je na Sušaku osvojio ekipno Prvenstvo Hrvatske, a on je bio drugi na 100 i 400 m te član najbolje štafete na 4x200 m. Krajem istog mjeseca u Splitu je održano državno prvenstvo. *Primorac* je u sveukupnom poretku bio na drugom mjestu, iza zagrebačke *Mladosti*. Jedini naslov prvaka za *Primorac* osvojila je štafeta 4x200 m u sastavu: Klemen - Defilipis - Štrucelj - Curtini. Odmah potom počele su pripreme za prvo Balkansko prvenstvo u plivanju, vaterpolu i skokovima u vodu. Na javnom treningu, u Splitu 28. kolovoza, štafeta reprezentacije 4x200 m postavila je novi državni rekord s rezultatom 9:17.5, što je tada ujedno bio najbolji rezultat u Europi. To su postigli članovi štafete: Branko Vidović, Ciril Pelhan, Zvonimir Klemen i Zmaj Defilipis. Na Balkanskom prvenstvu u Splitu, u konkurenciji s Rumunjskom, Bugarskom i Albanijom, Jugoslavija je kao domaćin osvojila u sveukupnom ekipnom poretku uvjerljivo prvo mjesto. Klemen je u debitantskom nastupu poslijeratne reprezentacije FNR Jugoslavije na međunarodnoj sceni osvojio srebrnu medalju na 400 m i zlatnu medalju kao član štafete 4x100 m, u sastavu: Vidović - Klemen - Pelhan - Miloslavić. Na godišnjim tablicama Jugoslavije za 1946. bio je u plivanju slobodnim stilom drugi na 200 m (2:19.7) i 400 m (5:01.0) te treći na 100 m (1:01.4).

Od 1947. nastupao je za *Primorje*. Na državnom prvenstvu u Zagrebu osvojio je sa svojim klubom naslov prvaka u sveukupnom poretku, zahvaljujući prvenstveno ženskoj ekipi koja je bila prva dok su muški u svojoj konkurenciji bili četvrti. Bio je član štafete *Primorja* koja je na 4x200 m u sastavu: Klemen - Mohorić - Curtini - Defilipis,

Plivači hrvatske štafete na 4x200 m slobodno u šetnji Zagrebom 1943. S lijeva M. Miloslavić, B. Vidović, Z. Klemen i L. Rozner.

Plavalci hrvaške štafete na 4 x 200 m prosto med sprehodom po Zagrebu leta 1943. Z leve: M. Miloslavić, B. Vidović, Z. Klemen in L. Rozner.

Hrvaške in Slovaške v plavanju in vaterpolu. Hrvaška je v seštevku točk premagala Slovaško s 43 : 27. Štafeta Hrvaške 4 x 200 m prosto v postavi Klemen, Rozner, Vidović, Miloslavić je zmagala z rezultatom 10:01.7. To je bil nov državni rekord, ki ga v obdobju NDH niso preseгли. Zaradi odhoda v vojsko leta 1944 Klemen ni več sodeloval na plavalnih tekmovanjih.

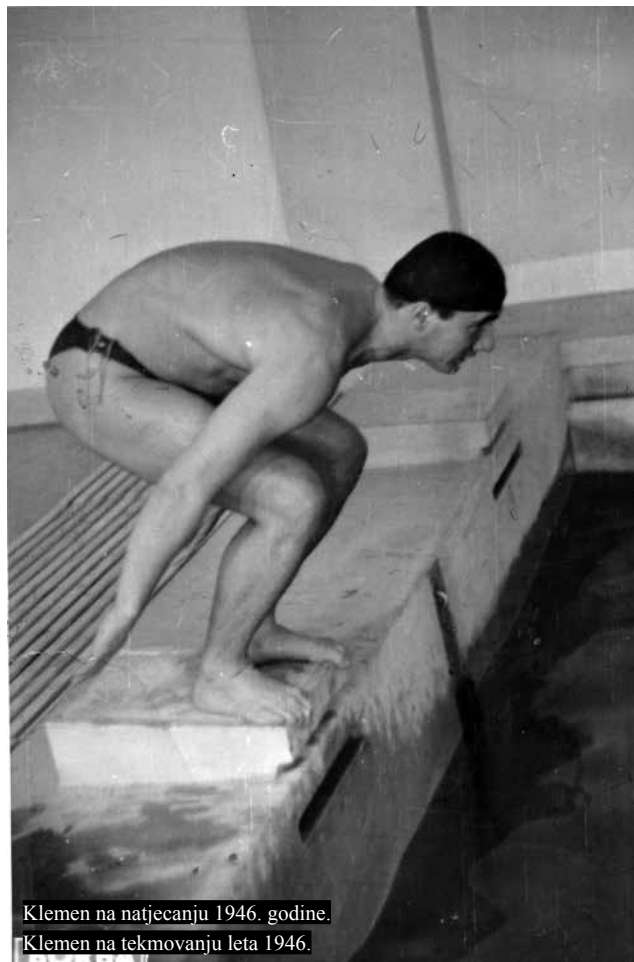
Takoj po vojni je nadaljeval športno kariero. Po vrnitvi na Sušak leta 1945 je postal član Mladinskega fizikurnega društva *Primorac*. Leta 1946 se je *Primorac* združil s sušaškim *Jedinstvom* v Fizikurno društvo *Primorje*. Iz *Primorja* so izločili plavalno sekcijo ter iz nje ustanovili Plavalni in vaterpolski klub *Primorje*. Ta je po združitvi Reke in Sušaka v eno mesto postal vodilni reški športni klub in nadaljeval tradicijo predvojne *Victorie*. Že avgusta 1945 je Klemen s plavalno-vaterpolsko reprezentanco Sušaka sodeloval na prvem fizikurnem zletu Hrvaške, ki je potekal v Zagrebu.

Največje uspehe v povojnem obdobju je dosegel v prostem slogu plavanja. Septembra 1945 je v Ljubljani kot član hrvaške republiške reprezentance sodeloval na prvem povojnem prvenstvu Jugoslavije. Skupna zmogavka tega tekmovanja v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo je bila ekipa Hrvaške, pred slovensko reprezentanco in ekipo JLA. Klemen je k zmagi prispeval s tretjim mestom na 100 m, za Miloslavićem in Pelhanom, ter kot

član zmagovalne štafete 4 x 200 m v postavi Štrucelj, Klemen, Potočnjak, Vidović. Dva tedna kasneje je v Zagrebu potekal mednarodni miting, na katerem sta sodelovala najboljša plavalca iz Sovjetske zveze, Leonid Meškov in Vitalij Ušakov. Na 100 m je Ušakov premagal Klemna, ki je tedaj dosegel svoj najboljši čas v tej disciplini, 1:04.6. Ob koncu leta 1945 je na lestvici najboljših jugoslovanskih plavalcev zasedel drugo mesto na 200 m (z rezultatom 2:19.7), prvi pa je bil B. Vidović. Na 100 m je bil tretji (z rezultatom 1:03.8), boljša sta bila M. Miloslavić in C. Pelhan.

Leto 1946 je bilo za Klemna zelo uspešno. Na začetku avgusta je njegov klub osvojil ekipno prvenstvo Hrvaške na Sušaku, on pa je bil drugi na 100 m in 400 m ter član najboljše štafete 4 x 200 m. Konec istega meseca je v Splitu potekalo državno prvenstvo. *Primorac* je bil v skupnem seštevku na drugem mestu, za zagrebško *Mladostjo*. Edini naslov prvaka za *Primorac* je osvojila štafeta 4 x 200 m v postavi Klemen, Defilipis, Štrucelj, Curtini. Takoj po tem tekmovanju so se začele priprave za prvo balkansko prvenstvo v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo. Na javnem treningu reprezentance v Splitu 28. avgusta je štafeta 4 x 200 m postavila nov državni rekord z rezultatom 9:17.5, kar je bil takrat najboljši rezultat v Evropi. Člani štafete so bili Branko Vidović, Ciril Pelhan, Zvonimir Klemen in Zmaj Defilipis. Na balkanskem prvenstvu v Splitu, na katerem so sodelovale Jugoslavija, Romunija, Bolgarija in Albanija, je gostiteljica v skupnem ekipnem seštevku prepričljivo osvojila prvo mesto. Klemen je v debitantskem mednarodnem nastopu povojne jugoslovanske reprezentance osvojil srebrno medaljo na 400 m in zlato kot član štafete 4 x 100 m v postavi Vidović, Klemen, Pelhan, Miloslavić. Na letnih lestvicah Jugoslavije za 1946 je bil v plavanju v prostem slogu drugi na 200 m (2:19.7) in 400 m (5:01.0) ter tretji na 100 m (1:01.4).

Od leta 1947 je nastopal za *Primorje*. Na državnem prvenstvu v Zagrebu je s svojim klubom osvojil naslov prvaka v skupnem seštevku, predvsem po zaslugi ženske ekipe, ki je bila prva, medtem ko so bili moški četrti. Bil je član štafete *Primorja* 4 x 200 m, ki je v postavi Klemen, Mohorić, Curtini, Defilipis zasedla drugo mesto, za *Mladostjo*. To je bil uvod v prvo povojno evropsko prvenstvo v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo, ki je po-

Klemen na natjecanju 1946. godine.

Klemen na tekmovanju leta 1946.

osvojila drugo mjesto, iza *Mladosti*. Bila je to uvertira za prvo poratno Europsko prvenstvo u plivanju, vaterpolu i skokovima u vodu, održano u Monte Carlu od 10. do 14. rujna. Plivačka reprezentacija Jugoslavije sudjelovala je samo s muškim sastavom. Nastupio je s Borisom Škanatom, Ivanom Puharom i Marojicom Miloslavićem kao član štafete na 4x200 m, koja je ispala u prednatjecanju. Bio je to njegov posljednji nastup za reprezentaciju. Na kraju godine dijelio je na tablicama najboljih rezultata u državi treće i četvrto mjesto na 200 m.

Godine 1948. pozvan je na pripreme za nastup na Olimpijskim igrama u Londonu, ali se nije odazvao. Na državnom prvenstvu u Splitu *Primorje* nije uspjelo obraniti naslov i osvojeno je četvrto mjesto, a bolji su bili plivači *Hajduka*, *Enotnosti* i *Juga*. U utrci na 100 m bio je tek osmi, ali je zato sa štafetom na 4x200 m zauzeo

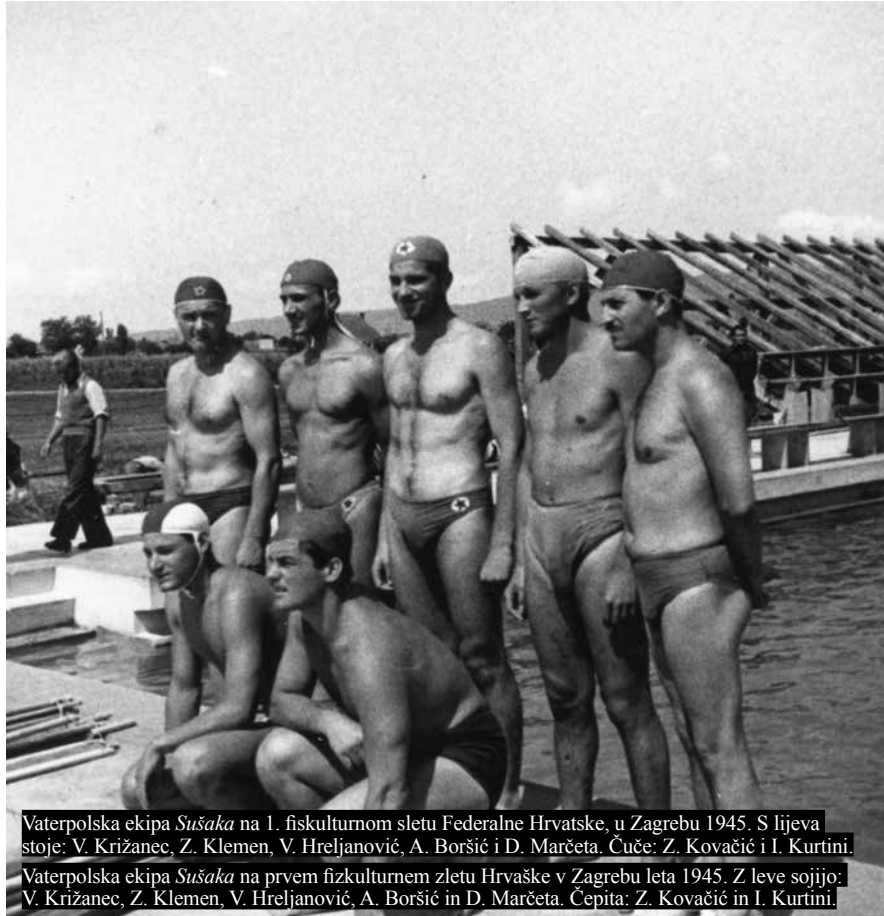
drugo mjesto. Posljednje nastupe za *Primorje* ostvario je 1949., iako je te godine bio na dosluženju vojnog roka. Veliki uspjeh postignut je u Jugoslavenskom plivačkom kupu koji se održavao po ligaškom sustavu. U odlučujućoj utakmici održanoj u Dubrovniku 11. i 12. rujna 1949. *Primorje* je pobijedilo *Jug* i tako osvojilo ekipni državni kup. Doprinos tom rezultatu dala je i pobjednička štafeta 4x200 m u sastavu: Marijan Finzi, Zvonimir Klemen, Ivan - Jobo Curtini i Zmaj Defilipis. Na ekipnom Prvenstvu Jugoslavije u Splitu klub je po novom sustavu bodovanja po drugi put osvojio naslov prvaka, ispred *Juga*, *Hajduka* i *Mladosti*. U tom velikom uspjehu Klemen je sudjelovao kao član štafete. Potom se s navršениh 27 godina povukao iz aktivnog bavljenja sportom.

Nakon završetka aktivne sportske karijere ostao je u svom klubu. Od 1950. do 1960. bio je jedan od trenera plivačke ekipe, uz Branka Lončara. Zaslužan je za razvoj novih generacija plivača i plivačica *Primorja*. Od 1961. do 1970. bio je tajnik Sportskog društva *Primorje*. Potom je od 1971. do 1981. bio predsjednik Plivačkog kluba *Primorje*, a u to je vrijeme na čelu Vaterpolo kluba *Primorje* bio Ćiro Kovačić. Ukupno je u *Victoriji* i *Primorju* proveo četrdesetak godina i ostavio duboki trag.

Bio je u braku s Nadom Čubranić. Ljubav prema sportu i plivanju prenio je i na svoje sinove Danka i Igora. Stariji sin Danko Klemen (Rijeka, 5. III. 1951 – Klana, 20. VIII. 2014.), bio je uspješan plivač *Primorja* i *Lubena*. U plivanju slobodnim stilom bio je seniorski prvak Jugoslavije: na 100 m, u štafeti 4x200 m i ekipno s *Primorjem*. Uz to bio je član štafete 4x100 m koja je postigla državni rekord. Kao član *Lubena* iz Rijeke osvajao je medalje na prvenstvima države u plivanju perajama. Mlađi sin Igor Klemen u plivanju je kao član *Primorja* osvajao medalje na državnim prvenstvima.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Danka Klemena.

Lit.: *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948.; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971.; *Victoria - Primorje 1908 - 1998*, Rijeka, 1998.; S. Cuculić, *50 godina Športsko ribolovnog društva Luben*, Rijeka, 1998.; E. Hemar, *Legende sušačkog sporta "Zvonimir Klemen - Plivač u tri države"*, *Sušačka revija* br. 89-90, Rijeka, 2015.

Vaterpolska ekipa *Sušaka* na 1. fiskulturnom sletu Federalne Hrvatske, u Zagrebu 1945. S lijeva stoje: V. Križanec, Z. Klemen, V. Hreljanović, A. Boršić i D. Marčeta. Čuča: Z. Kovačić i I. Kurtini. Vaterpolska ekipa *Sušaka* na prvem fizkulturnem zletu Hrvatske v Zagrebu leta 1945. Z leve sojijo: V. Križanec, Z. Klemen, V. Hreljanović, A. Boršić in D. Marčeta. Čepita: Z. Kovačić in I. Kurtini.

Prvenstvo Balkana 1946. u Splitu. Štafeta Jugoslavije na 4x200 m slobodno. S lijeva B. Vidović, C. Pelhan, Z. Klemen i Z. Defilipis.

Balkansko prvenstvo leta 1946 v Splitu. Štafeta Jugoslavije na 4 x 200 m prosto. Z leve: B. Vidović, C. Pelhan, Z. Klemen in Z. Defilipis.

tekalo v Monte Carlu od 10. do 14. septembra. Jugoslovanska plavalna reprezentanca je sodelovala samo z moško ekipo. Klemen je nastopil z Borisom Škanatom, Ivanom Puharjem in Marojico Miloslavićem kot član štafete 4 x 200 m, ki je izpadla v predtekmovanju. To je bil njegov zadnji nastop za reprezentanco. Ob koncu leta si je na lestvicah najboljših rezultatov v državi delil tretje in četrto mesto na 200 m.

Leta 1948 so ga povabili na priprave za nastop na olimpijskih igrah v Londonu, vendar se vabilu ni odzval. Na državnem prvenstvu v Splitu *Primorje* ni obranilo naslova. Osvojilo je četrto mesto, boljši so bili plavalci *Hajduka*, *Enotnosti* in *Juga*. V plavanju na 100 m je bil Klemen šele osmi, v štafeti 4 x 200 m drugi. Za *Primorje* je nastopal še leta 1949, čeprav je bil takrat na dosluženju vojaškega roka. Velik uspeh je dosegel v jugoslovanskem plavalnem pokalu, ki je potekal po ligaškem sistemu. V odločilnih tekmah v Dubrovniku 11. in 12. septembra 1949 je *Primorje* premagalo *Jug* in osvojilo ekipni državni pokal. K temu uspehu je prispevala tudi zmagovalna štafeta 4 x 200 m v postavi Marijan Finzi, Zvonimir Klemen, Ivan Curtini - Jobo in Zmaj Defilipis. Na ekipnem prvenstvu Jugoslavije v Splitu je klub po novem sistemu točkovanja drugič osvojil naslov prvaka, pred *Jugom*, *Hajdukom* in *Mladostjo*. Pri tem velikem uspehu je Klemen

sodeloval kot član štafete. Potem se je pri nepolnih 27 letih umaknil iz aktivnega športa.

Po koncu tekmovalne kariere je ostal v svojem klubu. Med letoma 1950 in 1960 je ob Branku Lončarju treniral plavalne ekipe. Zaslužen je bil za razvoj novih generacij plavalcev in plavalk *Primorja*. Med letoma 1961 in 1970 je bil tajnik Športnega društva *Primorje*, med letoma 1971 in 1981 pa predsednik Plavalnega kluba *Primorje*; takrat je bil na čelu Vaterspolskega kluba *Primorje* Ćiro Kovačić. Skupaj je v *Victorii* in *Primorju* preživel štirideset let in v obeh klubih pustil globoke sledove.

Poročen je bil z Nado Čubranić. Ljubezen do športa in plavanja je prenesel na sinova Danka in Igorja. Starejši sin Danko Klemen (Reka, 5. 3. 1951–Klana, 20. 8. 2014) je bil uspešen plavalec *Primorja* in *Lubena*. V plavanju v prostem slogu je bil članski jugoslovanski prvak na 100 m, v štafeti 4 x 200 m in ekipno s *Primorjem*. Bil je tudi član štafete 4 x 100 m, ki je dosegla državni rekord. Kot član *Lubena* z Reke je osvajal medalje na državnih prvenstvih v plavanju s plavutmi. Mlajši sin Igor Klemen je kot član *Primorja* osvajal medalje na državnih prvenstvih v plavanju.

Vir: Izjava in arhiv sina Danka Klemena.

Lit.: *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971; *Victoria - Primorje 1908 - 1998*, Reka, 1998; S. Cuculić, *50 godina Športsko ribolovnog društva Luben*, Reka, 1998; E. Hemar, *Legende sušačkog sporta, Zvonimir Klemen - Plivač u tri države, Sušačka revija* št. 89-90, Reka, 2015.

OTMAR KOSI - Oto

(Zagreb, 1. X. 1922. – Zagreb, 11. IX. 2010.)

Rođen je u slovenskoj-hrvatskoj obitelji. Njegov otac Josip bio je rodom iz mjesta Runeč u Općini Ormož, a majka Sofija, rođ. Horvat, bila je iz naselja Prišlin u sastavu Općine Hum na Sutli.

Otmar, zvani Oto, odrastao je u Zagrebu u kojem je maturirao na III. realnoj gimnaziji i potom završio Tehnički fakultet sa zvanjem diplomirani ing. kemije. Po završetku studija radni vijek je proveo u Tvornici lijekova Pliva iz Zagreba, kao šef kemijske proizvodnje i komercijalni direktor, zatim kao šef predstavništva za dio Zapadne Europe sa sjedištem u njemačkim gradovima Stuttgartu i kasnije Hamburgu. Nakon povratka u Zagreb bio je u Plivi savjetnik do odlaska u mirovinu. Tijekom rada u proizvodnji osmislio je niz racionalizacija i tehnoloških unapređenja od kojih su dva i patentirana.

U svojoj dvadesetgodišnjoj karijeri kao natjecatelj, trener i sportski djelatnik bavio se istodobno s tri sporta: stolnim tenisom, rukometom i tenisom. Počeo je igrati stolni tenis kod Salezijanaca na Knežiji, a s 15 godina postao je 1937. član kluba TTC *Uranija* sa sjedištem u Boškovićevoj ulici. U sezoni 1937./38. s *Uranijom* je na ekipnom Prvenstvu Jugoslavije u Zagrebu kao najmlađi igrač u sastavu osvojio drugo mjesto, iza *Ilirije* iz Ljubljane. Uz njega su taj uspjeh ostvarili: Franjo Blaži i Vlado Telišman. Bio je to vrlo dobar rezultat za ekipu s trojicom juniora ispod 19 godina. Ekipno Prvenstvo zagrebačkih srednjih škola osvojio je kao član III. gimnazije zajedno sa Žarkom Dolinarom i Dragom Zdunićem. Juniorski prvak zagrebačkog naselja Trešnjevka postao je kao pojedinac 1939. Iste je godine s grupom entuzijasta sudjelovao u osnivanju Teniske sekcije Hrvatskog športskog kluba GEC *Šparta* (klub Gradske električne centrale). Danas klub djeluje pod nazivom Hrvatski tenis klub *Zagreb*.

Za vrijeme II. svjetskog rata, nakon vojnog sloma Kraljevine Jugoslavije i uspostave NDH, nastavio je sportsku karijeru u novoj državi. Uz stolni tenis počeo je igrati i veliki rukomet kao član Rukometne sekcije *Šparte*. Tih je godina posebno bio uspješan u stolnom tenisu. Na Prvenstvu Hrvatske 1941. u Zagrebu bio je treći pojedinačno te pobjednik u parovima, sa Slavkom Crnićem, i ekipno s *Uranijom*. Na sljedećem državnom prvenstvu u sezoni 1942./43. ponovno je postao prvak u parovima, s Vladom Telišmanom, te ekipno s *Uranijom*. Na trećem i posljednjem ratnom Prvenstvu Hrvatske 1944. u Zagrebu izgubio je u finalu pojedinačnog natjecanja od klupskog kolege Crnića. Za reprezentaciju NDH nastupio je 1942. u Bratislavi protiv Slovačke, kada je ostvarena uvjerljiva pobjeda. Imao je uspjeha i na raznim turnirima.

U velikom rukometu igrao je na poziciji obrambenog igrača. S ekipom *Šparte* na Prvenstvu Hrvatske po ligaškom sustavu osvojio je 1942. treće mjesto, iza *Meteora* i *Concordije*. Potom je u ožujku 1943. cijela ekipa *Šparte* prešla u Hrvatski akademski športski klub (HAŠK). Iste je godine na državnom prvenstvu s HAŠK-om bio drugi i taj je uspjeh ponovljen i 1944., a oba puta je prva bila tada nepobjediva *Concordija*. U HAŠK-u je igrao sa kasnije poznatim sportašima: Brankom Volferom, Zorkom Cvetkovićem, Vladimirom Abramovićem, Zlatkom Pajnićem, Antunom Škrtićem i drugima.

Po završetku II. svjetskog rata nastavio je u novoj Jugoslaviji sa sportskom karijerom. U lipnju 1945. bio je jedan od osnivača Studentskog fiskulturnog društva *Akademičar* iz Zagreba. Krajem 1946. *Akademičar* i *Mladost* su se fuzionirali i tako je nastao Akademski sportski klub *Mladost* čiji je postao član. U stolnom tenisu je najveći poslijeratni uspjeh ostvario na Prvenstvu Jugoslavije 1947. u Ljubljani, kada je bio pobjednik u parovima sa Žarkom Dolinarom te ekipno sa stolnotenisačima *Mladosti*, a pojedinačno se plasirao u polufinale. Republički prvak Hrvatske postao je u parovima sa Ž. Dolinarom 1945. i 1946. te s K. Horvatom

Otmar Kosi u akciji

Otmar Kosi v akciji.

OTMAR KOSI - Oto (Zagreb, 1. 10. 1922–Zagreb, 11. 9. 2010)

Rodil se je v slovensko-hrvaški družini. Njegov oče Josip je bil po rodu z Runeča v občini Ormož, mati Sofija, roj. Horvat, pa iz Prišlina v občini Hum na Sotli.

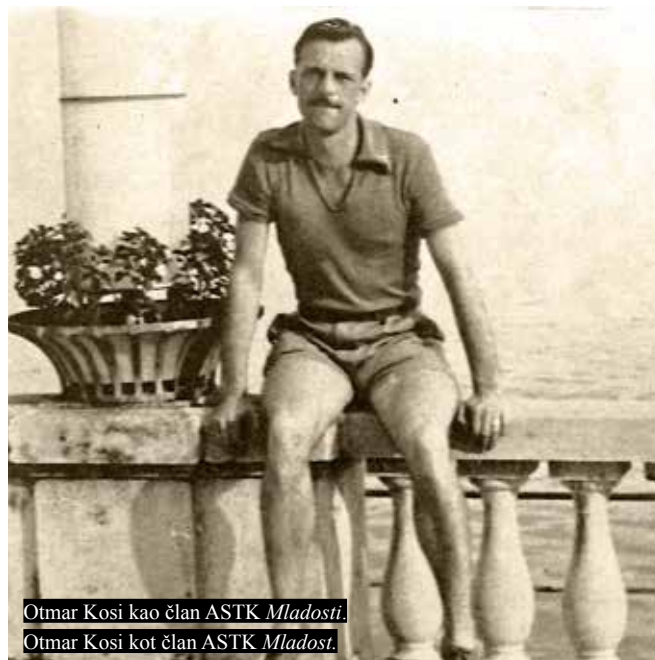
Otmarja so klicali Oto. Odraščal je v Zagrebu, kjer je maturiral na III. realni gimnaziji, nato pa študiral na tehnični fakulteti in postal diplomirani inženir kemije. Po koncu študija se je zaposlil v tovarni zdravil Pliva v Zagrebu. Najprej je bil vodja kemične proizvodnje, nato komercialni direktor, potem pa vodja Plivinega predstavništva za del zahodne Evrope s sedežem v nemških mestih Stuttgart in Hamburg. Po vrnitvi v Zagreb je bil v Plivi svetovalec do odhoda v pokoj. Ko je še delal v proizvodnji, je predlagal več sprememb za izboljšanje postopkov in tehnološki napredek, dve sta tudi patentirani.

V dvajsetletni športni karieri je bil tekmovalac, trener in športni delavec v treh športih: namiznem tenisu, rokometu in tenisu. Namizni tenis je začel igrati pri salezijancih na Knežiji. Leta 1937 je kot petnajstletnik postal član kluba TTC *Uranija* s sedežem v Boškovičevi ulici. V sezoni 1937/38 je bil z *Uranijo* na ekipnem jugoslovanskem prvenstvu v Zagrebu najmlajši igralec v moštvu, ki je osvojilo drugo mesto, za *Ilirijo* iz Ljubljane. V ekipi sta bila še Franjo Blaži in Vlado Telišman. To je bil zelo dober rezultat za ekipo s tremi mladinci, mlajšimi od 19 let. Ekipno prvenstvo zagrebških srednjih šol je osvojil kot član III. gimnazije, skupaj z Žarkom Dolinarjem in Dragom Zdunićem. Leta 1939 je postal posamični mladinski prvak zagrebškega naselja Trešnjevka. Istega leta je s skupino navdušencev ustanovil teniško sekcijo Hrvaškega športnega kluba GEC *Šparta*. Takratni klub Mestne električne centrale deluje še danes, in sicer pod imenom Hrvaški teniški klub *Zagreb*.

Med drugo svetovno vojno, po zlomu Kraljevine Jugoslavije in ustanovitvi NDH, je nadaljeval športno kariero. Poleg namiznega tenisa je začel igrati tudi veliki rokomet, kot član rokometne sekcije *Šparte*. V tistih letih je bil posebej uspešen v namiznem tenisu. Na prvenstvu Hrvaške leta 1941 v Zagrebu je bil tretji posamično ter zmagovalac v dvojicah s Slavkom Crnićem in ekipno z *Uranijo*. Na naslednjem državnem prvenstvu v sezoni 1942/43 je ponovno postal prvak v dvojicah z Vladom Telišmanom in ekipno z *Uranijo*. Leta 1944 je v Zagrebu na tretjem in zadnjem vojnem prvenstvu Hrvaške v finalu posamičnega tekmovanja izgubil proti klubskemu kolegu Crniću. Za reprezentanco NDH je nastopil leta 1942 v Bratislavi proti Slovaški, ko so prepričljivo zmagali. Uspešen je bil tudi na različnih turnirjih.

V velikem rokometu je igral v obrambi. Z ekipo *Šparte* je na prvenstvu Hrvaške leta 1942 po ligaškem sistemu osvojil tretje mesto, za *Meteorjem* in *Concordio*. Marca 1943 je ekipa *Šparte* prestopila v Hrvaški akademski športni klub (HAŠK). Istega leta je bil na državnem prvenstvu s HAŠK-om drugi. Uspeh so ponovili leta 1944, obakrat so zaostali za nepremagljivo *Concordio*. V HAŠK-u je igral s pozneje znanimi športniki Brankom Volferjem, Zorkom Cvetkovićem, Vladimirjem Abramovićem, Zlatkom Pajničem, Antunom Škrtićem in drugimi.

Tudi po koncu druge svetovne vojne je nadaljeval športno kariero. V novi Jugoslaviji je bil junija 1945 med ustanovitelji Študentskega fizkulturnega društva *Akademičar* iz Zagreba. Konec leta 1946 sta se *Akademičar* in *Mladost* združila v Akademski športni klub *Mladost*. Kosi je v namiznem tenisu največji povojni uspeh dosegel na prvenstvu Jugoslavije leta 1947 v Ljubljani, ko je bil zmagovalac v dvojicah z Žarkom Dolinarjem in ekipno z namiznoteniškimi igralci *Mladosti*, posamično pa se je prebil v polfinale. Trikrat je bil republiški prvak Hrvaške v dvojicah, in sicer z Ž. Dolinarjem leta 1945 in 1946 ter s K. Horvatom leta 1946, ekipno pa z *Akademičar-*

Otmars Kosi kao član ASTK *Mladosti*.
Otmars Kosi kot član ASTK *Mladosti*.

1946. a ekipno s *Akademičarom* 1946. i *Mladosti* 1946. i 1947. Zanimljivo je da je prvih godina nakon rata bio najbolji zagrebački i hrvatski stolnotenisač uz Žarka Dolinara i Josipa Vogrinca, koji su također rođeni u mješovitim slovensko-hrvatskim obiteljima.

Sudjelovao je na prvom poratnom međunarodnom susretu u Zagrebu 24. listopada 1945. između reprezentacija Zagreba i Praga. Izborio se 1946. na izlučnom turniru u Zagrebu za nastup u reprezentaciji Jugoslavije, s kojom je igrao u Pragu protiv ekipe Čehoslovačke i u Bratislavi protiv Slovačke. Bio je među prvim hrvatskim stolnoteniskim trenerima-instruktorima, a 1949. postao je dužnosnik Saveza za stolni tenis Hrvatske. Igračku karijeru završio je s 32. godine 1954. kao član *Tekstilca* iz Zagreba, nakon gotovo dva desetljeća nastupanja i vrlo dobrih rezultata postignutih u tri države. Na godišnjoj rang listi Stolnoteniskog saveza Jugoslavije zauzeo je u sezoni 1946./47. četvrto mjesto.

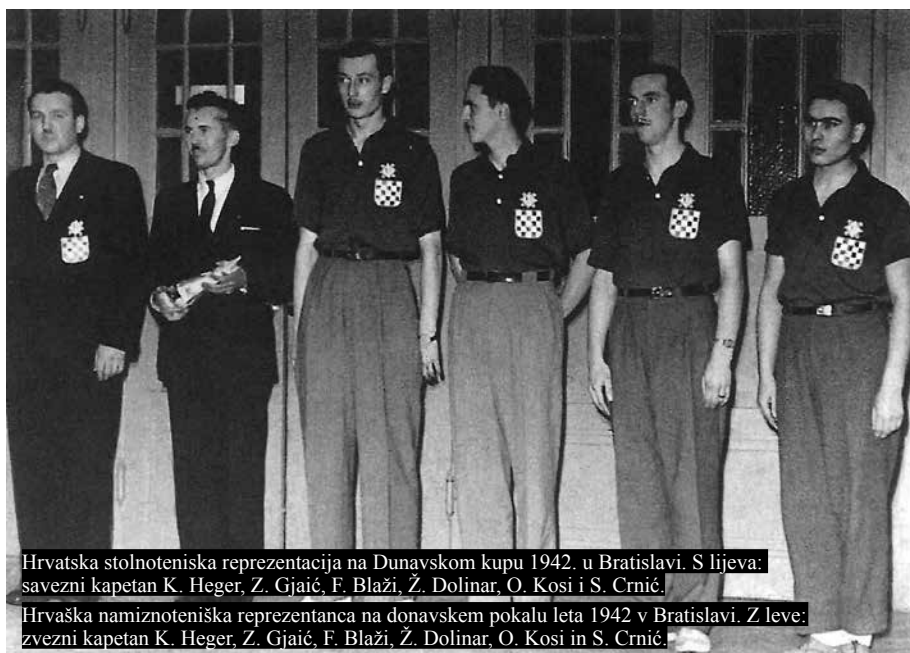
Rukometu, svojem drugom omiljenom sportu, znatno se više nakon rata posvetio kao propagator rukometa i sportski djelatnik. Među osnivačima je Rukometne sekcije *Akademičara* 1945. i Rukometnog kluba *Lokomotiva* 1949. Bio je tajnik Rukometnog odbora Fiskulturnog saveza Hrvatske 1946. – 1948. Jedan je od osnivača Rukometnog saveza Hrvatske (RSH) u prosincu 1948. te član prvog Izvršnog odbora i prvi tajnik RSH-a sve do 1956. Bio je član Odbora za sportske igre pri Fiskulturnom savezu Jugoslavije te inicijator osnivanja Odbora za rukomet pri tom Savezu, kao i formiranja Rukometnog saveza Jugoslavije (RSJ). Na Osnivačkoj skupštini RSJ-a u prosincu 1949. izabran je za član Upravnog odbora i prvog tehničkog referenta. Bio je prvi savezni kapetan i trener muške i ženske reprezentacije Jugoslavije u velikom rukometu 1949. – 1950. U RSJ-u je bio predsjednik Stručnog savjeta od 1950. do 1954. Jedan je od inicijatora i organizatora svih akcija RSH-a u širenju i populariziranju rukometa, što je bilo važno za razvoj tog sporta koji se prije rata gotovo i nije igrao izvan Hrvatske. Prvi je pokrenuo i ishodio dozvolu za igranje ženskog rukometa. U međunarodnom rukometnom savezu (IHF) bio je član podkomisije za ženski rukomet od 1954. do 1956. U Zagrebu je predavao o rukometu u Višoj školi za fizičku kulturu 1947. – 1948. i Srednjoj fiskulturnoj školi 1948. – 1950. Bio je član Zbora rukometnih sudaca Zagreba. Kao koautor sa Z. Schneiderom i M. Flanderom objavio je u Beogradu 1949. knjigu "Rukomet".

Pripadao je generaciji koja se sportom bavila u vrijeme amaterizma i velikog entuzijazma. Dao je iznimni doprinos razvoju rukometa u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji, a značajni trag je ostavio i u stolnom tenisu. Za svoje djelovanje u sportu dobitnik je velikog broja nagrada i priznanja. Između ostaloga, dobio je: Zlatnu plaketu za zasluge u razvoju fizičke kulture u FNRJ 1945. – 1955., Jubilarnu značku Stolnoteniskog saveza Jugoslavije, Zlatnu plaketu RSJ-a te Orden rada sa srebrnim vijencem.

Premинуo je u 88. godini života kao jedan od posljednjih pojedinaca koji su sudjelovali u organizaciji poslijeratnog sporta na našem prostoru. Pokopan je na zagrebačkom gradskom groblju Mirogoj.

Izv.: Autorova arhiva.

Lit.: *Športska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953.; *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964.; Z. Uzorinac, *Akademski Stolnoteniski klub Mladost-Ribomaterijal 1945 Zagreb 1985*, Zagreb, 1985.; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.; Z. Uzorinac, *60 godina Stolnog tenisa u Jugoslaviji*, Ljubljana 1988.; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 - 1989*, Beograd 1991.; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992.; A. Škrtić, *H. A. Š. K. 1903 - 1993 Hrvatski akademski športski klub Zagreb*, Zagreb, 1993.; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingić*, Zagreb, 2003.

Hrvatska stolnoteniska reprezentacija na Dunavskom kupu 1942. u Bratislavi. S lijeva: savezni kapetan K. Heger, Z. Gjaić, F. Blaži, Ž. Dolinar, O. Kosi i S. Crnić.

Hrvatska namiznoteniska reprezentanca na donavskom pokalu leta 1942 v Bratislavi. Z leve: zvezni kapetan K. Heger, Z. Gjaić, F. Blaži, Ž. Dolinar, O. Kosi in S. Crnić.

jem leta 1946 ter z *Mladostjo* leta 1946 in 1947. Zanimivo je, da je bil v prvih povojnih letih najboljši zagrebški in hrvaški igralec namiznega tenisa ob Žarku Dolinarju in Josipu Vogrinču, ki sta bila prav tako rojena v slovensko-hrvaških družinah.

V Zagrebu je 24. oktobra 1945 sodeloval na prvem povojnem mednarodnem srečanju med reprezentancama Zagreba in Prage. Leta 1946 si je na izbirnem turnirju v Zagrebu priboril nastop v jugoslovanski reprezentanci, s katero je igral v Pragi proti ekipi

Rukometna ekipa HAŠK-a na svom igralištu 1944. Prvi s lijeva Otmar Kosi.
Rokometna ekipa HAŠK-a na svojem igrišču leta 1944. Prvi z leve: Otmar Kosi.

Češkoslovaške in v Bratislavi proti Slovaški. Bil je med prvimi hrvaškimi namiznoteniškimi trenerji. Leta 1949 je postal funkcionar Namiznoteniške zveze Hrvaške. Igralsko kariero je končal pri 32 letih, leta 1954, kot član *Tekstilca* iz Zagreba, po skoraj dveh desetletjih nastopanja in zelo dobrih rezultatih, doseženih v treh državah. Na letni lestvici Namiznoteniške zveze Jugoslavije je v sezoni 1946/47 zasedel četrto mesto.

Rokometu, še enemu športu, ki ga je imel rad, se je po vojni posvetil predvsem kot športni delavec. Bil je med ustanovitelji rokometne sekcije *Akademičarja* leta 1945 in Rokometnega kluba *Lokomotiva* leta 1949. Bil je tajnik rokometnega odbora Fizkulture zveze Hrvaške med letoma 1946 in 1948. Decembra 1948 je bil med ustanovitelji Rokometne zveze Hrvaške, nato pa član njenega prvega izvršnega odbora in prvi tajnik vse do leta 1956. Bil je član odbora za športne igre pri Fizkulturni zvezi Jugoslavije in pobudnik ustanovitve odbora za rokomet pri tej zvezi, pozneje pa tudi Rokometne zveze Jugoslavije. Na ustanovni skupščini jugoslovanske zveze decembra 1949 je bil izvoljen za člana upravnega odbora in prvega tehničnega referenta. Med letoma 1949 in 1950 je bil prvi zvezni kapetan ter selektor moške in ženske reprezentance Jugoslavije v velikem rokometu. V Rokometni zvezi Jugoslavije je bil predsednik strokovnega sveta med letoma 1950 in 1954, v Rokometni zvezi Hrvaške pa eden od pobudnikov in organizatorjev vseh akcij za širitev tega športa, ki ga zunaj Hrvaške pred vojno skoraj niso igrali. Predlagal in dosegel je dovoljenje za igranje ženskega rokometu. V Mednarodni rokometni zvezi (IHF) je bil član podkomisije za ženski rokomet med letoma 1954 in 1956. V študijskem letu 1947/1948 je o rokometu predaval na Višji šoli za telesno kulturo v Zagrebu, v naslednjem študijskem letu pa na Srednji fizkulturni šoli v Zagrebu. Bil je član Zbora rokometnih sodnikov Zagreba. Leta 1949 je v Beogradu izšla knjiga *Rokomet*, ki jo je napisal z Z. Schneiderjem in M. Flandrom.

Pripadal je generaciji, ki se je s športom ukvarjala v obdobju amaterizma in velikega navdušenja. Izjemno veliko je prispeval k razvoju rokometu na Hrvaškem in nekdanji Jugoslaviji. Pomembne sledove je pustil tudi v namiznem tenisu. Za delovanje v športu je prejel veliko nagrad in priznanj. Med drugim je dobil zlato plaketo za zasluge v razvoju telesne kulture v Jugoslaviji med letoma 1945 in 1955, jubilejno značko Namiznoteniške zveze Jugoslavije, zlato plaketo Rokometne zveze Jugoslavije in red dela s srebrnim vencem.

Umrl je v 88. letu starosti, kot eden zadnjih sodelujočih v povojni obnovi športa na tem območju. Pokopan je na zagrebškem mestnem pokopališču Mirogoj.

Vir: Avtorjev arhiv.

Lit.: *Športska dostignuća u NR Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji od 1945. god.*, Zagreb, 1953; *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964; Z. Uzorinac, *Akademski Stolnoteniski klub Mladost-Ribomaterijal 1945 Zagreb 1985*, Zagreb, 1985; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; Z. Uzorinac, *60 godina Stolnog tenisa u Jugoslaviji*, Ljubljana 1988; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 - 1989*, Beograd 1991; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992; A. Škrtić, *H. A. Š. K. 1903 - 1993 Hrvatski akademski športski klub Zagreb*, Zagreb, 1993; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingić*, Zagreb, 2003.

ANA ŠVAJGER - JAKOVAC

(Loka pri Črnomlju, 2. III. 1923. – Črnc Rugvički kraj Zagreba, 21. XI. 2012.)

Roditelji su joj Jožef i Marija. Prezime Švajger se u vrijeme njezinog rođenja pisalo izvorno Schweiger, jer je na području Črnomlja u Beloj krajini u prošlosti živjelo mnogo stanovnika njemačkih korijena (Kočevski Nijemci). Odrasla je u brojnoj slovenskoj obitelji koja je imala dvanaestero djece. Majka joj je rano umrla a otac je bio zemljoradnik. Zbog teške obiteljske situacije doselila se 1937. sa 14 godina kod starije sestre Tončke i trajno ostala živjeti u Zagrebu. Radila je kao blagajnica u zagrebačkoj Tvornici posuđa Gorica do umirovljenja. Bila je u braku s Ivanom Jakovcem, trgovačkim putnikom, a djece nisu imali.

Ana - Ančka bila je jedna od pionirki ženskog kuglačkog sporta i sudjelovala je aktivno u njegovu razvoju. Postala je članica prve ženske kuglačke sekcije nakon II. svjetskog rata, osnovane 1949. pri Športskom kuglačkom društvu *Bratstvo* i ogranaku *Pongračevo* u Zagrebu. Cijelu igračku karijeru koja je trajala gotovo četrdeset godina, provela je kao članica zagrebačkih klubova.

Njezini prvi nastupi bili su zabilježeni 1952. u Zagrebu i Ljubljani na prijateljskim susretima *Bratstva* protiv *Krima*. Sredinom travnja 1953. na četverostaznoj kuglani Proleter u Zagrebu održano je 1. ekipno Prvenstvo Jugoslavije za ženske klubove. Kao članica *Bratstva* sudjelovala je u osvajanju premijernog naslova prvaka, ispred *Gradisa* iz Ljubljane i *Kladivara* iz Celja. Ekipa *Bratstva* postigla je u 6x100 hitaca po međunarodnom načinu ukupno 2.187 čunjeva, a rezultate su ostvarile: M. Sertić (371 čunj), A. Biščan (372), M. Šimunić (366), A. Švajger (364), M. Gašparić (346) i B. Bulić (368). Mjesec dana potom igrala je Švajger u Beogradu na 3. pojedinačnom državnom prvenstvu za žene i osvojila je drugo mjesto sa 739 čunja u 2x100 hitaca, a prva je bila Barbara Bulić iz *Bratstva* (792 čunja) i treća Jelena Šincek iz *Medvedgrada* (730).

Bila je to uvertira za 1. svjetsko prvenstvo u kuglanju, održano u Beogradu od 21. do 24. lipnja 1953. Na tom je prvenstvu sudjelovalo šest zemalja u muškoj i dvije u ženskoj konkurenciji. Ženska reprezentacija osvojila je srebrnu medalju u 6x100 hitaca s 2.186 čunjeva, iza Austrije (2.206). U tom prvom nastupu na SP-u, jugoslavensko žensko kuglanje su predstavljale: Marija Šimunić (386 čunjeva), Ana Švajger (357), Ankica Puhanić (338), Frančiška Erjavec (345), Jelena Šincek (386) i Barbara Bulić (374). Savezni kapetan kuglačica bio je Ivan Kovačević - Siki iz Zagreba. Prva pojedinačna svjetska prvakinja postala je Jelena Šincek iz Zagreba, a Ana Švajger zauzela je solidno 12. mjesto.

Godine 1954. počela je nakon udaje nastupati pod prezimenom supruga Jakovac. Prešla je s još nekoliko suigračica iz *Bratstva* u Kuglačko športsko društvo *Medvedgrad* čiju je žensku ekipu kao trener vodio već spomenuti I. Kovačević. U dresu *Medvedgrada* osvojila je 1954. u Zagrebu ekipno Prvenstvo Hrvatske, a potom i Jugoslavije. U tom sastavu uz nju su nastupale tadašnje ili buduće reprezentativke: Agata Dudović, Marija Šimunić, Jelena Šincek, Zita Pipinić i Marija Hižak. Interesantno da je Marija Hižak bila rođena sestra njezinog supruga Ivana Jakovca. Ančka je te iste godine postala pojedinačna prvakinja Zagreba, ispred Marije Šimunić i Ane Biščan, a na susretu ekipa Jugoslavije i Austrije u Mariboru sudjelovala je u postizanju novog državnog rekorda u disciplini 6x100 hitaca sa 2.296 čunjeva, što su ostvarile: A. Jakovac, (372 čunja), L. Prezelj (377), J. Šincek (407), M. Šimunić (380), F. Erjavec (369) i B. Bulić (391). Austrijanka Marie Schmoranzner postigla je na tom susretu novi svjetski rekord (431).

Godine 1955. sudjelovala je na II. svjetskom prvenstvu u Essenu te je tada, u znatno jačoj konkurenciji, ponovno s ekipom Jugoslavije osvojila ekipnu srebrnu medalju s 2.177 srušenih čunjeva. Prva je bila DR Njemačka (2.199), a treća SR Njemačka (2.136). Pod vodstvom saveznog kapetana Ivana Pipinića taj su uspjeh ostvarile: Ljerka Prezelj (373), Ana Jakovac (345), Ruža Vaštag (308), Jelica Šincek (368), Frančiška Erjavec (408) i Barbara Bulić (375) te pričuva M. Šimunić. U pojedinačnom nastupu Prezelj je osvojila 4. mjesto, Šincek 6., Bulić 12. i Jakovac 13. mjesto.

Nakon dvije godine vratila se 1956. u svoj matični klub *Bratstvo*. To je bila najuspješnija godina u njezinoj sportskoj karijeri. U ožujku je u Ljubljani postala prvakinja Jugoslavije sa 438 srušenih čunjeva, ispred Slovenki Dagmar Gradišar (436) i Silve Gorjanc (430). Potom je u srpnju sudjelovala na 1. europskom kupu u Erfurtu. Na natjecanju su nastupile reprezentacije samo u ekipnoj konkurenciji. Pod vodstvom saveznog kapetana Ivana Pipinića

Ana Švajger - Jakovac

ANA ŠVAJGER - JAKOVAC

(Loka, Črnomelj, 2. 3. 1923–Črnc Rugvički pri Zagrebu, 21. 11. 2012)

Njeni starši so bili Jožef in Marija. Priimek Švajger se je v času njenega rojstva pisal v izvirni obliki Schweiger. Na območju Črnomlja in vse Bele krajine je takrat živel veliko prebivalcev nemških korenin (Kočevarjev ali Kočevskih Nemcev). Odraščala je v veliki kmečki družini z dvanajstimi otroki. Mati je zgodaj umrla. Leta 1937 se je komaj štirinajstletna Marija zaradi težkih razmer doma preselila k starejši sestri Tončki v Zagreb. Do upokojitve je delala kot blagajničarka v zagrebški tovarni posode Gorica. Poročena je bila z Ivanom Jakovcem, trgovskim po-
tnikom. Otrok nista imela.

Ančka, kot so jo klicali, je bila med pionirkami ženskega kegljaškega športa. Pri njegovem razvoju je dejavno sodelovala od leta 1949, ko je postala članica prve ženske kegljaške sekcije po drugi svetovni vojni, ki so jo ustanovili pri Športnem kegljaškem društvu *Bratstvo*, in kluba *Pongračevo*. Celotno igralsko kariero, ki je trajala skoraj štirideset let, je kegljala v zagrebških klubih.

Njeni prvi nastopi so zabeleženi leta 1952 v Zagrebu in Ljubljani, ko je sodelovala na prijateljskih srečanjih *Bratstva* proti *Krimu*. Sredi aprila 1953 je na štiristeznem kegljišču Proleter v Zagrebu potekalo prvo ekipno prvenstvo Jugoslavije za ženske klube. Bila je članica *Bratstva* ob osvojitvi premiernega naslova prvakov, pred *Gradisom* iz Ljubljane in *Kladivarjem* iz Celja. Ekipa *Bratstva* je na 6 x 100 lučajev po mednarodnem načinu podrle skupaj 2.187 kegljev. V zmagovalni ekipi so kegljale M. Sertić (371 kegljev), A. Biščan (372), M. Šimunić (366), A. Švajger (364), M. Gašparić (346) in B. Bulić (368). Naslednji mesec je Ana igrala na tretjem posamičnem državnem prvenstvu za ženske v Beogradu in osvojila drugo mesto s 739 keglji na 2 x 100 lučajev. Prva je bila Barbara Bulić iz *Bratstva* (792 kegljev), tretja pa Jelena Šincek iz *Medvedgrada* (730).

To je bil uvod v prvo svetovno kegljaško prvenstvo, ki je potekalo v Beogradu od 21. do 24. junija 1953. Na njem se je v moški konkurenci pomerilo šest držav, v ženski Avstrija in Jugoslavija. Jugoslovanska reprezentanca je na 6 x 100 lučajev zasedla drugo mesto, z 2186 keglji, Avstrijke so jih podrle 2206. Na tem prvem nastopu na svetovnem prvenstvu so jugoslovansko žensko kegljanje zastopale Marija Šimunić (386 kegljev), Ana Švajger (357), Ankica Puhanić (338), Frančiška Erjavec (345), Jelena Šincek (386) in Barbara Bulić (374). Zvezni kapetan kegljaške reprezentance je bil Ivan Kovačević - Siki iz Zagreba. Prva posamična svetovna prvakinja je postala Jelena Šincek iz Zagreba, Ana Švajger pa je zasedla solidno 12. mesto.

Leta 1954 se je poročila in začela nastopati pod priimkom Jakovac. Z nekaj soigralkami iz *Bratstva* je prestopila v Kegljjaško športno društvo *Medvedgrad*, kjer je žensko ekipo vodil trener Ivan Kovačević. V dresu *Medvedgrada* je leta 1954 v Zagrebu osvojila ekipno prvenstvo Hrvaške, nato pa še Jugoslavije. V zmagovalni postavi so z njo nastopile tedanje ali bodoče reprezentantke Agata Dudović, Marija Šimunić, Jelena Šincek, Zita Pipinić in Marija Hižak. Marija Hižak je bila njena svakinja, sestra njenega soproga Ivana Jakovca. Ančka je tistega leta postala posamična prvakinja Zagreba, pred Marijo Šimunić in Ano Biščan, na srečanju ekip Jugoslavije in Avstrije v Mariboru pa je sodelovala v postavitvi novega državnega rekorda v disciplini 6 x 100 lučajev z 2296 podrtimi keglji. Ta uspeh so dosegle A. Jakovac, (372 kegljev), L. Prezelj (377), J. Šincek (407), M. Šimunić (380), F. Erjavec (369) in B. Bulić (391). Avstrijka Marie Schmoranzler je na tem srečanju postavila nov svetovni rekord (431).

Leta 1955 je v Essnu nastopala na drugem svetovnem prvenstvu in z ekipo Jugoslavije v močni konkurenci osvojila ekipno srebrno medaljo z 2177 podrtimi keglji. Prva je bila DR Nemčija (2199), tretja ZR Nemčija

Ana Švajger - Jakovac kao reprezentativka Jugoslavije 1956. godine.
Ana Švajger - Jakovac kot reprezentantka Jugoslavije leta 1956.

osvojena je srebrna medalja s 2.274 čunja, a prva je bila ekipa DR Njemačke (2.297) i treća SR Njemačke (2.257). Za Jugoslaviju su taj novi uspjeh ostvarile igralice: Lj. Prezelj (383), D. Klemenčić (338), M. Šimunić (365), J. Šincek (389), A. Jakovac (400) i B. Bulić (399). Najveći doprinos dala je Ančka, jer je po učinku bila prva igračica u svojoj reprezentaciji i druga igračica Europskog kupa, te je tako potvrdila odličnu formu. Po završetku natjecanja nastupila je na prvim međunarodnim susretima ženske reprezentacije Zagreba protiv Erfruta i Nürnberga.

S ekipom *Bratstva* osvojila je u ožujku 1957. Prvenstvo Zagreba. Potom su, zbog nekih previranja, sredinom iste godine klub napustile utemeljiteljica i liderica ekipe Ana Bišćan i Barbara Bulić s još nekim igračicama i otišle su u Kuglački klub OTJ. Ančka je organizirala prelazak ostatka ekipe u Sindikat Tvornice Gorica, gdje je radila. S novom ekipom pod nazivom *Bratstvo-Gorica* osvojila je Prvenstvo Zagreba 1959. i drugo mjesto na ekipnom PJ-u 1960. u Ljubljani, a iste je godine po drugi put postala prvakinja Zagreba. Potom je u lipnju 1960. u Zagrebu bio održan III. europski kup. Kuglačice Jugoslavije, predvođene saveznim kapetanom Mirkom Sokolićem, neočekivano su s 2.373 srušena čunja osvojile zlatnu medalju, ispred DR Njemačke (2.368) i Mađarske (2.364). Taj veliki uspjeh su ostvarile: Marija Erski (388), Dora Klemenčić (389), Zita Pipinić (396), Ana Jakovac (386), Frančiška Erjavec (387) i Barbara Bulić (427). Ančki je to bio posljednji nastup za reprezentaciju u kojoj je od 1953. provela sedam godina i osvojila četiri medalje na značajnim međunarodnim natjecanjima.

Ujesen 1960. prešla je s Jelenom Šincek - Jakovac iz *Bratstva-Gorica* u *Tekstilac* u kojem će ostati narednih deset godina. S ekipom *Tekstilca*, koja je nastupala i pod nazivom ženskog ogranka *Tvorpam*, bila je druga na državnom prvenstvu 1963. u Ljubljani, a postala je i četverostruka republička prvakinja 1961., 1962., 1963. i 1968. Još jednom je 1963. zablistala i postala po treći put pojedinačna prvakinja Zagreba, ispred Agate Dudović i Zite Pipinić, a potom je na Prvenstvu Hrvatske osvojila drugo mjesto, iza perspektivne igračice Nade Lekić. Treba spomenuti da je 1968. u *Tekstilac* došla bivša košarkašica Štefica Krištof. Na početku njezine karijere Ančka joj je pomagala savjetima i ohrabivala je Šteficu koja će kasnije postati jedna od najuspješnijih svjetskih kuglačica.

Na poziv prijateljice Božene Špiljak, pristupila je 1970. Ančka u Kuglački klub *Končar* u kojem će ostati do kraja aktivnog bavljenja kuglanjem. Svoj posljednji veći uspjeh ostvarila je u parovima upravo s B. Špiljak u Krapinskim Toplicama 1971. kada su postale prvakinje Hrvatske. Iste godine je kao članica reprezentacije Hrvatske osvojila drugo mjesto i bila najbolja igračica Saveznog turnira republika u Zenici. Prethodno je na Saveznom turniru s ekipom Hrvatske pobijedila: 1959. u Beogradu, 1963. u Zagrebu i 1964. u Zrenjaninu, kada je također bila najbolja igračica. S *Končarom* je bila šesta na PJ-u 1974. u Beogradu i Čateškim Toplicama, što je bio njezin posljednji zapaženi ekipni rezultat. Kuglala je povremeno za prvu ekipu *Končara* u Hrvatskoj kuglačkoj ligi – Centar, sve do 1984. kada je

Reprezentativci Jugoslavije na Svjetskom prvenstvu 1953. u Beogradu. Ispred svih sjedi A. Švajger. Jugoslovanski reprezentanti na svetovnem prvenstvu leta 1953 v Beogradu. Spredaj sedi A. Švajger.

(2136). Pod vodstvom zveznega kapetana Ivana Pipinića so ta uspeh dosegle Ljerka Prezelj (373), Ana Jakovac (345), Ruža Vaštag (308), Jelica Šincek (368), Frančiška Erjavec (408) in Barbara Bulić (375) ter M. Šimunić kot rezerva. V posamičnem nastopu je L. Prezelj osvojila četrto mesto, J. Šincek je bila šesta, B. Bulić dvanajsta, A. Jakovac pa trinajsta.

Po dveh letih se je leta 1956 vrnila v svoj matični klub *Bratstvo*. To je bilo najuspešnejše leto v njeni športni karieri. Marca je v Ljubljani postala jugoslovanska prvakinja s 438 podrtimi keglji, pred Slovenkama Dagmar Gradišar (436) in Silvo Gorjanc (430). Julija je v Erfurtu sodelovala na prvem evropskem pokalu. Na tekmovanju so reprezentance nastopile samo v ekipni konkurenci. Pod vodstvom zveznega kapetana Ivana Pipinića so osvojile srebrno medaljo z 2274 keglji, za ekipo DR Nemčije (2297) in pred ZR Nemčijo (2257). Za Jugoslavijo so ta uspeh dosegle igralko L. Prezelj (383), D. Klemenčič (338), M. Šimunić (365), J. Šincek (389), A. Jakovac (400) in B. Bulić (399). Največ kegljev je podrla Ančka, ki je bila po učinku prva igralka v reprezentanci in druga igralka evropskega pokala. Tako je potrdila odlično formo. Po koncu tekmovanja je nastopila na prvem mednarodnem srečanju ženske reprezentance Zagreba proti Erfurtu in Nürnbergu.

Z ekipo *Bratstva* je marca 1957 osvojila prvenstvo Zagreba. Sredi leta je klub zaradi notranjih trenj zapustilo več članic, med njimi ustanoviteljica in vodja ekipe Ana Bišćan ter Barbara Bulić. Prestopile so v Kegljaški klub OTJ. Preostale so na Ančino pobudo začele igrati za sindikalno ekipo tovarne Gorica, kjer je bila zaposlena. Klub so poimenovala *Bratstvo-Gorica*. Že leta 1959 so osvojile prvenstvo Zagreba. Naslednje leto so bile na ekipnem prvenstvu Jugoslavije v Ljubljani druge, še enkrat pa so postale prvakinja Zagreba. Junija 1960 je v Zagrebu potekal tretji evropski kegljaški pokal. Kegljačice Jugoslavije so pod vodstvom zveznega kapetana Mirka Sokolića nepričakovano z 2373 podrtimi

Ana Jakovac 1968. godine, kao članica *Tekstilca*.
Ana Jakovac leta 1968 kot članica *Tekstilca*.

keglji osvojile zlato medaljo, pred DR Nemčijo (2368) in Madžarsko (2364). Ta velik uspeh so dosegle Marija Erski (388), Dora Klemenčič (389), Zita Pipinić (396), Ana Jakovac (386), Frančiška Erjavec (387) in Barbara Bulić (427). To je bil Ančkin zadnji nastop za reprezentanco, v kateri je igrala od leta 1953, in v teh sedmih letih osvojila štiri medalje na pomembnih mednarodnih tekmovanjih.

Jeseni 1960 je z Jeleno Šincek - Jakovac iz *Bratstva-Gorica* prestopila v *Tekstilac*, v katerem je igrala naslednjih deset let. Ta ekipa je nastopala tudi pod imenom *Tvorpam*. S *Tekstilcem* je bila druga na državnem prvenstvu leta 1963 v Ljubljani ter štirikratna republiška prvakinja, in sicer med letoma 1961 in 1963 ter leta 1968. Zablestela je tudi leta 1963, ko je tretjič postala posamična prvakinja Zagreba, pred Agato Dudović in Zito Pipinić. Na prvenstvu Hrvaške je osvojila drugo mesto, za perspektivno igralko Nado Lekić. Treba je omeniti, da je leta 1968 v *Tekstilac* prišla nekdanja košarkarica Štefica Krištof. Na začetku kariere ji je Ančka pomagala z nasveti in ji dajala pogum. Štefica je pozneje postala ena najuspešnejših kegljačic na svetu.

Na povabilo prijateljice Božene Špiljak je leta 1970 prestopila v Kegljaški klub *Končar*, v katerem je ostala do konca aktivnega ukvar-

Reprezentacija Jugoslavije na Evropskom kupu 1956. u Erfurtu. S lijeva u prvom redu: M. Šimunić, J. Šincek i A. Jakovac. U sredini: M. Pirc, D. Klemenčič, L. Prezelj i B. Bulić. Gore: savezni kapetan I. Pipinić i med. sudac R. Radošević.

Jugoslovanska reprezentanca na evropskem pokalu leta 1956 v Erfurtu. Z leve v prvi vrsti: M. Šimunić, J. Šincek in A. Jakovac. V sredini: M. Pirc, D. Klemenčič, L. Prezelj in B. Bulić. Zgoraj: zvezni kapetan I. Pipinić in mednarodni sodnik R. Radošević.

navršila 60 godina. Do kraja 1980-ih godina nastupala je na veteranskim natjecanjima i povukla se kao posljednja igračica iz svoje generacije koja je postavila temelje za ženski kuglački sport.

Bila je energična i odlučna osoba koja se borila za žensko kuglanje. Među prvim se ženama uključila u kuglačke organizacijske strukture koje su do tada vodili isključivo muškarci. Djelovala je kao članica Izvršnog odbora i tehnički referent za žene u Kuglačkom savezu Hrvatske. Na godišnjoj rang-listi najboljih igračica KSJ-a bila je treća 1960., a na rang-listama KSH-a druga 1960. i četvrta 1958. Treba napomenuti da rang-liste za žene nisu bile vođene prije 1957. kada je bila u najboljoj formi. Za njezine ostvarene rezultate Kuglački savez Jugoslavije dodijelio joj je zvanje majstora kuglanja i zlatnu značku rekordera 1957. Za doprinos razvoju kuglanja dobitnica je Zlatnog čunja s vijencem KSJ-a.

Za vrijeme života u Zagrebu često je posjećivala svoj rodni Črnomelj. Kao posljednja pionirka ženskog kuglanja u Hrvatskoj preminula je u 90. godini života u Obiteljskom domu za starije i nemoćne osobe Sveti Josip, kraj Zagreba. Pokopana je na gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu.

Izv.: Izjava i arhiva nećakinje, Bogdane - Dane Urh iz Črnomlja.

Lit.: *Kuglački list* br. 2, Zagreb, travanj 1953.; Z. Horvat, *Športsko kuglanje*, Zagreb, 1955.; *Kuglački list* br. 69, Zagreb, srpanj, 1956.; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990. (brošura)*, Zagreb, 1990.; P. Arambašić, *Prvi čunj*, Sombor, 2011.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

Ekipe *Tvorpama - Tekstilca* koja je 1963. osvojila Prvenstvo Hrvatske. S lijeva: A. Dudović, V. Pirić, Z. Gregl, A. Jakovac, A. Puhanić, V. Stjepanić i N. Kodrnja. Ekipe *Tvorpama - Tekstilca*, ki je leta 1963 osvojila prvenstvo Hrvaške. Z leve: A. Dudović, V. Pirić, Z. Gregl, A. Jakovac, A. Puhanić, V. Stjepanić in N. Kodrnja.

STJEPAN BOBEK – Štef (Zagreb, 3. XII. 1923. – Beograd, Srbija, 22. X. 2010.)

Stjepan Bobek kao igrač *Partizana*.
Stjepan Bobek kot igralec *Partizana*.

Njegov djed Vaclav Bobek bio je Hrvat rodnom iz Like, a za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije doselio se, zbog službe u policiji, u Trebinje u Istočnoj Hercegovini. Bio je u braku s Hercegovkom Milicom, rođ. Gadža. Stjepanov otac Đuro rođen je u Trebinju, a majka Marija, rođ. Ulčar, bila je Slovenka rodnom iz Kamnika. Obitelj Bobek živjela je nakon I. svjetskog rata u zagrebačkom naselju Trnje, iza željezničkog kolodvora. Otac je radio kao željezničar, a majka je bila kućanica. Imali su uz Stjepana još tri sina: Friedricha (1919. – 1996.), koji je živio kod majčine sestre u Sloveniji, te Vilima (1921. – 2009.) i Otta (1927. – 2017.). Imali su i sestru koja je umrla kao malo dijete.

Stjepan, kojeg su od mladosti zvali Štef, u Zagrebu je pohađao osnovnu školu i izučio bravarski zanat. Poslije rata završio je u Beogradu Višu trenersku školu i formalno je bio zaposlen kao vojni službenik u JNA.

Dok je još bio dječak, igrao je s braćom Vilkom i Ottom nogomet na trnjanjskim livadama koje su bile rasadnik talenata. Već je kao dijete bio dobar dribler, lukav i inteligentan u nogometnoj igri. U svibnju 1935. registriran je s nepunih

12 godina za juniorsku ekipu nižerazrednog zagrebačkog kluba *Derby*, a da bi mogao odmah igrati bio je, zbog nedostatne dobi, prijavljen na ime i godište starijeg brata Vilka. Paralelno je u *Derbyju* nastupao i za juniorsku i za seniorsku ekipu, sve do kraja 1936. kada su juniori rasformirani. Na turniru, održanom 1937. u Zagrebu povodom 30 godina Hrvatskog športskog kluba *Croatia*, bio je 15-godišnji centarforu u konkurenciji igrača iz desetak klubova, a prigodni žiri mu je dodijelio plaketu kao najboljem pojedincu natjecanja. Potom je prešao u Hrvatski športski klub

janja s kegljanjem. Svoj zadnji večji uspeh je dosegla prav z B. Špiljak leta 1971 v Krapinskih Toplicah, ko sta postali prvakinji Hrvaške v dvojicah. Istega leta je kot članica reprezentance Hrvaške osvojila drugo mesto in bila najboljša igralka zveznega turnirja v Zenici. Pred tem je na zveznem turnirju z ekipo Hrvaške zmagala leta 1959 v Beogradu, leta 1963 v Zagrebu in leta 1964 v Zrenjaninu, ko je bila tudi najboljša igralka. S *Končarjem* je bila šesta na prvenstvu Jugoslavije leta 1974 v Beogradu in Čateških Toplicah. To so bili njeni zadnji vidnejši ekipni rezultati. Po tistem je občasno kegljala za prvo ekipo *Končarja* v hrvaški kegljaški ligi center, vse do leta 1984, ko je napolnila 60 let. Do konca 80. let je nastopala na veteranskih tekmovanjih, kot poslednja igralka svoje generacije, ki je postavila temelje ženskega kegljaškega športa.

Bila je energična in odločna borka za žensko kegljanje. Bila je med prvimi ženskami, ki so se vključile v kegljaške organizacijske strukture, ki so jih do takrat vodili izključno moški. Bila je članica izvršnega odbora in tehnična referentka za ženske v Kegljaški zvezi Hrvaške. Na letni lestvici najboljših igralk Kegljaške zveze Jugoslavije je bila leta 1960 tretja, na lestvicah Kegljaške zveze Hrvaške pa druga leta 1960 in četrta leta 1958. Treba je omeniti, da lestvic za ženske pred letom 1957, ko je bila v najboljši formi, niso sestavljali. Kegljaška zveza Jugoslavije ji je podelila naziv kegljaškega mojstra in zlato značko rekorderjev leta 1957. Za prispevek k razvoju kegljanja je prejela zlati kegelj z vencem Kegljaške zveze Jugoslavije.

Vse življenje je iz Zagreba pogosto odhajala na obisk v rojstni Črnomelj. Kot poslednja pionirka ženskega kegljanja na Hrvaškem je umrla v 90. letu starosti v domu za ostarele in onemogle svetega Jožefa v Zagrebu. Pokopana je na mestnem pokopališču Mirogoj v Zagrebu.

Vir: Izjava in arhiv nečakinje Bogdane Urh - Dane iz Črnomlja.

Lit.: *Kuglački list* št. 2, Zagreb, april 1953; Z. Horvat, *Športsko kuglanje*, Zagreb, 1955; *Kuglački list* št. 69, Zagreb, julij 1956; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990.* (brošura), Zagreb, 1990; P. Arambašić, *Prvi čunj*, Sombor, 2011; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

STJEPAN BOBEK - Štef **(Zagreb, 3. 12. 1923–Beograd, Srbija, 22. 10. 2010)**

Njegov stari oče Vaclav Bobek je bil Hrvat iz Like. V Avstro-Ogrski je bil kot policist zaposlen v Trebinju v vzhodni Hercegovini. Tam se je poročil z domačinko Milico, roj. Gadža. Stjepanov oče Đuro je bil rojen v Trebinju. Mati Marija, roj. Ulčar, je bila Slovenka iz Kamnika. Družina Bobek je po prvi svetovni vojni živela v zagrebškem naselju Trnje, za železniškim kolodvorom. Oče je delal kot železničar, mati je bila gospodinja. Poleg Stjepana so imeli še tri sinove, in sicer Friedricha (1919–1996), ki je živel pri materini sestri v Sloveniji, Vilima (1921–2009) in Otta (1927–2017), ter hči, ki pa je umrla kot otrok.

Stjepana so od mladosti klicali Štef. V Zagrebu je obiskoval osnovno šolo in se izučil za ključavničarja. Po vojni je v Beogradu končal višjo trenersko šolo. Zaposlen je bil kot vojaški uslužbenec v JLA.

Kot otrok je z bratoma Vilkom in Ottom igral nogomet na trnjanskih travnikih, ki so bili valilnica talentov. Že kot otrok je bil dober v preigravanju, zvit in inteligenčen v nogometni igri. Maja 1935 je postal registrirani igralec mladinske ekipe manj znanega zagrebškega kluba *Derby*. Ker še ni dopolnil 12 let, kar je bila dovoljena starostna meja, so ga prijavili z imenom in letnico rojstva starejšega brata Vilka. V *Derbyju* je do konca leta 1936, ko so mladince razpustili, hkrati nastopal za mladinsko in člansko ekipo. Na turnirju ob 30-letnici Hrvaškega športnega kluba *Croatia*, ki je potekal leta 1937 v Zagrebu in se ga je udeležilo deset klubov, je igral srednjega napadalca, in bil pri 15 letih po izboru žirije najboljši igralec. Potem je prestopil v Hrvaški športni klub *Zagreb*; zanj je od julija 1938 igral kot član prve postave. Pred drugo svetovno vojno je odšel v Dunajsko Novo mesto, kjer je delal v tovarni letal. Takrat je igral v ekipi *Admira Wackerja* z Dunaja. Po ustanovitvi NDH aprila 1941 se je vrnil v Zagreb in pod priimkom Radotich igral za Klub nemške manjšine DSC, dokler ga niso razpustili. Leta 1942 je podpisal pogodbo s Hrvaškim športnim klubom *Ličanin*. Njegov edini pogoj za podpis pogodbe je bil, da mu ne bi bilo treba služiti vojaškega roka. Predsednik kluba Majcenić je uredil, da so ga zaposlili na daktiloskopskem oddelku domobranske kaznilnice na Savski ulici. Tam je

Zagreb, za koji je igrao od srpnja 1938. kao član prve ekipe. Pred II. svjetski rat otišao je u Bečko Novo Mjesto kao radnik u tvornici aviona. U to je vrijeme igrao u ekipi *Admira Wackera* iz Beča. Nakon uspostave NDH u travnju 1941., vratio se u Zagreb i pod prezimenom Radotich igrao za Klub njemačke manjne DSC do njegova rasformiranja. Godine 1942. potpisao je ugovor s Hrvatskim športskim klubom *Ličanin*. Jedini njegov uvjet za potpis ugovora bio je da ne mora služiti vojni rok. Radi toga mu je predsjednik kluba Majcenić sredio da kao domobran radi u Odjelu daktiloskopije kaznionice u Savskoj ulici. Tamo je pomagao nekim uhapšenim nogometašima donoseći im ilegalno hranu, kavu, cigarete i pisma od ukućana. U dresu *Ličanina* stekao je afirmaciju i nametnuo se kao jedan od najboljih mladih napadača u zagrebačkom i hrvatskom nogometu. U sezoni 1942./43. predvodio je ekipu *Ličanina* do završnice Prvenstva Hrvatske i senzacionalnog četvrtog mjesta, iza triju najboljih zagrebačkih i hrvatskih klubova: *Građanskog*, HAŠK-a i *Concordije*. Uz Srećka Šimunovića bio je najbolji igrač svoga kluba te najbolji strijelac. Po ocjenama tadašnjeg tiska bio je snažan, brz, borben, i izdržljiv igrač jakog udarca. Zbog tih kvaliteta pozvan je u mladu hrvatsku reprezentaciju, koja je svoj jedini službeni međudržavni susret za vrijeme NDH odigrala krajem siječnja 1943. u Padovi s ekipom domaćina Italije. Utakmica je završila bez pobjednika (0:0) što je tada smatrano velikim uspjehom mladih hrvatskih igrača. Bobek je i na toj utakmici u Padovi pokazao svoj raskošni talent i značajke vanserijskog napadača, iako nije postigao zgoditak. Uz njega su najbolji u hrvatskim redovima bili: vratar Zvonimir Monsider i vrlo pokretljivi pomagač Zlatko Čajkovski te napadači Kleščić i Branko Čavlović - Čavlek.

Nastupio je i na dvije utakmice gradske reprezentacije Zagreba 28. i 29. svibnja 1944. u Njemačkoj protiv Nürnberga (3:3) i Augsburga (4:5). U lipnju 1944. u Zagrebu, ekipa *Ličanina* pojačana s trojicom igrača *Građanskog*, pobijedila je *Rapid* iz Beča (3:1), a Bobek je postigao prva dva zgoditka. Bio je to veliki i neočekivani međunarodni uspjeh protiv jednog od najboljih europskih klubova. Potom, je nakon poziva mađarskog trenera Mártona Bukovija, postao član tada najboljeg i najpopularnijeg hrvatskog nogometnog kluba 1. HŠK-a *Građanskog*, čime mu se ostvario san da zaigra za Purgere. Ujedno se tim prelaskom u klub koji je bio miljenik režima spasio od eventualnog odlaska na bojište. Iako je u purgerskom dresu igrao manje od godinu dana, bilo je to dovoljno da sudjeluje u nekoliko velikih utakmica. Posebno se ističe pobjeda u Budimpešti 1. srpnja 1944. protiv mađarskog prvaka *Nagyvarad AC* (4:0). Na tom su susretu za *Građanski* nastupili: Glaser, Brozović, Dubac, Pleše, Jazbinšek, Lechner, Cimermančić, Wolf, Bobek, Lokošek (Lešnik) i Kokotović (Matekalo). Pet desetljeća kasnije izjavio je da je to bila najbolja ekipa za koju je u svojoj karijeri nastupao.

Po završetku II. svjetskog rata i sloma NDH, od progona u novoj Jugoslaviji spasila ga je izjava igrača *Građanskog* Florijana Matekala, koji je neko vrijeme bio u kaznionici na Savskoj cesti, te je potvrdio da je Štef pomagao zatvorenicima dok je tamo radio. Pomogao mu je i nogometni sudac iz Siska, Marijan Matančić tada major Jugoslavenske armije (JA), koji je mobilizirao brojne nogometaše i uklopio ih u vojničke sastave. Zbog toga je Bobek nogomet nastavio igrati od lipnja do rujna 1945. na prijateljskim susretima za ekipu IV. brigade Narodne obrane, koja je bila formirana u Zagrebu. Potom je s JA u Beogradu nastupio na prvom poratnom državnom prvenstvu, u konkurenciji s republičkim reprezentacijama. Na tom je prvenstvu u finalu Srbija pobijedila JA (1:0), a Bobek je osam zgoditaka bio najbolji strijelac natjecanja i skrenuo je pozornost na sebe.

U listopadu iste godine u Beogradu je, uglavnom na inicijativu hrvatskih vojnih kadrova, osnovano Fiskulturno društvo Centralnog doma Jugoslovenske Armije *Partizan*, a prva sekcija bila je nogometna. U *Partizanu* je okupljen veliki broj igrača iz cijele tadašnje države, ponajviše iz zagrebačkih klubova koji su bili rasformirani po završetku II. svjetskog rata (Franjo Glaser, Miroslav Brozović, Florijan Matekalo, Zlatko Čajkovski, Franjo Šoštarić i drugi). Iako Bobek ispočetka nije bio oduševljen pozivom iz Beograda na kraju je pristao otići u *Partizan*, smatrajući da će tako moći pomoći i

Ekipe *Ličanina* u Zagrebu nakon pobjede nad *Rapidom*, 21. svibnja 1944. S lijeva: Bobek, V. Duh, Crnčec, H. Duh, Barbas, Kapec, Švaljek, Reberski, Đurić, Matekalo i Došen.

Ekipe *Ličanina* u Zagrebu po zmagi nad *Rapidom* 21. maja 1944. Z leve: Bobek, V. Duh, Crnčec, H. Duh, Barbas, Kapec, Švaljek, Reberski, Đurić, Matekalo in Došen.

Stjepan Bobek kao trener Legije.
Stjepan Bobek kot trener Legie.

igralci *Građanskega*, v Zagrebu premagala *Rapid* z Dunaja (3 : 1), Bobek pa je dal prva gola. To je bil velik in nepričakovan mednarodni uspeh proti enemu od najboljših evropskih klubov. Potem je na povabilo madžarskega trenerja Mártona Bukovija postal član takrat najboljšega in najbolj priljubljenega hrvaškega nogometnega kluba Prvega hrvaškega športnega kluba *Građanski*. Tako so se mu uresničile sanje, da bi igral za Purgerje, kot so imenovali nogometaše tega zagrebškega kluba. Igranje za ekipo, ki je bila ljubljena režima, ga je obenem rešilo pred odhodom na fronto. Čeprav je v purgerskem dresu igral manj kot leto, je sodeloval na nekaj velikih tekmah. Posebej izstopa zmaga v Budimpešti 1. julija 1944 nad madžarskim prvakom *Nagyvaradom AC* (4 : 0). Na tem srečanju so za *Građanski* nastopili Glaser, Brozović, Dubac, Pleše, Jazbinšek, Lechner, Cimermančić, Wolff, Bobek, Lokošek (Lešnik) in Kokotović (Matekalo). Pet desetletij pozneje je Bobek izjavil, da je bila to najboljša ekipa, za katero je nastopal v karieri.

Po koncu druge svetovne vojne in zlomu NDH ga je pred pregonom v novi Jugoslaviji rešilo pričanje igralca *Građanskega* Florijana Matekala, ki je bil nekaj časa zaprt v kaznilnici na Savski cesti, in je potrdil, da je Štef pomagal zapornikom. Zanj se je zavzel tudi nogometni sodnik iz Siska Marijan Matančić, takrat major JLA, ki je pridobil nogometaše za številne vojaške športne ekipe. Tako je Bobek nadaljeval nogometno pot. Od junija do septembra 1945 je na prijateljskih srečanjih igral za ekipo IV. brigade Ljudske obrambe, ki so jo ustanovili v Zagrebu. Potem je z JLA v Beogradu nastopil na prvem povojnem državnem prvenstvu, ki so se ga udeležile reprezentance armade in republik. Na tem prvenstvu je v finalu Srbija premagala JLA (1 : 0), Bobek pa je nase opozoril kot najboljši strelec tekmovanja z osmimi zadetki.

Oktobra istega leta so v Beogradu na pobudo hrvaških vojaških kadrov ustanovili Fizkulturno društvo Centralnega doma Jugoslovanske armade *Partizan*. V društvu je najprej začela delovati nogometna sekcija. Vanjo so povabili igralce iz vse tedanje države, predvsem iz zagrebških klubov, ki so bili razpuščeni po koncu druge svetovne vojne, med njimi Franja Glaser

pomagal zaprtim nogometašem. Na skrivaj jim je nosil hrano, kavo, cigarete in pisma domačih. V dresu *Ličanina* se je uveljavil in potrdil kot eden od najboljših mladih napadalcev v zagrebškem in hrvaškem nogometu. V sezoni 1942/43 je ekipo *Ličanina* popeljal do končnice prvenstva Hrvaške in senzacionalnega četrtega mesta, za tremi najboljšimi zagrebškimi in hrvaškimi klubi: *Građanskim*, HAŠK-om in *Concordio*. Ob Srećku Šimunoviću je bil najboljši igralec in strelec svojega kluba. Po pisanju tedanjega tiska je bil močan, hiter, borben in vzdržljiv igralec z močnim udarcem. Zaradi teh lastnosti so ga povabili v mlado hrvaško reprezentanco NDH, ki je svoje edino uradno meddržavno srečanje odigrala konec januarja 1943 v Padovi proti ekipi Italije. Tekma se je končala brez zmagovalca (0 : 0), kar so takrat šteli za velik uspeh mladih hrvaških igralcev. Bobek se je tudi na tekmi v Padovi izkazal z razkošnim talentom in lastnostmi nese-rijskega napadalca, čeprav ni dal gola. Ob njem so bili v hrvaški postavi najboljši vratar Zvonimir Monsider, gibčen vezni igralec Zlatko Čajkovski ter napadalca Kleščić in Branko Čavlović - Čavlek.

Nastopil je tudi na dveh tekmah mestne reprezentance Zagreba, in sicer 28. in 29. maja 1944 v Nemčiji proti Nürnbergu (3 : 3) in Augsburgu (4 : 5). Junija 1944 je ekipa *Ličanina*, okrepljena s tremi

Reprezentacija Jugoslavije u Beogradu, 16. svibnja 1954. protiv Engleske (1:0). S lijeva stoje: B. Stanković, V. Beara, T. Crnković, S. Milovanov, S. Bobek i R. Mitić; čuče: M. Milutinović, B. Vukas, D. Dvornić, V. Boškov i Z. Čajkovski.
5. Sl. Potpis: Jugoslovanska reprezentanca v Beogradu, 16. maja 1954 proti Angliji (1 : 0). Z leve stojijo: B. Stanković, V. Beara, T. Crnković, S. Milovanov, S. Bobek in R. Mitić. Čepijo: M. Milutinović, B. Vukas, D. Dvornić, V. Boškov in Z. Čajkovski.

Ekipo FK *Partizana* 1957. S lijeva stoje: Stojanović, M. Milutinović, Lazarević, Belin, Pajević i Kaloperović; čuče: Valok, Bobek, Blažić, Mesaroš i Miladinović.

Ekipo FK *Partizan* leta 1957. Z leve stojijo: Stojanović, M. Milutinović, Lazarević, Belin, Pajević in Kaloperović. Čepijo: Valok, Bobek, Blažić, Mesaroš in Miladinović.

sezoni dobio je priznanje Žuta majica u izboru lista Sportskih novosti za najboljeg igrača Lige. Uz njegovu klupsku karijeru vezani su mnogi rekordi. Na prvoligaškom natjecanju protiv kluba *14. oktobar* postigao je 1946. u Nišu rekordnih 9 zgoditaka. Ukupno je u 1. saveznoj ligi ostvario 129 zgoditaka te je bio najbolji prvoligaški strijelac *Partizana* sve do 2014. kad ga je pretekao Saša Ilić. Na listi najefikasnijih strijelaca 1. lige SFRJ od 1946. do 1992. dijeli sedmo i osmo mjesto sa Zoranom Prljinčevićem. Godine 1951. u Kupu Jugoslavije postigao je 8 zgoditaka na jednoj utakmici i ukupno 16 na cijelom natjecanju. Sveukupno je u Kupu ostvario 41 zgoditak što je također ostao rekord toga natjecanja. Prema ukupnom broju postignutih zgoditaka nalazi se na 1. mjestu najboljih strijelaca u povijesti Fudbalskog kluba *Partizan*.

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupio je 63 puta i postigao 38 zgoditaka. Debitirao je 9. svibnja 1946. u Pragu na prvoj poslijeratnoj utakmici protiv Čehoslovačke (0:2), a oprostio se 16. rujna 1956. u Beogradu, igrajući protiv ekipe Mađarske (2:1). Prvi zgoditak za reprezentaciju postigao je 29. rujna 1946. u Beogradu protiv Čehoslovačke (4:2). Tijekom deset godina igranja za Jugoslaviju sudjelovao je u svim najvećim uspjesima te generacije. Na Olimpijskim igrama 1948. u Londonu i 1952. u Helsinkiju osvojio je srebrnu medalju. Nastupio je na Svjetskom prvenstvu 1950. u Brazilu i 1954. u Švicarskoj. Uz to je na Balkanskom kupu 1946. i Balkansko-srednjoeuropskom kupu 1947. osvojio drugo mjesto. Prvi je igrač nakon 1946. godine koji je odigrao 50 (1953.) i 60 utakmica (1955.) u dresu s državnim grbom. S 38 zgoditaka bio je najbolji strijelac Jugoslavije sve do raspada zajedničke države i rata 1991., a do danas je ostao zapisan kao najefikasniji igrač njezine nasljednice Srbije. Na 12 utakmica bio je kapetan reprezentacije. Igrao je u nezaboravnom sastavu iz 1952. koji je u dvije infarktne utakmice izbacio tadašnji Sovjetski Savez s Olimpijade u Helsinkiju, a taj su sastav svi navijači znali napamet: V. Beara – B. Stanković, T. Crnković – Z. Čajkovski – I. Horvat – V. Boškov – T. Ognjanov – R. Mitić – B. Vukas – S. Bobek – B. Zebec. Odigrao je brojne utakmice za gradsku reprezentaciju Beograda i dvije za reprezentaciju Zagreba, kao gost.

Po završetku velike igračke karijere bilo mu je 35 godina i posvetio se trenerskom pozivu. Prvi trenerski angažman imao je 1959. u *Legiji* iz Varšave. Potom se vratio u *Partizan* i preuzeo juniorsku ekipu, a od 1960. do 1963. vodio je iznimno uspješno prvi sastav. U sezoni 1960./61. doveo je ekipu *Partizana* do ponovnog osvajanja naslova prvaka države, nakon 12 godina, a taj je uspjeh ponovljen i u sljedeće dvije sezone, s tim da ga je 1963. pred kraj prvenstva zamijenio Kiril Simonovski. Bila je to čuvena generacija takozvanih *Partizanovih* beba, koja će 1966. nastupiti u finalu Kupa europskih prvaka. Potom je od 1963. do 1967. vodio *Panathinaikos* iz Atene i osvojio dva naslova prvaka Grčke 1964. i 1965. te jedan Kup 1967. Još jednom je bio trener *Partizana*, od 1967. do 1969. ali ne s takvim uspjehom kao prvi put. U sljedećih desetak godina vodio je klubove: *Olympiakos* iz Pireja, *Atlay* iz Izmir, *Dinamo* iz Zagreba, *Panathinaikos* iz Atene, *Espérance* iz Tunisa (osvojen Kup 1976.), *Vardar* iz Skoplja (osvojena 2. savezna liga) i *Galeniku* iz Zemuna. Iako mu trenerska karijera nije bila tako uspješna kao igračka, osvojio je pet državnih naslova zaredom. Početkom 1980-ih godina liječnici su mu zbog zdravstvenih problema prouzročeni stresom preporučili da se više ne bavi trenerskim poslom.

Bio je u braku s Olgom, rođ. Janković, kćerkom generala starojugoslavenske vojske iz Beograda. Imali su

ja, Miroslava Brozovića, Florijana Matekala, Zlatka Čajkovskega in Franja Šoštarića. Čeprav Bobek sprva ni bil navdušen nad povabilom iz Beograda, je le odšel v *Partizan*, saj je menil, da bo tako pomagal bratu Ottu, ki so ga po vojni prijeli, ko se je kot domobranec v koloni pripadnikov poraženih vojsk umikal iz Hrvaške proti Avstriji. Leta 1950 so armadno fizikulturno društvo *Partizan* preimenovali v Športno društvo, leta 1960 pa v Jugoslovansko športno društvo – to ime je klub ohranil tudi v današnji Srbiji.

Za beograjski *Partizan* je Štef nastopal od leta 1945 do konca igralske kariere leta 1958. Zanj je odigral skupaj 478 tekem in dosegel 425 zadetkov. S *Partizanom* je kot najboljši igralec osvojil jugoslovansko zvezno ligo v sezonah 1946/47 in 1948/49 ter državni pokal leta 1947, 1951, 1954 in 1957. Z 21 zadetki je bil najučinkovitejši strelcec prve zvezne lige v sezoni 1953/54, za katero je dobil tudi rumeno majico, priznanje časopisa Sportske novosti za najboljšega igralca lige. Z njegovo klubsko kariero so povezani številni rekordi. Na prvoligaškem tekmovanju proti klubu *14. oktobar* leta 1946 v Nišu je dal rekordnih 9 golov. Skupaj je v prvi zvezni ligi dosegel 129 zadetkov in bil najboljši prvoligaški strelcec *Partizana* vse do leta 2014, ko ga je prehitel Saša Ilić. Na lestvici najučinkovitejših strelcev prve jugoslovanske lige med letoma 1946 in 1992 si deli sedmo in osmo mesto z Zoranom Prljinčevićem. Leta 1951 je v pokalu Jugoslavije dal 8 golov na eni tekmi in skupaj 16 v celotnem tekmovanju. Skupaj je v pokalu dosegel 41 zadetkov, kar je ostal rekord tega tekmovanja. Po skupnem seštevkcu doseženih golov je na prvem mestu najboljših strelcev v zgodovini Nogometnega kluba *Partizan*.

Za jugoslovansko reprezentanco je nastopil 63-krat in dosegel 38 zadetkov. Debitiral je 9. maja leta 1946 v Pragi, na prvi povojni tekmi proti Češkoslovaški (0 : 2), poslovil pa se je 16. septembra 1956 v Beogradu, na tekmi proti ekipi Madžarske (2 : 1). Prvi gol za reprezentanco je dal 29. septembra 1946 v Beogradu proti Češkoslovaški (4 : 2). V desetih letih igranja za Jugoslavijo je sodeloval pri največjih uspehih te generacije. Na olimpijskih igrah v Londonu leta 1948 in v Helsinkih leta 1952 je osvojil srebrno medaljo. Nastopil je na svetovnem prvenstvu leta 1950 v Braziliji in leta 1954 v Švici. Na balkanskem pokalu leta 1946 in balkansko-srednjeevropskem pokalu leta 1947 je zasedel drugo mesto. Bil je prvi nogometaš po letu 1946, ki je odigral 50 (1953) in 60 tekem (1955) v dresu z državnim grbom. Z 38 zadetki je bil najboljši strelcec Jugoslavije vse do razpada skupne države in vojne leta 1991. Do danes je ostal najučinkovitejši igralec jugoslovanske naslednice Srbije. Na 12 tekmah je bil reprezentančni kapetan. Igral je v nepozabni postavi iz leta 1952, ki je na dveh napetih tekmah izločila tedanjo Sovjetsko zvezo na olimpijskih igrah v Helsinkih; imena članov tega moštva so navijači znali na pamet: V. Beara – B. Stanković, T. Crnković – Z. Čajkovski – I. Horvat – V. Boškov – T. Ognjanov – R. Mitić – B. Vukas – S. Bobek – B. Zebec. Odigral je številne tekme za mestno reprezentanco Beograda in dve za reprezentanco Zagreba, kot gost.

Po koncu velike igralske kariere se je pri 35 letih posvetil poklicu trenerja. Prvo trenersko službo je imel leta 1959 v *Legii* iz Varšave. Potem se je vrnil v *Partizan* in tam prevzel mladinsko ekipo. Med letoma 1960 in 1963 je izjemno uspešno vodil člansko vrsto. V sezoni 1960/61 je ekipo *Partizana* po 12 letih ponovno pripeljal do naslova državnega prvaka. Ta uspeh je ponovil v še dveh sezonah, pri čemer je treba povedati, da ga je leta 1963, pred koncem prvenstva, zamenjal Kiril Simonovski. Treniral je znamenito generacijo tako imenovanih *Partizanovih* otrok, ki je leta 1966 nastopila v finalu lige evropskih prvakov. Med letoma 1963 in 1967 je vodil *Panathinaikos* iz Aten in osvojil dva naslova prvaka Grčije, leta 1964 in 1965, ter pokalni naslov leta 1967. Trener *Partizana* je bil še med letoma 1967 in 1969, vendar ne tako uspešen kot prvič. V naslednjih desetih letih je vodil *Olympiakos* iz Pireja, *Atlay* iz Izmirja, *Dinamo* iz Zagreba, *Panathinaikos* iz Aten, *Espérance* iz Tunisa (osvojen pokal leta 1976), *Vardar* iz Skopja (osvojena druga zvezna liga) in *Galeniko* iz Zemuna. Čeprav njegova trenerska kariera ni bila tako uspešna kot igralska, je osvojil pet državnih naslovov zapored. Na začetku 80. let so mu zdravniki priporočili, naj se ne ukvarja več s trenerskim poklicem, saj je imel zaradi stresa zdravstvene težave.

Zvijezde državne reprezentacije: Branko Zebec, Zlatko Čajkovski i Stjepan Bobek.
Zvezdniki državne reprezentance: Branko Zebec, Zlatko Čajkovski in Stjepan Bobek.

dvije kćeri, Stelu i Irenu, koje danas žive u SAD-u. Poslije međunarodnog priznanja Republike Hrvatske povremeno je dolazio u Zagreb u obilazak braće i prijatelja. Često je u svojim intervjuima isticao da mu je u Beogradu bilo dobro, ali mu je žao što nikad nije bio pozvan da se vrati u Zagreb i zaigra za Nogometni klub *Dinamo*. U velikoj anketi Partizanovog vesnika povodom 50 godina kluba proglašen je 1995. najboljim igračem u povijesti *Partizana*. Udruženje fudbalskih veterana Srbije nosi naziv "Rajko Mitić i Stjepan Bobek". Kao nenadmašan dribler, strijelac i dodavač ostavio je u nogometu neizbrisiv trag, a po mišljenju mnogih stručnjaka iz Hrvatske i Srbije bio je najbolji igrač u povijesti zajedničke države. O njegovoj sportskoj karijeri još za života objavljeno je nekoliko knjiga i napisano puno tekstova. Stekao je zvanje zaslužnog sportaša Jugoslavije.

Za postignute rezultate i uspjehe u karijeri dobitnik je: Specijalne zlatne plakete i Zlatne lopte Nogometnog saveza Jugoslavije i Beograda, Nagrade za životno djelo Sportskog saveza Beograda te brojnih drugih priznanja. Izabran je za doživotnog počasnog predsjednika *Partizana*. Preminuo je u 87. godini života i pokopan je u Aleji velikana na beogradskom Novom groblju.

Njegov mlađi brat, Otto Bobek, bio je nogometaš i nogometni trener. Igrao je za zagrebačku *Lokomotivu* od 1947. do 1959. i s njom je nastupao u Saveznoj ligi, a najveći uspjeh ostvario je 1952. osvajanjem trećeg mjesta, iza *Hajduka* i *Crvene zvezde*. Nastupio je šest puta za gradsku reprezentaciju Zagreba. Poslije je bio dugogodišnji trener i dužnosnik trenerske organizacije Grada Zagreba.

Izv.: Dokumentacija Ive Bartolčića iz Zagreba.

Lit.: J. Šimić, *Velemajstori našeg nogometa*, Zagreb, 1973.; V. Stojković, *Legende fudbala*, Beograd, 1985.; *Fudbalska reprezentacija Jugoslavije 1920 – 1999.*, Beograd, 1999.; *Nogometni leksikon*, Zagreb, 2004.; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.; P. Zlatar, "Štef Bobek – povratak u Zagreb nedosanjani san", *Jutarnji list*, Zagreb, 21. prosinca 2008.; F. Kramer, *Stjepan Bobek – Štef Nogomet je moj život*, Zagreb, 2008.; M. Ž. Stojadinović, *Čudesne priče plavih*, Beograd, 2011.

DAMIR PRIMOŽIĆ

(Zagreb, 21. I. 1924. – Zagreb, 20. XII. 2000.)

Damir Primožić u bazenu *Marathona* u Zagrebu.
Damir Primožić v bazenu *Marathona* v Zagrebu.

Potekao je iz ugledne obitelji intelektualaca slovenskog, češkog i hrvatskog podrijetla. Otac mu se zvao Aleksandar, a majka Stjepana, rođ. Brausil. Njegov djed Anton Primožić bio je Slovenac rodom iz Pevma pri Gorici, u Italiji (blizu granice sa Slovenijom). Diplomirao je klasičnu filologiju i doktorirao psihologiju. Za vrijeme Austro-Ugarske monarhije radio je kao gimnazijski profesor u Jihlavi u Češkoj i u Beču te je 1904. stekao naziv vladina savjetnika. Od 1913. radio je kao državni školski nadzornik za narodne škole u Dalmaciji, a 1920. se trajno nastanio i umirovio u Zagrebu. Bio je u braku sa Čehinjom Marijom, rođ. Syhrava, iz Jihlave. Njihov sin Aleksandar

rođen je u Jihlavi. Damirov otac doktorirao je pravo u Beču. Od 1919. živio je i radio na području Kraljevine SHS. Bio je državni i privatni službenik. Kao stručnjak za pomorsko i međunarodno pravo bio je jedan od urednika Hrvatske enciklopedije koja je izlazila od 1941. do 1945. a nakon rata postao je na poziv Miroslava Krležu, velikog hrvatskog književnika i enciklopedista, honorarni suradnik Leksikografskog zavoda FNRJ. Bio je poliglot i znao je sedam jezika. Damirova majka Stjepana bila je rodom iz Pitomače, a podrijetlom iz Češke. Njezina sestra Beata Brausil bila je ugledna liječnica, prvi hematolog u Zagrebu i izvanredna profesorica na zagrebačkom Medicinskom fakultetu.

Damir je odrastao u Zagrebu gdje je 1942. maturirao na II. muškoj realnoj gimnaziji i potom diplomirao na Medicinskom fakultetu 1951. Specijalizirao je medicinu rada 1962. a primarijus je postao 1973. Imao je burnu mladost obilježenu zbivanjima tijekom II. svjetskog rata.

Poročen je bil z Olgo, roj. Janković, hčerko generala starojugoslovanske vojske iz Beograda. Imela sta hčerki Stelo in Ireno, ki danes živita v ZDA. Po mednarodnem priznanju Hrvaške je občasno prihajal na obisk k bratom in prijateljem v Zagreb. V intervjujih je poudarjal, da mu je bilo v Beogradu dobro, da pa mu je žal, ker ga niso nikoli povabili, da bi se vrnil v Zagreb in zaigral za Nogometni klub *Dinamo*. V veliki anketi Partizanovega vestnika ob 50-letnici kluba leta 1995 je bil izbran za najboljšega igralca v zgodovini *Partizana*. Združenje nogometnih veterancev Srbije se imenuje po Rajku Mitiću in Stjepanu Bobku. Bil je nedosegljiv v preigravanju, streljanju in podajanju. V nogometu je pustil neizbrisne sledove, po mnenju številnih strokovnjakov iz Hrvaške in Srbije je bil najboljši igralec v zgodovini skupne države. O njegovi športni karieri so še za življenja objavili več knjig in napisali veliko besedil. Dobil je naziv zaslužnega športnika Jugoslavije.

Za dosežene uspehe je med drugim prejel posebno zlato plaketo in zlato žogo Nogometne zveze Jugoslavije ter nagrado za življenjsko delo Športne zveze Beograda. Bil je dosmrtni častni predsednik *Partizana*. Umrli je v 87. letu starosti. Pokopan je v Aleji velikanov na beograjskem novem pokopališču.

Tudi njegov mlajši brat Otto Bobek je bil nogometaš in nogometni trener. Med letoma 1947 in 1959 je igral za zagrebško *Lokomotivo* in z njo nastopal v zvezni ligi. Največji uspeh je dosegel leta 1952, ko so osvojili tretje mesto, za *Hajdukom* in *Crveno zvezdo*. Šestkrat je nastopil za mestno reprezentanco Zagreba. Potem je bil dolgoletni trener in funkcionar trenerske organizacije mesta Zagreba.

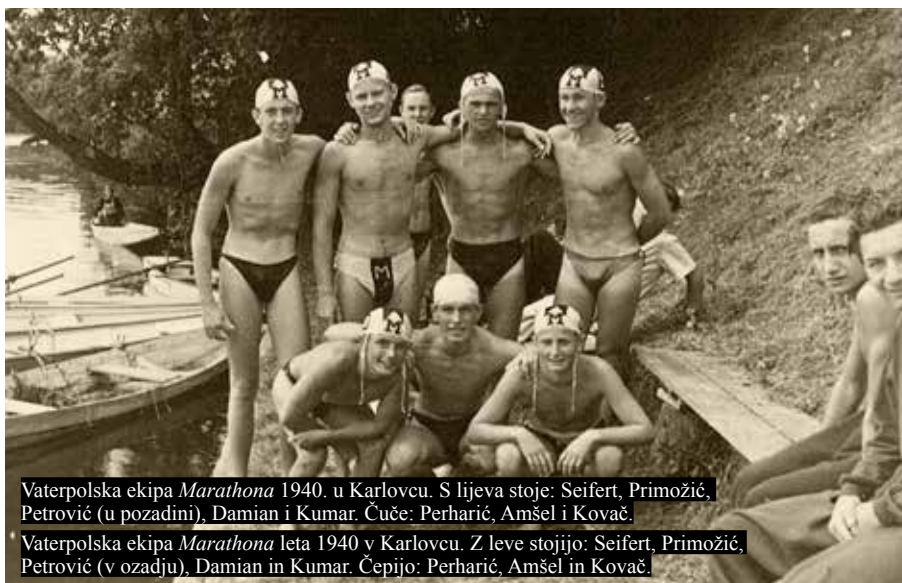
Vir: Dokumentacija Iva Bartolčića iz Zagreba.

Lit.: J. Šimić, *Velemajstori našeg nogometa*, Zagreb, 1973; V. Stojković, *Legende fudbala*, Beograd, 1985; *Fudbalska reprezentacija Jugoslavije 1920 – 1999.*, Beograd, 1999; *Nogometni leksikon*, Zagreb, 2004; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007; P. Zlatar, Štef Bobek – povratak u Zagreb nedosanjani san, *Jutarnji list*, Zagreb, 21. december 2008; F. Kramer, *Stjepan Bobek - Štef Nogomet je moj život*, Zagreb, 2008 M. Ž. Stojadinović, *Čudesne priče plavih*, Beograd, 2011.

DAMIR PRIMOŽIČ

(Zagreb, 21. 1. 1924–Zagreb, 20. 12. 2000)

Bil je iz ugledne družine razumnikov slovenskega, češkega in hrvaškega rodu. Njegov oče je bil Aleksandar, mati pa Stjepana, roj. Brausil. Njegov stari oče Anton Primožič je bil Slovenec iz Pevme pri Gorici, blizu današnje slovensko-italijanske meje. Diplomiral je iz klasične filologije in doktoriral iz psihologije. V Avstro-Ogrski je bil gimnazijski profesor v Jihlavi na Češkem in na Dunaju. Leta 1904 je postal vladni svetovalec. Od leta 1913 je bil državni šolski nadzornik za ljudske šole v Dalmaciji. Leta 1920 se je upokojil in za stalno naselil v Zagrebu. Poročen je bil s Čehinjo Marijo, roj. Syhrava, iz Jihlave. V tem češkem mestu se jima je rodil sin Aleksandar. Damirjev oče Aleksandar je doktoriral iz prava na Dunaju. Od leta 1919 je živel in delal v Kraljevini SHS. Bil je uslužbenec v državnih in zasebnih pisarnah. Kot strokovnjak za pomorsko in mednarodno pravo je bil med uredniki Hrvaške enciklopedije, ki je izhajala med letoma 1941 in 1945. Po vojni je na povabilo Miroslava Krležę, velikega hrvaškega književnika in enciklopedista, postal zunanji sodelavec Leksikografskega zavoda

Vaterpolska ekipa *Marathona* 1940. u Karlovcu. S lijeva stoje: Seifert, Primožič, Petrović (u pozadini), Damian i Kumar. Čuče: Perharić, Amšel i Kovač.

Vaterpolska ekipa *Marathona* leta 1940 v Karlovcu. Z leve stojijo: Seifert, Primožič, Petrović (v ozadju), Damian in Kumar. Čepijo: Perharić, Amšel in Kovač.

Plivanjem i vaterpolom počeo se baviti u Športskom klubu *Marathon* iz Zagreba, grada u kojem je od svoga osnivanja 1934. dominirao Zagrebački plivački klub (ZPK). Pred rat se pojavila talentirana juniorska vaterpolska generacija u Plivačkoj sekciji *Marathona*. Svoj prvi značajni sportski nastup Damir Primožić je imao na juniorskom Prvenstvu Zagrebačkog plivačkog podsaveza u plivanju, vaterpolu i skokovima u vodu, održanom 17. i 18. kolovoza 1940. u Karlovcu. U plivanju na 100 m prsno zauzeo je šesto mjesto. U vaterpolu je *Marathon*, nakon pobjeda nad ekipama Bjelovara i KSU-a iz Karlovca te poraza od ZPK-a iz Zagreba, osvojio drugo mjesto. Za *Marathon* su nastupili: Amšel, Petrović, Seifert, Primožić, Domjan, Kumar, Perharić i Kovač. Od članova *Marathona* koji su sudjelovali na tom natjecanju u Karlovcu potom su značajne sportske karijere u Hrvatskoj i Jugoslaviji ostvarili: Juraj Amšel, Hrvoje Petrović, Aleksandar Seifert i zagrebački Slovenac Henrik Kumar. Primožić je do kraja sezone 1940. u dva prijateljska susreta njegova kluba s juniorima HAŠK-a pobijedio na 100 m prsno.

Po uspostavi NDH došlo je 1941. odlukom vlasti do fuzije *Marathona* i ZPK-a u novi klub pod nazivom Hrvatski plivački športski klub *Zagreb*. Uskoro je iz naziva kluba maknuta riječ plivački i nastavili su djelovati kao Hrvatski športski klub *Zagreb*. U to su vrijeme u Zagreb kao studenti ili izbjeglice došli brojni kvalitetni plivači i vaterpolisti iz Sušaka, Splita i Dubrovnika. Tako da je nastala velika konkurencija. Prvo plivačko natjecanje u NDH bilo je Prvenstvo Zagreba, održano u kolovozu 1941. U disciplini 100 m prsno najavljen je bio i Primožić, ali nije nastupio. Godine 1942. sudjelovao je na dva važna natjecanja. Početkom kolovoza u Bjelovaru sudjelovao je na Prvom prvenstvu Ustaške mladeži u plivanju, skokovima u vodu i vaterpolu. Treba napomenuti da su se za vrijeme NDH sva sportska natjecanja mlađih kategorija održavala pod vodstvom Ustaške mladeži. U plivanju je nastupio u kategoriji Starčevićeve mladeži (do 21. godine) i bio treći na 200 m prsno, iza Kolonića iz Bjelovara i Stieglera iz Zagreba, a s ekipom *Zagreba II* bio je peti u ukupnom poretku najboljih gradskih reprezentacija. Odmah potom nastupio je 5. i 6. kolovoza u Zagrebu na Prvom plivačkom i vaterpolo prvenstvu Hrvatske. Na 200 m prsno bio je četvrti, iza Laškarina, Kolonića i Stieglera. U kolovozu 1944. nastupio je na Prvenstvu Zagreba kao član novog Plivačkog kluba *Zrakoplovac* i na 200 m prsno bio je četvrti, iza Stieglera, Laškarina i Reizera. Zbog izbijanja rata potom više nije nastupao.

Odmah nakon mature bio je mobiliziran kao i većina njegovih kolega iz gimnazije. Poslan je sa školskim i sportskim kolegom Aleksandrom Cošom - Seifertom na vojnu obuku u Stockerau. Vratili su se u Zagreb kao domobranski časnici - poručnici. Nakon nekoliko mjeseci bio je demobiliziran, jer je dobio upalu zglobova. Tako je dočekao 1945. i kraj rata kad je nasjeo na proglas novih vlasti da se jave svi koji su bili u postrojbama

Damir Primožić kao narednik hrvatskog domobranstva.
Damir Primožić kot hrvaški domobranski časnik.

NDH, jer im se neće ništa dogoditi. Javio se 21. svibnja 1945. u Schwartzov dom u Maksimirskoj ulici. Potom je odveden na Kanal (područje današnjeg Autobusnog kolodvora u Zagrebu), gdje je s drugim pripadnicima poražene hrvatske vojske tri dana bio zatočen u baraci. Zatim je od 26. do 29. svibnja bio u logoru Prečko. Navečer 29. svibnja odveden je zajedno sa svojim supatnicima na dugotrajno pješaćenje poznato kao Križni put, s kojeg se mnogi nisu vratili. Na Križnom putu je bio do 7. kolovoza 1945. u skupini koja je krenula pješice iz Zagreba prema Bjelovaru, a završila u Kovinu u Vojvodini. U Čazmi su 31. svibnja 1945. izdvojeni iz kolone oni koji su iznemogli i ukrcani su u kola. Poslije se iz pravca kuda su odvedeni čula povremena pucnjava. Na ta kola je trebao biti ukrcan i njegov kolega Seifert, ali Primožić mu je pomogao i tako mu je spasio život. Kasnije je Seifert kao savezni kapetan predvodio vaterpolsku reprezentaciju Jugoslavije do zlatne medalje na Olimpijskim igrama 1968. u Meksiku, a kao trener vodio je ekipu *Mladosti* do četiri naslova klupskog prvaka Europe.

Primožić se po završetku fakulteta i pri kraju specijalizacije zaposlio u Domu zdravlja Samobor, pokraj Zagreba. Bio je dugogodišnji upravitelj te ustanove i doveo ju je do statusa najuspješnijeg doma

Jugoslavije. Bil je poliglot, govoril je sedem jezikov. Damirjeva mati Stjepana je bila iz Pitomače, po rodu Čehinja. Njena sestra Beata Brausil je bila ugledna zdravnica, prva hematologinja v Zagrebu in izredna profesorica na zagrebški Medicinski fakulteti.

Damir je odrasčal v Zagrebu, kjer je leta 1942 maturiral na II. moški realni gimnaziji, leta 1951 pa diplomiral na Medicinski fakulteti. Leta 1962 je opravil specializacijo iz medicine dela. Leta 1973 je postal primarij. Njegovo burno mladost je zaznamovala druga svetovna vojna.

S plavanjem in vaterpolom se je začel ukvarjati v Športnem klubu *Marathon* iz Zagreba. Najmočnejši

zagrebški plavalni klub je bil sicer takrat ZPK, ustanovljen leta 1934. Pred vojno je v plavalni sekciji *Marathona* zrasla nadarjena generacija vaterpolistov. Damir Primožić je imel prvi pomemben športni nastop na mladinskem prvenstvu Zagrebške plavalne podzveze v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo, ki je potekalo 17. in 18. avgusta 1940 v Karlovcu. V plavanju na 100 m prsno je zasedel šesto mesto. V vaterpolu je *Marathon* osvojil drugo mesto: premagal je ekipi Bjelovarja in Karlovskega športnega društva, boljši pa je bil zagrebški ZPK. Za *Marathon* so nastopili Amšel, Petrović, Seifert, Primožić, Domjan, Kumar, Perharić in Kovač. Med člani *Marathona*, ki so sodelovali na tem tekmovanju v Karlovcu, so pomembne športne kariere na Hrvaškem in Jugoslaviji pozneje ustvarili Juraj Amšel, Hrvoje Petrović, Aleksandar Seifert in zagrebški Slovenec Henrik Kumar. Primožić je do konca sezone 1940 na dveh prijateljskih srečanjih njegovega kluba s HAŠK-ovimi mladinci zmagal na 100 m prsno.

Po ustanovitvi NDH leta 1941 so oblasti zahtevale združitev *Marathona* in ZPK. Tako je nastal Hrvaški plavalni športni klub *Zagreb*. Pozneje so iz imena odstranili besedo plavalni in ga skrajšali v Hrvaški športni klub *Zagreb*. V tistem obdobju so v Zagreb kot študenti ali begunci prišli številni dobri plavalci in vaterpolisti s Sušaka, Splita in Dubrovnika. Nastala je velika konkurenca. Prvo plavalno tekmovanje v NDH je bilo prvenstvo Zagreba avgusta 1941. Na 100 m prsno je bil napovedan tudi Primožić, vendar ni nastopil. Leta 1942 je sodeloval na dveh pomembnih tekmovanjih. Na začetku avgusta je v Bjelovarju nastopil na prvem prvenstvu Ustaške mladine v plavanju, skokih v vodo in vaterpolu. V obdobju NDH so vsa športna tekmovanja v mlajših kategorijah potekala pod okriljem Ustaške mladine. V plavanju je nastopil v kategoriji Starčevićevih mladincev (do 21. leta) in bil tretji na 200 m prsno, za Kolonićem iz Bjelovarja in Stieglerjem iz Zagreba, z ekipo *Zagreba II* pa je bil peti v skupnem seštevku najboljših mestnih reprezentanc. 5. in 6. avgusta je nastopil na prvem plavalnem in vaterpolskem prvenstvu Hrvaške v Zagrebu. Na 200 m prsno je bil četrti, za Laškarihom, Kolonićem in Stieglerjem. Avgusta 1944 je nastopil na prvenstvu Zagreba, kot član novega Plavalnega kluba *Zrakoplovac*. Na 200 m prsno je bil četrti, za Stieglerjem, Laškarihom in Reizerjem. Zaradi izbruha vojne kasneje ni več tekmoval.

Takoj po maturi je bil mobiliziran, kot večina gimnazijcev. Skupaj s sošolcem in športnim kolegom Aleksandrom Seifertom - Cošem je bil poslan na vojaško urjenje v Stockerau. V Zagreb sta se vrnila kot domobranska častnika s činom poročnika. Po nekaj mesecih je bil zaradi vnetja sklepov demobiliziran. Tako je dočkal leto 1945. Po koncu vojne je nasedel na poziv novih oblasti, namenjen pripadnikom enot NDH, naj se prijavijo. Obljubljali so, da se jim ne bo nič zgodilo. 21. maja 1945 se je prijavil v Schwartzovem domu v Maksimirski ulici. Odvedli so ga v Kanal (na območju današnje avtobusne postaje v Zagrebu), kjer je bil z drugimi pripadniki poražene hrvaške vojske tri dni zaprt. Od 26. do 29. maja je bil v taborišču v Prečkem. 29. maja zvečer je moral z drugimi sotrpini na dolgotrajno pešačenje, znano kot križev pot, s katerega se številni niso vrnil. Do 7. avgusta 1945 je bil v skupini, ki je hodila iz Zagreba proti Bjelovarju in pot končala v Kovinu v Vojvodini. V Čazmi so 31. maja 1945 iz kolone izločili onemogle in jih vkrcali v vozila. Potem je bilo iz smeri, kamor so jih odpeljali, slišati strele. V to vozilo bi moral iti tudi njegov kolega Seifert, vendar mu je Primožić pomagal nadaljevati pot in mu tako rešil življenje. Pozneje je Seifert kot zvezni kapetan vodil jugoslovansko vaterpolsko reprezentanco. Na olimpijskih igrah v Ciudad de México leta 1968 jo je popeljal do zlate medalje. Bil je trener ekipe *Mladosti*, ki je pod njegovim vodstvom osvojila štiri naslove klubskega evropskega prvaka.

Primožić se je po diplomi in specializaciji zaposlil v Zdravstvenem domu Samobor, blizu Zagreba. Kot dol-

Zagrebački plivači: Primožić, Stiegler i Sertić.
Zagrebački plavalci: Primožić, Stiegler in Sertić.

zdravlja u Hrvatskoj. Posebno su bili uspješni u preventivnoj medicini. Podaci o smrtnosti novorođenčadi pokazali su da je dosegnut vrhunski uspjeh u rangu najuspješnijih zemalja u Europi. Bio je i priznati povjesničar medicine. Umirovljen je 1989. Sa suprugom Zorom, rođ. Kraljić, imao je dvije kćeri: Snježanu Geering, modnu kratoricu i Zvezdanu Domin, bankovnu službenicu.

Izv.: Arhiva obitelji Domin iz Samobora.

Lit.: "Već prvog dana prvenstva Zagreba.... Novi plivački rekordi", *Gospodarstvo* br. 279, Zagreb, 13. kolovoza 1944.; *Tko je tko u hrvatskoj medicini / Who is who in Croatian medicine*, Zagreb, 1994.; S. Jerman, "Dr. Anton Primožič: Šolnik, profesor, nadzornik", *Novi odmev* br. 22, Zagreb, svibanj 2004.; S. Jerman, "Dr. Aleksandar Primožič: Strokovnjak za pomorsko pravo in poliglot", *Novi odmev* br. 23, Zagreb, rujan 2004.; S. Jerman, "Dr. Damir Primožič: Zdravnik, organizator, zgodovinar in specialist medicine dela", *Novi odmev* br. 25, Zagreb, ožujak, 2005.; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006.; E. Hemar, "Prim. Damir Primožič i njegovi preci", *Liječničke novine* br. 139, Zagreb, 2015.

JOSIP VOGRINC - Joža

(Brdovec kod Zaprešića, 23. III. 1924. – Zagreb, 10. VII. 1988.)

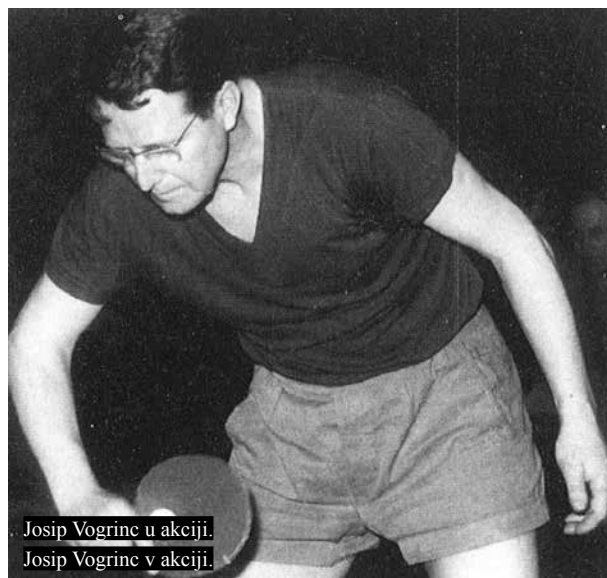
Rođen je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Njegov otac Josip bio je rodom iz naselja Kočice u Općini Žetale, a majka Barbara, rođ. Martinko, bila je iz Zaprešića. Josip mlađi se s obitelji 1937. preselio u Zagreb, jer mu je otac koji je bio željezničar dobio službeni premještaj.

Izučio je tipografski zanat u Zagrebu, a poslije je bio i na dodatnoj radnoj specijalizaciji u Belgiji. Zaposlio se sa 17 godina i radni vijek je proveo u Grafičkom zavodu Hrvatske do umirovljenja.

Sportsku karijeru započeo je 1938. kao član Stolnoteniske sekcije Omladinskog sportskog društva *Mladost*, čije se sjedište nalazilo u naselju Knežija na zagrebačkoj Trešnjevci. Igrati je počeo zajedno s Aleksandrom Valkovićem - Šandorom (rođen 1924. u Zagrebu. Sada živi u njemačkom gradu Saarbrückenu), koji mu je kasnije postao veliki prijatelj i nerazdvojni stolnoteniski partner.

S Valkovićem je pred rat prešao u konkurentski zagrebački TTC, a nakon uspostave NDH u travnju 1941., postali su članovi Prvog hrvatskog stolnoteniskog kluba (I. HSTK-a) iz Zagreba. Za vrijeme NDH Vogrinc se afirmirao kao jedan od najboljih hrvatskih stolnotenisača mlađe generacije. Za stolnotenisku reprezentaciju Hrvatske debitirao je 1942. u Zagrebu na natjecanju sa Slovačkom. Svoj prvi veći uspjeh ostvario je 1943. kada je postao prvak Zagreba pojedinačno i u parovima sa Šandorom Valkovićem. Na Prvenstvu Hrvatske 1944. bio je prvi ekipno s I. HSTK-om (uz Valkovića i Finka), te drugi u parovima s Valkovićem. Na kraju 1944. bio je u izboru najboljih hrvatskih sportaša, koji su proveli list Hrvatski šport i dnevnik *Gospodarstvo*, uvršten među stolnotenisačima na drugo mjesto, iza Slavka Crnića iz *Uranije*.

Po završetku II. svjetskog rata nastavio se u novoj Jugoslaviji baviti sportom. Postao je član zagrebačke *Lokomotive*, gdje je uz stolni tenis igrao i nogomet a bavio se i odbojkom. Potom je za vrijeme služenja vojnog roka nastupao za beogradski *Partizan*. Nakon povratka u Zagreb postao je član *Milicionera* i od 1948. *Borca*. Godine 1951. fuzionirali su se klubovi *Grafičar* i *Borac*. Od tada do 1960. nastupao je za *Grafičar* koji se potom fuzionirao sa *Zagrebom* i nastao je Grafički stolnoteniski klub *Zagreb*. Kao kapetan je igrao za GSTK *Zagreb* do 1966. Pri kraju karijere, za vrijeme radne specijalizacije, igrao je i nekoliko sezona u Belgiji kada je već bio u petom desetljeću života.

goletni upravnik je to ustanovo pripeljal do statusa najuspešnejšega zdravstvenega doma na Hrvaškem. Posebej uspešen je bil v preventivni medicini. Po podatkih o smrtnosti novorojenčkov je dosegel raven najuspešnejših držav v Evropi. Bil je tudi priznan zgodovinar medicine. Upokojil se je leta 1989. S soprogo Zoro, roj. Kraljić, sta imela dve hčerki: Snježano Geering, modno oblikovalko, in Zvezdano Domin, bančno uradnico.

Vir: Arhiv družine Domin iz Samoborja.

Lit.: Već prvog dana prvenstva Zagreba.... Novi plivački rekordi, *Gospodarstvo* št. 279, Zagreb, 13. avgust 1944; *Tko je tko u hrvatskoj medicini / Who is who in Croatian medicine*, Zagreb, 1994; S. Jerman, Dr. Anton Primožič: Šolnik, profesor, nadzornik, *Novi odmev* št. 22, Zagreb, maj 2004; S. Jerman, Dr. Aleksandar Primožič: Strokovnjak za pomorsko pravo in poliglot, *Novi odmev* št. 23, Zagreb, september 2004; S. Jerman, Dr. Damir Primožič: Zdravnik, organizator, zgodovinar in specialist medicine dela, *Novi odmev* št. 25, Zagreb, marec 2005; A. Negro, *Športsko plivanje u Zagrebu do 1941. godine*, Zagreb, 2006; E. Hemar, Prim. Damir Primožič i njegovi preci, *Liječničke novine* št. 139, Zagreb, 2015.

JOSIP VOGRINC - Joža **(Brdovec pri Zaprešiću, 23. 3. 1924–Zagreb, 10. 7. 1988)**

Rodil se je v slovensko-hrvaški družini. Njegov oče Josip je bil po rodu s Kočic v občini Žetale, mati Barbara, roj. Martinko, pa iz Zaprešića. Oče je bil železničar. Leta 1937 je bil premeščen v Zagreb, kamor se je z njim preselila vsa družina.

Josip mlajši se je v Zagrebu izučil za tipografa, dodatno se je izobraževal v Belgiji. Zaposlil se je pri 17 letih in do upokojitve delal v Grafičnem zavodu Hrvaške.

Športno kariero je začel leta 1938 kot član namiznoteniške sekcije Mladinskega športnega društva *Mladost*, ki je imelo sedež v naselju Knežija na zagrebški Trešnjevki. Igrati je začel skupaj z Aleksandrom Valkovićem - Šandorom (rojenim leta 1924 v Zagrebu, zdaj živečim v nemškem mestu Saarbrücknu). Postala sta velika prijatelja in nerazdružljiva namiznoteniška partnerja.

Z Valkovićem sta pred vojno prestopila v konkurenčni zagrebški namiznoteniški klub. Po ustanovitvi NDH aprila 1941 sta postala člana Prvega hrvaškega namiznoteniškega kluba (I. HSTK) iz Zagreba. Med NDH se je Vogrinc uveljavil kot eden od najboljših hrvaških namiznoteniških igralcev mlajše generacije. Za hrvaško namiznoteniško reprezentanco je debitiral leta 1942 v Zagrebu, na tekmovanju s Slovaško. Prvi večji uspeh je dosegel leta 1943, ko je postal prvak Zagreba posamično in v dvojicah z Valkovićem. Na prvenstvu Hrvaške leta 1944 je bil prvi ekipno s I. HSTK (ob Valkoviću in Finku) ter drugi v dvojicah z Valkovićem. Ob koncu leta 1944 je bil po izboru časopisov *Hrvaški šport* in *Gospodarstvo* uvrščen med najboljše hrvaške športnike, in sicer kot drugi najboljši namiznoteniški igralec, za Slavkom Crnićem iz *Uranije*.

Ekpa *Grafičara* 1955. godine. S lijeva: Aleksandar Valković, Zdenko Uzorinac i Josip Vogrinc.

Ekpa *Grafičarja* leta 1955. Z leve: Aleksandar Valković, Zdenko Uzorinac in Josip Vogrinc.

Tudi po koncu druge svetovne vojne se je ukvarjal s športom. V novi Jugoslaviji je postal član zagrebške *Lokomotive*, kjer je poleg namiznega tenisa igral tudi nogomet in odbojko. Med služenjem vojaškega roka je nastopal za beograjski *Partizan*. Po vrnitvi v Zagreb je postal član *Milicionerja*, ki se je leta 1948 preimenoval v *Borac*. Klub se je leta 1951 združil z *Grafičarjem* in deloval pod tem imenom. Leta 1960 je spet prišlo do spremembe: *Grafičar* se je z *Zagrebom* združil v Grafični namiznoteniški klub *Zagreb* (GSTK). Vogrinc je za GSTK *Zagreb* kot kapetan ekipe igral do leta 1966. Pri koncu kariere, ko je bil na delovni specializaciji v Belgiji, je nekaj sezon igral tudi v tej državi, in to že v petem desetletju življenja.

U razdoblju od 1947. do 1962. bio je stalno među tri najbolja hrvatska igrača, uz Žarka Dolinara i Zdenka Uzorinca te poslije i Željka Hrbuda, a ujedno je bio i među najboljima u Jugoslaviji. Bio je visok i snažan sportaš. U mlađim godinama igrao je kao obrambeni igrač s jako rezanim lopticama. Kasnije je kompletirao igru, a početkom 1960-ih godina među prvima u Europi izvodio je topspin udarce.

Prvak Jugoslavije bio je ukupno 11 puta: u parovima: sa Ž. Dolinarom 1952./53, J. Gabrićem 1955./56., Ž. Hrbudom 1957./58. i 1958./59. te sa Z. Uzorincem 1960./61. u mješovitim parovima s D. Nikolić 1953./54. i 1958./59 te sa Z. Urek 1954./55; kao i ekipno s *Borcem* 1950., *Grafičarom* 1953./54. i sa *Zagrebom* 1960./61. Bio je član ekipe *Grafičara* koja je nakon fuzije s *Borcem* 1951. osvojila naslov prvaka države, ali im je naknadno Stolnoteniski savez Jugoslavije (STSJ) zbog navodno nepravilne fuzije taj naslov oduzeo i dodijelio ga ekipi *Spartaka* iz Subotice, što je bila velika nepravda. U pojedinačnoj konkurenciji Vogrinc je četiri puta postao viceprvak države: 1947., 1953./54., 1954./55. i 1959./60. Na republičkim prvenstvima Hrvatske bio je pobjednik čak 27 puta u raznim disciplinama, a od toga po sedam puta u pojedinačnoj i parovnoj konkurenciji od sezone 1949./50. do 1959./60.

Svoj najveći klupski uspjeh ostvario je u sezoni 1961./62. kada je kao kapetan s ekipom *Zagreba*, uz suigrače Zdenka Uzorinca i Željka Hrbuda, osvojio Kup europskih prvaka. Taj veliki uspjeh ostvaren je u Budimpešti kad je u natjecanju s domaćim klubom *Vörös Meteor* upravo Vogrinc postigao odlučujuću petu pobjedu za rezultat 5:4. Tako je *Zagreb* postao prvi klub u svome gradu, u Hrvatskoj i u tadašnjoj Jugoslaviji, koji je postao službeni prvak Europe u nekom sportu, što je bio izniman pothvat.

Posebna su priča Vogrinčeve igre za reprezentaciju Jugoslavije. Od 1947. do 1962. nastupio je 97 puta za izabranu državnu reprezentaciju. Sudjelovao je na devet svjetskih i tri europska prvenstva. Najveći uspjeh ostvario je 1951. u Beču kada je s reprezentacijom osvojio ekipnu brončanu medalju. Na Europskom prvenstvu 1960. osvojio je pred domaćom publikom u Zagrebu još jednu broncu u parovima sa Švedaninom Tonyem Larssonom. Najveći „peh“ imao je na Svjetskom prvenstvu 1957. u Štokholmu, kada je u pojedinačnom dijelu turnira vodio protiv svjetskog prvaka Ichira Ogimure iz Japana 2:0 u setovima, a potom mu je u petom setu pri 20:15 nedostajao samo jedan bod za veliku pobjedu, ali nažalost je izgubio. Na istom prvenstvu došao je sa suigračem Žarkom Dolinarom do četvrt-finala i među osam najboljih svjetskih parova. Na tri SP-a 1950., 1952. i 1956. nije mogao igrati, jer reprezentacija nije sudjelovala zbog financijskih problema.

Osvojio je veći broj značajnih međunarodnih turnira, ali je i mnogo puta izgubio u finalu pa je prozvan „vječni drugi“. Bio je pojedinačni pobjednik Međunarodnog prvenstva Jugoslavije 1958. u Zagrebu, što je osobno smatrao svojim najvećim uspjehom zbog jake konkurencije. Pobijedio je i na međunarodnom turniru u Moskvi 1961. Na MP-u SR Njemačke bio je prvi u parovima 1954. i 1960. sa Vilimom Harangozom te u mješovitim parovima 1955. s Helen Elliot iz Škotske. Uz navedene, osvajao je i razne druge turnire. Veliko priznanje za dugogodišnje kvalitetne nastupe dobio je 1960. kada je pozvan na turneju reprezentacije Europe po Japanu i tada je uspješno igrao protiv najboljih svjetskih igrača.

Na europskoj rang-listi stolnotenisača 1958. bio je svrstan na sedmo mjesto, a na svjetskoj rang-listi 1957. bio

Reprezentativci Jugoslavije i Engleske 1953. u Zagrebu.
S lijeva: J. Leach, Ž. Dolinar, R. Bergmann i J. Vogrinc.
Jugoslovanski in angleški reprezentanti leta 1953 v Zagrebu.
Z leve: J. Leach, Ž. Dolinar, R. Bergmann in J. Vogrinc.

je dvanaesti. Na rang-listi najboljih igrača Jugoslavije ostvario je druga mjesta 1955./56., 1956./57., 1959./60. i 1960./61. a čak sedam puta nalazio se na trećoj poziciji u državi. Po završetku stolnoteniske karijere počeo je igrati tenis kao član prve ekipe Teniskog kluba *Trešnjevka* iz Zagreba. Bio je pojedinačni veteranski prvak Hrvatske te ekipni prvak Jugoslavije. Stolnim tenisom se bavio i kao trener kadeta i juniora *Zagreba* i *Mladosti*. Sudjelovao je i na veteranskim natjecanjima u stolnom tenisu, a posljednji nastup imao je na Veteranskom svjetskom prvenstvu 1988. u Zagrebu.

Med letoma 1947 in 1962 je bil med tremi najboljšimi hrvaškimi namiznoteniškimi igralci, poleg Žarka Dolinarja in Zdenka Uzorinca ter kasneje Željka Hrbude, hkrati pa je bil tudi med najboljšimi v Jugoslaviji. Bil je visok in močan športnik. V mlajših letih je igral kot obrambni igralec z močno rezanimi žogicami. Pozneje se je izpopolnil v igri in na začetku 60. let med prvimi v Evropi uporabljal tospin udarce.

Prvak Jugoslavije je bil skupaj enajstkrat: v dvojicah z Ž. Dolinarjem v sezoni 1952/53, z J. Gabrićem v sezoni 1955/56, z Ž. Hrbudom v sezonah 1957/58 in 1958/59 ter z Z. Uzorincem v

sezoni 1960/61, pa v mešanih dvojicah z D. Nikolić v sezonah 1953/54 in 1958/59 ter z Z. Urek v sezoni 1954/55, a tudi ekipno z *Borcem* leta 1950, *Grafičarjem* v sezoni 1953/54 in *Zagrebom* v sezoni 1960/61. Bil je član ekipe *Grafičarja*, ki je po združitvi z *Borcem* leta 1951 osvojila naslov državnega prvaka. Namiznoteniška zveza Jugoslavije jim je kasneje naslov odvzela, in sicer zaradi domnevno nepravilnega postopka združitve, in ga dodelila ekipi *Spartaka* iz Subotice, kar je bila velika krivica. V posamični konkurenci je bil Vogrinc štirikrat državni podprvak, in sicer leta 1947 ter v sezonah 1953/54, 1954/55 in 1959/60. Na republiških prvenstvih Hrvaške je kar 27-krat zmagal v različnih disciplinah, od tega po sedemkrat posamično in v dvojicah med sezonama 1949/50 in 1959/60.

Največji klubski uspeh je dosegel v sezoni 1961/62, ko je kot kapetan z ekipo *Zagreba*, ob soigralcih Zdenku Uzorincu in Željku Hrbudu, osvojil pokal evropskih prvakov. Ta velik uspeh je dosegel v Budimpešti, ko je na tekmovanju z domačim klubom *Vörös Meteor* prav Vogrinc dosegel odločilno peto zmago za rezultat 5 : 4. Tako je *Zagreb* postal prvi zagrebški, hrvaški in jugoslovanski klub z naslovom evropskega prvaka v nekem športu, kar je bil izjemen dosežek.

Posebno poglavje je Vogrinčevo nastopanje za jugoslovansko reprezentanco. Med letoma 1947 in 1962 je za državno reprezentanco nastopil 97-krat. Sodeloval je na devetih svetovnih in treh evropskih prvenstvih. Največji uspeh je dosegel leta 1951 na Dunaju, ko je z reprezentanco osvojil ekipno bronasto medaljo. Na evropskem prvenstvu leta 1960 je pred domačim občinstvom v Zagrebu dobil še eno bronasto medaljo v dvojicah s Švedom Tonyjem Larssonom. Največjo smolo je imel na svetovnem prvenstvu leta 1957 v Stockholmu, ko je v posamičnem delu turnirja vodil proti svetovnemu prvaku Ichiru Ogimuri iz Japonske z 2 : 0 v nizih, potem pa mu je v petem nizu pri 20 : 15 manjkala samo ena točka za veliko zmago, a je na žalost izgubil. Na istem prvenstvu sta s soigralcem Žarkom Dolinarjem prišla do četrtfinala in med osem najboljših dvojic na svetu. Na treh svetovnih prvenstvih, leta 1950, 1952 in 1956, ni mogel igrati, saj se jih reprezentanca zaradi finančnih težav ni udeležila.

Osvojil je več pomembnih mednarodnih turnirjev, a tudi večkrat izgubil v finalu, zaradi česar so ga razglasili za »večno drugega«. Bil je posamični zmagovalec mednarodnega prvenstva Jugoslavije leta 1958 v Zagrebu, kar je osebno doživljal kot svoj največji uspeh, zaradi močne konkurence. Zmagal je tudi na mednarodnem turnirju v Moskvi leta 1961. Na mednarodnem prvenstvu v ZR Nemčiji je bil prvi v dvojicah leta 1954 in 1960 z Vilimom Harangozo ter v mešanih dvojicah leta 1955 s Helen Elliot iz Škotske. Veliko priznanje za dolgoletno kakovostno nastopanje je bilo povabilo na turnejo reprezentance Evrope po Japonski leta 1960. Takrat je uspešno igral proti najboljšim igralcem na svetu.

Na evropski lestvici namiznoteniških igralcev leta 1958 je bil uvrščen na sedmo mesto, na svetovni lestvici leta 1957 je bil dvanajsti. Na lestvici najboljših igralcev Jugoslavije je zasedel drugo mesto v sezonah 1955/56, 1956/57, 1959/60 in 1960/61, kar sedemkrat pa je bil tretji v državi.

Po koncu namiznoteniške kariere je začel igrati tenis kot član prve ekipe Teniškega kluba *Trešnjevka* iz Zagreba. Kot veteran je postal posamični prvak Hrvaške in ekipni prvak Jugoslavije. Z namiznim tenisom se je ukvarjal kot trener kadetov in mladincev *Zagreba* in *Mladosti*. Sodeloval je tudi na veteranskih tekmovanjih v namiznem tenisu, zadnjič pa je nastopil na veteranskem svetovnem prvenstvu leta 1988 v Zagrebu.

Reprezentacija Evrope na susretu s Japonom 1960. u Tokiju. Prvi s desna je Vogrinc.
Reprezentanca Evrope na srečanju z Japonsko leta 1960 v Tokiu. Prvi z desne je Vogrinc.

Za postignute rezultate stekao je zvanje zaslužnog sportaša Jugoslavije. Povodom 40 godina STSJ-a dobio je 1968. Spomen-plaketu. Dobitnik je Trofeja Stolnoteniskog saveza Hrvatske 1968. te većeg broja drugih priznanja. Njemu u čast jedna ulica u naselju Jarun nosi ime Josipa Vogrinca.

Do zadnjega dana života ostao je vezan uz sport. Preminuo je od srčanog udara na teniskom terenu u 65. godini života i pokopan je na gradskom groblju Miroševac u Zagrebu. U njegovom Zaprešiću održava se tradicionalni Memorijalni turnir "Josip - Joža Vogrinc". Ostao je zapamćen kao izuzetno pošten sportaš, koji nikada tijekom karijere nije bio opomenut, te kao vrlo skroman i samozatajan čovjek.

Izv.: Autorova arhiva.

Lit.: Z. Uzorinac, *Od Londona do Sarajeva*, Zagreb, 1973.; Z. Uzorinac, *60 godina Stolnog tenisa u Jugoslaviji*, Ljubljana 1988.; Z. Uzorinac, *Stolnoteniske legende*, Bjelovar, 1999.; Z. Uzorinac, *50 godina Stolnoteniski klub Večernji list*, Bjelovar, 1999.; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingić*, Zagreb, 2003.

JOSIP TOMC - Joža **(Karlovac, 15. VIII. 1925. – Zagreb, 17. VIII. 1999.)**

Josip Tomc

Rođen je u slovenskoj obitelji porijeklom iz Bele Krajine. Njegov otac Josip bio je rodom iz okolice Črnomlja, a majka Amalija, rođ. Kure, iz naselja Grm pri Podzemlju u Općini Metlika.

Josip - Joža odrastao je u karlovačkom naselju Banija. U ranoj mladosti pridružio se Savezu komunističke omladine Jugoslavije te je bio sekretar Okružnog komiteta karlovačke organizacije SKOJ-a. Nakon ratnog sloma Kraljevine Jugoslavije na proljeće 1941. i uspostave NDH napustio je kao 16-godišnjak školovanje te se pridružio partizanima i pokretu NOB-a na širem području Žumberka.

Po završetku II. svjetskog rata bio je aktivan u društveno-političkom životu te je obnašao brojne značajne dužnosti u Hrvatskoj i tadašnjoj Jugoslaviji. Nastavio je školovanje prekinuto zbog odlaska u rat i završio je gimnaziju te Višu partijsku školu „Đuro Đaković“ u Beogradu. Uz to je apsolvirao pravo.

Kao društveno-politički radnik bio je predsjednik Narodnog odbora kotara Karlovac 1952. – 1960. Potom je od 1961. do 1963. bio državni podsekretar za saobraćaj i veze Saveznog izvršnog vijeća u Beogradu. Bio je i republički podsekretar za saobraćaj i veze SR Hrvatske. U više mandata bio je poslanik Saveznog vijeća i Društveno-političkog vijeća Savezne skupštine SFRJ. Od 1972. do odlaska u mirovinu 1980. obnašao je dužnost generalnog direktora Željezničko transportnog poduzeća (ŽTP) iz Zagreba. Niz godina je bio organizacioni sekretar Komunističke partije Zagreba. Razvoju Karlovca dao je doprinos rješavanjem prometnih problema, pogotovo izgradnjom željezničkih nadvožnjaka. U Zagrebu je 1970-ih godina postao prvi predsjednik obnovljenog Društva Karlovčana.

Kao sportski djelatnik bio je aktivan u razdoblju od gotovo četrdeset godina. U prosincu 1945. na izvanrednoj skupštini Fiskulturnog društva *Mladost* iz Karlovca izabran je za člana Nadzornog odbora. Godine 1951. postao je potpredsjednik Gimnastičkog saveza Hrvatske. Kao predsjednik NO kotara Karlovac, primio je 1957. olimpijskog pobjednika u bacanju kladiva, Harolda Connolya iz SAD-a, koji je tad posjetio svog atletičarskog prijatelja Krešimira Račića te je tom prigodom održao predavanje u dvorani kina Edison u Karlovcu.

Tomc se preselio u Zagreb sredinom 1960-ih godina i uključio se u rad Sportskog društva *Lokomotiva* u kojem je obnašao dužnost predsjednika cijelog Društva i rukometnog kluba.

Najveći doprinos kao sportski djelatnik dao je u auto-moto organizacijama. U Auto-moto savezu Jugoslavije (AMSJ) bio je član Saveznog odbora 1963. – 1966. i Izvršnog odbora 1968. – 1974. te predsjednik Predsjedništva

Z doseženimi rezultati si je pridobil naziv zaslužnega športnika Jugoslavije. Ob 40-letnici Namiznoteniške zveze Jugoslavije je leta 1968 prejel spominsko plaketo. Med drugim je bil dobitnik odličja Namiznoteniške zveze Hrvaške leta 1968. Ena od ulic v zagrebškem naselju Jarun nosi ime Josipa Vogrinca.

Do zadnjega dne življenja je ostal povezan s športom. Umrl je za srčno kapjo na teniškem igrišču v 65. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču Miroševac v Zagrebu. V njegovem Zaprešiću poteka tradicionalni spominski turnir Josipa Vogrinca - Joža. Zpomnili so si ga kot izjemno poštenega športnika, ki v vsej karieri ni bil niti enkrat kaznovan, ter kot zelo skromnega in neizstopajočega človeka.

Vir: Avtorjev arhiv.

Lit.: Z. Uzorinac, *Od Londona do Sarajeva*, Zagreb, 1973; Z. Uzorinac, *60 godina Stolnog tenisa u Jugoslaviji*, Ljubljana 1988; Z. Uzorinac, *Stolnoteniske legende*, Bjelovar, 1999; Z. Uzorinac, *50 godina Stolnoteniski klub Večernji list*, Bjelovar, 1999; Z. Uzorinac, *Zagrebački pingić*, Zagreb, 2003.

JOSIP TOMC - Joža

(Karlovec, 15. 8. 1925–Zagreb, 17. 8. 1999)

Rojen je bil v slovenski družini iz Bele krajine. Njegov oče Josip je bil po rodu iz okolice Črnomlja, mati Amalija, roj. Kure, iz Grma pri Podzemlju v občini Metlika.

Joža, kot so ga klicali, je odraščal v karlovškem naselju Banija. V zgodnji mladosti se je pridružil Zvezi komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ) in postal sekretar okrožnega komiteja karlovške organizacije SKOJ. Po vojaškem zlomu Kraljevine Jugoslavije in ustanovitvi NDH spomladi 1941 je kot 16-letnik zapustil šolo in odšel v partizane. Deloval je v narodnoosvobodilnem gibanju na območju Žumberka (Gorjancev).

Po koncu druge svetovne vojne je bil aktiven v družbeno-političnem življenju. Opravljal je številne pomembne funkcije na Hrvaškem in Jugoslaviji. Nadaljeval je tudi šolanje, ki ga je prekinil zaradi vojne. Končal je gimnazijo in Višjo partijsko šolo Đura Đakovića v Beogradu ter absolviral pravo.

Kot družbeno-politični delavec je bil med letoma 1952 in 1960 predsednik Ljudskega odbora okraja Karlovec. Med letoma 1961 in 1963 je bil državni podsekretar za promet in zveze Zveznega izvršnega sveta v Beogradu. Bil je tudi republiški podsekretar za promet in zveze Hrvaške. Več mandatov je bil delegat v zveznem in družbeno-političnem svetu Skupščine Jugoslavije. Od leta 1972 in vse do upokojitve leta 1980 je bil generalni direktor Železničarskega transportnega podjetja (ŽTP) iz Zagreba. Več let je bil organizacijski sekretar Komunistične partije Zagreba. K razvoju Karlovca je prispeval z reševanjem prometnih težav, zlasti z izgradnjo železniškega nadvoza. V Zagrebu je v 70. letih postal prvi predsednik obnovljenega Društva Karlovčanov.

Kot športni delavec je bil aktiven skoraj štirideset let. Decembra 1945 je bil na izredni skupščini Fizikalnega društva *Mladost* iz Karlovca izvoljen za člana nadzornega odbora. Leta 1951 je postal podpredsednik Gimnastične zveze Hrvaške. Kot predsednik Ljudskega odbora okraja Karlovec je leta 1957 sprejel olimpijskega zmagovalca v metu kladiiva Harolda Connolyja iz ZDA, ki je takrat obiskal svojega atletskega prijatelja Krešimirja Račića in predaval v dvorani kina Edison v Karlovcu.

Tomc se je sredi 60. let preselil v Zagreb in vključil v delo Športnega društva *Lokomotiva*; bil je predsednik tega društva in Rokometnega kluba *Lokomotiva*.

Njegov največji prispevek k športu je bilo delovanje v avtomobilističnih organizacijah. V Avto-moto zvezi

AMSJ-a 1979. – 1983. U Auto-moto savezu Hrvatske (AMSH) obnašao je dužnost predsjednika neprekidno od 1966. do 1980. Zanimljivo je da je u razdoblju druge Jugoslavije od 1945. do 1991. bio predsjednik s najdužim stažem u povijesti AMSH-a, s ukupno 14 godina stalnog mandata. Bio je i predsjednik Auto-moto društva u Jastrebarskom.

Za svoje djelovanje dobitnik je brojnih priznanja i nagrada. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. i Ordena zasluge za narod SFRJ. Dobio je Nagradu Grada Zagreba za područje privrede.

Njegova sestra Zora Tomc igrala je košarku kao članica *Željezničara* iz Karlovca.

Lit.: *Jugoslavenski savremenici Ko je ko u Jugoslaviji*, Beograd, 1970.; *40 godina AMSJ 1946 - 1986*, Beograd, 1986.; Z. Švegar, *Dva stoljeća športa u Karlovcu 1800. - 2000.*, Karlovac, 2001.; *Karlovački leksikon*, Karlovac, 2008.; S. Jerman, *Slovinci Karlovcu Karlovac Slovincima 1579. - 2009.*, Karlovac, 2012.

KARLO PAVLEŃ

(Zagreb, 9. I. 1926. – Zagreb, 11. VIII. 1987.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Antona rodom iz Prekope kod Krškog i majke Ane, rođ. Štel, iz Kostanjevice na Krki. Otac je po zanimanju bio stolar i radio je u zagrebačkoj Tvornici Janko Gredelj, a majka je bila domaćica. Imao je stariju sestru Ivanku, udanu Siročić.

Karlo je odrastao na zagrebačkoj Trešnjevci i izučio elektrovarilački zanat. Poput oca zaposlio se u Tvornici Janko Gredelj, koja je proizvodila željeznička vozila. U toj tvornici radio je sve do velike poplave 1964. Potom je prestao dolaziti na posao i bio bez stalnog zaposlenja do kraja života. Nije zasnovao svoju obitelj.

Veslati je počeo u mlađem dobnom uzrastu u *Uskoku* iz Zagreba. Sa članovima kluba trenirao je na rijeci Savi kao i svi tadašnji veslači u gradu. Izrastao je u 187 cm visokog i snažnog mladića koji je imao sve predispozicije za taj zahtjevni sport. Nakon proglašenja NDH u Zagrebu je djelovalo pet veslačkih klubova: *Gusar*, *Uskok*, *Trnje*, Hrvatski veslački klub (HVK) i Ženski veslački klub (ŽVK).

Prvi značajniji uspjeh ostvario je *Uskok* na Prvenstvu Hrvatske u Zagrebu, održanom u srpnju 1943. U četvercu slobodne gradnje s kormilarom, u kategoriji do 18 godina, bio je drugi iza tada vodećeg kluba *Gusar*. Taj rezultat je postigla posada u sastavu: D. Majnarić, K. Pavlenč, B. Pleše, H. Durbešić i kormilar Z. Košak. Krajem kolovoza iste godine nastupio je na prvoj Međunarodnoj regati održanoj u Zagrebu za vrijeme rata, na kojoj su sudjelovali mađarski i slovački klubovi. U disciplini osmerac slobodne gradnje (pomladak), veslači *Uskoka* osvojili su treće mjesto, iza *Gusara* i HVK-a. U toj posadi su veslali: D. Kovačević, I. Krčelić, S. Prebeg, E. Kozjak, V. Trampetić, H. Durbešić, K. Pavlenč, Đ. Jagatić i kormilar Z. Košak.

Nakon završetka II. svjetskog rata rasformirani su dotadašnji veslački klubovi. Članovi *Uskoka* postali su dio Veslačke sekcije Fiskulturnog društva studenata *Akademičar*. Pavlenč je 19. svibnja 1946. veslao na prvoj službenoj poslijeratnoj regati u Zagrebu, kao član posade osmerca *Akademičara*. Potom je s istom posadom sudjelovao i pobijedio na Međunarodnoj regati u poljskom Bydgoszczu. Krajem godine dolazi do fuzije *Akademičara* sa Omladinskim fiskulturnim društvom *Mladost*. Nakon fuzije tih dvaju klubova postala je od 1947. Veslačka sekcija *Mladosti* jedna od najuspješnijih u novoj državi.

Pod vodstvom Stjepana Župana, legendarnog trenera *Mladosti*, osvojio je Pavlenč u posadi četverca s kormilarom Prvenstvo Hrvatske i Jugoslavije, 1948. u Dubrovniku. Taj uspjeh su uz njega ostvarili Dragutin Husjak, Ivan Telismanić, Marko Horvatin i kormilar Pavao Sučić. Na istom republičkom prvenstvu u Dubrovniku bio je pobjednik i s posadom osmerca. Potom je kao član reprezentacije Jugoslavije sudjelovao na Olimpijskim igrama u Londonu. Uvršten je u posadu osmerca sastavljenu od veslača iz zagrebačkih i beogradskih klubova. Ispali su u 4. grupi prednatjecanja i ostali bez plasmata.

Jugoslavije je bil član zveznega odbora med letoma 1963 in 1966 ter izvršnega odbora med letoma 1968 in 1974 ter predsednik predsedstva med letoma 1979 in 1983. V Avto-moto zvezi Hrvaške je bil predsednik med letoma 1966 in 1980, nepretrgoma 14 let, kar je najdaljši predsedniški staž v zgodovini te organizacije do razpada Jugoslavije leta 1991. Bil je tudi predsednik Avto-moto društva Jastrebarsko.

Za svoje delovanje je prejel številna priznanja in nagrade. Je nosilec partizanske spomenice 1941 in reda za slug za narod Jugoslavije. Prejel je nagrado Mesta Zagreba za gospodarstvo.

Njegovega sestra Zora Tomc je igrala košarko kot članica *Željezničarja* iz Karlovca.

Lit.: *Jugoslovenski savremenici Ko je ko u Jugoslaviji*, Beograd, 1970; *40 godina AMSJ 1946 - 1986*, Beograd, 1986; Z. Švegar, *Dva stoljeća športa u Karlovcu 1800.- 2000.*, Karlovac, 2001; *Karlovački leksikon*, Karlovac, 2008; S. Jerman, *Slovinci Karlovcu Karlovac Slovincima 1579. - 2009.*, Karlovac, 2012.

KARLO PAVLENČ

(Zagreb, 9. 1. 1926–Zagreb, 11. 8. 1987)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Antonu po rodu iz Prekope pri Krškem in materi Ani, roj. Štel, iz Kostanjevice na Krki. Oče je bil po poklicu mizar. Delal je v zagrebški Tovarni Janka Gredlja. Mati je bila gospodinja. Imel je starejšo sestro Ivanko, poročeno Siročić.

Karlo je odraščal na zagrebški Trešnjevki. Izučil se je za elektrovarilca. Tako kot oče je delal v Tovarni Janka Gredlja, ki je izdelovala železniška vozila. V tej tovarni je bil zaposlen do velikih poplav leta 1964. Takrat je prenehal hoditi v službo in ostal brez redne zaposlitve vse do konca življenja. Ni si ustvaril družine.

Veslati je začel v deških letih v *Uskoku* iz Zagreba. S člani kluba je treniral na reki Savi, kot vsi takratni veslači v mestu. Zrasel je v 187 cm visokega in močnega fanta, ki je imel vse predispozicije za ta zahteven šport. Po razglasitvi NDH je v Zagrebu delovalo pet veslaških klubov: *Gusar*, *Uskok*, *Trnje*, Hrvaški veslaški klub (HVK) in Ženski veslaški klub (ŽVK). Prvi pomembnejši uspeh je *Uskok* dosegel na prvenstvu Hrvaške v Zagrebu julija 1943. V četvercu s krmarjem široke gradnje je bil v kategoriji do 18 let drugi, za takrat vodilnim klubom *Gusar*. Ta rezultat je dosegla posadka v postavi D. Majnarić, K. Pavlenč, B. Pleše, H. Durbešić in krmar Z. Košak. Konec avgusta istega leta je nastopil na prvi mednarodni regati med vojno v Zagrebu. Poleg hrvaških so sodelovali še madžarski in slovaški klubi. V disciplini osmerek široke gradnje (podmladek) so veslači *Uskoka* osvojili tretje mesto, za *Gusarjem* in HVK. V tej posadki so veslali: D. Kovačević, I. Krčelić, S. Prebeg, E. Kozjak, V. Trampetić, H. Durbešić, K. Pavlenč, Đ. Jagatić in krmar Z. Košak.

Po koncu druge svetovne vojne so bili veslaški klubi razpuščeni. Člani *Uskoka* so postali del veslaške sekcije Fizkulturnega društva študentov *Akademičar*. Pavlenč je 19. maja 1946 veslal na prvi uradni povojni regati v Zagrebu, kot član *Akademičarjevega* osmerca. Potem je z isto posadko sodeloval in zmagal na mednarodni regati v Bydgoszczu na Poljskem. Konec leta se je *Akademičar* združil z Mladinskim fizkulturnim društvom *Mladost*. Leta 1947 je veslaška sekcija *Mladosti* postala ena od najuspešnejših v novi državi.

Pod vodstvom Stjepana Župana, legendarnega trenerja *Mladosti*, je Pavlenč v četvercu s krmarjem osvojil prvenstvo Hrvaške

Članovi četverca bez kormilara *Mladosti* 1949. S lijeva: A. Debenjak, J. Vukšić, K. Pavlenč i D. Husjak.
Člani četverca bez krmarja *Mladosti* leta 1949. Z leve: A. Debenjak, J. Vukšić, K. Pavlenč in D. Husjak.

Veslači *Mladosti* 1949. u Vichyu. S lijeva stoje: Telesmanić, Luetić, Koman, Vukšić, Horvat, Pavlenč, Becić i Šeravić. Čuče: Husjak, Debenjak, trener Oreški, Gorišek i Matetić.

Veslači *Mladosti* leta 1949 v Vichju. Z leve stojijo: Telesmanić, Luetić, Koman, Vukšić, Horvat, Pavlenč, Becić in Šeravić. Čepijo: Husjak, Debenjak, trener Oreški, Gorišek in Matetić.

Početakom 1949. *Mladost* je formirala izvrsnu posadu četverca bez kormilara, u sastavu: Dragutin Husjak, Karlo Pavlenč, Jaromir Vukšić i Aleksandar Debenjak. Uz Karla Pavlenča u toj je posadi slovenskoga porijekla bio i diplomirani ing. šumarstva Aleksandar Debenjak (1927. – 2012.), rođak poznatog slovenskog akademskog slikara Rike Debenjaka. Ta je posada najprije postala republički prvak u Rijeci, a potom su superiorno osvojili i državno prvenstvo u Bledu, s 13 sekundi prednosti ispred budućih olimpijskih pobjednika iz splitskog *Gusara* (Bonačić, Valenta, Trojanović i Šegvić). Bili su favoriti za medalju na Europskom prvenstvu u Amsterdamu, održanom iste godine, ali im se dogodila velika nezgoda. Kako su imali problema sa svojim čamcem, posudili su iz Novog Sada istovjetni koji je pripadao klubu *Danubius*. Tijekom utrke u prednatjecanju počeo je taj čamac na krmi propuštati vodu, jer je bio oštećen u ratu i to ih je usporilo pa se nisu uspjeli plasirati u finale.

Nažalost, ta perspektivna, i u domaćim okvirima nepobjeđiva posada, rasformirana je 1950. jer je svaki klub prvenstveno htio imati jaki osmerac kao elitnu veslačku disciplinu. Pavlenč je kao član *Mladosti* pridonio i osvajanju ekipnog Prvenstva Jugoslavije 1948. u Dubrovniku i 1949. u Bledu, koje se računalo prema ukupnom broju osvojenih bodova svih posada jednog kluba na državnom natjecanju.

Godine 1952. prešao je s još nekoliko veslača iz Zagreba u Veslački klub *Mornar* iz Splita. *Mornar* je tada podržavala Jugoslavenska ratna mornarica pa je zato za djelovanje imao daleko bolje uvjete nego ostali klubovi. S posadom osmerca iz Splita postao je Pavlenč prvak Jugoslavije na natjecanju u Mariboru. Potom su sudjelovali na OI 1952. u Helsinkiju. Pobjedili su u 1. grupi prednatjecanja, ali su ispali u polufinalu nakon ponovljene utrke. U Helsinkiju su, uz Pavlenča, u osmercu nastupili: Stanko Despot, Dragutin Husjak, Branko Belačić, Ladislav Matetić, Boris Beljak, Vojko Šeravić, Vladimir Horvat i kormilar Zdenko Bego. Zanimljivo je da su ubrzo nakon Helsinkija veslači Jugoslavije sudjelovali na međudržavnom troboju protiv SR Njemačke i Austrije u Essenu. Nakon te regate većina jugoslavenskih veslača je odlučila emigrirati pa ih se u Jugoslaviju vratilo samo nekoliko.

Pavlenč je nakon povratka iz Splita u Zagreb pristupio u Veslački klub *Lokomotiva*. U tom je klubu ubrzo i završio svoju aktivnu sportsku karijeru i potom je kraće vrijeme bio pomoćni trener. Talentiran je bio i za druge sportove pa je ostao zapamćen i kao odličan igrač u takozvanom haklu, nogometnom natjecanju koje su svake godine nakon završetka sezone organizirali veslači *Mladosti*. Preminuo je nakon plućne bolesti u 62. godini života i pokopan je na zagrebačkom groblju Miroševac.

Izv.: Izjava nećakinje, Jasminke Bačić iz Zagreba; izjava i arhiva Jaromira Vukšića iz Zagreba.

Lit.: *Šport br. 30 (105)*, Zagreb, 24. i 25. srpnja 1943.; *Šport br. 35 (110)*, Zagreb, rujan 1943.; *50 godina Veslačkog saveza Jugoslavije*, Split, 1972.; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.; R. Starić, I. Juras i M. Justinijanović, *HAVK Mladost - Zagreb: 100 godina postojanja 1912. - 2012.*, Zagreb, 2012.

in Jugoslavije leta 1948 v Dubrovniku. Ta uspeh so poleg njega dosegli Dragutin Husjak, Ivan Telismanić, Marko Horvatin in krmar Pavao Sučić. Na istem republiškem prvenstvu v Dubrovniku je bil tudi zmagovalac s posadko osmerca. Kot član jugoslovanske reprezentance je sodeloval na olimpijskih igrah v Londonu. Uvrščen je bil v posadko osmerca, ki so jo sestavljali veslači iz zagrebških in beograjskih klubov. Izpadli so v 4. skupini predtekmovanja in ostali brez uvrstitve.

Na začetku leta 1949 so v *Mladosti* sestavili izvrstno posadko četverca brez krmarja. Sestavljali so jo Dragutin Husjak, Karlo Pavlenč, Jaromir Vukšić in Aleksandar Debenjak. Ta posadka je

Četverec bez kormilara u akciji. S lijeva: Husjak, Pavlenč, Vukšić i Debenjak.
Četverec bez krmarja u akciji. Z leve: Husjak, Pavlenč, Vukšić in Debenjak.

najprej postala republiški prvak na Reki, potem pa prepričljivo osvojila tudi državno prvenstvo na Bledu, s 13 sekundami prednosti pred bodočimi olimpijskimi zmagovalci iz splitskega *Gusarja* (Bonačić, Valenta, Trojanović in Šegvić). Bili so favoriti za medaljo na evropskem prvenstvu v Amsterdamu istega leta, vendar se jim je pripetila velika nezgoda. Ker so imeli težave s svojim čolnom, so si iz Novega Sada sposodili enakega, ki so ga uporabljali v klubu *Danubius*. Med predtekmovanjem je čoln začel puščati, ker je bil poškodovan v vojni. To jih je tako upočasnilo, da se jim ni uspelo uvrstiti v finale.

Na žalost so to perspektivno in v domačih okvirih nepremagljivo posadko leta 1950 razpustili, saj je hotel vsak klub za prvenstvo sestaviti močan osmerek, ki je veljal za elitno veslaško disciplino. Pavlenč je kot član *Mladosti* prispeval tudi k osvajanju ekipnega prvenstva Jugoslavije leta 1948 v Dubrovniku in leta 1949 na Bledu, v katerem so upoštevali skupni seštevek točk vseh posadk vsakega kluba na državnem tekmovanju.

Leta 1952 je s še nekaj veslači prestopil v Veslaški klub *Mornar* iz Splita. *Mornar* je takrat podpirala Jugoslovanska vojaška mornarica, zato je imel za delovanje daleč najboljše razmere. S posadko osmerca iz Splita je Pavlenč postal prvak Jugoslavije na tekmovanju v Mariboru. Sodelovali so tudi na olimpijskih igrah v Helsinkih leta 1952. Zmagali so v prvi skupini predtekmovanja, vendar so izpadli v repešažu za polfinale. V Helsinkih so poleg Pavlenča v osmercu nastopili: Stanko Despot, Dragutin Husjak, Branko Belačić, Ladislav Matetić, Boris Beljak, Vojko Šeravić, Vladimir Horvat in krmar Zdenko Bego. Zanimivo je, da so kmalu po Helsinkih jugoslovanski veslači sodelovali na meddržavnem troboju proti ZR Nemčiji in Avstriji v Essnu. Po tej regati je večina jugoslovanskih veslačev emigrirala, v Jugoslavijo se jih je vrnilo samo nekaj.

Pavlenč se je iz Splita vrnil v Zagreb in prestopil v Veslaški klub *Lokomotiva*. V tem klubu je kmalu tudi končal aktivno športno kariero, nato pa bil krajši čas pomožni trener. Nadarjen je bil tudi za druge športe. Bil je odličen na vsakoletnem haklu, kot so imenovali nogometno tekmovanje, ki so ga ob koncu sezone pripravili veslači *Mladosti*. Umrl je za pljučno boleznijo v 62. letu starosti. Pokopan je na zagrebškem pokopališču Miroševac.

Vira: Izjava nečakinje Jasminke Bačić iz Zagreba; izjava in arhiv Jaromirja Vukšića iz Zagreba.

Lit.: *Šport* št. 30 (105), Zagreb, 24. in 25. julij 1943; *Šport* št. 35 (110), Zagreb, september 1943; *50 godina Veslačkog saveza Jugoslavije*, Split, 1972; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007; R. Starić, I. Juras in M. Justinijanović, *HAVK Mladost - Zagreb: 100 godina postojanja 1912. - 2012.*, Zagreb, 2012.

BOŽIDAR KOMAC - Bobo

(Zagreb, 7. III. 1926. – Bela Crkva, Srbija, 14. VII. 2013.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Pavela rodom iz Gorice (Gorizie) u Italiji i majke Serafine, rođ. Pilko, iz Amstetena u Austriji. Majčin otac bio je željezničar koji se selio prema potrebama službe u Austro-Ugarskoj Monarhiji, pa je zbog toga bila rođena u mjestu kod Beča, a poslije se s obitelji preselila u Trst. Božidarovi roditelji su se upoznali u Trstu. Nakon završetka I. svjetskog rata i potpisivanja Rapalskog mirovnog sporazuma Kraljevini Italiji su pripali slovenski etnički prostori, a među njima Trst i Gorica. Potom se obitelj Božidarova oca preselila u slovenski Ptuj, a majčina obitelj je 1920. došla u Zagreb. Otac mu je u Zagrebu radio kao šef auto-garaže u domu zdravlja, a majka je bila domaćica. Imali su troje djece. Otac je mobiliziran u II. svjetskom ratu 1941. kada je Njemačka vojska napala Kraljevinu Jugoslaviju i poginuo je u Kumanovu u Makedoniji gdje je i pokopan.

Božidar Komac je u Zagrebu završio Realnu gimnaziju i Obrtnu školu Siemens te je stekao zvanje VKV tokara. Zaposlio se u radionici za popravak pisanih mašina. Godine 1941. upisao se u Aero klub *Zagreb* koji je imao modelarsku i jedriličarsku sekciju. Neposredno prije II. svjetskog rata osnovan je Jedriličarski centar u Svetoj Nedelji kraj Zagreba. Komac je i nakon početka rata i uspostave NDH redovno išao u Svetu Nedelju gdje je stekao prva letačka iskustva sa zrako-

plovnim jedrilicama bez motora, ali taj je Jedriličarski centar uništen u ljeto 1943. prilikom ratnih operacija. Za jedriličarstvo je zainteresirao i svoju mlađu sestru Brigitu Komac koja se kasnije bavila tim sportom.

Nakon rata završio je u novoj Jugoslaviji 1946. zrakoplovni tečaj jedriličarstva na aerodromu Borongaj u Zagrebu. Bio je u I. grupi II. odjeljenja jedriličara početnika zajedno s kasnije istaknutim zrakoplovcima Zdenkom Jurešom, Zvonimirom Rainom i drugima. Krajem 1948. Aero klub *Zagreb* dobio je odobrenje iz Beograda da može nekoliko svojih najtalentiranijih članova poslati na tečaj u Savezni jedriličarski centar na aerodromu Vršac u Banatu. Među odabranim polaznicima iz Zagreba bio je i Komac koji je nakon šest mjeseci u Vršcu završio tečaj i postao nastavnik jedriličarstva, kao najbolji polaznik u klasi. Nakon završetka tečaja namjeravao se vratiti u Zagreb, ali su mu ponudili mjesto nastavnika u Saveznom jedriličarskom centru. Tako se s 23 godine zbog posla nastanio u Vršcu i s vremenom je privremeni boravak postao stalni te je ostao živjeti u Vojvodini i Srbiji.

Od 1950. počeo je postizati zapažene rezultate na natjecanjima u zrakoplovnom jedriličarstvu kao član Saveznog vazduhoplovnog jedriličarskog centra Vršac. Na Prvenstvu Jugoslavije u klasi jednosjeda osvajao je prva mjesta 1953, 1955. i 1959. te druga mjesta 1950. i 1957. Kao državni reprezentativac ostvario je najveći međunarodni uspjeh na Svjetskom prvenstvu 1954. u Engleskoj. U klasi dvosjed osvojio je sa Zvonimirom Rainom iz Zagreba zlatnu medalju u jedrilici "Košava". Sletjeli su 75 milja (oko 121 km) od startne pozicije u dobro čuvanu vojnu bazu i izazvali paniku, jer ih nitko nije očekivao, a ni primijetio. To je bio najduži prelet na natjecanju i zasluženost su postali svjetski prvaci. Četiri godine poslije još jednom je nastupio na SP-u u Poljskoj i bio je četvrti u klasi slobodne jedrilice. Na tom je prvenstvu s jedrilicom "Meteor" postigao svjetski rekord u brzinskom preletu u trokutu od 300 km, preletjevši 530 km brzinom od 79,358 km/h. Ostvario je i tri državna rekorda u trokutu od 100, 200 i 300 km. Ukupno je u karijeri postigao 11 rekorda Jugoslavije od kojih dva ni do danas nisu srušena. Godine 1950. letio je od Rume do Skoplja 355 km i pritom dostigao visinu od 4600 m. Za taj je podvig, uz priznavanje državnog rekorda, dobio zlatnu C značku. Veliki uspjeh postigao je i s preletom od Vršca do Soluna u dužini od 500 km, koji je trajao 12 sati bez prestanka. Nakon što je 16. svibnja 1955. Međunarodna zrakoplovna federacija (FAI) uvela zlatnu C značku s tri dijamanta kao nagradu za postignute uspjehe, postao je 1957. drugi jedriličar iz Jugoslavije (nakon Z. Raina) koji je uspio steći uvjete za to najveće svjetsko priznanje. Aktivno se prestao natjecati 1959. kad su mu bile 33

Božidar Komac 1954. u Londonu.

Božidar Komac leta 1954 v Londonu.

BOŽIDAR KOMAC - Bobo

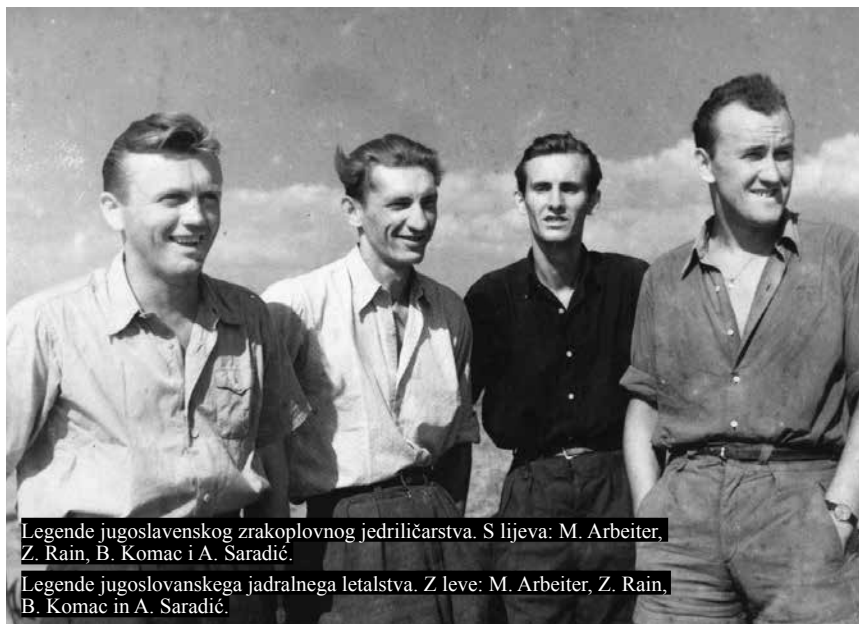
(Zagreb, 7. 3. 1926–Bela Crkva, Srbija, 14. 7. 2013)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Pavlu iz Gorice v Italiji in materi Serafini, roj. Pilko, iz Amstettna v Avstriji. Materin oče je bil železničar, ki so ga po potrebi premeščali po Avstro-Ogrski, zato se je rodila blizu Dunaja, vendar se je družina kmalu preselila v Trst, kjer so se pozneje tudi spoznali Božidarjevi starši. Po koncu prve svetovne vojne in podpisu Rapalske mirovne pogodbe je Kraljevini Italiji pripadel del slovenskega etničnega ozemlja, skupaj s Trstom in Gorico. Takrat se je družina Komac z Goriškega odselila na Ptuj, družina Pilko pa leta 1920 v Zagreb. Tam so se ustalili tudi Božidarjevi starši. Oče je bil vodja garaže v enem od zagrebških zdravstvenih domov, mati pa je bila gospodinja. Imela sta tri otroke. Očeta so med drugo svetovno vojno, leta 1941, ko je Nemčija napadla Jugoslavijo, mobilizirali. Ubit je bil v Kumanovu v Makedoniji, kjer je tudi pokopan.

Božidar Komac je v Zagrebu končal realno gimnazijo in Siemensovo obrtno šolo ter postal visokokvalificirani strugar. Zaposlil se je v delavnici za popravila pisalnih strojev. Leta 1941 se je včlanil v Aero klub *Zagreb*, ki je imel modelarsko in jadralno sekcijo. Tik pred drugo svetovno vojno so v Sveti Nedelji pri Zagrebu ustanovili jadralno središče, kamor je Komac redno zahajal tudi po začetku vojne in ustanovitvi NDH, vse do leta 1943, ko so med vojaškimi operacijami jadralno središče uničili. Tam si je nabral prve izkušnje z jadralnimi letali brez motorja. Za jadralstvo je navdušil tudi mlajšo sestro Brigito Komac, ki se je pozneje prav tako ukvarjala s tem športom.

Po vojni je v novi Jugoslaviji leta 1946 končal tečaj jadralnega letalstva na letališču Borongaj v Zagrebu. Bil je v prvi skupini drugega oddelka jadralcev začetnikov, skupaj s pozneje uspešnimi letalci Zdenkom Jurešo, Zvonimirjem Rainom in drugimi. Konec leta 1948 je Aero klub *Zagreb* dobil dovoljenje iz Beograda, da nekaj najbolj nadarjenih članov pošlje na tečaj v zvezno Središče jadralnega letalstva na letališču Vršac v Banatu. Med izbranci iz Zagreba je bil tudi Komac. Tečaj za učitelje jadralstva v Vršču je končal v šestih mesecih kot najboljši v razredu. Po koncu tečaja se je nameraval vrniti v Zagreb, vendar so mu ponudili delo učitelja v zveznem jadralnem središču. Tako se je pri 23 letih zaradi dela preselil v Vršac. Sprva začasno, a se je nato v Vojvodini oziroma Srbiji tudi ustalil.

Po letu 1950 je začel dosegati vidne rezultate na tekmovanjih v jadralnem letenju. Kot član zveznega središča jadralnega letalstva Vršac je na prvenstvu Jugoslavije v razredu enosedov osvojil prvo mesto leta 1953, 1955 in 1959 ter drugo mesto leta 1950 in 1957. Kot državni reprezentant je največji mednarodni uspeh dosegel na svetovnem prvenstvu leta 1954 v Angliji. Tam sta z Zvonimirjem Rainom iz Zagreba v razredu dvosedov v prostem preletu na cilj osvojila zlato medaljo. Z jadralnim letalom Košava sta poletela 75 milj (okoli 121 km) daleč in pristala v dobro varovani vojaški bazi. Sprožila sta pravi preplah, saj ju tam ni nihče ne pričakoval ne opazil. To je bil najdaljši prelet na tekmovanju. Zasluženost sta postala svetovna prvaka. Štiri leta pozneje je Komac še enkrat nastopil na svetovnem prvenstvu,

Legende jugoslovenskog zrakoplovnog jedriličarstva. S lijeva: M. Arbeiter, Z. Rain, B. Komac i A. Saradić.

Legende jugoslovenskega jadralnega letalstva. Z leve: M. Arbeiter, Z. Rain, B. Komac in A. Saradić.

in sicer na Poljskem, kjer je bil četrti v odprtem razredu. Na tem prvenstvu je z jadralnim letalom Meteor dosegel svetovni rekord v disciplini hitrost v trikotniku na 300 km, ko je 530 km preletel s hitrostjo 79,358 km/h. Postavil je tri državne rekorde v trikotniku, in sicer na 100, 200 in 300 km. Skupaj je v karieri postavil 11 rekordov Jugoslavije, dva še nista presežena. Leta 1950 je letel 355 km od Rume do Skopja in pri tem dosegel višino 4600 m. Za ta podvig je poleg priznanega državnega rekorda dobil tudi zlato C-značko. Velik uspeh je dosegel tudi s preletom od Vršca do Soluna v dolžini 500 km, ki je trajal 12 ur brez postanka. Leta 1957 je pos-

Komac pokraj jedrilice "Košava".
Komac ob jadrnici Košava.

a potom se zaposlio u privrednoj avijaciji. S kolegama je otišao u Tunis gdje je radio kao tehnička pomoć. Sudjelovao je na proslavi vjenčanja predsjednika države Habiba Burgibe. Tom prigodom je na počasnom letu i duž staze za mladence sipao iz aviona latice jasmína, od grada Tunisa do rodnog mjesta predsjednika. U Tunisu je ostao raditi na zaprašivanju poljoprivrednih zemljišta. Prilikom jednog leta udario je zbog naleta vjetra avionom u dalekovod visokog napona. Nakon pada aviona imao je višestruke prijelome i osam mjeseci je ležao u tuniškoj bolnici u gipsu. Zbog teških povreda više nije mogao dobiti dozvolu za letenje. Ipak je 1970. u SR Njemačkoj još jednom uspio letjeti zahvaljujući prijatelju koji mu je pomogao da to ostvari.

Godine 1971. ga je VSJ imenovao saveznim trenerom i kapetanom reprezentacije Jugoslavije na 13. svjetskom jedriličarskom prvenstvu koje je 1972. održano u Vršcu. Tijekom karijere je kao nastavnik, probni i profesionalni pilot te sportaš, u zraku proveo ukupno 1600 sati na 51. tipu jedrilica i 4500 sati na 30 tipova motornih aviona. Kao nastavnik letenja osposobio je više od 300 polaznika, jedriličara i motornih pilota iz zemlje i svijeta. Kad više nije letio, posvetio se pred kraj karijere svojoj prvoj ljubavi modelarstvu te je u svojoj radionici u Vršcu sam izrađivao modele.

Dobitnik je Plakete Franjo Kluz 1957., Ordena rada sa zlatnim vijencem SFRJ 1983. i Priznanja za vrhunska sportska ostvarenja Vazduhoplovnog saveza Vojvodine 1998. Godine 2008. na prijedlog Vazduhoplovnog saveza Srbije dobio je međunarodno priznanje FAI Air Sport Medal. Prema ostvarenim rezultatima jedan je od najuspješnijih sportskih zrakoplovaca u povijesti Jugoslavije i jedini zrakoplovac proglašen za sportaša godine 1957., u tadašnjoj državi koja je imala puno kvalitetnih sportaša.

U braku sa suprugom Katarinom rodila mu se kći Zorica koja danas živi u Australiji te sin Zlatko. Preminuo je u 88. godini života i pokopan je na gradskom groblju u Vršcu u kojem je proveo veći dio života.

Božidar Komac dobio je za života sva moguća priznanja u Jugoslaviji te je i danas u Srbiji slavljén kao jedan od najvećih zrakoplovaca u njihovoj povijesti. Jedino je zaboravljen u Hrvatskoj u kojoj je rođen i u kojoj se počeo baviti tim lijepim i zahtjevnim sportom. To je nažalost sudbina mnogih ljudi koji su otišli u druge sredine. Potekao je iz slovenske iseljeničke obitelji, a nakon raspada zajedničke države završio je, prema današnjim mjerilima, i sam u iseljeništvu. Da ga ipak nisu svi u njegovoj domovini zaboravili dokazuje uvrštenje njegova životopisa u ovu monografiju.

Njegova mlađa sestra Brigita Komac - Bijelić (Zagreb, 5. VII. 1929.), također se bavila zrakoplovstvom. Završila je gimnaziju u Zagrebu i potom radila kao ekonomistica. Od 1946. bila je članica Aero kluba *Zagreb* te je kao natjecateljica postizala državne rekorde. Imala je glavnu ulogu u kratkom filmu o zrakoplovstvu "Srebrna značka" iz 1954.

Izv.: Radio emisija "Sportski spomenar" autora Miroslava Nešića (razgovor s Božidarom Komcem), Radio-televizija Srbije, Beograd, 4. ožujka 2012; razgovor autora s Božidarom Komcem 2013., izjava i arhiva sestre Brigitte Komac - Bijelić iz Zagreba.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977.; Z. Jureša, "Sportska zrakoplovna aktivnost u Zagrebu 1945-1948.", *Povijest sporta br. 44*, Zagreb, ruján 1980.; R. Tonković, "Meteor ponovo leti", *Aero magazin br. 44*, Beograd, prosinac 2002. - siječanj 2003.

tal drugi jadralni letalec iz Jugoslavije (po Z. Rainu), ki je dosegel pogoje za najvišje svetovno priznanje – zlato C-značko s tremi diamanti. To priznanje je Mednarodna letalska zveza (FAI) uvedla 16. maja 1955. Tekmovati je nehal leta 1959, ko je imel 33 let. Takrat so namreč zaradi visokih stroškov v Vršču ukinili jadralno središče in vse dejavnosti preselili v Rumo.

V tradicionalnem izboru dnevnika Politika iz Beograda je bil leta 1957 izbran za najboljšega športnika Jugoslavije. Je dobitnik priznanja zlati orel leta 1957 in leta 1958; to odličje je najboljšim tekmovalcem v vseh kategorijah letalnega športa podeljevala Letalska zveza Jugoslavije. Z osvojitvijo naslova svetovnega prvaka si je pridobil naziv zaslužnega športnika Jugoslavije.

Do leta 1959 je bil učitelj jadralnega letenja v Vršču, potem pa se je zaposlil v gospodarstvu. Odšel je v Tunizijo, kjer je delal v letalski tehnični podpori. Sodeloval je na poročnem slavlju predsednika države Habiba Burgibe. V častnem preletu od Tunisa do predsednikovega rojstnega kraja je vzdolž ceste nad vozilo z mladoporočencema stresal cvetne liste vrtnic. V Tuniziji je sodeloval pri škropljenju kmetijskih zemljišč. Med nekim poletom je zaradi sunka vetra z letalom trčil v visokonapetostni daljnovod. Strmoglavljenje je preživel s hudimi poškodbami, zaradi večkratnih zlomov je osem mesecev ležal v mavcu v tuniški bolnišnici. Po poškodbah ni več mogel dobiti letalskega dovoljenja. Poletel je le še enkrat, leta 1970 v Nemčiji, ko mu je to željo pomagal izpolniti prijatelj.

Leta 1971 ga je Letalska zveza Jugoslavije imenovala za zveznega trenerja in kapetana jugoslovanske reprezentance na 13. svetovnem prvenstvu v jadralnem letalstvu, ki je leta 1972 potekalo v Vršču. Med kariero je kot učitelj, poskusni in poklicni pilot ter športnik v zraku preživel skupaj 1600 ur v 51 vrstah jadralnih letal ter 4500 ur v 30 vrstah motornih vozil. Kot učitelj letenja je usposobil več kot 300 udeležencev, jadralnih letalcev in motornih pilotov iz države in sveta. Ko ni več letel, se je posvetil svoji prvi ljubezni, modelarstvu. V delavnici v Vršču je sam izdeloval modele.

Je dobitnik plakete Franja Kluza leta 1957, reda dela z zlatim vencem Jugoslavije leta 1983 in priznanja za vrhunske športne dosežke Letalske zveze Vojvodine leta 1998. Leta 2008 je na predlog Letalske zveze Srbije dobil mednarodno priznanje FAI, letalsko športno medaljo. Po doseženih rezultatih je eden od najuspešnejših športnih letalcev v zgodovini Jugoslavije ter edini letalec, izbran za športnika leta (1957), in to v državi, ki je imela veliko dobrih športnikov.

S soprogo Katarino sta imela sina Zlatka in hčer Zorico, ki danes živi v Avstraliji. Umrli je v 88. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču v Vršču, kjer je preživel večji del življenja.

Božidar Komac je za življenja prejel vsa možna jugoslovanska priznanja, v Srbiji ga slavijo kot enega od največjih letalcev v zgodovini. Le na Hrvaškem, kjer se je rodil in začel ukvarjati s tem lepim in zahtevnim športom, so ga pozabili. To je na žalost usoda številnih uspešnih posameznikov, ki so odšli drugam. Izhajal je iz slovenske izseljenske družine, po razpadu skupne države pa je tudi sam – po današnjih merilih – končal v izseljenstvu. Da v svoji domovini ni povsem pozabljen, dokazuje uvrstitev njegovega življenjepisa v to monografijo.

Tudi njegova mlajša sestra Brigita Komac - Bijelić (Zagreb, 5. 5. 1929) se je ukvarjala z letalstvom. Končala je gimnazijo v Zagrebu in delala kot ekonomistka. Od leta 1946 je bila članica Aero kluba *Zagreb*. Kot tekmovalka je postavljala državne rekorde. Igrala je glavno vlogo v kratkem filmu o letalstvu *Srebrna značka* iz leta 1954.

Božidarova sestra Brigita Komac 1954. u Vršču.

Božidarjeva sestra Brigita Komac leta 1954 v Vršču.

Viri: Radijska oddaja Sportski spomenar avtorja Miroslava Nešića (pogovor z Božidarjem Komcem), RTV Srbije, Beograd, 4. marec 2012; avtorjev pogovor z Božidarjem Komcem leta 2013; izjava in arhiv sestre Brigitte Komac – Bijelić iz Zagreba.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977; Z. Jureša, *Sportska zrakoplovna aktivnost u Zagrebu 1945–1948*, *Povijest sporta* št. 44, Zagreb, september 1980; R. Tonković, *Meteor ponovo leti*, *Aero magazin* št. 44, Beograd, december 2002 - januar 2003.

ALFRED ŽIDAN - Fred (Zagreb, 10. X. 1928. – Zagreb, 19. XI. 2001.)

Rođen je u slovenskoj obitelji. Njegov otac Albert bio je rodom iz Brežica i majka Hana, rođ. Unger, iz Ljubljane. Njegovi roditelji su se upoznali u Sloveniji i potom doselili u Zagreb. Otac je bio činovnik u državnoj službi, a majka domaćica. Imao je i dvije godine starijeg brata Miroslava koji je za vrijeme II. svjetskog rata bio mobiliziran u njemačku vojsku, a u svibnju 1945., nakon što je preživio povlačenje vojske prema Bleiburgu, emigrirao je u Australiju i nije se više nikad vratio u Zagreb.

Alfred je odrastao u Koturaškoj ulici u Zagrebu. Završio je Srednju tehničku školu "Nikola Tesla" i potom diplomirao na Elektrotehničkom fakultetu. Bio je dugogodišnji zaposlenik i direktor Tehničke knjige iz Zagreba. Autor je i prevoditelj više stručnih knjiga i priručnika s tematikom elektrotehnike.

Ljubav prema planinarstvu počeo je pokazivati u ranoj mladosti. Godine 1946. postao je član Planinskog društva *Jesenice* u Sloveniji. Od osnutka 1948. bio je član Planinarskog društva *Zagreb* (danas Hrvatsko planinarsko društvo *Zagreb - Matica*). U srpnju 1969. inicirao je osnivanje Planinarskog društva *Vihor* u Zagrebu (sada HPD *Vihor*). Na Osnivačkoj skupštini *Vihora* u rujnu iste godine izabran je za predsjednika, a u prvi Upravni odbor su ušli: Ivica Marković, Ivica Mesić, Krešo Krauthacker i Marijana Radić. Dužnost predsjednika *Vihora* obavljao je u dva mandata od 1969. do 1973. te je postavio temelje tog društva koje djeluje sve do danas.

U svom višedesetljetnom bavljenju planinarstvom pokazao je veliku svestranost. Bio je pročelnik više stručnih sekcija PD-a *Zagreb*. Alpinistički tečaj položio je 1951. Djelovao je i kao skijaš, orijentacista i planinarski vodič. Specijalnost mu je bio zimski alpinizam. Bio je prvi zimski alpinistički instruktor u Hrvatskoj. Godine 1951. vodio je prvi pohod hrvatskih alpinista u visoko ledenjačko gorje. Potom je 1952. sudjelovao u pohodu planinara na Grossglockner u Austriji. Uspeo se na planine preko 4000 m visine: Mont Blanc u Francuskoj, Matterhorn u Švicarskoj i Italiji, Visoki atlas u Maroku te Kilimandžaro u Tanzaniji. Bio je poznat po izvanrednoj fizičkoj kondiciji i izdržljivosti. Preživio je na planinama razne nezgode, kao što je: pad od 300 m na Kočni, lavina ispod Krna i zimska olujna noć na Prenju 1953. kada je poginuo zagrebački alpinist Mladen Škreb.

Poseban podvig ostvario je u veljači 1973. kada je zajedno sa Zdravkom Cerajem (Stara Rača, 4. X. 1920. – Zagreb, 6. X. 2011.), sudionikom Olimpijskih igara 1952. u Helsinkiju u atletici, i Ivicom Mesićem (Zagreb, 19. I. 1952.) sudjelovao u ekspediciji *Vihora* nazvanoj "Velebit 73". Njih su trojica za deset dana na skijama prošli uzduž cijelog Velebita, u jednom potezu od Vratnika do Zrmanje. Takav podvig prije njih nitko nije uspio postići u hrvatskom planinarstvu. Članovi *Vihora* tu su akciju poduzeli povodom obilježavanja 100-godišnjice hrvatskog i jugoslavenskog planinarstva.

Zapažene uspjehe postigao je i u orijentacijskom trčanju kao jedan od pionira toga sporta na našem prostoru. Sudjelovao je na prvom pojedinačnom natjecanju održanom u Hrvatskoj. Bilo je to Otvoreno prvenstvo Zagreba, održano 2. lipnja 1963. na Ponikvama. Godine 1967. bio je uvršten u republičku reprezentaciju SR Hrvatske, koja je nastupila na međunarodnom natjecanju u Budimpešti. Najbolje rezultate ostvario je 1970. S ekipom *Vihora* (uz B. Pečkaja i I. Mesića) u rujnu je na Psunju postao prvak Hrvatske. U studenom je pobijedio na Sljemenu u memorijalnom natjecanju Ačkov kup, koje je od 1969. do 2002. organizirao *Vihor* u čast svog poginulog člana Stipice Mesića.

Alfred Židan

ALFRED ŽIDAN - Fred
(Zagreb, 10. 10. 1928–Zagreb, 19. 11. 2001)

Alfred Židan na Mont Blancu.
Alfred Židan na Mont Blancu.

Rodil se je v slovenski družini. Njegov oče Albert je bil po rodu iz Brežic, mati Hana, roj. Unger, iz Ljubljane. Njegovi starši so se spoznali v Sloveniji in se potem skupaj preselili v Zagreb. Oče je bil državni uradnik, mati pa gospodinja. Imel je dve leti starejšega brata Miroslava, ki je bil med drugo svetovno vojno mobiliziran v nemško vojsko. Miroslav je maja 1945 preživel umik vojske proti Pliberku. Potem se je odselil v Avstralijo in se ni nikoli več vrnil v Zagreb.

Alfred je odraščal v Koturaški ulici v Zagrebu. Končal je Srednjo tehnično šolo Nikole Tesle in diplomiral na elektrotehnični fakulteti. Dolga leta je bil zaposlen v podjetju Tehnička knjiga Zagreb, nekaj časa je bil tudi njegov direktor. Napisal in prevedel je številne strokovne knjige in priročnike o elektrotehniko.

Planinstvo je vzljubil že v zgodnji mladosti. Leta 1946 je postal član Planinskega društva *Jesenice* v Sloveniji. Od ustanovitve leta 1948 je bil član Planinskega društva *Zagreb* (danes Hrvaško planinsko društvo *Zagreb Matica*). Julija 1969 je dal pobudo za ustanovitev Planinskega društva *Vihor* v Zagrebu (zdaj HPD *Vihor*). Na ustanovni skupščini *Vihorja* septembra istega leta je bil izvoljen za predsednika društva. Prvi člani upravnega odbora so postali Ivica Marković, Ivica Mesić, Krešo Krauthacker in Marijana Radić. Predsednik *Vihorja* je bil dva mandata, in sicer med letoma 1969 in 1973, ko je postavil temelje še danes delujočega društva.

S planinstvom se je ukvarjal več desetletij. Bil je vsestranski. Vodil je več strokovnih sekcij Planinskega društva *Zagreb*. Alpinistični tečaj je opravil leta 1951. Deloval je tudi kot smučar, orientacist in planinski vodič. Posebej dober je bil v zimskem alpinizmu. Bil je prvi inštruktor zimskega alpinističnega plezanja na Hrvaškem. Leta 1951 je vodil prvo odpravo hrvaških alpinistov v visoko ledeniško gorje. Leta 1952 je sodeloval v plezalni odpravi na Grossglockner v Avstriji. Povzpel se je na več vrhov, višjih od 4000 m: na Mont Blanc v Franciji, Matterhorn v Švici in Italiji, Visoki Atlas v Maroku ter Kilimandžaro v Tanzaniji. Znan je bil po izredni telesni pripravljenosti in vzdržljivosti. V gorah je preživel več nesreč, med drugim 300-metrski padec na Kočni, plaz pod Krnom in zimsko nevihtno noč na Prenju leta 1953, ko je umrl zagrebški alpinist Mladen Škreb.

Poseben podvig mu je uspel februarja 1973, ko je skupaj z Zdravkom Cerajem (Stara Rača, 4. 10. 1920–Zagreb, 6. 10. 2011), atletom, ki je nastopil na olimpijskih igrah v Helsinkih leta 1952, in Ivico Mesićem (Zagreb, 19. 1. 1952) sodeloval v *Vihorjevi* odpravi Velebit 73. Trojica je v desetih dneh presmučala Velebit v smeri od Vratnika do Zrmanje. Takšen podvig dotlej ni uspel nikomur v hrvaškem planinstvu. Člani *Vihorja* so to akcijo izpeljali ob stoletnici hrvaškega in jugoslovanskega planinstva.

Kot eden od pionirjev orientacijskega teka v nekdanji Jugoslaviji je pomembne uspehe dosegel tudi v tem športu. Sodeloval je na prvem posamičnem orientacijskem tekmovanju na Hrvaškem, odprtem prvenstvu Zagreba 2. junija 1963, ki so ga pripravili na Ponikvah. Leta 1967 je bil uvrščen v republiško reprezentanco Hrvaške, ki je nastopila na mednarodnem tekmovanju v Budimpešti. Najboljše rezultate je dosegel leta 1970. Z ekipo *Vihorja* (ob B. Pečkaju in I. Mesiću) je septembra na Psunju postal prvak Hrvaške. Novembra je zmagal na Sljemenu v spominskem tekmovanju za Ačkov pokal, ki ga je med letoma 1969 in 2002 pripravljala *Vihor* v spomin na preminulega člana Stipico Mesića.

Ne treba zaboraviti ni njegov doprinos Gorskoj službi spašavanja, osnovanoj početkom 1950. u sklopu Planinarskog saveza Hrvatske u Zagrebu. Iste godine učlanio se u GSS sa skupinom tadašnjih istaknutih alpinista među kojima je bio i Mirko Zgaga koji se također spominje u ovoj monografiji.

Kao svestrani sportaš bavio se i zrakoplovnim jedriličarstvom i padobranstvom. Bio je suradnik časopisa Naše planine (Hrvatski planinar). Za svoje svestrano i dugogodišnje djelovanje u planinarstvu dobio je 1968. Srebrni znak Planinarskog saveza Hrvatske.

U dva braka (sa Stelom i Lidijom) rodila su mu se dva sina: Fred i Neville.

Izv.: Osobna izjava i arhiva sinova, Freda Židana i Nevillea Židana iz Zagreba.

Lit.: A. Židan, "Skijaški pohod uzduž čitavog Velebita", *Naše planine br. 3-4*, Zagreb, ožujak - travanj 1973.; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.; Ž. Poljak i suradnici, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb - Matica 1948 - 2008*, Zagreb, 2008.; *Hrvatsko planinarsko društvo Vihor 1969 - 2009*, Zagreb, 2009.

MISLAV STIPETIĆ - Mišo (Novo Mesto, 14. IV. 1929.)

Mislav Stipetić

Njegov otac Marcel bio je po nacionalnosti Hrvat, a rođen je u češkom gradu Plzeňu za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije. Djed Eduard Stipetić bio je rodom iz Ogulina, a baka Louisa Koller iz Rijeke. Njegova majka Josefina, rođ. Ferlič, bila je Slovenka rodom iz Novog Mesta.

Mislav - Mišo rođen je u Novom Mestu u Sloveniji kao i njegova majka, a s roditeljima i bratom Marijanom odrastao je u Zagrebu. Završio je gimnaziju i potom stekao zvanje stomatologa.

Plivanjem se počeo baviti početkom 1941. Bio je u skupini djece od 10 do 12 godina, nazvanoj pilići, koju je organizirao i vodio Aleksandar - Saša Strmac, plivač i vaterpolist Zagrebačkog

plivačkog kluba. Tijekom zime učili su plivati na zatvorenom bazenu Terapije, a na proljeće su počeli plivati u rukavcu rijeke Save. Toj grupi se u svibnju pridružio i njegov godinu i pol mlađi brat Marijan - Bibi koji se, premda isprva uopće nije znao plivati, ubrzo pokazao kao izvanredno talentiran za plivački sport.

Tri mjeseca nakon proglašenja NDH došlo je u srpnju 1941. do fuzije Športskog kluba *Marathon* i ZPK-a i osnovan je Hrvatski športski klub *Zagreb*. Zbog toga su tijekom rata braća Stipetić nastupala za Plivačku sekciju *Zagreba*, a potom su u novoj Jugoslaviji, od 1945. do odlaska u emigraciju, bili članovi Akademskog plivačkog kluba *Mladost* iz Zagreba.

Prve javne nastupe Mislav je, zajedno s mlađim bratom Marijanom, imao već u ljeto 1941. Sudjelovali su izvan službenog programa na Prvenstvu Zagreba i na klupskom natjecanju HŠK-a *Zagreb*. Na braću je poticajno djelovao jaki rivalitet koji se između njih otpočeo razvio, a prednost je po rezultatima imao Marijan. U godinama koje su slijedile postali su najbolji hrvatski plivači u mlađem dobnom uzrastu. U slobodnom stilu plivanja glavni konkurent iz njihove generacije bio im je klupski kolega Andrej Quinz s kojim će se natjecati narednih deset godina i biti zajedno u čuvenoj zajedničkoj štafeti *Mladosti* i reprezentacije, na 4x200 m.

Prve značajnije nastupe Mislav je ostvario 1943. U kolovozu je u Zagrebu sudjelovao na Prvom troboju Hrvatskog plivačkog saveza za seniore, pomladak (juniore) i dječake do 15 godina (subjuniore). U konkurenciji dječaka do 15 godina bio je peti, a njegov brat Marijan postao je ukupni pobjednik troboja u slobodnom stilu (100, 200 i 400 m). U ukupnom poretku mješovitog troboja (100 m slobodno, 100 m leđno i 100 m prsno) bio je Mislav četvrti, iza Mitje

Ne smemo pozabiti njegovega prispevka k razvoju Gorske reševalne službe, ki so jo ustanovili v začetku leta 1950 v okviru Planinske zveze Hrvaške v Zagrebu. Še istega leta se je pridružil gorskim reševalcem, skupaj z drugimi uveljavljenimi alpinisti, med katerimi je bil tudi Mirko Zgaga, ki je tudi omenjen v tej knjigi.

Kot vsestranski športnik se je ukvarjal tudi z jadralnim letalstvom in padalstvom. Bil je sodelavec časopisa Naše planine (danes Hrvatski planinar). Za vsestransko in dolgoletno delovanje v planinstvu je leta 1968 prejel srebrni znak Planinske zveze Hrvaške.

Vira: Osebni izjavi in arhiv sinov Freda in Nevilla Židana iz Zagreba.

Lit.: A. Židan, Skijaški pohod uzduž čitavog Velebita, *Naše planine* št. 3-4, Zagreb, marec - april 1973; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004; Ž. Poljak in sodelavci, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb Matica 1948 - 2008*, Zagreb, 2008; *Hrvatsko planinarsko društvo Vihor 1969 - 2009*, Zagreb, 2009.

MISLAV STIPETIĆ - Mišo (Novo mesto, 14. 4. 1929)

Njegov oče Marcel je bil Hrvat, rojen v češkem mestu Plzeň v Avstro-Ogrski. Stari oče Eduard Stipetić je bil po rodu iz Ogulina, stara mama Louisa Koller pa z Reke. Mislavova mati Josefina, roj. Ferlič, je bila Slovenka iz Novega mesta.

Mišo, kot so ga klicali, se je rodil v Novem mestu, tako kot njegova mati. S starši in bratom Marijanom je odraščal v Zagrebu. Po končani gimnaziji je doštudiral stomatologijo.

S plavanjem se je začel ukvarjati na začetku leta 1941. Bil je v skupini otrok, starih od 10 do 12 let, ki so jih imenovali piščanci. Zbral in vodil jih je Aleksandar Saša Strmac, plavalec in vaterpolist Zagrebškega plavalnega kluba (ZPK). Pozimi so se učili plavati na zaprtem bazenu Terapije, spomladi pa so plavali v rokavih reke Save. Tej skupini se je maja pridružil tudi Mišev leto in pol mlajši brat Marijan, ki so ga klicali Bibi. Takoj ko se je naučil plavati, se je izkazalo, da je tudi Bibi izjemno nadarjen za plavalni šport.

Tri mesece po razglasitvi NDH, julija 1941, sta se združila Športni klub *Marathon* in ZPK. Tako je nastal Hrvaški športni klub *Zagreb*. Brata Stipetić sta med vojno nastopala za plavalno sekcijo *Zagreba*, v novi Jugoslaviji, od leta 1945 do odhoda v emigracijo, pa sta bila člana Akademskega plavalnega kluba *Mladost* iz Zagreba.

Mislav in Marijan sta prvič javno nastopila poleti 1941. Sodelovala sta na prvenstvu Zagreba zunaj tekmovalnega programa in na klubskem tekmovanju HŠK *Zagreb*. Med bratoma se je razvila močna tekmovalnost, kar je spodbudilo njun napredek. Po rezultatih je bil Marijan v prednosti. V naslednjih letih sta postala najboljša hrvaška mladinska plavalca. V plavanju v prostem slogu je bil njun glavni tekmelec Andrej Quinz. Vsi trije so kot klubski kolegi v naslednjem desetletju velikokrat nastopili skupaj, tudi v sloviti štafeti jugoslovanske reprezentance 4 x 200 m, ki so jo sestavljali plavalci *Mladosti*.

Mislav je na prvih pomembnejših tekmovanjih sodeloval leta 1943. Avgusta se je v Zagrebu

Braća Marijan i Mislav Stipetić.
Brata Marijan in Mislav Stipetić.

Kosa (čiji životopis je objavljen u monografiji: Slovenci u hrvatskom sportu), a prvi i drugi bili su njegov brat Marijan i Andrej Quinz. U pojedinačnim utrkama najbolji plasman ostvario je trećim mjestom na 100 m prsno. Potom je u rujnu nastupio na Prvenstvu Hrvatske u Zagrebu, ali nije se plasirao među prvu trojicu.

Na Prvenstvu Zagreba postao je u kolovozu 1944. pobjednik na 100 m prsno i 100 m sl. za dječake do 15 godina te u dvije štafete *Zagreba*. Potom je na ratnom Prvenstvu Hrvatske u rujnu bio treći u utrci seniora na 400 m sl. i prvi na 100 m leđno za dječake i u štafeti 3x100 m mješovito za pomladak. Na godišnjim tablicama najboljih rezultata hrvatskih plivača u 1944. bio je među deset najboljih na: 50 m sl. (4.), 100 m sl. (9.), 200 m sl. (6.), 400 m sl. (6.) i 100 m leđno (8.). U izboru za najbolje hrvatske sportaše, koji su 1944. organizirali list Hrvatski šport i dnevnik *Gospodarstvo* iz Zagreba, svrstan je među plivačima na peto mjesto kao najmlađi od svih uvrštenih.

Po završetku II. svjetskog rata u svibnju 1945. bilo je rasformirano Hrvatsko športsko društvo *Zagreb* pa je sa svojim kolegama počeo nastupati za novoosnovani klub *Mladost*. Iako je po rezultatima bio iza svog brata Marijana, postigao je čitav niz zapaženih uspjeha. Na seniorskom Prvenstvu Jugoslavije bio je pojedinačni prvak na 400 m slobodno 1950. godine te na 1.500 m sl. 1950. i 1952. (sve u Splitu). Uz to je s raznim klupskim štafetama osvojio desetak državnih naslova, a s ekipom *Mladosti* postao je prvak Jugoslavije 1946. i 1952.

Natjecao se u vrijeme kada je *Mladost* imala jednu od najboljih plivačkih ekipa u svojoj povijesti, a najkvalitetnije pojedinačne rezultate postizali su: Branko Vidović, Marijan Stipetić i Mira Korpes.

S reprezentacijom Jugoslavije sudjelovao je na Europskom prvenstvu 1950. u Beču i nastupio u tri finala. Bio je peti na 1.500 m i šesti na 400 m sl. Najveći uspjeh ostvario je kao član legendarne štafete *Mladosti* koja je na 4x200 m sl. osvojila brončanu medalju u sastavu: Branko Vidović, Andrej Quinz, Marijan i Mislav Stipetić. Pojedinačni rekorder FNR Jugoslavije postao je na 800 m sl. 1951. s rezultatom 10:13.4. Bio je i član štafete Jugoslavije na 4x200 m sl. u sastavu: B. Vidović, Mi. Stipetić, Ma. Stipetić, V. Ilić, koja je 14. kolovoza 1949. u Splitu na međudržavnom dvoboju protiv Italije postavila novi državni rekord (9:00.7). Taj rekord nije potom srušen punih devet godina, sve do listopada 1958. Osobne rekorde postigao je 1949. na 400 m sl. (4:50.9) i 1952. na 1.500 m sl. (19:42.8).

Po završetku natjecateljske karijere emigrirao je u Kanadu i trajno se nastanio u Torontu, gdje su nakon odlaska u emigraciju već živjeli njegovi roditelji i brat. Hrvatski olimpijski odbor izabrao ga je 23. rujna 1991. da zajedno s Marijanom bude poklisar hrvatskog sporta u Kanadi.

Zanimljivo je da su u Kanadu emigrirali i njegov prvi trener Aleksandar - Saša Strmac (Klein) kao i plivački kolega Andrej Quinz te Maroje Miloslavić, najbolji plivač u vrijeme NDH. Od slavne štafete na 4x200 m u Zagrebu je ostao živjeti jedino Branko Vidović - Čibek.

Izv.: Rodoslovlje obitelji Stipetić objavljeno na <https://www.facebook.com/StipeticFamilyPage> (pristupljeno 15. siječnja 2017.); autorova arhiva.

Lit.: "O Pilićima plivačkim nadama Zagreba", *Šport br 3*, Zagreb, 1941.; "Uspjeli troboji svih skupina", *Šport br. 33*, Zagreb, kolovoz, 1943; "Maroje Miloslavić i Mira Korpes najbolji plivač i plivačica 1944.", *Gospodarstvo br. 25*, Zagreb, 31. siječnja 1945.; P. Stevčić, *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964.; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971.; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992.

Plivači i vaterpolisti *Mladosti*, 1950. u Zürichu. Gore s lijeva: V. Vilović, B. Vidović, A. Mlikotin, Mi. Stipetić, A. Strmac, Ma. Stipetić, D. Katunarić i S. Korpes. U sredini: klupski funkcionar i H. Petrović. Čuč: Z. Ježić, J. Amšel, H. Somogyi i A. Quinz.

Plavalci in vaterpolisti *Mladosti* leta 1950 v Zürichu. Zgoraj z leve: V. Vilović, B. Vidović, A. Mlikotin, Mi. Stipetić, A. Strmac, Ma. Stipetić, D. Katunarić in S. Korpes. V sredini: klupski funkcionar in H. Petrović. Čepijo: Z. Ježić, J. Amšel, H. Somogyi in A. Quinz.

Odlični plivači *Mladosti* Mislav Stipetić - Mišo i Branko Vidović - Čibek.
 Odlična plavalca *Mladosti* Mislav Stipetić - Mišo in Branko Vidović - Čibek.

udeležil prvega troboja Hrvaške plavalne zveze za člane, mladince in dečke do 15 let (mlajše mladince). Med dečki do 15 let je bil peti, njegov brat Marijan pa je postal skupni zmagovalec troboja v prostem slogu (100, 200 in 400 m). V skupnem seštevku mešanega troboja (100 m prosto, 100 m hrbtno in 100 m prsno) je bil Mislav četrti. Prehitel ga je Mitja Kos (njegov življenjepis je objavljen v monografiji Slovenci v hrvaškem športu), prva in druga pa sta bila njegov brat Marijan in Andrej Quinz. V posamičnih disciplinah je najboljšo uvrstitev dosegel s tretjim mestom na 100 m prsno. Septembra je nastopil na prvenstvu Hrvaške v Zagrebu, vendar se ni uvrstil med prve tri.

Na prvenstvu Zagreba avgusta 1944 je zmagal na 100 m prsno in 100 m prosto za dečke do 15 let ter v dveh štafetah *Zagreba*. Septembra je bil na vojnem prvenstvu Hrvaške tretji na 400 m prosto za člane in prvi na 100 m hrbtno za dečke ter v štafeti 3 x 100

m mešano za podmladek. Na letnih lestvicah hrvaških plavalcev leta 1944 je bil med desetimi najboljšimi na 50 m prosto (4.), 100 m prosto (9.), 200 m prosto (6.), 400 m prosto (6.) in 100 m hrbtno (8.). V izboru za najboljše hrvaške športnike, ki sta ga leta 1944 organizirala časopisa Hrvatski šport in Gospodarstvo iz Zagreba, je bil med plavalci peti, kot najmlajši med vsemi uvrščenimi.

Po koncu druge svetovne vojne, maja 1945, je bilo Hrvaško športno društvo *Zagreb* razpuščeno. Takrat je s kolegi začel nastopati za novoustanovljeni klub *Mladost*. Čeprav je bil po rezultatih za bratom Marijanom, je dosegel vrsto vidnih uspehov. Na članskem prvenstvu Jugoslavije je bil posamični prvak na 400 m prosto leta 1950 ter na 1500 m prosto leta 1950 in 1952. Obe prvenstvi sta potekali v Splitu. Z različnimi klubskimi štafetami je osvojil deset državnih naslovov, z ekipo *Mladosti* pa postal jugoslovanski prvak leta 1946 in 1952.

Tekmoval je v obdobju, ko je imela *Mladost* eno od najboljših plavalnih ekip v svoji zgodovini. Najboljše posamične rezultate so dosegali Branko Vidović, Marijan Stipetić in Mira Korpes.

Z jugoslovansko reprezentanco je sodeloval na evropskem prvenstvu leta 1950 na Dunaju in nastopil v treh finalih. Bil je peti na 1500 m in šesti na 400 m prosto. Največji uspeh je dosegel kot član legendarne štafete 4 x 200 m prosto, ki je osvojila bronasto medaljo v postavi Branko Vidović, Andrej Quinz, Marijan in Mislav Stipetić (vsi plavalci *Mladosti*). Posamični jugoslovanski rekorder je postal na 800 m prosto leta 1951 z rezultatom 10:13.4. Bil je tudi član jugoslovanske štafete na 4 x 200 m prosto v postavi B. Vidović, Mi. Stipetić, Ma. Stipetić, V. Ilić, ki je 14. avgusta 1949 v Splitu na meddržavnem dvoboju proti Italiji postavila državni rekord (9:00.7). Tega rekorda niso presegli polnih devet let, vse do oktobra 1958. Osebne rekorde je dosegel leta 1949 na 400 m prosto (4:50.9) in leta 1952 na 1500 m prosto (19:42.8).

Po koncu tekmovalne kariere se je izselil v Toronto v Kanadi, kamor so že prej emigrirali njegovi starši in brat. Hrvaški olimpijski komite ga je 23. septembra 1991 skupaj z bratom Marijanom imenoval za ambasadorja hrvaškega športa v Kanadi.

Zanimivo je, da so se v Kanado izselili tudi njegov prvi trener Aleksandar Saša Strmac (pred tem se je pisal Klein) ter plavalna kolega Andrej Quinz in Maroje Miloslavić, najboljši plavalec v obdobju NDH. Od članov slavne štafete 4 x 200 m je v Zagrebu ostal le Branko Vidović - Čibek.

Vira: Rodovnik družine Stipetić, objavljen na <https://www.facebook.com/StipeticFamilyPage> (dostop 15. januar 2017); avtorjev arhiv.
Lit.: O Pilićima plivačkim nadama Zagreba, *Šport* št. 3, Zagreb, 1941; Uspjeli troboji svih skupina, *Šport* št. 33, Zagreb, avgust 1943; Maroje Miloslavić in Mira Korpes najbolji plivač i plivačica 1944., *Gospodarstvo* št. 25, Zagreb, 31. januar 1945; P. Stevčić, *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992.

MARIJAN KOVAČ

(Zagreb, 21. XII. 1929. – Zagreb, 6. II. 1992.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Franje rodom iz sela Buče u Općini Kozje kod Podčetrčka i majke Miroslave, rođ. Vokal, iz Ljubljane. Njegovi roditelji upoznali su se u Ljubljani i doselili se 1924. u Zagreb kao mladi bračni par. Otac je radio kao stolar u Hrvatskom narodnom kazalištu, a majka je bila švelja i kasnije domaćica. Imala su ukupno čak dvanaestero djece, devet sinova i tri kćeri.

U Zagrebu je obitelj Kovač prvo živjela na Sveticama, a 1941. preselili su se u naselje Rudeš u Banjalučku ulicu. U Rudešu su unatoč brojnosti živjeli u jednosobnom stanu. Nakon rata dobili su 1949. četverosobni stan u današnjoj Ozaljskoj ulici, pokraj Trešnjevačke tržnice. Iako su bili siromašna obitelj, sva djeca su završila škole i postali uspješni ljudi. Roditelji su se jako žrtvovali da bi svu djecu podigli na noge. Majka je na tržnici Dolac na razne načine dolazila do hrane. Usprkos teškom životu, majka Miroslava doživjela je 84, a otac Marijan 81 godinu života.

Najstarije dijete u obitelji bila je kći Hedviga rođena 1928. Iza nje su prema godini rođenja slijedili: Marijan (1929.), Stanislav (1931.), Viktor (1933.), Josip (1935.), Tomislav (1936.), Olga (1938.), Dragutin (1940.), Krešimir (1942.), Željko (1944.), Nada (1946.) i Miljenko (1950.). Najmlađem sinu Miljenku, koji je kasnije kao ekonomski emigrant otišao u Francusku, pri rođenju kum je bio tadašnji maršal tadašnje Jugoslavije, Josip Broz - Tito. Iako nema preciznih podataka vrlo je vjerojatno da su Kovači bili najmnogobrojnija obitelj slovenskoga podrijetla u Gradu Zagrebu. Danas je od dvanaestero djece još njih petero živih. Kovače je cijenila cijela Trešnjevka jer su pomagali svima kojima je trebalo, iako su i sami bili siromašni i nisu imali mnogo toga što im je bilo potrebno za život.

Marijan je izučio zanat za aviomehaničara. Za vrijeme II. svjetskog rata bio je član SKOJ-a i djelovao je na strani antifašizma. Poslije rata bio je zaposlen na zagrebačkom aerodromu i kao tehnički tajnik u Kuglačkom savezu Zagreba do 1985., uz dugogodišnjeg stručnog tajnika Branka Baretića. Kuglanjem se počeo baviti kao član Kuglačkog kluba *Dom Jugoslavenske armije* u Zagrebu. Potom je bio član kuglačke i nogometne sekcije Zagrebačkog električnog tramvaja (ZET). Tečaj za kuglačkog suca instruktora završio je 1960. Kao savezni kuglački sudac sudio je na brojnim domaćim natjecanjima. Između ostalog, bio je glavni sudac na Međunarodnom turniru Radenska - Radenci u Sloveniji 1975. i 1976. Na prvenstvima Jugoslavije bio je također glavni sudac, a kasnije i delegat.

Ipak, najveći doprinos dao je kao savezni kuglački trener i sportski djelatnik. Vodio je mušku juniorsku reprezentaciju na prva tri Europska prvenstva u toj dobnoj skupini: 1969. u Nürnbergu, 1971. u Galatiji i 1973. u Prerovu. Najveći uspjeh ostvario je u Prerovu kada je osvojeno ekipno srebro. Kao trener Kuglačkog kluba *Jedinstvo* iz Jankomira osvojio je 1976. i 1977. s muškom ekipom tada vrlo jaku 1. zagrebačku ligu koja se zvala: »6x100 hitaca i narodni način«. Igračku karijeru tada je u klubu započeo Vladimir Galjanić mlađi, jedan od potom najboljih zagrebačkih i hrvatskih kuglača svih vremena.

Četvorica braće Kovač. S lijeva: Viktor, Tomislav, Josip i Marijan.
Štirje bratje Kovač. Z leve: Viktor, Tomislav, Josip in Marijan.

U Kuglačkom savezu Jugoslavije Kovač je bio član Sekretarijata i Izvršnog odbora te predsjednik Sudačke komisije i Tehničke komisije. U Kuglačkom savezu Zagreba bio je član predsjedništva, predsjednik Komisije za objekte te tehnički tajnik. U Kuglačkom klubu *Dubrava* obnašao je dužnost tajnika.

Marijan Kovač je preminuo u 63. godini života i pokopan je na gradskom groblju Miroševac. Prema ostvarenim sportskim rezultatima bio je jedan od najuspješnijih članova svoje obitelji u kojoj su se mnogi bavili sportom.

MARIJAN KOVAČ

(Zagreb, 21. 12. 1929–Zagreb, 6. 2. 1992)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Franju iz vasi Buče blizu Podčetrтка v občini Kozje in materi Miroslavi, roj. Vokal, iz Ljubljane. Bodoča zakonca sta se spoznala v Ljubljani, se tam poročila in se leta 1924 kot mladoporočenca preselila v Zagreb. Oče je delal kot mizar v Hrvaškem narodnem gledališču, mati pa je bila šivilja in pozneje gosposinja. Imela sta kar dvanajst otrok, devet sinov in tri hčerke.

V Zagrebu je družina Kovač najprej živela na Sveticah, leta 1941 pa se je preselila v naselje Rudeš, v Banjaluško ulico. Čeprav je bila družina velika, so do leta 1949 živeli v enosobnem stanovanju. Potem so dobili štirisobno stanovanje v današnji Ozaljski ulici pri trešnjevski tržnici.

Čeprav so bili revni, so otroci končali šole in uspeli v življenju, predvsem po zaslugi požrtvovalnih staršev. Mati Miroslava je hodila na tržnico Dolac in se morala znajti, da bi nabrala hrano za družino. Kljub težkemu življenju je doživela 84 let, oče Marijan pa je umrl pri 81 letih.

Najstarejši otrok v družini je bila hči Hedviga, rojena leta 1928. Sledili so Marijan (1929), Stanislav (1931), Viktor (1933), Josip (1935), Tomislav (1936), Olga (1938), Dragutin (1940), Krešimir (1942), Željko (1944), Nada (1946) in Miljenko (1950). Najmlajšemu sinu Miljenku, ki se je pozneje kot ekonomski emigrant izselil v Francijo, je bil boter tedanji jugoslovanski maršal Josip Broz - Tito. Zelo verjetno so bili Kovači najštevilnejša slovenska družina v mestu Zagrebu. Danes je živih še pet otrok od dvanajstih. Kovači so bili na Trešnjevki zelo cenjeni, saj so radi pomagali vsem, ki so potrebovali pomoč, čeprav so bili tudi sami v stiski in niso imeli vsega potrebnega za življenje.

Marijan se je izučil za letalskega mehanika. Med drugo svetovno vojno je kot član Zveze komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ) deloval na strani antifazišizma. Po vojni je delal na zagrebškem letališču, kasneje pa se je zaposlil kot tehnični tajnik v Kegljaški zvezi Zagreba, kjer je ostal vse do leta 1985, in sodeloval z dolgoletnim strokovnim tajnikom Brankom Baretićem.

S kegljanjem se je začel ukvarjati kot član zagrebškega kegljaškega kluba *Dom Jugoslovanske armade*. Potem je bil član kegljaške in nogometne sekcije Zagrebškega električnega tramvaja (ZET). Tečaj za kegljaškega sodnika in inštruktorja je opravil leta 1960. Kot zvezni kegljaški sodnik je sodil na številnih domačih tekmovanjih. Med drugim je bil glavni sodnik na mednarodnem turnirju Radenska Radenci v Sloveniji leta 1975 in 1976. Glavni sodnik in delegat je bil tudi na jugoslovanskih prvenstvih.

Največ je h kegljaškemu športu prispeval kot zvezni trener in športni delavec. Moško mladinsko reprezentanco je popeljal na prva tri mladinska evropska prvenstva: leta 1969 v Nürnberg, leta 1971 v Galatio in leta 1973 v Přerov. Največji uspeh je dosegel z ekipnim srebrom v Přerovu. Kot trener Kegljaškega kluba *Jedinstvo* iz Jankomirja je med letoma 1976 in 1977 z moško ekipo osvojil zelo močno prvo zagrebško ligo, ki se je imenovala »6 x 100 zadetkov in narodni način«. Takrat je igralsko kariero v klubu začel Vladimir Galjanić mlajši, eden od najboljših zagrebških in hrvaških kegljačev vseh časov.

V Kegljaški zvezi Jugoslavije je bil Kovač član sekretariata in izvršnega odbora ter predsednik sodniške in tehnične komisije. V Kegljaški zvezi Zagreba je bil član predsedstva, predsednik komisije za objekte in tehniški tajnik. V Kegljaškem klubu *Dubrava* je opravljal funkcijo tajnika.

Marijan Kovač je umrl v 63. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču Miroševac. Po doseženih rezultatih je bil med najboljšimi v zelo športno usmerjeni družini.

Ekipa KK *Jedinstvo* krajem 1970-ih. Trener Marijan Kovač stoji šesti s lijeva.
Ekipa KK *Jedinstvo* konec 70. let. Trener Marijan Kovač stoji šesti z leve.

Njegova braća Stanislav i Željko igrali su nogomet u Nogometnog kluba *Trešnjevka*. Stanislava su kao odličnog vratara zvali Beara s Trešnjevke, a Željko je za taj klub igrao u 1. saveznoj ligi Jugoslavije i poslije u Austriji. Kuglanjem su se bavila braća Viktor, Josip i Tomislav. S ekipom *Bratsva* Viktor je 1971. postao prvak Jugoslavije u kuglanju po narodnom načinu, a Tomislav je aktivan u kuglanju punih 60 godina i igrao je dvije godine u njemačkom Mainzu. Sestra Nada Omerzel bila je odlična rukometašica Rukometnog kluba *Trešnjevka* i državna reprezentativka i njezin je životopis objavljen na stranicama ove monografije.

Izv.: Osobna izjava i arhiva brata, Tomislava Kovača, i sestre, Nade Omerzel iz Zagreba.

Lit.: Kuglački savez Jugoslavije (godišnji bilteni), Zagreb, od 1964. do 1988.; *Glas Trešnjevke* br. 14/15, Zagreb, proljeće - ljeto 2011.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkog kuglanja*, Zagreb, 2016.

MARIJAN STIPETIĆ - Bibi **(Zagreb, 8. XII. 1930. – Markham, Kanada, 8. IV. 2011.)**

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji. Njegov otac Marcel bio je Hrvat rodom iz češkog Plzeňa, a po svojim roditeljima podrijetlom iz Ogulina i Rijeke. Majka Josefina, rođ. Ferlič, bila je Slovenka rodom iz Novog Mesta. Odrastao je uz godinu i pol starijeg brata Mislava - Mišu.

Marijan - Bibi je u Zagrebu završio gimnaziju te započeo studij na Kemijsko-tehnološkom odsjeku Tehničkog fakulteta. Nakon emigriranja trajno se 1951. doselio u Kanadu. Nastavio je studirati na Sveučilištu u Torontu i stekao zvanje diplomiranog ing. kemije.

Plivanjem se počeo baviti kao 11-godišnji dječak, u svibnju 1941. uz brata Mislava i bio je član grupe djece nazvane „pilići“ koju je vodio plivač i vaterpolist Aleksandar - Saša Strmac. Tri mjeseca je vježbao s plivačkom daskom na rukavcu Save, dok nije dobro naučio plivati. Ubrzo se pokazalo da je veliki talent za plivački sport. Za vrijeme NDH nije imao ozbiljniju konkurenciju u dobnom uzrastu do 15 godina. Nastupao je zajedno sa svojim bratom za Plivačku sekciju Hrvatskog športskog kluba *Zagreb*.

Prvi značajniji uspjeh postigao je u kolovozu 1943. na Prvom troboju Hrvatskog plivačkog saveza za seniore, pomladak i dječake do 15 godina. U svom uzrastu pobijedio je u utrkama na 100, 200 i 400 m slobodno te na 100 m leđno. Tako je postao ukupni pobjednik troboja u slobodnom stilu plivanja, a bio je drugi u poretku mješovitog stila. S nepunih 14 godina bio je na kraju sezone 1944. po ostvarenim vremenima među deset najboljih hrvatskih plivača u čak pet disciplina: 50 m slobodno (3.), 100 m sl. (7.), 200 m sl. (8.), 400 m sl. (5.) i 100 m leđno (7.). Bio je najmlađi među plivačima na toj rang-listi.

Po završetku II. svjetskog rata bio je HŠK *Zagreb* 1945. rasformiran u novoj FNR Jugoslaviji pa je Marijan postao član Akademskog plivačkog kluba *Mladost*. Kao junior paralelno se natjecao u plivanju i vaterpolu. Bio je član talentirane juniorske vaterpolo generacije *Mladosti* koja je postala prvak Hrvatske i Jugoslavije. Na turneji po Nizozemskoj pobijedili su 1949. sve njihove najbolje klubove, uključujući i državne prvake. U toj ekipi su uz njega igrali i sportaši koji su kasnije postali istaknuti vaterpolisti: Zdravko - Pusko Ježić (prvi igrač koji je skupio 100 nastupa za reprezentaciju), Hrvoje Somogyi (promijenio je ime u Nino Sydney), Davorin Janeković i plivač Andrej Quinz. Svi su oni poslije otišli u emigraciju.

Poratna plivačka karijera Marijana Stipetića bila je obilježena velikim uspjesima. Od 1948. do 1951. bio je najbolji plivač slobodnog stila u tadašnjoj državi, a za potrebe kluba nastupao je i u drugim stilovima. Pojedinačni seniorski prvak Jugoslavije u slobodnom stilu bio je na: 100 m (1949.), 200 m (1949.), 400 m (1947.) i 1.500 m (1947. i 1949.) te na 100 m leđno (1948.). Sa štafetama *Mladosti* na 4x200 m slobodno, 4x100m mješovito i 4x100 m leđno, osvojio je više državnih naslova. Ekipno prvenstvo Jugoslavije osvojio je sa svojim klubom 1946. u Splitu

Marijan Stipetić

Brata Stanislav in Željko sta igrala nogomet v Nogometnem klubu *Trešnjevka*. Stanislava so kot odličnega vratarja klicali Beara s Trešnjevke. Željko je s tem klubom igral v prvi zvezni ligi Jugoslavije in kasneje v Avstriji. S kegljanjem so se ukvarjali bratje Viktor, Josip in Tomislav. Z ekipo *Bratstva* je Viktor leta 1971 postal jugoslovanski prvak v kegljanju po narodnem načinu, Tomislav pa je v kegljanju aktiven polnih 60 let. Dve leti je igral v Mainzu v Nemčiji. Sestra Nada Omerzel je bila odlična rokometnašica Rokometnega kluba *Trešnjevka* in državna reprezentantka; tudi njen življenjepiš je objavljen v tej monografiji.

Vira: Osebni izjavi in arhiv brata Tomislava Kovača in sestre Nade Omerzel iz Zagreba.

Lit.: Kuglački savez Jugoslavije (letni bilten), Zagreb, od 1964. do 1988; *Glas Trešnjevke* št. 14/15, Zagreb, pomlad - poletje 2011; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkog kuglanja*, Zagreb, 2016.

MARIJAN STIPETIĆ - Bibi **(Zagreb, 8. 12. 1930–Markham, Kanada, 8. 4. 2011)**

Rojen je bil v hrvaško-slovenski družini. Njegov oče Marcel je bil Hrvat iz Plzňa na Češkem, po starših pa je imel korenine v Ogulinu in na Reki. Mati Josefina, roj. Ferlič, je bila Slovenka iz Novega mesta. Odraščal je ob leto in pol starejšem bratu Mislavu, ki so ga klicali Mišo.

Marijana so klicali Bibi. V Zagrebu je končal gimnazijo in začel študirati na kemijsko-tehnološkem oddelku tehnične fakultete. Leta 1951 se je izselil v Kanado. Študiral je v Torontu in postal diplomirani inženir kemije.

S plavanjem se je začel ukvarjati kot enajstletnik, maja 1941. Z bratom Mislavom se je pridružil skupini otrok, tako imenovanim piščancem, ki jih je vodil plavalec in vaterpolist Aleksandar Strmac - Saša. Tri mesece je vadil s plavalno desko na Savi, dokler se ni naučil dobro plavati. Kmalu se je izkazalo, da je zelo nadarjen za plavalni šport. V obdobju NDH med dečki do 15 let ni imel resne konkurence. Skupaj z bratom sta nastopala za plavalno sekcijo Hrvaškega športnega kluba *Zagreb*.

Prvi pomemben uspeh je dosegel avgusta 1943 na prvem troboju Hrvaške plavalne zveze za člane, mladince in dečke do 15 let. V svoji skupini je zmagal na 100 m, 200 m in 400 m prosto ter na 100 m hrbtno.

Tako je postal skupni zmagovalec troboja v prostem slogu plavanja, v mešanem slogu je bil drugi. Čeprav še ni dopolnil 14 let, je bil ob koncu sezone leta 1944 po rezultatih med desetimi najboljšimi hrvaškimi plavalci v kar petih disciplinah: na 50 m prosto (3.), 100 m prosto (7.), 200 m prosto (8.), 400 m prosto (5.) in 100 m hrbtno (7.). Bil je najmlajši na tej lestvici.

Po koncu druge svetovne vojne je bil HŠK *Zagreb* razpuščen. Leta 1945, v novi Jugoslaviji, je Marijan postal član Akademskega plavalnega kluba *Mladost*. Kot mladinec je hkrati tekmoval v plavanju in vaterpolu. Bil je član nadarjene mladinske vaterpolske generacije *Mladosti*, ki je postala hrvaški in jugoslovanski prvak. Na turneji po Nizozemski leta 1949 so premagali vse njihove najboljše klube, tudi državne prvake. V tej ekipi so ob njem igrali tudi športniki, ki so pozneje postali uveljavljeni vaterpolisti: Zdravko Ježić - Pusko (prvi igralec s 100 nastopi za reprezentanco), Hrvoje Somogyi (ime je spremenil v Nino Sydney), Davorin Janeković in plavalec Andrej Quinz. Vsi so pozneje emigrirali.

Povojno plavalno kariero Marijana Stipetića so zaznamovali veliki uspehi. Med letoma 1948 in 1951 je bil najboljši plavalec v prostem slogu v takratni državi, po potrebi pa je nastopal tudi v drugih slogih. V prostem slogu je bil posamični članski prvak Jugoslavije na 100 m (1949), 200 m (1949), 400 m (1947) ter 1500 m (leta 1947 in 1949), v hrbtnem slogu pa na 100 m (1948). S štafetami *Mladosti* 4 x 200 m prosto, 4 x 100 m mešano in 4 x 100 m hrbtno je osvojil več državnih naslovov. S svojim klubom je osvojil tudi ekipno prvenstvo Jugoslavije leta 1946

Marijan Stipetić s pokalom Hrvatskog plivačkog saveza 1943. godine.
Marijan Stipetić s pokalom Hrvaške plavalne zveze leta 1943.

i to u ukupnoj konkurenciji muških i ženskih sastava. Koliko je bio superioran među plivačima svojega uzrasta pokazuje podatak da je na juniorskom državnom prvenstvu 1948. u Kranju osvojio prva mjesta u svim disciplinama u kojima je nastupio, a uz to i ekipni naslov. Istodobno je 1948. postigao sve juniorske rekorde Jugoslavije u plivanju, od 100 m do 1.500 m slobodno, kao i na 100 m leđno.

Uz njega su tih godina najbolji plivači *Mladosti* bili: Branko Vidović, Andrej Quinz, Mladen Zimmermann, Bulcsú László i brat Mislav Stipetić. Ekipa *Mladosti* mogla je s njima još godinama dominirati tadašnjim jugoslavenskim plivanjem, ali su, osim Vidovića, gotovo svi navedeni vrlo rano završili natjecateljsku karijeru i otišli u emigraciju. Bio je to veliki gubitak za zagrebačko plivanje.

Marijan Stipetić bio je od 1946. do 1951. stalni član reprezentacije Jugoslavije. Sudjelovao je na nekoliko značajnih natjecanja te na većem broju tada popularnih međudržavnih dvoboja. Prvi uspjeh ostvario je u kolovozu 1947. u Budimpešti na Balkansko-srednjoeuropskom prvenstvu. Bio je član štafete na 4x200 m sl. (B. Vidović, M. Stipetić, I. Puhar, C. Pelhan) koja je osvojila srebrnu medalju, iza ekipe Mađarske. Odmah potom sudjelovao je ujesen iste godine na VI. europskom prvenstvu u plivanju, vaterpolu i skokovima u vodu, koje je održano u Monte Carlu. S nepunih 17 godina osvojio je brončanu medalju na 1.500 m sl. što je ujedno bila prva plivačka medalja za Jugoslaviju nakon rata. Godine 1948. sudjelovao je na Olimpijskim igrama u Londonu. Plasirao se u finale na 1.500 m sl. i osvojio vrlo dobro 5. mjesto. U Londonu su njegov plivački stil i savršenu tehniku rada nogu i ruku te disanja proučavali treneri iz najkvalitetnijih svjetskih reprezentacija Australije, SAD-a i Nizozemske.

Na međudržavnom dvoboju protiv Italije 14. kolovoza 1949. u Splitu postavio je kao član državne štafete na 4x200 m (B. Vidović, Mi. Stipetić, Ma. Stipetić, V. Ilić) novi državni rekord (9:00.7). Taj rezultat je u tom trenutku bio drugi u Europi, a u Jugoslaviji nije srušen sve do 1958. Svoj posljednji važniji nastup imao je na Europskom prvenstvu 1950. u Beču. Tu je bio jedan od favorita za osvajanje medalje, ali je u pojedinačnoj konkurenciji bio četvrti na 100 i 400 m te peti na 1.500 m sl. Ipak, osvojio je medalju, ali brončanu kao član štafete na 4x200 m sl. u sastavu: B. Vidović, A. Quinz, Ma. i Mi. Stipetić. Bila je to ujedno i klupska štafeta *Mladosti*, tada jedna od najboljih u Europi. Postigao je ukupno devet seniorskih državnih rekorda u pojedinačnim disciplinama i štafetama. Osigurano mu je bilo sudjelovanje na OI 1952. u Helsinkiju, ali se bijegom iz Jugoslavije sam eliminirao iz reprezentacije.

Na natjecanju u Nizozemskoj 1951. odlučio je emigrirati i ne vraćati se u Jugoslaviju. Otišao je u Italiju i prijavio se u sabirni logor Bagnoli gdje je s drugima čekao dokumente za iseljenje u Kanadu. Vrijeme čekanja koristio je za igranje vaterpola pa je iste godine s ekipom *Canottieria* iz Napulja osvojio Prvenstvo Italije. Po dolasku u Kanadu nastupao je za vrijeme studija u plivanju i vaterpolu za Sveučilište u Torontu. Poslije su mu se u Kanadi pridružili brat i roditelji. Od 1968. do 1985. bio je plivački trener u klubu *Les Ouananiches* iz Arvide u

saveznoj državi Quebec. Trenirao je Héléne Boivin, plivačica iz tog kluba, koja je za Kanadu nastupila na OI 1976. u Montrealu.

Bio je u braku s Kanadankom Janine, rođ. Tardif, iz Quebeca. Godine 1963. rodila im se kći Tanya Lilliane. Marijan se 1985. sa svojom obitelji preselio u grad Markham u saveznoj državi Ontario. Za vrijeme Domovinskog rata izabrao ga je Hrvatski olimpijski odbor 23. rujna 1991. da zajedno s bratom Mislavom bude poklisar hrvatskog sporta (plivanja) u Kanadi.

Natjecao se u plivanju za lokalni veteranski klub u Markhamu i u slobodnom stilu od 400 do 1.500 m

Plivačka reprezentacija Jugoslavije na OI 1948. u Londonu. S lijeva, gore: Janko Puhar, Tone Cerer, Branko Vidović, Cyril Pelhan, čuče: Boris Škanata, Marijan Stipetić i Vanja Ilić.

Jugoslovanska plavalna reprezentanca na OI leta 1948 v Londonu. Zgoraj z leve: Janko Puhar, Tone Cerer, Branko Vidović, Cyril Pelhan. Čepijo: Boris Škanata, Marijan Stipetić in Vanja Ilić.

v Splitu, in to v skupni konkurenci moških in ženskih postav. O Marijanovi superiornosti nad plavalci njegove starostne skupine priča podatek, da je na mladinskem državnem prvenstvu leta 1948 v Kranju osvojil prva mesta v vseh disciplinah, v katerih je nastopil, ob tem pa še ekipni naslov. Hkrati je leta 1948 postavil vse mladinske jugoslovanske rekorde v plavanju, od 100 m do 1500 m prosto in 100 m hrbtno.

Ob njem so bili v tistih letih najboljši plavalci *Mladosti* Branko Vidović, Andrej Quinz, Mladen Zimpermann, László Bulcsú in brat Mislav Stipetić. Ekipe *Mladosti* bi z njimi lahko še več let vladala v te-

danjem jugoslovanskem plavanju, vendar so vsi, razen Vidovića, zelo zgodaj končali tekmovalno kariero in emigrirali. To je bila velika izguba za zagrebško plavanje.

Marijan Stipetić je bil med letoma 1946 in 1951 stalni jugoslovanski reprezentant. Sodeloval je na nekaj pomembnih tekmovanjih in takrat priljubljenih meddržavnih dvobojih. Prvi uspeh je dosegel avgusta 1947 v Budimpešti na balkansko-srednjeevropskem prvenstvu. Bil je član štafete 4 x 200 m prosto (B. Vidović, M. Stipetić, I. Puhar, C. Pelhan), ki je osvojila srebrno medaljo, za ekipo Madžarske. Jeseni istega leta je v Monte Carlu sodeloval na šestem evropskem prvenstvu v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo. Ko še ni dopolnil 17 let, je osvojil bronasto medaljo na 1500 m prosto, kar je bila prva plavalna medalja za Jugoslavijo po vojni. Leta 1948 je nastopil na olimpijskih igrah v Londonu. Uvrstil se je v finale na 1500 m prosto in osvojil zelo dobro peto mesto. V Londonu so njegov plavalni slog ter popolno tehniko nog, rok in dihanja proučevali trenerji iz najboljših svetovnih reprezentanc Avstralije, ZDA in Nizozemske.

Na meddržavnem dvoboju proti Italiji 14. avgusta 1949 v Splitu je kot član državne štafete 4 x 200 m (B. Vidović, Mi. Stipetić, Ma. Stipetić, V. Ilić) postavil državni rekord (9:00.7). Ta rezultat je bil takrat drugi v Evropi, v Jugoslaviji pa ga niso presegli vse do leta 1958. Svoj zadnji pomembnejši nastop je imel na evropskem prvenstvu leta 1950 na Dunaju. Tam je bil eden od favoritov za medaljo, vendar je bil posamično četrti na 100 m in 400 m ter peti na 1500 m prosto. Medaljo – bronasto – pa je osvojil kot član štafete 4 x 200 m prosto v postavi B. Vidović, A. Quinz, Ma. in Mi. Stipetić. To je bila hkrati klubska štafeta *Mladosti*, takrat ena od najboljših v Evropi. Skupaj je postavil devet članskih državnih rekordov v posamičnih disciplinah in štafetah. Zagotovljeno mu je bilo sodelovanje na olimpijskih igrah v Helsinkih leta 1952, vendar je pobegnil iz Jugoslavije in izpadel iz reprezentance.

Na tekmovanju na Nizozemskem leta 1951 se je odločil emigrirati in za vedno zapustiti Jugoslavijo. Odšel je v Italijo in se prijavil v prehodno taborišče Bagnoli, kjer je počakal na dokumente za izselitev v Kanado. Med čakanjem je igral vaterpolo in tistega leta z ekipo *Canottiera* iz Neaplja osvojil prvenstvo Italije. Po prihodu v Kanado je med študijem plaval in igral vaterpolo za Univerzo v Torontu. Potem so se mu v Kanadi pridružili brat in starši. Med letoma 1968 in 1985 je bil plavalni trener v klubu *Les Ouananiches* iz Arvide v zvezni državi Quebec. Treniral je Hélène Boivin, klubska plavalka, ki je za Kanado nastopila na olimpijskih igrah v Montrealu leta 1976.

Poročen je bil s Kanadčanko Janine, roj. Tardif, iz Quebeca. Leta 1963 se jima je rodila hči Tanya Lilliane. Marijan se je leta 1985 z družino preselil v Markham v zvezni državi Ontario. Med domovinsko vojno je Hrvaški olimpijski komite njega in njegovega brata Mislava 23. septembra 1991 imenoval za ambasadorja hrvaškega športa (plavanja) v Kanadi.

Za veteranski klub v Markhamu je tekmoval v prostem slogu na 400 do 1500 m ter postavljaj rekorde Kanade

Slavna štafeta *Mladosti* 4x200 m slobodno, 1950. u Zurichu. S lijeva: Mislav Stipetić, Branko Vidović, Marijan Stipetić i Andrej Quinz.

Slavna štafeta *Mladosti* 4x200 m prosto leta 1950 v Zürichu. Z leve: Mislav Stipetić, Branko Vidović, Marijan Stipetić in Andrej Quinz.

postigao rekorde Kanade u dobnoj skupini od 70 do 74 i od 80 do 84 godina. Preminuo je u 81. godini života i pokopan je u Kanadi, kao i njegovi roditelji te mnogi prijatelji koji su emigrirali.

Za postignute rezultate proglasio ga je 1949. Savez za fizičku kulturu Jugoslavije najboljim sportašem FNRJ. Zbog odlaska u emigraciju njegova biografija kao zaslužnog sportaša nije bila uvrštena ni u jednu sportsku enciklopediju i leksikon koji su objavljeni za vrijeme bivše Jugoslavije.

Izv.: Rodoslovlje obitelji Stipetić objavljeno na <https://www.facebook.com/StipeticFamilyPage> (pristupljeno 15. siječnja 2017.); autorova arhiva.
Lit.: "O Pilićima plivačkim nadama Zagreba", *Šport br 3*, Zagreb, 1941.; "Uspjeli troboji svih skupina", *Šport br. 33*, Zagreb, kolovoz, 1943.; "Maroje Miloslavić i Mira Korpes najbolji plivač i plivačica 1944.", *Gospodarstvo br. 25*, Zagreb, 31. siječnja 1945.; P. Stevčić, *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948.; D. Prvan, *Plivanje s osvrtnom na XIV olimpijadu*, Beograd, 1949.; "Marijan Stipetić najbolji sportista FNRJ 1949.", *Narodni sport*, Zagreb, 9. prosinca 1949.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964.; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971.; Enciklopedija fizičke kulture 2 P-Ž, Zagreb, 1977.; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992.; D. Ž. Janeković, *Na krivoj strani*, Montreal - Zagreb, 1998.; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.

NADA BOGOVIĆ - DEČKOVIĆ (Zagreb, 29. III. 1931.)

Rođena je u slovenskoj obitelji. Njezin otac Karlo Bogovič bio je rodom iz mjesta Križe kod Brežica, a majka Karolina, rođ. Tišlar, iz Svetog Jurija ob Ščavnici. Preci njezina oca doselili su se u Sloveniju s hrvatskog otoka Krka. Otac i majka su se sredinom 1920-ih godina, nakon doseljenja iz Slovenije, upoznali u Zagrebu te stupili u brak 1930. Otac je bio vlasnik mesnice u Vinogradskoj ulici 21, a majka mu je pomagala u poslu. Imali su i štand za prodaju mesnih proizvoda na Kegljevićevu trgu kod Zapadnog kolodvora, a prezime im je pohrvaćeno u Bogović. Kad su mu nakon II. svjetskog rata 1948. u novoj Jugoslaviji nacionalizirali mesnicu, otac je pilio drva po kućama. Nada je bila najstarije dijete u obitelji, a iza nje su rođeni: braća Branko (1932. – 2008.) i Vlado (1940. – 1946.) te sestra Nevenka, udana Klarić (1942.). Mlađi brat Vlado preminuo je sa šest godina od posljedica prometne nesreće, a majka joj je umrla sa 44 godine 1948. pa se otac potom ponovno oženio. Nećak Nadinog oca, njezin bratić Franc Bogovič (Veliki Kamen pri Koprivnici, 2. II. 1963.), slovenski je političar (Slovenska pučka stranka) i poduzetnik. Po zvanju je dipl. agronom. Bio je gradonačelnik Općine Krško, zastupnik u Slovenskom parlamentu te ministar poljoprivrede Republike Slovenije, a od 2014. je slovenski predstavnik u Europskom parlamentu.

Cijelo djetinjstvo i ranu mladost Nada je provela u zapadnom dijelu Zagreba. Rođena je u Grahorovoj ulici, a potom je živjela u Vinogradskoj te od 1938. u Zlatarskoj ulici gdje su roditelji kupili kuću. Nakon II. svjetskog rata obitelj se preselila na područje Kustošije u kuću koju su obnovili nakon bombardiranja. Kao dijete pohađala je u Vinogradskoj njemački dječji vrtić (tzv. špilšule). Bila je članica društva Dječje Carstvo i nastupila je na Radio Zagrebu s pjesmicom "Moj očka ima konjička dva". Po dolasku u Kustošiju odrastala je u izrazito sportskom okruženju. U njezinu neposrednom susjedstvu nalazila se prva međunarodna kuglana u Jugoistočnoj Europi, koja je pripadala poznatom kuglaču Maksu Rebernjaku čija će kći Zlata kasnije postati vrhunska sportašica u rukometu i skokovima u vodu. Naselje Kustošija, koje je od 1945. dio Zagreba kao VII. gradski rajon, bilo je vodeći biciklistički centar prve i druge Jugoslavije, do 1950. Uz biciklizam, Kustošijanci su bili vrlo uspješni i u kuglanju, nogometu, motociklizmu, velikom rukometu i veslanju.

Nada je završila VIII. žensku gimnaziju u Klaićevoj ulici, koja je bila rasadnik sportskih talenata. Upisala je Pravni fakultet, ali je odustala nakon

Nada Bogović, biciklistička prvakinja Jugoslavije u Beogradu 1951. godine.
Nada Bogović, kolesarska prvakinja Jugoslavije v Beogradu leta 1951.

v starostnih skupinah od 70 do 74 let in od 80 do 84 let. Umrli je v 81. letu starosti. Pokopan je v Kanadi, kot tudi njegovi starši in številni prijatelji, ki so se prav tako izselili iz Jugoslavije.

Za dosežene rezultate ga je Zveza za telesno kulturo Jugoslavije leta 1949 razglasila za najboljšega športnika v državi. Zaradi odhoda v emigracijo njegovega življenjepisa ni v nobeni športni enciklopediji ali leksikonu, objavljenih v nekdanji Jugoslaviji.

Vira: Rodovnik družine Stipetić, objavljen na <https://www.facebook.com/StipeticFamilyPage> (dostop 15. januar 2017); avtorjev arhiv.

Lit.: O Pilićima plivačkim nadama Zagreba, *Šport* št. 3, Zagreb, 1941; Uspjeli troboji svih skupina, *Šport* št. 33, Zagreb, avgust 1943; Maroje Miloslavić i Mira Korpes najbolji plivač i plivačica 1944., *Gospodarstvo* št. 25, Zagreb, 31. januar 1945; P. Stevčić, *Plivanje Godišnjak 1947*, Beograd, 1948; D. Prvan, *Plivanje s osvrtom na XIV olimpijadu*, Beograd, 1949; Marijan Stipetić najbolji sportista FNRJ 1949, *Narodni sport*, Zagreb, 9. december 1949; *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971; Enciklopedija fizičke kulture 2 P-Ž, Zagreb, 1977; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb*, Zagreb, 1992; D. Ž. Janeković, *Na krivoj strani*, Montreal - Zagreb, 1998; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.

NADA BOGOVIĆ - DEČKOVIĆ (Zagreb, 29. 3. 1931)

Nada Dečković kao rukometašica 1959. godine.
Nada Dečković kot rokometišica leta 1959.

Rojena je bila v slovenski družini. Njen oče Karlo Bogovič je bil po rodu iz Križ pri Brežicah, mati Karolina, roj. Tišlar, pa iz Svetega Jurija ob Ščavnici. Predniki njenega očeta so v Slovenijo prišli s hrvaškega otoka Krka. Oče in mati sta se spoznala sredi 20. let v Zagrebu, kamor sta se preselila, ter se tam tudi poročila leta 1930. Oče je bil lastnik mesnice v Vinogradski ulici 21, mati pa mu je pomagala. Imeli so stojnico za prodajo mesnih izdelkov na Kegljjevičevem trgu pri Zahodnem kolodvoru. V Zagrebu so njihov priimek začeli pisati v hrvaški obliki Bogović. Ko so jim po drugi svetovni vojni leta 1948 v novi Jugoslaviji nacionalizirali mesnico, je oče po hišah sekal drva. Nada je bila najstarejši otrok v družini, za njo so se rodili Branko (1932–2008), Vlado (1940–1946) in Nevenka, poročena Klarić (1942). Mlajši brat Vlado je umrl pri šestih letih, za posledicami prometne nesreče. Mati je umrla leta 1948, pri 44 letih. Oče se je pozneje poročil še enkrat. Nečak Nadinega očeta, njen bratranec Franc Bogovič (Veliki Kamen pri Koprivnici, 2. 2. 1963), je slovenski politik (Slovenska ljudska stranka) in podjetnik. Po poklicu je diplomirani agronom. Bil je župan Krškega, poslanec v Državnem zboru, kmetijski minister Republike Slovenije, od leta 2014 pa je slovenski poslanec v Evropskem parlamentu.

Otroštvo in zgodnjo mladost je preživela v zahodnem delu Zagreba. Rojena je bila v Grahorjevi ulici, nato je živela v Vinogradski ulici, od leta 1938 pa v Zlatarski ulici, kjer so starši zgradili hišo. Po drugi svetovni vojni se je družina preselila v Kustošijo. Tam so obnovili hišo, poškodovano v bombardiranju. Kot otrok je v Vinogradski ulici obiskovala nemški vrtec. Rekli so mu »špilšule«. Kot članica društva Otroško carstvo je na Radiu Zagreb nastopila s pesmico Moj očka ima konjička dva. Po preselitvi v Kustošijo je odraščala v izrazito športnem okolju. V neposredni bližini je bilo prvo mednarodno kegljišče v jugozahodni Evropi. Njegov lastnik je bil znani kegljač Maks Rebernjak; njegova hči Zlata je bila pozneje vrhunska športnica v rokometu in skokih v vodo. Naselje Kustošija, ki je leta 1945 postalo VII. mestno okrožje Zagreba, je bilo do leta 1950 vodilno kolesarsko središče prve in druge Jugoslavije. Kustošijci so bili zelo uspešni tudi v kegljanju, nogometu, motociklizmu, velikem rokometu in veslanju.

Nada je končala VIII. žensko gimnazijo v Klaićevi ulici, ki je bila valilnica športnih talentov. Vpisala se je na pravno fakulteto, vendar je že po prvem letniku odnehala. Ko je leta 1948 postala srednješolska prvakinja Zagreba v

prve godine. Kad je 1948. postala srednjoškolska prvakinja Zagreba u biciklizmu, njezine sposobnosti najavljivale su vrlo uspješnu sportsku karijeru. Iako niska rastom, bila je vrlo energična i borbena. S kolegicama iz gimnazije i istog 8b razreda: Dolores Farkaš, Milom Vužar, Ivanom Bašić i Brankom Šošter, postala je 1949. članica novo-osnovane Rukometne sekcije Sportskog društva *Lokomotiva*. Istovremeno je bila u članstvu Biciklističke sekcije Sportskog društva *Jedinstvo*. Kad je 1950. *Lokomotiva* osnovala Žensku biciklističku sekciju, odmah joj je pristupila. Postala je jedna od najsvestranijih natjecateljica zagrebačke *Lokomotive*, a taj je klub bio nasljednik Športskog kluba *Željezničar* koji je djelovao do kraja II. svjetskog rata i imao veliku tradiciju baš u biciklizmu. Iako je svoje prve uspjehe postigla u biciklizmu, ona sama je biciklizam doživljavala kao dopunski sport rukometu, jer je imala odličnu kondiciju pa se mogla paralelno i uspješno baviti s dva potpuno različita sporta.

Do 1952. nastupala je pod djevojačkim prezimenom, a nakon udaje za Vladimira Dečkovića, rukometaša i sportskog djelatnika *Lokomotive*, nastavila je sportsku karijeru s novim prezimenom.

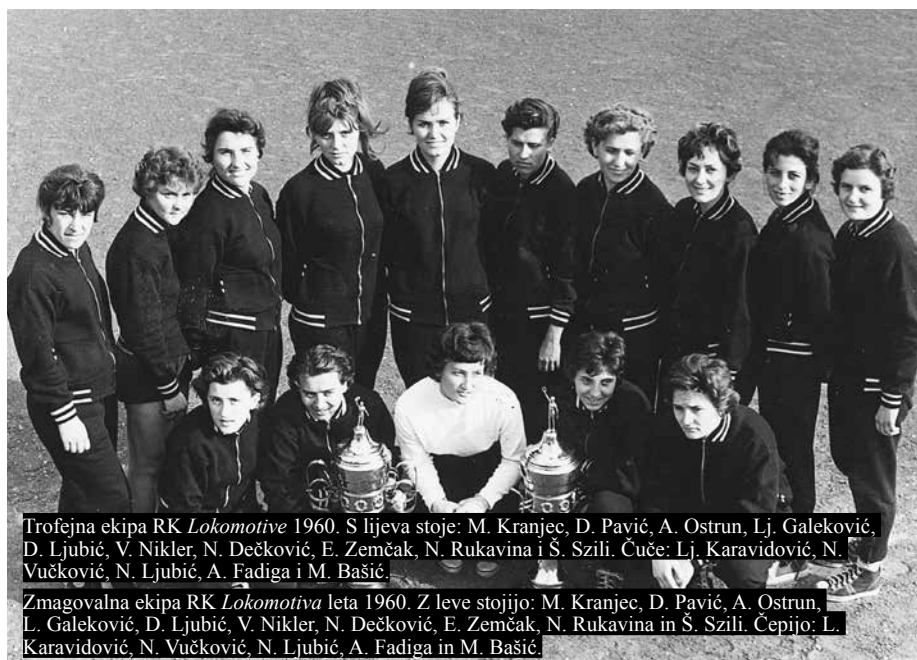
Godine 1950. postala je prva juniorska i seniorska prvakinja Zagreba i NR Hrvatske u biciklizmu za žene. Potom je još dva puta osvojila seniorsko Prvenstvo Hrvatske, ispred klupske kolegice Ankice Bat 1951. i Marije Kalmete iz Zadra 1952. U Beogradu je 23. lipnja 1951. postala prva pobjednica Prvenstva Jugoslavije za žene u cestovnoj utrci na 20 km, ispred Justine Blažičko iz Zagreba i Marije Jamnik iz Ljubljane. Sljedeće godine u Ljubljani nije, zbog velike pogreške u utrci, odbranila državni naslov i zauzela je četvrto mjesto, a nova je prvakinja postala M. Kalmeta iz zadarskog kluba *1. maj*. Nakon 1952. prestala su se na području Jugoslavije održavati natjecanja u biciklizmu za žene. Posebno su zbog toga bile na gubitku zagrebačke biciklistice. U *Lokomotivi* je uz nju najuspješnija bila Ankica Bat iz poznate biciklističke obitelji koja je dala državne prvake Milivoja i Branka Bata. Treba napomenuti da u to vrijeme nisu imale posebno izrađene bicikle za utrke pa su nastupale s običnim biciklima za svakodnevni promet po gradu i selu.

Od 1949. Nada je uspješno igrala veliki rukomet i od početka 1950-ih godina dvoranski rukomet (današnji rukomet). Igrala je u velikom rukometu na poziciji navalne igračice i potom lijevoga krila. U 12 godina, do sezone 1961./62. odigrala je za *Lokomotivu* ukupno 209 utakmica i postigla 79 zgoditaka. Kao članica s dugim igračkim stažom, spojila je prve dvije generacije kluba: prvu koja je počela osvajati trofeje i drugu koja je postala najtrofejnija u povijesti *Lokomotive*. Igrala je uz takve klase kao što su bile reprezentativke: Vlasta Nikler, Nada Vučković, Nivenka Ljubić, Nada Rukavina, Ankica Ostrun, Zlata Rebernjak i druge. Iako sama nije nastupala za reprezentaciju dala je, kao pouzdana klupska igračica, značajni doprinos svim uspjesima u razdoblju duljem od desetljeća. Bila je članica prvog sastava *Lokomotive* koji je osvojio Prvenstvo Jugoslavije u velikom rukometu na turniru u Zagrebu 1956. i u rukometu u premijernom izdanju Savezne lige 1955./56. i potom u sezoni 1958./59. Uz to je s klubom 1955. osvojila i zadnje Prvenstvo Hrvatske u velikom rukometu, igrajući protiv ekipe *Zagreba*.

Posebno je s Lokosicama bila uspješna u Kupu Jugoslavije koji su osvojile čak pet puta uzastopno u raz-

doblju od njegova premijernog izdanja 1956. do 1960. U finalima su bile bolje i pobjeđivale ekipe: *Spartaka* iz Subotice 1956. i 1957., *Lokomotive* iz Virovitice 1958. i 1960. te *Grafičara* iz Osijeka 1959. Sve navedene uspjehe ostvarila je sa suigračicama pod trenerskim vodstvom legendarnog Božidara Henigmana - Henija. Sportsku karijeru završila je 1961. s 30 godina.

Počela je raditi tek kad je imala 40 godina, ali joj je priznat i rukometni staž. Bila je zaposlena kao poslovođa u zagrebačkoj trgovini KO-TO (Koteks - Tobus), poduzeća iz Ljubljane.

Trofejna ekipa RK *Lokomotive* 1960. S lijeva stoje: M. Kranjec, D. Pavić, A. Ostrun, Lj. Galeković, D. Ljubić, V. Nikler, N. Dečković, E. Zemčak, N. Rukavina i Š. Szili. Čuče: Lj. Karavidović, N. Vučković, N. Ljubić, A. Fadiga i M. Bašić.
Zmagovalna ekipa RK *Lokomotiva* leta 1960. Z leve stojijo: M. Kranjec, D. Pavić, A. Ostrun, L. Galeković, D. Ljubić, V. Nikler, N. Dečković, E. Zemčak, N. Rukavina in Š. Szili. Čepijo: L. Karavidović, N. Vučković, N. Ljubić, A. Fadiga in M. Bašić.

kolesarstvu, je napovedala zelo uspešno športno kariero. Čeprav nizke rasti, je bila zelo energična in borbena. S sošolkami iz 8. b razreda Dolores Farkaš, Milo Vužar, Ivano Bašić in Branko Šošter je leta 1949 postala članica novoustanovljene rokometne sekcije Športnega društva *Lokomotiva*. Hkrati je bila članica kolesarske sekcije Športnega društva *Jedinstvo*. Ko je leta 1950 tudi *Lokomotiva* ustanovila žensko kolesarsko sekcijo, je prestopila vanjo. Postala je ena od najbolj vsestranskih tekmovalk zagrebške *Lokomotive*. Ta klub je bil sicer naslednik Športnega kluba *Željezničar*, ki je deloval do konca druge svetovne

Muška ekipa *Lokomotive* u velikom rukometu. S lijeva stoje: S. Buterin, B. Henigman, M. Jakubin, Ž. Gregurić i B. Gašparac; čuče: Šicel, D. Jelinić, R. Frntić, R. Vinek i V. Dečković.
 Moška ekipa *Lokomotive* v velikem rokometu. Z leve stojijo: S. Buterin, B. Henigman, M. Jakubin, Ž. Gregurić in B. Gašparac. Čepijo: Šicel, D. Jelinić, R. Frntić, R. Vinek in V. Dečković.

vojne in je imel bogato tradicijo prav v kolesarstvu. Čeprav je prve uspehe dosegla v kolesarstvu, ga je sama doživljala kot dopolnilni šport k rokometu. Bila je izvrstno telesno pripravljena in se je lahko hkrati uspešno ukvarjala z dvema popolnoma različnima športoma.

Do leta 1952 je nastopala pod dekliškim priimkom, po poroki z Vladimirjem Dečkovićem, rokometasem in športnim delavcem *Lokomotive*, pa je športno kariero nadaljevala z novim priimkom.

Leta 1950 je postala prva mladinska in članska prvakinja Zagreba in Hrvaške v kolesarstvu za ženske. Kasneje je še dvakrat osvojila člansko prvenstvo Hrvaške, pred klubsko kolegico Ankico Bat leta 1951 in Marijo Kalmeta iz Zadra leta 1952. V Beogradu je 23. junija 1951 postala prva zmagovalka prvenstva Jugoslavije za ženske v cestni dirki na 20 km, pred Justino Blažičko iz Zagreba in Marijo Jamnik iz Ljubljane. Naslednje leto v Ljubljani zaradi velike napake ni obranila državnega naslova. Zasedla je četrto mesto. Nova prvakinja je postala M. Kalmeta iz zadrškega kluba *I. maj*. Po letu 1952 so v Jugoslaviji prenehali prirejati kolesarska tekmovanja za ženske. Zato so bile posebej prikrajšane zagrebške kolesarke. V *Lokomotivi* je bila poleg nje najuspešnejša Ankica Bat iz znane kolesarske družine državnih prvakov Milivoja in Branka Bata. Treba je omeniti, da takrat ni bilo posebnih dirkalnih koles in da so tekmovanja potekala z običajnimi kolesi za vsakdanjo vožnjo po mestih in vaseh.

Od leta 1949 je Nada uspešno igrala veliki rokomet in od začetka 50. let tudi dvoranski rokomet (takšen rokomet se igra danes). V velikem rokometu je igrala na položaju napadalke in levega krila. V 12 letih, do sezone 1961/62, je za *Lokomotivo* odigrala skupaj 209 tekem in dosegla 79 zadetkov. Kot članica z dolgim igralskim stažem je povezala dve klubski generaciji: prvo, ki je začela osvajati odličja, in drugo, ki je postala najbolj nagrajevana v zgodovini *Lokomotive*. Igrala je ob tako močnih imenih, kot so bile reprezentantke Vlasta Nikler, Nada Vučković, Nevenka Ljubić, Nada Rukavina, Ankica Ostrun, Zlata Rebernjak in druge. Čeprav sama ni nastopala za reprezentanco, je dobro desetletje kot zanesljiva klubska igralka pomembno prispevala k rokometnim uspehom. Bila je članica prve *Lokomotivine* postave, ki je osvojila prvenstvo Jugoslavije v velikem rokometu na turnirju v Zagrebu leta 1956 in v rokometu v premierni sezoni zvezne lige 1955/56 ter nato v sezoni 1958/59. S klubom je leta 1955 osvojila tudi zadnje prvenstvo Hrvaške v velikem rokometu, ko je igrala proti ekipi *Zagreba*.

Z lokosicami, kot so klicali rokometasice *Lokomotive*, je bila posebej uspešna v pokalu Jugoslavije, ki so ga med letoma 1956 in 1960 osvojile petkrat zapored. V finalih so premagovale ekipe *Spartaka* iz Subotice leta 1956 in 1957, *Lokomotive* iz Virovitice leta 1958 in 1960 ter *Grafičarja* iz Osijeka leta 1959. Vse te uspehe je s soigralkami dosegla pod trenerskim vodstvom legendarnega Božidarja Henigmana - Henija. Športno kariero je končala leta 1961, pri 30 letih starosti.

Zaposlila se je šele pri 40 letih, vendar so ji v delovno dobo priznali tudi igranje rokometu. Delala je kot poslovodja v zagrebški trgovini ljubljanskega podjetja KO-TO (Koteks - Tobus).

Nadu Dečković može se danas s punim pravom zvati pionirkom hrvatskog i zagrebačkog sporta, jer je postala prva prvakinja države u biciklizmu i u rukometu sa svojom ekipom *Lokomotive*. Njezin mladi brat, Branko Bogović, bio je državni prvak i reprezentativac te uspješni trener u biciklizmu.

Njezin suprug Vladimir Dečković (Trojstveni Markovac kod Bjelovara, 12. XII. 1923. – Zagreb, 8. I. 1997.), bio je po zvanju dipl. ekonomist. Radio je kao komercijalni direktor poduzeća Almerija iz Zagreba i direktor predstavništva poznate njemačke tvornice BASF iz Frankfurta. Prije rata počeo je igrati veliki rukomet kao učenik I. državne muške realne gimnazije u kojoj se taj sport počeo igrati u Zagrebu. Potom je nastupao u Rukometnoj sekciji Hrvatskog športskog kluba *Trnje* iz Zagreba. Jedan je od suosnivača (1949.) Rukometne sekcije *Lokomotive*, u kojoj je bio i igrač. Kao sportski djelatnik bio je u više mandata član Upravnog i Izvršnog odbora te predsjednik Rukometnog saveza Grada Zagreba kao i član Izvršnog odbora, Nadzornog odbora i Disciplinske komisije Rukometnog saveza Hrvatske.

Njihova kći prim. dr. sc. Vlasta Dečković - Vukres (Zagreb, 28. IV. 1953.), liječnica je sa specijalizacijom medicine rada te članica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Nade Dečković iz Zagreba.

Lit.: *Godišnjak rukometnog saveza Jugoslavije 1948 - 1962*, Beograd, 1963, *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964.; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965.; *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.*, Zagreb, 1969. (brošura); *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; *Tko je tko u hrvatskoj medicini / Who is who in Croatian Medicine*, Zagreb, 1994.

MILENA SERAJNIK - ŠNELLER (Ljubljana, 8. VII. 1931.)

Milena Serajnik kao avijatičarka u Rumi.
Milena Serajnik kot letalka v Rumi.

Njezin otac Domicijan Serajnik, slikar i arhitekt, bio je rodom iz Ormoža, a majka Milena, rođ. Presker, iz Ljubljane. Među precima njezinih roditelja bio je veći broj uglednih slovenskih glazbenika, učitelja, obrtnika i sportskih djelatnika. Stric Ivo Serajnik bio je učitelj i poznati predratni alpinist u Sloveniji. Rodak po majci, Boris Gregorka, bio je čuveni gimnastički olimpijac i trener Miroslava Cerrara. Bratić po majci je Duje Bonačić iz Splita, hrvatski zlatni olimpijac u veslanju.

Milena je odrastala u Ljubljani uz roditelje i četiri godine mlađu sestru Natašu, poslije nagrađivanu tekstilnu dizajnericu. Maturirala je 1949. u gimnaziji, a paralelno je pohađala i završila Srednju glazbenu školu. U Zagrebu je 1965. diplomirala na Pedagoškoj akademiji sa zvanjem nastavnice tjelesnog odgoja. Potom se upisala na Visoku školu za tjelesnu kulturu u Ljubljani i izvanredno je studirala uz stalno zaposlenje. Diplomirala je 1970., stekavši zvanje profesorice tjelesne kulture i rekreacije.

Ljubav prema sportu usadili su joj roditelji koji su bili članovi Tjelovježbenog društva Sokol. S ocem, koji je bio aktivni planinar, počela je planinariti kao dijete. Po završetku II. svjetskog rata počela se baviti sportskim zrakoplovstvom. Godine 1948. završila je Saveznu pilotsku školu u Rumi i tako postala jedna od prvih žena pilota u FNR Jugoslaviji. Na II. saveznom zrakoplovnom sletu 1949. u Rumi podijelila je 5. i 6. mjesto u disciplini motorno letenje, a to je natjecanje ujedno vrijedilo i kao prvo Prvenstvo Jugoslavije. U toj disciplini sudjelovalo je ukupno 17 pilota, a od toga su bile samo 3 žene, među kojima je ona bila najbolje plasirana. Kako se natjecanje nije održavalo u odvojenim kategorijama, postala je ujedno neslužbena državna prvakinja u ženskoj konkurenciji. Od 1950. do 1952. bila je nastavnica motornog letenja i zrakoplovnog jedrilicarstva u Vršcu. Na tečajevima je kao pilot - šleper vukla jedrilice do određene visine. Prevozila je i bolesnu djecu u Roda avionima. Položila je 1950. u Vršcu srebrnu C kategoriju za zrakoplovno jedrilicarstvo.

Nakon što je 1952. došla u Zagreb, radila je šest godina u kadrovskoj službi Tvornice Meba. Potom je 1959. i 1960. bila tajnica u Osnovnoj školi „August Harambašić“ te od 1960. do 1970. tehnička tajnica u Aero klubu *Zagreb*. Nakon završetka studija radila je šest godina kao nastavnica tjelesnog i likovnog odgoja u OŠ Odra kraj Zagreba. Potom je bila profesorica tjelesnog odgoja u zagrebačkoj OŠ "Rudi Čajevec" (danas OŠ Izidora Kršnjavoga) do

Nado Dečković upravičeno štejemo za pionirko hrvaškega in zagrebškega športa, saj je postala prva državna prvakinja v kolesarstvu in z ekipo *Lokomotive* tudi v rokometu. Njen mlajši brat Branko Bogović je bil državni prvak, reprezentant in trener v kolesarstvu.

Njen soprog Vladimir Dečković (Trojstveni Markovac pri Bjelovarju, 12. 12. 1923–Zagreb, 8. 1. 1997) je bil diplomirani ekonomist. Bil je komercialni direktor v podjetju Almerija iz Zagreba in direktor predstavništva znane nemške tovarne BASF iz Frankfurta. Pred vojno je začel igrati veliki rokomet kot dijak I. državne moške realne gimnazije, kjer se je ta šport v Zagrebu sploh začel igrati. Nastopal je tudi v rokometni sekciji Hrvaškega športnega kluba *Trnje* iz Zagreba. Bil je med soustanovitelji rokometne sekcije *Lokomotive* (1949), v kateri je tudi igral. Kot športni delavec je bil več mandatov član upravnega in izvršnega odbora ter predsednik Rokometne zveze mesta Zagreba, pa tudi član izvršnega in nadzornega odbora ter disciplinske komisije Rokometne zveze Hrvaške.

Njuna hči prim. dr. Vlasta Dečković - Vukres (Zagreb, 28. 4. 1953) je zdravnica medicine dela in članica upravnega odbora Hrvaškega zavoda za javno zdravstvo.

Vir: Osebna izjava in arhiv Nade Dečković iz Zagreba.

Lit.: *Godišnjak rukometnog saveza Jugoslavije 1948 - 1962*, Beograd, 1963; *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964; *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965; *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.*, Zagreb, 1969 (brošura); *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; *Tko je tko u hrvatskoj medicini / Who is who in Croatian Medicine*, Zagreb, 1994.

MILENA SERAJNIK - ŠNELLER (Ljubljana, 8. 7. 1931)

Njen oče Domicijan Serajnik, slikar in arhitekt, je bil iz Ormoža, mati Milena, roj. Presker, iz Ljubljane. V družini je bilo veliko uglednih slovenskih glasbenikov, učiteljev, obrtnikov in športnikov. Stric Ivo Serajnik je bil učitelj in znan predvojni alpinist v Sloveniji. Sorodnik po materi Boris Gregorka je bil znamenit telovadec, dvakratni udeleženec olimpijskih iger z bronasto medaljo ter trener Miroslava Cerarja. Bratranec po materi Duje Bonačić iz Splita je osvojil zlato olimpijsko medaljo v veslanju.

Milena je odraščala v Ljubljani, s starši in štiri leta mlajšo sestro Natašo, pozneje nagrajevano tekstilno oblikovalko. Leta 1949 je maturirala in končala srednjo glasbeno šolo, ki jo je obiskovala hkrati kot gimnazijo. Študirala je na Pedagoški akademiji v Zagrebu in leta 1965 postala učiteljica telesne vzgoje. Kasneje je ob delu študirala na Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani, kjer je diplomirala leta 1970 in postala profesorica telesne kulture in rekreacije.

Ljubezen do športa so ji vsadili starši, ki so bili člani Telovadnega društva Sokol. Še kot otrok je z očetom, ki je bil aktiven planinec, odhajala v hribe. Po koncu druge svetovne vojne se je začela ukvarjati s športnim letalstvom. Leta 1948 je končala Zvezno pilotsko šolo v Rumi in postala ena od prvih pilotk v tedanji Jugoslaviji. Leta 1949 si je v Rumi na drugem zveznem letalskem zletu delila peto in šesto mesto v disciplini motorno letenje. Tekmovanje je veljalo tudi kot prvo prvenstvo Jugoslavije v tej disciplini. Med 17 sodelujočimi so bile tri pilotke. Ker tekmovalje ni bilo ločeno za moške in ženske, Milena pa je bila med pilotkami najboljša, je postala neuradna državna prvakinja. Med letoma 1950 in 1952 je bila učiteljica motornega letenja in jadralnega letenja v Vršču. Na tečajih je kot pilotka skrbela za vleko jadralnih letal do predvidene višine. Z letalom »štorklja« je prevažala bolne otroke. Leta 1950 je v Vršču pridobila srebrno C-značko za jadralno letenje.

Leta 1952 se je preselila v Zagreb. Šest let je delala v kadrovski službi Tovarne Meba, med letoma 1959 in 1960 je bila tajnica v OŠ Augusta Harambašića, med letoma 1960 in 1970 pa tehnična tajnica v Aero klubu

Milena u Zagrebu.
Milena v Zagrebu.

umirovljenja 1986. Istodobno je sudjelovala i u izvannastavnim aktivnostima svojih učenika. Bila je koreograf dječje folklorne sekcije Kulturno-umjetničkog društva hrvatskih Zagoraca *Matija Gubec* iz Zagreba. U OŠ Rudi Čajevec vodila je planinarsku i skijašku sekciju za učenike od 5. do 8. razreda.

Od 1983. članica je Hrvatskog planinarskog društva *Zagreb – Matica*. Istovremeno je pet godina bila članica Hrvatskog planinarskog društva *Eriksson – Nikola Tesla* iz Zagreba i Planinarskog društva *Brežice* iz Slovenije. Od 2000. je u Sekciji društvenih izleta HPD-a *Zagreb – Matica*, vrlo angažirani planinarski vodič po Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji, Švicarskoj i Italiji. Vodi izlete u trajanju od tjedan i više dana. Vrlo ozbiljno ih priprema, istražuje putove i često vodi novim neoznačenim trasama. Brine o svakom sudioniku izleta, a svojim stručnim savjetima doprinosi usvajanju znanja planinarske kulture. Između ostalog, vodila je izlete na Dolomite u Italiji, u Nacionalni park Grossglockner (Visoke Ture) u Austriji i na St. Moritz u Švicarskoj. U 88. godini života među najstarijim je aktivnim planinarskim vodičima u Hrvatskoj i najstarija je među planinarkama. Objavila je 2004. u časopisu Hrvatski planinar prilog "Pronašli smo encijan u Vukomeričkim goricama".

Članica je Hrvatskog zbora učitelja skijanja. Dobila je od Saveza Vazduhoplovnih organizacija Jugoslavije Priznanje za dugogodišnji doprinos jačanju zrakoplovnih organizacija i razvoju sportskog zrakoplovstva u Jugoslaviji. Dobitnica je Brončanog znaka 2002. i Srebrnog znaka 2008. Hrvatskog planinarskog saveza.

Njezin suprug Krešimir Šneller (1922. – 1998.), rodom iz Gorskog Kotara, bio je upravitelj Zrakoplovne škole Borongaj i Lučko te Republički inspektor zrakoplovstva. Kći Vesna Šneller (1963.), magistrirala je onkologiju, a u mladosti se bavila atletikom.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Milene Šneller iz Zagreba.

Lit.: *Drugi savezni vazduhoplovni slet*, Beograd, 1949.; *Desetletnica visoke šole za telesno kulturo 1960 – 1970* (brošura), Ljubljana, 1970.; Dr. Ž. Poljak i suradnici, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb – Matica 1948 – 2008*, Zagreb, 2008. E. Hemar, "Tko je što u hrvatskom planinarstvu: Milena Šneller, najstarija aktivna planinarka - vodič u Hrvatskoj", *Hrvatski planinar br. 6*, Zagreb, lipanj 2018.

Milena Šneller u Logarskoj dolini 1995. godine.
Milena Šneller v Logarski dolini leta 1995.

IVAN KUNEJ - Ivica (Zagreb, 14. XII. 1931.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Jakoba rodom iz Koprivnice kod Krškog i majke Eme, rođ. Žagar, rodom iz Kozja (Šmarje pri Jelšah). Njegovi roditelji doselili su se u Zagreb poslije I. svjetskog rata. Imao je tri starije sestre rođene u Sloveniji: Anicu, Angelcu i Kristinu - Tinku. Otac mu je bio trgovac i 1930-ih godina član i glumac Narodne knjižnice i čitaonice (NAKIČ), koja je bila preteča Slovenskoga doma u Zagrebu. Za vrijeme II. svjetskog rata i NDH odvela ga je njemačka vojska u zarobljeništvo u Njemačku i tamo je umro. Majka mu je umrla u Zagrebu 1944. Nakon smrti majke živio je godinu dana u đačkom domu Nadbiskupskog konvikta koji su vodili Salezijanci u Vlaškoj 38. S njime su u domu bili budući uspješni rukometaši: Juraj Radovčić - Jura, Ivan Hutinec i Branko Humljak. Po završetku rata Ivica je kraće vrijeme živio kod sestre koja je ubrzo emigrirala iz tadašnje Jugoslavije. Potom je od 1946. boravio u đačkom internatu srednje škole u Klaićevoj ulici. Pohađao je II. mušku gimnaziju do 1946. i potom Saveznu srednju tehničku školu u kojoj je 1949. maturirao.

Po završetku srednje škole dobio je stipendiju i dvije godine radio kao tonski tehničar na Radiju Skoplje u tadašnjoj jugoslavenskoj republici Makedoniji. Nakon povratka u Zagreb upisao se 1951. na Akademiju za kazališnu umjetnost i diplomirao 1955. kao dramski glumac. U glumačkoj karijeri bio je član ansambla zagrebačkog Kazališta Komedija od 1955. do 1978. Potom je bio: predsjednik Komiteta za odgoj, obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu Grada Zagreba 1978. – 1982., generalni direktor Zagreb filma 1982. – 1986., direktor Zagrebačke

Zagreb. Po končanem študiju je bila šest let učiteljica telesne in likovne vzgoje na OŠ Odra pri Zagrebu. Nazadnje je bila vse do upokojitve leta 1986 profesorica telesne vzgoje na zagrebški OŠ Rudija Čajevca (danes OŠ Izidorja Kršnjavega). Bila je tudi mentorica obšolskih dejavnosti, med drugim koreografinja otroške folklorne sekcije Kulturno-umetniškega društva hrvaških Zagorcev Matije Gubca iz Zagreba. Na OŠ Rudija Čajevca je vodila planinsko in smučarsko sekcijo za učence od 5. do 8. razreda.

Od leta 1983 je članica Hrvaškega planinskega društva (HPD) *Zagreb Matica*. Pet let je bila tudi članica Hrvaškega planinskega društva *Ericsson – Nikola Tesla* iz Zagreba in Planinskega društva *Brežice* iz Slovenije. Od leta 2000 v izletniški sekciji HPD *Zagreb Matica* deluje kot vneta planinska vodička po Hrvaški, Sloveniji, Avstriji, Švici in Italiji, kot. Pohodniške izlete, ki trajajo tudi več kot teden, pripravlja zelo resno, vnaprej razišče vse poti in se pogosto odloči za nove, še neoznačene smeri. Skrbi za vsakega udeleženca izleta in s strokovnimi nasveti širi planinsko kulturo. Med drugim je vodila pohode na Dolomite v Italiji, narodni park Grossglockner (Visoke Ture) v Avstriji in na St. Moritz v Švici. V 88. letu starosti je med najstarejšimi dejavnimi planinskimi vodiči in najstarejša planinka na Hrvaškem. Leta 2004 je v časopisu Hrvatski planinar objavila članek o encijanu, odkritem v Vukomeriških gorinah.

Je tudi članica Hrvaškega zbora smučarskih učiteljev. Zveza letalskih organizacij Jugoslavije ji je dodelila priznanje za dolgoletni prispevek k uveljavitvi letalskih organizacij in razvoju športnega letalstva v Jugoslaviji. Je dobitnica dveh priznanj Hrvaške planinske zveze: bronastega znaka leta 2002 in srebrnega znaka leta 2008.

Njen soprog Krešimir Šneller (1922–1998) je bil iz Gorskega kotarja. Deloval je kot ravnatelj letalskih šol Borongaj in Lučko ter republiški letalski inšpektor. Hči Vesna Šneller (1963) je magistrirala iz onkologije. V mladosti se je ukvarjala z atletiko.

Vir: Osebna izjava in arhiv Milene Šneller iz Zagreba.

Lit.: *Drugi savezni vazduhoplovni slet*, Beograd, 1949; *Desetletnica visoke šole za telesno kulturo 1960 – 1970* (brošura), Ljubljana, 1970; Dr. Ž. Poljak in sodelavci, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb Matica 1948 – 2008*, Zagreb, 2008; E. Hemar, Tko je što u hrvatskom planinarstvu: Milena Šneller, najstarija aktivna planinarka - vodič u Hrvatskoj, *Hrvatski planinar* št. 6, Zagreb, junij 2018.

Milena kao članica HPD-a Zagreb - Matica.
Milena kot članica HPD Zagreb Matica.

IVAN KUNEJ - Ivica **(Zagreb, 14. 12. 1931)**

Rojen je bil v slovenski družini očetu Jakobu iz Koprivnice pri Krškem in materi Emi, roj. Žagar, po rodu s Kozjega. Njegovi starši so se v Zagreb priselili po prvi svetovni vojni. Imel je tri starejše sestre, rojene v Sloveniji: Anico, Angelco in Kristino, ki so jo klicali Tinka. Njegov oče je bil trgovec. V 30. letih je bil član Narodne knjižnice in čitalnice (NAKIČ) ter njene igralske sekcije. Iz NAKIČ-a se je razvil današnji Slovenski dom v Zagrebu. Med drugo svetovno vojno, v obdobju NDH, ga je nemška vojska odpeljala v Nemčijo, kjer je umrl v ujetništvu. Mati je umrla v Zagrebu leta 1944. Po njeni smrti je eno leto živel v nadškofijskem dijaškem konviktu salezijancev v Vlaški ulici 38. V tem domu so takrat živeli tudi bodoči uspešni rokometaši Juraj Radovčić - Jura, Ivan Hutinec in Branko Humljak. Po vojni je Ivica, kot so ga klicali, krajši čas živel pri sestri, ki pa je kmalu emigrirala iz tedanje Jugoslavije. Od leta 1946 je živel v dijaškem domu v Klaićevi ulici. Obiskoval je II. moško gimnazijo, po letu 1946 pa Zvezno srednjo tehnično šolo. Maturiral je leta 1949.

Po koncu srednje šole je kot štipendist dve leti delal kot tonski tehnik na Radiu Skopje, v tedanji jugoslovanski republiki Makedoniji. Po vrnitvi v Zagreb se je leta 1951 vpisal na Akademijo za gledališko umetnost in leta 1955 diplomiral iz dramske igre. Med letoma 1955 in 1978 je bil član ansambla zagrebškega Gledališča Komedija. Po koncu igralske kariere je bil predsednik Odbora za vzgojo, izobraževanje, znanost, kulturo in telesno kulturo Mesta Zagreba (1978–1982), generalni direktor Zagreb filma (1982–1986), direktor Zagrebške filharmonije (1986–1989),

Ivan Kunej - Ivica

filharmonije 1986. – 1989., pomoćnik direktora Gradskog dramskog kazališta Gavella 1989. i direktor GDK Gavella od 1990. do odlaska u mirovinu 1992. Bio je i predsjednik Izvršnog odbora USIZ-a za kulturu Grada Zagreba te član Izvršnog vijeća Skupštine Grada Zagreba. Kao kazališni glumac nastupio je u oko 500 predstava i odigrao 30 uloga. Glumio je u igranim i TV filmovima te dramskim serijama (*Carevo novo ruho*, *Igre na skelama*, *Američka jahta u Splitskoj luci*, *Kolinje*, *Seljačka buna 1573*, *Nikola Tesla*, *Okupacija u 26 slika*, *Novinar*, *Čovjek koga treba ubiti*).

Sportsku karijeru započeo je kao subjunior u Lakoatleskoj sekciji Hrvatskog športskog kluba *Concordia* iz Zagreba, čiji je član bio do rasformiranja kluba 1945. Poslije rata počeo je igrati veliki rukomet kao član ekipe Savezne srednje tehničke škole. Potom je 1949. kratko nastupao za rukometnu sekciju Fiskulturnog društva *Milicioner* iz Zagreba. Igrao je rukomet na poziciji braniča.

Po dolasku u Makedoniju bio je član skopskih rukometnih klubova: *Milicioner* i *Student* 1949. te *Rabotnički* 1950. – 1951. za koji je igrao u Saveznoj ligi Jugoslavije. Nakon povratka u Zagreb nastupao je za Rukometni klub *Lokomotiva* 1951. – 1953. i potom završio aktivnu sportsku karijeru.

Najveći uspjeh kao igrač velikog rukometa ostvario je s juniorskom reprezentacijom Hrvatske na Saveznom turniru republičkih reprezentacija 1949. u Zagrebu. Pobjedom na tom turniru juniori NR Hrvatske postali su prvaci FNR Jugoslavije. Uz Kuneja su u toj reprezentaciji igrali: Marijan Ferenčić, Stanko Gorup, Ivan Hutinec, Stjepan Korbar, Boris Makalauš, Živko Marinov, Vatroslav Piacun, Tugomir Ptičar, Nikola Somogyi, Ivica Šimanović, Juraj Radovčić, Ivica Tijardović, Stjepan Tomljanović i Branko Vlahović. Trener im je bio zagrebački Slovenac Ivan Snaj - Janez. Nažalost nije sačuvana ni jedna fotografija te vrlo perspektivne generacije hrvatskih rukometaša. Kao član studenskih reprezentacija NR Makedonije u košarci i velikom rukometu sudjelovao je na III. ljetnim studentskim igrama FNR Jugoslavije, održanim od 29. kolovoza do 2. rujna 1950. u Ljubljani.

Kod Marjana Flandera, poznatog rukometnog djelatnika i zagrebačkog Slovenca, položio je ispit za rukometnog suca. Dok je bio u Skoplju, poslao ga je Fiskulturni savez Makedonije u Ohrid gdje je 30. srpnja 1949. održao prvi rukometni tečaj za nastavnike tjelesnog odgoja. Jedan je od pionira i pokretača rukometnog sporta u toj nekadašnjoj jugoslavenskoj republici. Sudjelovao je u formiranju makedonske republičke lige u velikom rukometu. Bio je predstavnik rukometnih sudaca iz Makedonije u Upravnom odboru prvog saziva Zbora rukometnih sudaca Jugoslavije. Potom je kao sportski djelatnik u Zagrebu bio predsjednik Propagandne komisije Rukometnog saveza Hrvatske 1974. – 1976., a 1981. i predsjednik Rukometnog kluba *Lokomotiva*. Za svoj društveni rad dobio je dva Ordena SFR Jugoslavije i Spomenice domovinskog rata Republike Hrvatske.

Aktivni je član Slovenskog doma iz Zagreba. U mladosti je glumio u kazališnim predstavama Slovenskoga doma, pod vodstvom Hinka Nučića. U uredništvu glasila Slovenskog doma "Novi odmev" od prvog je objavljenog broja, od 1996. do 2016. U posebnim prigodama nastupa za Slovensku zajednicu u Hrvatskoj. Tako je u veljači 2015. u organizaciji Slovenskog kulturnog društva Ajda i Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Umaga, povodom slovenskog kulturnog praznika Prešernova dana, recitirao na Večeri slovenske lirike u Gradskoj knjižnici Umag. Tom prigodom je, nakon više

Tečaj velikog rukometa za nastavnike tjelesnog odgoja NR Makedonije 1949. u Ohridu. Kunej sjedi na zidu s loptom.

Tečaj velikega rokometu za učitelje telovadbe v Makedoniji leta 1949 na Ohridu. Kunej sedi z žogo.

pomočnik direktorja Mestnega dramskega gledališča Gavella leta 1989 ter direktor Gavella od leta 1990 do upokojitve leta 1992. Bil je tudi predsednik izvršnega odbora samoupravne interesne skupnosti za kulturo Mesta Zagreba in član izvršnega sveta skupščine Mesta Zagreba. Kot gledališki igralec je nastopil v približno 500 predstavah in odigral 30 vlog. Igral je tudi v celovečernih in televizijskih filmih ter nadaljevankah (*Cesarjeva nova oblačila*, *Igre na gradbišču*, *Ameriška jahta v splitski luki*, *Koline*, *Kmečki upor 1573*, *Nikola Tesla*, *Okupacija v 26 slikah*, *Novinar*, *Človek, ki ga je treba ubiti*).

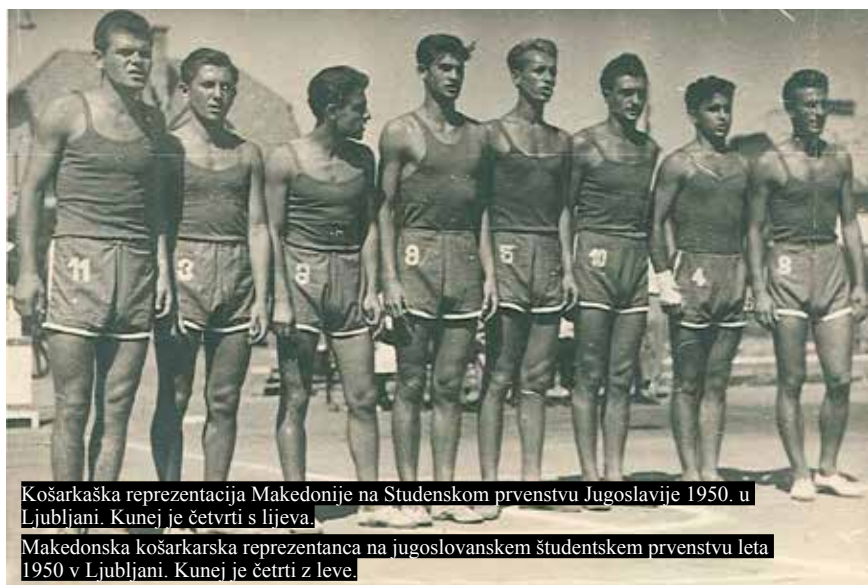
Športno kariero je začel kot mlajši mladinec v lahkoatletski sekciji Hrvaškega športnega kluba *Concordia* iz Zagreba; njen član je bil do razpustitve kluba leta 1945. Po vojni je začel igrati veliki roket kot član ekipe Zvezne srednje tehnične šole. Leta 1949 je kratek čas nastopal za roketno sekcijo Fizkulturnega društva *Milicioner* iz Zagreba. Igral je na položaju branilca. Po prihodu v Makedonijo leta 1949 je bil član skopskih rokometnih klubov *Milicioner* in *Student*, med letoma 1950 in 1951 pa je nastopal za *Rabotnički*, ki je igral v zvezni ligi Jugoslavije. Po vrnitvi v Zagreb je postal član Rokometnega kluba *Lokomotiva* ter zanj igral med letoma 1951 in 1953. Potem je končal aktivno športno kariero.

Kot igralec velikega rokometnega je največji uspeh dosegel z hrvaško mladinsko reprezentanco na zveznem turnirju republiških reprezentanc leta 1949 v Zagrebu. Z zmago na tem turnirju so hrvaški mladinci postali jugoslovanski prvaki. Poleg Kuneja so v reprezentanci igrali Marijan Ferenčić, Stanko Gorup, Ivan Hutinec, Stjepan Korbar, Boris Makalauš, Živko Marinov, Vatroslav Piacun, Tugomir Ptičar, Nikola Somogyi, Ivica Šimanović, Juraj Radović, Ivica Tijardović, Stjepan Tomljanović in Branko Vlahović. Treniral jih je zagrebški Slovenec Ivan Snaj - Janez. Na žalost ni ohranjena nobena fotografija te zelo perspektivne generacije hrvaških rokometišev. Kot član študentskih reprezentanc Makedonije v košarki in velikem rokometu je sodeloval na tretjih poletnih študentskih igrah Jugoslavije, ki so potekale od 29. avgusta do 2. septembra 1950 v Ljubljani.

Pri Marjanu Flandru, znanem rokometnem delavcu in zagrebškem Slovincu, je opravil izpit za rokometnega sodnika. Med delom v Skopju ga je Fizkulturna zveza Makedonije napotila na Ohrid, kjer je 30. julija 1949 vodil prvi rokometni tečaj za učitelje telesne vzgoje. Je eden od pionirjev in pobudnikov rokometnega športa v tej nekdanji jugoslovanski republiki. Sodeloval je pri vzpostavitvi makedonske republiške lige v velikem rokometu. Bil je predstavnik rokometnih sodnikov iz Makedonije v upravnem odboru prvega sklica Zbora rokometnih sodnikov Jugoslavije. Kot športni delavec v Zagrebu je bil predsednik propagandne komisije Rokometne zveze Hrvaške med letoma 1974 in 1976, leta 1981 pa predsednik Rokometnega kluba *Lokomotiva*. Za družbeno delovanje je prejel dve jugoslovanski odličji in spomenico domovinske vojne Hrvaške.

Ivan Kunej ispred Gradskog dramskog kazališta Gavella.
Ivan Kunej pred Mestnim dramskim gledališčem Gavella.

Košarkaška reprezentacija Makedonije na Studenskom prvenstvu Jugoslavije 1950. u Ljubljani. Kunej je četvrti s lijeva.
Makedonska košarkarska reprezentanca na jugoslovanskom študentskem prvenstvu leta 1950 v Ljubljani. Kunej je četrti z leve.

Je dejaven član Slovenskega doma iz Zagreba. V mladosti je igral v gledaliških predstavah Slovenskega doma, pod vodstvom Hinka Nučiča. Bil je v uredništvu glasila Slovenskega doma *Novi odmev* od izida prve številke leta 1996 do leta 2016. Redno nastopa na pomembnih prireditvah slovenske skupnosti na Hrvaškem. Ko je februarja 2015 ob slovenskem kulturnem prazniku, Prešernovem dnevu, nastopal v Mestni knjižnici Umag (na večeru slovenske lirike, ki sta ga pripravila Slovensko kulturno društvo Ajda in Svet slovenske narodne manjšine Mesta Umaga),

od pedeset godina, ponovno sreo istaknutog rukometnog trenera i sportskog pedagoga iz Umaga te stručnog suradnika ove monografije Juraja Radovića - Juru s kojim je jednoć živio u dačkom domu Nadbiskupskog konvikta u Zagrebu i nastupao u juniorskoj reprezentaciji Hrvatske.

Ivan Kunej bio je dopredsjednik Hrvatsko-poljskog društva prijateljstva te je i danas aktivan u tome društvu kao član Izvršnog odbora. Član je Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba u novom sazivu izabranom 2015. Uz to je i dopredsjednik Hrvatsko-kineskog društva prijateljstva.

Krajem 2016. povodom jubilarnog 60-tog broja i 20-godišnjice izlaženja glasila "Novi odmev", primio je u Slovenskom domu u Zagrebu posebno priznanje za doprinos kao dugogodišnji član uredništva.

Izv.: Osobna izjava Ivana Kuneja Zagreba; arhiva Slovenskog doma iz Zagreba.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964.; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 - 1989*, Beograd 1991.; M. Forstnerič Hajnšek, "Zagrebski Slovenci 2005 - 2007", Maribor, 2007.; "Ivica Kunej: Od vedno smo del Evrope" *Novi odmev br. 50*, Zagreb, rujan 2013.

BORIS TUČIČ (Litija, 25. X. 1932.)

Posada četverca bez kormilara VK *Jadrana*, koja je osvojila Prvenstvo Jugoslavije 1960. S lijeva stoje: Boris Tučić, Petar Glavan, Josip Tomulić i Damir Supić.
Posadka četverca brez kormarja VK *Jadran*, ki je osvojila prvenstvo Jugoslavije leta 1960. Z leve stojijo: Boris Tučić, Petar Glavan, Josip Tomulić in Damir Supić.

Njegov otac Bogdan bio je Hrvat rodom iz Slavenskog Broda, a majka Marija, rođ. Okorn, Slovenka rodom iz Litije. Otac mu je preminuo prije no što se Boris rodio pa je sa majkom najranije djetinjstvo proveo u Litiji. Potom su 1940. došli u Rijeku koja je tada bila u sastavu Kraljevine Italije. Nakon vojnog sloma Italije vratili su se 1943. u Litiju, a poslije završetka II. svjetskog rata trajno su se 1946. nastanili u Rijeci. Zato što je rođen u Sloveniji i što je tamo proveo dio djetinjstva, zadržao je slovensku varijantu svog prezimena, premda je vjerojatno riječ o izvorno hrvatskom prezimenu Tučić.

Osnovnu školu pohađao je u Rijeci i Litiji, a malu maturu je položio u Rijeci. Potom je zavr-

šio prva dva razreda strojarskog smjera riječke Srednje tehničke škole. Bio je zaposlen u Luci Rijeka dok nije postao profesionalni veslački trener. Trenersku školu završio je u Splitu.

Sportsku karijeru započeo je 1947. u Veslačkoj sekciji Fiskulturnog društva *Kvarner* iz Rijeke. Nakon ujedinjenja riječkih veslačkih klubova, nastupao je od 1949. do 1962. za Veslački klub *Jadran*. Sa 16 godina prvi put je sudjelovao u seniorskoj konkurenciji. U svojoj je natjecateljskoj karijeri veslao u svim čamcima osim u onima na pariće, a najviše je uspjeha imao u četvercu bez kormilara. Prvi uspjeh ostvario je na Prvenstvu *Jadrana* (Jadranskoj regati) 1949. u Šibeniku, kada je bio član pobjedničkog osmerca pomlatka u yolama. Na Prvenstvu Jugoslavije 1956. u Vukovaru osvojio je s kolegama iz posade četverca bez kormilara (Liviom Smilovićem, Claudiom Carlovichem i Sergiom Brecevicem) 1. mjesto u I. razredu (drugom po rangu iza saveznog razreda). Potom je u istoj disciplini na PJ-u 1958. u Beogradu osvojio 2. mjesto u saveznom razredu s Davorom Padjenom, Josipom Tomulićem i Sergiom Brechevicem. Vrhunac njegove karijere zbio se od 1958. do 1960. kada je tri puta uzastopno postao prvak države u četvercu bez kormilara. U toj trofejnoj posadi *Jadrana*, koja je sva tri naslova osvojila na Bledskom jezeru, veslali su uz njega: 1958. (J. Tomulić, V. Petrović i D. Padjen), 1959. (P. Glavan, D. Padjen i J. Tomulić) te 1960. (P. Glavan, J. Tomulić i D. Supić).

S reprezentacijom Jugoslavije sudjelovao je na Mediteranskom prvenstvu u yolama, održanom 1952. u Cannesu, i osvojio s posadom osmerca 3. mjesto, a 1959. je na Europskom prvenstvu u Maconu s osmercem ispaao u

je po več kot petdesetih letih srečal Juraja Radovčiča - Juro, s katerim je nekoč živel v dijaškem konviktu v Zagrebu in nastopal v hrvaški mladinski reprezentanci. Radovčič se je uveljavil kot rokometni trener in športni pedagog v Umagu. Je tudi strokovni sodelavec te monografije.

Ivan Kunej je bil podpredsednik Društva hrvaško-poljskega prijateljstva; danes je član izvršnega odbora. Od leta 2015 je član Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba. Je tudi podpredsednik Društva hrvaško-kitajskega prijateljstva.

Konec leta 2016 je ob izidu jubilejne 60. številke Novega odmeva in ob 20-letnici izhajanja glasila v Slovenskem domu v Zagrebu prejel posebno priznanje kot dolgoletni član uredništva.

Vira: Osebna izjava Ivana Kuneja iz Zagreba; arhiv Slovenskega doma Zagreb.

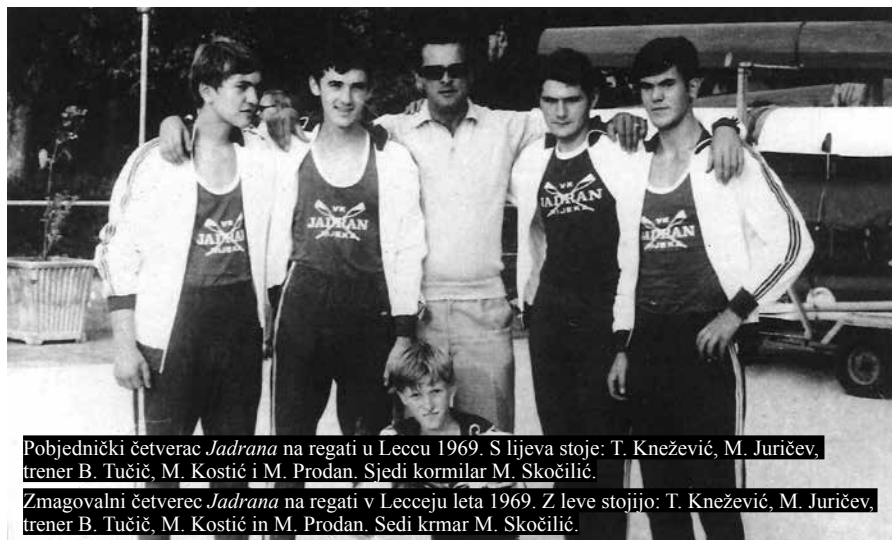
Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1943 - 1963*, Beograd, 1964; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986, *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 – 1989*, Beograd 1991; M. Forstnerič Hajnšek, *Zagrebski Slovenci 2005–2007*, Maribor, 2007; Ivica Kunej: Od vedno smo del Evrope, *Novi odmev* št. 50, Zagreb, september 2013.

BORIS TUČIČ **(Litija, 25. 10. 1932)**

Njegov oče Bogdan je bil Hrvat iz Slavonskega Broda, mati Marija, roj. Okorn, pa Slovenka iz Litije. Oče je umrl pred Borisovim rojstvom, zato je najzgodnejše otroštvo preživel z materjo v Litiji. Leta 1940 sta se preselila na Reko, ki je bila takrat v Kraljevini Italiji. Po kapitulaciji Italije leta 1943 sta se vrnila v Litijo, po koncu druge svetovne vojne pa leta 1946 za stalno preselila na Reko. Njegov priimek se je izvorno v hrvaščini pisal z mehkim č (Tučić), različica s trdim č se je verjetno uveljavila zato, ker se je rodil v Sloveniji in je tam preživel tudi otroštvo.

Osnovno šolo je obiskoval na Reki in v Litiji. Na Reki je opravil malo maturo in končal prva letnika strojništva na srednji tehnični šoli. Zaposlen je bil v reškem pristanišču, dokler ni postal poklicni veslaški trener. Trenersko šolo je končal v Splitu.

Športno kariero je začel leta 1947 v veslaški sekciji Fizikurnega društva *Kvarner* z Reke. Dve leti pozneje je začel nastopati za Veslaški klub *Jadran*, ki je nastal z združitvijo reških veslaških klubov. Član *Jadrana* je ostal do leta 1962. V članski konkurenci je prvič nastopil pri 16 letih. V tekmovalni karieri je veslal v različnih čolnih, razen v dvojnem dvojcu, najuspešnejši pa je bil v četvercu brez krmarja. Prvi uspeh je dosegel na prvenstvu Jadrana (jadranski regati) leta 1949 v Šibeniku, ko je bil član zmagovalnega mladinskega osmerca v tako imenovanih yolah. Na prvenstvu Jugoslavije leta 1956 v Vukovarju je s posadko četverca brez krmarja (v njej so bili še Livio Smilović, Claudio Carlovich in Sergio Brecevič) zasedel prvo mesto v prvem razredu, ki je bil takoj za zveznim razredom. V isti disciplini je na prvenstvu Jugoslavije leta 1958 v Beogradu osvojil drugo mesto v zveznem razredu z Davorjem Padjenom, Josipom Tomulićem in Sergiєм Brechevičem. Na tekmovalnem vrhuncu je bil med letoma 1958 in 1960, ko je trikrat zapored postal državni prvak v četvercu brez krmarja. V tej zmagoviti posadki *Jadrana*, ki je vse tri naslove osvojila na Blejskem jezeru, so z njim veslali: J. Tomulić, V. Petrović in D. Padjen leta 1958, P. Glavan, D. Padjen in J. Tomulić leta 1959 ter P. Glavan, J. Tomulić in D. Supić leta 1960.

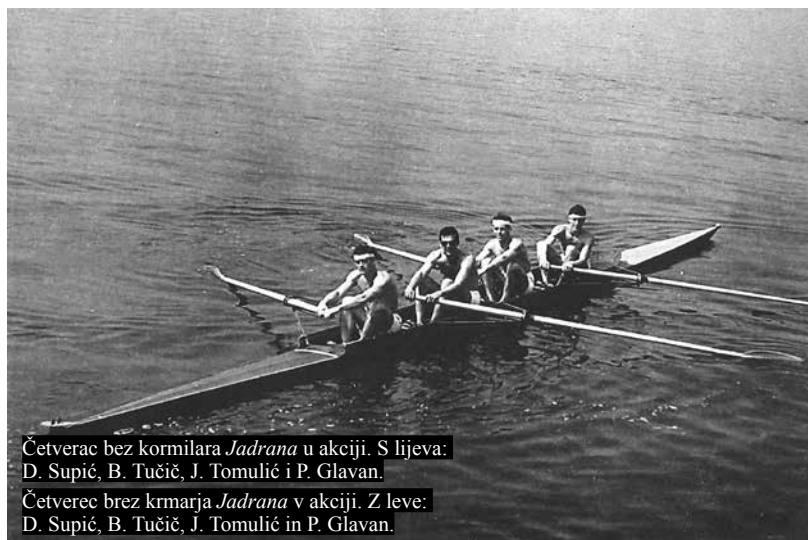

Pobjednički četverec *Jadrana* na regati u Lecceju 1969. S lijeva stoje: T. Knežević, M. Juričev, trener B. Tučić, M. Kostić i M. Prodan. Sjedi kormilar M. Skočilić.

Zmagovalni četverec *Jadrana* na regati v Lecceju leta 1969. Z leve stojijo: T. Knežević, M. Juričev, trener B. Tučić, M. Kostić in M. Prodan. Sedi krmar M. Skočilić.

prednatjecanju. Kao član posade državnog prvaka *Jadrana* bio je kandidat za nastup na Olimpijskim igrama 1960. u Rimu, ali se zbog bolesti nisu uspjeli kvalificirati.

Paralelno s natjecateljskom karijerom započeo se baviti i trenerskim poslom. Već je od 1958. radio kao instruktor mlađih veslača. Pozivu trenera se ubrzo u potpunosti posvetio, s puno žara i zanosu. Godine 1963. prestao je veslati i postao je amaterski honorarni trener *Jadrana* i na toj je poziciji ostao do 1976. Pod njegovim vodstvom klub iz Rijeke je u 15 godina postigao iznimne rezultate i postao jedan od najuspješnijih u državi. Od veslača koje

Četverac bez kormilara *Jadrana* u akciji. S lijeva: D. Supić, B. Tučić, J. Tomulić i P. Glavan.

Četverec brez krmarja *Jadrana* v akciji. Z leve: D. Supić, B. Tučić, J. Tomulić in P. Glavan.

je trenirao najveće uspjehe na međunarodnoj sceni ostvario je kao senior Frane Kazija u četvercu s kormilarom, veslajući za Jugoslaviju (bronca na SP-u 1966. u Bledu i 4. mjesto na EP-u 1965. u Duisburgu). Seniorke Davorka Buneta i Majda Prijon bile su u dvojcu na pariće četvrte na EP-u 1969. u u Bratislavi. Na OI 1976. u Montrealu nastupili su Milan Butorac, Stanko Miloš i kormilar Siniša Rutešić. Po jedna zlatna i srebrna medalja seniora u četvercu bez i u dvojcu sa kormilarom osvojene su na Balkanskom prvenstvu (BP) 1975. u Ioannini. Zbog njegovih trenerskih rezultata povjerio mu je Veslački savez Jugoslavije (VSJ) pripremu četverca s kormilarom za nastup na OI 1968. u Ciudad de Mexico i 1976. u Montrealu.

Još je veće uspjehe ostvario u juniorskoj konkurenciji. Prvi je trener pod čijim je vodstvom Jugoslavija osvojila zlatnu medalju na premijernom juniorskom SP-u 1967. u Ratzeburgu, s njegovom klupskom posadom u dvojcu s kormilarom (Ratko Skočilić, Žarko Bonifačić i kormilar Boris Tučić mlađi) te potom srebrnu medalju na juniorskom SP-u 1969. u Napulju, ponovno s *Jadranovom* posadom u dvojcu na pariće (Mirko Prodan i i Mladen Kostić). Na poznatoj Međunarodnoj regati u talijanskom Leccu tri puta uzastopno su juniorske posade četverca bez kormilara iz njegova kluba osvojile prvo mjesto od 1967. do 1969., što u povijesti regate nikome nije uspjelo. Zbog tog uspjeha *Jadran* je dobio pobjednički trofej u trajno vlasništvo, a potom su 1970. ostvarili i četvrtu uzastopnu pobjedu u istoj disciplini.

Na seniorskim i juniorskim prvenstvima države vodio je od 1965. do 1976. klupske posade do osvajanja ukupno 46 naslova prvaka. Istovremeno je na republičkim prvenstvima Hrvatske osvojeno više od 60 naslova. Juniori i juniorke kluba bili su po ukupnim rezultatima ekipni prvaci države 1966., 1967. i 1968. Za postignute rezultate VSJ je tri puta uzastopno od 1971. do 1973. proglasio *Jadran* najboljim veslačkim klubom u državi. Nakon svih navedenih uspjeha povukao se poslije OI 1976. s mjesta trenera *Jadrana*, a zamijenio ga je njegov dotadašnji suradnik i bivši trofejni veslač, Frane Kazija.

Potom je Tučić nekoliko godina bio honorarni trener - savjetnik u klubovima *Martinus* iz Kopra i *Arupinum* iz Rovinja. Godine 1982. postao je profesionalni trener Veslačkog kluba *Istra* iz Pule i na toj je poziciji ostao punih deset godina. Odmah po dolasku u Pulu počeo je s ozbiljnim radom i rezultati nisu izostali. U veslačkoj školi okupio je 150 polaznika i već je 1985. *Istra* proglašena najboljim juniorskim klubom u Hrvatskoj. Od međunarodnih uspjeha koji su ostvareni pod njegovim vodstvom treba istaknuti: srebrnu medalju Hane Bratić u dvojcu na pariće na juniorskom SP-u 1991. u Banyolesu i srebrnu medalju Sanje Vermezović u skifu na Univerzijadi 1987. u Zagrebu. Na BP-u 1986. u Beogradu i 1987. u Plevenu osvojene su u konkurenciji juniora tri medalje (zlatno, srebrno i bronca).

Na prvenstvima Jugoslavije i Hrvatske s juniorskim i seniorskim posadama kluba ostvario je po 12 naslova prvaka. Osim navedenih veslačica, rezultatima se ističu i juniorski reprezentativci: Igor Velimirović, Ernest i Ticijan Komparić i Bernard Rovis. Kad su navedeni veslači otišli na studij u Zagreb postali su seniorski reprezentativci Jugoslavije, a od 1992. i reprezentativci Republike Hrvatske.

Tučić se vratio u Rijeku 1993. i postao je profesionalni trener *Jadrana* u kojem je ostao do kraja trenerske i profesionalne karijere 2000. godine. Njegovim povratkom u matični klub, u kojem mu je nova uprava dala široke

Z jugoslovansko reprezentanco je sodeloval na sredozemskem prvenstvu v yolah, ki je potekalo leta 1952 v Cannesu; s posadko osmerca je osvojil tretje mesto. Leta 1959 je na evropskem prvenstvu v Maconu z osmercem izpadel v predtekmovanju. Kot član posadke državnega prvaka *Jadrana* je bil kandidat za nastop na olimpijskih igrah v Rimu leta 1960, vendar se jim zaradi bolezni v ekipi ni uspelo kvalificirati.

Že med tekmovalno kariero se je začel ukvarjati s trenerskim delom. Leta 1958 je postal inštruktor mlajših veslačev, sčasoma pa se je z velikim žarom in zanosom povsem posvetil treniranju. Leta 1963 je prenehal veslati in postal trener *Jadrana*. To delo je ljubiteljsko opravljal skoraj 15 let. Reški klub je do leta 1976 pod njegovim vodstvom dosegel izjemne rezultate in postal eden od najuspešnejših v državi. Med njegovimi varovanci je bil na mednarodnem prizorišču kot član najuspešnejši Frane Kazija v četvercu s krmarjem. Kazija je z jugoslovansko reprezentanco osvojil bron na svetovnem prvenstvu na Bledu leta 1966 in četrto mesto na evropskem prvenstvu v Duisburgu leta 1965. Davorka Buneta in Majda Prijon sta bili v dvojnem dvojcu četrti na evropskem prvenstvu v Bratislavi leta 1969. Na olimpijskih igrah v Montrealu leta 1976 so nastopili Milan Butorac, Stanko Miloš in krmar Siniša Rutešić. Po eno zlato in srebrno medaljo v četvercu brez krmarja in dvojcu s krmarjem so njegovi varovanci osvojili na balkanskem prvenstvu v Ioannini leta 1975. Bil je tako uspešen, da mu je Veslaška zveza Jugoslavije zaupala pripravo četverca s krmarjem za nastop na olimpijskih igrah v Ciudadu de México leta 1968 in Montrealu leta 1976.

Še uspešnejši je bil z mladinci. Bil je prvi trener, ki je Jugoslavijo popeljal do zlate medalje na mladinskem svetovnem prvenstvu, in sicer na premierni prireditvi v Ratzeburgu leta 1967. V zmagovalni posadki dvojca s krmarjem so bili Ratko Skočilić, Žarko Bonifačić in krmar Boris Tučić mlajši. Na mladinskem svetovnem prvenstvu v Neaplju leta 1969 je z *Jadranovo* posadko dvojnega dvojca (Mirko Prodan in Mladen Kostić) osvojil srebrno medaljo. Na znani mednarodni regati v Lecceju v Italiji so mladinske posadke četverca brez krmarja iz njegovega kluba med letoma 1967 in 1969 trikrat zapored osvojile prvo mesto, kar v zgodovini regate ni uspelo nikomur drugemu. Zaradi tega uspeha je *Jadran* dobil zmagovalno odličje v trajno last. Potem so leta 1970 dosegli še četrto zaporedno zmago v isti disciplini.

Na članskih in mladinskih državnih prvenstvih je med letoma 1965 in 1976 klubske posadke popeljal do skupaj 46 naslovov prvaka. V tistem času so na republiških prvenstvih Hrvaške osvojili prek 60 naslovov. Med letoma 1966 in 1968 so bili *Jadranovi* mladinci in mladinke ekipni državni prvaki po skupnih rezultatih. Veslaška zveza Jugoslavije je *Jadran* med letoma 1971 in 1973 trikrat zapored razglasila za najboljši veslaški klub v državi. Po olimpijskih igrah leta 1976 se je umaknil s trenerskega položaja v *Jadranu*. Zamenjal ga je njegov dotedanji sodelavec in nekdanji zmagovalni veslač Frane Kazija.

Potem je Tučić nekaj let honorarno treniral in svetoval v klubih *Martinus* iz Kopa in *Arupinum* iz Rovinja. Leta 1982 je postal poklicni trener Veslaškega kluba *Istra* iz Pulja in to delo opravljal polnih deset let. Tudi tam je resno poprijel za delo, zato so prišli tudi uspehi. V veslaško šolo je privabil 150 udeležencev, in že leta 1985 je *Istra* postala najboljši mladinski klub na Hrvaškem. Med mednarodnimi uspehi, doseženimi pod njegovim vodstvom, je treba izpostaviti srebrno medaljo Hane Bratić v dvojnem dvojcu na mladinskem svetovnem prvenstvu v Banyolesu leta 1991 in srebrno

medaljo Sanje Vermezović v enojcu na univerzijadi v Zagrebu leta 1987. Na balkanskem prvenstvu v Beogradu leta 1986 in Plevnu leta 1987 je klub v mladinski konkurenci osvojil tri medalje (zlato, srebrno in bronasto).

Na prvenstvih Jugoslavije in Hrvaške je z mladinskimi in članskimi postavami osvojil po 12 naslovov prvaka. Poleg prej navedenih veslačic po rezultatih izstopajo tudi mladinski reprezentanti Igor Velimirović, Ernest in Ticijan Komparić ter Bernard Rovis. Ko so ti veslači odšli na študij v Zagreb, so postali jugoslovanski članski reprezentanti in od leta 1992 tudi hrvaški.

Tučič se je leta 1993 vrnil na Reko in spet postal poklicni trener *Jadrana*, v kate-

Juniorski četverec na pariće VK *Istre* 1987. u Bledu. S lijeva: trener B. Tučić, Z. Grdić, Z. Pršo, B. Rovis i T. Komparić.
Mladinski dvojni dvojec VK *Istra* leta 1987 na Bledu. Z leve: trener B. Tučić, Z. Grdić, Z. Pršo, B. Rovis in T. Komparić.

ovlasti, oživljelo je riječko veslanje koje doživljava novi uzlet. U rad kluba uključio je nekoliko mladih trenera i stvorio pretpostavke za odlične rezultate. Na juniorskom SP-u 1995. u Poznanu, osvojili su srebrnu medalju članovi kluba Marin Perinić, Aljoša Bratuša i Marko Čekada u hrvatskom četvercu s kormilarom. Potom su u istoj disciplini na SP-u do 23 godine 1996. u Hazewinkelu Perinić i Čekada postali svjetski prvaci, a godinu potom u Milanu je Perinić osvojio s reprezentacijom Hrvatske još jednu mlađeseniorsku zlatnu medalju. Na juniorskim i seniorskim prvenstvima RH osvajali su brojne naslove, a posebno se isticala višestruka državna prvakinja u skifu, Hana Bratić, koja je iz Pule došla na studij u Rijeku i nastavila trenirati pod Tučićevim vodstvom. Zanimljivo, tijekom svoje karijere Boris Tučić podjednako je volio raditi s veslačima i veslačicama, što je bila rijetkost među trenerima.

Za svoje dugogodišnje uspješno djelovanje u sportu dobitnik je: Priznanja Veslačkog saveza Jugoslavije povodom 50-godišnjice od osnutka, 1973.; Priznanja Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, 1976.; Spomen-plakete Veslačkog saveza Hrvatske povodom 30-godišnjice od osnutka, 1979.; Priznanja Međunarodnog olimpijskog komiteta za promaknuće olimpijskih sportova, 1994. i Plakete Hrvatskog veslačkog saveza za izniman doprinos razvoju veslanja, 2008.

Njegov sin Boris Tučić mlađi (Rijeka, 30. VIII. 1955.), čije se prezime piše Tučić, po zanimanju ing. pomorskog prometa, također je bio uspješan veslač *Jadrana*. U dvojcu s kormilarom postao je svjetski juniorski prvak 1967. u Ratzeburgu i kao član posade četverca bez kormilara seniorski prvak Balkana 1975. u Ioannini. Uz to je osvojio četiri juniorska i dva seniorska naslova državnog prvaka u raznim posadama.

Izv.: Osobna izjava Borisa Tučića iz Rijeke.

Lit.: *Stoljeće veslačkog kluba Istra* (brošura), Pula, 1986.; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova br. 1 (26)*, Zagreb, siječanj – veljača 1996.; *Veslački klub Jadran Rijeka 1888 – 1922 – 1998*, Rijeka, 1999.; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova br. 12 (148)*, Zagreb, prosinac 2006.; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova br. 5 (164)*, Zagreb, svibanj 2008.; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pula, 2016.

BRANKA ŠOSTER - MAJCEN **(Zagreb, 20. XII. 1932. – Zagreb, 11. IV. 2007.)**

Rođena je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Otac Alojz Šoster bio je rodom iz Celja i kao mladić se doselio u Zagreb, gdje se školovao i zaposlio na željeznici. Majka Branka, rođ. Češković bila je rodom iz mjesta Kalje na Žumberku u blizini današnje hrvatsko-slovenske državne granice. Njezini djed i baka po majci radili su u Kaljama kao školski ravnatelj i upraviteljica pošte. Brankin otac bio je sredinom 1930-ih imenovan šefom željezničke stanice u mjestu Greda kod Siska. Obitelj Šoster se po izbijanju II. svjetskog rata i uspostavi NDH 1941. doselila natrag i trajno nastanila u Zagrebu.

Branka je u Zagrebu završila VIII. žensku gimnaziju i diplomirala na Filozofskom fakultetu sa zvanjem profesorice povijesti. Radni vijek je provela kao knjižničarka u zagrebačkom poduzeću ŽTP.

Sportsku karijeru započela je 1949. kao rukometašica u Sportskom društvu *Lokomotiva* iz Zagreba (do 1945. zvalo se Športski klub *Željezničar*). S kolegicama iz gimnazije: Dolores Farkaš, Milom Vužar, Ivanom Bašić i Nadom Bogović pristupila je Rukometnoj sekciji *Lokomotive*, koja je bila osnovana 1. veljače 1949. Tako su učenice VIII. gimnazije postale jezgra ženske rukometne ekipe. Počela je igrati prvo veliki rukomet, a od početka 1950-ih godina dvoranski rukomet (današnji rukomet). Bila je članica prve trofejne generacije u povijesti *Lokomotive*. U velikom rukometu igrala je na poziciji obrambene igračice, a u rukometu kao desna vanjska igračica.

S *Lokomotivom* je prve naslove osvojila 1953. kada su postale prvakinja Zagreba u rukometu i prvakinja Hrvatske u velikom rukometu, nakon pobjede nad ekipom *Zagreba*. Pod vodstvom trenera Božidara Henigmana - Henija prve trofeje su, uz Branku, osvojile Lokosice: Silva Frntić, Zlata Vučić, Nada Kamenščak, Stanka Hitzhaler, Nada Rukavina, Slavica Bošnjak, Vlasta Šoster (Brankina mlađa sestra), Vlasta Nikler, Nada Pavlić, Dolores Farkaš, Nada Vučković, Đurđa Szeiller i Ružica Sokolić. Zanimljivo je da su u toj ekipi čak četiri igračice imale slovenske korijene: Branka i Vlasta Šoster, Vlasta Nikler (njezin životopis je u knjizi Slovinci u hrvatskom sportu) i Nada Bogović (koja je predstavljena u ovoj knjizi).

rem je ostal do konca trenerske in poklicne kariere leta 2000. Z njegovo vrnitvijo v matični klub, kjer mu je uprava dala proste roke, je reško veslanje oživel in dobilo nov zagon. V delo kluba je vključil nekaj mlajših trenerjev in ustvaril razmere za odlične rezultate. Na mladinskem svetovnem prvenstvu v Poznanju leta 1995 so člani kluba Marin Perinić, Aljoša Bratuša in Marko Čekada v četvercu s krmarjem osvojili srebrno medaljo. Perinić in Čekada sta v isti disciplini na svetovnem prvenstvu v Hazewinklu leta 1996 v konkurenci do 23 let postala svetovna prvaka, leto pozneje pa je Perinić s hrvaško reprezentanco osvojil še eno zlato medaljo za mlajše člane. Na mladinskih in članskih prvenstvih Hrvaške so osvojili številne naslove, posebej pa je izstopala večkratna državna prvakinja v enojcu Hana Bratić, ki je iz Pulja prišla na študij na Reko in je tam trenirala pod Tučićevim vodstvom. Zanimivo je, da je Boris Tučić v trenerski karieri enako rad delal z veslači in veslačicami, kar je med trenerji redko.

Za dolgoletno uspešno delovanje v športu je prejel priznanje Veslaške zveze Jugoslavije ob 50. obletnici ustanovitve leta 1973, priznanje Zveze za telesno kulturo Jugoslavije leta 1976, spominsko plaketo Veslaške zveze Hrvaške ob 30. obletnici ustanovitve leta 1979, priznanje Mednarodnega olimpijskega komiteja za razvoj olimpijskih športov leta 1994 in plaketo Hrvaške veslaške zveze za izjemen prispevek k razvoju veslanja leta 2008.

Njegov sin Boris Tučić mlajši (Reka, 30. 8. 1955; svoj priimek zapisuje s ć), po poklicu inženir pomorskega prometa, je bil prav tako uspešen veslač *Jadrana*. V dvojcu s krmarjem je postal svetovni mladinski prvak leta 1967 v Ratzeburgu, kot član posadke četverca brez krmarja pa članski prvak Balkana v Ioannini leta 1975. Osvojil je tudi štiri mladinske in dva članska naslova državnega prvaka v različnih posadkah.

Vir: Osebna izjava Borisa Tučića z Reke.

Lit.: *Stoljeće veslačkog kluba Istra* (brošura), Pulj, 1986; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova* št. 1 (26), Zagreb, januar – februar 1996; *Veslački klub Jadran Rijeka 1888 – 1922 – 1998*, Reka, 1999; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova* št. 12 (148), Zagreb, december 2006; *Veslanje – časopis hrvatskih veslačkih klubova* št. 5 (164), Zagreb, maj 2008; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pulj, 2016.

BRANKA ŠOSTER - MAJCEN **(Zagreb, 20. 12. 1932–Zagreb, 11. 4. 2007)**

Rojena je bila v slovensko-hrvaški družini. Oče Alojz Šoster je bil iz Celja. Kot fant je prišel v Zagreb, kjer se je šolal in nato zaposlil na železnici. Mati Branka, roj. Češković, je bila po rodu iz vasi Kalje na Žumberku, na hrvaški strani Gorjancev, blizu današnje državne meje. Njen oče je bil tam šolski ravnatelj, mati pa upravnica pošte. Brankin oče je bil sredi 30. let imenovan za vodjo železniške postaje v Gredi pri Sisku. Družina Šoster se je po izbruhu druge svetovne vojne in ustanovitvi NDH leta 1941 preselila in za stalno naselila v Zagrebu.

Branka je v Zagrebu končala VIII. žensko gimnazijo in po diplomi na Filozofski fakulteti postala profesorica zgodovine. Vse življenje je delala kot knjižničarka v zagrebškem podjetju ŽTP.

Športno kariero je začela leta 1949 kot rokometašica v Športnem društvu *Lokomotiva* iz Zagreba (do leta 1945 se je imenovalo Športni klub *Željezničar*). Z gimnazijskimi sošolkami Dolores Farkaš, Milo Vužar, Ivano Bašić in Nado Bogović so se včlanile v rokometno sekcijo *Lokomotive*, ki je bila ustanovljena 1. februarja 1949. Učenke VIII. gimnazije so postale jedro ženske rokometne ekipe. Najprej je igrala veliki rokomet, od začetka 50. let pa dvoransko različico tega športa, kakršen je tudi današnji rokomet. Bila je članica prve zmagovalne generacije v zgodovini *Lokomotive*. V velikem rokometu je bila obrambna igralka, v rokometu pa je igrala na desnem zunanem položaju.

Z *Lokomotivo* je prve naslove osvojila leta 1953, ko so postale prvakinja Zagreba v rokometu in prvakinja Hrvaške v velikem rokometu, po zmagi nad ekipo *Zagreba*. Pod vodstvom trenerja Božidarja Henigmana - Henija so prva odličja poleg Branke osvojile še naslednje lokosice, kot so klicali igralke *Lokomotive*: Silva Frntić, Zlata Vučić, Nada Kamenščak, Stanka Hitzhaler, Nada Rukavina, Slavica Bošnjak, Vlasta Šoster (Brankina mlajša sestra), Vlasta Nikler, Nada Pavlič, Dolores Farkaš, Nada Vučković, Đurđa Szeiller in Ružica Sokolić. Zanimivo je, da so imele v tej ekipi kar štiri igralke slovenske korenine, in sicer sestre Šoster ter Vlasta Nik-

Ženska ekipa RK Lokomotive u velikom rukometu 1949. u Sarajevu. S lijeva: Mila Vužar, Zdenka Jecić, Marija Marinković, Zlata Farkaš, Nada Vukmir, Nada Bogović, Nena Krpan, Silva Frntić, Ivana Bašić, Slavica Bošnjak i Branka Šoster.

Ženska ekipa RK Lokomotiva u velikom rukometu leta 1949 u Sarajevu. Z. leve: Mila Vužar, Zdenka Jecić, Marija Marinković, Zlata Farkaš, Nada Vukmir, Nada Bogović, Nena Krpan, Silva Frntić, Ivana Bašić, Slavica Bošnjak in Branka Šoster.

U nastavku sportske karijere Branka Šoster ostvarila je značajne rezultate. Godine 1954. i 1955. s klubom je još dva puta uzastopno osvojila Prvenstvo NR Hrvatske u velikom rukometu, nakon pobjeda nad glavnim konkurenticama iz RK Zagreba. Na Saveznom turniru za Prvenstvo Jugoslavije 1955. u Zagrebu postala je Lokomotiva državni prvak, ispred ekipa Spartaka iz Subotice, Železničara iz Beograda i Svobode iz Ljubljane. Na zadnjem državnom prvenstvu u velikom rukometu za žene, održanom 1956. u Subotici turnirskim sustavom, igračice Lokomotive bile su druge, a

prve su bile njihove glavne konkurentice iz Spartaka koji je također bio u sastavu Željezničarskog sportskog društva.

U rukometu je nastupila u premijernom izdanju Savezne lige Jugoslavije 1956. kada je ekipa Lokomotive postala prvak u konkurenciji osam klubova, s 26 bodova, nadmašivši subotički Spartak i Lokomotivu iz Virovitice. U Saveznoj ligi 1957. osvojila je s klubom drugo mjesto, iza Spartaka. Sudjelovala je kao članica Lokomotive i u osvajanju prvih dvaju Kupova Jugoslavije za žene, 1956. i 1957. nakon finalnih utakmica u Zagrebu. Kolegice sa sportskih terena zvale su je nadimkom patka. Bilo joj je 25 godina kad je prestala igrati rukomet i završila sportsku karijeru. Za Lokomotivu je nastupila ukupno na 237 utakmica i postigla je 32 zgoditaka. Za reprezentaciju Zagreba igrala je 3 puta.

Njezin suprug Željko Majcen (Zagreb, 8. X. 1930. – Zagreb, 28. VI. 1989.), bio je doktor ekonomskih znanosti, redoviti profesor i dekan na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. U mladosti se bavio veslanjem i rukometom u Sportskom društvu Lokomotiva. Bio je član prve rukometne generacije Lokomotive kao obrambeni igrač. Ostao je u povijesti kluba zabilježen i kao član koji je bio prvi državni reprezentativac s nastupom na prvoj međudržavnoj utakmici Jugoslavije u velikom rukometu, u Zagrebu, 19. lipnja 1950. protiv Belgije.

Mlada Brankina sestra Antonija Vlasta Šošter - Škrbina (Greda kod Siska, 9. VI. 1935.), također je bila uspješna sportašica. Završila je žensku VIII. gimnaziju i potom 1959. diplomirala na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završena školovanja i udaje bila je domaćica.

Sportsku karijeru započela je kao školarka u Atletskoj sekciji Sportskog društva Zagreb. Natjecala se kao juniorka na 60 m i u skoku u dalj pod vodstvom poznatog trenera Leopolda - Lea Langa. Na Juniorskom prvenstvu Jugoslavije 1950. u Zagrebu bila je članica štafete 4x60m, koja je u sastavu: S. Ulaga, M. Curl, V. Šuster i B. Rauch, osvojila prvo mjesto i pritom postigla juniorski državni rekord (9,7 s). Iste je godine, na dijelu državnog prvenstva održanog u Beogradu, bila peta u skoku u dalj. Nakon rasformiranja AK Zagreba prestala se 1951. baviti atletikom, a njezine kolegice iz štafete Silva Ulaga (udana za nogometnog djelatnika Antu Pavlovića) i Biserka Rauch (udana za atletičara Mirka Vanića), nastavile su uspješne sportske karijere kao članice novooformiranog Atletskog kluba Dinamo.

Muška ekipa RK Lokomotive u velikom rukometu. S lijeva stoje: B. Henigman, Z. Babić, M. Pasarić, R. Vinek, K. Valjak, R. Frntić, V. Stilinović, S. Buterin i trener S. Pavičić. Čuče: B. Gašparac, B. Tušak, B. Humljak i Ž. Majcen.

Muška ekipa RK Lokomotiva u velikom rukometu. Z. leve stojijo: B. Henigman, Z. Babić, M. Pasarić, R. Vinek, K. Valjak, R. Frntić, V. Stilinović, S. Buterin in trener S. Pavičić. Čepijo: B. Gašparac, B. Tušak, B. Humljak in Ž. Majcen.

Ekipa Lokomotive sredinom 1950-ih. U donjem redu Branka je druga, a peta je Vlasta Šoster. Ekipa Lokomotive sredi 50. let. V spodnji vrsti je Branka druga, peta pa je Vlasta Šoster.

ler (njen življenjepis je v knjigi Slovenci v hrvaškem športu) in Nada Bogović (ki je predstavljena v tej knjigi).

V nadaljevanju športne kariere je Branka Šoster dosegla pomembne rezultate. Leta 1954 in 1955 je s klubom še dvakrat zapored osvojila prvenstvo Hrvaške v velikem rokometu, po zmagi nad glavnimi tekmicami iz kluba *Zagreb*. Na zveznem turnirju za prvenstvo Jugoslavije leta 1955 v Zagrebu je postala *Lokomotiva* državni prvak, pred ekipami *Spartaka* iz Subotice, *Železničarja* iz Beograda in *Svobode* iz Ljubljane. Na zadnjem državnem prvenstvu v velikem rokometu za ženske, ki je potekalo v Subotici leta 1956 po turnirskem sistemu, so bile igralke *Lokomotive* druge, zmagale pa so

njihove glavne tekmičice iz *Spartaka*, ki je prav tako deloval pod okriljem Železničarskega športnega društva.

V rokometu je nastopila v premierni sezoni jugoslovanske zvezne lige leta 1956, ko je ekipa *Lokomotive* postala prvak v konkurenci osmih klubov, s 26 točkami, pri tem pa premagala subotički *Spartak* in *Lokomotivo* iz Virovitice. V zvezni ligi je leta 1957 s klubom osvojila drugo mesto, za *Spartakom*. Kot članica *Lokomotive* je osvojila tudi prva pokala Jugoslavije za ženske, leta 1956 in 1957 v Zagrebu. Sotekmovalke so jo klicale račka. Pri 25 letih je prenehala igrati rokomet in končala športno kariero. Za *Lokomotivo* je nastopila skupaj na 237 tekmah in dosegla 32 zadetkov. Za reprezentanco Zagreba je igrala trikrat.

Njen soprog Željko Majcen (Zagreb, 8. 10. 1930–Zagreb, 28. 6. 1989) je bil doktor ekonomskih znanosti, redni profesor in dekan na Ekonomski fakulteti v Zagrebu. V mladosti se je ukvarjal z veslanjem in rokometom v Športnem društvu *Lokomotiva*. Bil je član prve rokometne generacije *Lokomotive*, kot obrambni igralec. V zgodovino kluba se je vpisal tudi kot reprezentant, ki je igral na prvi meddržavni tekmi Jugoslavije v velikem rokometu 19. junija 1950 v Zagrebu, proti Belgiji.

Mlajša Brankina sestra Antonija Vlasta Šoster, poročena Škrbina (Greda pri Sisku, 9. 6. 1935), je bila prav tako uspešna športnica. Končala je VIII. žensko gimnazijo in leta 1959 diplomirala na Ekonomski fakulteti v Zagrebu. Po študiju se je poročila in postala gospodinja.

Športno kariero je začela kot učenka v atletski sekciji Športnega društva *Zagreb*. Kot mladinka je tekmovala v teku na 60 m in skoku v daljino, pod vodstvom znanega trenerja Leopolda Langa - Lea. Na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu leta 1950 je bila članica štafete 4 x 60 m, ki je v postavi S. Ulaga, M. Curl, V. Šoster in B. Rauch osvojila prvo mesto, pri tem pa dosegla mladinski državni rekord (9,7 s). Del državnega prvenstva je potekal v Beogradu; tam je bila peta v skoku v daljino. Po razpustitvi Atletskega kluba *Zagreb* leta 1951 se je prenehala ukvarjati z atletiko, njeni sotekmovalki iz štafete Silva Ulaga (poročena z nogometnim delavcem Antom Pavlovićem) in Biserka Rauch (poročena z atletom Mirkom Vanićem) pa sta nadaljevali uspešno športno kariero kot članici novoustanovljenega Atletskega kluba *Dinamo*.

Juniorska štafeta AK Zagreba na 4x60 m 1950. S lijeva: B. Rauch, V. Šoster, M. Curl i S. Ulaga. Mladinska štafeta AK Zagreb na 4 x 60 m leta 1950. Z leve: B. Rauch, V. Šoster, M. Curl in S. Ulaga.

Branka je početkom 1950-ih godina već bila uspješna članica prve ekipe rukometašica *Lokomotive* pa je i sestru Antoniju -Vlastu dovela 1952. u klub. U sportskoj karijeri bila je poznata samo pod imenom Vlasta. Rukomet je igrala i u gimnaziji pod vodstvom trenera Željka Gregurića - Bajze, prvog trenera ekipe *Lokomotive* i potom međunarodnog rukometnog suca. U *Lokomotivi* je Vlasta nastupala četiri godine kao navalna igračica u velikom rukometu i kao lijevo i desno krilo u rukometu. Sa svojim klubom osvojila je u velikom rukometu tri puta uzastopno Prvenstvo NR Hrvatske u velikom rukometu, od 1953. do 1955. Na Prvenstvu Jugoslavije postala je, kao članica klupske ekipe, prvakinja 1955. u Zagrebu, a na turnirima 1954. i 1956. u Subotici osvojile su drugo mjesto. U rukometu je Vlasta s *Lokomotivom* pobijedila na premijernom izdanju Savezne lige Jugoslavije u sezoni 1955./56. na kojem je sudjelovalo osam klubova po dvostrukom bod-sustavu. Bile su bolje od *Spartaka* iz Subotice i *Lokomotive* iz Virovitice. Za klub je Vlasta ukupno nastupila na 144 utakmice i postigla 68 zgoditaka. Tri puta je bila reprezentativka Grada Zagreba. Rano se u 22. godini života 1956. povukla iz aktivnog sporta zbog obveza na fakultetu.

Izv.: Razgovor autora s Brankinom sestrom Antonijom - Vlastom Škrbinom iz Zagreba.

Lit.: *Godišnjak rukometnog saveza Jugoslavije 1948 - 1962*, Beograd, 1963, *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964, *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.*, Zagreb, 1969. (brošura); *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949. - 1989.*, Beograd, 1991.; Lj. Gajić, *Juniorska atletika u Jugoslaviji*, Jagodina, 2015.

BRANKO BOGOVIĆ - Bogec (Zagreb, 13. III. 1933. – Zagreb, 24. VI. 2008.)

Njegovi roditelji su se nacionalno izjašnjavali kao Slovenci. Otac Karlo Bogović rođen je u mjestu Križe kod Brežica, a majka Karolina, rođ. Tišlar, u Svetom Juriju ob Ščavnici. Preci njegova oca doselili su se u Sloveniju s hrvatskog otoka Krka. Povijest obitelji nakon dolaska u Zagreb iznesena je u biografiji njegove sestre Nade Bogović - Dečković na stranicama ove monografije. Po dolasku u Zagreb prezime im je pohrvaćeno u Bogović.

Branko je ranu mladost nakon II. svjetskog rata proveo s obitelji u zagrebačkom naselju Kustošija u zapadnom dijelu grada. Završio je Srednju ekonomsku školu. Bio je zaposlen u poduzećima Biciklist od 1955. i Metalia Commerce od 1960. Godine 1967. radio je godinu dana kao prodajni predstavnik satova Darwill i Aretta. Potom je od 1968. bio direktor zagrebačke poslovne poduzeća Jugobicikl iz Beograda. Nakon reorganizacije tog poduzeća bio je direktor poslovne poduzeća Velmotor iz Ljubljane, do 1996. i odlaska u mirovinu. Godine 1991. sudjelovao u osnivanju poduzeća Biciklist d.o.o. u Zagrebu, u kojem je bio suvlasnik i savjetnik.

Branko Pokupec i Branko Bogović na trkališnom Prvenstvu Hrvatske 1952. u Zagrebu.
Branko Pokupec i Branko Bogović na prvenstvu Hrvatske u dirkališnom kolesarstvu leta 1952 v Zagrebu.

Kustošija u kojoj je odrastao bila je glavno biciklističko središte Zagreba, Hrvatske i Kraljevine Jugoslavije, a prvih godina nakon rata i FNR Jugoslavije. Zbog toga se, kao i mnogi njegovi vršnjaci iz naselja, počeo baviti tim sportom. Postao je član Biciklističke sekcije Fiskulturnog društva *Slaven* čije je sjedište bilo u Kustošiji. Kada su 1949. nakon rezolucije Informbiroa i zahlađenja odnosa sa SSSR-om ukinuta fiskulturna društva koja su bila osnovana po sovjetskom modelu ustroja sporta, Bogović je kao junior prešao u Sportsko društvo *Jedinstvo* iz Zagreba, jer Kustošija više nije imala svoj klub. Od 1955. do kraja natjecateljske karijere 1961. bio je član Biciklističkog kluba *Zagreb* iz Kranjčevićeve ulice.

Njegova starija sestra Nada postala je 1950. i 1951. prva prvakinja Hrvatske i Jugoslavije u biciklizmu za žene, a potom je i on počeo postizati zapažene rezultate. Prvi uspjeh je ostvario 1953. kada je postao

Branka je bila že na začetku 50. let uspešna članica prve ekipe rokometšašic *Lokomotive*. Leta 1952 je v klub pripeljala tudi sestro Antonijo Vlasto, ki so jo v športu poznali le kot Vlasto. Rokomet je Vlasta igrala že v gimnaziji, pod vodstvom trenerja Željka Gregurića - Bajze, prvega trenerja *Lokomotive* in pozneje mednarodnega rokometnega sodnika. V *Lokomotivi* je štiri leta nastopala kot napadalna igralka v velikem rokometu ter kot leva in desna krilna igralka v rokometu. S klubom je trikrat zapored osvojila prvenstvo Hrvaške v velikem rokometu, med letoma 1953 in 1955. Na prvenstvu Jugoslavije je kot članica klubske ekipe postala prvakinja leta 1955 v Zagrebu, na turnirjih leta 1954 in 1956 v Subotici pa so osvojile drugo mesto. V rokometu je Vlasta z *Lokomotivo* zmagala v premierni sezoni zvezne jugoslovanske lige 1955/56, v kateri je sodelovalo osem klubov po dvokrožnem sistemu točkovanja. Bile so boljše od *Spartaka* iz Subotice in *Lokomotive* iz Virovitice. Za klub je Vlasta skupaj nastopila na 144 tekmah in dosegla 68 zadetkov. Trikrat je bila reprezentantka Zagreba. Iz aktivnega športa se je umaknila zgodaj, leta 1956, pri 22 letih, zaradi študijskih obveznosti.

Vir: Avtorjev pogovor z Brankino sestro Antonijo Vlasto Škrbina iz Zagreba.

Lit.: *Godišnjak rukometnog saveza Jugoslavije 1948 - 1962*, Beograd, 1963; *S.D. Lokomotiva 1914 - 1964*, Zagreb, 1964; *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.*, Zagreb, 1969 (brošura); *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949. - 1989.*, Beograd, 1991; L. Gajić, *Juniorska atletika u Jugoslaviji*, Jagodina, 2015.

BRANKO BOGOVIĆ - Bogec (Zagreb, 13. 3. 1933–Zagreb, 24. 6. 2008)

Njegovi starši so se opredeljevali za Slovence. Oče Karlo Bogović se je rodil v Križah pri Brežicah, mati Karolina, roj. Tišlar, pa v Svetem Juriju ob Ščavnici. Očetovi predniki so v Slovenijo prišli s hrvaškega otoka Krka. Družinska zgodovina po preselitvi v Zagreb je opisana v življenjepisu Brankove sestre Nade Bogović - Dečković na straneh te monografije. Po prihodu v Zagreb so priimek začeli zapisovati v hrvaški obliki Bogović.

Branko je zgodnjo mladost preživel v zagrebškem naselju Kustošija v zahodnem delu mesta, kamor se je po drugi svetovni vojni preselila družina. Končal je srednjo ekonomsko šolo. Prvo zaposlitev je dobil leta 1955 v podjetju Biciklist, nato se je leta 1960 zaposlil v Metalia Commercu, leta 1967 je postal trgo-

vski predstavnik za ure Darwill in Aretta, leta 1968 pa direktor zagrebške poslovalnice podjetja Jugobicikl iz Beograda. Po reorganizaciji tega podjetja je postal direktor poslovalnice Velmotorja iz Ljubljane. To delo je opravljal do upokojitve leta 1996. Leta 1991 je sodeloval pri ustanovitvi delniške družbe Biciklist Zagreb, bil njen solastnik in svetovalec.

Kustošija, v kateri je odraščal, je bila glavno kolesarsko središče Zagreba, Hrvaške in Kraljevine Jugoslavije, v prvih povojnih letih pa tudi nove Jugoslavije. Zato se je skupaj z vrstniki tudi sam začel ukvarjati s tem športom. Postal je član kolesarske sekcije Fizkulturnega društva *Slaven* s sedežem v Kustošiji. Ko so leta 1949, po resoluciji informbiroja in ohladitvi odnosov s Sovjetsko zvezo, v Jugoslaviji ukinjali fizikturna društva, ustanovljena po sovjetskem modelu, je tudi Kustošija ostala brez svojega športnega društva. Takrat je Bogović kot mladinec vstopil v Športno društvo *Jedinstvo* iz Zagreba. Od leta 1955 in do konca tekmovalne kariere leta 1961 je bil član *Zagreba* iz Kranjčevičeve ulice.

Njegova starejša sestra Nada je leta 1950 postala prva kolesarska prvakinja Hrvaške in nato leta 1951 še Jugo-

Reprezentacija Jugoslavije na Svjetskom juniorskom prvenstvu 1975. u Lausanni. S lijeva: savezni kapetan Edi Rajković, Miodrag Marinković i savezni trener Branko Bogović.
Jugoslovanska reprezentanca na svetovnem mladinskem prvenstvu leta 1975 v Lozani. Z leve: zvezni kapetan Edi Rajković, Miodrag Marinković in zvezni trener Branko Bogović.

juniorski cestovni prvak Zagreba te juniorski prvak Jugoslavije na pisti u sprintu. Po prelasku u BK *Zagreb* postao je najuspješniji član toga kluba te jedan od najboljih hrvatskih biciklista. U cestovnim utrkama bio je seniorski prvak NR Hrvatske 1956. i prvak Zagreba 1956., 1958., 1959. i 1960. Posebno je bio uspješan u trkališnim utrkama na velodromu, jer je tada Zagreb jedini u državi imao biciklističku pistu na stadionu u Kranjčevićevoj. Prvak Jugoslavije na pisti bio je 1959. i 1961. u sprintu, a 1959. na 1.000 m (na vrijeme). Godine 1960. ostvario je sa svojim klubom najveći ekipni uspjeh pobjedom na državnom prvenstvu u dohvatnoj vožnji na 4.000 m, ispred gradskog rivala Biciklističkog kluba

Nada Dimić. Za pobjedničku ekipu *Zagreba* vozili su: Branko Bogović, Marijan Novak, Vlado Šolman (sin odličnog biciklista iz Kustošije Josipa Šolmana) i Ante Murgić. Od ostalih rezultata koje je Branko ostvario u svojoj karijeri treba istaknuti treće mjesto na I. memorijalu Vida Ročića, 1955. na cesti Karlovac – Rijeka, te peto mjesto u sastavu republičke reprezentacije Hrvatske (s Ivanom Levačićem i Šimom Bajlom) na etapnoj cestovnoj utrci Kroz Jugoslaviju 1956. Kao reprezentativac Jugoslavije sudjelovao je na Svjetskom prvenstvu 1953. u Luganu te na utrkama u Egiptu, Poljskoj i Austriji. Natjecateljsku karijeru završio je relativno rano s 28 godina 1961.

Kada se povukao s utrka ostao je povezan s biciklizmom kao trener i sportski djelatnik. Godine 1961. završio je trenerski tečaj. Klub je zbog sponzora od 1972. bio preimenovan u *Zagreb-Metalia Commerce*. Branko Bogović mu je posebno pridonio kao trener od 1963. do 1975. i kao predsjednik Tehničke komisije od 1963. do 1987. Bile su to zlatne godine za klub iz Kranjčevićeve, koji je pod njegovim stručnim vodstvom i nadzorom bio među najboljima u Hrvatskoj i Jugoslaviji i dao je velik broj kvalitetnih biciklista.

Na seniorskim državnim prvenstvima ostvareni su iznimni rezultati. U cestovnoj utrci ekipa *Zagreba-Metalia Commerce* bila je druga 1972., 1975. i 1977. te treća 1974. i 1981. U pojedinačnoj konkurenciji istakli su se: Ivan Čolig koji je bio prvak 1979. i treći 1981., Branko Bedeković viceprvak 1975. i Mladen Lojen treći 1980. Na brdskom prvenstvu postao je Zdenko Kahlina prvak 1973. te viceprvak 1974. i 1977. U utrci na kronometar viceprvak je bio Eugen Pleško 1968. i 1972. te treći Ivan Bobovčan 1977. U ciklo-krosu su prvaci postali Pleško 1972. i Kahlina 1973. i 1977., drugi je bio Kahlina 1974. iza pobjednika Pleška koji je tada vozio za *Astru* iz Ljubljane, a treći Bobovčan 1976. Na pisti je ostvareno najviše uspjeha. Ekipa *Zagreba* je osvojila naslove u dohvatnoj vožnji 1974., 1976., 1983. i 1984. Pojedinačni prvaci postali su: na 1.000 m s 200 m sprinta: Pleško 1968. i 1969., Bedeković 1970. i 1972., Čolig 1974., Vlado Fumić 1975., 1976. i 1979.; na 1.000 m (na vrijeme): Pleško 1968. i 1971., Kahlina 1973. i 1974., Fumić 1975., 1976. i 1979. te Željko Pavlič 1983. U dohvatnoj vožnji na 4.000 m Kahlina je bio drugi 1974. i 1973. te Bobovčan treći 1974. Kup Jugoslavije po sustavu bodovanja iz više utrka osvojio je Čolig 1972. i 1973., a Kahlina je bio drugi 1973. i treći 1974. Klub je osvojio ekipno prvo mjesto u Kupu 1973. te treće mjesto 1975. i 1976. Ostvaren je i veći broj naslova na juniorskim prvenstvima Jugoslavije i na brojnim utrkama u raznim dobnim skupinama u zemlji i inozemstvu.

Branko Bogović se istaknuo i u radu s državnom reprezentacijom. Bio je savezni kapetan seniorske reprezentacije (1969. – 1972.), pomoćnik saveznog kapetana juniorske repr. Edoarda - Edija Rajkovića (1973. – 1978.) te član Stručnog savjeta Biciklističkog saveza Jugoslavije (1969. – 1987.). Dok je bio savezni kapetan vodio je seniore Jugoslavije u cestovnoj vožnji na Olimpijskim igrama 1972. u Münchenu (ekipno 21. mjesto); Svjetskom prvenstvu 1969. u Brnu (ekipno 20. mj.), 1970. u Leicesteru (ekipno 18. mj. i Eugen Pleško 25. mj.) i 1971. u Mendrisiju (ekipno 20. mj.); Mediteranskim igrama 1971. u Izmiru (ekipno bronca i Cvitko Bilić 8. mj.) te na Balkanskom prvenstvu 1971. u Sofiji (ekipno zlato i Laszlo Pavlik srebro). Pod njegovim vodstvom na međunarodnoj Trci kroz Jugoslaviju pobijedili su pojedinačno Radoš Čubrić 1970. i Eugen Pleško 1971. te ekipno Jugoslavija 1971.

Reprezentacija Jugoslavije 1976. na Olimpijskim igrama u Montrealu. S lijeva: Bojan Ropret, Vlado Fumić i savezni trener Branko Bogović. Jugoslovanska reprezentanca leta 1976 na olimpijskih igrah v Montrealu. Z leve: Bojan Ropret, Vlado Fumić in zvezni trener Branko Bogović.

slavije. Kmalu je vidne kolesarske uspehe začel dosegati tudi Branko. Leta 1953 je postal mladinski prvak Zagreba na cestni dirki in mladinski prvak Jugoslavije v sprintu na velodromu. Bil je eden od najuspešnejših članov Kolesarskega kluba *Zagreb* in eden od najboljših hrvaških kolesarjev. Na cestni dirki je bil članski prvak Hrvaške leta 1956 ter prvak Zagreba leta 1956, 1958, 1959 in 1960. Posebej uspešen je bil v dirkališčnem kolesarstvu, saj je imel takrat Zagreb edini v državi kolesarsko stezo na stadionu v Kranjčevičevi ulici. Prvak Jugoslavije na velodromu je bil leta 1959 in 1961 v sprintu ter leta 1959 na 1000 m (v vožnji na čas). Leta 1960 je s klubom dosegel največji ekipni uspeh, in sicer zmago na državnem prvenstvu v zasledovalni vožnji na 4000 m, pred mestnim tekmečem, Kolesarskim klubom *Nade Dimić*. Za zmagovalno ekipo *Zagreba* so vozili Branko Bogović, Marijan Novak, Vlado Šolman (sin odličnega kolesarja iz Kustošije Josipa Šolmana) in Ante Murgić. Med drugimi pomembnejšimi Brankovimi rezultati je treba omeniti tretje mesto na prvem memorialu Vida Ročića leta 1955 na cesti Karlovec–Reka in peto mesto z republiško reprezentanco Hrvaške (z Ivanom Levačićem in Šimom Bajlom) na etapni cestni dirki po Jugoslaviji leta 1956. Kot reprezentant Jugoslavije je sodeloval na svetovnem prvenstvu leta 1953 v Luganu ter na dirkah v Egiptu, na Poljskem in v Avstriji. Tekmovalno kariero je končal razmeroma zgodaj, pri 28 letih, leta 1961.

S kolesarstvom je ostal povezan kot trener in športni delavec. Leta 1961 je končal trenerski tečaj. Klub so zaradi sponzorskih pogodb leta 1972 preimenovali v *Zagreb - Metalia Commerce*. Branko Bogović je bil njegov trener med letoma 1963 in 1975 ter predsednik tehnične komisije med letoma 1963 in 1987. To so bila zlata leta za klub iz Kranjčevičeve ulice, ki je pod njegovim strokovnim vodstvom in nadzorom postal eden od najboljših na Hrvaškem in v Jugoslaviji, z veliko dobrimi kolesarji.

Na članskih državnih prvenstvih so dosegali izjemne rezultate. Na cestni dirki je bila ekipa *Zagreba - Metalia Commerca* leta 1972, 1975 in 1977 druga, leta 1974 in 1981 pa tretja. V posamični konkurenci so izstopali: Ivan Čolig, ki je bil prvak leta 1979 in tretji leta 1981, Branko Bedeković, podprvak leta 1975, ter Mladen Lojen, tretji leta 1980. Na prvenstvu v gorskem kolesarstvu je Zdenko Kahlina postal prvak leta 1973 ter podprvak leta 1974 in 1977. V vožnji na čas je bil Eugen Pleško prvak leta 1968 in 1972, Ivan Bobovčan pa tretji leta 1977. V ciklokrosu sta postala prvaka Pleško leta 1972 ter Kahlina leta 1973 in 1977. Kahlina je bil leta 1974 drugi za zmagovalcem Pleškom, ki je takrat vozil za *Astro* iz Ljubljane. Bobovčan je bil leta 1976 v ciklokrosu tretji. Ekipa *Zagreba* je bila posebej uspešna na velodromu. V zasledovalni vožnji je naslove osvojila leta 1974, 1976, 1983 in 1984. Posamični prvaki na 1000 m z 200 m sprinta so postali naslednji kolesarji: Pleško leta 1968 in 1969, Bedeković leta 1970 in 1972, Čolig leta 1974, Vlado Fumić leta 1975, 1976 in 1979. V disciplini 1000 m na čas so bili prvaki: Pleško leta 1968 in 1971, Kahlina leta 1973 in 1974, Fumić leta 1975, 1976 in 1979 ter Željko Pavlič leta 1983. V zasledovalni vožnji na 4000 m je bil Kahlina drugi leta 1973 in 1974, Bobovčan pa tretji leta 1974. Čolig je leta 1972 in 1973 osvojil pokal Jugoslavije po sistemu točkovanja z več dirk. Kahlina je bil v pokalnem tekmovanju drugi leta 1973 in tretji leta 1974. Klub je ekipno prvo mesto v pokalu osvojil leta 1973, tretje mesto pa leta 1975 in 1976. Več naslovov so osvojili na mladinskih prvenstvih Jugoslavije ter na številnih dirkah v različnih starostnih skupinah doma in po svetu.

Branko Bogović je bil uspešen tudi z državno reprezentanco. Bil je zvezni kapetan članske reprezentance (1969–1972), pomočnik zveznega kapetana mladinske reprezentance Edoarda Rajkovića - Edija (1973–1978) in član strokovnega sveta Kolesarske zveze Jugoslavije (1969–1987). Kot zvezni kapetan je reprezentanco popeljal na 21. mesto na cestni dirki na olimpijskih igrah v Münchnu leta 1972, na svetovnih prvenstvih pa so zasedli 20. mesto v Brnu leta 1969, 18. mesto v Leicesteru leta 1970 (Eugen Pleško je bil 25.) ter 20. mesto v Mendrisiju leta 1971. Bron so osvojili na sredozemskih igrah v Izmirju leta 1971 (Cvitko Bilić je bil osmi), na balkanskem prvenstvu v Sofiji leta 1971 pa zlato (Laszlo Pavlik je bil drugi). Pod njegovim vodstvom sta na mednarodni dirki po Jugoslaviji posamično zmagala Radoš Čubrić leta 1970 in Eugen Pleško leta 1971, ekipno zmago pa je Jugoslavija dosegla leta 1971.

Obitelj Bogović na Ugljanu 1985. za vrijeme održavanja utrke Jadranska magistrala. Majka Helena, sin Vladimir - Vlado i otac Branko.
Družina Bogović na Ugljanu leta 1985 med dirko po jadranski magistrali. Mati Helena, sin Vladimir - Vlado in oče Branko.

Kao pomoćnik saveznog kapetana juniorske repr. E. Rajkovića, također je imao uspjeha. Na Svjetskom juniorskom prvenstvu 1975. u Laussani biciklist Miodrag Marinković osvojio je srebrnu medalju u kriterijskoj vožnji na 30 km, ostvarivši dotad najveći uspjeh jugoslavenskog biciklizma u tom rangu natjecanja. Na SP-u 1976. u Gooiku ekipa je po kronometru bila peta. Na cijenjenoj međunarodnoj juniorskoj utrci Dusika Jugend Tour u Austriji bio je Ivan Bobovčan 1973. treći, kao i Bojan Ropret 1975. Bogović je biciklizmu pridonio i kao sportski djelatnik. Bio je tehnički organizator biciklističkog natjecanja na Mediteranskim igrama 1979. u Splitu. Obnašao je dužnost predsjednika biciklističkih saveza Jugoslavije, Hrvatske i Zagreba te predsjednika kluba *Zagreb-Metalia Commerce*. Bio je pokretač i organizator brojnih utrka na području Zagreba. Stekao je 1966. zvanje suca savezne A kategorije. Bio je glavni sudac na mnogim utrkama. Predavao je na sudačkim tečajevima. Inicirao je dodjelu najznačajnijeg biciklističkog trofeja u Jugoslaviji "Zlatni kotač", godišnje nagrade za najuspješnijeg vozača. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske bio je od 1993. do 1995. dopredsjednik Hrvatskog biciklističkog saveza.

Za svoje dugogodišnje i raznovrsno amatersko djelovanje u biciklizmu dobitnik je većeg broja nagrada. Između ostalog, dodijeljen mu je Trofej Saveza za fizičku kulturu Hrvatske 1988. i Priznanje za zasluge povodom proslave 100-godišnjice Hrvatskog biciklističkog saveza 1994. Prema svemu ostvarenom jedan je od najzaslužnijih pojedinaca u povijesti zagrebačkog i hrvatskog biciklizma.

Bio je u braku s Helenom Bogović, rođ. Jurina. Njegov sin Vladimir - Vlado Bogović (Zagreb, 8. II. 1958.), po zvanju je ing. prometa, a također se uspješno bavio biciklizmom. Bio je višestruki juniorski i seniorski ekipni prvak Jugoslavije na pisti kao član BK *Zagreb-Metalia Commerce*. Postao je seniorski cestovni prvak Zagreba 1977. i pobjednik Memorijalne utrke Stjepana Grgca 1984. Brankov unuk i Vladimirov sin Mauricio Bogović natjecatelj je i sudac u mačevanju.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Vladimira Bogovića iz Zagreba.

Lit.: *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1969 - 1972.*, Beograd, 1974.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1973 - 1976*, Beograd, 1977.; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977.; M. Šviderski, "Nagrade i priznanja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske", *Povijest sporta br. 84*, Zagreb, siječanj, veljača, ožujak, 1990.; *Hrvatski sportski almanah 1993 - 1994.*, Zagreb, 1993.; *Hrvatski sportski almanah 1995 - 1996.*, Zagreb, 1995.

ALJEŠA LAVRENČIĆ - MRDULJAŠ (Sušak, 25. IV. 1933. – Rijeka, 29. IV. 2008.)

Alješa Lavrenčić - Mrduljaš

Njezin otac Avgust Lavrenčić bio je Slovenac rodom iz Vipave, a odrastao je u Radovljici. Majka Milica, rođ. Smoljanović bila je Hrvatica rodom iz Rijeke, a podrijetlom iz Brloga i Primišlja.

Alješa je odrasla na Sušaku uz četiri godine stariju sestru Vesnu Lavrenčić (Sušak, 1929. – Rijeka, 2004.), dugogodišnju djelatnicu Gradske knjižnice u Rijeci. Za vrijeme II. svjetskog rata 1941. Sušak je okupirala talijanska vojska i pripojila ga Kraljevini Italiji. Nakon oslobođenja zemlje 1945., u novoj FNR Jugoslaviji Sušak se spojio s Gradom Rijekom i u veljači 1948. izgubio status samostalnog grada. Obitelj Lavrenčić se po završetku II. svjetskog rata preselila iz Sušaka u Rijeku. Alješa je završila Srednju ekonomsku školu u Rijeci.

Plivati je počela s tri godine. Krajem ljeta 1945. s nekoliko prijateljica odlučila se učlaniti u Plivačku sekciju novoosnovanog Fiskulturnog društva *Primorac*. Do tada su se bavljale plivanjem ispod vile Reš na Sušaku. U *Primorcu* ju je na treninzima primjetio vaterpolo vratar i plivač Zdravko - Ćiro Kovačić i dao joj prve savjete kako treba plivati pojedine stilove. Već sa

Uspešen je bil tudi kot pomočnik zveznega kapetana mladinske reprezentance E. Rajkovića. Na svetovnem mladinskem prvenstvu v Lozani leta 1975 je kolesar Miodrag Marinković osvojil srebrno medaljo v krožni dirki na 30 km, kar je bil največji uspeh jugoslovanskega kolesarstva na tej ravni. Na svetovnem prvenstvu v Gooiku leta 1976 je bila ekipa v vožnji na čas peta. Na cenjeni mednarodni mladinski dirki Dusika Jugend Tour v Avstriji je bil Ivan Bobovčan tretji leta 1973, Bojan Ropret pa leta 1975.

Bogović je k uveljavitvi kolesarstva prispeval tudi kot športni delavec. Bil je tehnični organizator kolesarske dirke na sredozemskih igrah v Splitu leta 1979. Opravljal je funkcijo predsednika kolesarskih zvez Jugoslavije, Hrvaške in Zagreba ter kluba *Zagreb - Metalia Commerce*. Bil je pobudnik različnih zagrebških kolesarskih tekmovanj. Leta 1966 je postal sodnik zvezne A-kategorije. Bil je glavni sodnik na številnih dirkah. Predaval je na sodniških tečajih. Predlagal je uvedbo zlatega kolesa, najpomembnejšega kolesarskega priznanja v Jugoslaviji oziroma letne nagrade za najuspešnejšega kolesarja. Po osamosvojitvi Hrvaške je bil med letoma 1993 in 1995 podpredsednik Hrvaške kolesarske zveze.

Za dolgoletno in raznovrstno ljubiteljsko delovanje v kolesarstvu je prejel številne nagrade, med drugim odličje Zveze za telesno kulturo Hrvaške leta 1988 in priznanje za zasluge ob 100-letnici Hrvaške kolesarske zveze leta 1994. Po dosežkih je bil eden od najzaslužnejših posameznikov v zgodovini zagrebškega in hrvaškega kolesarstva.

Poročen je bil s Heleno Bogović, roj. Jurina. Njun sin Vladimir Bogović - Vlado (Zagreb, 8. 2. 1958), po poklicu prometni inženir, se je prav tako uspešno ukvarjal s kolesarstvom. Kot član Kolesarskega kluba *Zagreb - Metalia Commerce* je bil večkratni mladinski in članski ekipni prvak Jugoslavije na velodromu. Bil je članski prvak na cestni dirki v Zagrebu leta 1977 in zmagovalec spominske dirke Stjepana Grgca leta 1984. Brankov vnuk in Vladimirjev sin Mauricio Bogović je tekmovalc in sodnik v mečevanju.

Vir: Izjava in arhiv sina Vladimirja Bogovića iz Zagreba.

Lit.: *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965; *Almanah jugoslovenskog sporta 1969 - 1972.*, Beograd, 1974; *Almanah jugoslovenskog sporta 1973 - 1976*, Beograd, 1977; *Enciklopedija fizičke kulture 2 P - Ž*, Zagreb, 1977; M. Šviderski, Nagrade i priznanja Saveza za fizičku kulturu Hrvatske, *Povijest sporta* št. 84, Zagreb, januar, februar, marec 1990; *Hrvatski športski almanah 1993 - 1994.*, Zagreb, 1993; *Hrvatski športski almanah 1995 - 1996.*, Zagreb, 1995.

ALJEŠA LAVRENČIĆ - MRDULJAŠ **(Sušak, 25. 4. 1933–Reka, 29. 4. 2008)**

Njen oče Avgust Lavrenčić je bil Slovenec po rodu iz Vipave, odraščal pa je v Radovljici. Mati Milica, roj. Smoljanović, je bila Hrvatica z Reke, s koreninami v Brlogu in Primišlju.

Alješa je odraščala na Sušaku s štiri leta starejšo sestro Vesno Lavrenčić (Sušak, 1929–Reka, 2004), dolgoletno knjižničarko v Mestni knjižnici na Reki. Kmalu po začetku druge svetovne vojne leta 1941 je Sušak zasedla italijanska vojska in ga pripojila Kraljevini Italiji. Po osvoboditvi leta 1945, v novi Jugoslaviji, se je Sušak združil z Reko in februarja 1948 izgubil položaj samostojnega mesta. Družina Lavrenčić se je po drugi svetovni vojni preselila s Sušaka na Reko. Tam je Alješa končala Srednjo ekonomsko šolo.

Plavati je začela s tremi leti. Konec poletja 1945 se je s prijateljicami vključila v plavalno sekcijo novoustanovljenega Fizkulturnega društva *Primorac*. Do takrat so plavale za zabavo pod vilo Reš na Sušaku. V *Primorcu* jo je na treningih opazil vaterpolski vratar in plavalec Zdravko Kovačić - Ćiro in ji dal prve nasvete o plavanju v različnih slogih. Že s 14 leti, leta 1947, je opozorila nase v hrvaški plavalni ligi. Ko so po dveh kolih od predvidenih treh ligo prekinili, je bilo *Primorje* v vodstvu. V svoji najboljši disciplini na 200 m prsno je ob koncu leta zasedla deveto mesto na lestvici najboljših jugoslovanskih plavalk, z rezultatom 3:31,0. To je bil odličen začetek njene športne kariere. Od leta 1948 je nastopala za Športno društvo *Primorje* z Reke.

V obdobju njenih začetkov je bila najboljša plavalka *Primorja* izkušena Gina Stepancich (Stepančić), večkratna prvakinja in reprezentantka Kraljevine Italije ter do leta 1943 članica kluba *Fumane Nuoto* z Reke. Mlade pla-

14 godina 1947. skrenula je pozornost na sebe kad je nastupala u Hrvatskoj plivačkoj ligi. Nakon dva od predviđena tri kola liga je prekinuta, ali *Primorje* je bilo u vodstvu. U svojoj najboljoj disciplini na 200 m prsno zauzela je na kraju godine 9. mjesto na rang-listi najboljih plivačica Jugoslavije, s rezultatom 3:31,0. Bio je to odličan početak njezine sportske karijere. Od 1948. nastupala je za Sportsko društvo *Primorje* iz Rijeke.

U vrijeme njezinih početaka najbolja plivačica *Primorja* bila je iskusna Gina Stepancich (Stepančić), višestruka prvakinja i reprezentativka Kraljevine Italije te do 1943. članica kluba *Fumane Nuoto* iz Rijeke. Mlade plivačke snage u *Primorju* predvodile su Branka Loparić i Bojka Grkinić.

Godine 1948. počela je Alješa postizati zapažene rezultate na državnim natjecanjima. Na Juniorskom prvenstvu Jugoslavije u Zagrebu postigla je najbolja vremena na 100 i 200 m prsno. Na seniorskom državnom prvenstvu u Splitu osvojila je svoj prvi naslov kao članica pobjedničke štafete *Primorja* na 4x100 m slobodno (Loparić, Lavrenčić, Mihel, Grkinić). Potom je 1949. sudjelovala u postizanju dvaju velikih ekipnih uspjeha i debitirala za reprezentaciju. U Splitu je *Primorje* osvojilo naslov prvaka Jugoslavije u konkurenciji muških i ženskih klubova, nadmašivši *Jug* iz Dubrovnika i *Hajduk* iz Splita. U Kupu Jugoslavije, koji je bio organiziran po ligaškom sustavu, ekipa *Primorja* pokazala se u odlučnom susretu boljom od *Juga*. Sa 16 godina nastupila je Alješa za seniorsku reprezentaciju Jugoslavije na dvoboju s ekipom Italije u Splitu i tad je na 200 m prsno osvojila drugo mjesto, iza kolegice Mire Kuhar iz Ljubljane.

Vrhunac natjecateljske karijere doživjela je 1950. i 1951. Iako je tada po godinama još bila juniorka, postala je najbolja plivačica prsnog stila u državi. Narasla je do 159 cm visine, a težina joj je varirala prema godišnjem dobu: 68 kg zimi i 64 kg ljeti. Ipak, niži rast joj nije smetao u borbi s plivačicama dužih ruku i nogu. Svoj zadnji juniorski uspjeh ostvarila je 1950. u Rijeci, kada je sa ekipom *Primorja* superiorno osvojila državni naslov. Pojedinačna seniorska prvakinja Jugoslavije na 200 m prsno postala je dva puta uzastopno: 1950. u Splitu i 1951. u Ljubljani. Istodobno je s klubom dva puta obranila naslov najbolje plivačke ekipe u državi. Posebno je bila uspješna 1951. kad je na prvom poslijeratnom gostovanju kluba u inozemstvu postigla na natjecanju s *Unionom* u Beču državni rekord na 200 m prsno (3:04,8). Potom je još dva puta popravljala svoj i državni rekord (3:04,6 i 3:04,0) na dvobojima za ekipno prvenstvo koje se te godine održavalo po sustavu liga. Uz kolegice Branku Loparić i Bojku Grkinić bila je najzaslužnija za odlične rezultate plivačica *Primorja* u prvom zlatnom razdoblju u povijesti kluba.

Iako je bila nekoliko godina stalna državna reprezentativka na međunarodnoj sceni nije ostvarila sve što je mogla, donekle i zato što su plivačice u to vrijeme imale malo službenih nastupa. Godine 1950. doživjela je veliku nepravdu. Bila je uvrštena u reprezentaciju za Europsko prvenstvo u Beču, ali nije mogla nastupiti zbog zakašnjele prijave iz Saveza pa je natjecanje pratila samo kao gledateljica. U Beču je odlično plivala njezina klupska kolegica Branka Loparić koja je na kraju godine proglašena za najbolju sportašicu Jugoslavije u premijernom izboru Sportskih novosti. Šteta je za Alješu bila tim veća jer više nije imala priliku za nastup na tako značajnom prvenstvu. Iste godine odlično je plivala na dva juniorska dvoboja protiv Italije. U Zagrebu je 1951. pobijedila na seniorskom dvoboju protiv Francuske u prsnom plivanju, svojoj glavnoj disciplini, a druga je bila Mira Korpes iz zagrebačke *Mladosti*. Na posljednja dva nastupa za reprezentaciju Jugoslavije natjecala se 1952. s ekipama Francuske u Parizu i Austrije u Rijeci. Potom je nakon udaje privremeno prekinula plivačku karijeru, sa samo 19 godina. Osim nje, u tom se periodu povuklo još dosta plivača i plivačica *Primorja* zbog smjene generacija pa je klub sljedeći naslov ekipnog prvaka države čekao do 1968. čak 17 godina. Nakratko se 1955. vratila plivanju i nastupala za klub, ali je nakon rođenja sina 1956. sa 23 godine definitivno završila aktivnu sportsku karijeru.

Po završetku školovanja radila je kao činovnica Jadranske linijske plovidbe i u računovodstvu poduzeća Soboslikar u Rijeci. Bila je u braku s nogometašom Vladimirom Mrduljašem. Njihov sin Dean Mrduljaš bavio se u mladosti košarkom i alpskim skijanjem.

Izv.: Izjava i arhiva sina, Deana Mrduljaša iz Francuske.

Lit.: P. Stevčić, *Plivanje - Godišnjak 1947*, Beograd, 1948; J. Šimić "Ispod tri minute za sada samo želja", *Narodni sport* br. 419, Zagreb, 20. kolovoza, 1951.; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971.; *Victoria - Primorje 1908 - 1998*, Rijeka, 1998.; M. Šupraha-Perišić, "In Memoriam Vesna Lavrenčić 1929.-2004.", *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* br. 3-4, Zagreb, prosinac, 2006.; E. Hemar, "Alješa Lavrenčić - Mrduljaš", *Sušačka revija* br. 97/98, Rijeka, 2017.

valne moči sta v *Primorju* vodili Branka Loparić in Bojka Grkinić.

Leta 1948 je začela Alješa dosegati vidne rezultate na državnih tekmovanjih. Na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Zagrebu je dosegla najboljši čas na 100 m in 200 m prsno. Na članskem državnem prvenstvu v Splitu je osvojila svoj prvi naslov kot članica zmagovalne štafete *Primorja* 4 x 100 m prosto (Loparić, Lavrenčić, Mihel, Grkinić). Leta 1949 je sodelovala pri dveh velikih ekipnih uspehih in debitirala za reprezentanco. V Splitu je *Primorje* osvojilo naslov prvaka Jugoslavije v konkurenci moških in ženskih klubov, z zmago nad *Jugom* iz Dubrovnika in *Hajdukom* iz Splita. V pokalu Jugoslavije, ki je potekal po ligaškem sistemu, je bila ekipa *Primorja* na odločilnem srečanju z *Jugom* boljša. S 16 leti je Alješa nastopila

za jugoslovansko člansko reprezentanco na dvoboju z ekipo Italije v Splitu in na 200 m prsno osvojila drugo mesto, za Miro Kuhar iz Ljubljane.

Na vrhuncu tekmovalne kariere je bila med letoma 1950 in 1951. Čeprav je bila po starosti še mladinka, je postala najboljša plavalka v prsnem slogu v državi. Visoka je bila 159 cm, po teži pa je nihala glede na letni čas: pozimi je tehtala 68 kg, poleti 64 kg. Nižja postava je ni ovirala, ko je tekmovala s plavalkami z daljšimi rokami in nogami. Zadnji mladinski uspeh je dosegla leta 1950 na Reki, ko je z ekipo *Primorja* prepričljivo osvojila državni naslov. Posamična članska prvakinja Jugoslavije na 200 m prsno je postala dvakrat zapored: leta 1950 v Splitu in leta 1951 v Ljubljani. Obakrat je s klubom obranila naslov najboljšje plavalne ekipe v državi. Posebej uspešna je bila leta 1951, ko je na prvem povojnem klubskem gostovanju na tujem, na tekmovanju z *Unionom* na Dunaju, postavila državni rekord na 200 m prsno (3:04,8). Kasneje je v dvobojih za ekipno prvenstvo, ki so v tistem obdobju potekali po ligaškem sistemu, še dvakrat popravila svoj in državni rekord (3:04,6 in 3:04,0). Poleg Branke Loparić in Bojke Grkinić je imela največ zaslug za odlične rezultate plavalk *Primorja* v prvem zlatem obdobju v zgodovini kluba.

Čeprav je bila nekaj let stalna državna reprezentantka, na mednarodnem prizorišču ni dosegla vsega, kar bi lahko, morda tudi zato, ker so imele plavalke takrat le malo uradnih nastopov. Leta 1950 se ji je zgodila velika krivica. Bila je uvrščena v reprezentanco za evropsko prvenstvo na Dunaju, a jo je zveza prepozno prijavila in je tekmovanje spremljala kot gledalka. Na Dunaju je odlično plavala klubska kolegica Branka Loparić, ki je bila ob koncu leta razglašena za najboljšo športnico Jugoslavije v premiernem izboru časopisa *Sportske novosti*. Škoda za Alješo je bila tem večja, ker ni imela več priložnosti nastopati na tako pomembnem prvenstvu. Tistega leta je odlično plavala na dveh mladinskih dvobojih proti Italiji. V Zagrebu je leta 1951 zmagala na članskem dvoboju proti Franciji v prsnem plavanju, svoji glavni disciplini, druga je bila Mira Korpes iz zagrebške *Mladosti*. Na zadnjih nastopih za jugoslovansko reprezentanco se je leta 1952 pomerila s francoskimi plavalkami v Parizu in avstrijskimi na Reki. Po poroki je začasno prekinila plavalno kariero, pri komaj 19 letih. Takrat se je zaradi zamenjave generacij umaknilo še več plavalcev in plavalk *Primorja*. Klub je potem na naslednji naslov ekipnega državnega prvaka čakal kar 17 let, do leta 1968. Na kratko se je leta 1955 vrnila k plavanju in nastopila za klub, vendar je po rojstvu sina leta 1956, pri 23 letih, končala aktivno športno kariero.

Po koncu šolanja je bila zaposlena kot uradnica v podjetju Jadranska linijska plovdba in v računovodstvu podjetja Soboslikar na Reki. Poročena je bila z nogometašem Vladimirjem Mrduljašem. Njun sin Dean Mrduljaš se je v mladosti ukvarjal s košarko in alpskim smučanjem.

Vir: Izjava in arhiv sina Deana Mrduljaša iz Francije.

Lit.: P. Stevčić, *Plivanje - Godišnjak 1947*, Beograd, 1948; J. Šimić, Ispod tri minute za sada samo želja, *Narodni sport* št. 419, Zagreb, 20. avgust 1951; S. Moretti, *Statistički pregled razvitka plivačkih rezultata i rekorda SFRJ*, Zagreb, 1971; *Victoria - Primorje 1908 - 1998*, Reka, 1998; M. Šupraha - Perišić, In Memoriam Vesna Lavrenčić 1929.-2004., *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* št. 3-4, Zagreb, december 2006; E. Hemar, Alješa Lavrenčić - Mrduljaš, *Sušačka revija* št. 97/98, Reka, 2017.

SLAVKO PODGORELEC

(Zagreb, 4. IX. 1934.)

Slavko Podgorelec kao glavni tajnik Hrvatskog olimpijskog odbora.

Slavko Podgorelec kot glavni tajnik Hrvaškega olimpijskega komiteja.

U službenim dokumentima mu je kao datum rođenja naveden 4. rujna, jer je takav podatak zabunom upisan u matične knjige, ali rođen je dva tjedna ranije, 16. kolovoza. Slavkov otac Stjepan Šikoronja bio je Hrvat rodom iz mjesta Šenkovec u Međimurju, a majka mu je Slovenka Marija Podgorelec rodom iz Vinskog Vrha pri Ormožu. Zato što mu roditelji u vrijeme njegova rođenja nisu službeno bili u braku dobio je, prema tadašnjim zakonima u Kraljevini Jugoslaviji, majčino prezime Podgorelec.

Na svijet je došao u zagrebačkom rodilištu u Petrovoj ulici, a najranije dane života proveo je u Voćarskoj ulici u Zagrebu. Odrastao je u vrlo siromašnoj obitelji, uz godinu i pol starijega brata Stjepana. Otac mu je po zanimanju bio vrtlar, a radio je i kao vincilir (čuvar vinograda), a majka je bila domaćica. U djetinjstvu se zbog

očeva posla često selio. Živjeli su u Celju i na Varaždin Bregu te jedno vrijeme i u stacionaru Crvenog križa u Zagrebu. Godine 1942. otac mu je dobio posao na održavanju imanja jedne bogate zagrebačke obitelji. Nalazilo se u Gornjem Vrapču koje je tada bilo selo izvan grada. U sklopu imanja dobili su na korištenju kuću na kraju sela, kraj šume. Dolazak Slavka i njegove obitelji u Gornje Vrapče trajno će im odrediti buduću sudbinu. Iza kuće u kojoj su živjeli nalazila se u šumi zadnja kuća i u njoj je bila takozvana javka, ilegalni punkt za vrijeme II. svjetskog rata. U toj kući su se povremeno skrivali partizani pa su stoga policija, ustaše i domobrani često provodili racije.

U kolovozu 1944. noću su u kuću u kojoj je živio sa roditeljima došli ustaše u raciju, a sa sobom su doveli jednu djevojku koju su potom silovali u sobi. Tražili su od njegovih roditelja da im ispričaju sve o kretanju partizana na tom području. Nezadovoljni dobivenim odgovorima odveli su majku u zatvor u Savskoj ulici u Zagreb na dalje ispitivanje. Slavkov stariji brat je nekoliko dana prije dolaska ustaša otišao u partizane s grupom dječaka iz sela. U rujnu iste godine, dok mu je majka još uvijek bila u zatvoru, došlo je do puškaranja oko njihove kuće koja je zapaljena. Slavko je u to vrijeme bio na nastavi u obližnjoj školi. Kad je pucnjava okončana otkriveno je da su ubijeni otac i očeva sestra Terezija koja je s njima živjela nakon uhićenja majke. Tako je sa samo deset godina ostao potpuno sam. Tada su ustaše tražile i Slavka koji se sakrio, najprije kod škole i poslije kod prijatelja, a potom ga je u svoju obitelj primila sestrična koja je živjela na Petretićevu trgu u Zagrebu.

U međuvremenu je njegova majka bila mučena u zatvoru te je u listopadu 1944. s grupom od dvadeset zatvorenika obješena u Čučerju kraj Zagreba. Nakon završetka rata nazvane su neke ulice u zagrebačkoj Dubravi po imenima obješenih iz Čučerja pa je tako jedna ulica dobila ime Marije Podgorelec. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske početkom 1990-ih godina tim je ulicama promijenjen naziv.

Slavko nije bio dobro prihvaćen u novoj obitelji i osjećao je da su ga se htjeli riješiti. Stoga je pred kraj rata pobjegao od kuće i skrivao se desetak dana u prigradskom naselju Kustošija. Preko radija je objavljena potraga za njim te je pronađen i vraćen u Zagreb. Kad mu se brat nakon oslobođenja 1945. vratio iz partizana otišao je tog ljeta zajedno s njim kod bake i djeda po majci u Vinski Vrh. No, ni u Sloveniji nije dugo ostao te se ujesen vratio u Zagreb. Smješten je s bratom u đački internat na Mažuranićevu trgu. Dok je živio u internatu stalno se morao dokazivati ocjenama u školi, jer odgajatelji nikad nisu bili zadovoljni njegovim uspjehom, iako je bio odličan učenik. U lijepom sjećanju ostao mu je ravnatelj internata Vlado Kogoj iz Samobora, bivši nogometaš i sportski djelatnik. (Njegova starija sestra Helena Kogoj - Stanišak predstavljena je u ovoj monografiji jer je bila uspješna plivačica.)

Slavko Podgorelec završio je u Zagrebu I. realnu gimnaziju. Potom je 1959. diplomirao na Ekonomskom fakultetu. Poslije je uz rad studirao na interfakultetskom poslijediplomskom studiju (Ekonomski i Elektrotehnički fakultet). Obranio je 1974. magistarski rad "Ekonomika i tehnika automatizacije", a bavio se problematikom suvremenog upravljanja velikim sustavima i organizacijama, informatizacijom i operacijskim istraživanjima. Služi se francuskim, engleskim i ruskim jezikom.

SLAVKO PODGORELEC

(Zagreb, 4. 9. 1934)

V uradnih dokumentih je kot datum njegovega rojstva naveden 4. september, vendar je ta zapis v matičnih knjigah pomota. Rodil se je namreč dva tedna prej, 16. avgusta. Slavkov oče Stjepan Šikoronja je bil Hrvat iz Šenkovca v Medžimurju, njegova mati pa Slovenka Marija Podgorelec iz Vinskega Vrha pri Ormožu. Ker v času njegovega rojstva nista bila poročena, je po takratnih jugoslovanskih zakonih dobil materin priimek Podgorelec.

Na svet je prišel v zagrebški porodnišnici v Petrovi ulici. Prve dni življenja je preživel v Voćarski ulici v Zagrebu. Odraščal je ob leto starejšem bratu Stjepanu. Bili so zelo revni. Oče je bil vrtnar, mati pa gospodinja. Preživljali so se kot viničarji, zato so se pogosto selili. Živeli so na Celjskem, v Varaždin Bregu, nekaj časa tudi v zavetišču Rdečega križa v Zagrebu. Leta 1942 je oče dobil delo na posestvu neke premožne zagrebške družine v Gornjem Vrapču, ki takrat še ni bil del mesta. V uporabo so dobili hišo na robu posestva, kar je trajno zaznamovalo družinsko usodo. V bližnjem gozdu je namreč delovala tako imenovana javka, tajno mesto za vzdrževanje zvez med partizanskimi enotami med drugo svetovno vojno. Zato so policisti, ustaši in domobranci tam večkrat naredili racije.

Avgusta 1944 so ustaši med racijo prišli tudi v njihov takratni dom. S seboj so privedli neko dekle in ga v sobi posilili. Od Slavkovih staršev so zahtevali, naj jim povedo čim več o partizanih. Ker z odgovori niso bili zadovoljni, so mater odpeljali v zapor na Savski ulici v Zagrebu, na nadaljnje zaslišanje. Slavkov starejši brat je nekaj dni pred ustaško racijo odšel s skupino vaških fantov v partizane. Septembra, ko je bila mati še v zaporu, Slavko pa ravno pri pouku v bližnji šoli, je bilo iz njihovega dela vasi slišati strele. Ubita sta bila Slavkov oče in sestra Terezija, ki je družini priskočila na pomoč, medtem ko je bila mati zaprta. Hišo so požgali. Ustaši so iskali tudi Slavka, a se mu je uspelo skriti, najprej v šoli, nato pri prijateljih. Pri desetih letih je ostal čisto sam. Začasno ga je sprejela sestrična družina na Petretičevem trgu v Zagrebu.

Medtem je bila njegova mati še v zaporu, kjer so jo mučili. Oktobra 1944 so jo v skupini dvajsetih zapornikov obesili v Čučerju pri Zagrebu. Po koncu vojne so ulice v zagrebškem naselju Dubrava poimenovali po čučerskih žrtvah. Ena od ulic je dobila ime po Mariji Podgorelec. V 90. letih, po osamosvojitvi Hrvaške, so te ulice preimenovali.

Slavko v novi družini ni bil dobro sprejet, čutil je, kot bi se ga hoteli rešiti. Zato je pobegnil in se deset dni skrival v primestnem naselju Kustošija. Iskali so ga tudi po radiu. Ko so ga našli, se je moral vrniti v Zagreb. Po osvoboditvi in bratovi vrnitvi iz partizanov leta 1945 sta skupaj odšla k starim staršem v Vinski Vrh. Tam nista ostala dolgo, jeseni sta se vrnila v Zagreb. Sprejeli so ju v dijaški internat na Mažuranićevem trgu. Slavko se je moral kar naprej dokazovati, saj vzgojitelji niso bili nikoli zadovoljni z njegovim šolskim uspehom, čeprav je bil odličnjak. V lepem spominu mu je ostal ravnatelj internata Vlado Kogoj iz Samoborja, nekdanji nogometaš in športni delavec; njegova starejša sestra Helena Kogoj - Stanišak je kot uspešna plavalka predstavljena v tej knjigi.

Slavko Podgorelec je končal I. realno gimnazijo v Zagrebu, nato pa leta 1959 diplomiral na Ekonomski fakulteti. Ob delu je podiplomsko študiral ekonomijo in elektrotehniko ter leta 1974 magistriral iz ekonomike in tehnike avtomatizacije. Na poklicni poti se je ukvarjal s sodobnimi izzivi upravljanja velikih sistemov ter organizacijo, informatizacijo in operacijskimi raziskavami. Pri tem je uporabljal francoski, angleški in ruski jezik.

V mladosti je bil zelo uspešen in vsestranski športnik. Ukvarjal se je z namiznim tenisom, športno gimnastiko, boksom, šahom, dvigovanjem uteži in rokoborbo. Bil je član zmagovalne ekipe pionirskega srednješolskega prvenstva Zagreba v

Slavko Podgorelec s Trofejom
Medunarodnog olimpijskog odbora.
Slavko Podgorelec z odličjem
Mednarodnega olimpijskega komiteja.

U mladosti je bio vrlo uspješan i svestran sportaš. Bavio se stolnim tenisom, sportskom gimnastikom, boksom, šahom, dizanjem utega i hrvanjem. Bio je član pobjedničke ekipe pionirskog srednjoškolskog Prvenstva Zagreba u šahu. Sportsku gimnastiku trenirao je kao član Društva za tjelesni odgoj *Partizan* od 1948. do 1950. Na nagovor prijatelja iz internata došao je 1950. u Teškoatletski klub *Lokomotiva* i počeo se baviti hrvanjem i dizanjem utega. Nije formalno bio član kluba, jer nije imao novaca za plaćanje članarine. Vrlo brzo je napredovao u oba stila hrvanja. Trenirao ga je višestruki državni prvak i reprezentativac Alojz Moguljak, a na treninzima je sparirao Romeu Deluki, reprezentativcu i predratnom prvaku Balkana u hrvanju grčko-rimskim stilom.

Tijekom svoje natjecateljske karijere postigao je zapažene rezultate. Prve uspjehe ostvario je 1952. kad je u hrvanju grčko-rimskim stilom postao juniorski prvak Hrvatske i seniorski prvak Zagreba. S ekipom *Lokomotive* došao je do finala državnog prvenstva u Zrenjaninu i postigao je jednu od dvije pobjede za svoj klub, ali su izgubili od domaćeg *Radničkog* (2:6). U godinama koje su slijedile paralelno je nastupao u oba stila hrvanja te u dizanju utega. Na Prvenstvu Jugoslavije u grčko-rimskom stilu osvojio je: drugo mjesto 1953. u velter kategoriji do 73 kg u Zagrebu, kao i 1956. također u Zagrebu, u srednjoj kat. do 79 kg, te treće mjesto 1954. u Beogradu u velteru. Prvak NR Hrvatske u grčko-rimskom stilu bio je: u velteru 1953. u Varaždinu i 1955. u Zagrebu te u srednjoj kat. 1956. u Varaždinu. Na PJ-u u slobodnom stilu bio je prvi 1956. u Zagrebu u srednjoj kat. i drugi 1955. u velteru. Prvak Hrvatske u slobodnom stilu bio je je 1955. u velteru te 1956. i 1957. u srednjoj kat.

Ekipno je u grčko-rimskom stilu s *Lokomotivom* bio: ekipni prvak Hrvatske i viceprvak Jugoslavije 1953., pobjednik Hrvatsko-slovenske lige 1954. i Hrvatske lige 1955. Godine 1956. s klubom je osvojio Zapadnu skupinu Savezne lige, ali su zbog pomanjkanja financijskih sredstava morali odustati od finalnog nastupa protiv beogradskog *Partizana*. U slobodnom stilu postao je 1956. s ekipom *Lokomotive* prvak Hrvatske. Nastupio je za B reprezentaciju Jugoslavije na Trofeju Jadrana 1955. u Puli. U više navrata bio je član reprezentacije Zagreba te je sudjelovao na međunarodnim klupskim susretima. Prvak Hrvatske u dizanju utega bio je 1956. u srednjoj kat. Aktivnu sportsku karijeru morao je, zbog teške ozljede ligamenata, prekinuti 1957. u naponu snage sa samo 23 godine.

Prvi posao dobio je kao referent Direkcije za izgradnju industrijskih područja Grada Zagreba. Nakon dvije godine prešao je na Radioteleviziju Zagreb (RTZ). U 12 godina rada na RTZ-u obavljao je čitav niz dužnosti. Bio je samostalni referent u Analitičko kontrolnoj službi, šef Analitičko-planske službe, direktor Službe plana, analize,

revizije i kontrole, član Upravnog odbora i Savjeta RTZ-a, predsjednik Upravnog i (potom) Poslovnog odbora RTZ-a, član radnog tijela reorganizacije i rekonstruiranja RTZ-a.

U većem dijelu svoje profesionalne karijere bio je povezan sa sportom. Od 1975. do 1990. radio je u organizacijama fizičke kulture. Tri je godine bio ekonomski savjetnik u Stručnoj službi Saveza za fizičku kulturu Zagreba (SFKZ) i Udruženoj samoupravnoj interesnoj zajednici (USIZ-u) fizičke kulture Zagreba te potom dvije godine glavni tajnik USIZ-a fizičke kulture Zagreba. U Republičkoj samoupravnoj interesnoj zajednici fizičke kulture Hrvatske bio je sedam godina savjetnik i četiri godine glavni tajnik. Paralelno s profesionalnim dužnostima bavi se sportom volonterski dulje od trideset godina kao trener i sportski djelatnik u raznim klubovima i organizacijama.

S nepunih 20 godina bio je 1954. prvi put izabran u Upravni odbor Teškoatletskog kluba *Lokomotiva*. U kasnijem razdoblju bio je trener hrvača *Lokomotive* i *Komunalca* iz Zagreba. Obnašao je dužnost predsjednika Saveza hrvačkih sportova Hrvatske u dva mandata (1973. – 1977. i 1984. – 1985.) te predsjednika Saveza hrvačkih sportova Jugoslavije u dva mandata (1978. – 1980. i 1986. – 1988.). Bio je član predsjedništva Jugoslavenskog olimpijskog komiteta (1982. – 1988.). Uz sve to bio je hrvački trener i instruktor te inicijator osnivanja i organiziranja hrvačkih klubova i hrvačkih škola u Zagrebu i Hrvatskoj.

Hrvači u Opatiji. S lijeva: Podgorelec, Mazija i Zaharija.
Rokoborci v Opatiji. Z leve: Podgorelec, Mazija in Zaharija.

šahu. Med letoma 1948 in 1950 je v Društvu za telesno vadbo *Partizan* treniral športno gimnastiko. Prijatelj iz internata ga je leta 1950 nagovoril, da se je v Težkoatletskem klubu *Lokomotiva* začel ukvarjati z rokoborbo in dviganjem uteži. Uradno ni bil član tega kluba, ker ni imel denarja za članarino. Zelo hitro je napredoval v obeh rokoborskih slogih. Treniral ga je večkratni državni prvak in reprezentant Alojz Moguljak, na treningih pa je bil sparingpartner Romea Deluke, reprezentanta in predvojnega balkanskega prvaka v rokoborbi v grško-rimskem slogu.

Med tekmovalno kariero je dosegel vidne uspehe. Leta 1952 je

v rokoborbi v grško-rimskem slogu postal mladinski prvak Hrvaške in članski prvak Zagreba. Na državnem prvenstvu v Zrenjaninu je dosegel eno od dveh zmag, s katerima se je *Lokomotiva* prebila v finale. Porazil jih je domači *Radnički* (6 : 2). V naslednjih letih je nastopal v obeh rokoborskih slogih in dviganju uteži. Na prvenstvu Jugoslavije v grško-rimskem slogu v Zagrebu leta 1953 je osvojil drugo mesto v velterski kategoriji do 73 kg, leta 1956, prav tako v Zagrebu, pa v srednji kategoriji do 79 kg. Leta 1954 je bil na prvenstvu v Beogradu tretji v velterski kategoriji. Prvak Hrvaške v grško-rimskem slogu je bil trikrat: v velterski kategoriji leta 1953 v Varaždinu in leta 1955 v Zagrebu ter v srednji kategoriji leta 1956 v Varaždinu. Na prvenstvu Jugoslavije v prostem slogu je bil prvi leta 1956 v srednji kategoriji in drugi leta 1955 v velterski kategoriji. Prvak Hrvaške v prostem slogu je bil leta 1955 v velterski kategoriji in leta 1957 v srednji kategoriji.

Z *Lokomotivo* je bil v grško-rimskem slogu ekipni prvak Hrvaške in podprvak Jugoslavije leta 1953, zmagovalec hrvaško-slovenske lige leta 1954 in hrvaške lige leta 1955. Leta 1956 je s klubom osvojil zahodno skupino zvezne lige, vendar se zaradi pomanjkanja denarja niso udeležili finalnega nastopa proti beograjskemu *Partizanu*. V prostem slogu je leta 1956 z *Lokomotivo* postal ekipni prvak Hrvaške. Nastopil je za B-representanco Jugoslavije na prireditvi Nagrada Jadrana leta 1955 v Pulju. Večkrat je bil član reprezentance Zagreba in klubskih ekip na mednarodnih srečanjih. V dviganju uteži je bil prvak Hrvaške leta 1956 v srednji kategoriji. Aktivno športno kariero je moral zaradi težkih poškodb sklepnih vezi končati na vrhuncu moči leta 1957, pri komaj 23 letih.

Prvo službo je dobil kot referent Direkcije za izgradnjo industrijskih območij Mesta Zagreba. Čez dve leti se je zaposlil na Radioteleviziji Zagreb (RTZ), kjer je bil v naslednjih 12 letih samostojni referent v analitično-nadzorni službi in vodja te službe, direktor službe za načrtovanje, analize, revizijo in nadzor, član upravnega odbora in sveta RTZ, predsednik upravnega in pozneje poslovnega odbora RTZ ter član delovne skupine za reorganizacijo in prenovo RTZ.

Velik del poklicne poti, med letoma 1975 in 1990, je služboval v različnih organizacijah za telesno kulturo. Tri leta je bil finančni svetovalec v strokovni službi Zveze za telesno kulturo Zagreba, tri leta pa v Združenju samoupravnih interesnih skupnosti za telesno kulturo Zagreba, kjer je bil nato dve leti glavni tajnik. V Republiški samoupravni interesni skupnosti za telesno kulturo Hrvaške je bil sedem let svetovalec in štiri leta glavni tajnik. Ob tem se je s športom prek trideset let ukvarjal tudi ljubiteljsko, kot trener in športni delavec v različnih klubih in organizacijah.

Leta 1954, ko še ni napolnil 20 let, je bil prvič izvoljen v upravni odbor Težkoatletskega kluba *Lokomotiva*. Bil je tudi trener rokoborcev *Lokomotive* in *Komunalca* iz Zagreba. Dva mandata je bil predsednik Zveze rokoborskih športov Hrvaške (med letoma 1973 in 1977 ter 1984 in 1985), dvakrat je bil tudi predsednik Zveze rokoborskih

Ekipe Lokomotive 1955. godine. Podgorelec je drugi s lijeva u gornjem redu.
Ekipe Lokomotive leta 1955. Podgorelec je drugi z leve v zgornji vrsti.

Godine 1990. vlada Republike Hrvatske imenovala ga je direktorom Fonda športa RH. Bio je jedan od inicijatora za osnivanje Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO) te savjetnik u Hrvatskom športskom savezu. Aktivno je sudjelovao u pripremi Utemeljiteljske skupštine HOO-a 10. rujna 1991. u Zagrebu, na kojoj je izabran za prvog glavnog tajnika, dok je za prvog predsjednika izabran Antun Vrdoljak. Profesionalnu dužnost glavnog tajnika HOO-a obavljao je punih devet godina, od 16. rujna 1991. do 31. listopada 2000. Nakon toga je s navršениh 66 godina života otišao u mirovinu.

U godinama osamostaljenja i međunarodnog priznanja hrvatskog sporta 1991. – 1992. odigrao je značajnu ulogu kao i u ustroju HOO-a. Između ostalog, radio je na razdruživanju hrvatskog sporta od Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije, Jugoslavenskog olimpijskog komiteta i jugoslavenskih sportskih saveza. Sudjelovao je u organizacijskom ustrojavanju hrvatskog sporta, učlanjenju HOO-a u Međunarodni olimpijski odbor (MOO) i osnivanju i organiziranju Stručne službe HOO-a. Stvarao je brojne važne akte i dokumente, kao što su: prijedlog prve Strategije i politike razvoja sporta Republike Hrvatske, prijedlog prvog Zakona o sportu, prva Pravila (Statut) HOO-a, poslovnici tijela HOO-a i izrada normativnih akata za rad Stručne službe HOO-a.

Radio je na osmišljavanju: metodike i sustava planiranja u sportu te kriterija i mjerila za potrebe sporta. Pripremao je sjednice Vijeća i Skupštine HOO-a. Zaslužan je i za uvođenje informatike u sport i sportsku djelatnost.

Kao rukovoditelj ekipa i/ili član službenih delegacija sudjelovao je deset puta na Olimpijskim igrama i na ostalim značajnim međunarodnim sportskim natjecanjima kao što su: Mediteranske igre, Balkanske igre, svjetska, europska i balkanska hrvačka prvenstva. Sudionik je: stoljetnog Kongresa MOO-a 1994., Zasedanja MOO-a i njegovih tijela, Skupština - Udruženja nacionalnih olimpijskih odbora Europe i svijeta, Međunarodnog odbora Mediteranskih igara, Udruženja europskih nedržavnih sportskih organizacija te mnogobrojnih službenih skupova i zasjedanja u zemlji i inozemstvu.

Sudjelovao je u izradi Programa restrukturiranja hrvatskog sporta i Strategije i politike razvoja hrvatskog sporta (koju je javno prezentirao u medijima 2016.). Izabran je 2012. za člana Nacionalnog vijeća za sport pri Saboru RH, iz kojeg je ubrzo odstupio zbog neslaganja s načinom njegova rada.

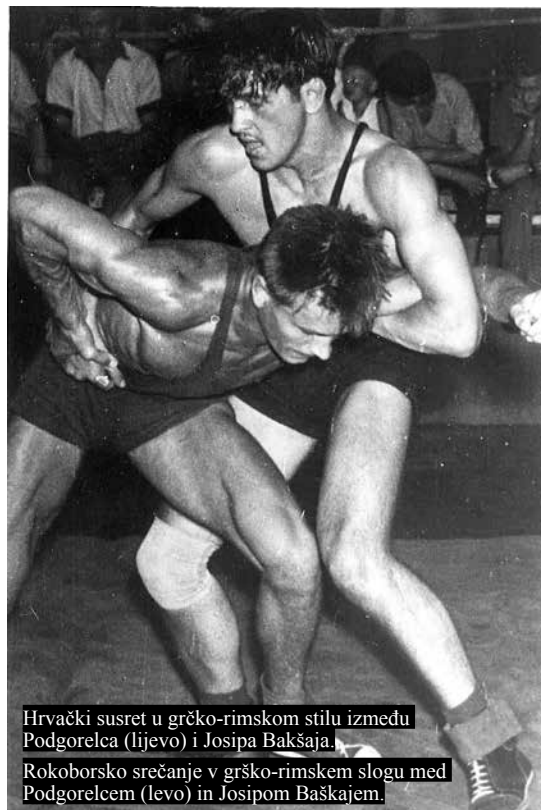
Za Hrvatski športski savez gluhih i Hrvatsku olimpijsku akademiju izradio je Statut i Poslovnik.

Za svoje djelovanje u sportu dobitnik je velikog broja priznanja. Primio je Zlatno odličje i Počasnu diplomu FILA 1974. u Beogradu i godišnju Republičku nagradu fizičke kulture 1981. u Zagrebu. Dobitnik je Trofeja MOO-a "Jedinstvo olimpijskog pokreta" Centenary Medal - povodom stogodišnjice MOO-a 1994. u Lozani. Predsjednik RH dodijelio mu je Red Danice hrvatske s likom Franje Bučara 1995. u Zagrebu. Za životno djelo dobio je: Državnu nagradu za šport "Franjo Bučar" Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH 2001. i Nagradu HOO-a "Matija Ljubek", 2007.

Slavko Podgorelec ima troje djece iz dva braka. Ostvario je iznimno uspješnu društvenu karijeru te dao neosporno velik doprinos hrvatskom sportu. I danas je sa 84. godine života vrlo aktivan. Redovito trči i vježba na spravama te je u odličnoj psihofizičkoj kondiciji. Svojim odnosom prema tjelovježbi u trećoj životnoj dobi može biti dobar primjer mlađim generacijama.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Slavka Podgorelca iz Zagreba.

Lit.: Ž. Liseć, *Povijest teško - atletskog kluba Lokomotiva Zagreb 1945. - 1975.*, Zagreb, 1975 (brošura); *Tko je tko u Hrvatskoj = Who is who in Croatia*, Zagreb, 1993.; R. Jurkin - Lugović, Z. Jajčević, A. Drpić, *Na putu olimpizma: Hrvatski olimpijski odbor 1991. - 2006.*, Zagreb, 2006.; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007.; Z. Vuković Cena, *Virtuoz na strunjači Josip Vuković Jožica*, Jastrebarsko, 2014.; D. Brajdić, "Podgorelec: I Mateša i Račan stopirali novac, *Večernji list*, Zagreb, 5. listopada, 2016.

Hrvački susret u grčko-rimskom stilu između Podgorelca (lijevo) i Josipa Bakšaja.
Rokoborsko srećanje v grško-rimskom slogu med Podgorelcem (levo) in Josipom Baškajem

športov Jugoslavije (med letoma 1978 in 1980 ter 1986 in 1988). Član predsedstva Jugoslovanskega olimpijskega komiteja je bil med letoma 1982 in 1988. Ob tem je bil rokoborski trener in inštruktor ter pobudnik ustanovitve in organiziranja rokoborskih klubov in rokoborskih šol v Zagrebu in na Hrvaškem.

Leta 1990 ga je hrvaška vlada imenovala za direktorja Športnega sklada Republike Hrvaške. Bil je eden od pobudnikov ustanovitve Hrvaškega olimpijskega komiteja (HOO) in svetovalec v Hrvaški športni zvezi. Aktivno je sodeloval pri pripravi ustanovne skupščine HOO 10. septembra 1991 v Zagrebu, ko je postal prvi tajnik komiteja, za prvega predsednika pa je bil izvoljen Antun Vrdoljak. Delo glavnega tajnika HOO je poklicno opravljal polnih devet let, od 16. septembra 1991 do 31. oktobra 2000, ko se je pri 66 letih upokojil.

Odigral je pomembno vlogo v obdobju osamosvojitve in mednarodnega priznanja hrvaškega športa ter uveljavitve HOO med letoma 1991 in 1992. Med drugim je sodeloval pri postopkih izločitve iz Zveze za telesno kulturo Jugoslavije, Jugoslovanskega olimpijskega komiteja in jugoslovanskih športnih zvez. Sodeloval je pri organizacijski postavitvi hrvaškega športa, včlanitvi HOO v Mednarodni olimpijski komitej (MOK) ter ustanovitvi in organizaciji strokovnih služb HOO. Napisal je številne pomembne dokumente, kot so predlog prve Strategije in politike razvoja športa v Republiki Hrvaški, predlog prvega zakona o športu, prva pravila oz. statut HOO ter poslovniki različnih teles in normativni akti za delovanje strokovnih služb HOO. Deloval je na področju metodike, načrtovanja in oblikovanja meril na področju športa. Pripravljal je seje sveta in skupščin HOO. Zaslužen je tudi za informatizacijo v športu in športni dejavnosti.

Kot vodja ekip in član uradnih delegacij je desetkrat sodeloval na olimpijskih igrah in drugih pomembnih mednarodnih tekmovanjih, denimo na sredozemskih in balkanskih igrah ter svetovnih, evropskih in balkanskih rokoborskih prvenstvih. Udeležil se je kongresa MOK-a leta 1994 ob stoletnici delovanja, drugih sej MOK-a in njegovih teles ter skupščin nacionalnih olimpijskih komitejev po Evropi in svetu, mednarodnih odborov sredozemskih iger, Združenja evropskih nevladnih športnih organizacij ter številnih uradnih srečanj in zasedanj doma in po svetu.

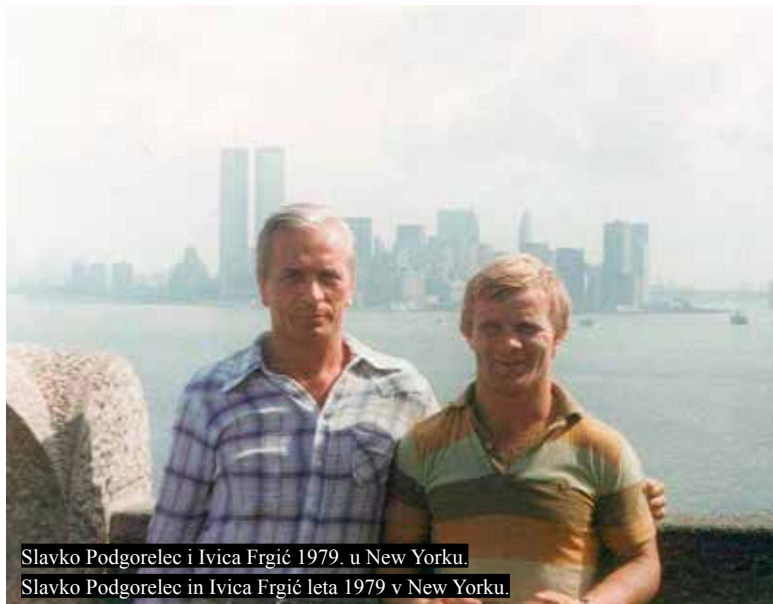
Sodeloval je pri pripravi Programa prestrukturiranja hrvaškega športa ter Strategije in politike razvoja hrvaškega športa, ki jih je tudi javno predstavljal leta 2016. Leta 2012 je postal član Nacionalnega sveta za šport pri Saboru Republike Hrvaške, iz katerega pa je kmalu izstopil zaradi nestrinjanja z načinom njegovega dela. Za Hrvaško športno zvezo gluhih ter Hrvaško olimpijsko akademijo je napisal statut in poslovnik.

Za delovanje v športu je prejel številna priznanja, med njimi zlato odličje in častno diplomo FILA leta 1974 v Beogradu, republiško nagrado za telesno kulturo leta 1981 v Zagrebu in odličje MOK-a ob stoletnici olimpijskega gibanja leta 1994 v Lozani. Leta 1995 mu je predsednik Hrvaške podelil red danice Hrvaške z likom Franja Bučarja. Za življenjsko delo je leta 2001 prejel državno nagrado za šport Franja Bučarja, ki jo podeljuje hrvaško ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport, ter nagrado HOO Matije Ljubka leta 2007.

Slavko Podgorelec ima tri otroke iz dveh zakonov. Imel je izjemno uspešno družbeno kariero in je nesporno veliko prispeval k razvoju hrvaškega športa.

Tudi pri 84 letih je še zelo dejaven. Redno teče in vadi na orodjih. Je v odlični psihofizični kondiciji. S telesno vadbo v tretjem življenjskem obdobju je lahko vzor mlajšim generacijam.

Vir: Osebna izjava in arhiv Slavka Podgorelca iz Zagreba.
Lit.: Ž. Liseč, *Povijest teško - atletskega kluba Lokomotiva Zagreb 1945. - 1975.*, Zagreb, 1975 (brošura); *Tko je tko u Hrvatskoj = Who is who in Croatia*, Zagreb, 1993; R. Jurkin - Lugović, Z. Jajčević, A. Drpić, *Na putu olimpizma: Hrvatski olimpijski odbor 1991. - 2006.*, Zagreb, 2006; Z. Jajčević, *Olimpizam u Hrvatskoj*, Zagreb, 2007; Z. Vuković Cena, *Virtuoz na strunjači Josip Vuković Jožica*, Jastrebarsko, 2014; D. Brajdić, Podgorelec: I Mateša i Račan stopirali novac, *Večernji list*, Zagreb, 5. oktober 2016.

Slavko Podgorelec i Ivica Frgić 1979. u New Yorku.
Slavko Podgorelec in Ivica Frgić leta 1979 v New Yorku.

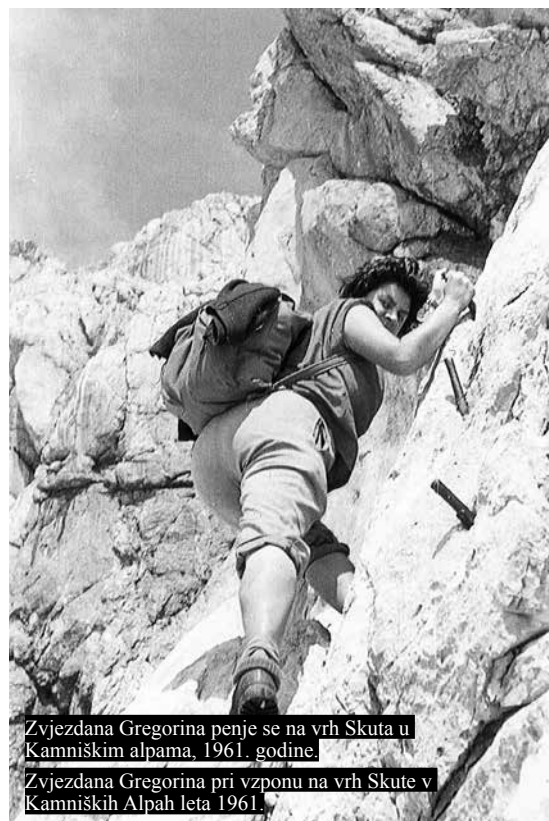
ZVJEZDANA GREGORINA

(Zagreb, 13. IX. 1934.)

Rođena je u hrvatsko-slovenskoj obitelji. Otac Ivan bio je rodom iz sela Prosinec u Općini Dubravica kod rijeke Sutle, na granici Hrvatske i Slovenije. Majka Marija, rođ. Škorjanc, bila je rodom iz mjesta Števerjan (San Floriano del Collio) kod Gorice na granici Italije sa Slovenijom. Njezini su se roditelji bavili uzgojom povrća koje su prodavali na zagrebačkoj tržnici Dolac. Zvezdana je odrasla kao najstarije dijete uz dva brata i tri sestre. Završila je VIII. žensku gimnaziju u Klaićevoj ulici. Potom je na Elektrotehničkom fakultetu u Zagrebu stekla zvanje dipl. ing. elektrotehnike i magistrirala elektroniku. Po završetku studija bila je na istom fakultetu asistent profesor Lopašiću za predmet fizika. Osim na fakultetu radila je i u poduzeću Industro-projekt iz Zagreba kao voditeljica projekata pa je dvije godine provela na gradilištima postrojenja Petrokemije u Kutini i rafinerije nafte u Bosanskom Brodu. U zadnjem dijelu profesionalne karijere bila je do mirovine zaposlena u Gradskoj upravi Zagreba i Ministarstvu rada i socijalne skrbi, kao inspektorica rada.

Ljubav prema planinarstvu počela je iskazivati u mladosti, odlazeći sama u planine. Od 1960. bila je aktivna članica Planinarskog društva *Zagreb-Matica* i njegove Sekcije društvenih izleta (SDI). Kao planinarka prošla je 30 transvenzala po cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji. Uz to je planinarka i u drugim državama (Visoke Tatre, Olimp, Dolomiti itd.). Godine 1966. završila je, kao prvi službeni ženski vodič, pri Planinarskom savezu Hrvatske (PSH) školu za vodiče ljetnih izleta. Od 1967. do 2002. organizirala je i vodila planinarske izlete. Odabirala je takve trase izleta da planinari mogu posjetiti kulturno-povijesne objekte i lokacije zanimljivih prirodnih posebnosti.

Tijekom svoga 50-godišnjeg djelovanja u planinarskim organizacijama dala je doprinos na više područja. Posebno se istaknula promicanjem planinarstva, organiziranjem izleta i predavanjima. U PSH-u bila je referent za propagandu 1976. – 1981. U današnjem Hrvatskom planinarskom društvu *Zagreb-Matica* dugo je sudjelovala u vodstvu i bila je predsjednica u dvogodišnjem mandatu (1981. – 1982.) i pročelnica SDI-a (2000. – 2002.). Za članove svojega planinarskog društva i sekcije, kao i za građanstvo, organizirala je od 1965. do 1975. brojna predavanja s planinarskom tematikom. Na tim predavanjima su sudjelovali planinarski stručnjaci iz Hrvatske, Slovenije i BiH, uz prikazivanje kolor dijaopozitiva. Od 1967. do 1985. uređivala je, s kolegom iz planinarskog

Zvezdana Gregorina penje se na vrh Skuta u Kamniškim alpama, 1961. godine.

Zvezdana Gregorina pri vzponu na vrh Skute v Kamniških Alpah leta 1961.

društva Vilimom Strašekom, oglasni ormarić *Zagreb-Matice* u Bogovićevoj ulici, a potom ga je do 2002. uređivala sama. Uređivala je i drugi društveni oglasni ormarić kod Tržnice Dolac. Godine 1977. izabrano je na internom natječaju SDI-a njezino likovno rješenje za značku i znak sekcije, koje se koristi još i danas. Autorica je dokumentarne izložbe prigodom 50 godina HPD-a *Zagreb-Matica*, koja je 1998. bila postavljena na pet lokacija u Zagrebu. Povodom 55 godina svoga planinarskog društva pripremila je 2003. prigodnu brošuru. Dala je veliki doprinos, kao urednica i jedna od autorica teksta, monografiji "Hrvatsko planinarsko društvo *Zagreb-Matica* 1948 - 2008". Izvršni odbor Hrvatskog planinarskog saveza (HPS) dodijelio joj je 2009. kao urednici te jubilarne monografije Priznanje za doprinos planinarskoj publicističkoj djelatnosti.

Za svoj dugogodišnji amaterski rad i entuzijazam dobitnica je najviših priznanja u planinarstvu: Zlatnog znaka PSH-a 1977., Srebrnog znaka PSJ-a 1988. i Plakete HPS-a 1999.

Njezin brat Ivan Gregorina bio je uspješni zagrebački biciklist i državni reprezentativac.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Zvezdane Gregorine iz Zagreba.

Lit.: Ž. Poljak i suradnici, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb-Matica 1948 - 2008*, Zagreb, 2008.

ZVJEZDANA GREGORINA (Zagreb, 13. 9. 1934)

Rojena je bila v hrvaško-slovenski družini. Oče Ivan je bil po rodu iz vasi Prosinec v občini Dubravica ob Sotli, na meji med Hrvaško in Slovenijo. Mati Marija, roj. Škorjanc, je bila po rodu iz Števerjana blizu Gorice, na meji med Italijo in Slovenijo. Njeni starši so gojili zelenjavo in jo prodajali na zagrebški tržnici Dolac.

Zvezdana je bila najstarejši otrok. Imela je dva brata in tri sestre. Končala je VIII. žensko gimnazijo v Klaićevi ulici, potem pa je na Elektrotehnični fakulteti v Zagrebu najprej diplomirala iz elektrotehnike in nato magistrirala iz elektronike. Po koncu študija se je zaposlila kot asistentka pri profesorju Lopašiću, pri predmetu fizika. Ob tem je sodelovala tudi s podjetjem Industro-projekt iz Zagreba, kjer je vodila različne projekte. Dve leti je preživela na gradbiščih Petrokemije v Kutini in rafinerije nafte v Bosanskem Brodu. Ob koncu poklicne kariere je bila zaposlena v zagrebški mestni upravi ter na ministrstvu za delo in socialno skrb kot inšpektorica za delo. To delo je opravljala do upokojitve.

Ljubezen do planinstva je začela gojiti že v mladosti, ko je kar sama hodila v hribe. Od leta 1960 je bila aktivna članica Planinskega društva *Zagreb Matica* in njegove izletniške sekcije

(SDI). Kot planinka je prehodila 30 transverzal po celotni takratni Jugoslaviji. Plezala je tudi v drugih državah, med drugim v Visokih Tatrah, Olimpu, Dolomitih. Leta 1966 je pri Planinski zvezi Hrvaške kot prva ženska končala šolo za vodnika izletov. Pripravi in vodenju planinskih izletov se je posvečala med letoma 1967 in 2002. Izbirala je predvsem takšne smeri, na katerih so planinci lahko spoznavali kulturnozgodovinske znamenitosti in naravne posebnosti.

Med 50-letnim delovanjem v planinskih organizacijah je veliko prispevala k razvoju te športne dejavnosti. Posebej se je izkazala s širjenjem planinstva, organiziranjem izletov in predavanji. V Planinski zvezi Hrvaške je bila med letoma 1976 in 1981 referentka za propagando. Dolga leta je bila v vodstvu Hrvaškega planinskega društva *Zagreb Matica*, med letoma 1981 in 1982 tudi njegova predsednica, med letoma 2000 in 2002 pa načelnica SDI. Za člane planinskega društva in sekcij, a tudi za občane, je med letoma 1965 in 1975 pripravila številna predavanja s planinsko tematiko. Na teh predavanjih ob barvnih diapozitivih so sodelovali planinski strokovnjaki iz Hrvaške, Slovenije in BiH. Med letoma 1967 in 1985 je s kolegom iz planinskega društva Vilimom Straškom urejala oglasno omarico društva *Zagreb Matica* v Bogovićevevi ulici, po letu 2002 pa je za to skrbela sama. Urejala je tudi društveno oglasno omarico pri tržnici Dolac. Leta 1977 je bil na internem natečaju SDI izbran njen predlog likovne rešitve za značko in znak sekcije, ki je v uporabi še danes. Bila je avtorica dokumentarne razstave ob 50-letnici *Zagreba-Matica*, ki so jo leta 1998 postavili na petih lokacijah v Zagrebu. Ob 55-letnici svojega planinskega društva leta 2003 je pripravila priložnostno brošuro. Bila je tudi urednica in soavtorica monografije *Hrvaško planinsko društvo Zagreb Matica 1948–2008*. Izvršni odbor Hrvaške planinske zveze ji je leta 2009 kot urednici te jubilejne knjige podelil priznanje za prispevek k planinski publicistični dejavnosti.

Za dolgoletno ljubiteljsko delo in vnemo je prejela najvišja planinska priznanja: zlati znak Planinske zveze Hrvaške leta 1977, srebrni znak Planinske zveze Jugoslavije leta 1988 in plaketo Hrvaške planinske zveze leta 1999. Njen brat Ivan Gregorina je bil uspešen zagrebški kolesar in državni reprezentant.

Vir: Osebna izjava in arhiv Zvezdane Gregorine iz Zagreba.

Lit.: Ž. Poljak in sodelavci, *Hrvatsko planinarsko društvo Zagreb Matica 1948 - 2008*, Zagreb, 2008.

MARIJA ČULUMOVIĆ (Zagreb, 6. XII. 1934.)

Rođena je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Franje Markana rodom iz Kotoribe i majke Marije, rođ. Pirc, iz Dobrave kod Trebnja. Odrastala je kao najstarije dijete uz četiri mlađe sestre: Šteficu (1936.), Jelku (1938.), Zdenku (1939.), Katarinu (1946.) i brata Franju - Darka (1948.). Otac im je bio ložač u zagrebačkoj Tvornici ulja Zvijezda, a majka domaćica.

Marija je u Zagrebu završila Školu učenika u privredi – trgovački smjer za parfumerije i galanteriju. Radila je u parfumeriji Jasmin i u trgovačkoj kući NAMA u Zagrebu od 1954. do 1986. kao voditeljica odjela parfumerije. Otišla je u mirovinu s 52. godine života i preko 35 godina radnog staža.

Sportom se, uz mlađu sestru Šteficu, počela baviti početkom 1950-ih kao košarkašica u ekipi *Mladosti* iz Zagreba. Zbog rane udaje ubrzo je s 19 godina prestala sa sportskim aktivnostima. Ponovno se aktivirala 1968. kada je zajedno sa sestrom Šteficom Krištof postala članicom Kuglačkog kluba *Tekstilac*, a 1971. pridružila im se i treća sestra Katarina - Katica Konjug. Bio je to jedinstveni slučaj u tadašnjem zagrebačkom sportu da su tri rođene sestre nastupale u istom klubu pod tri različita prezimena.

U kuglačkoj karijeri Marija je nastupala pod suprugovim prezimenom Čulumović. Aktivno je kuglala 32 godine, od 1968. do 2000., i postigla je zapažene rezultate, ali je ostala u sjeni sestre Štefice Krištof koja je s vremenom postala jedna od najboljih svjetskih kuglačica. Najveće uspjehe Marija je ostvarila u ekipnoj konkurenciji kao pouzdana klupska igračica i članica prve postave. S ekipom *Tekstilca* osvojila je drugo mjesto u Kupu europskih prvakinja 1984. u Mannheimu, iza *Vointe* iz Rumunjske. Bio je to veliki uspjeh jer je *Tekstilac* prvi put nastupio u jednom međunarodnom kupu. Uz nju su taj sjajan rezultat ostvarile: Slavica Miković, Branka Bogati, Mileva Dukić, Katica Konjug, Ljiljana Brajković (najbolja igračica KEP-a) i Štefica Krištof kao igračica i trenerica.

Marija je na ekipnom Prvenstvu Jugoslavije s Tekstilkama osvojila: 1. mjesto 1984. u Puli, drugo mjesto 1972. u Rijeci, 1975. u Doboju i Koprivnici i 1976. u Celju te treće mjesto 1974. u Beogradu i Čateškim Toplicama i 1987. u Sarajevu. Nakon formiranja Savezne kuglačke lige postigle su treće mjesto u sezoni 1987./88. i 1989./90. Nastupila je u finalu Kupa Jugoslavije 1988. u Krškom kada je *Tekstilac* izgubio od državnih prvakinja, ekipe *Emo-Celje*. Bila je i ekipna prvakinja 1977. u Delnicama i 1978. u Rijeci te pobjednica Hrvatske kuglačke lige – Centar 1984./85. i 1985./86. Svoj najbolji nastup odigrala je na finalu PJ-a 1984. u Puli, kad je s 802 čunja u 100 hitaca bila treća igračica po učinku u ekipi i pridonijela je osvajanju jedinog državnog naslova za *Tekstilac*.

U konkurenciji parova bila je s klupskom kolegicom Slavicom

Ekipe KK *Tekstilca* 1980. S lijeva: S. Miković, M. Dukić, Lj. Brajković, K. Konjug, Š. Krištof, M. Čulumović, B. Bogati i K. Kelčec.

Ekipe KK *Tekstilac* leta 1980. Z leve: S. Miković, M. Dukić, Lj. Brajković, K. Konjug, Š. Krištof, M. Čulumović, B. Bogati in K. Kelčec.

MARIJA ČULUMOVIĆ (Zagreb, 6. 12. 1934)

Rojena je bila v hrvaško-slovenski družini očetu Franju Markanu iz Kotoribe in materi Mariji, roj. Pirc, iz Dobrave pri Trebnjem. Odraščala je kot najstarejši otrok ob štirih mlajših sestrah: Štefici (1936), Jelki (1938), Zdenki (1939) in Katarini (1946) ter bratu Franju Darku (1948). Oče je bil kurjač v zagrebški Tovarni olja Zvezda, mati pa gospodinja.

Marija je v Zagrebu končala šolo za gospodarske dejavnosti, smer trgovec v parfumerijah in galanterijah. Zaposlena je bila v parfumeriji Jasmin in blagovnici Nama, kjer je bila med letoma 1954 in 1986 tudi vodja parfumerije. V pokoj je odšla pri 52 letih starosti in s prek 35 leti delovne dobe.

S športom se je skupaj z mlajšo sestro Štefico začela ukvarjati na začetku 50. let, kot košarkarica v ekipi *Mladosti* iz Zagreba. Ker se je zgodaj poročila, se je že pri 19 letih prenehala ukvarjati s športom. Spet se je aktivirala leta 1968, ko je skupaj s sestro Štefico, poročeno Krištof, postala članica Kegljaškega kluba *Tekstilac*. Leta 1971 se jima je pridružila še tretja sestra Katarina Katica, poročena Konjug. V tedanjem zagrebškem športu je bil to edini primer, ko so tri sestre nastopale v istem klubu, vsaka z drugim priimkom.

V kegljanju je Marija nastopala pod soprogovim priimkom Čulumović. Aktivno je kegljala 32 let, med letoma 1968 in 2000. Čeprav je bila zelo uspešna, je ostala v senci sestre Štefice Krištof, ki je sčasoma postala ena od najboljših kegljačic sveta. Največje uspehe je Marija dosegla v ekipni konkurenci kot zanesljiva klubska igralka in članica prve postave. Z ekipo *Tekstilca* je osvojila drugo mesto v pokalu evropskih prvakinj v Mannheimu leta 1984, ko jih je prehitela le ekipa *Vointa* iz Romunije. To je bil velik uspeh, saj je *Tekstilac* takrat prvič nastopil v mednarodnem pokalu. Skupaj z njo so ta odličen rezultat dosegle Slavica Miković, Branka Bogati, Mileva Dukić, Katica Konjug, Ljiljana Brajković (najboljša igralka prvenstva) ter Štefica Krištof kot igralka in trenerka.

Marija je na ekipnem prvenstvu Jugoslavije s tekstilkami osvojila prvo mesto leta 1984 v Pulju, drugo mesto leta 1972 na Reki, leta 1975 v Doboju in Koprivnici ter leta 1976 v Celju, tretje mesto pa v Beogradu in Čateških Toplicah leta 1974 in leta 1987 v Sarajevu. Po ustanovitvi zvezne kegljaške lige so dosegle tretje mesto v se-

Ekipo *Tekstilca* 1984. u Mannheimu. S lijeva stoje: Lj. Brajković, M. Čulumović, K. Konjug, B. Bogati i Š. Krištof. Čuče: M. Dukić i S. Miković.

Ekipo *Tekstilca* leta 1984 v Mannheimu. Z leve stojijo: L. Brajković, M. Čulumović, K. Konjug, B. Bogati in Š. Krištof. Čepita: M. Dukić in S. Miković.

zonah 1987/88 in 1989/90. Nastopila je v finalu pokala Jugoslavije leta 1988 v Krškem, ko je *Tekstilac* izgubil z državnimi prvakinjami, ekipo *Ema* iz Celja. Ekipna prvakinja je bila tudi leta 1977 v Delnicah in leta 1978 na Reki, v sezonah 1984/85 in 1985/86 pa zmagovalka hrvaške kegljaške lige center. Svoj najboljši nastop je odigrala v finalu prvenstva Jugoslavije leta 1984 v Pulju, ko je bila z 802 kegljema v 100 lučajih tretja najučinkovitejša igralka v ekipi. Tako je prispevala k osvojitvi edinega državnega naslova za *Tekstilac*.

V dvojicah je bila s klubsko kolegico Slavico Miković tretja na prvenstvu

Miković treća na Prvenstvu Jugoslavije 1980. u Zaprešiću i druga na Prvenstvu Zagreba 1975. Posebno je bila uspješna na Veteranskom prvenstvu Hrvatske sa četiri osvojena pojedinačna naslova 1984., 1987., 1988. i 1993.

Treba napomenuti da je cijelu kuglačku karijeru provela kao amater, bez ikakve financijske zarade.

Njezin suprug Ivan Čulumović, rodom iz Like, dugi niz godina aktivno se bavi sportskim ribolovom. Imaju troje djece: kćeri Snježanu, udanu Malnar, i Ljiljanu, udanu Lešić, te sina Brunu. Kći Ljiljana Lešić magistrica je ekonomije i radila je 27 godina u Zagrebačkom športskom savezu.

Izv.: Osobna izjava Marije Čulumović iz Zagreba.

Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976.; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990. (brošura)*, Zagreb, 1990.; P. Arambašić, *Prvi čunji*, Sombor, 2011.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

KRUNOSLAV DOGAN (Herceg Novi, Crna Gora, 29. X. 1935.)

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji. Otac Krunoslav bio je rodom iz Srijemske Mitrovice, a majka Milena, rođ. Gašperin, rodom je iz Ljubljane, a podrijetlom iz Bohinja. Očev otac bio je Nikola Dogan (Udbina, 11. VIII. 1865 – Srijemska Mitrovica, 26. VI. 1911.), ugledni tipograf i novinar koji je u to doba, krajem XIX. i početkom XX. stoljeća, iskazivao svoju hrvatsku orijentaciju, u Srijemskoj Mitrovici koja se tada nalazila u Austro-Ugarskoj Monarhiji, a danas je u Republici Srbiji.

Najranije djetinstvo Krunoslav je proveo s roditeljima u Osijeku i Sarajevu. Po uspostavi NDH 1941. njegov je otac, do tada časnik vojske Kraljevine Jugoslavije u Sarajevu, prešao u Hrvatsko domobranstvo i stekao čin bojnika. Bio je zapovjednik postrojbe za protuzračnu odbranu. Nakon II. svjetskog rata postao je u novoj Jugoslaviji ratni zarobljenik u logoru iz kojeg je otpušten kao slobodan čovjek, ali nije mogao nastaviti vojnu karijeru. Obitelj Dogan se potom 1949. preselila u Zagreb. Otac je radio kao viši geodetski crtač, a majka, koja je završila licej, bila je domaćica.

Krunoslav mlađi u Zagrebu je išao u V. gimnaziju u Klaićevoj ulici do 6. razreda, a potom se prebacio u susjednu Tehničku školu "Nikola Tesla" koju je završio sa zvanjem elektrotehničara.

Sportsku karijeru započeo je kao srednjoškolac. Pozvan je 1953. da bude rezervni vratar na jednoj utakmici u velikom rukometu i zadovoljio je kriterije te je postao član zagrebačkog Rukometnog kluba *Prvomajska*. Početkom 1950-ih u Jugoslaviji se počeo igrati dvoranski rukomet (danas rukomet). Godine 1953. održano je u Virovitici prvo državno prvenstvo, na kojem je pobijedila *Prvomajska*. Krunoslav je počeo igrati za prvu ekipu i razvio se u odličnog rukometaša na poziciji lijevog vanjskog igrača i lijevog krila. Godine 1954. s *Prvomajskom* je, pod vodstvom trenera Krešimira Pavlina, u Zadru osvojio prvo Prvenstvo Hrvatske i potom Prvenstvo Jugoslavije u Zagrebu, pod vodstvom trenera Marjana Flandera. Sljedeće je godine pod vodstvom Flandera osvojio u Varaždinu još jedno Prvenstvo Hrvatske, ali na državnom prvenstvu nije sudjelovao, jer je *Prvomajska* odustala. U toj uspješnoj generaciji *Prvomajske* uz njega su igrali poznati rukometaši i potom uspješni treneri i sportski djelatnici: Vladimir Klier, Ivan Šimanović, Ivica Cetinić, Ivan Špoljarić, Vladimir Dvornik, Vinko Kampić, Slavko Bačić, Vladimir Baždar, Branko Čutura (otac košarkaša Zorana Čuture) i drugi.

Zbog osipanja ekipe *Prvomajske* kratko je 1957. igrao košarku i rukomet u *Elektrostroju*. Potom je postao član Akademskog rukometnog kluba *Mladost* iz Zagreba. U sezoni 1957./58. oformljena je Savezna rukometna liga

Krunoslav Dogan 1960. godine,
kao državni reprezentativac.
Krunoslav Dogan kot državni
reprezentant leta 1960.

Jugoslavije leta 1980 v Zaprešiću in druga na prvenstvu Zagreba leta 1975. Posebej uspešna je bila na veteranskem prvenstvu Hrvaške s štirimi posamičnimi naslovi, in sicer leta 1984, 1987, 1988 in 1993. Treba je omeniti, da je vso kegljaško kariero nastopala ljubiteljsko, brez slehernega zaslужka.

Njen soprog Ivan Čulumović, po rodu iz Like, se je dolga leta aktivno ukvarjal s športnim ribolovom. Imata tri otroke: hčerki Snježano, poročeno Malnar, in Ljiljano, poročeno Lešić, ter sina Bruna. Hči Ljiljana Lešić je magistrica ekonomije in je 27 let delala v Zagrebški športni zvezi.

Vir: Osebna izjava Marije Čulumović iz Zagreba.

Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990.* (brošura), Zagreb, 1990; P. Arambašić, *Prvi čunj*, Sombor, 2011; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

KRUNOSLAV DOGAN (Hercegnovi, Črna gora, 29. 10. 1935)

Rojen je bil v hrvaško-slovenski družini. Oče Krunoslav je bil iz Srijemske Mitrovice, mati Milena, roj. Gašperin, pa iz Ljubljane in s koreninami v Bohinju. Očetov oče Nikola Dogan (Udbina, 11. 8. 1865–Srijemska Mitrovica, 26. 6. 1911) je bil konec 19. in na začetku 20. stoletja ugleden tipograf in hrvaško usmerjen novinar v Srijemski Mitrovici, ki je bila tedaj v Avstro-Ogrski, danes pa je v Srbiji.

Krunoslav je najzgodnejše otroštvo preživel s starši v Osijeku in Sarajevu. Po ustanovitvi NDH leta 1941 je oče, takrat častnik jugoslovanske kraljeve vojske v Sarajevu, prestopil v Hrvaško domobranstvo. Kot major je poveljeval enoti za protiletalsko obrambo. Po koncu druge svetovne vojne je bil vojni ujetnik, po prihodu na prostost pa ni mogel nadaljevati vojaške kariere. Ko se je družina Dogan leta 1949 preselila v Zagreb, je oče

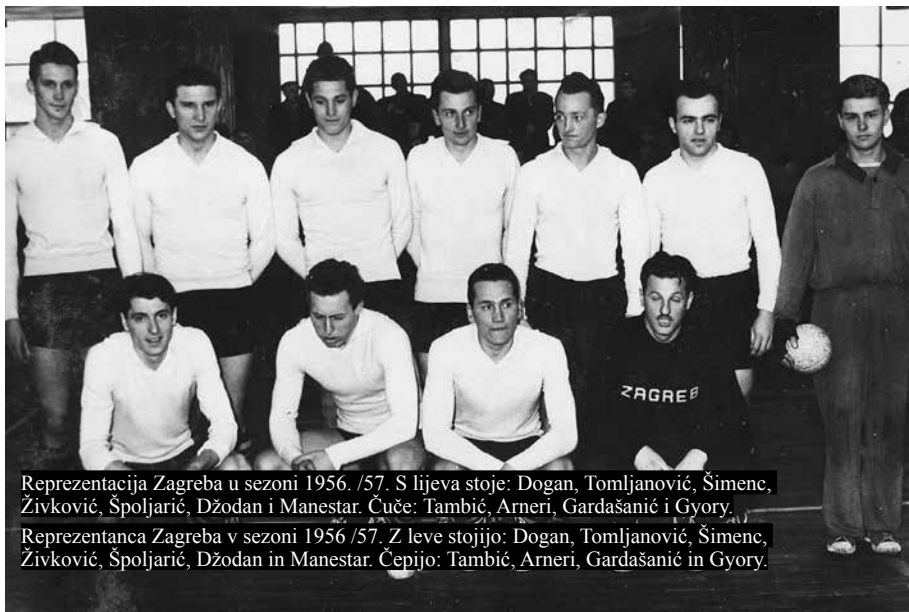
delal kot višji geodetski risar, mati, ki je končala licej, pa je bila gospodinja.

Krunoslav mlajši je v Zagrebu najprej obiskoval V. gimnazijo v Klaićevi ulici, nato pa se v 6. razredu prepisal na bližnjo tehnično šolo Nikole Tesle in se izšolal za elektrotehnika.

Na športno pot je stopil kot srednješolec, leta 1953, ko so ga povabili, da bi bil rezervni vratar na neki tekmi v velikem rokometu. Izpolnil je pričakovanja in postal član zagrebškega Rokometnega kluba *Prvomajska*. Na začetku 50. let je začel igrati dvoranski rokomet (današnji rokomet). Leta 1953 je v Virovitici potekalo prvo državno prvenstvo, na katerem je zmagala *Prvomajska*. Krunoslav je začel igrati za prvo postavo in se razvil v odličnega rokometaša na položaju levega zunanjega in krilnega igralca. Leta 1954 je s *Prvomajsko* pod vodstvom trenerja Krešimirja Pavlina v Zadru osvojil prvo prvenstvo Hrvaške in potem še prvenstvo Jugoslavije v Zagrebu, pod vodstvom trenerja Marjana Flandra. Naslednje leto so pod Flandrovim vodstvom v Varaždinu osvojili še eno prvenstvo Hrvaške, na državnem pa *Prvomajska* ni sodelovala. V tej uspešni generaciji *Prvomajske* so igrali znani rokometaši in pozneje uspešni trenerji in športni delavci, med njimi Vladimir Klier, Ivan Šimanović, Ivica Cetinić, Ivan Špoljarić, Vladimir Dvornik, Vinko Kampić, Slavko Bačić, Vladimir Baždar in Branko Čutura (oče košarkarja Zorana Čuture).

Krunoslav Dogan u akciji.
Krunoslav Dogan v akciji.

Reprezentacija Zagreba u sezoni 1956./57. S lijeva stoje: Dogan, Tomljanović, Šimenc, Živković, Špoljarić, Džodan i Manestar. Čuče: Tambić, Arneri, Gardašanić i Gyory.
 Reprerentanca Zagreba v sezoni 1956./57. Z leve stojijo: Dogan, Tomljanović, Šimenc, Živković, Špoljarić, Džodan in Manestar. Čepijo: Tambić, Arneri, Gardašanić in Gyory.

Jugoslavije i tada je na premijernom prvenstvu osvojio s ekipom *Mladosti* četvrto mjesto. Isti uspjeh ponovio je s klubom i u sezoni 1958./59. kada je bio i među deset najefikasnijih strijelaca lige. U studenom 1959. plasirao se s ekipom *Mladosti* u finale Kupa Jugoslavije, koje su kao gosti izgubili od *Partizana* iz Beograda s 10:8. Nakon što je u sezoni 1959./60. *Mladost* ispala iz Savezne lige, prihvatio je ponudu iz Beograda. Dobio je tamo posao i postao član *Partizana*. U sezoni 1960./61. osvojio je s ekipom *Partizana* Srpsku ligu i osigurao plasman u Sa-

veznu ligu. Potom je otišao na odsluženje vojnog roka u JNA. Nakon završetka vojske vratio se u Hrvatsku i u sezoni 1963./64. nastupao za Rukometni klub *Samobor*. Kratko je 1964. igrao za RK *Brežice*.

Nakon poziva Antona Bašića koji je 1962. došao iz *Zagreba* u *Rudar* u Trbovlju, gdje je postao igrač i trener, prešao je Dogan ujesen 1964. u *Rudar*. Bio je to prvi rukometni klub iz Slovenije koji je nakon kvalifikacija osigurao plasman u 1. saveznu ligu. S ekipom *Rudara* je kao najiskusniji igrač, uz Bašića, tri sezone nastupao u društvu najboljih jugoslavenskih klubova, sve do ispadanja iz lige 1967. S tim je klubom najbolji plasman u ligi ostvario u sezoni 1964./65. osvajanjem 9. mjesta. Uspješnu sportsku karijeru završio je 1967. s nepune 32. godine života i ostao je trajno živjeti s obitelji u Trbovlju i Sloveniji.

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupio je 19 puta i postigao 17 zgoditaka. Bio je i član gradske repr. Zagreba s kojom je 1956. osvojio Turnir gradova i općina Hrvatske. Za jugoslavensku reprezentaciju debitirao je 21. veljače 1957. u Zagrebu na prvoj službenoj utakmici Jugoslavije u rukometu, održanoj s ekipom Mađarske na Turniru nacija (do tada je reprezentacija nastupala samo u velikom rukometu). Na tom turniru je Jugoslavija kao domaćin nastupila s dvije selekcije: Bijelom i Plavom, a Dogan je igrao za Bijelu koja je osvojila turnir. U Bijeloj reprezentaciji uz njega su nastupali igrači iz hrvatskih, bosankohercegovačkih i slovenskih klubova: Lovro Manestar, Ferid Bećirbegović, Zlatko Šimenc, Dragan Tambić, Davorin Živković, Ivan Špoljarić, Branko Džodan, Franjo Gardašanić, Srđan Praljak i Stane Papež. Potom je Dogan sudjelovao na Svjetskom prvenstvu 1958. u Njemačkoj DR (8. mjesto) i 1961. u SR Njemačkoj (9.– 12. mjesto). Od reprezentacije se oprostio na SP-u 3. ožujka 1961. igrajući protiv Švedske. Iste godine nastupio je kao pojačanje na međunarodnoj turneji gradske reprezentacije Banje Luke. U vrijeme dok je nastupao za Jugoslaviju smatran je najboljim u državi igračem na poziciji lijevog krila. Bio je član generacije koja je postavila temelje za kasnije velike uspjehe jugoslavenskog i hrvatskog rukometa.

Nakon završetka aktivne natjecateljske karijere kratko je bio trener Rukometnog kluba *Sevnica* u 2. saveznoj ligi. U profesionalnoj karijeri bio je zaposlen kao šef elektro službe Stadiona JNA u Beogradu (1960. – 1961.), elektrotehničar Tehničko-remontnog zavoda JNA u Bregani (1963. – 1965.) i projektant u poduzeću IBT u Trbovlju od 1965. do umirovljenja 1990. U dugogodišnjem je braku s Ljubicom, rođ. Brce, rodom iz Zagreba, koja je po ocu podrijetlom Slovenka. Njihov sin Aleksandar - Saša Dogan (rođ. 1966.), radi kao sudac na Okrajnom sudu u Ljubljani.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Krunoslava Dogana iz Trbovlja

Lit.: *Godišnjak Rukometnog saveza Jugoslavije, 1948 – 1962*, Beograd, 1963.; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj, Zagreb, 1986.*; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 – 1989*, Beograd, 1991.; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb, Zagreb 1992.*; G. Povh, *Zlati časi Rokometnega kluba Rudar Trbovlje 1957-1967*, Ljubljana, 2009. (diplomski rad); Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema, Zagreb - Subotica, 2011.

Zaradi osipa ekipe *Prvomajske* je leta 1957 kratek čas igral košarko in roket v *Elektrostroju*. Potem je postal član Akademškega rokometnega kluba *Mladost* iz Zagreba. Ko so v sezoni 1957/58 izpeljali prvo zvezno rokometno ligo Jugoslavije, je na premiernem prvenstvu z ekipo *Mladosti* osvojil četrto mesto. Ta klubski uspeh so ponovili v sezoni 1958/59, ko je bil Krunoslav med desetimi najučinkovitejšimi strelci lige. Novembra 1959 se je z ekipo *Mladosti* uvrstil v finale pokala Jugoslavije, v katerem pa so kot gostje izgubili

Bijela reprezentacija Jugoslavije, pobjednici Turnira nacija 1957. u Zagrebu. S lijeva: Franjo Gardašanić, Zlatko Šimenc, Srđan Praljak, Ivan Špoljarić i Krunoslav Dogan. Jugoslovanska bela reprezentanca, zmagovalka turnirja narodov leta 1957 v Zagrebu. Z leve: Franjo Gardašanić, Zlatko Šimenc, Srđan Praljak, Ivan Špoljarić in Krunoslav Dogan.

s *Partizanom* iz Beograda z 10 : 8. Potem ko je v sezoni 1959/60 *Mladost* izpadla iz zvezne lige, je sprejel povabilo iz Beograda. Tam je dobil službo in postal član *Partizana*. V sezoni 1960/61 je s *Partizanom* osvojil srbsko ligo in si z ekipo zagotovil uvrstitev v zvezno ligo. Potem ko je odslužil vojaški rok v JLA, se je vrnil na Hrvaško in v sezoni 1963/64 nastopal za Rokometni klub *Samobor*. Kratek čas je leta 1964 igral za Rokometni klub *Brežice*.

Na povabilo Antona Bašića je jeseni 1964 prestopil v *Rudar* iz Trbovelj. Bašić je kot igralec in trener v ta klub prišel leta 1962 iz Zagreba. *Rudar* je bil prvi slovenski rokometni klub, ki si je v kvalifikacijah zagotovil uvrstitev v prvo zvezno ligo. Z *Rudarjem* je Dogan, ki je bil poleg Bašića najizkušenejši igralec v ekipi, tri sezone nastopal v družbi najboljših jugoslovanskih klubov, vse do izpada iz lige leta 1967. Najboljšo uvrstitev v ligi so dosegli v sezoni 1964/65, ko so osvojili 9. mesto. Uspešno športno kariero je končal leta 1967, ko še ni imel 32 let. Družina je tudi po tem ostala v Trbovljah.

Za jugoslovansko reprezentanco je nastopil 19-krat in dosegel 17 zadetkov. Bil je tudi član mestne reprezentance Zagreba, s katero je leta 1956 osvojil turnir hrvaških mest in občin. Za jugoslovansko reprezentanco je debital 21. februarja 1957 v Zagrebu, na prvi uradni tekmi Jugoslavije v roketu, in sicer proti ekipi Madžarske na turnirju narodov. Do takrat je reprezentanca nastopala samo v velikem roketu. Na tem turnirju je Jugoslavija kot gostiteljica nastopila z dvema selekcijama, belo in modro. Dogan je igral z belo selekcijo, ki je osvojila turnir. V njej so nastopali igralci iz hrvaških, bosensko-hercegovskih in slovenskih klubov: Lovro Manestar, Ferid Bećirbegović, Zlatko Šimenc, Dragan Tambić, Davorin Živković, Ivan Špoljarić, Branko Džodan, Franjo Gardašanić, Srđan Praljak in Stane Papež. Dogan je sodeloval tudi na svetovnem prvenstvu leta 1958 v DR Nemčiji (8. mesto) in leta 1961 v ZR Nemčiji (9.–12. mesto). Od reprezentance se je poslovil na svetovnem prvenstvu 3. marca 1961, na tekmi proti Švedski. Istega leta je nastopil kot okrepitev na mednarodni turneji mestne reprezentance Banjaluke. Med nastopanjem za Jugoslavijo je veljal za najboljšega igralca v državi na položaju levega krila. Bil je član generacije, ki je postavila temelje za poznejše velike uspehe jugoslovanskega in hrvaškega rokometarja.

Po koncu aktivne tekmovalne kariere je bil kratek čas trener Rokometnega kluba *Sevnica* v drugi zvezni ligi. V poklicni karieri je bil zaposlen kot vodja elektroslužbe Stadionu JLA v Beogradu (1960–1961), elektrotehnik Tehnično-remontnega zavoda JLA v Bregani (1963–1965) in projektant v podjetju IBT v Trbovljah od leta 1965 do upokojitve leta 1990. Je v dolgoletnem zakonu z Ljubico, roj. Brce, po rodu iz Zagreba, ki je po očetovi strani Slovenka. Njun sin Aleksandar Saša Dogan (roj. 1966) je sodnik na Okrajnem sodišču v Ljubljani.

Vir: Osebna izjava in arhiv Krunoslava Dogana iz Trbovelj.

Lit.: *Godišnjak Rukometnog saveza Jugoslavije, 1948 – 1962*, Beograd, 1963; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj, Zagreb*, 1986; *Almanah Rukometnog saveza Jugoslavije 1949 – 1989*, Beograd, 1991; *Hrvatsko akademsko športsko društvo Mladost Zagreb, Zagreb* 1992; G. Povh, *Zlati časi Rokometnega kluba Rudar Trbovlje 1957-1967*, Ljubljana, 2009 (diplomska naloga); *Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema, Zagreb - Subotica*, 2011.

IVAN KERN - Janko

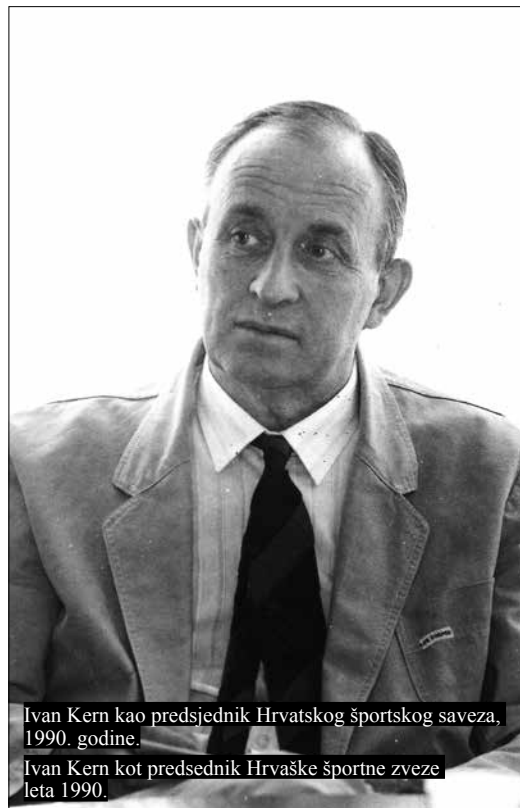
(Slavonski Brod, 2. XII. 1935. – Zagreb, 18. IV. 2018.)

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Radoslava rodom iz Škofje Loke i majke Jozefine, rođ. Rop, iz sela Bočna na putu prema Kamniku. Imao je brata blizanca Krunoslava Kerna (2. XII. 1935 – 12. III. 1992.), priznatog hrvatskog slikara - akvarelista i likovnog pedagoga. Njihov se otac u mladosti bavio slikarstvom i htio je otići na likovni studij u Veneciju, ali je nakon smrti svoje majke odustao. Došao je 1932. u Slavonski Brod na odsluženje vojnog roka u meteorološku stanicu i nakon završetka roka ostao je živjeti u tom gradu. Godine 1934. završio je šestomjesečni fotografski tečaj u Zagrebu i potom otvorio fotografsku radnju u Slavonskom Brodu. Majka Ivana Kerna izučila je pletiljski zanat i doselila se u S. Brod sa svojim starijim bratom Alojzom. U gradu je otvorila zanatsku radnju (tzv. štrikeraj). Za vrijeme II. svjetskog rata obitelj Kern pomagala je slovenskim izbjeglicama iz Maribora, koji su bili u tranzitu nakon njemačke okupacije. Otac je 1943. otišao u partizane, a majka je sa sinovima izbjegla u selo Donja Bebrina (istočno od S. Broda). Nakon završetka rata majka im je 1945. u Beogradu umrla od zloćudne bolesti. Otac se 1947. oženio Brođankom Inom Nikšić.

Ivan se u mladosti često selio zbog očeve službe direktora u raznim poduzećima. Realnu gimnaziju pohađao je u S. Brodu, Beogradu i Subotici, a maturirao je 1954. u svome rodnom gradu. Potom se upisao na Pravni fakultet u Zagrebu i diplomirao 1959.

Studirao je zajedno s budućim predsjednikom predsjedništva SFR Jugoslavije i predsjednikom Republike Hrvatske, Stjepanom Mesićem. Po završetku studija vratio se u S. Brod i postao pripravnik na Općinskom sudu. U vojsci je 1961./62. u Bileći završio školu za rezervne oficire. Nakon povratka u S. Brod položio je pravosudni ispit. Godine 1963. postao je sudac Općinskog suda u S. Brodu i na toj dužnosti ostao godinu i pol. Potom je bio predsjednik Općinskog komiteta omladine, sekretar Općinskog komiteta Saveza komunista Hrvatske i predsjednik Općinske konferencije Socijalističkog saveza Hrvatske. Godine 1968. imenovan je Okružnim javnim tužiteljem u Slavonskoj Požezi i na toj je dužnosti ostao pet godina. Postao je 1. siječnja 1974. zamjenik javnog tužitelja SR Hrvatske u Zagrebu. Služba državne sigurnosti pratila ga je i nadzirala zbog toga što nije progonio vođe maspokreta (Hrvatskog proljeća 1971.) i zato što je pomagao političkim delikventima u njihovim žalbama. Stoga napušta državnu službu i od 1981. do 1990. radi kao odvjetnik. Krajem 1990. postao je zamjenik prvog demokratski izabranog javnog tužitelja SR Hrvatske, Željka Olujića. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske bio je 1992. šest mjeseci zamjenik državnog tužitelja Vladimira Šeksa, a potom još nekoliko mjeseci vršitelj dužnosti državnog tužitelja. Krajem 1992. Hrvatski sabor ga je, na zahtjev novog državnog tužitelja Stjepana Hercega, razriješio zato što je odbio procesuirati nekoliko osoba iz tadašnjeg političkog života. Potom je ponovno bio odvjetnik sve do odlaska u mirovinu 2004. Kao odvjetnik zastupao je mnoga poznata imena iz hrvatskog javnog života. U braku je bio s Nadom Bognar iz S. Broda, od 1960. do njezine smrti 2008. Nisu imali djece.

Sportom se počeo baviti za vrijeme školovanja u Subotici, kada je plivao i igrao košarku u Sportskom društvu željezničara *Spartak*. Nakon povratka u S. Brod nastavio se 1953. baviti sportom u lokalnim klubovima: vaterpolo je igrao u *Radničkom* i plivao je u *Metalcu*. U slavonskobrodskim sportskim krugovima zvali su ga nadimkom Janko. Potom se aktivirao kao sportski djelatnik. Predsjednik Saveza organizacija fizičke kulture Općine Slavonski Brod bio je od 1965. do 1968. Nakon preseljenja sjedišta Kajakaškog saveza Hrvatske (KSH) iz S. Broda u Zagreb, postao je 1978. član Izvršnog odbora. Dužnost predsjednika KSH-a obnašao je u mandatnom razdoblju od 1981. do 1983.

Ivan Kern kao predsjednik Hrvatskog športskog saveza, 1990. godine.

Ivan Kern kot predsednik Hrvaške športne zveze leta 1990.

IVAN KERN - Janko

(Slavonski Brod, 2. 12. 1935–Zagreb, 18. 4. 2018)

Rojen je bil v slovenski družini očetu Radoslavu iz Škofje Loke in materi Jozefini, roj. Rop, iz Bočne. Imel je brata dvojčka Krunoslava Kerna (2. 12. 1935–12. 3. 1992), priznanega hrvaškega slikarja, akvarelista in likovnega pedagoga. Oče se je v mladosti ukvarjal s slikarstvom in si je želel študirati likovno umetnost v Benetkah, vendar je po materini smrti to misel opustil. Leta 1932 je prišel na služenje vojaškega roka na vremensko postajo v Slavonskem Brodu. V tem mestu je tudi ostal. Leta 1934 je končal šestmesečni fotografski tečaj v Zagrebu in nato odprl fotografsko delavnico v Slavonskem Brodu. Mati Ivana Kerna je bila pletilja in se je v Slavonski Brod preselila s starejšim bratom Alojzom. V mestu je odprla pletilnico, tako imenovani štrikeraj. Med drugo svetovno vojno je družina Kern pomagala slovenskim beguncem, ki so po nemški okupaciji bežali iz Maribora. Oče je leta 1943 odšel v partizane, mati pa se je s sinovoma umaknila v vas Donja Bebrina vzhodno od Slavonskega Broda. Mati je po vojni, leta 1945, po hudi bolezni umrla v Beogradu. Oče se je leta 1947 poročil z Ino Nikšić iz Slavonskega Broda.

Zaradi očetove službe – bil je direktor v različnih podjetjih – so se pogosto selili. Ivan je gimnazijo obiskoval v Slavonskem Brodu, Beogradu in Subotici, maturiral pa je leta 1954 v svojem rojstnem mestu. Potem se je vpisal na Pravno fakulteto v Zagrebu, kjer je diplomiral leta 1959. Študiral je skupaj z bodočim predsednikom predsedstva Jugoslavije in predsednikom Hrvaške, Stjepanom Mesićem. Po koncu študija se je vrnil v Slavonski Brod in se zaposlil kot pripravnik na občinskem sodišču. Med služenjem vojaškega roka v JLA v Bileći med letoma 1961 in 1962 je končal šolo za rezervne častnike. Po vrnitvi domov je opravil pravosodni izpit in leta 1963 postal sodnik občinskega sodišča. To delo je opravljal leto in pol, potem pa je bil v Slavonskem Brodu predsednik občinske konference Zveze socialistične mladine, sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Hrvaške in predsednik občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvaške. Leta 1968 je bil imenovan za okrožnega tožilca v Slavonski Požegi, čez pet let, 1. januarja 1974, pa je postal namestnik republiškega javnega tožilca v Zagrebu. Bil je pod nadzorom službe državne varnosti, ker ni preganjal vodij tako imenovanega MASPOK-a, gibanja hrvaške pomladi leta 1971, in ker je političnim oporečnikom pomagal v pritožbah. Zato je dal odpoved in postal odvetnik; to delo je opravljal med letoma 1981 in 1990. Konec tistega leta je postal namestnik prvega demokratično izvoljenega javnega tožilca v Hrvaški Željka Olujčića. Po osamosvojitvi Hrvaške je bil leta 1992 šest mesecev namestnik državnega tožilca Vladimirja Šeksa, nato pa nekaj mesecev tudi vršilec dolžnosti državnega tožilca. Konec leta 1992 ga je sabor na zahtevo novega državnega tožilca Stjepana Hercega razrešil, ker ni hotel sprožiti postopkov proti nekaterim tedanjim politikom. Potem je bil ponovno odvetnik, vse do odhoda v pokoj leta 2004. Kot odvetnik je zastopal številna znana imena iz hrvaškega javnega življenja. Poročen je bil z Nado Bognar iz Slavonskega Broda, od leta 1960 do njene smrti leta 2008. Otrok nista imela.

S športom se je začel ukvarjati med šolanjem v Subotici, ko je plaval in igral košarko v Športnem društvu železničarjev *Spartak*. Po vrnitvi v Slavonski Brod leta 1953 se je s športom ukvarjal v domačih klubih: vaterpolo je igral v *Radničkem*, plaval pa je v *Metalcu*. V slavonskobrodskih športnih krogih so ga klicali Janko. Kasneje se je aktiviral kot športni delavec. Med letoma 1965 in 1968 je bil predsednik Zveze organizacij za telesno kulturo občine Slavonski Brod. Po preselitvi sedeža Kajakaške zveze Hrvaške iz Slavonskega Broda v Zagreb leta 1978 je postal član izvršnega odbora zveze. Njen predsednik je bil med letoma 1981 in 1983.

V obdobju demokratičnih sprememb na Hrvaškem je 28. decembra 1990 prenehala delovati Zveza za telesno kulturo Hrvaške, dotodanje najvišje športno telo v republiki. Njeno razpustitev je predvidel zakon o športu, sprejet na sejah vseh treh svetov tedanjega hrvaškega sabora. Istega dne je v Zagrebu potekala ustanovna skupščina Hrvaške športne zveze, kot novega vrhovnega

Ivan Kern kao predsjednik Hrvatskog rukometnog saveza 1994. godine.
Ivan Kern kot predsednik Hrvaške rokometne zveze leta 1994.

Za vrijeme demokratskih promjena u Hrvatskoj prestao je 28. prosinca 1990. s radom Savez za fizičku kulturu Hrvatske (SFKH) kao dotadašnje najviše sportsko tijelo u Republici. Odluka o raspuštanju SFKH-a donijeta je u skladu s odredbama novog Zakona o športu, koji je bio usvojen na sjednicama sva tri Vijeća Sabora Republike Hrvatske. Istog je dana u Zagrebu održana osnivačka Skupština Hrvatskog športskog saveza (HŠS) kao novog vrhovnog tijela hrvatskog sporta. Tako je nastavljena tradicija izvornog HŠS-a koji je djelovao u Zagrebu od 1909. do 1919. Za prvog predsjednika HŠS-a koji je službeno počeo s radom 1. siječnja 1991. izabran je Ivan Kern, a uz njega su u prvom Izvršnom odboru bili: Mihovil Dorčić, Emil Hofman, Spasoje Jančić, Vladimir Juriša, Igor Katanarić, Zdenko Pešić, Stjepan Puhak i Zorislav Srebrić. Dotadašnji tajnik SFKH-a, Marijan Malović, ostao je na toj dužnosti i u HŠS-u. Izborom na mjesto predsjednika HŠS-a Ivan Kern je postao i član predsjedništva Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije. Pod njegovim vodstvom HŠS je bio osnivač Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO). Na sjednici Izvršnog odbora HŠS-a, održanoj 5. lipnja 1991., imenovana je Radna grupa za pripremu osnivanja HOO-a, u sastavu: predsjednik I. Kern i članovi Vladimir Findak, Marijan Malović, Slavko Podgorelec i Boris Volčanšek. Zanimljivo je da su od te petorice pojedinaca zaslužnih za osnivanje HOO-a njih čak trojica bila slovenskog porijekla (Uz Kerna to su S. Podgorelec, čiji je životopis predstavljen u ovoj monografiji, te B. Volčanšek).

Na Utemeljiteljskoj skupštini HOO-a 10. rujna 1991. u Zagrebu predsjedavao je sjednicom kao predsjednik Inicijativnog odbora. Na mjestu predsjednika HŠS-a ostao je do 1992. kada taj savez prestaje s radom i sve ovlasti prenosi na HOO. Razlog za gašenje HŠS-a bilo je, prema Kernovu sjećanju, smanjenje materijalnih troškova, jer je za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj teško bilo paralelno financirati dvije krovne organizacije. Nakon rata djelovanje HŠS-a više nije obnovljeno.

Po osamostaljenju Republike Hrvatske 1991. bio je i dalje član Izvršnog odbora Hrvatskog kajakaškog saveza. Krajem 1993. izabran je za predsjednika Hrvatskog rukometnog saveza i na toj dužnosti ostaje dvije godine. U razdoblju njegova mandata postigla je muška rukometna reprezentacija prve značajne međunarodne uspjehe. Potom se povukao iz aktivnog djelovanja u sportu, ali ostao je i dalje vezan uz kajakaštvo te je do smrti bio predsjednik Nadzornog odbora HKS-a. Bio je glavni urednik knjige "Sedamdeset godina kajakaštva u Hrvatskoj", objavljene 1990. u Zagrebu. Na popisu stanovništva i u drugim prigodama uvijek se izjašnjavao kao Slovenac. Zanimljiva je anegdota kako ga je, kad je u formularu kandidature za jednu poziciju u sudstvu napisao Slovenac u rubriku nacionalne pripadnosti, jedan njegov kolega sudac pitao zašto se izjašnjava kao Slavonac.

Jedan je od najzaslužnijih sportskih djelatnika u periodu osamostaljivanja hrvatskog sporta 1990. – 1992. A u povijesti hrvatskog sporta ostaje, uz ostalo, zapisana i činjenica da je Ivan Kern bio prvi i jedini predsjednik obnovljenog i potom nažalost ugašenog Hrvatskog športskog saveza.

Kern kao predstavnik Kajakaškog saveza Hrvatske predaje priznanje Matiji Ljubku.
Kern kot predstavnik Kajakaške zveze Hrvaške izroča priznanje Matiji Ljubku.

Preminuo je u 83. godini života i po osobnoj je želji pokopan u prisutnosti samo najužeg kruga obitelji u Gaju urni na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Izv.: Osobna izjava Ivana Kerna iz Zagreba; autorova arhiva.
Lit.: *Sedamdeset godina kajakaštva u Hrvatskoj*, Zagreb, 1990.; F. Frntić, "Od Hrvatskog športskog saveza (1909) do Jugoslavenskog olimpijskog odbora (1919)", *Povijest športa br. 88*, Zagreb, ožujak 1991.; B. Sušec, "Predsjednik Hrvatskog rukometnog saveza Ivan Kern: Idemo dobrim putem", *7 m Revija Hrvatskog rukometnog saveza br. 2*, Zagreb, lipanj 1994.; Z. Jajčević, *225 godina športa u Hrvatskoj*, Osijek, 2010.; Z. Jajčević, B. Pažur, E. Hemar, *Zlatna knjiga hrvatskog kajakaštva na divljim vodama*, Zagreb, 2011.; Ž. Čegljaj, *Brodске, športske priče iz davnine I. dio*, Slavonski Brod, 2016.; E. Hemar, "In memoriam Ivan Kern - Janko (1935. – 2018.)", *Novi odmev br. 67*, Zagreb, listopad 2018.

organa hrvaškega športa. Tako se nadaljuje tradicija istoimenske zveze, ki je v Zagrebu delovala med letoma 1909 in 1919. Za prvega predsednika Hrvaške športne zveze, ki je uradno začela delovati 1. januarja 1991, je bil izvoljen Ivan Kern. V prvem izvršnem odboru so bili še Mihovil Dorčić, Emil Hofman, Spasoje Jančić, Vladimir Juriša, Igor Katunarić, Zdenko Peštić, Stjepan Puhak in Zorislav Srebrić. Tajniške obveznosti je prevzel Marijan Malović, ki je bil tudi tajnik dotedanje zveze. Z izvolitvijo na čelo Hrvaške športne

Radna grupa za formiranje Hrvatskog olimpijskog odbora, u lipnju 1991. S lijeva: Boris Volčanšek, Slavko Podgorelec, Ivan Kern, Marijan Malović i Vladimir Findak.

Delovna skupina za ustanovitev Hrvaškega olimpijskega komiteja junija 1991. Z leve: Boris Volčanšek, Slavko Podgorelec, Ivan Kern, Marijan Malović in Vladimir Findak.

zveze je Ivan Kern postal tudi član predsedstva Zveze za telesno kulturo Jugoslavije. Med njegovim predsedniškim mandatom je bil ustanovljen Hrvaški olimpijski komite (HOO). Na seji izvršnega odbora HŠS je bila imenovana delovna skupina za ustanovitev HOO, ki so jo sestavljali: predsednik Ivan Kern ter člani Vladimir Findak, Marijan Malović, Slavko Podgorelec in Boris Volčanšek. Zanimivo je, da so bili med peterico zaslužnih za ustanovitev HOO kar trije slovenskih korenin (polega Kerna in Podgorelca, ki imata v tej knjigi svoj življenjepis, tudi Volčanšek). Kern je kot predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev HOO predsedoval ustanovni skupščini 10. septembra 1991 v Zagrebu. Na čelu športne zveze je ostal do leta 1992, ko so jo ukinili in vsa pooblastila prenesli na olimpijski komite. Kern se spominja, da so to storili zaradi varčevanja, saj je bilo med domovinsko vojno na Hrvaškem težko zagotavljati denar za dve krovni športni organizaciji. Po vojni delovanje HŠS ni bilo obnovljeno.

Po osamosvojitvi Hrvaške 1991 je ostal član izvršnega odbora Hrvaške kajakaške zveze. Konec leta 1993 je bil izvoljen za predsednika Hrvaške roketne zveze. To funkcijo je opravljal dve leti. V tistem obdobju je moška roketna reprezentanca dosegla prve pomembne mednarodne uspehe. Potem se je umaknil iz aktivnega delovanja v športu, povezan je ostal le s kajakaštvom; do smrti je bil predsednik nadzornega odbora kajakaške zveze. Bil je glavni urednik knjige o sedemdesetih letih kajakaštva na Hrvaškem, objavljene leta 1990 v Zagrebu. Ob popisih prebivalstva in ob drugih priložnostih se je vedno izrekal za Slovenca. Zanimiva je anekdota, ko je nekoč izpolnjeval kandidacijski obrazec za neki položaj v sodstvu. Ko je v rubriko nacionalnost vpisal Slovenec, ga je kolega sodnik vprašal, zakaj se izreka za Slavonca.

Je eden od najbolj zaslužnih športnih delavcev v obdobju osamosvajanja hrvaškega športa med letoma 1990 in 1992. V zgodovino hrvaškega športa se je med drugim vpisal kot prvi in edini predsednik obnovljene in potem žal ugasnjene Hrvaške športne zveze.

Umrl je v 83. letu. Na njegovo željo so ga pokopali v najožjem družinskem krogu v žarnem gaju na zagrebškem pokopališču Mirogoj.

Vira: Osebna izjava Ivana Kerna iz Zagreba; avtorjev arhiv.

Lit.: *Sedamdeset godina kajakaštva u Hrvatskoj*, Zagreb, 1990; F. Frntić, *Od Hrvatskog športskog saveza (1909) do Jugoslavenskog olimpijskog odbora (1919)*, *Povijest športa* št. 88, Zagreb, marec 1991; B. Sušec, *Predsjednik Hrvatskog rukometnog saveza Ivan Kern: Idemo dobrim putem*, 7 m, *Revija Hrvatskog rukometnog saveza* št. 2, Zagreb, junij 1994; Z. Jajčević, *225 godina športa u Hrvatskoj*, Osijek, 2010; Z. Jajčević, B. Pažur, E. Hemar, *Zlatna knjiga hrvatskog kajakaštva na divljim vodama*, Zagreb, 2011; Ž. Čeglaj, *Brodске, športske priče iz davnine*, I. del, Slavonski Brod, 2016; E. Hemar, *In memoriam Ivan Kern - Janko (1935.–2018.)*, Novi odmev št. 67, Zagreb, oktober 2018.

IVAN GREGORINA

(Vrapče kod Zagreba, 11. IV. 1936.)

Ivan Gregorina kao član *Fotokemike*.
Ivan Gregorina kot član *Fotokemike*.

Njegov otac Ivan bio je Hrvat rodom iz sela Prosinec u Općini Dubravica, kod rijeke Sutle na granici Hrvatske i Slovenije, a majka Marija, rođ. Škorjanc, Slovenka iz Števerjana (San Floriano del Collio), kod Gorice na granici Italije sa Slovenijom. Za vrijeme I. svjetskog rata njegova je majka kao dijete, zbog blizine bojišnice na Soči, s rođacima izbjegla iz Italije u Brežice. S njom su u Brežice otišli teta Karolina i tetak Florijan Hlede s njihovom kćerkom Vidom i sestričnom Otilijom. Potom se s rođacima doselila u Zagreb, a u Italiju su je roditeljima vratili nekoliko godina nakon završetka rata, kada je već odrasla. No, kako je već bila navikla na život u gradu

došla je natrag u Zagreb i tadašnju Kraljevinu SHS. Njezina teta Karolina bavila se trgovinom i prodajom voća i povrća na zagrebačkim tržnicama pa je Marija zajedno sa sestričnom Vidom bila prodavačica. Tako je upoznala supruga koji se bavio vrtlarstvom. Ivanovi roditelji su nakon ulaska u brak živjeli kao podstanari u Vrapču, koje je tada bilo Upravna općina izvan Grada Zagreba, i s vremenom izgradili kuću. Bavili su se uzgojem povrća i potom ga prodavali na gradskoj tržnici Dolac u Zagrebu. Imali su šestoro djece.

Ivan Gregorina mlađi rodio se kod kuće u Vrapču, a dio djetinjstva proveo je u središtu Zagreba kod majčine tete i njezine obitelji u Bakačevoj ulici. Kako se njegov otac bavio kuglanjem i bio je jedan od osnivača Kuglačkog kluba *Susedgrad*, poznao je Slovenca Augusta Prosenika, biciklista koji je prije bio predsjednik Kuglačkog sportskog kluba *Grmoščica*. Zbog toga je Ivan izučavao zanat za preciznog mehaničara u Prosenikovoj radionici u Kustošiji. Ivanu je dok je bio šegrt najviše savjetima pomagao Božidar Šnidaršić čiji će otac kasnije odigrati važnu ulogu u njegovoj sportskoj karijeri. Kod Prosenika je zanat završio 1954. Uz rad se nastavio školovati pa je tako 1972. položio ispit za auto-mehaničara i 1978. ispit za industrijskog poslovođu, stekavši visoku kvalifikaciju. Potom je 1981. diplomirao u Obrazovnom centru za automatiku, energetiku i procesnu tehniku "Nikola Tesla" u Zagrebu, sa zvanjem inženjera za strojarstvo i elektrotehniku. Dok se obrazovao radio je kao mehaničar za popravak bicikla od 1955. u državnom poduzeću u Ilici 250 (u radionici koja je bila nacionalizirana prvom državnim prvaku Josipu Pavliji), a nakon odluzenja vojnog roka radio je od 1958. do 1962. u radionici u Petrinjskoj 51. Potom je od 1962. do 1972. bio u poduzeću Metalia Commerce mehaničar za popravak bicikla, mopeda, motocikla i automobila. Od 1972. do 1991. radio je u zagrebačkom predstavništvu slovenske Tvornice Cimos iz Kopra kao mehaničar za automobile i napredovao do šefa pogona servisa. Od 1991. bio je zaposlen u zagrebačkoj poslovnicu poduzeća CIB Commerce iz Buzeta kao šef servisa Citroen. Od 1996. do odlaska u mirovinu 1998. bio je direktor poslovnice CIB Commerce kao poslovne jedinice Cimos.

Počeo se baviti biciklizmom 1953. kada je Kustošija kao vodeći centar zagrebačkog, hrvatskog i jugoslavenkog biciklizma u prvoj polovini XX stoljeća izgubila svoju poziciju zbog smjene generacija i nedostatka vlastitog kluba. U svojoj biciklističkoj karijeri nastupao je za zagrebačke klubove: *Jedinstvo* (1953.), *Fotokemika* (1954. – 1955.), *Dinamo* (1958. – 1959.), *Nada Dimić* (1960. – 1962.) i Zagreb (1963. – 1965.), a nijedan od tih klubova nije imao sjedište u Kustošiji. Godine 1956. i 1957. bio je vojski. U vrijeme njegovih početaka biciklizam je u Zagrebu bio među najpopularnijim sportovima, ali su ih rezultatski nadmašili klubovi i natjecatelji iz Slovenije. Jedan od razloga pada kvalitete zagrebačkog biciklizma bila su slaba materijalna ulaganja pa su biciklisti uglavnom opremu morali sami nabavljati. Najviše mu je u počecima karijere pomogao kao maser Ivan Šnidaršić - Šani, jedan od

IVAN GREGORINA (Vrapče, Zagreb, 11. 4. 1936)

Njegov oče Ivan je bil Hrvat iz vasi Prosinec v občini Dubravica, ob reki Sotli, na meji med Hrvaško in Slovenijo. Mati Marija, roj. Škorjanc, je bila Slovenka iz Števerjana na Goriškem, blizu italijanske meje s Slovenijo. Med prvo svetovno vojno, ko je tam potekala soška fronta, je bila Ivanova mati še otrok. S teto Karolino in stricem Florijanom Hledetom ter njuno hčerko Vido in sestrično Otilijo se je umaknila v Brežice. Od tam so se preselili v Zagreb. K staršem v Italijo se je vrnila šele čez več let, po koncu vojne, ko je že odrasla. Do takrat se je tako navedila življenja v mestu, da se je kmalu vrnila v Zagreb, v takratni Kraljevini SHS. Teta Karolina je prodajala sadje in zelenjavo na zagrebških tržnicah, Marija in sestrična Vida pa sta ji pomagali. Tako je Marija spoznala soproga, ki se je ukvarjal z vrtnarstvom. Ivanovi starši so po poroki stanovali kot podnajemniki v Vrapču, v takrat samostojni občini zunaj mesta Zagreba. Tam so si tudi zgradili hišo. Gojili so zelenjavo in jo prodajali na zagrebški mestni tržnici Dolac. Imeli so šest otrok.

Ivan Gregorina mlajši se je rodil v domači hiši v Vrapču. Del otroštva je preživel v Zagrebu, pri materini teti in njeni družini v Bakačevi ulici. Njegov oče se je ukvarjal s kegljanjem in je bil eden od ustanoviteljev Kegljaškega kluba *Susedgrad*. Tako je spoznal Slovenca Augusta Prosenika, kolesarja, ki je bil pred tem predsednik Kegljaškega športnega kluba *Grmoščica*. Ivan je dobil priložnost, da se je v Prosenikovi delavnici v Kustošiji izučil za finomehanika. Med vajeništvom mu je z nasveti največ pomagal Božidar Šnidaršič; njegov oče je pozneje odigral pomembno vlogo v Ivanovi športni karieri. Pri Prosenikovi se je obrti izučil leta 1954, nato pa nadaljeval izobraževanje. Leta 1972 je opravil izpit za avtomehnika in leta 1978 izpit za visokokvalificiranega industrijskega poslovodjo. Leta 1981 je diplomiral v izobraževalnem centru za avtomatiko, energetiko in procesno tehniko Nikole Tesle v Zagrebu ter postal inženir strojništva in elektrotehnike. Ves čas šolanja je kot mehanik popravljala kolesa, in sicer od leta 1955 v državnem podjetju v Ilici 250 (nacionalizirani delavnici prvega državnega prvaka Josipa Pavlija), po odsluženem vojaškem roku pa med letoma 1958 in 1962 v delavnici v Petrinjski 51. Med letoma 1962 in 1972 je delal v podjetju Metalia Commerce kot mehanik za popravila koles, mopedov, motorjev in avtomobilov. Leta 1972 se je zaposlil kot avtomehnik v zagrebškem predstavništvu slovenske tovarne Cimos iz Kopra. Do leta 1991, ko je zamenjal službo, je napredoval do vodje servisa. Od tam je odšel v zagrebško poslovalnico podjetja CIB Commerce iz Buzeta, kot vodja Citroenovega servisa. V tej Cimosovi poslovni enoti je bil od leta 1996 do upokojitve leta 1998 tudi direktor.

S kolesarstvom se je začel ukvarjati leta 1953, ko je Kustošija izgubila vodilno vlogo v zagrebškem, hrvaškem in jugoslovanskem kolesarstvu, ki jo je imela v prvi polovici 20. stoletja. To se je zgodilo zaradi menjave generacij in zato, ker v Kustošiji ni deloval noben klub. Ivan je v kolesarski karieri nastopal za več zagrebških klubov: *Jedinstvo* (1953), *Fotokemika* (1954–1955), *Dinamo* (1958–1959), *Nada Dimić* (1960–1962) in *Zagreb* (1963–1965). Noben od teh klubov ni imel sedeža v Kustošiji. Med letoma 1956 in 1957 je služil vojaški rok. Ko je stopal na športno pot, je bilo kolesarstvo v Zagrebu med najbolj priljubljenimi športi, a so bili slovenski tekmovalci uspe-

Ivan Gregorina i Branko Šporčić na pisti.

Ivan Gregorina in Branko Šporčić na stezi.

pionira zagrebačkog i hrvatskog biciklizma. Šani je kao maser i savjetnik radio prije I. svjetskog rata s Franjom Greglom, najboljim biciklistom Austro-Ugarske Monarhije, a potom između dva rata s Augustom Prosenikom i Stjepanom Grgcem, najboljim biciklistima Kraljevine Jugoslavije. Uz to je Šani postao 1919. prvi tajnik Koturaškog saveza Kraljevine SHS. Oženio je Slovenku Tereziju Martini, a njihov sin Rudolf Šnidaršić (1924. – 2016.), bio je dobar klupski kuglač *Mesarskog, Kustošije* i *Grmošćice*. Već spomenuti drugi sin, Božidar Šnidaršić, bio je za-

Ekipe Fotokemike sredinom 1950-ih. S lijeva stoje: E. Osrečki, navijač, B. Barac, I. Ožanić, B. Pokupec, I. Gregorina i M. Novak. Čuč: Z. Augustović.

Ekipe Fotokemike sredi 50. let. Z leve stojijo: E. Osrečki, navijač, B. Barac, I. Ožanić, B. Pokupec, I. Gregorina in M. Novak. Čepi: Z. Augustović.

poslen kod Prosenika i također se bavio kuglanjem. Šani, koji je bio poznat kao veliki gospodin i vrhunski maser, pridonio je svojim stručnim radom uspjesima najvećih legendi hrvatskog biciklizma, a danas je nažalost potpuno zaboravljen u našoj sportskoj povijesti.

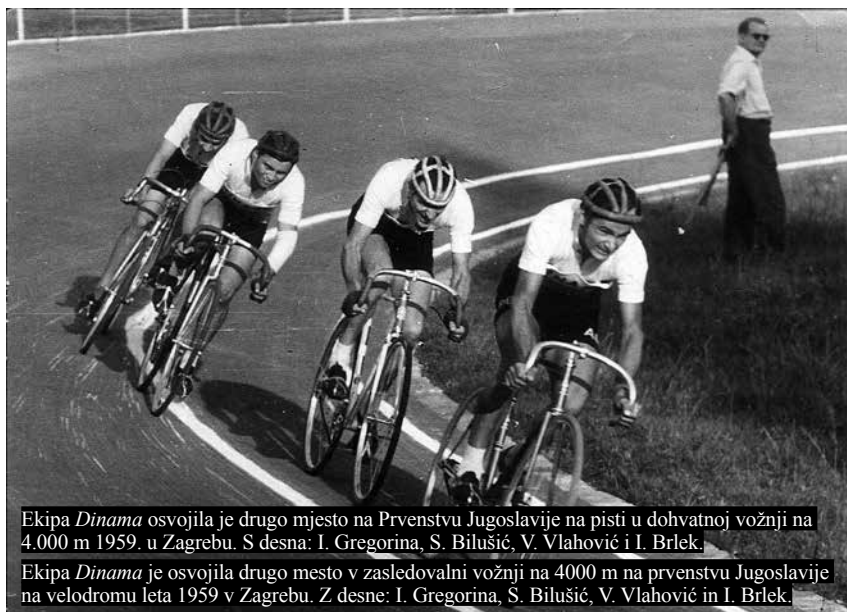
Ivan Gregorina nije ostvario vrhunsku sportsku karijeru, ali je desetak godina postizao zapažene rezultate. Kada je bio u naponu snage razbolio se, a nije imao ni adekvatnog trenera. Prvi veći uspjeh ostvario je 1954. kada je kao član *Fotokemike* postao juniorski cestovni prvak Zagreba. Potom je kao senior na Prvenstvu Hrvatske bio drugi: u brdskoj vožnji 1959. na Sljemenu, iza Ivana Levačića, i u cestovnoj vožnji 1960. u Karlovcu, iza Nevja Valčića. Kao član *Dinama* osvojio je drugo mjesto na Prvenstvu Jugoslavije na pisti u ekipnoj dohvatnoj vožnji na 4000 m u Zagrebu 1959. godine. Uz njega su u sastavu bili: Stjepan Bilušić, Vladimir Vlahović i Ivan Brlek. Još veći uspjeh ostvario je s ekipom *Nade Dimić* u Zagrebu 1961., kada su postali prvaci Jugoslavije na pisti u dohvatnoj vožnji na 4.000 m. U tom su sastavu uz njega vozili: Stjepan Bilušić, Boris Ožanić i Slavko Brkić. U istoj disciplini je bio i prvak Zagreba s ekipama: *Dinama* 1959. i *Nade Dimić* 1960. i 1961. Postigao je i brojne plasmane među prvih deset na domaćim jednodnevnim i etapnim utrkama.

Kao član reprezentacije Hrvatske sudjelovao je na međunarodnoj etapnoj utrci kroz Hrvatsku i Sloveniju: osvojio je 8. mjesto 1959. u ukupnom plasmanu, a 1960. bio je 1. ekipno s I. Levačićem i N. Valčićem, 7. u brdskom plasmanu te 12. u ukupnom plasmanu. Nastupao je i za reprezentaciju Jugoslavije. Najveći pojedinačni uspjeh ostvario je na etapnoj utrci u Tunisu 1960. osvajanjem drugog mjesta u predzadnjoj etapi utrke od Tabarke do Bizerte, iza N. Valčića. Sudjelovao je i na etapnim utrkama u Rumunjskoj i Poljskoj. Prestao je 1965. sudjelovati u utrkama kao aktivni natjecatelj. Položio je 1961. ispit za instruktora biciklizma te je nakon završetka aktivne karijere godinu dana radio kao trener pomlatka Biciklističkog kluba *Zagreb*. Dobio je 1969. godine Priznanje povodom proslave 75-godišnjice osnutka Saveza hrvatskih biciklista.

Bio je u braku s pokojnom suprugom Danicom, rođ. Sack, iz Zagreba. Njihova djeca također su se bavila sportom kao članovi zagrebačke *Mladosti*. Sin Boris Gregorina (rođ. 1961.) bio je vaterpolist i ragbijaš, a kći Andreja Gregorina (1970.), bila je u mlađem dobnom uzrastu uspješna plivačica. Ivanova starija sestra Zvezdana Gregorina zaslužna je zagrebačka planinarka i sportska djelatnica. Zanimljivo je da je unuka bratića njegove majke jedna od najuspješnijih hrvatskih košarkašica svih vremena, Koraljka - Korie Hlede.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Ivana Gregorine iz Zagreba; arhiva Stjepana Bilušića iz Zagreba.

Lit.: *80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - Almanah*, Zagreb, 1965.

Ekipe *Dinama* osvojila je drugo mjesto na Prvenstvu Jugoslavije na pisti u dohvatnoj vožnji na 4.000 m 1959. u Zagrebu. S desna: I. Gregorina, S. Bilušić, V. Vlahović i I. Brlek.

Ekipe *Dinama* je osvojila drugo mjesto u zasledovalni vožnji na 4000 m na prvenstvu Jugoslavije na velodromu leta 1959 v Zagrebu. Z desne: I. Gregorina, S. Bilušić, V. Vlahović in I. Brlek.

šnejši. Kakovost zagrebskega kolesarstva je usihala tudi zaradi skromnih vlaganj, saj so morali kolesarji v glavnem kar sami poskrbeti za opremo. Ivanu je na začetku kariere najbolj pomagal Ivan Šnidaršić - Šani, eden od pionirjev zagrebskega in hrvaškega kolesarstva. Šani je kot maser in svetovalec pred prvo svetovno vojno sodeloval s Franjem Greglom, najboljšim kolesarjem Avstro-Ogrske, med obema vojnama pa z Augustom Prosenikom in Stjepanom Grcem, najboljšima kolesarjema Kraljevine Jugoslavije. Leta 1919 je postal prvi tajnik Kolesarske zveze Kraljevine SHS. Poročil se je s Slovenko Terezijo Martini. Njun sin Rudolf Šnidaršić

(1924–2016) je bil dober klubski kegljač *Mesarskega*, *Kustošije* in *Grmoščice*. Že omenjeni drugi sin, Božidar Šnidaršić, je bil zaposlen pri Proseniku in se je tudi ukvarjal s kegljanjem. Šani je bil znan kot velik gospod in vrhunski maser, s strokovnim delom je prispeval k uspehom največjih legend hrvaškega kolesarstva, vendar je danes v naši športni zgodovini žal povsem pozabljen.

Ivan Gregorina ni ustvaril vrhunske športne kariere, je pa več kot deset let dosegal vidne rezultate. Ko je bil na vrhuncu moči, je zbolel in ni imel pravega trenerja. Prvi večji uspeh je dosegel leta 1954, ko je kot član *Fotokemike* postal mladinski cestni prvak Zagreba. Na prvenstvu Hrvaške je bil v članski konkurenci leta 1959 drugi v gorski vožnji na Sljemenu, za Ivanom Levačićem, leta 1960 pa v cestni vožnji v Karlovcu, za Neviem Valčićem. Kot član *Dinama* je osvojil drugo mesto v ekipni zasledovalni vožnji na 4000 m na prvenstvu Jugoslavije na velodromu leta 1959 v Zagrebu. V tej ekipi so bili še Stjepan Bilušić, Vladimir Vlahović in Ivan Brlek. Še večji uspeh je dosegel z ekipo *Nade Dimić* leta 1961 v Zagrebu, ko so postali prvaki Jugoslavije na velodromu v zasledovalni vožnji na 4000 m. V zmagovalni postavi so bili še Stjepan Bilušić, Boris Ožanić in Slavko Brkić. V tej disciplini je bil tudi prvak Zagreba z ekipama *Dinama* leta 1959 ter *Nade Dimić* leta 1960 in 1961. Večkrat se mu je uspelo uvrstiti med prvih deset na domačih enodnevnih dirkah.

Kot član hrvaške reprezentance je sodeloval na mednarodni etapni dirki po Hrvaški in Sloveniji; leta 1959 je bil osmi v skupnem seštevku, leta 1960 pa prvi ekipno z I. Levačićem in N. Valčićem, sedmi v gorski vožnji in 12. v skupnem seštevku. Nastopal je tudi za jugoslovansko reprezentanco. Največji posamični uspeh je dosegel na etapni dirki v Tuniziji leta 1960: z drugim mestom v predzadnji etapi dirke od Tabarke do Bizerta, za N. Valčićem. Sodeloval je tudi na etapnih dirkah v Romuniji in na Poljskem. Leta 1965 je prenehal tekmovati in začel trenirati podmladek Kolesarskega kluba *Zagreb*, saj je že leta 1961 opravil izpit za kolesarskega inštruktorja. Leta 1969 je prejel priznanje ob 75. obletnici ustanovitve Zveze hrvaških kolesarjev.

Poročen je bil z Danico, roj. Sack, iz Zagreba, ki je že pokojna. Njuna otroka sta se s športom ukvarjala kot člana zagrebske *Mladosti*: sin Boris Gregorina (roj. 1961) je bil vaterpolist in ragbist, hči Andreja Gregorina (roj. 1970) pa je bila v mlajših letih uspešna plavalka. Ivanova starejša sestra Zvezdana Gregorina je zaslužna zagrebska planinska in športna delavka. Zanimivo je, da je vnukinja bratranca njegove matere ena od najuspešnejših hrvaških košarkaric v zgodovini Koraljka Hlede - Korie.

Vira: Osebna izjava in arhiv Ivana Gregorine iz Zagreba; arhiv Stjepana Bilušića iz Zagreba.

Lit.: 80 godina biciklističkog sporta u Hrvatskoj - *Almanah*, Zagreb, 1965.

ZDENKA ŠIMIĆ - PETRANOVIĆ (Sarajevo, BiH, 21. IX. 1936.)

Rođena je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Nikole Šimića rodom iz Švrakinog sela, kod Sarajeva, i majke Angele, rođ. Zabukošek iz Šentjura pri Celju (do 1952. Sveti Jurij pri Celju). Njezin otac bio je strojovođa na željeznici, a majka se kao mlada djevojka doselila u Sarajevo gdje je bila kućna pomoćnica u jednoj židovskoj obitelji. Uz kćer Zdenku imali su sina Božidara (rođ. 1937.) i mlađu kćer Ljerku, udanu Car (1944.). Obitelj Šimić živjela je do 1945. u Sarajevu, a potom su krajem II. svjetskog rata, za vrijeme NDH, nakratko živjeli u Zagrebu. Kad su, napuštajući Zagreb, putovali vlakom prema Slavoniji doživjeli su bombardiranje Novske i prinudno stali na postaji u Novoj Gradiški.

U novoj sredini pomogao im je ljekarnik i veleposjednik Karlo plemeniti Dieneš, ugledni lokalni političar i društveni djelatnik. Šimići su ostali u Novoj Gradiški, ponajviše zahvaljujući pomoći obitelji Dieneš kod koje su stanovali. Majka Angela zaposlila se u ljekarni i naučila je raditi pripravke za lijekove, a pomagala su joj i djeca. Godine 1949. ljekarna Dieneš je nacionalizirana i zatvorena nakon gotovo sto godina postojanja. Otac Nikola prokazan je novim vlastima kao suradnik okupatora i osuđen na zatvor u Zenici od 1947. do 1951. Za vrijeme izdržavanja kazne bio je fizički zlostavljan i zbog toga mu je trajno narušeno zdravlje. Preminuo je 1959. od zatajenja bubrega.

Zdenka je pohađala novogradišku Gimnaziju i maturirala 1954. Za vrijeme školovanja počela je 1950. igrati hazenu koja je tada još bila vrlo popularna u Slavoniji, za razliku od drugih dijelova Hrvatske; u Zagrebu se, primjerice, hazena prestala igrati prije II. svjetskog rata. Godine 1951. došlo je do fuzije Rukometnog i Hazena saveza Hrvatske. Zbog toga je Hazena klub *Mirko Kljajić* iz Nove Gradiške iste godine u rujnu prešao na rukomet te tako postao jedan od prvih ženskih rukometnih klubova u tadašnjoj Jugoslaviji. Treba napomenuti da su žene tada još igrale i veliki rukomet koji je imao zasebna natjecanja. Zdenka je u rukometu debitirala kao vratarka, potom se afirmirala kao obrambena igračica, a najviše je postigla kao napadačica. Sa Rukometnim klubom *Mirko Kljajić* sudjelovala je sredinom 1953. u dvama velikim uspjesima na turnirima u Novoj Gradiški. Najprije je u lipnju održano 2. republičko prvenstvo Hrvatske na kojem je domaći klub pobijedio, ispred *Lokomotive* iz Virovitice. Potom je u srpnju bilo 1. savezno prvenstvo Jugoslavije za žene, na kojem *Mirko Kljajić* osvaja naslov, ispred *Crvene Zvezde* iz Beograda te *Lokomotive* iz Virovitice i *Svobode* iz Ljubljane. Toj generaciji rukometašica trener je bio njezin budući suprug Ivo Petranović koji je tada imao samo 19 godina, Najbolja igračica i prvi strijelac državnog prvenstva bila je sa 16 zgoditaka maturantica Maja Dieneš (kći Karla Dieneša). Uz njih su povijesni prvi naslov prvakinja države za novogradiški i hrvatski rukomet osvojile tada uglavnom gimnazijalke: Višnja Petranović (trenerova sestra), Anka Savić, Blaženka Mohler, Ljerkka Smičić, Fina Deanović, Jula Gurdon, Blaženka Biondić i Filka Jakobović. Zanimljivo je da je na čelu odbora koji je vodio klub i izgradio prvi u Hrvatskoj rukometni stadion s električnom rasvjetom i kapacitetom za 4.000 gledalaca, bila žena Ankica Keliš, što je tada u sportu bila prava rijetkost.

Godine 1955. promijenio je Rukometni klub *Mirko Kljajić* naziv u Rukometni klub *Slavonka*. Od 1956. igrana je Savezna rukometna liga Jugoslavije, a ekipa *Slavonke*

ZDENKA ŠIMIĆ - PETRANOVIĆ (Sarajevo, BiH, 21. 9. 1936)

Ekipe RK *Mirka Kljajića* osvojila je Prvo prvenstvo Jugoslavije 1953. S lijeva stoje: F. Deanović, M. Dienes, B. Mohler, B. Biondić, Z. Šimić, Lj. Smičić, A. Savić, J. Gurdon i F. Jakobović. Čuč: V. Petranović.
Ekipe RK *Mirka Kljajića* je leta 1953 osvojila prvo prvenstvo Jugoslavije. Z leve stojijo: F. Deanović, M. Dienes, B. Mohler, B. Biondić, Z. Šimić, L. Smičić, A. Savić, J. Gurdon in F. Jakobović. Čepi: V. Petranović.

Rojena je bila v hrvaško-slovenski družini očetu Nikoli Šimiću, po rodu iz Švrakinega sela pri Sarajevu, in materi Angeli, roj. Zabukošek, iz Šentjurja pri Celju (do 1952 Sveti Jurij pri Celju). Oče je bil strojevodja. Mati se je kot dekle preselila v Sarajevo, kjer je bila hišna pomočnica pri neki judovski družini. Poleg Zdenke sta imela še sina Božidarja (roj. 1937) in mlajšo hčer Ljerko, poročeno Car (roj. 1944). Družina Šimić je do leta 1945 žive-la v Sarajevu, proti koncu vojne, še v času NDH, pa kratek čas v Zagrebu. Ko so z vlakom odhajali iz Zagreba proti Slavoniji, so doživeli bombardiranje Novske in obtičali v Novi Gradiški.

V novem okolju jim je pomagal lekarnar in veleposestnik Karlo plemeniti Dienes, ugledni lokalni politik in družbeni delavec. Šimići so v Novi Gradiški ostali predvsem po zaslugi družine Dienes, pri kateri so stanovali. Mati Angela se je zaposlila v lekarni in se naučila mešanja pripravkov za zdravila. Pri tem so ji pomagali tudi otroci. Leta 1949 so lekarno Dienes nacionalizirali in zaprli po skoraj stotih letih delovanja. Zdenkin oče Nikola je bil novim oblastem naznanjen kot sodelavec okupatorjev. Obsojen je bil na zaporno kazen, ki jo je prestajal med letoma 1947 in 1951 v Zenici. Med prestajanjem kazni so ga tudi fizično mučili, kar je trajno načelo njegovo zdravje. Umrl je leta 1959 zaradi odpovedi ledvic.

Zdenka je v Novi Gradiški obiskovala gimnazijo in maturirala leta 1954. Med šolanjem je leta 1950 začela igrati hazeno, ki je bila v Slavoniji še zelo priljubljena, drugod po Hrvaški pa ne več. V Zagrebu, denimo, so jo prenehali igrati pred drugo svetovno vojno. Leta 1951 sta se hazenska in roketna zveza združili. Tistega leta je tudi Hazenski klub *Mirka Kljajića* iz Nove Gradiške prešel na roket in tako postal eden od prvih ženskih roketnih klubov v tedanji Jugoslaviji. Treba je omeniti, da so ženske takrat igrale tudi veliki roket, na ločenih tekmovanjih. Zdenka je v roketu debitirala kot vratarka, pozneje pa se je uveljavila kot obrambna igralka, naposled pa največje uspehe dosegla kot napadalka. Z Roketnim klubom *Mirka Kljajića* je sredi leta 1953 sodelovala pri dveh velikih turnirskih uspehih v Novi Gradiški. Najprej je junija potekalo drugo republiško prvenstvo Hrvaške, na katerem je domači klub zmagal, druga je bila *Lokomotiva* iz Virovitice. Potem je bilo julija prvo zvezno prvenstvo Jugoslavije za ženske, na katerem je klub *Mirka Kljajića* osvojil naslov, pred *Crveno zvezdo* iz Beograda, *Lokomotivo* iz Virovitice in *Svobodo* iz Ljubljane. Trener te roketne generacije je bil komaj 19-letni Ivo Petranović, Zdenkin bodoči soprog. Najboljša igralka in prva strelka državnega prvenstva je bila s 16 zadetki maturantka Maja Dienes (hči Karla Dienes). Poleg njiju so zgodovinski prvi naslov državnih prvakinj za novogradiški in hrvaški roket osvojile še Višnja Petranović (trenerjeva sestra), Anka Savić, Blaženka Mohler, Ljerka Smičić, Fina Deanović, Jula Gurdon, Blaženka Biondić in Filka Jakobović. Večina jih je bila gimnazijk. Zanimivo je, da je bila na čelu klubskega odbora ženska, kar je bila takrat v športu prava redkost. To je bila Ankica Keliš. Pod njenim vodstvom so v Novi Gradiški prvi na Hrvaškem zgradili roketni stadion z električno razsvetljavo, ki je lahko sprejel 4 tisoč gledalcev.

Igralke *Slavonke* na avtocesti 1958. S lijeva: Novaković, Knežević, Lalić, Krizmanić, Gurdon, Petranović, Kovjanić, Šimić, Vučković i iznad njih Serdar.
Igralke *Slavonke* na avtocesti leta 1958. Z leve: Novaković, Knežević, Lalić, Krizmanić, Gurdon, Petranović, Kovjanić, Šimić, Vučković in nad njimi Serdar.

je u kontinuitetu do 1967. nastupala u društvu najboljih ženskih klubova u državi. Zdenka je, kao odlična ljevakinja na poziciji desne vanjske igračice, bila iznimno efikasna u postizanju zgoditaka i sukladno tome najbolji strijelac svoga kluba. Izvodila je odlične udarce s krila. U prvih pet sezona Savezne lige bila je među deset najefikasnijih igračica. Najbolji strijelac Lige postala je 1958. s 35 zgoditaka u 12 utakmica, ispred Marije Sabljak i Katarine Tičić sa po 33 zgoditka. Treći strijelac Lige bila je 1956. s 37 zgoditaka, iza Katarine Hosi (54) i Erike Toth (40), a 1957. bila je četvrti strijelac s 35 zgoditaka, dok su bolje bile Nada Vučković (43), Katarina Hosi - Tičić (39) i Erika Toth (36). Sve navedene napadačice igrale su u većim klubovima i postale su višestruke reprezentativke Jugoslavije, dok jedino Zdenka Šimić kao članica malog kluba nije dobila priliku za nastup u dresu s državnim grbom, unatoč zavidnoj efikasnosti. U prvih deset godina *Mirka Kljajića* i *Slavonke* bila je od 1951. do 1961. najefikasniji strijelac, s ukupno 675 postignutih zgoditaka, a druga je bila Maja Dieneš s 609 zgoditaka. Ekipa *Slavonke* tri je puta osvojila četvrto mjesto u Saveznoj ligi: 1955./56., 1956./57. i 1963./64. što je bio njihov maksimalni doseg u konkurenciji s *Lokomotivom* iz Zagreba, *Spartakom* iz Subotice, *Lokomotivom* iz Virovitice, BSK-om iz Beograda i *Podravkom* iz Koprivnice.

Zdenka Šimić - Petranović nastupala je za *Slavonku* do 1965. a nekoliko je mjeseci na kraju igračke karijere provela u Bosanskom Brodu. U vrijeme potpunog amaterizma, kad je uz sport trebalo raditi za plaću, zaposlila se odmah po završetku školovanja i paralelno uz posao deset godina igrala rukomet. Radni vijek provela je kao referentica i potom u kadrovskoj službi Općine Nova Gradiška do odlaska u mirovinu 1991.

Njezin suprug Ivo Petranović (Nova Gradiška, 24. II. 1934. – Nova Gradiška, 9. I. 2013.), po zanimanju je bio nastavnik tjelesnog odgoja, a cijeli je život posvetio aktivnostima u sportu. Bio je jedan od najdugovječnijih sportskih novinara u Hrvatskoj, povjesničar sporta i aktivni sportski djelatnik. Napisao je 15 knjiga o povijesti sporta u novogradiškom kraju i bio je dugogodišnji suradnik brojnih tiskanih i internetskih medija. Posebno je veliki trag ostavio u rukometu kao dugogodišnji trener, savezni sudac i član komisije za sastav reprezentacije. Dobitnik je velikog broja nagrada i priznanja. Po njemu se u Novoj Gradiški zove jedna ulica i Sportski park, a održava se i memorijalni rukometni turnir. Njegova sestra Višnja Petranović bila je uspješna vratarka *Mirka Kljajića* i *Slavonke*.

U braku Zdenke i Ive Petranovića rodila im se kći Jasenka i sin Ivo Petranović mlađi koji živi u SAD-u, a u mladosti je bio rukometaš. Organizirao je prvu turneju hrvatske muške rukometne reprezentacije u SAD-u, 1991. dok Republika Hrvatska još nije bila međunarodno priznata država.

Izv.: Osobna izjava Zdenke Petranović iz Nove Gradiške; razgovor s Ivom Petranovićem mlađim.

Lit.: I. Petranović, *Plava knjiga Jubilej Rukometnog kluba Slavonka Nova Gradiška*, Nova Gradiška, 1961.; *Rukometni savez Jugoslavije godišnjak 1948 – 1962*, Beograd, 1963.; I. Petranović, "Prvo prvenstvo Jugoslavije igračica malog rukometa u novoj Gradiški 1953. godine", *Povijest sporta br. 13*, Zagreb, ožujak 1973, *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.

ANTON PERTOT - Toni **(Nabrežina kod Trsta, Italija, 2. XI. 1936.)**

Rođen je u obitelji pripadnika slovenske nacionalne manjine u Italiji, oca Ladislava rodom iz Nabrežine i majke Anice, rođ. Gulič, iz Trsta. Imao je starijeg brata Ladislava. Rodno mjesto Nabrežina, koje se nalazi uz obalu Tršćanskog zaljeva, zvalo se do 1927. godine službeno Nabresina, a potom je, zbog tadašnje talijanske fašističke politike prema slovenskoj manjini, preimenovano u Aurisina. Danas u Republici Italiji ima oba naziva zbog prava manjina na dvojezičnost. U mjestu se nalazio kamenolom koji je eksploatiran još u doba Rimskog Carstva. Antonov otac bio je kamenoklesar, a za vrijeme II. svjetskog rata mobiliziran je u talijansku vojsku i bio je na Siciliji do dolaska američke vojske. Nakon sloma Kraljevine Italije obitelj Pertot ostala je živjeti u Nabrežini do 1946. kad su se iselili u Jugoslaviju. Otac je postao oficir u Jugoslavenskoj narodnoj armiji i stekao čin kapetana I. klase. Zbog njegove vojne službe obitelj se često selila po tadašnjoj državi, sve do 1955. kada su došli u Umag i tamo se trajno nastanili. Umag je do 1953. bio u B zoni Slobodne teritorije Trsta, a nakon ukidanja zone pripao je FNR Jugoslaviji.

Anton je srednju školu pohađao u nekoliko mjesta, a Višu upravnu školu završio je 1964. u Zagrebu. Kao

Leta 1955 so Rokometni klub *Mirka Kljajića* preimenovali v Rokometni klub *Slavonka*. Leta 1956 se je začela igrati zvezna rokometna liga Jugoslavije, ekipa *Slavonke* je v njej nastopala nepretrgoma do leta 1967, v družbi najboljših ženskih klubov v državi. Zdenka je bila kot levičarka na položaju desne zunanje igralke izjemno učinkovita in najboljša strelka svojega kluba. Izvajala je odlične udarce s krila. Leta 1958 je bila s 35 zadetki v 12 tekmah najboljša strelka lige, pred Marijo Sabljak in Katarino Tičić s po 33 zadetki. Leta 1956 je bila tretja strelka lige s 37 zadetki, za Katarino Hosi (54) in Eriko Toth (40), leta 1957 pa četrta strelka lige s 35 zadetki; boljše so bile Nada Vučković (43), Katarina Hosi - Tičić (39) in Eriko Toth (36). Vse te napadalke so igrale v večjih klubih in bile večkratne jugoslovanske reprezentantke, medtem ko Zdenka Šimić kot članica majhnega kluba edina ni dobila priložnosti za nastop v dresu z državnim grbom, kljub zavirljivi učinkovitosti. V prvih desetih letih delovanja kluba (najprej z imenom *Mirka Kljajića*, nato *Slavonke*), med letoma 1951 in 1961, je bila najučinkovitejša strelka s skupaj 675 zadetki, druga je bila Maja Dienes s 609 zadetki. Ekipa *Slavonke* je trikrat osvojila četrto mesto v zvezni ligi, in sicer v sezonah 1955/56, 1956/57 in 1963/64, kar je bil tudi njihov največji dosežek v konkurenci z *Lokomotivo* iz Zagreba, *Spartakom* iz Subotice, *Lokomotivo* iz Virovitice, BSK iz Beograda in *Podravko* iz Koprivnice.

Zdenka Šimić - Petranović je za *Slavonko* nastopala do leta 1965. Nekaj mesecev pred koncem igralske kariere je tudi živela v Bosanskem Brodu. Delovala je v obdobju čistega ljubiteljstva, ko je bilo ob športu treba hoditi v službo. Zaposlila se je takoj po koncu šolanja in deset let ob delu igrala rokomet. Do upokojitve leta 1991 je bila referentka in uradnica v kadrovski službi občine Nova Gradiška.

Njen soprog Ivo Petranović (Nova Gradiška, 24. 2. 1934–Nova Gradiška, 9. 1. 2013) je bil po poklicu učitelj telesne vzgoje. Športu je posvetil vse življenje. Bil je dolgoletni športni novinar, zgodovinar športa in športni delavec. Napisal je 15 knjig o zgodovini športa na območju Nove Gradiške, bil je dolgoletni sodelavec številnih tiskanih in spletnih medijev. Posebej globoko sled je pustil v rokometu: kot dolgoletni trener, zvezni sodnik in član komisije za sestavo reprezentance. Je dobitnik številnih nagrad in priznanj. Po njem se v Novi Gradiški imenujeta ulica in športni park, v njegov spomin poteka rokometni turnir. Njegovega sestra Višnja Petranović je bila uspešna vratarka klubov *Mirka Kljajića* in *Slavonka*.

Zakoncema Zdenki in Ivu Petranoviću sta se rodila hči Jasenka in sin Ivo, ki živi v ZDA, v mladosti pa je bil rokometas. Organiziral je prvo turnejo hrvaške moške rokometne reprezentance v ZDA leta 1991, ko Hrvaška še ni bila mednarodno priznana država.

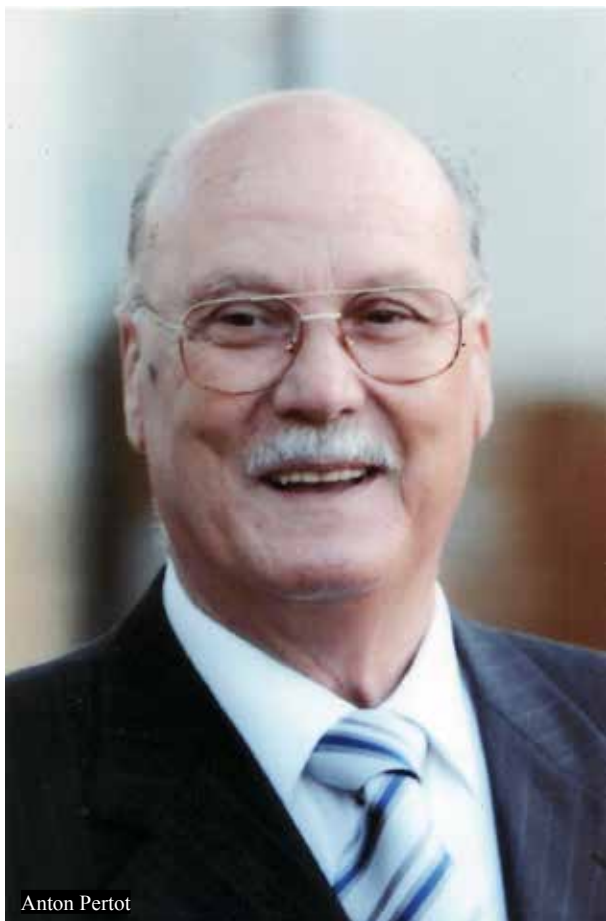
Vira: Osebna izjava Zdenke Petranović iz Nove Gradiške; pogovor z Ivom Petranovićem mlajšim.

Lit.: I. Petranović, *Plava knjiga Jubilej Rukometnog kluba Slavonka Nova Gradiška*, Nova Gradiška, 1961; *Rukometni savez Jugoslavije godišnjak 1948 – 1962*, Beograd, 1963; I. Petranović, Prvo prvenstvo Jugoslavije igračica malog rukometa u novoj Gradiški 1953. godine, *Povijest sporta* št. 13, Zagreb, marec 1973, *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.

ANTON PERTOT - Toni **(Nabrežina, Trst, Italija, 2. 11. 1936)**

Rodil se je v slovenski zamejski družini v Italiji očetu Ladislavu po rodu iz Nabrežine in materi Anici, roj. Gulič, iz Trsta. Imel je starejšega brata Ladislava. Njegov rojstni kraj leži ob obali Tržaškega zaliva. Do leta 1927 se je kraj uradno imenoval Nabresina, potem pa so ga v skladu s tedanjo fašistično politiko poitalijančili v Aurisino. V današnji Italiji se zaradi dvojezičnosti uporabljata obe imeni. V Nabrežini je deloval kamnolom, ki so ga izkoriščali že v obdobju Rimskega cesarstva. Antonov oče je bil kamnosek. Med drugo svetovno vojno so ga mobilizirali v italijansko vojsko. Do prihoda ameriške vojske je bil na Siciliji. Družina Pertot se je po zlomu Kraljevine Italije leta 1946 iz Nabrežine preselila v Jugoslavijo. Oče je bil v JLA kapetan I. razreda. Zaradi njegove vojaške službe se je družina pogosto selila po takratni državi, vse do leta 1955, ko so prišli v Umag in se tam ustalili. Umag je bil po vojni del cone B Svobodnega tržaškega ozemlja in je leta 1953 pripadel Jugoslaviji.

Anton je srednjo šolo obiskoval v različnih krajih. Višjo upravno šolo je končal v Zagrebu leta 1964. Zelo mlad se je zaposlil v umaški cementarni, potem pa je v zdravstvenem domu delal do leta 1959, ko je odšel v vojsko. Po vrnitvi v Umag se je zaposlil na občini. Najprej je delal kot uslužbenec, po končani višji šoli pa kot upravni pravnik

Anton Pertot

vrlo mlad zaposlio se u Tvornici cementa Umag, a potom u Domu zdravlja, gdje je radio sve do 1959. kada je otišao u vojsku. Po povratku u Umag, zaposlio se u gradskoj Općini kao službenik, a nakon stjecanja zvanja upravnog pravника radio je u Općinskoj upravi i potom je poslije nekoliko godina postao i voditelj Uprave za prihode. Obavljao je i dužnost Sekretara za financije Općine Buje, a u organima uprave bio je sve do 1980. godine, kada je postao pomoćnik direktora Istarske kreditne banke Umag, gdje je radio sve do umirovljenja. U braku je s Marijom, rođ. Jurić, iz Krka.

Godine 1957. postao je član prve generacije rukometne sekcije Društva za tjelesni odgoj *Partizan* iz Umaga. Nakon povratka iz vojske i završetka studija uključio se u Umagu u rad Rukometnog kluba IAT. Istodobno je počeo s djelovanjem u sportskim organizacijama. Bio je u nekoliko mandata predsjednik Saveza organizacija fizičke kulture i SIZ-a fizičke kulture Bujštine. Kao sportski djelatnik jedan je od pokretača Kupa veterana u rukometu, koji se u Umagu održavao neprekidno od 1970. do 2001. Kup je bio najpopularnije veteransko rukometno natjecanje u tadašnjoj Jugoslaviji, a potom i u Republici Hrvatskoj. Kroz puna tri desetljeća bio je od prvog do zadnjeg Kupa veterana u užem rukovodstvu kao predsjednik Natjecateljske komisije, a niz godina bio je i aktivni sudionik turnira. Po svojem radu u sportskim organizacijama zaslužan je za razvitak

sportske infrastrukture na području Umaga. Bio je potpredsjednik Organizacijskog odbora za izgradnju sportske dvorane koja je na području sportskog centra pokraj turističkog naselja Stella Maris otvorena 1980. Sudjelovao je u pripremi izgradnje i drugih sportskih objekata, kao što su rukometno igralište kraj osnovne škole i novi nogometni centar.

Bio je dugogodišnji član uprave današnjeg Rukometnog kluba *Umag* (ranije IAT i *Istraturist*). U klubu je obnašao dužnost predsjednika i dopredsjednika i bio je, s kraćim prekidima, aktivan u Upravi sve do 2010. U razdoblju njegova djelovanja postao je RK *Istraturist* prvak i pobjednik Kupa Hrvatske, a najveći uspjeh ostvarili su u sezoni 1989./90. kada su, pod vodstvom trenera Line Červara, osvojili 2. saveznu rukometnu ligu – Sjever i osigurali nastup u 1. saveznoj rukometnoj ligi Jugoslavije. Tako je Umag postao najmanji grad u tadašnjoj državi koji ima rukometnog prvoligaša. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske *Istraturist* je u sezoni 1993./94. osvojio drugo mjesto u 1. A Hrvatskoj rukometnoj ligi i prvi put je nastupio u Kupu Europskog rukometnog saveza. Nakon tih uspjeha klub je 1994. proglašen najboljom muškom ekipom Istarske županije. Pod vodstvom Pertota kao predsjednika *Umag* je zadnji veći uspjeh postigao kad je kao domaćin sudjelovao 2003. u finalu Kupa Hrvatske, a tad ga je RK *Zagreb* pobijedio s 37:25. U kasnijem periodu svojega djelovanja Pertot je kao dopredsjednik bio zaslužan za rješavanje materijalnih poteškoća kluba, jer je poznao rad bankarskog sektora. Nakon odlaska iz sporta ostao je društveno aktivan i aktualni je predsjednik Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske iz Umaga. Sudjeluje u organizaciji sportskih igara umirovljenika na području Istre.

Za svoj društveni i sportski rad dobitnik je brojnih priznanja, od Povelje Grada Umaga 1975., Nagrade SOFK-e Bujštine 1978. i Plakete Rukometnog saveza Hrvatske za doprinos na razvitku rukometa 1988. do proglašenja za najuspješnijeg rukometnog djelatnika Bujštine, godine 1989. i 1990.

Izv.: Osobna izjava Antona Pertota iz Umaga; arhiva Juraja Radovčića iz Umaga.

Lit.: M. Trišović, *Razvoj rukometa u Istri*, Pula, 2010.

v občinski upravi. Bil je tudi vodja uprave za prihodke. Kasneje je postal finančni sekretar Občine Buje. V upravnih organih je deloval do leta 1980, ko je postal pomočnik direktorja Istrske kreditne banke Umag. Tam je delal vse do upokojitve. Poročen je z Marijo, roj. Jurić, iz Krka.

Leta 1957 je postal član prve generacije rokometne sekcije Telovadnega društva *Partizan* iz Umaga. Po odsluženem vojaškem roku in študiju se je v Umagu včlanil v Rokometni klub IAT. Delovati je začel v različnih športnih organizacijah. Več mandatov je bil predsednik Zveze organizacij za telesno kulturo in Samoupravne interesne skupnosti za telesno kulturo na bujskem območju. Kot športni delavec je bil med pobudniki pokala veteranov v rokometu, ki je v Umagu potekal nepretrgoma med letoma 1970 in 2001. Pokal je bil najbolj priljubljeno veteransko rokometno tekmovanje v takratni Jugoslaviji in pozneje na Hrvaškem. Od prvega do zadnjega, torej dobra tri desetletja, je bil v ožjem vodstvu prireditve, kot predsednik tekmovalne komisije, več let pa je tudi tekmoval na turnirju. Z delom v športnih organizacijah je prispeval k razvoju športne infrastrukture na območju Umaga. Bil je podpredsednik organizacijskega odbora za izgradnjo športne dvorane, ki so jo v športnem središču ob turističnem naselju Stella Maris odprli leta 1980. Sodeloval je tudi pri pripravah za izgradnjo drugih športnih objektov, denimo rokometnega igrišča pri osnovni šoli in novega nogometnega središča.

Bil je dolgoletni član uprave današnjega Rokometnega kluba *Umag* (prej IAT in *Istraturist*), v klubu je različne funkcije, tudi predsednika in podpredsednika kluba, opravljal vse do leta 2010. Med njegovim delovanjem je bil Rokometni klub *Istraturist* prvak in zmagovalec hrvaškega pokala. Največji uspeh so dosegli v sezoni 1989/90, ko so pod vodstvom trenerja Lina Červarja osvojili drugo zvezno rokometno ligo sever in si zagotovili nastopanje v prvi zvezni rokometni ligi Jugoslavije. Tako je Umag postal najmanjše mesto v takratni državi, ki je imelo rokometnega prvoligaša. Po osamosvojitvi Hrvaške je *Istraturist* v sezoni 1993/94 osvojil drugo mesto v hrvaški rokometni ligi 1. A in prvič nastopil v pokalu Evropske rokometne zveze. Po teh uspehih je bil klub leta 1994 razglašen za najboljšo moško ekipo Istrske županije. V času, ko je bil Pertot predsednik *Umaga*, je klub zadnji večji uspeh dosegel leta 2003, ko je kot gostitelj sodeloval v finalu pokala Hrvaške. Takrat ga je Rokometni klub *Zagreb* premagal s 37 : 25. V poznejšem obdobju je bil Pertot kot podpredsednik zaslužen za reševanje finančnih težav kluba, saj je poznal delovanje bančnega sektorja. Po odhodu iz športa je ostal družbeno dejaven. Je predsednik umaške podružnice Upokojenskega sindikata Hrvaške. Sodeluje pri organizaciji upokojenskih športnih iger v Istri.

Za družbeno in športno delo je prejel številna priznanja, od listine mesta Umaga leta 1975, nagrade Zveze organizacij za fizično kulturo Bujštine leta 1978 in plakete Rokometne zveze Hrvaške za prispevek k razvoju rokometu leta 1988 do naslova najuspešnejšega rokometnega delavca na bujskem območju leta 1989 in 1990.

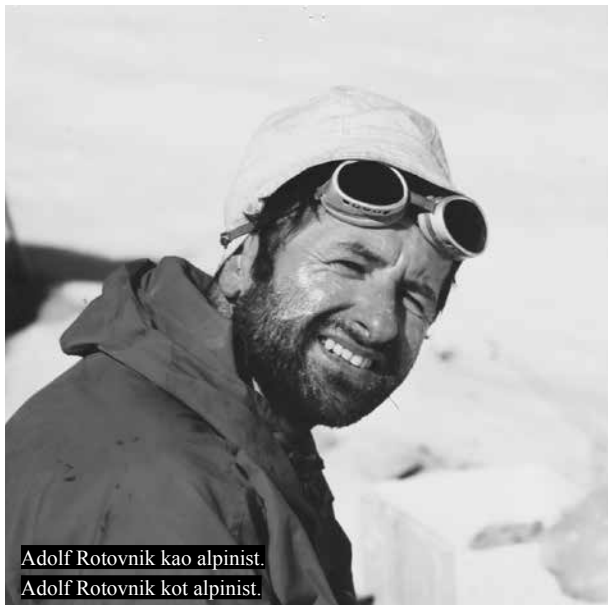
Vira: Osebna izjava Antona Pertota iz Umaga; arhiv Juraja Radovčiča iz Umaga.

Lit.: M. Trišović, *Razvoj rukometa u Istri*, Pulj, 2010.

MRK Umag u finalu Kupa Hrvatske 2003. Predsjednik kluba Pertot stoji prvi s desna.
MRK Umag v finalu pokala Hrvaške leta 2003. Predsednik kluba Pertot stoji prvi z desne.

ADOLF ROTOVNIK - Dolfi (Zagreb, 10. V. 1937.)

Adolf Rotovnik kao alpinist.
Adolf Rotovnik kot alpinist.

Rođen je u slovenskoj obitelji oca Adolfa rodom iz Celja i majke Ljudmile, rođ. Stauber, iz Maribora. Otac mu se kao 16-godišnjak 1919. doselio u Zagreb kod starije sestre koja je radila kao konobarica u kavani. U Zagrebu je upoznao i svoju buduću suprugu. Počeo je kao šegrt raditi u Kristalum veletrgovini staklom i kristalom, gdje je napredovao i 1939. postao direktor. Po završetku II. svjetskog rata oduzela mu je nova komunistička vlast svu imovinu i osudila ga kao kapitalista na 18 godina zatvora u Staroj Gradiški. Pomilovan je nakon četiri godine. Nakon povratka u Zagreb bio je komercijalni direktor poduzeća Staklo u Petrovoj ulici, do mirovine.

Adolf - Dolfi Rotovnik je u Zagrebu završio Osnovnu školu u Harambašićevoj ulici i II. gimnaziju u Križanićevoj te je studirao na Ekonomskom fakultetu. Od 1963. živi u Kopenhagenu. Radni vijek do umirovljenja proveo je u danskoj filijali poznate belgijske multinacionalne kompanije

AGFA – Geavert (u odjelu za ekologiju). Supruga mu je Dankinja i imaju dvoje djece: sina i kćer.

Godine 1954. upisao se u zagrebačko Planinarsko društvo studenata *Velebit* u kojem je od 1957. bio član Alpinističkog odsjeka. Godine 1958. postao je član Gorske službe spašavanja. Iste godine sudjeluje na tečaju visokogorskog skijanja koji je organizirao Švicarski skijaški savez i potom vodi tečaj na Jahorini u BiH. Organizator je planinarske fotografske izložbe 1959. u prostorijama *Velebita*. Sudjelovao je na izložbi planinarske fotografije Jugoslavije i dobio plaketu. Inicijator je prvoga alpinističkog skupa, održanog 1. svibnja 1960. na Paklenici. Godine 1961. bio je pročelnik Alpinističkog odjela *Velebita*. Nakon sudjelovanja na orijentacijskom tečaju u Danskoj 1962., organizirao je 2. lipnja 1963. prvo pojedinačno orijentacijsko natjecanje u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Bilo je to Otvoreno prvenstvo Zagreba na Ponikvama. Iste je godine bio instruktor u visokogorskoj školi na Moserbodenu, koju je vodio poznati austrijski alpinist Fritz Moravec. Idućih desetak godina su članovi *Velebita* pohađali tu školu. Potom se odselio i trajno nastanio u Danskoj.

U Kopenhagenu je nastavio suradnju s *Velebitom* čiji je i dalje bio član. Godine 1964. bio je inicijator prvog hrvatskog alpinističkog pohoda u Norvešku. Potom je 1965. osnovao Alpinistički odsjek u Danskom planinarskom klubu (Dansk bjergklub). Sudionik je danske ekspedicije na Grenland 1968. Kao prvi alpinist iz Hrvatske i tadašnje Jugoslavije ostvario je prvenstveni uspon na vrh koji je nazvao Velebit. Inicijator je i član hrvatske alpinističke ekspedicije, prve u povijesti hrvatskog alpinizma, na Grenland koja je 1971. uspješno ostvarena uz njegov veliki doprinos u organizaciji i pripremi. U toj su ekspediciji uz njega sudjelovali tada vodeći hrvatski alpinisti iz Zagreba: ing. Jerko Kirigin (vođa ekspedicije), Branko Šeparović, ing. Hrvoje Lukatela, Vladimir Mesarić, Marijan Čepelak i iz Splita Nenad Čulić. Na Grenlandu su tada hrvatski alpinisti osvojili do tada neosvojene vrhove na planini Ingolf Fjeld i jedan od njih nazvali su Hrvatski greben. Ta je ekspedicija imala odjeka i u tadašnjem svjetskom planinarskom tisku.

Od 1974. do 1980. bio je predsjednik Danskog planinarskog kluba i potom je izabran za počasnog člana. Bio je vođa danskih ekspedicija na Grenland 1973. i 1975. i inicijator prve danske ekspedicije u Južnu Ameriku, na planinu Cordillera Blanca u Andama. Od 1976. do 1990. bio je urednik Danskog planinarskog časopisa. Kao koordinator alpinističkih ekspedicija na Grenland objavio je kronologiju tih ekspedicija u časopisu *American Alpine Journal*. Suradnik je i u brojnim drugim međunarodnim planinarskim časopisima, kao i u časopisu *Naše planine* (danas Hrvatski planinar). Godine 1981. bio je autor dokumentarnog filma *Ingolf Fjeld* na danskom jeziku o dansko-engleskoj ekspediciji na Grenland. Bio je inicijator i vođa danskih alpinističkih Uskrasnih pohoda na Paklenicu 1974. – 1982.

ADOLF ROTOVNIK - Dolfi **(Zagreb, 10. 5. 1937)**

Rojen je bil v slovenski družini očetu Adolfu, po rodu iz Celja, in materi Ljudmili, roj. Stauber, iz Maribora. Oče se je leta 1919, kot šestnajstletnik, preselil k starejši sestri, ki je bila natakarica v neki zagrebški kavarni. V Zagrebu je spoznal bodočo soprogo. Kot vajenec je začel delati v Kristalumu, veletrgovini s steklom in kristalom. Sčasoma je napredoval in leta 1939 postal direktor podjetja. Po koncu druge svetovne vojne mu je komunistična oblast odvzela vse premoženje in ga kot kapitalista obsodila na 18 let zopora v Stari Gradiški. Čez štiri leta so ga pomilostili. Po vrnitvi v Zagreb in vse do upokojitve je bil komercialni direktor podjetja Staklo v Petrovi ulici.

Adolf Rotovnik - Dolfi je v Zagrebu končal osnovno šolo v Harambašičevi ulici in II. gimnazijo v Križaničevi ulici. Študiral je na ekonomski fakulteti. Od leta 1963 živi v Københavnu, kjer je do upokojitve delal v danski podružnici znane belgijske multinacionalke AGFA-Geavert, na oddelku za ekologijo. Njegova soproga je Danka. Imata sina in hčer.

Leta 1954 se je vpisal v zagrebško Planinsko študentsko društvo *Velebit*, v alpinistični odsek se je včlanil leta 1957. Naslednje leto je postal član Gorske reševalne službe. Istega leta je sodeloval na tečaju visokogorskega smučanja, ki ga je pripravila Švicarska smučarska zveza, nato pa sam vodil tečaj na Jahorini v BiH. Leta 1959 je v prostorih *Velebita* pripravil planinsko fotografsko razstavo. Sodeloval je tudi na razstavi planinske fotografije Jugoslavije in za to prejel plaketo. Bil je pobudnik prvega alpinističnega srečanja, ki je potekalo 1. maja 1960 na Paklenici. Leta 1961 je bil načelnik alpinističnega odseka *Velebita*. Udeležil se je orientacijskega tečaja na Danskem leta 1962 in naslednje leto 2. junija pripravil prvo posamično orientacijsko tekmovanje na Hrvaškem in Jugoslaviji, odprto prvenstvo Zagreba na Ponikvah. Istega leta je bil tudi inštruktor na visokogorski šoli na Moserbodnu, ki jo je vodil znani avstrijski alpinist Fritz Moravec. Naslednjih deset let so to šolo obiskovali tudi drugi člani *Velebita*. Potem se je odselil in za stalno naselil na Danskem.

Tudi iz Københavna je sodeloval z *Velebitom* in ostal njegov član. Leta 1964 je bil pobudnik prvega hrvaškega alpinističnega pohoda na Norveško. Leta 1965 je ustanovil alpinistični odsek v Danskem planinskem klubu (Dansk bjergklub). Bil je udeleženec danske odprave na Grenlandijo leta 1968. Kot prvi alpinist iz Hrvaške in tedanje Jugoslavije je izvedel prvenstveni vzpon in osvojeni grenlandski vrh poimenoval *Velebit*. Bil je pobudnik in član hrvaške alpinistične odprave na Grenlandijo, prve v zgodovini hrvaškega alpinizma. Po njegovi zaslugi so jo uspešno izpeljali leta 1971. V njej so poleg njega sodelovali takrat vodilni hrvaški alpinisti inž. Jerko Kirigin (vodja odprave), Branko Šeparović, inž. Hrvoje Lukatela, Vladimir Mesarić in Marijan Čepelak iz Zagreba ter Nenad Čulić iz Splita. Na Grenlandiji so se hrvaški alpinisti povzpeli na dotlej neosvojene vrhove na gori Ingolf Fjeld in enega med njimi poimenovali *Hrvaški greben*. Ta odprava je odmevala tudi v svetovnem planinskem tisku.

Med letoma 1974 in 1980 je bil predsednik Danskega planinskega kluba, pozneje pa njegov častni član. Bil je vodja danskih odprav na Grenlandijo leta 1973 in 1975 ter pobudnik prve danske odprave v Južno Ameriko, na goro Cordillera Blanca v Andih. Med letoma 1976 in 1990 je bil urednik Danskega planinskega časopisa. Kot koordinator alpinističnih odprav na Grenlandijo je njihovo kronologijo objavil v časopisu *American Alpine Journal*. Je sodelavec številnih mednarodnih planinskih časopisov in časopisa *Naše planine* (danes *Hrvatski planinar*). Je avtor dokumentarnega filma *Ingolf Fjeld*, posnetega leta 1981 v danščini, o dansko-angleški odpravi na Grenlandijo. Bil je pobudnik in vodja alpinističnih velikonočnih pohodov danskih planincev na Paklenico med letoma 1974 in 1982.

Adolf Rotovnik kao veteran u orientacijskom trčanju.
Adolf Rotovnik kot veteran na orientacijskem teku.

Držao je predavanja na temu planinarstva u danskim Rotary i Lion klubovima te u klubovima hrvatskih iseljenika. Bavio se, kao organizator i natjecatelj, i orijentacijskim trčanjem pa je u svojoj dobnoj kategoriji nekoliko puta osvojio Prvenstvo Danske. Uz to je nastupao u MTB orijentaciji (brdski biciklizam) i na tim je natjecanjima također osvajao medalje. Zajedno s dvojicom prijatelja inicijator je tradicionalnog okupljanja alpinističkih veterana *Velebita* na Medvednici od 1997. I danas nastupa na veteranskim natjecanjima u orijentaciji. Ostao je vjeran hrvatskim i slovenskim planinama, koje posjećuje svake godine. Dobitnik je Zlatnog znaka Planinarskog saveza Hrvatske, 1969. i Srebrnog znaka Planinarskog saveza Jugoslavije, 1962.

Njegova mlađa sestra Erika Rotovnik, udana Robović (Zagreb, 1. VI. 1941.), diplomirana je ing. kemije. Radni vijek je provela na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Adolfa Rotovnika iz Kopenhaga; izjava Erike Robović iz Zagreba.

Lit.: *hrvatska alpinistička ekspedicija GRØNLAND 71* (brošura), Zagreb, 1972.; *Hrvatski planinar br. 5 - 6*, Zagreb, svibanj – lipanj 1991.; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.

NADA KODRNJA

(Zagreb, 5. XI. 1939. – Zagreb, 31. III. 2010.)

Nada Kodrnja kao državna reprezentativka 1972. godine.
Nada Kodrnja kot državna reprezentantka leta 1972.

Rođena je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Stjepana rodom iz sela Pavlovac kod Pregrade i majke Paule, rođ. Kerin, iz sela Senova u blizini Krškog. Bila je najstarije dijete uz tri brata: Zvonimira, Mirka i Karla te najmlađu sestru Katicu. Otac im je bio krojač, a majka domaćica.

Nada je u Zagrebu završila srednju školu i potom je radila kao komercijalist u Tekstilnom kombinatu Zagreb - Pogonu Tvorpam, sve do umirovljenja nakon punog radnog staža. Nije se udavala. Od rane mladosti počela se baviti sportom kojem je posvetila gotovo cijeli život. U djetinjstvu je s 12 godina 1952. postala gimnastičarka u Društvu za tjelesni odgoj *Partizan* iz Zagreba. Poslije je deset godina bila načelnica i prednjakinja u *Partizanu* te je trenirala i odgojila brojne mlade uzraste gimnastičarki.

Godine 1955. učlanila se u Radničko sportsko društvo *Tekstilac* iz Zagreba i odmah se uključila u brojne sportske sekcije. Uspješno se bavila rukometom, veslanjem, atletikom i stolnim tenisom. Bila je najuspješnija predstavica *Tekstilca* na Radničkim sportskim igrama koje su tih godina bile iznimno popularne i okupljale su radnice i radnike iz brojnih poduzeća i tvornica.

Godine 1959. registrirana je za Kuglački klub *Tekstilac* i postala je članica klupskog ogranka *Tvorpam*. Od svih sportova, kuglanje joj je najviše odgovaralo i to je postao njezin glavni sport. Početkom 1960-ih godina formirala se vrlo jaka ekipa *Tvorpama* koja je nastupala na natjecanjima kao ogranak ili pod nazivom *Tekstilac*. Igrale su i trenirale na dvostaznoj kuglani *Tvorpama* koja se nalazila u Cankarevoj ulici u zapadnom dijelu grada, Črnomercu. U toj prvoj trofejnoj generaciji nastupale su Ančka Švajger - Jakovac i Jelena Šincek - Jakovac koje su 1960. došle iz kluba *Bratstvo-Gorica*. Iste godine pridružila im se Ankica Puhanić, a 1962. i Agata Dudović (obje iz kluba *Medvedgrad*). Te su sportašice bile pionirke kuglačkog sporta od početka 1950-ih godina i dugogodišnje reprezentativke te osvajačice zlatnih medalja sa svjetskih i europskih prvenstava. Od igračica koje su stasale u *Tekstilcu* najbolje su bile državna rekorderka i reprezentativka Zinka Gregl i tada najmlađa Nada Kodrnja.

Prvi uspjeh je pojačana ekipa *Tekstilca* ostvarila 1961. kada su postale prvakinja Hrvatske u Zagrebu i potom bile četvrte na Prvenstvu Jugoslavije u Beogradu. U tom sastavu su nastupile: A. Jakovac, N. Kodrnja, A. Puhanić, Š. Rajić, Z. Gregl i J. Jakovac. Pod nazivom *Tvorpam* pobijedile su iste godine u Ženskoj ligi Zagreba. S uspjesima nastavljaju i 1962. kada kao ekipa *Tvorpama* na natjecanju u Zagrebu ponovno postaju prvakinja Hrvatske te brane naslov u Ženskoj ligi. Konačno 1963. po treći put uzastopno postaju prvakinja Hrvatske u Zagrebu i prvi put

O planinstvu je predaval v danskih Rotary in Lions klubih ter klubih hrvaških izseljencev. Kot organizator in tekmovalc se je ukvarjal z orientacijskim tekom, nekajkrat je v svoji starostni kategoriji osvojil prvenstvo Danske. Nastopal je tudi v tako imenovani MTB-orientaciji, orientacijskih tekmovanjih z gorskimi kolesi, na katerih je prav tako osvajal medalje. Skupaj s prijateljem je bil pobudnik družabnih srečanj alpinističnih veteranov *Velebita* na Medvednici, ki tradicionalno potekajo od leta 1997. Še danes nastopa na veteranskih tekmovanjih v orientaciji. Ostal je zvest hrvaškim in slovenskim goram, ki jih obišče vsako leto. Je dobitnik zlatega znaka Planinske zveze Hrvaške leta 1969 in srebrnega znaka Planinske zveze Jugoslavije leta 1962.

Njegova mlajša sestra Erika Rotovnik, poročena Robović (Zagreb, 1. 6. 1941), je diplomirana inženirka kemije. Zaposlena je bila na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Zagrebu.

Vira: Osebna izjava in arhiv Adolfa Rotovnika iz Københavna; izjava Erike Robović iz Zagreba.

Lit.: *Hrvatska alpinistička ekspedicija Grønland 71* (brošura), Zagreb, 1972; *Hrvatski planinar* št. 5 - 6, Zagreb, maj – junij 1991; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.

NADA KODRNJA

(Zagreb, 5. 6. 1939–Zagreb, 31. 3. 2010)

Rojena je bila v hrvaško-slovenski družini očetu Stjepanu, po rodu iz vasi Pavlovac pri Pregradi, in materi Pauli, roj. Kerin, s Senovega pri Krškem. Bila je najstarejši otrok v družini, ob treh bratih Zvonimirju, Mirku in Karlu ter najmlajši sestri Katici. Oče je bil krojač, mati gospodinja.

Nada je v Zagrebu končala srednjo šolo, nato pa se zaposlila kot komercialistka v Tvorpamu, obratu Tekstilnega kombinata Zagreb, in tam delala vse do upokojitve. Ni se poročila. V zgodnji mladosti se je začela ukvarjati s športom in mu nato posvetila skoraj vse življenje. Leta 1952 je kot dvanajstletnica postala članica Telovadnega društva *Partizan* iz Zagreba. Kasneje je bila v *Partizanu* deset let načelnica in vaditeljica. Trenirala in vzgojila je več generacij mlajših telovadk.

Leta 1955 se je včlanila v Delavsko športno društvo *Tekstilac* iz Zagreba in različne sekcije tega društva. Uspešno se je ukvarjala z roketom, veslanjem, atletiko in namiznim tenisom. Bila je najuspešnejša predstavnica *Tekstilca* na delavskih športnih igrah, ki so bile v tistih letih izjemno priljubljene in so se jih radi udeleževali delavke in delavci iz številnih podjetij in tovarn.

Leta 1959 je nastal Kegljaški klub *Tekstilac*. Nada se je včlanila v klubsko podružnico *Tvorpam*. Med vsemi športi ji je kegljanje najbolj ležalo in je postalo njen glavni šport. Na začetku 60. let se je oblikovala zelo močna *Tvorpamova* ekipa, ki je na tekmovanjih nastopala pod imenom *Tekstilac* ali kot podružnica tega kluba. Igrale in trenirale so na dvosteznem kegljišču *Tvorpama* na Cankarjevi ulici v zahodnem delu mesta, Črnomercu. V tej prvi zmagovalni generaciji sta nastopali tudi Ančka Švajger - Jakovac in Jelena Šincek - Jakovac, ki sta leta 1960 prišli iz kluba *Bratstvo - Gorica*. Istega leta se jim je pridružila Ankica Puhanić, leta 1962 pa tudi Agata Dudović (obe iz kluba *Medvedgrad*). To so bile pionirke kegljaškega športa od začetka 50. let, dolgoletne reprezentantke ter dobitnice zlatih medalj na svetovnih in evropskih prvenstvih. Od igralk, ki so zrasle v *Tekstilcu*, sta bili najboljši državna rekorderka in reprezentantka Zinka Gregl ter takrat najmlajša Nada Kodrnja.

Prvi uspeh je okrepljena ekipa *Tekstilca* dosegla leta 1961, ko je postala prvakinja Hrvaške v Zagrebu in bila četrta na prvenstvu Jugoslavije v Beogradu. V tej postavi so nastopile: A. Jakovac, N. Kodrnja, A. Puhanić, Š. Rajić, Z. Gregl in J. Jakovac. Pod klubskim imenom *Tvorpam* so istega leta zmagale v ženski ligi Zagreba. Uspešne so bile tudi leta 1962, ko je *Tvorpam* na tekmovanju v Zagrebu ponovno postal prvak Hrvaške in ubranil naslov v ženski

Nada Kodrnja u reprezentaciji SR Hrvatske 1973. godine.

Nada Kodrnja v reprezentanci ZR Hrvatske leta 1973.

viceprvakinje Jugoslavije u Ljubljani. Te uspjehe postižu u nešto izmjenjenom sastavu: N. Kodrnja, A. Puhanić, Z. Gregl, A. Jakovac, A. Dudović, V. Pirić i V. Stjepić koja je ujedno bila i predsjednica kluba.

U godinama koje su slijedile, ogranak *Tvorpam* je izgubio kuglanu u Cankarevoj ulici pa je zato došlo do stagnacije rezultata *Tekstilca* na ekipnim natjecanjima, jer su morale trenirati na iznajmljenim kuglanama, što će postati njihov trajni problem.

Istovremeno, Nada se afirmirala kao odlična igračica i postala je državna reprezentativka. Debitirala je s 26 godina na Svjetskom prvenstvu 1966. u Bukureštu, kao jedina predstavica iz Zagreba i Hrvatske. S reprezentacijom Jugoslavije kao pričuva je osvojila ekipno četvrto mjesto, a pojedinačno nije ostvarila zapaženiji plasman. Iste godine, na 1. prvenstvu Hrvatske u parovima, održanom u Delnicama, osvojila je premijerni naslov s Ankicom Puhanić. Potom je počela postizati sve zapaženije rezultate u pojedinačnim natjecanjima. Tako je 1967. bila viceprvakinja Hrvatske, iza Zite Pipinić, a 1968. postala je prvakinja Zagreba te bila treća na PH-u. Uz to je ponovno s ekipom *Tekstilca* uspjela 1968. osvojiti republičko prvenstvo. Uslijedio je novi nastup na SP-u, u lipnju 1968. u Linzu, gdje je opet bila jedina igračica iz Zagreba i Hrvatske. Bila je pričuva u ekipnom dijelu kada je osvojeno peto mjesto, ali je zato u parovima bila solidna osma, sa Slovenkom Tilkom Stergar.

Krajem 1960-ih u *Tekstilac* su došle sestre Štefica Krištof i Marija Čulumović, a 1971. im se pridružila i treća sestra Katica Konjug. Uključila se i talentirana Slavica Miković. One će, uz Nadu Kodrnju i nekoliko starijih igračica, činiti okosnicu ekipe narednih desetak godina. Kodrnja je nastupila i na trećem uzastopnom SP-u 1970. u Bolzanu, no tada je ženska reprezentacija u ekipnom natjecanju podbacila, ostajući na zadnjem sedmom mjestu. Godine 1971. postale su Tekstilke prvakinje Hrvatske u Zagrebu i ponovno, nakon osam godina, viceprvakinje Jugoslavije u Novom Sadu. Te rezultate su ostvarile: A. Dudović, Z. Hukar, S. Miković, Š. Krištof, L. Prezelj i N. Kodrnja. Potpuno istovjetan uspjeh postignut je na istim natjecanjima i sljedeće godine, s tim da na PJ-u u Rijeci Kodrnja iznimno nije nastupila. Izostanak s ekipnog prvenstva nadoknadila je na državnom prvenstvu u parovima, također održanom 1972. u Rijeci. Sa Slavicom Miković zaostala je za samo pet čunjeva iza braniteljica naslova Eve Ludvik i Sonje Ocvirk iz slovenskog kluba *Kovinar Štore*, koje su postigle ukupno 788 čunjeva.

Nada Kodrnja je 1972. po četvrti put uzastopno nastupila na SP-u i postigla najveći uspjeh. Domaćin je bio Split, u kojem je pod vodstvom saveznog kapetana Bogomira Gomolja tad osvojena srebrna medalja, nakon deset godina sušnog razdoblja. Iako je igrala pod blokadom zbog bolova, dala je svoj doprinos suigračicama i to kao prva na stazama. Novi prvak svijeta postala je Rumunjska s 2.568 čunjeva srušenih u 6x100 hitaca, ispred Jugoslavije (2.530 čunjeva) i Čehoslovačke (2.514). Viceprvakinje svijeta su postale: N. Kodrnja (420), M. Urh (410), Š. Sivka (396), A. Janša (430), E. Ludvig (425) i G. Erski - Kovrlija (449). Uspješnu godinu završila je u parovima, osvojivši sa Šteficom Krištof treće mjesto na PJ-u u Slovenj Gradecu.

Sljedećih nekoliko godina i dalje je igrala na visokoj razini, ali najbolje je igre ostvarivala na ekipnim natjecanjima.

Ženska reprezentacija Jugoslavije na pripremama za Svjetsko prvenstvo 1966. Kodrnja sjedi druga s lijeva.

Jugoslovenska ženska reprezentanca na pripravah za svetovno prvenstvo leta 1966. Kodrnja sedi druga z leve.

Lidersku ulogu u ekipi preuzela je od nje Štefica Krištof. Poslije promjene sustava natjecanja, Kodrnja se 1975. s ekipom *Tekstilca* plasirala u finale državnog prvenstva među šest najboljih klubova. Vrhunski je igrala u Doboju i Koprivnici, kada je u četiri nastupa postigla čak 1.683 čunja i s prosjekom od 420.7 bila najuspješnija igračica Prvenstva Jugoslavije. Odmah do nje po učinku je bila Štefica Krištof s prosjekom 414.7 čunjeva. No ni to nije bilo dovoljno za državni naslov koji je osvojila *Ljubljana*, a igračice iz Zagreba morale su se zadovoljiti drugim mjestom. Osvojila je s Tekstilkama još dva republička naslova: 1977. u Delnicama i 1978. u Rijeci, pa je s ukupno sedam naslova prvakinje Hrvatske

ligi. Leta 1963 so v Zagrebu tretjič zapored postale prvakinja Hrvaške in v Ljubljani prvič podprvakinja Jugoslavije. Te uspehe so dosegle v nekoliko spremenjeni postavi: N. Kodrnja, A. Puhanić, Z. Gregl, A. Jakovac, A. Dudović, V. Pirić in V. Stjepić, ki je bila tudi predsednica kluba.

V naslednjih letih je *Tvorpam* ostal brez kegljišča na Cankarjevi ulici. To se je poznalo na rezultatih, saj so na ekipnih tekmovanjih nazadovale. Trenirati so morale na najetih kegljiščih, kar je postala njihova trajna težava.

Nada se je uveljavila kot odlična igralka. Kot državna reprezentantka je debitirala s 26 leti na svetovnem prvenstvu leta 1966 v Bukarešti, kot edina športnica iz Zagreba in Hrvaške. Z jugoslovansko reprezentanco je kot rezerva osvojila ekipno četrto mesto, posamično pa ni dosegla opaznejših uvrstitev. Istega leta je na prvem prvenstvu Hrvaške v dvojicah, ki je potekalo v Delnicah, osvojila naslov z Ankico Puhanić. Potem je začela dosegati vse boljše rezultate na posamičnih tekmovanjih. Tako je bila leta 1967 podprvakinja Hrvaške, za Zito Pipinić, leta 1968 pa je postala prvakinja Zagreba in bila tretja na prvenstvu Hrvaške. Z ekipo *Tekstilca* ji je uspelo leta 1968 ponovno osvojiti republiško prvenstvo. Sledil je nov nastop na svetovnem prvenstvu, junija 1968 v Linzu, kjer je bila spet edina igralka iz Zagreba in Hrvaške. Bila je rezerva v ekipnem delu, v katerem so osvojile peto mesto, v dvojicah pa je bila solidna osma, s Slovenko Tilko Stergar.

Konec 60. let sta v *Tekstilac* prišli sestri Štefica Krištof in Marija Čulumović. Leta 1971 se jim je pridružila tretja sestra Katica Konjug. V klub se je včlanila tudi nadarjena Slavica Miković. Te igralko so bile skupaj z Nado Kodrnja in še nekaj starejšimi igralkami v naslednjih desetih letih hrbtenica ekipe.

Nada je nastopila tudi na tretjem zaporednem svetovnem prvenstvu, in sicer leta 1970 v Bolzanu, vendar takrat ženska reprezentanca v ekipnem tekmovanju ni dosegla pričakovanega uspeha in je pristala na zadnjem, sedmem mestu. Leta 1971 so tekstilke v Zagrebu postale prvakinja Hrvaške in spet, po osmih letih, v Novem Sadu podprvakinja Jugoslavije. Te rezultate so dosegle: A. Dudović, Z. Hukar, S. Miković, Š. Krištof, L. Prezelj in N. Kodrnja. Enak uspeh so na teh tekmovanjih dosegle tudi naslednje leto, pri čemer na prvenstvu Jugoslavije na Reki Nada izjemoma ni nastopila. Izostanek z ekipnega prvenstva je nadoknadila na državnem prvenstvu v dvojicah, ki je bilo leta 1972 prav tako na Reki. S Slavico Miković sta zaostali le za pet kegljev za branilkama naslova Evo Ludvik in Sonjo Ocvirk iz slovenskega kluba *Kovinar Štore*, ki sta podrla skupaj 788 kegljev.

Nada Kodrnja je leta 1972 četrtič zapored nastopila na svetovnem prvenstvu. Takrat so dosegle največji uspeh. V Splitu so pod vodstvom zveznega kapetana Bogomirja Gomolja osvojile srebrno medaljo, po desetih sušnih letih. Čeprav je imela bolečine in je igrala z blokado, je kot prva na stezah pomembno prispevala k ekipnemu uspehu. Nove svetovne prvakinja so postale Romunke z 2568 keglji v 6 x 100 lučajih, pred Jugoslavijo (2530 kegljev) in Češkoslovaško (2514). Svetovne podprvakinja so postale N. Kodrnja (420), M. Urh (410), Š. Sivka (396), A. Janša (430), E. Ludvig (425) in G. Erski - Kovrlja (449). Uspešno leto je končala z odličjem v dvojicah, ko je s Štefeco Krištof na prvenstvu Jugoslavije v Slovenj Gradcu osvojila tretje mesto.

Naslednja leta je še naprej igrala na visoki ravni, vendar je najboljše igre odigrala na ekipnih tekmovanjih. Vodilno vlogo v ekipi je od nje prevzela Štefica Krištof. S spremembo tekmovalnega sistema se je Nada leta 1975 z ekipo *Tekstilca* uvrstila v finale oziroma med šest najboljših klubov državnega prvenstva. Vrhunsko je igrala v Doboju in Koprivnici, ko je v štirih nastopih podrla kar 1683 kegljev in bila s povprečjem 420,7 najuspešnejša igralka prvenstva Jugoslavije. Takoj za njo je bila po učinku Štefica Krištof, s povprečjem 414,7 keglja. To pa ni bilo dovolj za državni naslov, ki ga je osvojila *Ljubljana*; igralko iz Zagreba so se morale zadovoljiti z drugim mestom. S tekstilkami je osvojila še dva republiška naslova: leta 1977 v Delnicah in leta 1978 na Reki. S skupaj sedmimi na-

Najbolje igralkice *Tekstilca*: Nada Kodrnja i Štefica Krištof godine 1972.
Najboljši igralki *Tekstilca*: Nada Kodrnja in Štefica Krištof leta 1972.

Kuglačice Jugoslavije 1973. u Bautzenu na susretu s DR Njemačkom. S lijeva: E. Ludvik, N. Čulić, N. Bobnar, M. Urh, N. Kodrnja, Š. Sivka i A. Janša.
Kuglačice jugoslovske reprezentance leta 1973 v Bautznu na srečanju z DR Nemčijo. Z leve: E. Ludvik, N. Čulić, N. Bobnar, M. Urh, N. Kodrnja, Š. Sivka in A. Janša.

ostala sve do danas najtrofejnija kuglačica u tom natjecanju. Posljednji veći uspjeh u parovima ostvarila je na PH-u 1977. u Zagrebu osvajanjem drugog mjesta sa Š. Krištof.

Premda je još imala ambicija igrati u državnoj reprezentaciji, dva puta joj je to u izlučnom natjecanju zamalo izmaklo i nije se uspjela uvrstiti među sedam igračica za SP 1974. u Eppelheimu i 1976. u Beču. Čak 13 puta je od 1962. do 1976. nastupila za Hrvatsku na Saveznom turniru republika (i pokrajina), a prvo mjesto je s reprezentacijom osvojila 1964. u Zrenjaninu, 1970. u Zagrebu i 1975. u Skoplju. Bila je jedna od najboljih igračica Hrvatske na dva međunarodna susreta protiv Slovačke 1973. Nastupala je i za reprezentaciju Zagreba na tradicionalnim trobojima protiv gradova prijatelja Beča i Mainza.

Nakon 30 godina provedenih u *Tekstilcu* nastupala je 1980. i 1981. za ekipu *Trgoistre* iz Pule. Potom se vratila u matični klub i nakon reorganizacije 1982. postala igračicom i trenericom druge ekipe nazvane *Pobjeda*, s kojom je sudjelovala u zagrebačkim ligaškim natjecanjima do početka 1990-ih godina. Bila je i trenerica seniorske i juniorske ekipe *Tekstilca*. Po osamostaljenju i međunarodnom priznanju Republike Hrvatske 1992. sudjelovala je kao pričuvena igračica s *Tekstilcem* na prvom ekipnom Prvenstvu Hrvatske, kada je osvojeno treće mjesto. Iste godine postala je veteranska prvakinja Hrvatske na natjecanju u Delnicama, ispred klupske kolegice Marije Čulumović. To je bio i njezin zadnji uspjeh u dugogodišnjoj sportskoj karijeri.

Bila je najsvestranija sportašica u povijesti Radničkog sportskog društva *Tekstilac* i jedna od najboljih igračica istoimenog Kuglačkog kluba *Tekstilac*. S 22 nastupa za reprezentaciju (od 1966. do 1973.) uvrstila se na četvrto mjesto među zagrebačkim kuglačicama u razdoblju prije raspada SFRJ 1991. Na godišnjoj rang-listi najboljih igračica Kuglačkog saveza Jugoslavije zauzela je 5. mjesto 1972. te 7. mjesto 1968. i 1970. Bila je članica Izvršnog odbora Gradskog kuglačkog podsaveza Zagreba i Kuglačkog kluba *Tekstilac*. Dobitnica je Ordena zasluga za narod sa srebrnim zracima SFRJ. Njezina sestra Katica Perlić bila je rukometašica *Trešnjevke* iz Zagreba.

Izv.: Izjava i arhiva sestre, Katicice Perlić iz Zagreba.

Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976.; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990. (brošura)*, Zagreb, 1990.; P. Arambašić, *Prvi čunji*, Sombor, 2011.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

Ekipa *Tekstilca* iz prve polovine 1970-ih. S lijeva stoje: predsjednik kluba J. Vuksan, N. Kodrnja, Š. Krištof, K. Konjug i Z. Hukar; čuče: M. Kobali, M. Čulumović i S. Miković.

Ekipa *Tekstilca* v prvi polovici 70. let. Z leve stojijo: predsednik kluba J. Vuksan, N. Kodrnja, Š. Krištof, K. Konjug in Z. Hukar. Čepijo: M. Kobali, M. Čulumović in S. Miković.

slovi prvakinja Hrvaške je do danes najuspešnejša kegljačica na tem tekmovanju. Poslednji večji uspeh v dvojicah je dosegla na prvenstvu Hrvaške leta 1977 v Zagrebu, ko je s Š. Krištof osvojila drugo mesto.

Čeprav si je še želela igrati v državni reprezentanci, se ji je uvrstitev med sedem izbranih igralk dvakrat za las izmuznila, in sicer na izločilnem tekmovanju za svetovno prvenstvo leta 1974 v Eppelheimu in leta 1976 na Dunaju. Med letoma 1962 in 1976 je kar 13-krat nastopila za Hrvaško na zveznem turnirju republik (in pokrajin), prvo mesto pa je z reprezentanco osvojila leta 1964 v Zrenjaninu, leta 1970 v Zagrebu in leta 1975 v Skopju. Bila je ena od najboljših hrvaških igralk na dveh mednarodnih srečanjih proti Slovaški leta 1973. Nastopala je tudi za reprezentanco Zagreba na tradicionalnih trobojih proti prijateljskima mestoma Dunaj in Mainz.

Po 30 letih v *Tekstilcu* je med letoma 1980 in 1981 nastopala za ekipo *Trgoistre* iz Pulja. Potem se je vrnila v matični klub in po njegovi reorganizaciji leta 1982 postala igralka in trenerka klubske druge postave, z imenom *Pobjeda*, s katero je sodelovala v zagrebških ligaških tekmovanjih do začetka 90. let. Bila je tudi trenerka članske in mladinske ekipe *Tekstilca*. Po osamosvojitvi in mednarodnem priznanju Hrvaške leta 1992 je s *Tekstilcem* kot rezervna igralka sodelovala na prvem ekipnem prvenstvu Hrvaške; osvojile so tretje mesto. Istega leta je postala veteranska prvakinja Hrvaške na tekmovanju v Delnicah, pred klubske kolegice Marijo Čulumović. To je bil tudi njen zadnji uspeh v dolgoletni športni karieri.

Bila je najbolj vsestranska športnica v zgodovini Delavskega športnega društva *Tekstilac* in ena od najboljših igralk istoimenskega Kegljaškega kluba *Tekstilac*. Z 22 nastopi za reprezentanco (med letoma 1966 in 1973) se uvršča na četrto mesto med zagrebškimi kegljačicami v obdobju pred razpadom Jugoslavije leta 1991. Na lestvici najboljših igralk Kegljaške zveze Jugoslavije je zasedla peto mesto leta 1972 ter sedmo mesto leta 1968 in 1970. Bila je članica izvršnega odbora Mestne kegljaške podzveze Zagreba in Kegljaškega kluba *Tekstilac*. Je dobitnica reda zaslug za narod s srebrnimi žarki Jugoslavije. Njena sestra Katica Perlić je bila rokometiška *Trešnjevke* iz Zagreba.

Vir: Izjava in arhiv sestre Katicice Perlić iz Zagreba.

Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990.* (brošura), Zagreb, 1990; P. Arambašić, *Prvi čunji*, Sombor, 2011; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

ĐURĐICA UHLE (Zagreb, 11. VI. 1940.)

Rođena je u slovenskoj obitelji oca Hinka Glasa rodom iz Videma kod Krškog i majke Marije, rođ. Jesih, iz Velike Nedelje kod Ptuja. Njezini su se roditelji doselili u Hrvatsku za vrijeme Kraljevine Jugoslavije i upoznali su se u Zagrebu. Majka joj je s petnaest godina otišla na školovanje u Sisak i potom se s dvadeset doselila u Zagreb. Otac se kao mladić doselio u Zagreb kod starije braće koja su tu već živjela. Uz nju su imali i mlađeg sina Borisa Glasa.

Đurđica je u Zagrebu 1958. završila IV. gimnaziju. Odmah po završetku školovanja zaposlila se kao knjigovođa u Tvornici Rade Končar i tamo je radila sedam godina. Potom je pet godina radila u grafičkim poduzećima kao organizator poslova. U međuvremenu se 1961. udala za Milana Uhlea iz Zagreba. Sa suprugom je 1970. otvorila obrt Sitotisak Uhle. Među prvima u Hrvatskoj sagledali su da je sitotisak tehnika koja će se razviti i imati široku primjenu. Obrt je s vremenom prerastao u uspješno poduzeće u kojem je radila do odlaska u mirovinu. Danas je Sitotisak Uhle uspješna tvrtka koju vodi njihova kći Irena Uhle - Horvat i imaju suvremeni pogon u Zagrebu.

Kuglačku karijeru Đurđica je započela 1968. uz supruga koji se već bavio tim sportom. Nastupala je cijelu karijeru pod suprugovim prezimenom Uhle. Postala je članica prve generacije ženske sekcije Kuglačkog kluba *Končar*, koju je 1969. osnovala Božena Špiljak i koja je okupljala uglavnom radnice iz te tvornice. Godine 1970. brigu o ženskoj kuglačkoj ekipi preuzeo je trener Andrija Šarić, također radnik Končara. Iste je godine, na poziv prijateljice Božene Špiljak u klub iz *Tekstilca* prešla jedna od pionirki zagrebačkog i hrvatskog ženskog kuglanja, Slovenka Anica Švajger - Jakovac, rodom iz Črnomlja.

Đurđica je kao kvalitetna klupska igračica sudjelovala u prvim uspjesima ostvarenima početkom 1970-ih godina. Uvijek je bolje igrala za ekipu nego na pojedinačnim natjecanjima. Tako je s ekipom *Končara* postala prvakinja Hrvatske 1973. u Zagrebu, a dva puta je osvojila 5. mjesto: na Prvenstvu Jugoslavije 1972. u Rijeci i 1973. u Slovenj Gradecu. Uz to su kuglačice *Končara* bile druge 1973. na tada vrlo kvalitetnom Zonskom prvenstvu Zagreba. Tim je rezultatima, značajnima za tada mladi klub, i osobno pridonijela kao članica prve postave. U Slovenj Gradecu na PJ-u bila je najučinkovitija igračica ekipe s 848 čunjeva u dva nastupa, a prethodne je godine u Rijeci sa 766 postignutih čunjeva bila druga po učinku među suigračicama. Uz to je 1971. s klupskom kolegicom Gordanom Grozaj - Orešić bila druga na Prvenstvu Zagreba u parovima. Odlični nastupi tih godina doveli su je 1973. i do republičke reprezentacije Hrvatske, s kojom je igrala na dva međunarodna nastupa protiv Slovačke.

Ujesen 1973. većina najboljih igračica *Končara* prešla je u druge zagrebačke klubove zbog želje za napretkom u sportskoj karijeri. Najbolja igračica i državna reprezentativka Katica Kovačević postala je članicom *Medveščaka*, a Đurđica Uhle i njena kolegica Janja Ćuk pristupile su novoosnovanoj ženskoj sekciji Kuglačko sportskog kluba *Grmoščica*. U dresu zelenih iz Kustošije Đurđica je provela pet godina, do 1978. S ekipom *Grmoščice* postala je 1975.

Ekipe *Končara* koja je 1973. osvojila Prvenstvo Hrvatske. S lijeva: Đ. Uhle, J. Ćuk, B. Špiljak, K. Kovačević, K. Marić i G. Grozaj.

Ekipe *Končarja*, ki je leta 1973 osvojila prvenstvo Hrvaške. Z leve: Đ. Uhle, J. Ćuk, B. Špiljak, K. Kovačević, K. Marić in G. Grozaj.

u Splitu prvakinja Hrvatske, a na ekipnom prvenstvu države bile su dva puta za redom četvrte: 1975. u Doboju i Koprivnici, kao i 1976. u Zagrebu i Sisku. Potom se vratila u matični *Končar* i nastupala za taj klub još sedam godina. S Končarevkama je tri sezone (od 1982. do 1985.) sudjelovala u Hrvatskoj kuglačkoj ligi – Centar. Kuglačku karijeru završila je sa 45 godina.

Njezin pokojni suprug Milan Uhle bio je također dobar kuglač i dugogodišnji član *Končara*.

Izv.: Osobna izjava Đurđice Uhle iz Zagreba.

Lit.: E Hemar, *Kuglačko športski klub Grmoščica 1938 - 2013*, Zagreb, 2013.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

ĐURĐICA UHLE (Zagreb, 11. 6. 1940)

Rodila se je v slovenski družini očetu Hin-ku Glasu z Vidma pri Krškem in materi Mariji, roj. Jesih, iz Velike Nedelje pri Ptuju. Njeni starši so se na Hrvaško preselili v obdobju Kraljevine Jugoslavije in se spoznali v Zagrebu. Mati je s petnajstimi leti odšla v šolo v Sisek, od tam pa se pri dvajsetih preselila v Zagreb. Oče je že kot fant prišel k starejšim bratom, ki so živeli v Zagrebu. Poleg Đurđice so imeli tudi mlajšega sina Borisa Glasa.

Đurđica Glas je v Zagrebu leta 1958 končala IV. gimnazijo. Takoj po koncu šolanja se je zaposlila kot knjigovodkinja v tovarni Radeta Končarja in tam ostala sedem let. Potem je pet let delala v grafičnih podjetjih kot organizatorica dela. Medtem se je leta 1961 poročila z Milanom Uhletom iz Zagreba. Skupaj sta leta 1970 odprla Sitotisk Uhle. Med prvimi na Hrvaškem sta prepoznala prihodnost te grafične tehnike ter možnosti razvoja in široke uporabe sitotiska. Njuna obrtniška dejavnost je sčasoma prerasla v uspešno podjetje, v katerem je delala do upokojitve. Danes je Sitotisk Uhle uspešno podjetje s sodobnim obratom v Zagrebu, ki ga vodi njuna hči Irena Uhle - Horvat.

Đurđica je kegljaško kariero začela leta 1968 s soprogom, ki se je že prej ukvarjal s tem športom. Nastopala je z njegovim priimkom Uhle. Postala je članica prve generacije ženske sekcije Kegljškega kluba *Končar*, ki jo je leta 1969 ustanovila Božena Špiljak. V njej so bile predvsem delavke iz tovarne Radeta Končarja. Leta 1970 je skrb za žensko kegljaško ekipo prevzel trener Andrija Šarić, prav tako delavec iz te tovarne. Istega leta je na povabilo Božene Špiljak v klub iz *Tekstilca* prestopila njena prijateljica, ena od pionirk zagrebškega in hrvaškega ženskega kegljanja, Slovenka Anica Švajger - Jakovac, po rodu iz Črnomlja.

Đurđica je kot dobra klubska igralka sodelovala pri prvih uspehih na začetku 70. let. Vedno je bolje igrala za ekipo kot na posamičnih tekmovanjih. Tako je z ekipo *Končarja* postala prvakinja Hrvaške leta 1973 v Zagrebu, dvakrat pa je osvojila peto mesto: na prvenstvu Jugoslavije leta 1972 na Reki in leta 1973 v Slovenj Gradcu. Kegljčice *Končarja* so bile leta 1973 druge v takrat zelo kakovostnem območnem prvenstvu Zagreba. K dobrim rezultatom, pomembnim za takrat mlad klub, je tudi osebno prispevala kot članica prve postave. Na prvenstvu Jugoslavije v Slovenj Gradcu je bila najučinkovitejša igralka ekipe z 848 keglji v dveh nastopih, leto prej pa je bila na Reki s 766 podrtimi keglji druga po učinku med soigralkami. Ob tem je bila leta 1971 s klubske kolegice Gordano Grozaj - Orešić druga na prvenstvu Zagreba v dvojicah. Odlični nastopi so jo leta 1973 popeljali v republiško reprezentanco Hrvaške, s katero je igrala na dveh mednarodnih srečanjih proti Slovaški.

Jeseni 1973 je večina najboljših *Končarjevih* igralk prestopila v druge zagrebške klube, saj so želele napredovati v športni karieri. Najboljša igralka in državna reprezentantka Katica Kovačević je postala članica *Medveščaka*, Đurđica Uhle in njena kolegica Janja Čuk pa sta prestopili v novoustanovljeno žensko sekcijo Kegljškega športnega kluba *Grmoščica*. V dresu zelenih iz Kustošije je Đurđica preživela pet let, do leta 1978. Z ekipo *Grmoščice* je leta 1975 v Splitu postala hrvaška prvakinja, na ekipnem državnem prvenstvu pa so bile dvakrat zapored četrte: leta 1975 v Doboju in Koprivnici ter leta 1976 v Zagrebu in Sisku. Potem se je vrnila v matični *Končar* in nastopala za ta klub še sedem let. S končarjevkami je tri sezone (med letoma 1982 in 1985) sodelovala v hrvaški kegljaški ligi center. Kegljjaško kariero je končala pri 45 letih.

Njen pokojni soprog Milan Uhle je bil prav tako dober kegljač in dolgoletni član *Končarja*.

Vir: Osebna izjava Đurđice Uhle iz Zagreba.

Lit.: E. Hemar, *Kuglačko športski klub Grmoščica 1938 - 2013*, Zagreb, 2013; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kugljanja*, Zagreb, 2016.

Ženska reprezentacija Hrvatske na susretu sa Slovačkom 1973. u Zagrebu. S lijeva: trener M. Buneta, N. Bobnar, J. Čuk, Đ. Uhle, Š. Kristof, N. Kodrnja, K. Kovačević i Š. Sivka.

Hrvaška ženska reprezentanca na srečanju s Slovaško leta 1973 v Zagrebu. Z leve: trener M. Buneta, N. Bobnar, J. Čuk, Đ. Uhle, Š. Kristof, N. Kodrnja, K. Kovačević in Š. Sivka.

IGOR VOGRINČIĆ - Bato

(Golnik kod Kranja, 4. V. 1941. – Varaždin, 30. XI. 2015.)

Igor Vogrinčić

Roditelji su mu bili rodom iz naselja Tišina u Prekmurju u blizini državne granice Republike Slovenije s Austrijom. Otac Franc - Franjo bio je liječnik sa specijalizacijom iz kirurgije, a majka Marija, rođ. Telkeš, u mladosti je radila kao guvernata u Zagrebu. Imali su i dvije godine starijeg sina Dušana, rođenog također u Golniku. Nakon što je Slovenija okupirana u proljeće 1941. bio je primarijusu dr. Francu Vogrinčiću dekretom određen premještaj iz Bolnice Golnik na službu u Njemačku. Kad je to odbio, ostao je bez posla i zajedno sa suprugom i djecom protjeran je u tadašnju NDH, gdje se zaposlio kao šef Tuberkuloznog odjela bolnice u Varaždinu. U ožujku 1942. postao je suradnik NOP-a. Ilegalno je podupirao antifašistički otpor režimu. Veza s partizanima bila mu je Slovenka Jelka Vesenjak - Hirjan, koja je nakon rata postala voditeljica Zavoda za virusologiju i redovita profesorica na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1944. uhitila ga je policija zbog ilegalnog rada i odveden je u varaždinski zatvor gdje je podvrgnut teškim mučenjima, no nije ništa odao. Po završetku rata je Franc Vogrinčić do umirovljenja bio ravnatelj Bolnice za plućne bolesti Klenovnik kod Varaždina.

Igor Vogrinčić - Bato se s roditeljima i starijim bratom doselio u Varaždin kao beba od nekoliko mjeseci. Prezime mu je u dokumentima zapisano kao Vogrinčić. Završio je varaždinsku gimnaziju. Radio je u varaždinskom komunalnom poduzeću Varkom, gdje je do odlaska u mirovinu bio upravitelj gradske tržnice.

Sportsku karijeru počeo je s 13 godina u Varaždinu. Bio je zaluden nogometom i njegov je talent brzo zapažen te je postao član Nogometnog kluba *Sloboda* iz Varaždina. Već nakon nekoliko mjeseci prešao je gradskom konkurentu Nogometnom klubu *Tekstilac* (poslije *Varteks*). U dresu *Tekstilca* debitirao je 1955. za prvu ekipu sa samo 14 godina pa su mu morali prepraviti sportsku knjižicu i upisati ga kao 18-godišnjaka kako bi mogao igrati. Do 1959. godine odigrao je kao navalni igrač za *Tekstilac / Varteks* 76 službenih utakmica i postigao 28 zgoditaka uz veliki broj asistencija. Zbog kvalitetnih igara postao je juniorski reprezentativac Hrvatske, za koju je nastupio 8 puta 1956. - 1957. U tom je razdoblju vrhunac karijere doživio 19. travnja 1959. u Budimpešti kada je s nepunih 18 godina sudjelovao u susretu juniorskih reprezentacija Mađarske i Jugoslavije (3:2) i bio strijelac jednog zgoditka. Njegov neosporni talenat prepoznali su tadašnji prvoligaški klubovi, a najbrži je bio zagrebački *Dinamo*, za koji je potom igrao sezonu i pol do 1961. U vrlo jakoj igračkoj konkurenciji nije se uspio ustaliti u prvom sastavu tada jednog od najboljih klubova u državi pa je za njih odigrao samo nekoliko službenih utakmica. Prešao je u zagrebačku *Lokomotiva* i za nju uspješno nastupao četiri sezone u 2. saveznoj ligi – Zapad te je postao kapetan ekipe. U sezoni 1962./63. s klubom je bio na sedmom mjestu u 2. ligi. Nakon toga se vratio u Varaždin. Nogometnu karijeru završio je kao član *Varteksa* u sezoni 1966./67. u 2. saveznoj ligi – Zapad. Za *Varteks* i prethodno *Tekstilac* odigrao je ukupno 62 ligaške utakmice i postigao 17 zgoditaka.

Bio je jedan od najvećih talenata varaždinskog nogometa, ali nije ostvario sve što je mogao. Ostao je zapamćen kao jedan od posljednjih romantičara, koji je igrao iz ljubavi i zadovoljstva.

Izv.: Osobna izjava i arhiva supruge, Marije Vogrinčić iz Varaždina.

Lit.: *Lokomotiva 1914 / 64*, Zagreb, 1964; *Jugoslovenske reprezentacije 1920 - 1974*, Beograd, 1977.; I. Vukotić, *VŽ nogomet*, Varaždin, 1990.; I. Vukotić, *99 zvijezda sporta u Varaždinu*, Varaždin, 1998.; D. Posavec, "Igor Vogrinčić - Bato: Varteks to je moja mladost", *NK Varteks Novosti br. 4*, Varaždin, studeni 2002.

IGOR VOGRINČIĆ - Bato

(Golnik, Kranj, 4. 5. 1941–Varaždin, 30. 11. 2015)

Njegovi starši so bili po rodu s Tišine v Prekmurju, blizu državne meje med Slovenijo in Avstrijo. Oče Franc - Franjo je bil zdravnik s specializacijo iz kirurgije. Mati Marija, roj. Telkeš, je v mladosti delala kot guvernanta v Zagrebu. Imeli so še dve leti starejšega sina Dušana, prav tako rojenega na Golniku. Oče je bil primarij v golniški kliniki, ki pa jo je moral po nemški zasedbi tega dela Slovenije spomladi 1941 zapustiti. Dr. Franc Vogrinčič je namreč odklonil premestitev v Nemčijo, zato so ga odpustili in ga skupaj z ženo in otrokoma izgnali v takratno NDH. Službo si je našel v Varaždinu, kjer je postal vodja bolnišničnega oddelka za tuberkulozo. Marca 1942 se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju. Kot ilegalec je podpiral protifašistični in protirežimski odpor. Njegova zveza s partizani je bila Slovenka Jelka Vesenjaka - Hirjan, ki je po vojni postala vodja Zavoda za virologijo in redna profesorica na Medicinski fakulteti v Zagrebu. Leta 1944 so ga prijeli in odpeljali v varaždinski zapor, kjer so ga mučili, vendar ni ničesar izdal. Po koncu vojne je bil Franc Vogrinčič do upokojitve ravnatelj Bolnišnice za pljučne bolezni Klenovnik pri Varaždinu.

Igor Vogrinčič - Bato se je s starši in starejšim bratom v Varaždin priselil kot dojenček. V dokumentih je njegov priimek zapisan kot Vogrinčić. Končal je varaždinsko gimnazijo. Zaposlil se je v varaždinskem komunalnem podjetju Varkom, kjer je bil do upokojitve upravnik mestne tržnice.

Športno kariero je začel s 13 leti v Varaždinu. Bil je obseden z nogometom. Njegovo nadarjenost so kmalu opazili in ga povabili v Nogometni klub *Sloboda* iz Varaždina. Že po nekaj mesecih je prestopil v mestnega tekmečarja, Nogometni klub *Tekstilac* (pozneje *Varteks*). V dresu *Tekstilca* je debitiral leta 1955, ko je pri komaj 14 letih zaigral za prvo postavo. Morali so celo ponarediti športno knjižico in vanjo vpisati, da ima 18 let. Do leta 1959 je kot napadalni igralec za *Tekstilac* oziroma *Varteks* odigral 76 uradnih tekem in dosegel 28 zadetkov, ob velikem številu podaj. Zaradi dobre igre je postal hrvaški mladinski reprezentant. Za reprezentanco je med letoma 1956 in 1957 nastopil osemkrat. Takrat je tudi dosegel vrhunec kariere: 19. aprila 1959 je v Budimpešti, ko še ni dopolnil 18 let, sodeloval na srečanju mladinskih reprezentanc Madžarske in Jugoslavije (3 : 2) ter bil strelca enega zadetka. Takratni prvoligaški klubi so opazili njegovo nesporno nadarjenost, najhitrejši pa je bil zagrebški *Dinamo*. Zanj je potem igral sezono in pol, do leta 1961. V zelo močni igralski konkurenci se mu ni uspelo utrditi v prvi postavi takrat enega od najboljših klubov v državi. Za *Dinamo* je tako odigral le nekaj uradnih tekem. Prestopil je v zagrebško *Lokomotivo* in zanjo uspešno nastopal štiri sezone v drugi zvezni ligi zahod ter postal kapetan ekipe. V sezoni 1962/63 je bil s klubom na sedmem mestu v drugi ligi. Potem se je vrnil v Varaždin in nogometno kariero končal kot član *Varteksa* v sezoni 1966/67 v drugi zvezni ligi zahod. Za *Varteks* in pred tem *Tekstilac* je odigral skupaj 62 ligaških tekem in dosegel 17 zadetkov.

Juniorska reprezentacija Jugoslavije 1959. u Budimpešti. Vogrinčić je šesti s lijeva.
Jugoslovanska mladinska reprezentanca leta 1959 v Budimpešti. Vogrinčič je šesti z leve.

Bil je eden od največjih talentov varaždinskega nogometa, vendar ni dosegel vsega, kar bi lahko. Zapomnili so si ga kot enega od poslednjih romantikov, ki so igrali z ljubeznijo in iz zadovoljstva.

Vir: Osebna izjava in arhiv soproge Marije Vogrinčič iz Varaždina.

Lit.: *Lokomotiva 1914 / 64*, Zagreb, 1964; *Jugoslovenske reprezentacije 1920 - 1974*, Beograd, 1977; I. Vukotić, *VŽ nogomet*, Varaždin, 1990; I. Vukotić, *99 zvijezda sporta u Varaždinu*, Varaždin, 1998; D. Posavec, Igor Vogrinčič - Bato: Varteks to je moja mladost, *NK Varteks Novosti* št. 4, Varaždin, november 2002.

STANISLAVA KOMEL - KLAJIĆ (Banja Luka, BiH, 21. XI. 1941.)

Rođena je u slovenskoj obitelji oca Avgusta rodom iz Solkana i majke Pavle, rođ. Caharija, iz Natrežine kod Trsta. Njezini su se roditelji iselili sa slovenskog etničkog prostora koji je, nakon potpisivanja Rapalskog mirovnog sporazuma 1920., pripojen Kraljevini Italiji. Potom su živjeli u Mariboru u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji. Zbog približavanja II. svjetskog rata preselili su se krajem 1930-ih iz Maribora, u kojem je tada živjela brojna njemačka manjina, u Banju Luku u Bosansku krajinu. Grad Banja Luka i cijela Bosna i Hercegovina bili su u vrijeme njezina rođenja u sastavu NDH. Za vrijeme II. svj. rata otac je bio sudionik NOB-a. Godine 1947. obitelj Komel se preselila u Solkan kod Nove Gorice, koji je nakon rata teritorijalno pripao Sloveniji i tadašnjoj FNR Jugoslaviji. Imali su uz Stanislavu još tri kćeri: Breda (Maribor, 1933.), Rosandu (Banja Luka, 1939.) i Natašu (Banja Luka, 1945.).

Stanislava - Stanka je nakon završetka osnovne škole u Solkanu i potom Srednje ekonomske u Ajdovščini, upisala 1962. Visoku školu za tjelesnu kulturu u Ljubljani. Nakon dvije godine studiranja preselila se na tadašnji zagrebački Fakultet za fizičku kulturu. Diplomirala je u Zagrebu 1966. stekavši zvanje profesora tjelesne i zdravstvene kulture sa specijalizacijom iz plivanja.

Počela se baviti sportskom gimnastikom 1953. u Novoj Gorici u *Partizanu*. Proricali su joj uspješnu gimnastičku karijeru. Uz to je voljela plivanje i sve sportove na vodi. Za atletiku se zainteresirala na poticaj trenera Franka iz Solkana (strica srebrnog olimpijca Jure Franka). Atletikom se najprije bavila kao članica novogoriškog *Partizana*. Kako u to vrijeme na području Primorske nije bilo samostalnog atletskog kluba počela je 1956. zbog želje za napretkom u karijeri nastupati za Železničarski atletski klub ŽAK iz Ljubljane. U ŽAK-u ostaje do 1965., a kraće je vrijeme bila i članica *Kladivara* iz Celja.

Prvi veći uspjeh u atletici ostvarila je u rujnu 1957. na Juniorskom prvenstvu Jugoslavije u Beogradu osvajanjem drugog mjesta u bacanju kugle i trećeg u štafeti ŽAK-a na 4x100 m s kolegicama Zdešar, Pristavec i Puc. Godine 1958. postigla čitav niz zapaženih rezultata. Najprije je 1. lipnja 1958. u prvom krugu juniorskog ekipnog prvenstva države postigla s 13,97 m novi juniorski rekord Jugoslavije u bacanju kugle od 3 kg. Potom je 26. srpnja na pojedinačnom seniorskom PJ-u u Beogradu iznenadila i s nepunih 17 godina nastupila u finalu gdje je zauzela peto mjesto. Na osnovi tih rezultata pozvana je u juniorsku reprezentaciju Jugoslavije i 6. rujna je nastupila na međudržavnom dvoboju u Cluju protiv Rumunjske. Poslije debitanskog nastupa u reprezentaciji obranila je drugo mjesto u bacanju kugle na juniorskom PJ-u, održanom 23. rujna u Novom Sadu. Iste godine je s ekipom ŽAK-a gostovala na međunarodnom natjecanju u Varšavi. Paralelno uz bacanje kugle trenirala je i bacanje diska te je u toj disciplini bila peta na svom zadnjem juniorskom PJ-u 1959. u Ljubljani. Kao seniorka specijalizirala se za bacanje kugle. Trebalo joj je nekoliko godina da počne postizati zapažene rezultate, a za to je vrijeme počela i studirati. Godine 1963. u Celju je postala prvakinja Slovenije u bacanju kugle, ostvarivši rezultat 11,77. i potom je bila osma u finalu PJ-a u Beogradu.

Prelaskom u Akademski sportski klub *Mladost* iz Zagreba započeo je 1966. najuspješniji dio njezine sportske karijere. Uz atletiku se počela baviti i odbojkom i u oba je sporta postala državna reprezentativka. Sa 176 cm visine i 70 kg težine bila je jedna od najboljih jugoslavenskih bacačica kugle, premda je uglavnom trenirala individualno i nije imala dovoljnu podršku trenera. Jedini zagrebački atletski trener koji joj je tih godina više pomogao bio je Nikola Turk. Njezini rezultati u bacanju kugle progresivno su rasli. Tako je na državnom prvenstvu 1966. u Sarajevu bila peta i 1969. u Rijeci treća. Konačno je 1970. u Celju postala prvakinja Jugoslavije s rezultatom 13,32 m, a druga je bila Gordana Ninčević iz splitskog ASK-a i treća Osječanka Nevenka Mrinjek koja je nastupala za *Crvenu zvezdu*

Stanislava Komel - Klaić kao profesorica tjelesnog odgoja, 1977. godine.
Stanislava Komel - Klaić kot profesorica telesne vzgoje leta 1977.

STANISLAVA KOMEL - KLAIĆ (Banjaluka, BiH, 21. 11. 1941)

Rojena je bila v slovenski družini očetu Avgustu, po rodu iz Solkana, in materi Pavli, roj. Caharija, iz Nabrežine pri Trstu. To slovensko narodnostno ozemlje je po podpisu Rapalske mirovne pogodbe leta 1920 pripadlo Kraljevini Italiji, zato so se starši preselili v tedanjo Kraljevino Jugoslavijo, v Maribor, ki je takrat imel veliko nemškega prebivalstva. Zaradi bližajoče se druge svetovne vojne je družina konec 30. let zapustila Maribor in se preselila v Banjaluko v Bosenski krajini. Ko se je rodila Stanislava, je bila Banjaluka, kot tudi vsa Bosna in Hercegovina, v sestavi NDH. Njen oče je v vojni sodeloval kot pripadnik NOB. Leta 1947 se je družina vrnila na Goriško, ki je po vojni spet pripadla Sloveniji oziroma takratni Jugoslaviji. Poleg Stanislave so imeli Komelovi še tri hčerke: Bredo (Maribor, 1933), Rosando (Banjaluka, 1939) in Natašo (Banjaluka, 1945).

Stanka, kot so jo klicali, je osnovno šolo obiskovala v Solkanu, srednjo ekonomsko šolo pa v Ajdovščini. Leta 1962 se je vpisala na Visoko šolo za telesno kulturo v Ljubljani. Po dveh letih se je prepisala na tedanjo zagrebško Fakulteto za telesno kulturo, kjer je diplomirala leta 1966. Postala je profesorica telesne in zdravstvene kulture s specializacijo iz plavanja.

S športno gimnastiko se je začela ukvarjati leta 1953 v *Partizanu* v Novi Gorici. Napovedovali so ji uspešno telovadno kariero. Rada je imela tudi plavanje in druge vodne športe. Za atletiko se je začela zanimati na pobudo trenerja Franka iz Solkana (strica Jureta Franka, srebrnega na olimpijskih igrah). Z atletiko se je najprej ukvarjala kot članica novogoriškega *Partizana*. Ker takrat na Primorskem ni bilo samostojnega atletskega kluba, želela pa si je napredovati, je leta 1956 začela nastopati za Železničarski atletski klub (ŽAK) iz Ljubljane. V ŽAK-u je ostala do leta 1965, nato pa je bila krajši čas članica *Kladivarja* iz Celja.

Prvi večji uspeh v atletiki je dosegla septembra 1957 na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Beogradu, ko je v ŽAK-ovem dresu osvojila drugo mesto v suvanju krogle in tretje v štafeti 4 x 100 m (Komel, Zdešar, Pristavec, Puc). Leta 1958 je dosegla vrsto vidnih rezultatov. Najprej je 1. junija 1958 v prvem krogu mladinskega ekipnega prvenstva Jugoslavije postavila nov mladinski rekord s 13,97 m v suvanju trikilogramske krogle. Potem je 26. julija na posamičnem mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Beogradu presenetila in se prebila v finale, v katerem je zasedla peto mesto, čeprav še ni dopolnila 17 let. Po tem uspehu so jo povabili v jugoslovansko mladinsko reprezentanco. 6. septembra je nastopila na meddržavnem dvoboju v Cluju proti Romuniji. Po tem debitantskem reprezentančnem nastopu je na mladinskem prvenstvu Jugoslavije 23. septembra v Novem Sadu obranila drugo mesto v suvanju krogle. Istega leta je z ekipo ŽAK-a gostovala na mednarodnem tekmovanju v Varšavi. Poleg suvanja krogle je trenirala tudi met diska. V tej disciplini je bila leta 1959 v Ljubljani peta na svojem zadnjem mladinskem prvenstvu Jugoslavije. Kot članica se je specializirala za suvanje krogle. Potrebovala je več let, da je začela dosegati vidne rezultate. V tistem času je tudi študirala. Leta 1963 je z 11,77 postala prvakinja v suvanju krogle v Celju in bila osma v finalu prvenstva Jugoslavije v Beogradu.

S prestopom v Akademski športni klub *Mladost* iz Zagreba se je leta 1966 začel najuspešnejši del njene športne kariere. Ob atletiki se je začela ukvarjati tudi z odbojko. V obeh športih je postala državna reprezentantka. Visoka je bila 176 cm, tehtala pa je 70 kg. Čeprav je v glavnem trenirala sama in ni imela zadostne trenerske podpore, je bila ena od najboljših jugoslovanskih metalk krogle. Edini zagrebški atletski trener, ki ji je v teh letih pomagal, je bil Nikola Turk. Njeni rezultati v suvanju krogle so strmo rasli. Tako je bila na državnem prvenstvu leta 1966 v Sarajevu peta, leta 1969 na Reki pa tretja. Končno je leta 1970 v Celju postala jugoslovanska prvakinja z rezultatom 13,32; druga je bila Gordana Ninčević iz splitskega ASK, tretja pa Osiječanka Nevenka Mrinjek, ki je nastopala za *Crveno zvezdo* iz Beograda. Naslov državne prvakinje je uspešno ubranila leta 1971 v Zagre-

Stanislava Komel na Prvenstvu Slovenije 1963. u Celju.

Stanislava Komel na prvenstvu Slovenije leta 1963 v Celju.

Komel se zagrijava na Kupu Jugoslavije 1968. u Osijeku.
Komelova se ogreva za pokal Jugoslavije leta 1968 v Osijeku.

iz Beograda. Naslov prvakinja države uspješno brani 1971. u Zagrebu s rezultatom 13,71, koji je ujedno i njezin osobni rekord u karijeri. Tada je već nastupala sa suprugovim prezimenom Klaić. Ponovno su iza nje u finalu bacanja kugle druga i treća bile Ninčević i Mrinjek. S uspjehom je sudjelovala i na pojedinačnom Kupu Jugoslavije i dva puta osvojila drugo mjesto: 1970. i 1971. U bacanju diska nastupila je dva puta u finalu PJ-a i zauzela 5. mjesto: 1968. i 1970. u Celju.

S *Mladosti* je na ekipnom PJ-u osvojila drugo mjesto 1966., 1967. i 1969. te treće mjesto 1970. Tih je godina u ženskoj atletici dominantna bila ekipa Atletskog kluba *Slavonija* iz Osijeka, koja je šest godina uzastopno osvajala državno prvenstvo, od 1965. do 1970. Ipak, uspjela je 1967. na natjecanju u Sarajevu osvojiti sa svojim klubom *Mladost* jedan ekipni trofej: Kup Jugoslavije.

Za seniorsku reprezentaciju Jugoslavije nastupila je 3 puta u bacanju kugle. Sudjelovala je 1970. na Balkanskim atletskim igrama u Bukureštu (7. mjesto) i na međudržavnom dvoboju protiv Italije u Zenici. Potom je 1971. dobila veliku čast da bude kapetanica ženske atletske reprezentacije na Balkanskim atletskim igrama, održanima u Zagrebu. Na tom je natjecanju ostvarila 6. mjesto i nije na kraju svoje

sportske karijere uspjela osvojiti medalju, ali joj kao „utjeha“ ostaje da je, po mišljenju mnogih koji su pratili nastupe atletičarki u Zagrebu, bila jedna od najljepših sudionica.

Paralelno s atletikom igrala je i odbojku kao članica Akademskog odbojkaškog kluba *Mladost*. Od 1967. do 1971. bila je članica prve ekipe *Mladosti* pod vodstvom trenera Drage Novaka i potom Zvonimira Šempera. Igrala je na poziciji smečera. Sa svojim suigračicama u Saveznoj ligi Jugoslavije dva puta je osvojila šesto mjesto: 1968./69. i 1969./70. U toj generaciji bila je jedna od najboljih igračica, uz Nevenku Subotičanec - Šimenc, Snježanu Karas, sestre Vesnu i Jasnu Tuličić te zagrebačku Slovenku po majci Senku Jurković - Gros. Za odbojkašku reprezentaciju Stanka je 1968. nastupila četiri puta.

Sportom se prestala aktivno baviti 1972. s navršenih trideset godina života. Položila je ispit za saveznog atletskog suca. Kao profesorica tjelesne i zdravstvene kulture najprije se zaposlila u Osnovnoj školi „Marijan Badel“ u Sesvetama. Potom je od 1973. do 1982. radila u Klasičnoj gimnaziji (Srednjoj jezičnoj školi) u Zagrebu. S odbojkaškom ekipom Klasične gimnazije osvojila je kao voditeljica Prvenstvo Zagreba i drugo mjesto na Prvenstvu srednjih škola, održanom 1973. u nizozemskom Vlaardingenu. Od 1983. do odlaska u mirovinu 2007. radila je na Farmaceutsko-bio-kemijskom fakultetu (FBF) Sveučilišta u Zagrebu. Kao koautorica objavila je sedam znanstveno-stručnih radova. Bila je članica Udruge nastavnika tjelesne kulture pri Sveučilištu u Zagrebu. Kao viši predavač na FBF-u bila je šest godina član Predsjedništva SOFK-e Sveučilišta u Zagrebu, a 1991. predsjednica Izvršnog odbora tog saveza. S atletikom je ostala povezana kao sudac i predsjednica Nadzornog odbora Atletskog saveza Zagreba. Bila je 1986. članica Odbora za atletiku na Univerzijadi i zamjenica tajnika atletskog natjecanja na Univerzijadi 1987. u Zagrebu.

Živi u Samoboru kraj Zagreba. Za svoju pedagošku djelatnost i dugogodišnji rad kao profesorica tjelesne i zdravstvene kulture dobila je 2001. Zahvalnicu sa zlatnom značkom Hrvatskog kineziološkog saveza.

Njezin bivši suprug Krunoslav Klaić (1940.), bio je atletičar i sportski djelatnik *Mladosti* iz Zagreba. U braku su dobili dva sina: Boruta (1972.) i Luku (1975.).

Izv.: Osobna izjava i arhiva Stanislave Komel - Klaić iz Samobora.

Lit.: B. Stranić, *Priča o odbojkašima Akademski odbojkaški klub Mladost – Monter 1945 – 1985*; Zagreb, 1986.; V. Margetić, *Akademski atletski klub "Mladost" – Zagreb 1945. – 1985.*, Zagreb, 2003.; Lj. Gajić, *Prvenstva Jugoslavije u atletici*, Jagodina, 2003.; 85 let slovenske atletike 1920 – 2005, Ljubljana, 2006.; Lj. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007.; Lj. Gajić, *Juniorska atletika u Jugoslaviji*, Jagodina, 2015.; Lj. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2017.

bu, z rezultatom 13,71, ki je hkrati tudi njen osebni rekord. Takrat je že nastopala s soprogovim priimkom Klaić. V finalu v suvanju krogle sta bili druga in tretja zopet G. Ninčević in N. Mrinjek. Uspešno je sodelovala tudi na posamičnem pokalu Jugoslavije in dvakrat osvojila drugo mesto: leta 1970 in 1971. V metu diska je nastopila dvakrat v finalu prvenstva Jugoslavije in zasedla 5. mesto: leta 1968 in 1970 v Celju.

Z *Mladostjo* je na ekipnem prvenstvu Jugoslavije osvojila drugo mesto leta 1966, 1967 in 1969 ter tretje mesto leta 1970. V tistem obdobju je bila v ženski atletiki najmočnejša ekipa Atletskega kluba *Slavonija* iz Osijeka, ki je šest let zapored osvojila državno prvenstvo, med letoma 1965 in 1970. Kljub temu ji je leta 1967 na tekmovanju v Sarajevu s svojim klubom *Mladost* uspelo osvojiti edino ekipno odličje: pokal Jugoslavije.

V suvanju krogle je trikrat nastopila za jugoslovansko člansko reprezentanco. Leta 1970 je sodelovala na balkanskih atletskih igrah v Bukarešti (sedmo mesto) in meddržavnem dvoboju proti Italiji v Zenici. Leta 1971 je doživela veliko čast, ko je bila kapetanka ženske atletske reprezentance na balkanskih atletskih igrah v Zagrebu. Na tem tekmovanju je dosegla šesto mesto. Ni ji uspelo osvojiti medalje, v »tolažbo« ji je bilo lahko mnenje številnih gledalcev, da je bila ena od najlepših atletinj na teh igrah v Zagrebu.

Hkrati z atletiko se je ukvarjala tudi z odbojko. Med letoma 1967 in 1971 je bila članica prve postave Akademškega odbojarskega kluba *Mladost* pod vodstvom trenerja Draga Novaka in kasneje Zvonimirja Šemperja. Igrala je na položaju korektorke. S soigralkami je v zvezni ligi Jugoslavije dvakrat osvojila šesto mesto, v sezonah 1968/69 in 1969/70. V tej generaciji je bila ena od najboljših igralk, ob Nevenki Subotičanec - Šimenc, Snježani Karas, sestrah Vesni in Jasni Tuličić ter zagrebški Slovenki po materi Senki Jurković - Gros. Za odbojarsko reprezentanco je Stanka leta 1968 nastopila štirikrat.

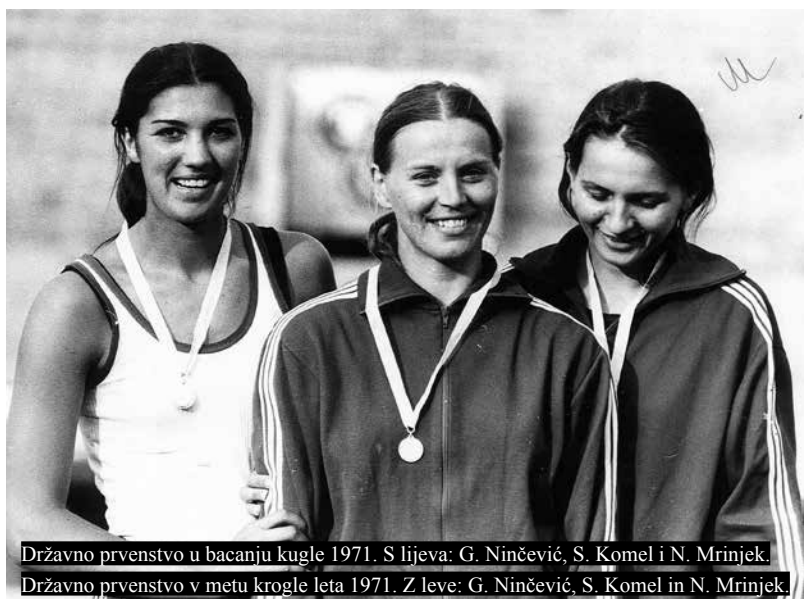
S športom se je prenehala aktivno ukvarjati leta 1972, ko je dopolnila trideset let. Opravila je izpit za zveznega atletskega sodnika. Kot profesorica telesne in zdravstvene kulture se je najprej zaposlila v OŠ Marijana Badla v Sesvetah. Potem je med letoma 1973 in 1982 delala na Klasični gimnaziji (Srednji jezikovni šoli) v Zagrebu. Bila je vodja odbojarske ekipe Klasične gimnazije, ki je osvojila prvenstvo Zagreba in drugo mesto na srednješolskem prvenstvu leta 1973 v Vlaardingenu na Nizozemskem. Od leta 1983 do upokojitve leta 2007 je delala na Farmaceutsko-biokemijski fakulteti (FBF) Univerze v Zagrebu. Kot soavtorica je objavila sedem znanstveno-strokovnih del. Bila je članica Društva učiteljev telesne kulture Univerze v Zagrebu. Kot višja predavateljica na FBF je bila šest let članica predsedstva Zveze organizacij za telesno kulturo Univerze v Zagrebu. Leta 1991 je postala predsednica izvršnega odbora te zveze. Z atletiko je ostala povezana kot sodnica in predsednica nadzornega odbora Atletske zveze Zagreba. Sodelovala je v pripravah na univerzijado, ki je potekala leta 1987 v Zagrebu. Leto pred prireditvijo je postala članica odbora za atletiko, na univerzijadi pa je bila namestnica tajnika atletskega tekmovanja.

Živi v Samoborju pri Zagrebu. Za pedagoško dejavnost in dolgoletno delo kot profesorica telesne in zdravstvene kulture je leta 2001 prejela pohvalo z zlato značko Hrvaške kineziološke zveze.

Njen nekdanji soproj Krunoslav Klaić (1940) je bil atlet in športni delavec *Mladosti* iz Zagreba. Imata dva sinova: Boruta (1972) in Luko (1975).

Vir: Osebna izjava in arhiv Stanislave Komel - Klaić iz Samoborja.

Lit.: B. Stranić, *Priča o odbojkašima Akademski odbojkaški klub Mladost – Monter 1945 – 1985*; Zagreb, 1986; V. Margetić, *Akademski atletski klub "Mladost" – Zagreb 1945. – 1985.*, Zagreb, 2003; L. Gajić, *Prvenstva Jugoslavije u atletici*, Jagodina, 2003; *85 let slovenske atletike 1920–2005*, Ljubljana, 2006; L. Gajić, *Seniorska prvenstva Jugoslavije*, Jagodina, 2007; L. Gajić, *Juniorska atletika u Jugoslaviji*, Jagodina, 2015; L. Gajić, *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike*, Jagodina, 2017.

Državno prvenstvo u bacanju kugle 1971. S lijeva: G. Ninčević, S. Komel i N. Mrinjek.
Državno prvenstvo v metu krogle leta 1971. Z leve: G. Ninčević, S. Komel in N. Mrinjek.

DRAGO PETERKA

(Ljubljana, 29. VIII. 1942. – Ljubljana, 5. III. 1989.)

Roditelji su mu bili Karel i Zofija. Odrastao je u Ljubljani u kojoj je završio gimnaziju i potom studirao rudarstvo. Kasnije je diplomirao na Višoj ekonomskoj školi. Košarku je počeo igrati kao član kluba *Odred* iz Ljubljane, osnovanog 17. veljače 1951. pod nazivom *Poljane*. Osnovani su ga učenici V. gimnazije Poljane. Klub je do 1953. djelovao pod nazivom *Krim*, od 1953. do 1954. zvao se *Slavija* i od 1954. do 1959. *Odred*. Godine 1959. postali su dio ljubljanskog Sportskog društva *Slovan* iz gradske četvrti Kodeljevo. Ekipe *Slovana* bila je 1960-ih godina prema ostvarenim rezultatima druga po kvaliteti u gradu, a prva je bila ekipa višestrukih državnih prvaka *Olimpije*. Najveći uspjeh ostvarili su juniori *Slovana* 1970. osvajanjem Prvenstva Jugoslavije.

Drago je s 1,85 m visine igrao na poziciji beka - braniča. Bio je član talentirane generacije *Slovana*, koja je 1960. i 1963. postala republički prvak Slovenije. Na kvalifikacijama za Saveznu ligu Jugoslavije u Velenju pobijedili su 1963. sve protivnike te se kao tada drugi slovenski klub, iza *Olimpije*, plasirali u najviši rang natjecanja. U ekipi *Slovana* igralo je čak devet studenata. Pod vodstvom Staneta Ureka, dugogodišnjeg trenera te bivšeg igrača i osnivača kluba, taj uspjeh izborili su igrači: Miro Smolčič, Drago Peterka, Jože Dolinšek, Marjan Slana, Peter Samaluk, Primož Brišnik, Mitja Peterman, Jože Zevnik, Andrej Strehovec, Janez Škerjanc, Borut Oblak i Mišo Stražar. Potom je *Slovan* tri godine zaredom od 1964. do 1966. sudjelovao u društvu najboljih jugoslavenskih klubova i bez zvučnih imena u sastavu ostvario solidne partije. Godine 1966. ispali su iz prvoligaškog društva. Košarkaški savez Jugoslavije odlučio je da se igra u dvoranama, a do tada se igralo na otvorenom. Ta je odluka KSJ-a znatno utjecala na dizanje kvalitete u Saveznoj ligi.

Kad je *Slovan* ispao iz Savezne lige, Peterka je, kao jedan od najboljih igrača u ekipi, dobio poziv da pređe u tada već stabilni prvoligaš *Split*. U ekipi *Splita* je 1965. i 1967. igrao Borut Oblak, njegov klupski suigrač iz *Slovana*. Iako se *Slovan* u sezoni 1967./68. vratio u ligaško društvo, Peterka je odlučio potpisati ugovor sa splitskim klubom i nije pogriješio u odabiru. Upravo tada je velika tvrtka Jugoplastika iz Splita postala sponzor kluba koji je po njoj u siječnju 1968. dobio novi naziv *Jugoplastika*. U Split je kao veliko pojačanje došao 19-godišnji Damir Šolman iz Zagreba i potom se počela formirati šampionska generacija, predvođena trenerom i bivšim igračem Brankom Radovićem koji je bio najzaslužniji za uzlet kluba. U tadašnjoj ekipi najkvalitetniji su pojedinci bili reprezentativci: Petar Skansi i Rato Tvrdić te Zdenko Prug i Lovre Tvrdić, sve igrači koji su stasali u splitskoj košarci.

Peterka je svojoj prvoj sezoni u Splitu dosta igrao, jer je bio jedan od iskusnijih igrača. Postigavši 232 koša u saveznom ligaškom natjecanju bio je među pet najboljih klupskih strijelaca. U toj sezoni je *Jugoplastika* završila na 6. mjestu od 12 klubova. Potom je u sezoni 1968./69. u klub stigao i juniorski reprezentativac Mihajlo Manović iz Beograda. Novi bekovski par u klubu postali su Rato Tvrdić i Manović, a Peterka je u igru uglavnom ulazio s klupe. Na prvenstvu je osvojeno vrlo dobro 3. mjesto, iza *Crvene Zvezde* iz Beograda i *Olimpije* iz Ljubljane. Isti uspjeh ponovljen je i u sezoni 1969./70., a uz to su nastupili i u finalu Kupa Jugoslavije u Splitu, koji su izgubili protiv ekipe Zadra.

Vrhunac Peterkine košarkaške karijere zbilo se u sezoni 1970./71. kada je *Jugoplastika* osigurala svoj prvi naslov prvaka države nakon odlučujuće pobjede 3. travnja 1971. u Zagrebu protiv *Lokomotive* rezultatom 87:83. Junak pobjede bio je Zdenko Prug, a kada su pred kraj susreta zbog pet osobnih pogrešaka igru morali napustiti

DRAGO PETERKA

(Ljubljana, 29. 8. 1942–Ljubljana, 5. 3. 1989)

Njegovi starši so bili Karel in Zofija. Odraščal je v Ljubljani, kjer je končal gimnazijo in študiral rudarstvo. Kasneje je diplomiral na višji ekonomski šoli. Košarko je začel igrati kot član kluba *Odred* iz Ljubljane. Ta klub, ki so ga 17. februarja 1951 ustanovili dijaki V. gimnazije Poljane, se je sprva imenoval *Poljane*, nato je do leta 1953 deloval z imenom *Krim*, med letoma 1953 in 1954 se je imenoval *Slavija*, med letoma 1954 in 1959 pa *Odred*. Potem je postal del ljubljanskega Športnega društva *Slovan* s Kodeljevega. Ekipe *Slovana* je bila v 60. letih po rezultatih druga najboljša v mestu, prva je bila ekipa večkratnih državnih prvakov *Olimpije*. Največji uspeh so dosegli leta 1970, ko so mladinci *Slovana* osvojili prvenstvo Jugoslavije.

Drago je s 185 cm višine igral na položaju branilca. Bil je član nadarjene generacije *Slovana*, ki je med letoma 1960 in 1963 postala republiški prvak Slovenije. V kvalifikacijah za zvezno ligo Jugoslavije v Velenju leta 1963 so premagali vse nasprotnike, in se kot drugi slovenski klub za Olimpijo uvrstili v ligo. V ekipi *Slovana* je igralo kar devet študentov. Pod vodstvom Staneta Ureka, dolgoletnega trenerja ter nekdanjega igralca in soustanovitelja kluba, so si ta uspeh izborili igralci Miro Smolčič, Drago Peterka, Jože Dolinšek, Marjan Slana, Peter Samaluk, Primož Brišnik, Mitja Peterman, Jože Zevnik, Andrej Strehovec, Janez Škerjanc, Borut Oblak in Mišo Stražar. Potem je *Slovan* tri leta zapored, med letoma 1964 in 1966, igral v družbi najboljših jugoslovanskih klubov in brez zvenceh imen v postavi odigral solidne tekme. Leta 1966 je izpadel iz prvoligaške družine. Košarkarska zveza Jugoslavije se je odločila, da se košarka z igrišč preseli v dvorane. Ta odločitev je pomenila pomemben mejnik v dvigu kakovosti v zvezni ligi.

Ko je *Slovan* izpadel iz zvezne lige, je Peterka kot eden od najboljših igralcev v ekipi prejel povabilo v takrat trden prvoligaški klub *Split*. V ekipi *Splita* je med letoma 1965 in 1967 igral Borut Oblak, njegov soigralec iz *Slovana*. Čeprav se je *Slovan* v sezoni 1967/68 vrnil v ligaško družino, se je Peterka odločil podpisati pogodbo s splitskim klubom. S prestopom se ni zmotil. Ravno takrat je veliko splitsko podjetje Jugoplastika postalo sponzor kluba; po njem se je januarja 1968 preimenoval v *Jugoplastika*. V Split je kot velika okrepitev prišel 19-letni Damir Šolman iz Zagreba, kar je bil začetek rojevanja šampionske generacije pod vodstvom trenerja in nekdanjega igralca Branka Radovića, ki je bil najzaslužnejši za klubski vzpon. V takratni ekipi so bili najboljši reprezentanti Petar Skansi in Rato Tvrdić ter Zdenko Prug in Lovre Tvrdić; vsi so zrasi v splitski košarki.

Peterka je v prvi sezoni v Splitu veliko igral, saj je bil eden od izkušenejših igralcev. Dosegel je 232 košev v zveznem ligaškem tekmovanju in bil med petimi najboljšimi klubskimi strelci. Sezono je *Jugoplastika* končala na 6. mestu med 12 klubi. V naslednji sezoni 1968/69 je v klub prišel mladinski reprezentant Mihajlo Manović iz Beograda. Nov branilski par v klubu sta postala Rato Tvrdić in Manović, Peterka pa je v igro vstopal v glavnem

s klopi. Na prvenstvu so osvojili zelo dobro tretje mesto, za *Crveno zvezdo* iz Beograda in *Olimpijo* iz Ljubljane. Uspeh so ponovili v sezoni 1969/70, ko so nastopili tudi v finalu pokala Jugoslavije v Splitu in izgubili proti ekipi Zadra.

Vrhunec Peterkove košarkarske kariere je bil v sezoni 1970/71, ko si je *Jugoplastika* zagotovila prvi naslov državnega prvaka, 3. aprila 1971 v Zagrebu po odločilni zmagi nad *Lokomotivo* s 87 : 83. Junak zmage je bil Zdenko Prug. Ko pred koncem srečanja zaradi petih osebnih napak niso več igrali Prug ter Rato in Lovre Tvrdić, se je na zagrebškem parketu borila peterka Skansi, Šolman, Peterka, Manović in Grašo. V Splitu je po tej zma-

KK *Slovan* nakon pobjede u kvalifikacijama za Saveznu ligu 1963. u Velenju. S lijeva stoje: D. Peterka, J. Dolinšek, M. Slana, P. Samaluk, P. Brišnik i M. Peterman. Čuče: M. Smolčič, J. Zevnik, A. Strehovec, J. Škrjanc, B. Oblak i M. Stražar.

KK *Slovan* po zmagi v kvalifikacijah za zvezno ligo leta 1963 v Velenju. Z leve stojijo: D. Peterka, J. Dolinšek, M. Slana, P. Samaluk, P. Brišnik in M. Peterman. Čepijo: M. Smolčič, J. Zevnik, A. Strehovec, J. Škrjanc, B. Oblak in M. Stražar.

Prug te Rato i Lovre Tvrđić, na zagrebačkom parketu borila se petorka Skansi, Šolman, Peterka, Manović i Grašo. U Splitu je košarkaše nakon te pobjede dočekalo preko 20.000 navijača i građana na željezničkom kolodvoru te su, uz pjesmu "Marjane Marjane", na ramenima izneseni iz vagona. Osim igrača, najzaslužniji za taj uspjeh bili su: trener Branko Radović, pomoćni trener George Stanich, tehnički referent Vinko Bajrović i predsjednik kluba Ivo Gudić.

U sezoni 1971./72. nakon mrtve utrke za prvaka Jugoslavije, u majstorici je ekipa *Jugoplastike* izgubila naslov od *Crvene Zvezde*, s rezultatom 70:75 nakon produžetaka. Veliki uspjeh bio je što su se, kao prvi klub iz Hrvatske i Jugoslavije plasirali u finale Kupa europskih prvaka, a u dramatičnoj završnici izgubili su u Izraelu protiv *Ignisa* iz Varese s rezultatom 69:70, djelomično i zbog sudačkih odluka.

Drago Peterka je 1972. s navršениh 30 godina života, nakon šest uspješnih godina, napustio Split i vratio se u Ljubljano. Još je kratko igrao u *Slovanu* i *Olimpiji* i potom završio karijeru. Iako nije bio član splitske startne postave u žutim dresovima, dao je neosporni doprinos prvoj trofejnoj generaciji u povijesti kluba. Uz to je postao prvi Slovenac koji je izvan nekog slovenskog kluba bio državni prvak u košarci.

Premинуo je nakon bolesti u 47. godini i pokopan je na ljubljanskom groblju Žale.

Lit.: T. Zajc, "Slovan novi član zvezne lige", *Tribuna br. 19*, Ljubljana, 23. listopada 1963.; Z. Juričko "Od zone do klupskog prvaka zemlje svjetskog šampiona - Tko pelin gutao nije", *Sportske novosti br. 4627*, Zagreb, 8. travnja 1971.; F. Jurić, M. Garber, E. Vuković, *Jugoplastika 1945 - 1980*, Split, 1980.; V. Bajrović, *Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988*, Beograd, 1989.; M. Pavlović, *Mejniki slovenske košarke*, Ljubljana, 2000.; V. Bajrović, M. Bibić, *Od starog placa do vrha Europe*, Split 2005.

BORUT BASSIN - Taubi **(Ljubljana, 6. VII. 1944.)**

Rođen je u obitelji oca Romea i majke Hilde, rođ. Golob. Odrastao je u Ljubljani, u kojoj je u gradskoj četvrti Vič 1963. završio gimnaziju i potom I. stupanj Ekonomskog fakulteta 1966.

Košarkašku karijeru započeo je s 12 godina 1956. u Ljubljani. Otkrio ga je trener Roman Ogrin i doveo u tadašnji Akademski športski klub *Olimpija*. Nakon šest godina napornog rada o njemu je brigu preuzeo trener seniora *Olimpije* Boris Kristančić. Iako je narastao samo do 1,78 m, Borut se uspio nametnuti i već je sa 17 godina zaigrao za prvu ekipu kluba i dobio je nadimak Taubi. Isticao se velikim talentom i kreativnošću ali i istovremeno i nepredvidljivim karakterom. Iako je za košarkaški sport bio niskog rasta mogao je na poziciji braniča bez problema igrati protiv mnogo viših igrača. Bio je poznat po triku kojim bi pod košem loptu sakrio među noge, zbudjujući tako protivničke igrače. U Ljubljani se 1960-ih godina intenzivno družio s dvojicom odličnih sportaša iz redova *Olimpije*: nogometašom Brankom Oblakom i hokejašom na ledu Antonom Galeom.

Igrao je u najuspješnijoj generaciji *Olimpije*, koju je predvodio Ivo Daneu tada jedan od najboljih amaterskih košarkaša na svijetu. Uigrani bekovski par Daneu i Bassin slovi i danas kao jedan od najboljih u bivšoj državi. U vrlo jakoj 1. saveznoj ligi Jugoslavije Bassin je s *Olimpijom* osvojio tri naslova prvaka: 1962., 1966. i 1969./70. kao i četiri puta drugo mjesto: 1965., 1967. i 1967./68., iza *Zadra* i 1968./69., iza beogradske *Crvene zvezde*. Nastupio je i u finalu Kupa Jugoslavije 1971. Bio je jedan od najzaslužnijih za rezultate svoga kluba i najveći ljubimac ljubljanske publike i navijača. U ekipi *Olimpije* istaknuti igrači tijekom 1960-ih godina bili su i reprezentativci: Bogdan Mueller, Marjan Kandus, Vital Eiselt, Emil Logar, Miha Lokar, Aljoša Žorga i Vinko Jelovac.

Borut Bassin u dresu *Olimpije*.
Borut Bassin v dresu *Olimpije*.

gi košarkarje pričakalo prek 20 tisoč navijačev in Splitčanov. Na železniškem kolodvoru so peli pesem Marjane, Marjane in igralce na ramenih prinesli iz vagonov. Poleg igralcev so imeli za ta uspeh največ zaslug trener Branko Radović, pomočnik trenerja George Stanich, tehnični referent Vinko Bajrović in predsednik kluba Ivo Gudić.

V sezoni 1971/72 je ekipa *Jugoplastike* po mrtvem teku s *Crveno zvezdo* v bitki za prvaka Jugoslavije izgubila naslov; dodatna tekma na nevtralnem igrišču je potekala v Ljubljani, končala pa se je z rezultatom 70 : 75 po podaljških. Velik uspeh pa je bil, ko so se kot prvi klub iz Hrvaške in Jugoslavije uvrstili v finale pokala evropskih prvakov, vendar v dramatični končnici v Izraelu izgubili z *Ignisom Varese* z 69 : 70, delno tudi zaradi sodniških odločitev.

Drago Peterka je leta 1972, star 30 let, po šestih uspešnih letih zapustil Split in se vrnil v Ljubljano. Kratek čas je igral v *Slovanu* in *Olimpiji*, potem pa končal kariero. Čeprav ni bil član prve splitske postave v rumenih dresih, je nesporno veliko prispeval k uspehu prve zmagovite generacije v zgodovini kluba. Postal je prvi Slovenec, ki je zunaj slovenskega kluba postal državni košarkarski prvak.

Umril je po hudi bolezni v 47. letu starosti in je pokopan na ljubljanskih Žalah.

Lit.: T. Zajc, Slovan novi član zvezne lige, *Tribuna* št. 19, Ljubljana, 23. oktober 1963; Z. Juričko Od zone do klupskog prvaka zemlje svjetskog šampiona - Tko pelin gutao nije, *Sportske novosti* št. 4627, Zagreb, 8. april 1971; F. Jurić, M. Garber, E. Vuković, *Jugoplastika 1945 - 1980*, Split, 1980; V. Bajrović, *Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988*, Beograd, 1989; M. Pavlović, *Mejniki slovenske košarke*, Ljubljana, 2000; V. Bajrović, M. Bibić, *Od starog placa do vrha Europe*, Split, 2005.

BORUT BASSIN - Taubi **(Ljubljana, 6. 7. 1944)**

Rodil se je očetu Romeu in materi Hildi, roj. Golob. Odraščal je v Ljubljani. Leta 1963 je končal gimnazijo na Viču, nato pa leta 1966 prvo stopnjo ekonomske fakultete.

Košarkarsko kariero je začel pri 12 letih, leta 1956, v Ljubljani. Odkril ga je trener Roman Ogrin in pripeljal v takratni Akademski športni klub *Olimpija*. Po šestih letih naporega dela je skrb zanj prevzel trener *Olimpijine* članske ekipe Boris Kristančič. Čeprav je zrasel le do 178 cm, se je Taubi, kot so ga klicali, prebil v ospredje in že pri 17 letih uvrstil v prvo klubske postavu. Izstopal je z veliko nadarjenostjo in kreativnostjo, a tudi nepredvidljivim značajem. Za košarkarja je bil nizke rasti, kljub temu pa je na položaju branilca brez težav igral proti veliko višjim igralcem. Znan je bil po zvijači, ko je pod košem žogo skril med noge, in tako zmedel nasprotnika. V Ljubljani se je v 60. letih veliko družil z odličnima športnikoma iz vrst *Olimpije*: nogometašem Brankom Oblakom in hokejistom na ledu Antonom Galetom.

Igral je v najuspešnejši generaciji *Olimpije*, ki jo je vodil Ivo Daneu, takrat eden od najboljših ljubiteljskih košarkarjev na svetu. Uigran branilski par Daneu in Bassin je do danes ohranil sloves enega od najboljših v nekdanji državi. V zelo močni prvi zvezni ligi Jugoslavije je Bassin z *Olimpijo* osvojil tri naslove prvaka, leta 1962 in 1966 ter v sezoni 1969/70, štirikrat pa so bili drugi, in sicer leta 1965 in 1967 ter v sezonah 1967/68 za *Zadrom* in 1968/69 za beograjsko *Crveno zvezdo*. Nastopil je tudi v finalu pokala Jugoslavije leta 1971. Imel je veliko zaslug za dobre rezultate svojega kluba, bil je največji ljubljenec ljubljanskega občinstva in navijačev. V ekipi *Olimpije* so bili v 60. letih najboljši igralci in reprezentanti: Bogdan Mueller, Marjan Kandus, Vital Eiselt, Emil Logar, Miha Lokar, Aljoša Žorga in Vinko Jelovac.

Borut Bassin u skoku za loptom.
Borut Bassin v skoku za žogo.

Ekipe Industriromontaže u sezoni 1973/74. S lijeva stoje: D. Mazić, Ž. Reljanović, M. Nakić - Vojnović, Ž. Marelja, I. Valek, D. Kovačić, Z. Kauzlarić i trener M. Sobočan. Čuče: B. Bassin, V. Vanjak, R. Pupavac, V. Kavedžija i Ž. Mandić.

Ekipe Industriromontaže u sezoni 1973/74. Z leve stojijo: D. Mazić, Ž. Reljanović, M. Nakić - Vojnović, Ž. Marelja, I. Valek, D. Kovačić, Z. Kauzlarić in trener M. Sobočan. Čepijo: B. Bassin, V. Vanjak, R. Pupavac, V. Kavedžija in Ž. Mandić.

Bassin se proslavio na završnom turniru Kupa europskih prvaka u proljeće 1967. u Madridu. U polufinalnom susretu protiv domaćeg *Reala* postigao je 32 koša i bio prvi strijelac utakmice, a Olimpija je vrlo tijesno izgubila susret rezultatom 86:88. U borbi za treće mjesto protiv *Slavije* iz Praga (83:88) postigao je još 20 koševa i proglašen je na kraju za najboljeg igrača cijelog finalnog turnira KEP-a. Kako je na sebe skrenuo pozornost trenerskih stručnjaka, pozvan je u studenom iste godine na

V. FIBA festival u Antwerpen, gdje je igrao za selekciju Europe protiv *Real Madrida* i *Racinga* iz Belgije.

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupio je od 1963. do 1971. ukupno 61 put i postigao 215 koševa. Debitirao je kao reprezentativac s 19 godina i odmah je sudjelovao na Europskom prvenstvu 1963. u Wroclawu kada je osvojena brončana medalja. Najveći uspjeh s reprezentacijom ostvario je na Svjetskom prvenstvu 1967. u Urugvaju, kada su postali viceprvaci svijeta i osvojili srebrnu medalju, a prvi je bio Brazil. Sudjelovao je i na: Europskom prvenstvu 1967. u Helsinkiju (9. mjesto) i 1971. u Essenu (srebro); neslužbenom SP-u 1966. u Čileu (zlatu) te na Balkanskom prvenstvu: 1965. u Tirani (zlatu), 1967. u Skoplju (zlatu) i 1971. u Vidinu (srebro). Bio je kandidat za nastup na Olimpijskim igrama 1968. u Ciudad de Mexico, ali je sam odustao. Za SP 1970., održano u njegovoj rodnoj Ljubljani, nije bio uvršten u krug kandidata navodno zbog nediscipline, a očekivao je poziv i za OI 1972. u Münchenu, ali ga nije dobio. Njegov osebujni karakter bio je presudan čimbenik zbog kojeg nije imao više nastupa za reprezentaciju u vrijeme njezina prvog zlatnog razdoblja i vjerojatno je to više utjecalo na izbor u reprezentaciju nego tadašnja iznimna igračka konkurencija za svaku poziciju.

Nakon završetka sezone 1971./72. odlučio je zbog nesuglasica sa svojim matičnim klubom napustiti *Olimpiju* poslije 15 godina vjernosti. Za nastavak svoje karijere dvoumio se između *Jugoplastike* iz Splita i *Lokomotive* iz Zagreba. Na kraju je posve neočekivano, nakon razgovora s predsjednikom Košarkaškog kluba *Industromontaža* Ivanom Arapovićem, potpisao ugovor s tim klubom koji je 1971. postao prvak Hrvatske i na kvalifikacijskom turniru u Tuzli osigurao sudjelovanje u 2. saveznoj ligi – Zapad. Bila je prava senzacija prijelaznog roka da jedan od najboljih igrača u državi dođe u klub koji je do jučer bio republički ligaš. Najzaslužniji za taj prijelaz bio je dugogodišnji predsjednik kluba, ali istovremeno i poduzeća *Industromontaža*, I. Arapović koji je bio jedan od pionira zagrebačke poslijeratne košarke. Imao je ambiciju ponovno stvoriti jaku ekipu koja će biti stabilni prvoligaš. Zbog toga je uz Bassina u klub doveo još nekoliko kvalitetnih i iskusnih košarkaša kao što su bili: D. Kovačić, I. Valek i V. Kavedžija. Treba spomenuti da je savjetnik u klubu bio Mirko Novosel iz Zagreba, tadašnji savezni trener juniorske i potom od 1973. seniorske reprezentacije Jugoslavije.

U sezoni 1972./73. ekipa *Industromontaže*, pod vodstvom trenera Miroslava Sobočana, ekspresno je projurila kroz 2. saveznu ligu – Zapad. Od 22 ligaške utakmice izgubili su samo jednu; u Celju od Kovinotehne. Svog glavnog konkurenta *Kvarner* iz Rijeke pobijedili su u gostima sa čak 45 koševa razlike (121:76). Najefikasniji igrač na toj utakmici bio je Bassin s 24 postignuta koša. U neizvjesnoj utakmici protiv *Istragrađevnog* u Puli dao je u zadnjoj sekundi koš za pobjedu svoje ekipe (80:79). Koliko je *Industromontaža* bila superiorna nad ostalim klubovima u toj ligi govori i podatak da su *Karlovac 67* pobijedili s nevjerojatna 73 koša razlike (133:60). Nadmašili su i nekadašnju prvoligašku ekipu *Slovana* iz Ljubljane sa 40 koševa razlike (103:63). Lider *Industromontaže* u toj sjajnoj sezoni bio je Bassin. Osim njega, plasman u 1. ligu izborili su igrači: Mandić, Gruškovnjak, Marelja, Mazić, Kovačić, Kauzlarić, Valek, Pupavac, Buva, Topić, Kavedžija i Reljanović.

U sezoni 1973./74. ekipa *Industromontaže* imala je na popisu vrlo jaki sastav kombiniran od iskusnih i mladih igrača. U pripremnom razdoblju uspjeli su pobijediti i jednu američku studensku selekciju. U 1. ligi su u jesen 1973. počeli odlično i odmah u prvom kolu pobijedili *Partizan* u Beogradu, premda Bassin nije igrao. No, tada su zaredali

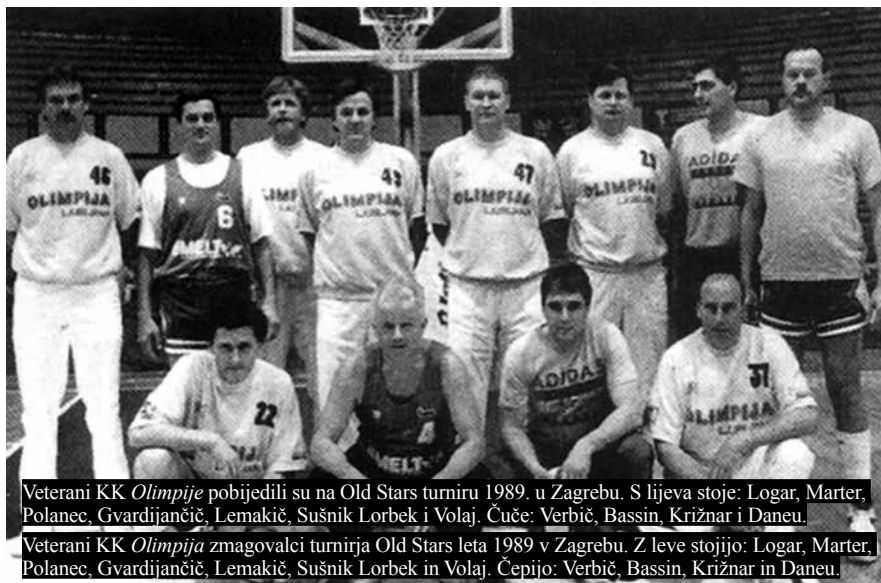
Bassin se je proslavil na zaključnem turnirju pokala evropskih prvakov spomladi 1967 v Madridu. V polfinalnem srečanju proti domačemu *Realu* je dosegel 32 točk in bil prvi strelec tekme. *Olimpija* je srečanje izgubila zelo tesno s 86 : 88. V borbi za tretje mesto proti *Slaviji* iz Prage (83 : 88) je dosegel 20 točk. Razglašen je bil tudi za najboljšega igralca celotnega zaključnega turnirja. Opazili so ga tuji trenerji in ga novembra istega leta povabili na peti Fibin festival. V Antwerpnu je igral za selekcijo Evrope proti *Realu Madrid* in *Racingu* iz Belgije.

Za jugoslovansko reprezentanco je med letoma 1963 in 1971 nastopil 61-krat in dosegel 215 točk. Kot reprezentant je debitiral pri 19 letih in takoj sodeloval na evropskem prvenstvu v Vroclavu leta 1963, ko so osvojili bronasto medaljo. Največji uspeh z reprezentanco je dosegel na svetovnem prvenstvu v Urugvaju leta 1967, ko so postali svetovni podprvaki in osvojili srebrno medaljo; prva je bila Brazilija. Sodeloval je tudi na evropskem prvenstvu v Helsinkih leta 1967 (deveto mesto) in Essnu leta 1971 (srebro), neuradnem svetovnem prvenstvu v Čilu leta 1966 (zlato) ter na balkanskem prvenstvu v Tirani leta 1965 (zlato), v Skopju leta 1967 (zlato) in Vidinu leta 1971 (srebro). Bil je kandidat za nastop na olimpijskih igrah v Ciudadu de Méxicu leta 1968, vendar je od kandidature odstopil. Za svetovno prvenstvo leta 1970 v njegovi rojstni Ljubljani ni bil med kandidati, menda zaradi nedisciplin. Pričakoval je vabilo za olimpijske igre v Münchnu leta 1972, a ga ni dočakal. Usodni dejavnik je bila njegova značajska posebnost. Zaradi nje ni toliko nastopal, kot bi lahko v prvem zlatem obdobju reprezentance. Verjetno je bil to tudi pomembnejši vzrok kot dejstvo, da je takrat za vsak igralski položaj vladala izjemna konkurenca.

Po koncu sezone 1971/72 se je zaradi nesoglasij z matičnim klubom odločil zapustiti *Olimpijo*, ki ji je bil zvest 15 let. Glede nadaljevanja kariere se je odločal med *Jugoplastiko* iz Splita in *Lokomotivo* iz Zagreba. Naposled je povsem nepričakovano podpisal pogodbo s Košarkarskim klubom *Industromontaža*. O prestopu se je dogovoril s predsednikom tega kluba Ivanom Arapovićem. *Industromontaža* je leta 1971 postala prvak Hrvaške in si na kvalifikacijskem turnirju v Tuzli zagotovila sodelovanje v drugi zvezni ligi zahod. Prestop je bil prava senzacija, saj se je eden od najboljših igralcev v državi odločil oditi v klub, ki je bil še malo prej v republiški ligi. K Bassinovi odločitvi je največ pripomogel Arapović, eden od pionirjev zagrebške povojne košarke, sicer pa dolgoletni direktor podjetja *Industromontaža* in predsednik istoimenskega kluba. Njegova želja je bila ustvariti močnega in stabilnega prvoligaša. Zato je poleg Bassina v klub pripeljal še nekaj kakovostnih in izkušenih košarkarjev, med njimi D. Kovačića, I. Valeka in V. Kavedžijo. Treba je omeniti, da je bil svetovalec v klubu Mirko Novosel iz Zagreba, takratni selektor mladinske reprezentance, od leta 1973 pa jugoslovanske članske reprezentance.

V sezoni 1972/73 je ekipa *Industromontaže* pod vodstvom trenerja Miroslava Sobočana ekspresno zdrvela skozi drugo zvezno ligo zahod. Od 22 ligaških tekem so izgubili samo eno, in sicer s *Kovinotehno* v Celju. Glavnega tekmečeca *Kvarner* z Reke so v gosteh premagali s kar 45 točkami razlike (121 : 76). Najučinkovitejši igralec na tej tekmi je bil Bassin s 24 točkami. V izenačeni tekmi proti klubu *Istragrađevni* v Pulju je Bassin dal v zadnji sekundi koš za zmago svoje ekipe (80 : 79). O prevladi *Industromontaže* v tej ligi govori tudi podatek, da so *Karlovac 67* premagali z neverjetnimi 73 točkami razlike (133 : 60). Premagali so tudi nekdanjo prvoligaško ekipo *Slovan* iz Ljubljane, s kar 40 točkami prednosti (103 : 63). Vodilni igralec *Industromontaže* v tej sijajni sezoni je bil Bassin. Poleg njega so si uvrstitev v prvo ligo izborili še igralci: Mandić, Gruškovnjak, Marelja, Mazić, Kovačić, Kauzlarić, Valek, Pupavac, Buva, Topić, Kavedžija in Reljanović.

V sezoni 1973/74 je imela ekipa *Industromontaže* zelo močno kombinacijo izkušenih in mladih igralcev. V pripravljalnem obdobju so premagali tudi ameriško študentsko selekcijo. V prvi ligi so jeseni 1973 začeli odlično in takoj v prvem kolu premagali *Partizan* v Beogra-

Veterani KK *Olimpije* pobijedili su na Old Stars turniru 1989. u Zagrebu. S lijeva stoje: Logar, Marter, Polanec, Gvardijančić, Lemakić, Sušnik Lorbek i Volaj. Čuče: Verbić, Bassin, Križnar i Danu.

Veterani KK *Olimpija* zmagovaleci turnirja Old Stars leta 1989 v Zagrebu. Z leve stojijo: Logar, Marter, Polanec, Gvardijančić, Lemakić, Sušnik Lorbek in Volaj. Čepijo: Verbić, Bassin, Križnar in Danu.

porazi, a pravi šok uslijedio je početkom sljedeće godine kada je nakon teške bolesti preminuo osnivač te potom dugogodišnji igrač i predsjednik kluba, Ivan Arapović (Muggia kod Trsta, 5. I. 1913. – Zagreb, 10. I. 1974). Njegovom smrću izgubili su veliki autoritet koji se nije mogao nadoknaditi. Mnogi igrači su došli u klub samo zbog njegova poziva pa se sada kada ga više nije bilo počela polako raspadati vizija o stabilnom prvoligašu. Do kraja sezone ekipa se više nije uspjela konsolidirati i završili su na 13. mjestu. U dodatnom razigravanju za opstanak u ligi izgubili su u Sarajevu majstoricu protiv *Metalca* iz Valjeva. Puno godina kasnije Bassin će progovoriti o čudnim događanjima na toj majstorici, spominjući i napitak koji su popili prije utakmice te potom nisu mogli normalno šutirati u koš. Bez obzira na uzroke, činjenica je da je nakon ispadanja iz lige dio igrača, a među njima i Bassin, napustilo klub. Namjeravao je tada završiti karijeru, ali se reaktivirao na poziv Krešimira Čosića, koji je u Ljubljani došao kao igrač i trener. Bassin je igrao do 1978. za svoj matični klub *Olimpija* u 1. saveznoj ligi. Nakon toga je s 34 godine definitivno završio igračku karijeru. Potom je jedno vrijeme bio košarkaški trener u *Metliki*.

Bassin Borut, zvan Taubi, osebujni je čovjek koji je podjednako volio sport i dobro društvo. Cijeloga života bio je veliki poklonik šaha koji još i sada igra, a bavio se aktivno još i lovom i ribolovom. Igrao je košarku i kao veteran pa je 1991. s ekipom *Olimpije* u Zagrebu osvojio danas tradicionalni europski veteranski turnir Old Stars. Živi u planinskoj vikendici kraj Tolmina ispod Julijskih alpi i tamo uživa u mirovini. Tijekom radnog vijeka promijenio je brojna poduzeća, a prije mirovine radio je od 1994. do 2007. kao savjetnik Uprave za logistiku u Ministarstvu obrane Republike Slovenije. Dobio je 1971. godine najviše slovensko sportsko priznanje: Bloudekovu plaketu za natjecateljske uspjehe. Njegov sin Luka Bassin također je bio košarkaš, a sada je uspješan profesionalni trener u Ljubljani.

Lit.: Industromontaža 1945 - 1975, Zagreb, 1975.; Z. Zmaić, Od Elementa do Montinga, Zagreb, 1985.; V. Bajrović, Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988, Beograd, 1989.; Z. Zmaić, Zelene legende - Košarkaški klub Industromontaža 1945 - 1990, Zagreb 1990.; M. Pavlovič, Mejniki slovenske košarke, Ljubljana, 2000.; Košarkaška enciklopedija I deo muške reprezentacije Jugoslavije 1946 - 2000, Beograd, 2001.; Naših 25 godina Old Stars Zagreb'89 1988. - 2013., Zagreb 2013.; Novi slovenski biografski leksikon 2 svezak B-Bla, Ljubljana 2016.

ALOJZIJE MAUSER - Alojz **(Zagreb, 1. II. 1945.)**

Rođen je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Njegov otac Alojz bio je rodom iz sela Vranoviči u Općini Črnomelj, a tako mu se zvao i djed. Majka Barbara, rođ. Pivala, bila je rodom iz Antunovca kod Lipika. Otac se doselio u Zagreb 1932. i radio je kao majstor krojač, a majka je u Zagreb došla kod tete i također je radila kao krojačica te je poslije, nakon rođenja djece, bila domaćica. Imali su i kćer Ankicu.

Alojz, kako ga svi zovu, odrastao je u poratnim godinama u zagrebačkim naseljima Trešnjevka i Maksimir. Završio je dvije srednje škole: za instrumentalnu mehaniku - smjer optički instrumenti i tehničku za strojarstvo. Ljetne školske praznike provodio je kod djeda i tete u Beloj krajini. S deset godina počeo je svirati harmoniku pod utjecajem majke koja je bila nadarena za glazbu. Kao mladić svirao je bas gitaru i klavijature u raznim zagrebačkim sastavima. Najveći uspjeh postigao je kao član Vokalno instrumentalnog sastava (VIS) "Stranci" s kojim je snimio gramofonsku ploču. Prestao se baviti glazbom 1973. U profesionalnoj karijeri najduže je radio u Arhitektonskom projektnom zavodu "Plan" iz Zagreba, a potom je bio vlasnik tvrtke za grafičku djelatnost "Alma print", do mirovine.

S 12 godina počeo se 1957. baviti streljaštvom u školskoj sportskoj sekciji i ubrzo je postao član Streljačkog društva *Centar* iz Zagreba. Trenirao je pod vodstvom državne reprezentativke Zlate Markušić i počeo nastupati na natjecanjima. Velika prekretnica u njegovoj sportskoj karijeri dogodila se 1960. kada se upisao u Prvi streljački klub (PSK) *Zagreb* koji je osnovan 1955. Osnivač kluba i pionir toga sporta u Hrvatskoj i FNR Jugoslaviji bio je svjetski rekorder u streljaštvu, Nikola Škorić.

U gađanju lukom i strijelom, to jest u streljaštvu na otvorenom, Alojz je brzo napredovao. Već 1961. prvi put je kao junior nastupio za državnu reprezentaciju u Krakowu. Juniorski prvak SFR Jugoslavije u disciplini FITA postao je 1963. u Zagrebu. S uspjesima je nastavio i kao senior. Tri puta je osvajao pojedinačni državni naslov u

du, čeprav Bassin ni igral. Po tistem pa so se začeli vrstiti porazi. Pravi šok je sledil v začetku naslednjega leta, ko je po težki bolezni umrl ustanovitelj ter dolgoletni igralec in predsednik kluba Ivan Arapović (Milje, Italija, 5. 1. 1913–Zagreb, 10. 1. 1974). Z njegovo smrtjo so izgubili veliko avtoriteto, ki je ni bilo mogoče nadomestiti. Številni igralci so v klub prišli samo zaradi njegovega vabila. Z njegovim odhodom se je začela vizija stabilnega prvoligaša počasi razblinjati. Do konca sezone se ekipi ni uspelo sestaviti. Končala je na 13. mestu. Za obstoj v ligi je v Sarajevu izgubila odločilno tekmo proti *Metalcu* iz Valjeva. Veliko let pozneje je Bassin spregovoril o neobičajnem poteku te tekme, pri tem pa omenjal pijačo, ki so jo spili pred odhodom na parket, kjer potem niso mogli normalno zadevati koša. Ne glede na dejanski vzrok, je po izpadu iz lige del igralcev zapustil klub, med njimi tudi Bassin. Takrat je nameraval končati kariero, vendar se je na povabilo Krešimirja Čosića, ki je v Ljubljano prišel kot igralec in trener, premislil. Do leta 1978 je igral za svoj matični klub *Olimpijo* v prvi zvezni ligi. Potem je s 34 leti končal igralsko kariero. Še nekaj časa je deloval kot košarkarski trener v *Metliki*.

Borut Bassin - Taubi je poseben človek, ki je imel enako rad šport in dobro družbo. Vse življenje je bil velik ljubitelj šaha, ki ga igra še danes. Aktivno se je ukvarjal tudi z lovom in ribolovom. Kot veteran je leta 1991 z ekipo *Olimpije* v Zagrebu osvojil tradicionalni evropski veteranski turnir Old Stars. Živi v planinski koči pri Tolminu pod Julijskimi Alpami in tam uživa v pokoju. Opravljal je različna dela in zamenjal več služb, pred upokojitvijo je med letoma 1994 in 2007 delal kot svetovalec uprave za logistiko Ministrstva za obrambo Republike Slovenije. Leta 1971 je prejel najvišje slovensko športno priznanje, Bloudkovo plaketo za tekmovalne uspehe.

Njegov sin Luka Bassin je bil prav tako košarkar, zdaj pa je uspešen poklicni trener v Ljubljani.

Lit.: *Industromontaža 1945 - 1975*, Zagreb, 1975; Z. Zmaić, *Od Elementa do Montinga*, Zagreb, 1985; V. Bajrović, *Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988*, Beograd, 1989; Z. Zmaić, *Zelene legende - Košarkaški klub Industromontaža 1945 - 1990*, Zagreb 1990; M. Pavlovič, *Mejniki slovenske košarke*, Ljubljana, 2000; *Košarkaška enciklopedija I deo muške reprezentacije Jugoslavije 1946 - 2000*, Beograd, 2001; *Naših 25 godina Old Stars Zagreb '89 1988. - 2013.*, Zagreb, 2013; *Novi slovenski biografski leksikon*, 2. zvezek, B-Bla, Ljubljana 2016.

ALOJZIJE MAUSER - Alojz **(Zagreb, 1. 2. 1945)**

Alojzije - Alojz Mauser

Rodil se je v slovensko-hrvaški družini. Njegov oče Alojz je bil po rodu iz vasi Vranoviči v občini Črnomelj. Tudi stari oče je bil Alojz. Mati Barbara, roj. Pivala, je bila iz Antunovca pri Lipiku. Oče se je v Zagreb priselil leta 1932. Delal je kot krojaški mojster. Mati je v Zagreb prišla k teti in je prav tako delala kot krojačica. Po rojstvu otrok, imeli so še hčer Ankico, je bila gospodinja.

Alojz, kot ga vsi kličejo, je odraščal v povojnih letih v zagrebških naseljih Trešnjevka in Maksimir. Končal je dve srednji šoli: za mehanika, smer optični instrumenti, in za strojnega tehnika. Poletne počitnice je preživel pri starih starših v Beli krajini. Z desetimi leti je začel igrati harmoniko, pod vplivom matere, ki je bila nadarjena za glasbo. Kot fant je igral bas kitaro in klaviature v različnih zagrebških skupinah. Največji uspeh je dosegel kot član vokalno-instrumentalne skupine Stranci, s katero je posnel gramofonsko ploščo. Z glasbo se je prenehal ukvarjati leta 1973. V poklicni karieri je bil najdlje zaposlen v Arhitektonsko-projektne zavodu Plan iz Zagreba. Kasneje je bil do upokojitve lastnik podjetja za grafično dejavnost Alma print.

Kot dvanajstletnik se je leta 1957 začel ukvarjati s streljanjem. Najprej v šolski športni sekciji, že kmalu tudi kot član Strelskega društva *Centar* iz Zagreba. Treniral je pod vodstvom državne reprezentantke Zlate Markušić in

Alojz Mauser na natjecanju u Brezovici 1970-ih.
Alojz Mauser na tekmovanju v Brezovici v 70. letih.

disciplini Double FITA (dva dana natjecanja) 1970. u Zagrebu te 1972. i 1973. u Mošćeničkoj Dragi. Uz to je s PSK Zagrebom pet puta uzastopno osvojio ekipni naslov prvaka Jugoslavije od 1969. do 1973. U toj zlatnoj klupskoj generaciji uz njega su nastupali streljari: Nikola Škorić, Željko Antončić, Darko Topol, Đorđe Nemanić i Marin Dundić. Imao je uspjeha i u dvoranskom streljarstvu na državnoj razini. Bio je i višestruki prvak SR Hrvatske i Zagreba na otvorenom i u dvorani. Postigao i desetak državnih rekorda u više disciplina (Narodna meta na 45 i 55 metara, FITA na 50 i 60 metara i Double FITA). Nastupio je na više svjetskih i europskih prvenstava, ali nije postigao zapaženije rezultate jer je taj sport u Jugoslaviji 1960-ih i 70-ih godina zbog vrlo malih materijalnih ulaganja zaostajao za vodećim streljarskim reprezentacijama.

Paralelno s natjecateljskom karijerom počeo se baviti organizacijskim poslovima i suđenjem u streljarstvu. Godine 1974. bio je tajnik Zagrebačkog streljarskog saveza (ZSS) i sudjelovao je u organizacijskim odborima 4. SP-a i 3. EP-a FIELD i 4. EP-a FITA, koji su održani u Zagrebu od 23. do 28. kolovoza. Potom je 1977. izabran za predsjednika ZSS-a. Na Mediteranskim igrama

1979. u Splitu bio je u vodstvu streljarskog natjecanja koje je održano u Supetru. Od 1984. do raspada zajedničke države 1991. bio je predsjednik Sudačke komisije Streljarskog saveza Jugoslavije. Na dužnosti predsjednika Streljarskog saveza Hrvatske nalazio se od 1986. do 1988. Potom je 1988. izabran za predsjednika PSK-a Zagreb. Sudio je na Balkanskom prvenstvu 1988. u Rijeci, a godinu potom stekao je zvanje međunarodnog streljarskog suca. Sudio je na Europskom i Mediteranskom prvenstvu 1990. u Barceloni.

Dao je veliki doprinos osamostaljenju Hrvatskog streljarskog saveza (HSS) i potom u razvoju streljarstva u Republici Hrvatskoj nakon proglašenja nezavisne države. U HSS-u je bio predsjednik od 1997. do 2005. i izvršni direktor od 2005. do 2010. Kao međunarodni sudac sudjelovao je na brojnim natjecanjima najvišega ranga (Svjetske igre 1993. u Den Haagu, 2005. u Duisburgu i 2009. u Khaosungu, SP FIELD 1994. u Vertyju i 2002. u Camberri, EP FIELD seniori 1997. u Ardesiju i 2001. u Železnoj rudi te juniori 1999. u Lillehallu, metno EP 2000. u Antaliyi, juniorski EP 2001. u Poreču, MI 2005. u Almeriji te brojna druga prvenstva). Sudjelovao je na više FITA kongresa za suce te na brojnim seminarima. Na međ. natjecanjima održanima u Hrvatskoj bio je u najužem organizacijskom vodstvu kao predsjednik ili direktor (Europski juniorski kup 2000. u Poreču, EP za juniore 2001. u Poreču, 19. SP za seniore i 4. SP za juniore FIELD 2004. u Plitvičkim jezerima, 1. Svjetski kup 2006. u Poreču, 17. EP za seniore i 5. EP za juniore FIELD 2007. u Bjelovaru itd.). Na Olimpijskim igrama 2008. u Pekingu bio je predsjednik žirija za streljarstvo što je bila još samo jedna potvrda njegove velike međ. reputacije u tom sportu. Godine 2009. u Ulsanu promoviran je u emeritus FITA suca. Iste godine bio je tehnički delegat FITA-e na Univerzijadi u Beogradu. Vodio je kao kapetan streljarsku reprezentaciju Hrvatske na više značajnih međ. prvenstava u zemlji i inozemstvu.

Uz sve navedeno, u pola stoljeća aktivnog djelovanja u streljarstvu sudjelovao je i u raznim drugim poslovima. Pripremao je materijale za predavanja kao i pitanja za seminare i tečajeve za suce i voditelje. Pisao je za streljarske časopise i

Mauser (drugi s desna) na Olimpijskim igrama 2008. u Pekingu.
Mauser (drugi z desne) na olimpijskih igrah leta 2008 v Pekingu.

začel nastopati na tekmovanjih. Velika prelomnica na njegovi športni poti je bil vpis v Prvi lokostrelski klub *Zagreb* leta 1960. Klub je leta 1955 ustanovil pionir lokostrelstva na Hrvaškem in v Jugoslaviji ter svetovni strelski rekorder Nikola Škorić.

V streljanju z lokom in puščico, torej v lokostrelstvu na prostem, je Alojz hitro napredoval. Že leta 1961 je v Krakovu prvič kot mladinec nastopil za državno reprezentanco. Mladinski prvak Jugoslavije v tarčnem lokostrelstvu v disciplini FITA-krog (1440 krog) je postal leta 1963 v Zagrebu. Uspešen je bil tudi v članski konkurenci. Trikrat je osvojil posamični državni naslov v dvojnem FITA-krogu (dva zaporedna FITA-kroga), in sicer leta 1970 v Zagrebu ter leta 1972 in leta 1973 v Mošćeniški Dragi. Kot član *Zagreba* je petkrat zapored, med letoma 1969 in 1973, osvojil ekipni naslov prvaka Jugoslavije. V tej zlati klubski generaciji so poleg njega nastopali še lokostrelci: Nikola Škorić, Željko Antončić, Darko Topol, Đorđe Nemanić in Marin Dundić. Uspešen je bil tudi v dvoranskem lokostrelstvu na državni ravni. Bil je večkratni prvak Hrvaške in Zagreba na prostem in v dvorani. Postavil je tudi deset državnih rekordov v različnih disciplinah (tarča na 45 in 55 metrov, FITA-krog na 50 in 60 metrov, dvojna FITA). Nastopal je na več svetovnih in evropskih prvenstvih, vendar ni dosegel vidnejših rezultatov, saj je ta šport v Jugoslaviji v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja zaradi majhnega denarnega vložka zaostajal za vodilnimi lokostrelskimi reprezentancami.

Med tekmovalno kariero se je začel ukvarjati tudi z organizacijskim delom in sojenjem. Leta 1974 je bil tajnik Zagrebške lokostrelske zveze (ZSS). Sodeloval je v pripravljalnih odborih četrtega svetovnega in tretjega evropskega prvenstva v poljskem lokostrelstvu ter četrtega evropskega prvenstva v FITA-lokostrelstvu na prostem, ki so potekali v Zagrebu od 23. do 28. avgusta. Leta 1977 je postal predsednik ZSS. Na sredozemskih igrah leta 1979 v Splitu je bil v vodstvu lokostrelskega tekmovanja, ki je potekalo v Supetru. Od leta 1984 do razpada skupne države leta 1991 je bil predsednik sodniške komisije Lokostrelske zveze Jugoslavije. Med letoma 1986 in 1988 je bil predsednik Lokostrelske zveze Hrvaške. Leta 1988 je bil izvoljen za predsednika Prvega lokostrelskega kluba *Zagreb*. Sodil je na balkanskem prvenstvu leta 1988 na Reki, leto pozneje pa je postal mednarodni lokostrelski sodnik. Sodil je na evropskem in sredozemskem prvenstvu leta 1990 v Barceloni.

Veliko je prispeval k osamosvojitvi Hrvaške lokostrelske zveze in razvoju lokostrelstva na Hrvaškem po razglasitvi neodvisnosti. Med letoma 1997 in 2005 je bil predsednik, med letoma 2005 in 2010 pa izvršni direktor Hrvaške lokostrelske zveze. Kot mednarodni sodnik je sodeloval na številnih tekmovanjih na najvišji ravni (svetovne igre leta 1993 v Haagu, leta 2005 v Duisburgu in leta 2009 v Kaohsiungu; svetovno prvenstvo v poljskem lokostrelstvu leta 1994 v Vertusu in leta 2002 v Canberri; evropsko člansko prvenstvo v poljskem lokostrelstvu leta 1997 v Ardesiu in leta 2001 v Železni Rudi ter mladinsko prvenstvo leta 1999 v Lilleshallu; tarčno evropsko prvenstvo leta 2000 v Antalyi, mladinsko evropsko prvenstvo leta 2001 v Poreču, sredozemske igre leta 2005 v Almerii ter številna druga prvenstva). Sodeloval je na kongresih in seminarjih Svetovne lokostrelske zveze (FITA) za sodnike. Na mednarodnih tekmovanjih na Hrvaškem je bil v najožjem organizacijskem vodstvu kot direktor ali predsednik (evropski mladinski pokal leta 2000 v Poreču, evropsko mladinsko prvenstvo leta 2001 v Poreču, 19. člansko svetovno prvenstvo in četrto mladinsko svetovno prvenstvo v poljskem lokostrelstvu leta 2004 na Plitviških jezerih, prvi svetovni pokal leta 2006 v Poreču, 17. člansko evropsko prvenstvo in peto mladinsko evropsko prvenstvo v poljskem lokostrelstvu leta 2007 v Bjelovarju itd.). Na olimpijskih igrah leta 2008 v Pekingu je bil predsednik žirije za lokostrelstvo, kar je bila le še ena potrditev njegovega velikega mednarodnega ugleda v tem športu. Leta 2009 je bil v Ulsanu imenovan za zaslužnega sodnika FITE. Istega leta je bil FITA- in tehnični delegat na univerzijadi v Beogradu. Bil je tudi na čelu hrvaške lokostrelske reprezentance na več pomembnih mednarodnih prvenstvih doma in po svetu.

V pol stoletja aktivnega delovanja v lokostrelstvu je sodeloval tudi v drugih zadevah. Pripravljal je gradiva za predavanja, izpitna vprašanja za seminarje ter tečaje za sodnike in trenerje. Pisal je za lokostrelske časopise in sodelo-

sudjelovao u njihovoj pripremi, a o tom je sportu pisao i za druge medije. Osmišljavao je i tiskao letke za promociju streličarstva, dizajnirao medalje za domaća i međ. natjecanja, dizajnirao plakete za obljetnice saveza i još mnogo toga. Ostavio je iznimno velik i neizbrisiv trag u povijesti hrvatskog streličarskog sporta kao jedan od najzaslužnijih pojedinaca. Svo njegovo djelovanje temeljilo se na amaterizmu, entuzijazmu i ljubavi prema sportu kojem je posvetio gotovo cijeli život. Zbog toga je zaslužio poštovanje i zahvalnost streličarske zajednice u Zagrebu i Hrvatskoj.

Dobitnik je Plakete povodom 50-godišnjice streličarstva u Hrvatskoj koju mu je 2006. dodijelio HSS. Za iznimne zasluge dodijelila mu je Međunarodna streličarska federacija FITA (od 2011. promijenjenog naziva u World Archery Federation) Srebrnu plaketu 2009. Prije njega su u hrvatskom streličarstvu tako visoko priznanje FITA-e dobili samo danas pokojni pioniri toga sporta Rade Milinković iz Rijeke (Brončana plaketa, 1981.) i Nikola Škorić iz Zagreba (Zlatna plaketa, 1987.).

U privatnom životu bio je u braku s Dubravkom, rođ. Smontara i ima dva sina: Bojana (rođ. 1977.), dipl. ing. strojarstva i Davora (rođ. 1979.), dipl. ing. arhitekture. Alojzova sestra Ankica, udana Špehar (Zagreb, 29. VI. 1947.), diplomirala je na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. U mladosti se također uspješno bavila streličarstvom kao članica PSK *Zagreba*. Bila je višestruka prvakinja države u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji u disciplini Double FITA te reprezentativka Jugoslavije na EP-u.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Alojza Mausera - Alojzija iz Ivaneca Bistranskog kod Zaprešića.

Lit.: *Enciklopedija fizičke kulture 2 P-Ž*, Zagreb, 1977.; "30 godina Hrvatskog streličarskog saveza", *Strijela br. 3*, Zagreb, prosinac 2002.; E. Hemar, "Alojzije Mauser - život posvećen streličarstvu", *Novi odmev br. 66*, Zagreb, lipanj 2018.

NADA KOVAČ - OMERZEL (Zagreb, 18. X. 1946.)

Rođena je u slovenskoj obitelji oca Franje rodom iz sela Buče u Općini Kozje kod Podčetrčka i majke Miroslave, rođ. Vokal, iz Ljubljane. Roditelji su se upoznali u Ljubljani i doselili se u Zagreb 1924. kao mladi braćni par. Otac je radio kao stolar u Hrvatskom narodnom kazalištu a majka je bila švelja i kasnije domaćica. Obitelj Kovač imala je čak dvanaestero djece. U biografiji Nadina brata Marjana Kovača navedena su imena sve djece i koji su se od njih bavili sportom.

Nada je bila predzadnje dijete u brojnoj obitelji pa je odrastala uz stariju braću i sestre. U rodnom gradu završila je Srednju upravnu školu i diplomirala na Pedagoškoj akademiji sa zvanjem nastavnice tjelesnog odgoja. Nije radila u struci a radni vijek je provela u pravnoj službi gradskog poduzeća Vlado Četković i kao službenica u trgovačkom poduzeću Kerametal do odlaska u mirovinu.

Ljubav prema sportu naslijedila je u obitelji, jer su njezina starija braća bili uspješni sportaši. Rukomet je počela igrati u 6. razredu Osnovne škole "Bratstvo jedinstvo" na Trešnjevci. Pod vodstvom nastavnika tjelesnog odgoja Bartola Rodina, bivšeg državnog reprezentativca, osvojila je s ekipom škole Prvenstvo Zagreba. Nakon odlaska Rodina došao je u školu kao nastavnik tjelesnog odgoja također poznati rukometaš Rudolf - Rudi Carek. Nada je s nepunih 15 godina postala u siječnju 1961. članica Rukometnog kluba *Trešnjevka*, zajedno sa školskom kolegicom Verom Tomasović. Prema tadašnjim pravilima nije mogla prije 15. godine igrati za klub. Upravo te godine *Trešnjevka* je prvi put sudjelovala u Saveznoj rukometnoj ligi Jugoslavije kao drugi zagrebački klub uz višestruke državne prvakinje *Lokomotivu*. Ekipu *Trešnjevke* vodio je kao trener Vinko Tomljanović (1930. – 2015.) tada mladi i perspektivni stručnjak, a kasnije legenda hrvatskog rukometa. U premijernoj prvoligaškoj sezoni klub je zauzeo vrlo dobro peto mjesto od deset klubova, ali je već sljedeće godine ispao iz Lige.

Nada Kovač kao kapetanka RK *Trešnjevke* prima od Pere Stanišića, urednika lista *Mladost*, pehar za osvajanje Kupa Jugoslavije 1969. u Kumrovcu.
Nada Kovač kot kapetanka RK *Trešnjevka* po osvojitvi pokala Jugoslavije leta 1969. Odličje ji je v Kumrovcu izročil urednik časopisa *Mladosti* Pero Stanišića.

val pri njihovi pripravi, o tem športu je pisal tudi za druge časopise. Sam je izdelal letake za predstavitev lokostrelstva, oblikoval medalje za domača in mednarodna tekmovanja, oblikoval plakete za obletnice zveze in še marsikaj. Pustil je izjemno veliko in neizbrisno sled v zgodovini hrvaškega lokostrelskega športa, v katerem je bil eden od najzaslužnejših posameznikov. Njegovo delovanje je temeljilo na ljubiteljstvu, vnemi in ljubezni do športa, ki mu je posvetil skoraj vse življenje. Zato si je prislužil spoštovanje in hvaležnost lokostrelske skupnosti v Zagrebu in na Hrvaškem.

Je dobitnik plakete ob 50-letnici lokostrelstva na Hrvaškem, ki mu jo je leta 2006 podelil HSS. Za izjemne zasluge mu je Mednarodna lokostrelska zveza FITA (od leta 2011 se imenuje Svetovna lokostrelska zveza WAF) leta 2009 podelila srebrno plaketo. Pred njim sta v hrvaškem lokostrelstvu tako visoko priznanje FITE prejela le pokojna pionirja tega športa Rade Milinković z Reke (bronasta plaketa, 1981) in Nikola Škorić iz Zagreba (zlata plaketa, 1987).

V zasebnem življenju je imel v zakonu z Dubravko, roj. Smontara, dva sinova: Bojana (roj. 1977), dipl. inž. strojništva, in Davorja (roj. 1979), dipl. inž. arhitekture. Alojzova sestra Ankica, poročena Špehar (Zagreb, 29. 6. 1947), je diplomirala na Ekonomski fakulteti v Zagrebu. V mladosti se je prav tako uspešno ukvarjala z lokostrelstvom kot članica PSK *Zagreb*. Bila je večkratna državna prvakinja v posamični in ekipni konkurenci v disciplini dvojni FITA-krog ter jugoslovanska reprezentantka na evropskih prvenstvih.

Vir: Osebna izjava in arhiv Alojzija Mauserja - Alojza iz Ivanca Bistranskega pri Zaprešiču.

Lit.: *Enciklopedija fizičke kulture 2 P-Ž*, Zagreb, 1977; 30 godina Hrvatskog strelčarskog saveza, *Strijela* št. 3, Zagreb, december 2002; E. Hemar, Slovenci u hrvatskom sportu, Alojzije Mauser - život posvećen strelčarstvu, *Novi odmev* št. 66, Zagreb, junij 2018.

NADA KOVAČ - OMERZEL (Zagreb, 18. 10. 1946)

Rojena je bila v slovenski družini očetu Franju, po rodu iz vasi Buče v občini Kozje blizu Podčetrтка, in materi Miroslavi, roj. Vokal, iz Ljubljane. Starši so se spoznali v Ljubljani in se kot mladoporočenci leta 1924 preselili v Zagreb. Oče je dobil delo kot mizar v Hrvaškem narodnem gledališču. Mati je bila šivilja in pozneje gospodinja. V družini Kovač je bilo kar dvanajst otrok. V življenjepisu Nadinega brata Marjana Kovača v tej knjigi so imena vseh otrok in podatki o športih, s katerimi so se ukvarjali.

Na utakmici protiv *Podravke*; Nada Kovač (druga s desna) puca u protivnički gol.
Na tekmi proti *Podravki*; Nada Kovač (druga z desne) strelja v nasprotnikov gol.

Nada je kot predzadnji otrok v veliki družini odraščala ob starejših bratih in sestrah. V rojstnem mestu je končala srednjo upravno šolo, diplomirala na pedagoški akademiji in postala učiteljica telesne vzgoje. Tega poklica ni nikoli opravljala. Najprej je delala v pravni službi mestnega podjetja Vlado Četković, nato pa vse do upokojitve kot pisarniška delavka v trgovskem podjetju Kerametal.

Ljubezen do športa je vsrkala v družini, saj so bili njeni starejši bratje uspešni športniki. Rokomet je začela igrati v 6. razredu OŠ Bratstva in enotnosti na Trešnjevki. Pod vodstvom učitelja telesne vzgoje Bartola Rodina, nekdanjega državnega repre-

Brzo se Nada razvila u vrlo dobru rukometašicu, a igrala je na poziciji desnog krila i lijeve vanjske igračice. Prvu službenu utakmicu za *Trešnjevku* odigrala je 1961. protiv *Slavonke* u Novoj Gradiški. S klubom je 1964. osvojila Prvenstvo Hrvatske na republičkom turniru u Zagrebu i plasirala se u Saveznu ligu Jugoslavije. U godinama koje su slijedile bila je nezamjenjivi dio prvoligaške ekipe. Najveći uspjeh ostvarila je 25. svibnja 1969. u Kumrovcu kada je kao kapetanica *Trešnjevke* osvojila Kup Jugoslavije, pobijedivši u finalu ORK *Beograd* (10:8). Dva postignuta zgođitka u tom finalu bila su joj najdraža u karijeri. U Saveznoj ligi osvojila je s *Trešnjevkom* četvrto mjesto u sezonama 1964./65. i 1967./68. u tada vrlo jakoj konkurenciji klubova kao što su bili: *Lokomotiva* (Zagreb), *Spartak* (Subotica), *Podravka* (Koprivnica), ORK *Beograd*, *Grafičar* (Osijek) i *Radnički* (Beograd). Uz nju su tih godina najbolje igračice u zelenim dresovima bile reprezentativke Ljiljana Šunjić, Branka Brčić i Zora Uzelac, a izniman je doprinos svim uspjesima kluba dao i dugogodišnji trener Vinko Tomljanović. U toj generaciji koja je osvojila državni kup i nastupala u Saveznoj ligi igrala je za prvu ekipu i Nadina nećakinja Marijana Kunst (kći njezine najstarije sestre Hedvige).

Nada je s nepunih 18 godina već bila pozvana na pripreme seniorske reprezentacije Jugoslavije. U studenom 1964. za reprezentaciju je odigrala četiri utakmice na Kupu Karpata u Rumunjskoj. Zbog jake konkurencije nije poslije više dobila priliku. Za juniorke Jugoslavije odigrala je 6 utakmica na Kupu prijateljstva u Subotici. S juniorskom reprezentacijom Hrvatske nastupala je na republičkom turniru Bratstvo i jedinstvo te osvojila 1. mjesto 1962. u Mariboru i 2. mjesto 1963. u Derventi. Aktivnu sportsku karijeru završila je zbog obiteljskih razloga u 26. godini, na kraju sezone 1971./1972. Bila je jedina igračica koja je od osnivanja *Trešnjevke* 1956. nastupala punih deset godina za prvu ekipu, bez pauze i ozljede. Ukupno je odigrala više od 450 utakmica za svoj klub. Za deset godina igranja u zelenom dresu dobila je 1971. prigodni poklon od Rukometnog saveza Zagreba. Uspješno se natjecala i kao veteranka, sa suprugovim prezimenom Omerzel. S *Trešnjevkom* je od 1979. do 1983. osvojila čak pet puta uzastopno Kup veteranki Jugoslavije, koji se tradicionalno održavao u Umagu.

Njezin suprug Branko Omerzel (Zagreb, 12. VIII. 1946.), također je rođen u slovenskoj obitelji s područja Općine Brežice. Otac Franjo bio je rodom iz sela Pečice i majka Marija, rođ. Rožman, iz sela Zgornja Pohanca. Brankovi roditelji su se upoznali u Zagrebu. Otac je radio u poduzeću „Sirovina“, a majka u knjigovežnici novinsko-izdavačkog poduzeća "Ognjen Prica".

Ekipe *Trešnjevke* u Zagrebu nakon osvajanja Kupa Jugoslavije 1969. S lijeva stoje: trener V. Tomljanović, A. Tišljarić, M. Kunst, V. Mandarić, Lj. Šunjić, S. Mlinarić, V. Oreški i tehnički direktor B. Omerzel. Čuče: B. Brčić, Z. Uzelac, N. Kovač, A. Brdovčak i J. Mužinić.

Ekipe *Trešnjevke* u Zagrebu po osvojitvi pokala Jugoslavije leta 1969. Z leve stojijo: trener V. Tomljanović, A. Tišljarić, M. Kunst, V. Mandarić, L. Šunjić, S. Mlinarić, V. Oreški in tehnični direktor B. Omerzel. Čepijo: B. Brčić, Z. Uzelac, N. Kovač, A. Brdovčak in J. Mužinić.

Veteranke *Trešnjevke* na Kupu veterana u Umagu. S lijeva stoje: V. Smolčić, A. Tišljar, S. Obućina, M. Kunst, N. Omerzel i Z. Ištvanović. Čuče: M. Elez, A. Majetić, N. Fereža i S. Car.
 Veteranke *Trešnjevke* na pokalu veteranov v Umagu. Z leve stojijo: V. Smolčić, A. Tišljar, S. Obućina, M. Kunst, N. Omerzel in Z. Ištvanović. Čepijo: M. Elez, A. Majetić, N. Fereža in S. Car.

zentanta, je s šolsko ekipo osvojila prvenstvo Zagreba. Po odhodu Rodina je za učitelja telesne vzgoje prišel prav tako znani rokometiš Rudolf Carek - Rudi. Januarja 1961, ko še ni imela 15 let, je Nada postala članica Rokometnega kluba *Trešnjevka*, skupaj s sošolko Vero Tomasović. Po takratnih pravilih je morala počakati, da je dopolnila 15 let, da bi lahko igrala za klub. Leta 1961 je *Trešnjevka* prvič sodelovala v zvezni rokometni ligi Jugoslavije, kot drugi zagrebški klub, ob večkratni državni prvakinji *Lokomotivi*. Ekipo *Trešnjevke* je kot trener vodil Vinko Tomljanović (1930–2015), takrat mlad in perspektiven strokovnjak, pozneje pa legenda hrvaškega rokometarja. V prvi sezoni je

klub zasedel zelo dobro peto mesto med desetimi klubi, vendar je že naslednje leto izpadel iz lige.

Nada se je hitro razvila v zelo dobro rokometiško. Igrala je na položaju desnega krila in leve zunanje igralke. Prvo uradno tekmo za *Trešnjevko* je odigrala leta 1961 proti *Slavonki* v Novi Gradiški. S klubom je leta 1964 osvojila prvenstvo Hrvaške na republiškem turnirju v Zagrebu in se uvrstila v zvezno ligo Jugoslavije. V naslednjih letih je bila nenadomestljiva članica prvoligaške ekipe. Največji uspeh je dosegla 25. maja 1969 v Kumrovcu, ko je kot kapetanka *Trešnjevke* osvojila pokal Jugoslavije, z zmago v finalu nad Mladinskim rokometnim klubom *Beograd* (10 : 8). Zadetka v tem finalu sta ji bila najljubša v karieri. V zvezni ligi je s *Trešnjevko* osvojila četrto mesto v sezonah 1964/65 in 1967/68 v takrat zelo močni konkurenci klubov, kot so bili: *Lokomotiva* (Zagreb), *Spartak* (Subotica), *Podravka* (Koprivnica), Mladinski rokometni klub *Beograd*, *Grafičar* (Osijek) in *Radnički* (Beograd). Poleg nje so bile v teh letih najboljše igralke v zelenih dresih reprezentantke Ljiljana Šonjić, Branka Brčić in Zora Uzelac. K njihovim uspehom je zelo veliko prispeval tudi dolgoletni trener Vinko Tomljanović. V tej generaciji, ki je osvojila državni pokal in nastopala v zvezni ligi, je za prvo ekipo igrala tudi Nadina nečakinja Marijana Kunst (hči njene najstarejše sestre Hedvige).

Nada je bila z nedopolnjenimi 18 leti že povabljena na priprave jugoslovanske članske reprezentance. Novembra 1964 je za reprezentanco odigrala štiri tekme za pokal Karpatov v Romuniji. Zaradi močne konkurence pozneje ni več dobila takšne prilike. Z jugoslovanskimi mladinkami je odigrala šest tekem na pokalu prijateljstva v Subotici. S hrvaško mladinsko reprezentanco je nastopala na republiškem turnirju bratstva in enotnosti ter osvojila prvo mesto leta 1962 v Mariboru in drugo leta 1963 v Derventi. Aktivno športno kariero je končala zaradi družinskih razlogov v 26. letu starosti ob koncu sezone 1971/1972. Bila je edina igralka, ki je od ustanovitve *Trešnjevke* leta 1956 nastopala polnih deset let za prvo postavo, brez predaha in poškodbe. Skupaj je za svoj klub odigrala več kot 450 tekem. Za deset let igranja v zelenem dresu je leta 1971 prejela nagrado Rokometne zveze Zagreba. Uspešno je tekmovala tudi kot veteranka s soprogovim priimkom Omerzel. S *Trešnjevko* je med letoma 1979 in 1983 kar petkrat zapored osvojila pokal veterank Jugoslavije, ki je tradicionalno potekal v Umagu.

Njen soprog Branko Omerzel (Zagreb, 12. 8. 1946) je bil prav tako rojen v slovenski družini. Starši so bili po rodu z Brežiškega: oče Franjo je bil iz vasi Pečice, mati Marija, roj. Rožman, pa iz vasi Zgornja Pohanca. Spoznala sta se v Zagrebu. Oče je delal v podjetju Sirovina, mati v knjigovoznici časopisno-založniškega podjetja Ognjen Prica.

Branko je u Zagrebu završio VIII. gimnaziju i diplomirao na Ekonomskom fakultetu. Radio je u odjelu grafičke komercijale tvrtke „Porodica i domaćinstvo“, a potom je bio voditelj predstavništva poduzeća "Nikola Mašanović" iz Dubrovnika te voditelj prodaje u zagrebačkoj Cementari i zatim koordinator prodaje za cijelu državu u trgovačkom poduzeću Kerametal, do prijevremene mirovine.

Sportom se počeo baviti kao junior u Nogometnom klubu *Trešnjevka*, ali je zbog upale bubrega morao prekinuti karijeru. U gimnaziji mu je profesor tjelesnog odgoja V. Tomljanović povjerio vođenje školskog sporta. Član Rukometnog kluba *Trešnjevka* postao je 1964. te je u klubu bio tajnik i tehnički referent do 1971. Potom je od 1972. do 1975. obnašao dužnost tehničkog tajnika Rukometnog saveza Zagreba, a nekoliko je mjeseci bio i tajnik Rukometnog saveza Hrvatske. U *Trešnjevci* je dugi niz godina bio voditelj veteranske sekcije koja je postigla velike uspjehe na Kupu veterana Jugoslavije u Umagu. Od 1989. aktivno se bavi planinarstvom. Do 2000. bio je tajnik Planinarskog društva *Risnjak* a od tada do danas član je Hrvatskog planinarskog društva *Kapela* iz Zagreba. U Hrvatskoj stranci umirovljenika tri je godine bio tajnik, a već je godinama voditelj financijskog poslovanja te stranke. Njegov bratić po majci, Stane Rožman, predsjednik je uprave Nuklearne elektrane Krško.

Nada i Branko Omerzel više od 25 godina zajedno su aktivni u planinarstvu. Između ostaloga tri puta su se uspješno popeli na najviši slovenski vrh Triglav. Imaju dva sina, Tomislava i Mladena.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Nade i Branka Omerzela iz Zagreba.

Lit.: A. Kuh, "10 godina vjernosti", *Sportske novosti*, Zagreb, 1971.; *Revija Rukomet br. 4*, Varaždin, veljača 1983.; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.

KATARINA KONJUG - Katica (Zagreb, 5. XI. 1946.)

Njezin otac Franjo Markan bio je rodom iz Kotoribe, a majka Marija, rođ. Pirc, iz Dobrave kod Trebnja. Odrasla je u brojnoj obitelji uz četiri sestre i jednog brata. Dvije njezine starije sestre Marija i Štefica, bile su uspješne sportašice u Zagrebu. Sestre Zdenka i Jela te brat Franjo - Darko žive u Švedskoj. Katarina je u Zagrebu završila daktilografski i tokarski tečaj. Bila je zaposlena u zagrebačkim tvornicama Prvomajska i Kraš do odlaska u mirovinu.

Kuglanjem se počela baviti 1971. uz starije sestre Mariju Čulumović i Šteficu Krištof u Kuglačkom klubu *Tekstilac* iz Zagreba (od 1993. pod nazivom *Endi-Tekstilac*). Kada je došla u klub trebalo joj je nekoliko godina da se ustalji u prvom sastavu, jer je konkurencija bila iznimna uz pet tadašnjih i bivših reprezentativki Jugoslavije: Agatom Dudović, Nadom Kodrnjom, Slavicom Miković, Ljerkom Prezelj i Šteficom Krištof. Kao pouzdana klupska kuglačica Katica je igrala trideset godina za ekipu *Tekstilca* i potom za Kuglački klub *Sunce* od 2002. do 2005. Cijelu igračku karijeru nastupala je sa suprugovim prezimenom Konjug.

Najveće sportske rezultate ostvarila je u ekipnoj konkurenciji. Kao članica prve postave kluba sudjelovala je u osvajanju drugog mjesta: u Kupu europskih prvakinja 1984. u Mannheimu i drugog mjesta u Dunavskom kupu 1988. u Crikvenici. U Mannheimu je s 823 čunja u dva nastupa po 100 hitaca bila treća igračica po učinku i pridonijela je velikom uspjehu. Na Prvenstvu Jugoslavije osvojila je s ekipom *Tekstilca*: prvo mjesto 1984. u Puli, drugo mjesto 1975. u Doboju i Koprivnici te treće mjesto 1983. u Novom Sadu. Nakon formiranja Savezne kuglačke lige

KK *Tekstilac* 1988. u Crikvenici na Dunavskom kupu. S lijeva stoje u drugom redu: N. Selimović, predsjednik J. Držec, član uprave B. Kunst i B. Juras. U prvom redu: S. Miković, Š. Krištof, M. Čulumović, A. Štefančić i K. Konjug. Čuče: B. Blasoni i I. Tomljanović.

KK *Tekstilac* leta 1988 v Crikvenici na donavskom pokalu. Z leve stojijo v drugi vrsti: N. Selimović, predsednik J. Držec, član uprave B. Kunst in B. Juras. V prvi vrsti: S. Miković, Š. Krištof, M. Čulumović, A. Štefančić in K. Konjug. Čepijo: B. Blasoni in I. Tomljanović.

Branko je v Zagrebu končal VIII. gimnazijo in diplomiral na ekonomski fakulteti. Najprej se je zaposlil v grafičnem podjetju Porodica i domačinstvo, nato je bil vodja zagrebškega predstavništva podjetja Nikola Mašanović iz Dubrovnika in vodja prodaje v zagrebški Cementari, nazadnje pa je delal kot koordinator prodaje za vso državo v trgovskem podjetju Kerametal, kjer je ostal vse do predčasne upokojitve.

S športom se je začel ukvarjati kot mladinec v Nogometnem klubu *Trešnjevka*, vendar je moral zaradi vnetja ledvic prekiniti kariero. V gimnaziji mu je profesor telesne vzgoje V. Tomljanović zaupal vodenje šolskega športnega društva. V Rokometnem klubu *Trešnjevka* je bil med letoma 1964 in 1971 tajnik in tehnični referent. Med letoma 1972 in 1975 je opravljal funkcijo tehničnega sekretarja Rokometne zveze Zagreba, nekaj mesecev pa je bil tudi tajnik Rokometne zveze Hrvaške. V *Trešnjevki* je bil dolga leta vodja veteranske sekcije, ki je dosegla velike uspehe na pokalu veteranov Jugoslavije v Umagu. Od leta 1989 se aktivno ukvarja s planinstvom. Do leta 2000 je bil tajnik Planinskega društva *Risnjak*, od takrat pa je član Hrvaškega planinskega društva *Kapela* iz Zagreba. V Hrvaški stranki upokojencev je bil tri leta tajnik, več let pa je skrbel za finančno poslovanje te stranke. Njegov bratranec po materi Stane Rožman je predsednik uprave Jedske elektrarne Krško.

Nada in Branko Omerzel sta več kot 25 let skupaj dejavna v planinstvu. Med drugim sta se trikrat povzpela na najvišji slovenski vrh Triglav. Imata sinova Tomislava in Mladena.

Vir: Osebna izjava in arhiv Nade in Branka Omerzela iz Zagreba.

Lit.: A. Kuh, 10 godina vjernosti, *Sportske novosti*, Zagreb, 1971; *Revija Rukomet* št. 4, Varaždin, februar 1983; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.

KATARINA KONJUG - Katica **(Zagreb, 5. 11. 1946)**

Njen oče Franjo Markan je bil po rodu iz Kotoribe, mati Marija, roj. Pirc, pa iz Dobrave pri Trebnjem. Odraščala je v veliki družini s štirimi sestrami in bratom. Starejši sestra Marija in Štefica sta bili uspešni športnici v Zagrebu. Sestri Zdenka in Jela ter brat Franjo - Darko živijo na Švedskem. Katarina je v Zagrebu končala strojepisni in strugarski tečaj. Zaposlena je bila v zagrebških tovarnah Prvomajska in Kraš, kjer je delala vse do upokojitve.

S kegljanjem se je začela ukvarjati leta 1971 ob starejših sestrah Mariji Čulumović in Štefici Krištof v Kegljaškem klubu *Tekstilac* iz Zagreba (od leta 1993 se je imenoval *Endi-Tekstilac*). Potrebovala je več let, da se je prebila v prvo postavu, saj je bila konkurenca izjemna. V klubu je takrat igralo pet jugoslovanskih reprezentantk: Agata Dudović, Nada Kodrnja, Slavica Miković, Ljerka Prezelj in Štefica Krištof. Po tridesetih letih igranja za ekipo *Tekstilca* je Katica med letoma 2002 in 2005 nastopala za Kegljaški klub *Sunce*. Vso igralsko kariero je nastopala s soprogovim priimkom Konjug.

Najboljše športne rezultate je dosegla v ekipni konkurenci. Bila je članica prve klubske postave ob osvojitvi drugega mesta v pokalu evropskih prvakinj leta 1984 v Mannheimu in drugega mesta v donavskem pokalu leta 1988 v Crikvenici. V Mannheimu je bila z 823 podrtimi keglji na 2 x 100 lučajev tretja najučinkovitejša igralka in tako pomembno prispevala k velikemu uspehu. Na prvenstvu Jugoslavije je z ekipo *Tekstilca* osvojila prvo mesto leta 1984 v Pulju, drugo leta 1975 v Doboju in Koprivnici ter tretje leta 1983 v Novem Sadu. Po ustanovitvi zvezne kegljaške lige je s klubom osvojila tretje

Katarina Konjug.

s klubom je osvajala treća mjesta u sezonama: 1987./88. i 1989./90. Uz to je s Tekstilkama bila ekipna prvakinja Hrvatske 1977. u Delnicama i 1978. u Rijeci te pobjednica Hrvatske kuglačke lige – Centar 1984./85. i 1985./86. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske nastupala je još desetak godina u 1. hrvatskoj kuglačkoj ligi.

U parovima je na Prvenstvu Zagreba bila druga s Milevom Dukić 1981. i treća s Ivankom Tomljanović 1982. U pojedinačnoj konkurenciji bila je druga na Prvenstvu Regije Centar 2001. u Zagrebu. Na Veteranskom prvenstvu Hrvatske osvojila je prvo mjesto 2004. u Osijeku te treća mjesta 1999. u Zagrebu i 2001. u Koprivnici. Nastupala je više puta za gradsku reprezentaciju Zagreba.

Njezin suprug Ivan Konjug, rodom iz Moslavine, bio je dugododišnji igrač i kapetan Kuglačkog kluba *Sloga* iz Zagreba, koji je nastupao pod pokroviteljstvom Tvornice Janko Gredelj čiji je bio zaposlenik. Bračni par Konjug ima tri sina: Dejana i blizance Darka i Darija. Žive pokraj Zagreba.

Izv.: Osobna izjava Katarine Konjug iz Donjeg Prnjaroveca.

Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976.; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990. (brošura)*, Zagreb, 1990.; P. Arambašić, *Prvi čunj*, Sombor, 2011.; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

KORDULA PRISTOVNIK - HRUBESCH (Zagreb, 22. X. 1948.)

Kordula Pristovnik - Hrubesch

Rođena je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Njezin otac Raimund Pristovnik bio je rodom iz Dravograda, a njegovi preci su podrijetlom iz austrijske Koruške. Selo Pristovnik nalazi se u središnjem dijelu Karavanki kod austrijsko-slovenske granice. Majka Jela, rođ. Ožegović, bila je rodom iz Drniša. Otac je došao u Zagreb 1928. i stanovao u Tkalčićevoj ulici. Nakon deset godina postao je punopravni građanin Zagreba, jer je 1938. stekao zavičajnost/ članstvo Općine Grada Zagreba. Majka se u Zagreb doselila 1939. i stanovala je na Trgu bana Josipa Jelačića. Upoznali su se u Zagrebu i zasnovali obitelj, a 1943. preselili se u Mrežničku ulicu (na Martinovki - Trnje). U braku im se rodilo petero djece: Vladimir (1943. – 1946.), Rajmund (1946. – 2014.), Kordula (1948.), Rudolf (1950.) i Majda (1955.). Otac je nakon uspostave NDH upisan u knjigu državljana i dobio je domovnicu. Za vrijeme rata mobiliziran je u Hrvatsko domobranstvo. Nakon rata, nezadovoljan standardom i životom svoje obitelji u novoj Jugoslaviji otišao je 1960. u SR Njemačku gdje je dobio državljanstvo i ostao do kraja života.

Kordula, zvana Goga, završila je osnovnu školu u Koturaškoj ulici i IV. gimnaziju na Rooseveltovu trgu. Za vrijeme školovanja nastupala je na natjecanjima SIOSŠ-a (Sportske igre osnovnih i srednjih škola) u sportskoj gimnastici, rukometu, stolnom tenisu i atletici. S nepunih 16 godina postala je članica Rukometnog kluba *Lokomotiva* iz Zagreba. U klub ju je pozvao legendarni trener Božidar Henigman - Heni, vidjevši kako dobro igra lijevom rukom. Odmah je odlučio da Kordula počne trenirati sa seniorskom ekipom i igrati na prijateljskim susretima. Tih je godina *Lokomotiva* bila najtrofejniji rukometni klub u državi te je san mnogih rukometašica bio da postanu dio te ekipe.

U dresu *Lokomotive* igrala je pet godina od 1964. do 1969. na poziciji lijevog krila. Nastupala je u najuspješnijoj generaciji u povijesti kluba, koju su predvodili treneri Božidar Henigman do 1966. i potom Krešo Pavlin. U to vrijeme bilo je izuzetno teško probiti se u prvi sastav, jer je konkurencija za svaku poziciju bila iznimna. U klubu su igrale čak tri rukometašice koje su u razdoblju od 15 godina proglašavane najboljima na svijetu: Nada Vučković, Zlata Rebernjak i Mara Torti. Uz njih su igrale još i stalne ili povremene reprezentativke Jugoslavije:

mesto v sezonah 1987/88 in 1989/90. S tekstilkami je bila ekipna prvakinja Hrvaške leta 1977 v Delnicah in leta 1978 na Reki ter zmagovalka hrvaške kegljaške lige center med sezonama 1984/85 in 1985/86. Po osamosvojitvi Hrvaške je deset let nastopala v prvi hrvaški kegljaški ligi.

V dvojicah je bila na prvenstvu Zagreba druga z Milevo Dukić leta 1981 in tretja z Ivanko Tomljanović leta 1982. V posamični konkurenci je bila druga na prvenstvu območja Center leta 2001 v Zagrebu. Na veteranskem prvenstvu Hrvaške je osvojila prvo mesto leta 2004 v Osijeku ter tretje mesto leta 1999 v Zagrebu in leta 2001 v Koprivnici. Večkrat je nastopala za mestno reprezentanco Zagreba.

Njen soprog Ivan Konjug je po rodu iz Moslavine. Bil je dolgoletni igravec in kapetan Kegljjaškega kluba *Sloga* iz Zagreba, ki je nastopal pod pokroviteljstvom Tovarne Janka Gredlja, kjer je bil zaposlen. Zakonca Konjug imata tri sinove, Dejana ter dvojčka Darka in Darija. Živijo blizu Zagreba.

Vir: Osebna izjava Katarine Konjug iz Donjega Prnjarovca.

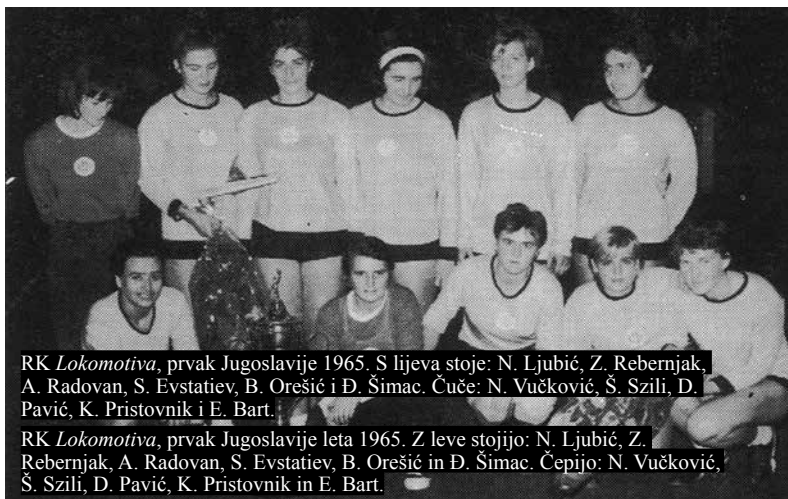
Lit.: *SD Tekstilac Zagreb*, Zagreb, 1976; *Kuglački klub Tekstilac 1950. – 1990.* (brošura), Zagreb, 1990; P. Arambašić, *Prvi čunj*, Sombor, 2011; E. Hemar, *Zlatna knjiga zagrebačkoga kuglanja*, Zagreb, 2016.

KORDULA PRISTOVNIK - HRUBESCH (Zagreb, 22. 10. 1948)

Rojena je bila v slovensko-hrvaški družini. Njen oče Raimund Pristovnik je bil po rodu iz Dravograda, njegovi predniki pa iz avstrijske Koroške. Vas Pristovnik leži v osrednjem delu Karavank, blizu avstrijsko-slovenske meje. Mati Jela, roj. Ožegović, je bila po rodu iz Drniša. Oče je prišel v Zagreb leta 1928. Stanoval je v Tkalčičevi ulici. Po desetih letih življenja v Zagrebu, leta 1938, so mu podelili tako imenovano domovinsko pripadnost, s čimer je postal polnopravni Zagrebčan. Mati se je v Zagreb preselila leta 1939. Stanovala je na Trgu bana Josipa Jelačića. Starši so se v Zagrebu spoznali, poročili in si ustvarili družino. Leta 1943 so se preselili v Mrežniško ulico (na Martinovki v Trnju). Rodilo se jim je pet otrok: Vladimir (1943–1946), Rajmund (1946–2014), Kordula (1948), Rudolf (1950) in Majda (1955). Po ustanovitvi NDH so očeta vpisali v državljansko knjigo in mu izdali domovnico. Med vojno je bil mobiliziran v Hrvaško domobranstvo. Nezadovoljen s standardom in življenjem svoje družine v novi Jugoslaviji je leta 1960 odšel v ZR Nemčijo, kjer je dobil državljanstvo in ostal do konca življenja.

Kordulo so klicali Goga. Končala je osnovno šolo v Koturaški ulici in IV. gimnazijo na Rooseveltovem trgu. Kot učenka in dijakinja je na športnih igrah osnovnih in srednjih šol (na tako imenovanih tekmovanjih SIOSŠ) nastopala v gimnastiki, rokometu, namiznem tenisu in atletiki. Ko še ni dopolnila 16 let, je postala članica Rokometnega kluba *Lokomotiva* iz Zagreba. Legendarni trener Božidar Henigman - Heni jo je povabil potem, ko je na tekmah opazil njeno dobro igro z levo roko. Takoj se je odločil, da bo Kordula trenirala s člansko ekipo in z njo tekmovala na prijateljskih srečanjih. *Lokomotiva* je bila v tistih letih najbolj odlikovan rokometni klub v državi. Vsaka rokometnašica je sanjala, da bi postala del te ekipe.

V dresu *Lokomotive* je igrala pet let, med letoma 1964 in 1969, na položaju levega krila. Nastopala je v najuspešnejši generaciji v zgodovini kluba, ki jo je Božidar Henigman vodil do leta 1966. Potem je trener postal Krešo Pavlin. Takrat se je bilo izjemno težko prebiti v prvo postavo, saj je bila konkurenca za vsak položaj izjemna. V klubu so igrala kar tri rokometnašice, ki so jih v 15-letnem obdobju razglasili za najboljše na svetu, in sicer Nada Vučković, Zlata Rebernjak in

RK Lokomotiva, prvak Jugoslavije 1965. S lijeva stoje: N. Ljubić, Z. Rebernjak, A. Radovan, S. Evstatiev, B. Orešić i Đ. Šimac. Čuče: N. Vučković, Š. Szili, D. Pavić, K. Pristovnik i E. Bart.

RK Lokomotiva, prvak Jugoslavije leta 1965. Z leve stojijo: N. Ljubić, Z. Rebernjak, A. Radovan, S. Evstatiev, B. Orešić in Đ. Šimac. Čepijo: N. Vučković, Š. Szili, D. Pavić, K. Pristovnik in E. Bart.

Ema Bart, Zdenka Ištvanović, Nevenka Ljubić, Svjetlana Evstatiev, Dragica Pavić, Anđela Radovan, kao i ostale kvalitetne klupske igrачice.

U takvoj konkurenciji Kordula je za seniorsku ekipu odigrala ukupno 31 utakmicu i postigla 32 zgoditka. Iako nije bila stalna članica prvog sastava svojim je igrama pridonijela osvajanju Prvenstva Jugoslavije u Saveznoj ligi u sezoni 1963./64. i 1964./65. te u Kupu Jugoslavije 1965. Bila je i dio sastava kada je osvojena Savezna liga 1967./68. i 1968./69. pa i Zimsko prvenstvo Jugoslavije 1965., ali kao pričuvna igrачica. No, u toj generaciji *Lokomotive* čast je bila i sjediti na klupi.

Nastupajući za popularne Lokosice nastavila je niz dugogodišnje prisutnosti Slovenaca i sportaša slovenskog podrijetla, koji su pridonijeli uspjesima kluba. Među osnivačima kluba bio je 1949. godine Otmar Kosi, a zapažene igrачice u nekoliko generacija, od osnivanja do početka devedesetih godina, bile su: Nada Bogović - Dečković, Vlasta Nikler - Matko, sestre Branka i Vlasta Šošter, Jasna Ptujec i Sonja Čotar.

Nakon zavšetka gimnazije Kordula se nije uspjela upisati na željeni fakultet pa u jesen 1969. s nepunu 21. godinu odlazi u SR Njemačku kod oca. Brzo je savladala njemački jezik i potom završila Visoku medicinsku školu. Zaposlila se u njemačkom zdravstvu i ostala raditi do mirovine. Udala se za Nijemca Thomasa Hrubescha i uzela njemačko državljanstvo. Danas ima dvije odrasle kćeri: Stefani i Aniku, te unuka Jastina i unuku Janu. U krugu obitelji uživa u svojoj trećoj životnoj dobi u gradu Neuenbürgu.

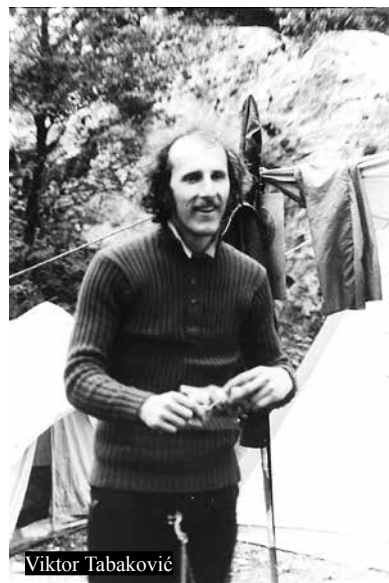
Njezin mlađi brat Rudolf Pristovnik zaslužni je zagrebački nogometni djelatnik.

Izv.: Izjava i arhiva brata, Rudolfa Pristovnika iz Zagreba.

Lit.: *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.* (brošura), Zagreb, 1969.; *15 titula Rukometni klub Lokomotiva* (brošura), Zagreb, 1969.; *30 godina RK Lokomotiva Zagreb*, Zagreb, 1974.; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986.; E. Hemar, *Slovinci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem športu*, Zagreb, 2014.

VIKTOR TABAKOVIĆ

(Zagreb, 30. X. 1948. – Ušba na Kavkazu, Gruzija, 24. VII. 1974.)

Viktor Tabaković

Otac mu se također zvao Viktor i bio je vojni pilot rodom iz naselja Zeče pri Bučah u Općini Kozje, a majka Margita, rođ. Sokolaj, bila je liječnica sa specijalizacijom školske medicine, rodom iz Osijeka. Rođen je u nacionalno vrlo miješanoj obitelji. Očeva baka Amalija, rođ. Belak, bila je Slovenka iz Kozja, a djed Anto Tabaković Hrvat rodom iz Bihaća. Majčina baka Julija, rođ. Eckert, Nijemica je rodom iz Apatina, a djed Lajoš Sokolaj Mađar iz Bačke Topole.

Viktor mlađi se u mladosti često selio zbog očeve službe u vojsci. Odrastao je uz stariju sestru Maju, udanu Pavković (Subotica, 31. V. 1946.). Obitelj Tabaković je nakon II. svjetskog rata od 1945. do 1951. živjela u Zagrebu. Potom su od 1951. do 1957. bili u Ljubljani i od 1957. do 1965. u Puli. Nakon očeva umirovljenja u činu potpukovnika JNA, trajno su se 1965. nastanili u Zagrebu.

Gimnaziju je pohađao u Puli i Zagrebu. Studirao je dvije godine strojarstvo, a potom se upisao na Višu građevinsku školu u Zagrebu i apsolvirao 1974. Ljubav prema planinama razvio je još u djetinjstvu kada je s roditeljima i sestrom ljetovao u Ljubelju na Karavankama, gdje mu je majka bila liječnica u dječjoj koloniji. Bio je član Planinskog društva *Ljubljana Matica*. Za vrijeme boravka u Puli upisao se u izviđače i odlazio s njima na logorovanja, a poslije se počeo baviti planinarstvom i skijaanjem. Po dolasku u Zagreb upisao se u Planinarsko društvo studenata *Velebit* i počeo se baviti alpinizmom. Godine 1969. bio je polaznik naprednog tečaja u Ledenjačkoj školi poznatog austrijskog alpinista Fritza Moraveca. Zvanje alpinist stekao je 1970. Bio je pročelnik Alpinističkog odsjeka *Velebita* 1973. i 1974. Sudjelovao je kao instruktor na ljetnim alpinističkim školama u organizaciji *Velebita*, poznatim Zagrebačkim alpinističkim školama. Bio je 1972.

Mara Torti. Poleg njih so igrale še stalne ali občasne jugoslovanske reprezentantke Ema Bart, Zdenka Ištvanović, Nevenka Ljubić, Svjetlana Evstatiev, Dragica Pavić in Anđela Radovan ter druge kakovostne klubske igralko.

V takšni konkurenci je Kordula za člansko ekipo odigrala skupaj 31 tekem in dosegla 32 zadetkov. Čeprav ni bila stalna članica prve postave, je s svojo igro prispevala k osvojitvi prvenstva Jugoslavije v zvezni ligi med sezonama 1963/64 in 1964/65 ter pokala Jugoslavije leta 1965. Bila je rezervna igralka v klubski postavi, ki je osvojila zvezno ligo v sezonah 1967/68 in 1968/69 ter zimsko prvenstvo Jugoslavije leta 1965. V tej generaciji *Lokomotive* je bila sicer čast že sedeti na klopi.

Z nastopanjem za priljubljene lokosice, kot so imenovali članice *Lokomotive*, se je pridružila vrsti Slovencev in športnikov slovenskih korenin, ki so prispevali k uspehom tega kluba. Med ustanovitelji kluba leta 1949 je bil Otmar Kosi, pomembnejše igralko v nekaj generacijah, od ustanovitve do začetka devetdesetih let, pa so bile Nada Bogović - Dečković, Vlasta Nikler - Matko, sestre Branka in Vlasta Šošter, Jasna Ptujec in Sonja Čotar.

Po koncu gimnazije se Korduli ni uspelo vpisati na zeleno fakulteto, zato se je jeseni 1969 z nepolnimi 21 leti preselila k očetu v Nemčijo. Naučila se je nemščine in končala visoko medicinsko šolo. Zaposlila se je v nemškem zdravstvu, kjer je dočakala tudi upokojitev. Poročila se je z Nemcem Thomasom Hrubeschem in prevzela nemško državljanstvo. Ima odrasli hčerki Stefani in Aniko ter vnuka Jastina in Jano. Tretje življenjsko obdobje preživlja v družinskem krogu v Neuenbürgu.

Njen mlajši brat Rudolf Pristovnik je zaslužni zagrebški nogometni delavec.

Vir: Izjava in arhiv brata Rudolfa Pristovnika iz Zagreba.

Lit.: *Rukometni klub Lokomotiva 1949. - 1969.* (brošura), Zagreb, 1969; *15 titula Rukometni klub Lokomotiva* (brošura), Zagreb, 1969; *30 godina RK Lokomotiva Zagreb*, Zagreb, 1974; *Razvoj rukometa u Hrvatskoj*, Zagreb, 1986; E. Hemar, *Slovenci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem sportu*, Zagreb, 2014.

VIKTOR TABAKOVIĆ

(Zagreb, 30. 10. 1948–Ušba na Kavkazu, Gruzija, 24. 7. 1974)

Tudi njegovemu očetu je bilo ime Viktor. Bil je vojaški pilot, po rodu iz Zeč pri Bučah v občini Kozje. Mati Margita, roj. Sokolaj, je bila zdravnica, specialistka šolske medicine, po rodu iz Osijeka. Družina je bilo narodno-stno zelo mešanih korenin. Očetova babica Amalija, roj. Belak, je bila Slovenka s Kozjega, dedek Anto Tabaković pa Hrvat po rodu iz Bihaća. Materina babica Julija, roj. Eckert, je bila Nemka po rodu iz Apatina, dedek Lajoš Sokolaj pa Madžar iz Bačke Topole.

Viktorjeva družina se je zaradi očetove vojaške službe pogosto selila. Odraščal je ob starejši sestri Maji, poročenim Pavković (Subotica, 31. 5. 1946). Družina Tabaković je po drugi svetovni vojni, med letoma 1945 in 1951, živela v Zagrebu, med letoma 1951 in 1957 v Ljubljani, med letoma 1957 in 1965 pa v Pulju. Po očetovi upokojitvi s činom podpolkovnika JLA so se leta 1965 za stalno preselili v Zagreb.

Gimnazijo je obiskoval v Pulju in Zagrebu. Dve leti je študiral strojništvo, nato pa se vpisal na višjo gradbeno šolo v Zagrebu in absolviral leta 1974. Gore je vzljubil že v otroštvu, ko je s starši in sestro počitnice preživljal na Ljubelju na Karavankah, kjer je bila mati zdravnica v otroških kolonijah. Bil je član Planinskega društva *Ljubljana Matica*. Ko so živeli v Pulju, se je vpisal v tabornike in z njimi odhajal na taborjenja. Začel se je ukvarjati tudi s planinstvom in smučanjem. Po prihodu v Zagreb se je vpisal v Planinsko študentsko društvo *Velebit* in se začel ukvarjati z alpinizmom. Leta 1969 je obiskoval napredni tečaj v ledeniški šoli znanega avstrijskega alpinista Fritza Moravca. Naziv alpinist je pridobil leta 1970. Bil je načelnik alpinističnega odseka *Velebita* med letoma 1973 in 1974. Kot inštruktor je sodeloval na poletnih alpinističnih šolah v organizaciji *Velebita*, v tako imenovanih Zagrebških alpinističnih šolah. Leta 1972 je bil eden od inštruktorjev na prvem hrvaškem ledeniškem tečaju na območju Grossglocknerja.

V alpinistični karieri je preplezal dve prvenstveni smeri na Paklenici: z Marijanom Čepelakom leta 1968 večerno smer (*Večernji*, 4+) in z Vesno Mihelić - Villi leta 1969 polletno smer (*Polugodišnji*, 4+). V Sloveniji je

Tabaković na ledenoj stijeni Schattseitköpfla 1971. godine.
 Tabaković na ledeni steni Schattseitköpfl leta 1971.

jedan od instruktora na prvom hrvatskom ledenjačkom tečaju u području Grossglocknera.

U svojoj alpinističkoj karijeri ispenjao je dva prvenstvena smjera na Paklenici: Večernji (4+) s Marijanom Čepelakom 1968. i Polugodišnji (4+) 1969. s Vesnom Mihelić - Villi 1969. Uz to se u Sloveniji penjao na Julijske alpe (Zajeda u Šitama s Mirom Pleškom) i na Kamniške alpe (Rumena zajedu u Koglu). Bio je jedan od najuspješnijih hrvatskih penjača u ledu. Posebno se ističu njegovi usponi u ledu austrijskih Visokih Tura (Hohe Tauern): Hohe Riffel sjeverna ledena stijena (smjer Über die Nase s Vesnom Mihelić - Villi 1969.), Wiesbachom sjeverozapadna ledena stijena (Welzenbachov smjer, u navezu s Ursom Vrdoljakom te s Borislavom Alerajom i Stipom Božićem u drugom usporednom navezu 1971.), Fuscherkarkopf (sjeverna ledena stijena s Borislavom Alerajem 1972.) i Grossglockner sjeverna stijena (ledeni žlijeb Pallavicini Rinne s Borislavom Alerajom 1972.).

Godine 1968. postao je član Gorske službe spašavanja Planinarskog saveza Hrvatske, Stanice GSS PSH Zagreb. Za zvanje gorskog spašavatelja ispit je položio 1972. Bio je kandidat za instruktora GSS-a. Obnašao je dužnost oružara i blagajnika GSS-a Zagreb. Bio je na mnogim dežurstvima na skijalištu Sljeme. Sudjelovao je u mnogim akcijama spašavanja kao što su, između ostalog, bile: akcija spašavanja dvojice alpinista iz neprolaznog ledopada u području Grossglocknera 1969. godine; povijesna akcija Stanice Zagreb u Banjoj Luci nakon katastrofalnog potresa 1969. kada je pružena pomoć

pri spašavanju vrijedne bolničke opreme iz razrušene ortopedске bolnice; velika zimska potraga u Samoborskom gorju 1971.; spašavanje putnika iz velike ZET-ove kabinske žičare nakon strašnog nevremena 1973. i druge akcije.

U srpnju 1974. sudjelovao je u alpinističkoj Ekspediciji Planinarskog saveza Hrvatske na Kavkaz. Pod vodstvom Vladimira Mesarića ekspedicija od 15 članova namjeravala je osvojiti nekoliko vrhova, između ostalog i vrh Elbrus s 5.642 metra visine, najviši vrh Kavkaza i Europe. Bio je među 13 alpinista koji su se popeli na Elbrus. Nakon osvajanja Elbrusa, spustili su se u dolinu u logor. Potom su se podijelili u tri grupe i svaka je krenula u osvajanje svog vrha. Jedna od tih grupa, u kojoj su uz Viktora Tabakovića bili Nenad Čulić iz Splita, Ante Bedalov iz Šibenika i Urso Vrdoljak iz Zagreba, pokušala je osvojiti vrlo zahtjevni vrh Križ Ušbe. U noći s 23. na 24. srpnja jako se pogoršalo vrijeme. Zbog snažnog vjetra i nevremena došlo je do odrona ledenjaka i ledene lavine koja je pala na stijenu i usmrtila četvoricu alpinista. Oni su, ne nadajući se takvoj tragičnoj nesreći, noć proveli na vrlo izloženome mjestu. Vrdoljak i Bedalov, koji su bili vezani, ostali su visjeti na konopcima na toj stijeni, dok je Čulića i Tabakovića lavina odbacila u ponor. Nakon pretrage terena pronađena su tijela Vrdoljaka i Bedalova, ali ne i druge dvojice alpinista, jer je ledena lavina koja se sručila u ponor bila ogromna. Postojala je i opasnost od novih lavina pa se potraga za njima morala obustaviti.

Nakon gotovo četrdeset godina od tragičnog događaja jedan je češki alpinist 2011. na Kavkazu otkrio tijela nesretno stradalih Tabakovića i Čulića. Viktorova sestra Maja Pavković uložila je veliki osobni trud da bi, usprkos mnogih administrativnih prepreka, uspjela 2012. iz Gruzije prenijeti posmrtno ostatke svoga brata i dostojno ga pokopati u Zagrebu. Njezin put je slijedila i supruga pokojnog Nenada Čulića koji je potom pokopan u Splitu.

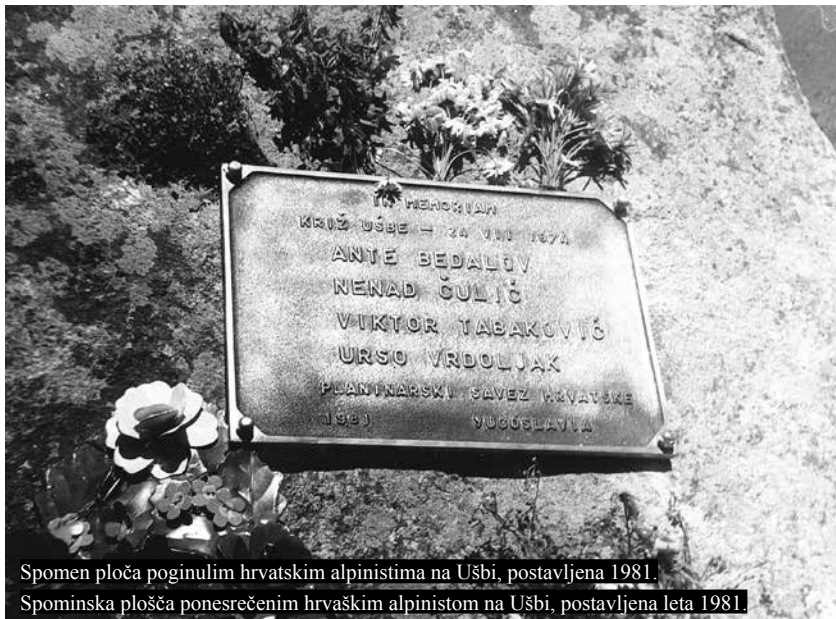
Viktor Tabaković na Triglavskoj stijeni 1968. godine.
Viktor Tabaković na Triglavski steni leta 1968.

preplezal Julijske Alpe, tudi zajedo v Šitah (z Mirom Pleškom), in Kamniške Alpe, tudi rumeno zajedo v Koglu. Bil je eden od najuspešnejših hrvaških lednih plezalcev. Posebej izstopajo njegovi ledni vzponi v avstrijskih Visokih Turah (nem. Hohe Tauern), in sicer na severno ledno steno Hohe Riffa z Vesno Mihelić - Villi leta 1969 (smer *Über die Nase*), severozahodno ledno steno Gr. Wiesbachorna z Ursom Vrdoljakom leta 1971, ko sta bila v vzporedni navezi Borislav Aleraj in Stipe Božić (Welzenbachova smer), leta 1972 pa skupaj z Borislavom Alerajem severno ledno steno Fuscherkarkopfa in Pallavicinijev žleb v Grossglocknerju.

Leta 1968 je postal član zagrebške postaje Gorske reševalne službe (GSS) Planinske zveze Hrvatske. Izpit za gorskega reševalca je opravil leta 1972. Bil je tudi kandidat za inštruktorja gorskega reševanja. V GSS Zagreb je bil tudi ekonom in blagajnik. Pogosto je dežural na smučišču Sljeme. Sodeloval je v številnih reševalnih akcijah, med drugim v akciji reševanja dveh alpinistov iz neprehodnega ledenega slapa na območju Grossglocknerja leta 1969, v zgodovinski akciji GSS Zagreb v Banjaluki po katastrofalnem potresu leta 1969, ko so pomagali pri reševanju dragocene medicinske opreme iz razrušene ortopedske bolnišnice, v veliki zimski iskalni akciji v Samoborskem gorju leta 1971 in reševanju potnikov iz kabinske žičnice na Sljemenu po strašnem neurju leta 1973.

Julija 1974 je sodeloval v alpinistični odpravi Planinske zveze Hrvatske na Kavkaz. Petnajstčlanska odprava pod vodstvom Vladimirja Mesarića je nameravala osvojiti nekaj vrhov, med njimi 5642 metrov visok Elbrus, najvišji vrh Kavkaza in Evrope. Bil je med 13 alpinisti, ki so se povzpeli na Elbrus. Od tam so se vrnili v tabor v dolini in se razdelili v tri skupine, ki so se odpravile v osvajanje treh različnih smeri. V skupini z Viktorjem Tabakovićem so bili še Nenad Čulić iz Splita, Ante Bedalov iz Šibenika in Urso Vrdoljak iz Zagreba. Nameravali so osvojiti zelo zahteven vrh Križ Ušbe. V noči od 23. na 24. julij se je zelo poslabšalo vreme. Zaradi močnega vetra in neurja se je odkrušil ledenik ter sprožil ledeni plaz. Ta je podrl steno in usmrtil štiri alpiniste, ki so se odločili prenočiti na precej izpostavljeni steni, saj niso pričakovali takšne tragedije. Vrdoljak in Bedalov sta bila privezana in sta obvisela na vrveh, medtem ko je Čulića in Tabakovića plaz pokopal pod seboj. Med iskanjem jim je uspelo najti Vrdoljakovo in Bedalovo truplo, ne pa tudi trupli drugih dveh alpinistov, saj je plaz zgrmel globoko v prepad. Grozilo je proženje novih plazov, zato so iskalno akcijo ustavili.

Skoraj štirideset let po tragičnem dogodku, leta 2011, je neki češki alpinist na Kavkazu našel trupli pogrešanih. Viktorjeva sestra Maja Pavković je vložila veliko truda, da so premagali administrativne ovire in leta 2012 iz Gruzije na Hrvaško prepeljali posmrtno ostanke njenega brata ter ga dostojno pokopali v

Spomen ploča poginulim hrvatskim alpinistima na Ušbi, postavljena 1981.
Spominska plošča ponesrečenim hrvaškim alpinistom na Ušbi, postavljena leta 1981.

Tako je na kraju s prenošenjem posmrtnih ostataka dvojice kolega završila priča o jednoj od najvećih tragedija u povijesti hrvatskog alpinizma.

Viktor Tabaković je u nepunih 26 godina svog tragično prekinutog života ostvario mnogo uspjeha u alpinizmu kojem se bio u potpunosti posvetio, s velikim entuzijazmom i ljubavi.

Izv.: Osobna izjava i arhiva sestre, Maje Pavković iz Zagreba; arhiva Borislava Aleraja iz Zagreba.

Lit.: B. Aleraj, "Prijatelji", *Naše planine br. 9-10*, Zagreb, rujan - listopad, 1974.; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004.; B. Aleraj, *Život gorskog spašavatelja i neke pouke za spašavanje*, Zagreb, 2010.; I. Marković, "Vladimir Mesarić: Čulića i Tabakovića lavina je odnijela u ponor", *Slobodna Dalmacija*, Split, 19. srpnja, 2012.; T. Obučak-Klobučar, "Da je mogao birati, Viktor bi umro baš ovako u planinama", *Večernji list*, Zagreb, 21. srpnja 2012.

RUDOLF PRISTOVNIK - Rudi (Zagreb, 13. IV. 1950.)

Rođen je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Njegov otac Raimund bio je rodom iz Dravograda u sjevernoj Sloveniji, a njegovi preci su podrijetlom iz austrijske Koruške. Majka Jela, rođ. Ožegović, bila je rodom iz Drniša. O roditeljima i njihovu životu u Zagrebu piše u životopisu njegove sestre Kordule Pristovnik - Hrubesch, na stranicama ove knjige.

Rudolf je odrastao u Zagrebu uz majku, starijeg brata Rajmunda i sestru Kordulu te mlađu sestru Majdu. Kada mu je bilo deset godina njihov je otac u potrazi za boljim životom otišao u tadašnju SR Njemačku i tamo je ostao. Rudolf je živio u naselju Martinovka u Trnju, koje je bilo rasadnik kvalitetnih sportaša i sportskih klubova, a to je dobrim dijelom odredilo i njegov životni put.

Završio je osnovnu školu u Koturaškoj ulici i Srednju tehničku školu "Rudolf Bošković" u Getaldicevoj ulici. Nakon završetka školovanja i odsluženja vojnog roka u JNA otišao je kod oca u SR Njemačku, gdje je radio i ostao do 1974. kada se vratio u Zagreb. Iste se godine u rodnom gradu zaposlio u SO-

UR-u Chromos i u tom je poznatom poduzeću za proizvodnju boja i lakova radio do 1996. Nakon privatizacije i gubitka radnih mjesta otišao je, kao i mnogi, u prijevremenu mirovinu.

Sportom se počeo baviti u ranoj mladosti. Kao supić (pionir) igrao je u Nogometnom klubu *Zagreb* i potom kao junior u *Lokomotivi* iz Zagreba. Bio je uspješan juniorski igrač te je postao reprezentativac Grada Zagreba. Istodobno je za vrijeme školovanja nastupao u Zagrebu na natjecanjima SIOŠS-a (Sportske igre osnovnih i srednjih škola) u malom nogometu i atletici.

Za vrijeme boravka i rada u SR Njemačkoj igrao je od 1971. do 1974. nogomet u nižerazrednom klubu FC *Ostrach*. Klub je dvije sezone bio prvak i dvaput se plasirao u viši stupanj natjecanja, a tim uspjesima pridonijela je i odlična igra Rudolfa Pristovnika kao napadača i najboljeg strijelca ekipe. Kad se nakon povratka u Zagreb zaposlio u Chromosu uključio se u njihov Nogometni klub *Kemičar* (kasnije NK *Chromos*, a sada NK *Posavina*). Klub je u vrijeme dok je Pristovnik za njega igrao bio jedan od najboljih amaterskih klubova u Zagrebu, pod vodstvom Petra Bujevića, priznatog nogometnog trenera i stručnjaka te instruktora FIFA-e. Nastupao je i za amatersku reprezentaciju Zagreba pod vodstvom trenera slovenskog podrijetla, Otta Bobeka (o kojem više piše u životopisu Stjepana Bobeka). Nakon povrede prestao je igrati u *Kemičaru* i pokušao se aktivirati u Nogometnom klubu *Tekstilac* iz Zagreba, ali je nakon pola sezone odustao od svoje seniorske igračke karijere.

Nogometom se i dalje bavio, ali kao trener. Položio je 1988. ispit za nogometnog trenera pripravnika, a nakon toga se školovao za trenera nogometa, do apsolutne razine. Počeo je trenirati mlade pionire u *Chromosu* i neko vrijeme u Nogometnom klubu *Hrašće*, gdje prenosi znanje najmlađim nogometašima koji prvi put igraju u nekom klubu. Pronalazio je talente po školama i turnirima. Tako je postao i prvi trener Jerku Lekiću i Dini Drpiću, koji su

Zagrebu. To je kasneje uspelo tudi soprogi Nenada Čulića, ki so ga potem pokopali v Splitu. Tako se je končala ena od največjih tragedij v zgodovini hrvaškega alpinizma.

Življenje Viktorja Tabakovića je bilo tragično prekinjeno, potem ko je v manj kot 26 letih dosegel veliko uspehov v alpinizmu, ki se mu je v celoti predal, z velikim navdušenjem in ljubeznijo.

Vira: Osebna izjava in arhiv sestre Maje Pavković iz Zagreba; arhiv Borislava Aleraja iz Zagreba.

Lit.: B. Aleraj, Prijatelji, *Naše planine* št. 9-10, Zagreb, september - oktober, 1974; Ž. Poljak, *Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva*, Zagreb, 2004; B. Aleraj, *Život gorskog spašavatelja i neke pouke za spašavanje*, Zagreb, 2010; I. Marković, Vladimir Mesarić: Čulića i Tabakovića lavina je odnijela u ponor, *Slobodna Dalmacija*, Split, 19. julij 2012; T. Obučak - Klobučar, Da je mogao birati, Viktor bi umro baš ovako u planinama, *Večernji list*, Zagreb, 21. julij 2012.

RUDOLF PRISTOVNIK - Rudi **(Zagreb, 13. 4. 1950)**

Rodil se je v slovensko-hrvaški družini. Njegov oče Raimund je bil po rodu iz Dravograda v severni Sloveniji, njegovi predniki so bili iz avstrijske Koroške. Mati Jela, roj. Ožegović, je bila po rodu iz Drniša. O starših in njihovem življenju v Zagrebu je več zapisano v življenjepisu njegove sestre Kordule Pristovnik - Hrubesch, na straneh te knjige.

Rudolf je odraščal v Zagrebu ob materi, starejšem bratu Rajmundu in sestri Korduli ter mlajši sestri Majdi. Ko mu je bilo deset let, je njihov oče v želji po boljšem življenju odšel v takratno ZR Nemčijo in tam ostal. Rudolf je živel v naselju Martinovka v Trnju, ki je bilo valilnica dobrih športnikov in športnih klubov, kar je v dobršnem delu zaznamovalo tudi njegovo življenjsko pot.

Končal je osnovno šolo v Koturaški ulici in Srednjo tehnično šolo Ruđerja Boškovića v Getaldičevi ulici. Po koncu šolanja in odsluženem vojaškem roku v JLA je odšel k očetu v Nemčijo, kjer je delal do leta 1974, ko se je vrnil v Zagreb. Iste leta se je v rojstnem mestu zaposlil v Chromosu; v tem znanem podjetju za proizvodnjo barv in lakov je delal do leta 1996. Po privatizaciji je ostal brez dela in se – tako kot še marsikdo – predčasno upokojil.

S športom se je začel ukvarjati v zgodnji mladosti. Kot pionir je igral v Nogometnem klubu Zagreb in potem kot mladinec v *Lokomotivi* iz Zagreba. Bil je uspešen mladinski igralec, postal je tudi reprezentant mesta Zagreba. Med šolanjem je nastopal na športnih igrah osnovnih in srednjih šol v Zagrebu (SIOŠS) v malem nogometu in atletiki.

Ko je živel v Nemčiji, je med letoma 1971 in 1974 igral nogomet v klubu *Ostrach*, ki je nastopal v nižjih ligah, dvakrat pa se je kot prvak prebil višje. K temu je prispevala tudi odlična igra Rudolfa Pristovnika kot napadalca in najboljšega strelca ekipe. Po vrnitvi v Zagreb in zaposlitvi v Chromosu se je vključil v Nogometni klub *Kemičar*, ki je deloval pod okriljem tega podjetja in se pozneje tudi preimenoval v NK *Chromos* (zdaj NK *Posavina*). Klub je bil v Pristovnikovem obdobju eden od najboljših amaterskih klubov v Zagrebu. Vodil ga je Petar Bujević, priznan nogometni trener in strokovnjak ter instruktor Fife. Nastopal je tudi za amatersko reprezentanco Zagreba pod vodstvom trenerja slovenskega rodu Otta Bobka. Po poškodbi je prenehal igrati v *Kemičarju* in se poskušal aktivirati v Nogometnem klubu *Tekstilac* iz Zagreba, vendar je po polovici sezone končal člansko igralsko kariero.

Z nogometom se je potem ukvarjal kot trener. Leta 1988 je opravil izpit za nogometnega trenerja pripravnika. Končal je tudi nadaljevalno izobraževanje, do trenerskega izpita. Najprej je treniral pionirje v *Chromosu*, nato pa nekaj časa najmlajše igralce v Nogometnem klubu *Hrašće*. Po šolah in na turnirjih je iskal nadarjene igralce. Tako je postal tudi prvi

Rudolf - Rudi Pristovnik

poslije postali seniorski reprezentativci Hrvatske, kao i nekim prvoligaškim, drugoligaškim i trećeligaškim igračima. U *Chromosu* je bio i pomoćni trener seniora te voditelj i igrač veterana kluba. Bio je član užeg rukovodstva *Chromosa* kao član Izvršnog odbora i Komisije za pomladak. Nakon odlaska u mirovinu prestao je s aktivnostima u NK *Chromosu*.

Nogometni sudac postao je 1989. godine, nakon položenog ispita, a 1994. položio je ispit za zvanje regionalnog nogometnog suca. Najviši rang u kojem je sudio bio je treći rang natjecanja (III. hrvatska nogometna liga – Središte Zagreb). Prestao je suditi nakon 15 godina i postao je sudački nogometni instruktor regionalne kategorije. Sada kontrolira suđenja za stjecanje zvanja (suca pripravnika i regionalnog suca). Nakon prestanka suđenja učlanio se u Zbor sudaca delegata Zagrebačkog nogometnog saveza pa je delegat na utakmicama ZNS-a. Zajedno s Josipom Strmečkim i Božidarom Jurekovićem osmislio je i napisao priručnik za suce pod nazivom "Pravila nogometne igre kroz povijest, teoriju i praksu". Nagrađen je 2004. Plaketom za dugogodišnji rad u sudačkoj organizaciji.

Godine 1997. bio je jedan od osnivača Malonogometnog kluba *Martinovka* iz istoimenog naselja u kojem živi. U *Martinovci* je bio igrač, trener-voditelj, tajnik, potpredsjednik i predsjednik. Klub nastupa na malonogometnim ligama i turnirima u Zagrebu i okolici. Od 2005. do 2009. klub *Martinovka* je četiri godine nastupao u futsal ligi Hrvatskog nogometnog saveza to jest u II. hrvatskoj malonogometnoj ligi – Sjever. Najbolji plasman ostvarili su u sezoni 2007./08. kada su osvojili četvrto mjesto. Potom su zbog financijskih problema odustali od daljnjeg natjecanja u ligama HNS-a. Posebno treba istaknuti da je *Martinovka* prva u Hrvatskoj 2007. i 2008. organizirala međunarodni malonogometni futsal turnir za mladež do 18 godina. Na tom turniru nastupali su klubovi iz Hrvatske (Splita, Zagreba, Varaždina i Krapine), Italije, Slovenije i Makedonije. Klubu su u organizaciji turnira znatno pomogli futsal igrači Matija Đulvat i Kutjim Morina. Nažalost, zbog financijskih razloga turnir se prestao održavati.

Uz nogomet bavio se aktivno kuglanjem i atletikom. Od 1981. do 1988. nastupao je za Kuglački klub *Chromos* koji se natjecao u zagrebačkim ligama nazvanima "6x100 hitaca i narodni način", a dvije sezone i u 1. regionalnoj ligi Zagreb. U Jednom mandatu bio je i član predsjedništva kluba. Položio je ispit za kuglačkog suca i potom, nakon dvije godine suđenja, i za republičkog suca te je sudio u Regionalnoj ligi.

Bio je i član Atletskog društva *Veteran* iz Zagreba od 1983. do 1990. i rekreativno se bavio trčanjem. Redovito je svake godine nastupao na 5 km dugoj kros ligi po Maksimiru i Savskom nasipu. Trčao je na svim cestovnim utrkama i maratonima u Hrvatskoj. Sudjelovao je na: Partizanskom maršu u Kumrovcu (15 i 26 km), Chromos maratonu na Savskom nasipu (10 km), utrci Podsused – Savski nasip (12 km), u Gospiću na memorijalnoj cestovnoj utrci (6 km), na Plitvičkom maratonu (42,195 km), u Konjščini na trci rudara (14 km), u Varaždinu na međunarodnom Yassa maratonu (42,195 km), na Zagorskom ultra maratonu Varaždin – Varaždin (100 km) itd. Na nekim je utrkama sudjelovao više puta, ali posebno treba istaknuti da je pretrčao maraton od 100 kilometara (uz 3 kontrolne stanice), čime se mogu pohvaliti rijetki profesionalni atletičari u Zagrebu i Hrvatskoj. Još i danas se bavi rekreativnim trčanjem na Savskom nasipu.

Bio je sportski novinar i izvjestitelj. Kao gledatelj, sudac ili delegat na nogometnim utakmicama na zagrebačkom području, godinama je s tih utakmica izvještavao za Sportske novosti. U tvorničkom listu Chromos pisao je o svim sportskim događajima u klubovima Chromosa (kuglanje, nogomet - sve selekcije) i o trkačima maratoncima. Pisao je i o zdravom trčanju (joggingu) u dvadeset nastavaka, također u listu Chromos. Ukupno je aktivno u sportu proveo više od 50 godina. Sadašnji je predsjednik Malonogometnog kluba *Martinovka*, a u Zagrebačkom nogometnom savezu član je Komisije nogometnih sudaca i Komisije delegata.

Iako nije ostvario vrhunsku sportsku karijeru, Rudolf Pristovnik je primjer čovjeka koji je gotovo cijeli život posvetio sportu na amaterskim osnovama i dao veliki doprinos u svojoj sredini. U Domovinskom ratu bio je član jedinice Narodne zaštite Općine Trnje/Martinovka. Odlikovan je Spomenicom domovinskog rata koju je primio od Predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

U braku je s Ljiljanom, rođ. Kecur, i imaju sina Igora i kćer Idu, udanu Freškura. Članovi njegove obitelji bili su također aktivni u upravi Malonogometnog kluba *Martinovke*. Njegova mlađa sestra Majda udana je za međunarodnog šahovskog majstora i šahovskog dužnosnika Ervina Sindika.

Rudijev sin Igor Pristovnik (Zagreb, 23. VIII. 1975.), također je od mladosti povezan sa sportom. Igrao je u nekoliko amaterskih nogometnih klubova u Zagrebu. Bio je aktivni nogometni sudac od 1992. do 2014. (22. sezone).

trener poznejšima hrvaškima članskima reprezentantom Jerku Leku in Dinu Drpiću ter več prvo-, drugo- in tretjeligaškim igralcem. V *Chromosu* je bil tudi pomožni trener članov ter vodja in igralec klubskih veteranov. V ožjem *Chromosovem* vodstvu je deloval kot član izvršnega odbora in komisije za podmladek. Po upokojitvi se je poslovil od *Chromosa*.

Leta 1989 je postal nogometni sodnik, leta 1994 pa je opravil še izpit za regionalnega nogometnega sodnika. Najvišja raven, na kateri je sodil, je bila tretja hrvaška nogometna liga središče Zagreb. Po 15 letih je opustil sojenje in postal inštruktor za nogometne sodnike na regionalni ravni. Je nadzorni sodnik za pridobitev nazivov sodnik pripravnik in regionalni sodnik. Po koncu sodniške kariere se je včlanil v Zbor sodnikov delegatov Zagrebške nogometne zveze in postal delegat na tekmah te zveze. Skupaj z Josipom Strmečkim in Božidarjem Jurekovičem je napisal sodniški priročnik z naslovom Pravila nogometne igre skozi zgodovino, teorijo in prakso. Leta 2004 je prejel plaketo za dolgoletno delo v sodniški organizaciji.

Leta 1997 je bil eden od ustanoviteljev Kluba malega nogometa *Martinovka* iz istoimenskega naselja, v katerem živi. V *Martinovki* je bil igralec, trener oz. vodja, tajnik, podpredsednik in predsednik. Klub nastopa v ligah in turnirjih v Zagrebu in okolici. Med letoma 2005 in 2009 je klub *Martinovka* štiri leta nastopal v ligi dvoranskega nogometa Hrvaške nogometne zveze, to je drugi hrvaški ligi v dvoranskem nogometu sever. Najboljšo uvrstitev je dosegel v sezoni 2007/08, ko je osvojil četrto mesto. Zaradi finančnih težav se ni mogel več udeleževati ligaških tekmovanj Hrvaške nogometne zveze. Poudariti je treba, da je *Martinovka* leta 2007 prva na Hrvaškem organizirala mednarodni turnir v dvoranskem nogometu za mladince do 18 let. Na tem turnirju, ki je potekal dve leti zapored, so nastopali klubi iz Hrvaške (Splita, Zagreba, Varaždina in Krapine), Italije, Slovenije in Makedonije. Klubu sta pri organizaciji turnirja pomagala igralca dvoranskega nogometa Matija Đulvat in Kutjim Morina. Zaradi finančnih težav so turnir ukinili.

Ob nogometu se je aktivno ukvarjal tudi s kegljanjem in atletiko. Med letoma 1981 in 1988 je s Kegljaškim klubom *Chromos* tekmoval v zagrebških ligah, ki so se imenovale 6 x 100 zadetkov in narodni način, dve sezoni pa tudi v regionalni ligi Zagreb. En mandat je bil član predsedstva kluba. Opravil je izpit za kegljaškega sodnika. Po dveh letih je postal republiški sodnik in je sodil v regionalni ligi.

Bil je tudi član Atletskega društva *Veteran* iz Zagreba. Med letoma 1983 in 1990 se je rekreativno ukvarjal s tekom. Redno je nastopal na petkilometrskem teku po Maksimirju in Savskem nasipu. Tekmoval je na vseh cestnih tekih in maratonih na Hrvaškem. Sodeloval je tudi na partizanskem maršu v Kumrovcu (15 in 26 km), Chromosovem maratonu na Savskem nasipu (10 km), teku Podsused–Savski nasip (12 km), na spominskem cestnem teku v Gospiću (6 km), na Plitviškem maratonu (42,195 km), na teku rudarjev v Konjščini (14 km), na mednarodnem maratonu Yassa v Varaždinu (42,195 km), na zagorskem ultra maratonu Varaždin–Varaždin (100 km) in podobno. Na nekaterih tekmovanjih je sodeloval večkrat. Posebej je treba izpostaviti, da je pretekel stokilometrski maraton (s tremi nadzornimi točkami), s čimer se lahko pohvalijo le redki profesionalni atleti v Zagrebu in na Hrvaškem. Še danes rekreativno teče po Savskem nasipu.

Bil je športni novinar in poročevalec. Kot gledalec, sodnik ali delegat na nogometnih tekmah na zagrebškem območju je več let poročal za časopis Sportske novosti. V tovarniškem glasilu *Chromos* je pisal o športnih dogodkih, vseh selekcijah kegljaškega in nogometnega kluba *Chromos* ter maratoncih. V tem časopisu je v dvajsetih nadaljevanjih pisal tudi o zdravem teku (džoging). Skupaj je aktivno v športu preživel prek 50 let. Je predsednik Kluba malega nogometa *Martinovka*. V Zagrebški nogometni zvezi je član komisije nogometnih sodnikov in komisije delegatov.

Čeprav Rudolf Pristovnik ni imel vrhunske športne kariere, je primer človeka, ki je skoraj vse življenje posvetil športu na ljubiteljski ravni in veliko prispeval k razvoju športa v svojem okolju. V domovinski vojni je bil član enote Ljudske zaščite v občini Trnje - Martinovka. Predsednik Republike Hrvaške dr. Franjo Tuđman mu je podelil spomenico domovinske vojne.

Poročen je z Ljiljano, roj. Kecur. Imata sina Igorja in hčerko Ido, poročeno Freškura. Člani njegove družine so bili aktivni v upravi Kluba malega nogometa *Martinovka*. Njegova mlajša sestra Majda je poročena z mednarodnim šahovskim mojstrom in šahovskim funkcionarjem Ervinom Sindikom.

Rudijev sin Igor Pristovnik (Zagreb, 23. 8. 1975) je od mladosti povezan s športom. Igral je v nekaj amaterskih nogometnih klubih v Zagrebu. Med letoma 1992 in 2014, v skupaj 22 sezonah, je bil nogometni sodnik. Na tekmah

Sudio je na utakmicama 1. HNL 12 sezona, a na međunarodnoj listi FIFA-e bio je sudac 4 godine (2010. – 2013.). Kad je prestao sa suđenjem proglašen je za saveznog sudačkog instruktora. Od 2013. zaposlen je u Hrvatskom nogometnom savezu kao nacionalni koordinator za razvoj suđenja. Sada kontrolira suđenja na utakmicama 1. HNL-a i UEFA-e.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Rudolfa Pristovnika iz Zagreba.

Lit.: *Desetljeće Zbora delegata Zagrebačkog nogometnog saveza 1991. - 2001.*, Zagreb, 2001.; *Nogometni leksikon*, Zagreb, 2004.; *90 + 3 godina nogometnih sudaca ZNS-a (1918-2011)*, Zagreb, 2011.

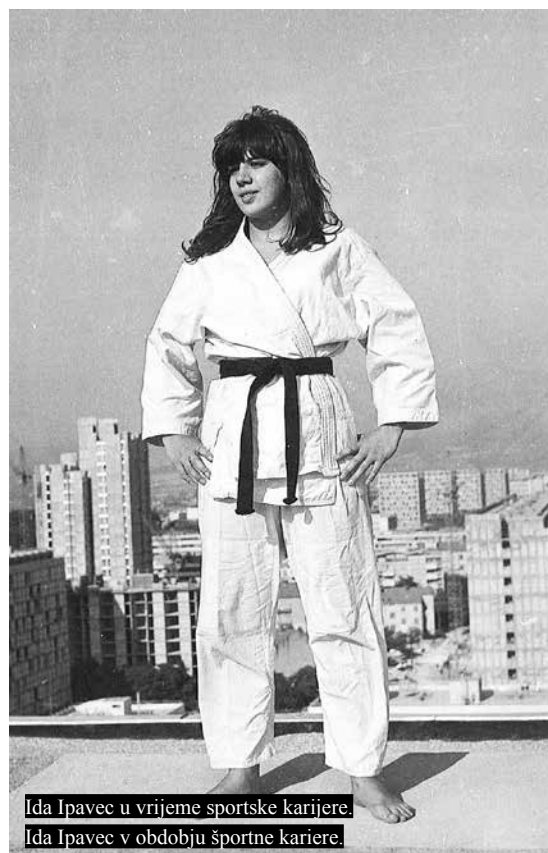
IDA IPAVEC - GRANIĆ **(Nova Gradiška, 4. V. 1951.)**

Njezin otac Štefan bio je Slovenac rodom iz Črnomlja, a Ipavec i su daljim podrijetlom iz područja Gorice na granici Italije i Slovenije. Majka Frana - Franica, rođ. Petković - Borčić, bila je Hrvatica iz sela Potirna, u Općini Blato na otoku Korčula. Zbog djedova posla žandara, očeva obitelj se često selila. Idin otac mladost je proveo u Ljubljani. Potom je bio oficir JNA, roda vojske ABKO (atomska-biološko-kemijska obrana). U vojnoj službi često se zbog premještanja selio s obitelji. Idin brat Črtomir rođen je u Mariboru (25. prosinca 1948.). Potom se sele u Ptuj i zatim u Novu Gradišku gdje je Ida rođena. Nakon toga je obitelj Ipavec živjela u Ogulinu, Rijeci, kratko u Zagrebu i u Kruševcu. U Split su se doselili 1968. i u njemu trajno ostali, nakon očeva odlaska u mirovinu sa činom potpukovnika.

U Splitu je Ida završila gimnaziju - ekonomskog smjera. Radni vijek je provela kao komercijalist. Bila je zaposlena u splitskom poduzeću IRET (Industrija za Radio-Elektroniku i Telekomunikacije). Potom je radila u poslovnica poduzeća za prodaju namještaja Slovenijales i Gaj te u nekoliko agencija za nekretnine, do odlaska u mirovinu. Kao djevojčica je u Kruševcu nekoliko godina trenirala gimnastiku. Po dolasku u Split počeo je njezin brat Črtomir trenirati judo. Uz njega se sa 17 godina zainteresirala za taj borilački sport koji je potekao iz Japana. Iako je kasno počela trenirati, a u početku nije ni imala sportskih ambicija, vrlo brzo je napredovala. Judo je doživljavala prvenstveno kao vještinu samoobrane. Bila je krajem 1960-ih godina među prvim ženama koje su se u Jugoslaviji počele organizirano baviti judom. Prijašnje vježbanje gimnastike pomoglo joj je i u novom sportu. Sa 174 cm visine i težinom koja je varirala od 68 do 75 kg, spadala je u tešku kategoriju.

Nakon nepunih godinu dana treniranja nastupila je kao članica Judo kluba *Split* na VII. kupu Jadrana, koji se tradicionalno održavao u njezinu gradu. Bio je to turnir koji je okupljao najbolje majstore toga sporta iz cijele države, a bio je i međunarodnog karaktera. Žene su te godine prvi put nastupile i Ida je u svojoj kategoriji, kao nositeljica žutog pojasa, pobijedila daleko iskusniju Sanju Vukmanović iz Beograda i osvojila prvo mjesto. Bio je to veliki uspjeh za nju ali i za splitski judo sport. Iste je godine pobijedila i na Otvorenom prvenstvu Beograda i pokazala da se s njom mora ozbiljno računati. Tako je postala i prva trofejna natjecateljica u povijesti ženskog judo sporta u Hrvatskoj.

U svibnju 1970. u Zagrebu je bilo održano Prvo pojedinačno Prvenstvo Jugoslavije za seniorke, u pet težinskih kategorija, uz sudjelovanje natjecateljica iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Vojvodine.

prve hrvaške nogometne lige je sodil 12 sezon, štiri leta (2010–2013) je bil kot sodnik na mednarodnem seznamu Fife. Ko je prenehal soditi, je pridobil naziv zveznega sodniškega inštruktorja. Od leta 2013 je zaposlen v Hrvaški nogometni zvezi kot državni koordinator za razvoj sojenja. Zdaj nadzira sojenje na tekmah prve hrvaške nogometne lige in Uefe.

Vir: Osebna izjava in arhiv Rudolfa Pristovnika iz Zagreba.

Lit.: *Desetljeće Zbora delegata Zagrebačkog nogometnog saveza 1991. - 2001.*, Zagreb, 2001; *Nogometni leksikon*, Zagreb, 2004; *90 + 3 godina nogometnih sudaca ZNS-a (1918-2011)*, Zagreb, 2011.

IDA IPAVEC - GRANIĆ (Nova Gradiška, 4. 5. 1951)

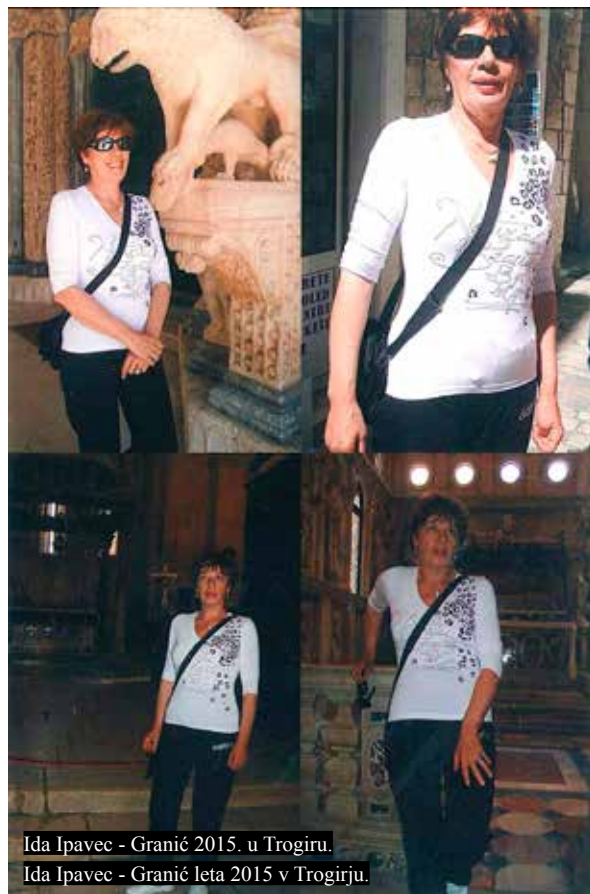
Njen oče Štefan je bil Slovenec iz Črnomlja. Ipavci sicer koreninijo na Goriškem, na meji med Italijo in Slovenijo. Mati Frana - Franica, roj. Petković - Borčić, je bila Hrvatka iz vasi Potirna v občini Blato na otoku Korčula. Ker je bil dedek žandar, se je očetova družina pogosto selila. Idin oče je mladost preživel v Ljubljani. Potem je bil častnik JLA v enotah atomsko-biološko-kemijske obrambe. V vojaški službi so bile pogoste premestitve, zato se je družina večkrat selila. Idin brat Črtomir je bil rojen v Mariboru (25. 12. 1948), od koder so se preselili na Ptuj, od tam pa v Novo Gradiško, kjer se je rodila Ida. Po tistem so živeli še v Ogulinu, na Reki, kratek čas v Zagrebu in Kruševcu. V Split so se preselili leta 1968 in tam tudi ostali, potem ko se je oče upokojil s činom podpolkovnika.

V Splitu je Ida končala gimnazijo ekonomske usmeritve. Delala je kot komercialistka. Zaposlena je bila v splitskem podjetju IRET (Industrija za radio, elektroniko in telekomunikacije), poslovalnicah pohištvenih podjetij Slovenijales in Gaj ter nekaj nepremičninskih agencijah, do upokojitve. Kot deklica je v Kruševcu nekaj let trenirala gimnastiko. Po prihodu v Split je njen brat Črtomir začel trenirati judo. Pri 17 letih je tudi njo začel zanimati ta borilni šport, ki izvira z Japonskega. Čeprav je začela trenirati pozno in v začetku sploh ni imela športnih ambicij, je zelo hitro napredovala. Judo je doživljala predvsem kot samoobrambno veščino. Konec 60. let je bila med prvimi ženskami, ki so se v Jugoslaviji organizirano ukvarjale z judom. Pomagalo ji je, ker se je pred tem ukvarjala z gimnastiko. S 174 cm višine in teže od 68 do 75 kg je sodila v težko kategorijo.

Po slabem letu treniranja je nastopila kot članica Judo kluba *Split* na sedmem pokalu Jadrana, ki je tradicionalno potekal v njenem mestu. Na turnirju so bili zbrani najboljši mojstri tega športa iz vse države, pa tudi iz tujine.

Ženske so tistega leta nastopile prvič. Ida je v svoji kategoriji, kot nosilka rumenega pasu, premagala veliko izkušenejšo Sanjo Vukmanović iz Beograda in osvojila prvo mesto. To je bil zanjo in za splitski judo velik uspeh. Istega leta je zmagala tudi na odprtem prvenstvu Beograda in pokazala, da je nanjo treba resno računati. Tako je postala tudi prva nagrajena tekmovalka v zgodovini ženskega juda na Hrvaškem.

Maja 1970 je v Zagrebu potekalo prvo posamično prvenstvo Jugoslavije za članice v petih kategorijah, sodelovale pa so tekmovalke iz Hrvaške, Slovenije, Srbije in Vojvodine. V težki kategoriji nad 68 kg je osvojila

Ida Ipavec - Granić 2015. u Trogiru.

Ida Ipavec - Granić leta 2015 v Trogirju.

U teškoj kategoriji preko 68 kg osvojila je prvo mjesto, ispred Zore Črnologar iz Jesenica. Tako je postala prva državna prvakinja, a uz nju su iz Hrvatske bile najbolje: Nadica Duš iz Dubrovnika do 54 kg i Jasenka Dukić iz Zagreba do 58 kg. Iste godine je po drugi put pobijedila na Kupu Jadrana u Splitu. Potom je 1971. u Beogradu odbranila naslov prvakinje Jugoslavije, ponovno ispred Zore Črnologar u teškoj kategoriji. Treću državnu titulu za redom osvojila je 1972. u Dubrovniku, ispred domaće uzdanice Dragice Potpečan - Radović. Nažalost, tih godina kad je ona bila u najboljoj životnoj formi nije se mogla dokazati izvan granica države, jer tada još nisu bila organizirana službena međunarodna prvenstva za žene. U veljači 1973. postala je u svom Splitu i prvakinja Hrvatske. Mjesec dana poslije otišla je na Prvenstvo Jugoslavije u Suboticu kao izraziti favorit jer do tada nikada nije poražena. U finalnom dvoboju borila se s Dubrovkinjom Dragicom Potpečan - Radović, koju je prethodno pobijedila na republičkom prvenstvu. Tijekom nastupa zadobila je tešku ozljedu meniskusa i morala je predati susret. Nakon operacije i oporavka nije se više nikada vratila judo natjecanjima. Tako je sa samo 22. godine završila svoju kratku i iznimno uspješnu karijeru. Nositeljica je crnog pojasa - 2. dan. Kad se prestala baviti sportom nakratko je bila tajnica Judo kluba *Split*. Potom ju je život odveo u drugom pravcu.

Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, u svibnju 1992. u Splitu je osnovano Slovensko kulturno društvo Triglav. Zajedno s bratom Črtomirom, ing. brodogradnje i strastvenim roniocem, Ida je često bila na događanjima priređenima u Triglavu. Nakon odlaska u mirovinu preselila se s drugim suprugom Stjepkom Granićem u Grebašticu kod Šibenika. Njezin suprug je također nosilac crnog pojasa - 2. dan, a u Njemačkoj je bio dugogodišnji uspješni trener tog atraktivnog borilačkog sporta.

Izv.: Osobna izjava Ide Granić iz Grebaštica kod Šibenika.

Lit.: S. Preradović, *Hrvatski judo Pregled rezultata 1952 - 2008*, Zagreb, 2008.; H. Ganza Čaljkušić, R. Kučić, *Heroine splitskog sporta*, Split, 2013.

ERVIN SINDIK **(Novo Mesto, 2. II. 1953.)**

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Ante rodom iz Tivta u Boki Kotorskoj (Crna Gora). Više uglednih Hrvata s područja Boke Kotorske nosilo je prezime Sindik. Majka Stanislava, rođ. Mežnaršič, bila je iz Novog Mesta. Roditelji su se upoznali na ljetovanju i majka se doselila u Zagreb gdje je otac već živio. Otac je po zanimanju bio TT tehničar. Radio je na telekomunikacijama u zagrebačkoj pošti, a majka u nakladničkoj kući Medicinska knjiga iz Zagreba.

Osnovnu i Srednju ekonomsku školu Ervin je završio u Zagrebu. Šah je počeo igrati 1965. kada se upisao u Šahovski klub *PTT Zagreb* u Ilici. Na juniorskim prvenstvima Zagreba i Hrvatske napredovao je i stekao I. kategoriju. Juniorski prvak Zagreba bio je 1970. i 1971. Na juniorskom Prvenstvu Hrvatske ostvario je drugo mjesto 1970. u Vukovaru sa 7½ bodova iz 11 partija, iza Janeza Barlea iz zagrebačke *Mladosti* s 8½ bodova. (Biografija Barlea objavljena je u knjizi Slovinci u hrvatskom sportu) Potom je opet bio drugi 1971. u Sisku s 8 bodova iz 11 partija, iza Milana Mrđe iz zagrebačke *Mladosti*, koji je ostvario 8½ bodova. Ti rezultati su mu automatski donijeli nastup na juniorskom Prvenstvu Jugoslavije, gdje je također postigao zapažene rezultate. Godine 1970. u Smederevskoj Palanci zauzeo je peto mjesto (pobijedio je Janez Barle iz Hrvatske), a 1971. u Gornjem Milanovcu dijelio je treće do peto mjesto (pobijedio je Slavoljub Marjanović iz Srbije).

Na ekipnom Prvenstvu Jugoslavije u Umagu 1972. nastupio je za ekipu PTT-a *Zagreb* i s klubom osvojio treće mjesto, iza beogradskih šahovskih klubova *Partizana* i *Crvene Zvezde*. Igrajući kao junior ostvario je 7½ bodova u 10. kola. Isti učinak imao je i klupski kolega junior Marin Čosić. Sindik je bio najbolji igrač svoje ekipe za koju su igrali seniori, seniorke i juniori, a na juniorskim pločama imao je i najbolji učinak na tom prvenstvu. Zahvaljujući takvom rezultatu pozvan je u reprezentaciju Jugoslavije za susret protiv Sovjetskog Saveza u Ohridu 1972. i potom na Juniorsku šahovsku olimpijadu koja se u Münchenu održavala u isto vrijeme kad i Olimpijske igre. Na Juniorskoj olimpijadi ekipa Jugoslavija je podijelila treće do peto mjesto, a bolje su bile Engleska i Mađarska. Iste je godine na juniorskom turniru u Hallsbergu dijelio prvo mjesto s Lars-Åke Schneiderom.

prvo mesto, pred Zoro Črnologar z Jesenic. Tako je postala prva državna prvakinja. Poleg nje sta bili iz Hrvaške najboljši še Nadica Duš iz Dubrovnika v kategoriji do 54 kg in Jasenka Dukić iz Zagreba v kategoriji do 58 kg. Istega leta je drugič zmagala na pokalu Jadrana v Splitu. Leta 1971 je v Beogradu obranila naslov prvakinja Jugoslavije v teški kategoriji, spet pred Zoro Črnologar. Tretji državni naslov zapored je osvojila leta 1972 v Dubrovniku, pred domačim upom Dragico Potpečan - Radović. Na žalost se v letih, ko je bila v najboljši življenjski formi, ni mogla dokazati zunaj meja države, saj takrat še ni bilo uradnih mednarodnih prvenstev za ženske. Februarja 1973 je postala v svojem Splitu tudi prvakinja Hrvaške. Čez en mesec se je prvenstva Jugoslavije v Subotici udeležila kot izrazita favoritinja, saj dotlej še ni bila poražena. V finalnem dvoboju se je borila z Dubrovčanko Dragico Potpečan - Radović, ki jo je pred tem premagala na republiškem prvenstvu. Vendar si je med nastopom težko poškodovala meniskus in je morala tekmo predati. Po operaciji in okrevanju se ni več vrnila na tekmovanje. Tako je pri komaj 22 letih končala kratko in izjemno uspešno kariero. Je nosilka črnega pasu 2. dan. Ko se je prenehala ukvarjati s športom, je bila kratek čas tajnica Judo kluba *Split*. Potem jo je življenje odpeljalo v drugo smer.

Po osamosvojitvi Hrvaške je bilo maja 1992 v Splitu ustanovljeno Slovensko kulturno društvo Triglav. Ida je skupaj z bratom Črtomirjem, inženirjem ladjedelništva in strastnim potapljačem, pogosto obiskovala prireditve tega društva. Po upokojitvi sta se z drugim soprogom Stjepkom Granićem preselila v Grebaštica pri Šibeniku. Njen soprog je prav tako nosilec črnega pasu 2. dan in je bil dolga leta uspešen trener tega atraktivnega borilnega športa v Nemčiji.

Vir: Osebna izjava Ide Granić iz Grebaštica pri Šibeniku.

Lit.: S. Preradović, *Hrvatski judo, Pregled rezultata 1952 - 2008*, Zagreb, 2008; H. Ganza Čaljkušić, R. Kučić, *Heroine splitskog sporta*, Split, 2013.

ERVIN SINDIK (Novo mesto, 2. 2. 1953)

Ervin Sindik kao tajnik Hrvatskog šahovskog saveza.
Ervin Sindik kot tajnik Hrvaške šahovske zveze.

Rodil se je v hrvaško-slovenski družini očetu Anteju iz Tivta v Boki Katorski v Črni gori. Več uglednih Hrvatov z območja Boke Kotsorske se je pisalo Sindik. Mati Stanislava, roj. Mežnaršič, je bila iz Novega mesta. Starši so se spoznali na počitnicah. Mati se je preselila k možu v Zagreb, kjer je kot telekomunikacijski tehnik delal v PTT Zagreb, in se zaposlila v založniški hiši Medicinska knjiga Zagreb.

Ervin je osnovno in srednjo šolo končal v Zagrebu. Šah je začel igrati leta 1965, ko se je vpisal v Šahovski klub *PTT Zagreb* v Ilici. Na mladinskih prvenstvih Zagreba in Hrvaške je napredoval v igralca prve kategorije. Mladinski prvak Zagreba je bil leta 1970 in 1971. Na mladinskem prvenstvu Hrvaške leta 1970 v Vukovarju je bil drugi, s 7,5 točke v 11 partijah, za Janezom Barletom iz zagrebške *Mladosti* z 8,5 točke (življenjepis Janeza Barleta je objavljen v knjigi Slovenci v hrvaškem športu). Leta 1971 v Sisku je bil spet drugi, z 8 točkami v 11 partijah, za Milanom Mrdo iz zagrebške *Mladosti*, ki je zbral 8,5 točke. S takšnimi rezultati se je avtomatično uvrščal na mladinska prvenstva Jugoslavije,

na katerih je prav tako dosegal vidne rezultate. Leta 1970 je v Smederevski Palanki zasedel peto mesto (zmagal je Janez Barle iz Hrvaške), leta 1971 v Gornjem Milanovcu pa si je delil tretje do peto mesto (zmagal je Slavoljub Marjanović iz Srbije).

Na ekipnem prvenstvu Jugoslavije v Umagu leta 1972 je nastopil za ekipo *PTT Zagreb* in s klubom osvojil tretje mesto, za beograjskima kluboma *Partizan* in *Crvena zvezda*. Kot mladinec je zbral 7,5 točke v desetih

U daljoj seniorskoj karijeri ostvario je pobjede na međunarodnim turnirima: u Ateni 1974. i 1975., u Karlovcu 1984. i Dubaiju 1986. te je imao niz drugih uspješnih nastupa na međunarodnim natjecanjima. Kao član PTT-a iz Zagreba osvajao je na ekipnim državnim prvenstvima treće mjesto: 1976. na Krku, 1979. u Donjem Milanovcu i 1985. u Cetinju te četvrto mjesto: 1973. u Šibeniku, 1974. u Poreču i 1977. u Krku. Titulu nacionalnog šahovskog majstora ostvario je 1978., FIDE majstora 1980. i potom je 1984. osvojio titulu međunarodnog šahovskog majstora. Od 1994. do 2004. bio je član Gradskog šahovskog kluba *Mravince*, a od 2004. je član Šahovskog kluba *Zagreb* (do 2005. klub je nosio naziv *Zrinjevac*).

Godine 1980. postao je profesionalni tajnik Šahovskog saveza Hrvatske. Zbog toga je u daljoj šahovskoj karijeri rijetko nastupao na natjecanjima. U travnju 1991. imenovan je glavnim tajnikom Hrvatskog šahovskog saveza (HŠS) i na tom je mjestu radio profesionalno gotovo punih 25 godina, sve do umirovljenja krajem 2015. Kao glavni tajnik bio je više puta i delegat HŠS-a na Kongresima FIDE (Međunarodni šahovski savez) i ECU (Europske šahovske unije).

Bio je direktor i organizator niza značajnih međunarodnih natjecanja od kojih su najznačajniji: Ekipno prvenstvo Europe u Puli 1997., Pojedinačno prvenstvo Europe za mlade u Šibeniku 2007., Veteransko ekipno prvenstvo Europe u Šibeniku 2014., zonski turniri za Prvenstvo svijeta u Zagrebu 1993. i Puli 2000. Pomogao je i u organizaciji Šahovskih olimpijada u Skoplju 1972. i Dubaiju 1986. Titulu međunarodnog organizatora FIDE priznala mu je svjetska šahovska organizacija 2003. godine.

Djelovao je kao izbornik Hrvatske šahovske reprezentacije - ženske (1997.) i muške (2002. – 2004. i 2007. – 2012.). Žensku repr. Hrvatske vodio je na Europskom prvenstvu 1997. u Puli (15. mjesto). U Puli je na EP-u velemajstorica Zorica Salai - Puljek osvojila pojedinačno brončanu medalju kao pričuvna igračica. Mušku repr. Hrvatske vodio je na Šahovskim olimpijadama: 2002. u Bledu (23. mjesto), 2004. u Calviji (46. mj.), 2008. u Dresdenu (27. mj.), 2010. u Khanty Mansijsku (32. mj.) i 2012. u Istanbulu (27. mj.). Treba napomenuti da na Šahovskim olimpijadama sudjeluje u prosjeku 150 svjetskih reprezentacija i iznimna je konkurencija. Na Europskim prvenstvima postigao je s muškom repr. Hrvatske sljedeće plasmane: 2003. u Plovdivu (27. mj.), 2007. u Heraklionu (26. mj.), 2009. u Novom Sadu (26. mj.) i 2011. u Porto Carrasu (21. mj.). U doba Jugoslavije bio je trener repr. Monaca na Šahovskoj olimpijadi 1974. u Nici. Povremeno je radio i kao trener u Rusiji, u periodu od 1999. do 2010. Titulu FIDE trenera priznala mu je 2005. svjetska šahovska organizacija. U studenom 2017. ponovno je nakon 20 godina kao izbornik vodio žensku repr. Hrvatske na EP-u u Hersonissosu. U konkurenciji 32. državne repr. zauzele su hrvatske šahistice 25. mj. Aktivan je i dalje i kao igrač šaha.

Bio je dugogodišnji suradnik u stručnim šahovskim publikacijama: hrvatskom Šahovskom glasniku, nizozemskom *New in Chessu*, švedskom *Schaknyttu* i jugoslavenskom Šahovskom informatoru. Godinama je stručnim komentarima surađivao i u šahovskoj rubrici u Sportskim novostima. Za engleskog nakladnika *Trends publication* iz Brightona napisao je četiri knjige iz serije *Trends*: "Trends in Exchange Spanish (Ruy Lopez)", 1995.; "Trends in the Queen' Indian", 1995.; "Trends in the Petroff" 1996. i "Trends in the Torre" 1997.

Povodom proslave 100 godina HŠS-a 2012. je odlikovan Priznanjem za izniman doprinos u razvoju hrvatskog šaha. Sa 35 godina staža najdugovječniji je profesionalac u povijesti hrvatskog šaha.

U braku je s Majdom, rođ. Pristovnik, i imaju sina Daria. Njegova supruga Majda mlađa je sestra Kordule i Rudolfa Pristovnika čiji su životopisi predstavljeni na stranicama ove monografije.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Ervina Sindika iz Zagreba.

Lit.: M. Đorđević, *Ekipni šampionati Jugoslavije u šahu*, Beograd, 1980.; Povijest hrvatskog šaha 1912 - 1997, Zagreb, 1997.; P. Sentić, *Hrvatska šahovska prvenstva 1940. - 1991.*, Vinkovci 2009.; P. Sentić, *Jugoslavenska šahovska prvenstva 1920. - 1991.*, Vinkovci, 2009.; S. Peleh, *Soljetna spomenica*, Zagreb, 2012.; S. Peleh, *130 godina klupskog šaha u Zagrebu*, Zagreb, 2016.

krogih; enako učinkovit je bil njegov klubski mladinski kolega Marin Čosić. Sindik je bil najboljši igralec ekipe, v kateri so igrali člani, članice in mladinci. Na mladinskih šahovskih ploščah je bil najučinkovitejši na tem prvenstvu. Po tem uspehu so ga povabili v jugoslovansko reprezentanco. Sodeloval je na srečanju proti Sovjetski zvezi v Ohridu leta 1972 in mladinski šahovski olimpijadi, ki je v Münchnu potekala hkrati kot olimpijske igre. Na mladinski olimpijadi si je ekipa Jugoslavije delila tretje do peto mesto, boljši sta bili Anglija in Madžarska. Istega leta si je na mladinskem turnirju v Hallsbergu delil prvo mesto z Lars-Åkejem Schneiderjem.

V članski karieri je zmagal na mednarodnih turnirjih v Atenah leta 1974 in 1975, Karlovcu leta 1984 in Dubaju leta 1986. Uspešen je bil tudi na drugih mednarodnih tekmovanjih. Kot član *PTT Zagreb* je na ekipnih državnih prvenstvih osvojil tretje mesto leta 1976 na Krku, leta 1979 v Donjem Milanovcu in leta 1985 v Cetinju ter četrto mesto leta 1973 v Šibeniku, leta 1974 v Poreču in leta 1977 v Krku. Naslov državnega šahovskega mojstra je dosegel leta 1978, leta 1980 je postal mojster Fide, leta 1984 pa mednarodni šahovski mojster. Med letoma 1994 in 2004 je bil član Mestnega šahovskega kluba *Mravince*, nato pa član Šahovskega kluba *Zagreb* (ta se je do leta 2005 imenoval *Zrinjevac*).

Leta 1980 je postal poklicni tajnik Šahovske zveze Hrvaške in od takrat le še poredko nastopal na šahovskih tekmovanjih. Aprila 1991 je bil imenovan za glavnega tajnika te zveze, ki se je preimenovala v Hrvaško šahovsko zvezo (HŠS). To delo je poklicno opravljal skoraj 25 let, vse do upokojitve konec leta 2015. Kot glavni tajnik je bil večkrat delegat HŠS na kongresih Mednarodne šahovske zveze (Fida) in Evropske šahovske zveze (Ecu).

Bil je direktor in organizator vrste pomembnih mednarodnih tekmovanj, med katerimi izstopajo: ekipno evropsko prvenstvo v Pulju leta 1997, mladinsko posamično evropsko prvenstvo v Šibeniku leta 2007, veteransko ekipno evropsko prvenstvo v Šibeniku leta 2014, območni turnirji za svetovno prvenstvo v Zagrebu leta 1993 in Pulju leta 2000. Pomagal je pri organizaciji šahovskih olimpijad v Skopju leta 1972 in Dubaju leta 1986. Svetovna šahovska organizacija mu je leta 2003 podelila naslov mednarodnega organizatorja Fide.

Deloval je kot selektor hrvaške šahovske reprezentance, in sicer ženske leta 1997, moške pa med letoma 2002 in 2004 ter 2007 in 2012. Žensko reprezentanco je vodil na evropskem prvenstvu v Pulju leta 1997 (15. mesto). V Pulju je velemojstrica Zorica Salai - Puljek kot rezervna igralka osvojila posamično bronasto medaljo. Moško reprezentanco je vodil na šahovskih olimpijadah na Bledu leta 2002 (23. mesto), v Calvii leta 2004 (46. mesto), v Dresdnu leta 2008 (27. mesto), v Hanti-Mansijsku leta 2010 (32. mesto) in v Carigradu leta 2012 (27. mesto). Treba je omeniti, da na šahovskih olimpijadah sodeluje v povprečju 150 reprezentanc in da je konkurenca izjemna. Na evropskih prvenstvih je s hrvaško moško reprezentanco dosegel naslednje uvrstitve: leta 2003 v Plovdivu 27. mesto, leta 2007 v Heraklionu 26. mesto, leta 2009 v Novem Sadu 26. mesto in leta 2011 v Porto Carrasu 21. mesto. Na šahovski olimpijadi leta 1974 v Nici je bil trener reprezentance Monaka. Med letoma 1999 in 2010 je občasno delal tudi kot trener v Rusiji. Naslov trenerja Fide mu je svetovna šahovska organizacija priznala leta 2005. Novembra 2017 je po dveh desetletjih kot selektor vnovič vodil hrvaško žensko reprezentanco. Na evropskem prvenstvu v Hersonissosu so med 32 sodelujočimi hrvaške šahistke zasedle 25. mesto. Še vedno tudi aktivno igra šah.

Bil je dolgoletni sodelavec strokovnih šahovskih publikacij: hrvaškega Šahovskega glasnika, nizozemskega časopisa *New in Chess*, švedskega časopisa *Schaknytt* in jugoslovanskega Šahovskega informatorja. Več let je s strokovnimi komentarji sodeloval v šahovski rubriki časopisa *Sportske novosti*. Za angleškega založnika *Trends Publication* iz Brightona je napisal štiri knjige iz zbirke *Trends: Trends in Exchange Spanish* (Ruy Lopez), 1995; *Trends in the Queen's Indian*, 1995; *Trends in the Petroff*, 1996; *Trends in the Torre*, 1997.

Na proslavi stoletnice HŠS leta 2012 je bil odlikovan za izjemen prispevek k razvoju hrvaškega šaha. S šahom se je poklicno ukvarjal 35 let, kar je najdaljše obdobje v zgodovini hrvaškega šaha.

Poročen je z Majdo, roj. Pristovnik. Imata sina Daria. Njegova soproga Majda je mlajša sestra Kordule in Rudolfa Pristovnika, katerih življenjepisa sta objavljena na straneh te monografije.

Vir: Osebna izjava in arhiv Ervina Sindika iz Zagreba.

Lit.: M. Đorđević, *Ekipni šampionati Jugoslavije u šahu*, Beograd, 1980; Povijest hrvatskog šaha 1912 - 1997, Zagreb, 1997; P. Sentić, *Hrvatska šahovska prvenstva 1940. - 1991.*, Vinkovci, 2009; P. Sentić, *Jugoslavenska šahovska prvenstva 1920. - 1991.*, Vinkovci, 2009; S. Peleh, *Stoljetna spomenica*, Zagreb, 2012; S. Peleh, *130 godina klupskog šaha u Zagrebu*, Zagreb, 2016.

MAJDA NOVAK - MIJALJEVIĆ (Opatija, 2. IV. 1954.)

Rođena je u slovenskoj obitelji. Njezini roditelji Alojz i Marija, rođ. Dekleva, doselili su se nakon II. svjetskog rata zbog posla s područja Općine Ilirska Bistrica u Volosko kod Opatije. Majda je završila III. pedagošku gimnaziju u Rijeci i diplomirala na Ekonomskom fakultetu - I. stupanj hotelijerskog smjera u Opatiji. Djetinstvo i ranu mladost provela je u Voloskom, a potom se s obitelji doselila u Rijeku. U profesionalnoj karijeri bila je zaposlena u riječkom poduzeću Gramat i u privatnoj tvrtki na financijskim poslovima do odlaska u mirovinu.

Sportom se počela baviti kao srednjoškolka. Najprije je igrala rukomet, a potom je postala članica Odbojkaškog kluba *Kozala*. S ekipom *Kozale* dva puta je osvojila republičko Prvenstvo SR Hrvatske, a kao talentirana igračica prešla je 1973. u redove Odbojkaške sekcije DTO *Partizana* Rijeka. Igračice *Partizana* bile su prvakinja države u sezoni 1972./73.

Nakon fuzije te sekcije s OK *Kvarnerom* nastupala je od veljače 1974. za OK *Rijeku*. Igrajući na poziciji srednje blokerice postala je jedna od najboljih riječkih odbojkašica. Nenametljiva i tiha u privatnom životu, bila je borbena i požrtvovna na utakmicama. U 13 sezona nastupanja za *Rijeku* postigla je zapažene uspjehe. S prvom trofejnom generacijom u povijesti kluba osvojila je 1. saveznu odbojkašku ligu Jugoslavije 1973./74. i četiri Kupa Jugoslavije: 1973. u Zagrebu, 1975. i 1976. u Rijeci i 1978. u Beogradu.

Bila je najbolja igračica svoje ekipe u Kupu 1978. To su ujedno bili i prvi državni trofeji osvojeni za kolektivne sportove u Gradu Rijeci i postignuti su prije uspjeha nogometaša *Rijeke* i vaterpolista *Primorja*.

S klupskom ekipom dva puta je u 1. saveznoj ligi bila viceprvakinja: u sezoni 1974./75. i potom 1975./76. kada je naslov izgubljen nakon majstorice odigrane u Banjoj Luci s *Crvenom zvezdom* iz Beograda. Do 1980. igrala je pod djevojačkim prezimenom Novak. S ekipom *Rijeke* nastupala je nekoliko sezona i u međunarodnim klupskim kupovima. Uz reprezentativke Vlastu Pesaressi - Grabovac i Nadu Zrilić bila je jedna od najzaslužnijih za velike uspjehe kluba. Kada je 1985. napustila *Rijeku* pauzirala je jednu sezonu, a potom je od 1986. do 1988. igrala za OK *Poreč*. Svoju vrlo uspješnu klupsku karijeru završila je u 35. godini života.

Za A reprezentaciju Jugoslavije nastupila je na 138 susreta od 1974. do 1982. a prethodno je 1974. i 5 puta igrala za juniorsku selekciju. Najbolje rezultate ostvarila je na Mediteranskim igrama osvojivši zlatnu medalju 1975. u Alžiru i srebrnu medalju 1979. u Splitu. Sudjelovala je na Svjetskom prvenstvu 1978. u Sovjetskom savezu (16. mjesto) i Europskom prvenstvu 1975. u Rijeci i Beogradu (8. mj.), 1977. u Tampereu (9. mj.), 1979. u Lyonu (10. mj.) i 1981. u Sofiji (11. mj.). Na Balkanskom prvenstvu sudjelovala je u osvajanju ukupno 7 medalja: kao juniorka brončanu 1974. u Beogradu, a kao seniorka srebro 1982. u Ateni te broncu 1974. i 1975. u Ateni, 1976. u Prištini, 1978. u Perniku i 1981. u Ravnama na Koroškem. Jedna je od šestoro jugoslavenskih sportaša koji su nosili zastavu na svečanom otvaranju Mediteranskih igara u Splitu i bila je kapetanica državne repr. 1978. – 1979. Od svih riječkih odbojkašica imala je do raspada tadašnje države najviše nastupa za repr. SFRJ. Prema ostvarenim rezultatima jedna je od najuspješnijih riječkih odbojkašica u povijesti.

Njezin suprug Berislav Mijaljević (Suhovare, Općina Poličnik, 27. VII. 1954.), bio je također aktivni igrač odbojke, trener ženske seniorske ekipe *Rijeke* i nacionalni odbojkaški sudac. Majdin i Berislavov sin Marin Mijaljević

Majda Novak, reprezentativka na Mediteranskim igrama 1975. u Alžiru.

Majda Novak, reprezentantka na sredozemskih igrah leta 1975 v Alžiriji.

MAJDA NOVAK - MIJALJEVIĆ (Opatija, 2. 4. 1954)

Rodila se je v slovenski družini. Njeni starši, Alojz in Marija, roj. Dekleva, so se po drugi svetovni vojni zaradi službe preselili z območja Ilirske Bistrice v Volosko pri Opatiji. Majda je končala III. pedagoško gimnazijo na Reki in prvo stopnjo študija hotelirstva na fakulteti v Opatiji. V Opatiji je preživela tudi otroštvo in mladost, preden se je z družino preselila na Reko. Zaposlena je bila v reški družbi Gramat in v zasebnem podjetju. Do upokojitve je opravljala finančne posle.

S športom se je začela ukvarjati kot srednješolka. Najprej je igrala roket, nato pa je postala članica Odbojcarskega kluba *Kozala*. Z ekipo *Kozale* je dvakrat osvojila republiško prvenstvo Hrvaške. Kot nadarjena igralka je leta 1973 prestopila v vrste odbojcarske sekcije Telovadnega društva *Partizan* Reka. Igralke *Partizana* so bile državne prvakinje v sezoni 1972/73.

Po združitvi te sekcije z Odbojcarskim klubom (OK) *Kvarner* je od februarja 1974 nastopala za OK *Rijeka*. Igrala je na položaju srednje blokerke in postala ena od najboljših reških odbojkaric. Nevsiljiva in tiha v zasebnem življenju je bila borbena in požrtvovalna na tekmah. V 13 sezonah nastopanja za *Rijeko* je dosegla vidne uspehe. S prvo uspešno generacijo v zgodovini kluba je osvojila prvo odbojcarsko ligo Jugoslavije v sezoni 1973/74 ter štiri pokale Jugoslavije: leta 1973 v Zagrebu, leta 1975 in 1976 na Reki ter leta 1978 v Beogradu.

Bila je najboljša igralka svoje ekipe v pokalu leta 1978. To so bila prva državna odličja za kolektivne športe na Reki, priigrana pred uspehi nogometašev *Rijeke* in vaterpolistov *Primorja*.

S klubsko ekipo je bila dvakrat podprvkinja v prvi zvezni ligi, in sicer v sezonah 1974/75 in 1975/76, ko so naslov izgubile v izločilni tekmi v Banji Luki s *Crveno zvezdo* iz Beograda. Do leta 1980 je igrala pod deklinim priimkom Novak. Z ekipo *Rijeke* je nekaj sezon nastopala tudi v mednarodnih klubskih pokalih. Poleg reprezentantke Vlaste Pesaressi - Grabovac in Nade Zrilić je bila ena od najzaslužnejših za velike klubske uspehe. Leta 1985 je zapustila *Rijeko* in si vzela sezono premora, nato pa med letoma 1986 in 1988 igrala za OK *Poreč*. Zelo uspešno kariero je končala v 35. letu starosti.

Za A-representanco Jugoslavije je nastopila na 138 srečanjih med letoma 1974 in 1982, pred tem pa je leta 1974 tudi petkrat igrala za mladinsko selekcijo. Najboljše rezultate je dosegla na sredozemskih igrah: leta 1975 v Alžiru so bile zlate, leta 1979 v Splitu pa srebrne. Sodelovala je na svetovnem prvenstvu v Sovjetski zvezi leta 1978 (16. mesto) ter na evropskih prvenstvih: leta 1975 na Reki in v Beogradu (osmo mesto), leta 1977 v Tampereju (deveto mesto), leta 1979 v Lyonu (10. mesto) in leta 1981 v Sofiji (11. mesto). Na balkanskih prvenstvih je dobila sedem medalj: kot mladinka bronasto leta 1974 v Beogradu, kot članica srebrno leta 1982 v Atenah, bronasto pa leta 1974 in 1975 v Atenah, leta 1976 v Prištini, leta 1978 v Perniku in leta 1981 v Ravnah na Koroškem. Je ena od šestih jugoslovanskih športnikov, ki so nosili zastavo na slovesni otvoritvi sredozemskih iger v Splitu. Med letoma 1978 in 1979 je bila kapetanka državne reprezentance. Med vsemi reškimi odbojkaricami je imela do razpada te danje države največ nastopov za reprezentanco SFRJ. Po doseženih uspehih je ena od najuspešnejših odbojkaric v reški zgodovini.

Ekipo OK *Rijeke* u sezoni 1977./78. S lijeva stoje: K. Petrović, V. Pesaressi, M. Novak, A. Lisac, D. Krneta, S. Šćulac i trener V. Škiljan. Čuče: J. Fadljević, V. Kozjak, V. Primorac, B. Koraca, K. Grandić i V. Kramarić.

Ekipo OK *Rijeke* v sezoni 1977/1978. Z leve stojijo: K. Petrović, V. Pesaressi, M. Novak, A. Lisac, D. Krneta, S. Šćulac in trener V. Škiljan. Čepijo: J. Fadljević, V. Kozjak, V. Primorac, B. Koraca, K. Grandić in V. Kramarić.

nasto leta 1974 v Beogradu, kot članica srebrno leta 1982 v Atenah, bronasto pa leta 1974 in 1975 v Atenah, leta 1976 v Prištini, leta 1978 v Perniku in leta 1981 v Ravnah na Koroškem. Je ena od šestih jugoslovanskih športnikov, ki so nosili zastavo na slovesni otvoritvi sredozemskih iger v Splitu. Med letoma 1978 in 1979 je bila kapetanka državne reprezentance. Med vsemi reškimi odbojkaricami je imela do razpada te danje države največ nastopov za reprezentanco SFRJ. Po doseženih uspehih je ena od najuspešnejših odbojkaric v reški zgodovini.

Njen soprog Berislav Mijaljević (Suhovare, občina Poličnik, 27. 7. 1954) je prav tako igral odbojko, bil

(Rijeka, 3. III. 1986.), u mladosti se aktivno bavio košarkom u Košarkaškom klubu *Kastavu*. Nastavio je djelovati kao trener mladih kategorija i seniori KK *Flumen Sancti* iz Rijeke. Hrvatski košarkaški savez 2016. imenovao ga je instruktorom za žensku košarku regije Zapad. Od 2017. obnaša dužnost izbornika ženske košarkaške reprezentacije Hrvatske do 14 godina.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Majde Novak - Mijaljević iz Rijeke.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1973. – 1976.*, Beograd, 1977; I. Fabijan, "Majda Novak tiha reprezentativna kapetanica" *Novi list*, Rijeka, 20. srpnja 1978., I. Vukotić, "Majda pod mrežom", *SN revija*, Zagreb, kolovoz 1978.; I. Fabijan, "Igra Riječanki – pjesma nad pjesmama", *Novi list*, Rijeka, 26. prosinca 1978.; B. Šuljić, O. Rivetti, *30 godina odbojke u Rijeci*, Rijeka, 1978.; *AJS 1978*, Beograd, 1979., *AJS 1979*, Beograd 1980., *AJS 1981*, Beograd, 1982., *AJS 1982*, Beograd 1983.; I. Peršić, O. Rivetti, *20 godina prvotligaških smečeva odbojkašica Rijeke*, Rijeka, 1986.; N. Sarić, *Odbojka = Volleyball Evropska prvenstva = European Championships 1948 - 2005*, Beograd, 2006.; E. Hemar, *Slovinci v hrvaškem športu, Majda Novak - Mijaljević - zlata reška odbojkarica*, *Novi odmev* št. 67, Zagreb, oktober 2018.

VINKO POLONČIČ (Šentvid pri Stični kod Ljubljane, 13. VII. 1957.)

Odrastao je s majkom Marijom Polončič, rodom iz Šentvida pri Stični. Završio je zanatsku školu za autolimara i diplomirao na Visokoj trenerskoj školi Fakulteta za šport u Ljubljani.

Biciklizmom se počeo baviti kao član Kolesarskog kluba *Odred* iz Ljubljane, koji je 1973. promijenio naziv u KK *Astra*. Nakon odsluženja vojnoga roka, na poziv legendarnog Zvone Zanoškara pristupio je 1978. Kolesarskom društvu *Rog* iz Ljubljane, koji je u to vrijeme uz *Savu* iz Kranja bio najbolji biciklistički klub u Sloveniji i Jugoslaviji. Za ekipu *Roga* vozio je do 1982. kada je počeo nastupati kao profesionalac. Prvi uspjeh ostvario je kao stariji junior osvajanjem 3. mjesta na cestovnom Prvenstvu Jugoslavije 1975. u Novom Mestu. U seniorskoj konkurenciji postao je 5 puta prvak Jugoslavije: pojedinačno na kronometar 1981. i ekipno s *Rogom* u cestovnoj vožnji na kronometar 1978., 1981. i 1982. te na pisti u dohvatnoj vožnji 1982. Uz to je bio viceprvak države: pojedinačno na brdskim prvenstvima 1978., 1979., 1980. i 1982., u cestovnoj vožnji 1978. te na pisti u dohvatnoj vožnji 1981. Osvojio je 1980. domaću etapnu utrku zvanu Jadranska magistrala.

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupao je od 1976. do 1982. Bio je član jedne od najuspješnijih generacija jugoslavenskog biciklizma u kojoj su nastupali: Bojan Ropret, Bojan Udovič, Bruno Bulić, Primož Čerin, Janez Lampič i drugi. Sve uspjehe ostvario je u ekipnim cestovnim utrkama na kronometar. Sudjelovao je na: Olimpijskim igrama 1980. u Moskvi (8. mjesto); Svjetskom prvenstvu: 1978. u Nürburgu, 1981. u Pragu (10. mj.) i 1982. u Goodwoodu (8. mj.); Mediteranskim igrama 1979. u Splitu (brončana medalja) te na Balkanskom prvenstvu: 1976. u Sofiji, 1980. u Kranju (zlatna medalja), 1981. u Gabrovu (srebrna medalja) i 1982. u Kumpuliju (brončana medalja). Na međunarodnoj etapnoj utrci Kroz Jugoslaviju osvojio je 1982. pojedinačno 2. mjesto, iza Nikolaja Kociakova iz SSSR-a, i 3. mjesto 1981., iza Pavela Ugrumova i Riho Suuna iz SSSR-a. Najveći pojedinačni uspjeh ostvario je pobjedom na utrci u Liechtensteinu 1979. u konkurenciji s profesionalcima.

Godine 1983. postao je prvi profesionalni biciklist u povijesti jugoslavenskog poslijeratnog biciklizma i drugi profesionalac iz istočne Europe, iza Poljaka Czeslawa Langa. Kako Biciklistički savez Jugoslavije (BSJ) nije bio član svjetskog profesionalnog saveza UCI, nije mu mogao izdati licencu i morali su najprije podnijeti zahtjev za registraciju. Usprkos brojnih administrativnih problema s BSJ-om, uspio je potpisati ugovor s talijanskom ekipom *Malvor Bottecchia* kao dvanaesti biciklist u njihovu sastavu. U to vrijeme Italija je bila vodeća biciklistička država na svijetu i imala je najbolje profesionalne ekipe tako da je potpisivanje ugovora za njega i tadašnji jugoslavenski biciklizam bio veliki uspjeh. U novoj ekipi ubrzo se dobrim vožnjama nametnuo među osam najboljih vozača koji su nastupali na utrkama. Svoje nastupe morao je podrediti interesima ekipe, odnosno kapetana Maria Beccio koji je bio četvrti u ukupnom poretku višetapne utrke Oko Italije (Giro d' Italia) 1983. Polončič zbog toga nije mogao postići zapažene individualne rezultate. Najveći uspjeh ostvario je 1983. na utrci u Pugliji osvajanjem 3. mjesta

je tudi trener ženske članske ekipe *Rijeke* in državni odbojgarski sodnik. Majdin in Berislavov sin Marin Mijaljević (Reka, 3. 3. 1986) se je v mladosti aktivno ukvarjal s košarko v klubu *Kastav*. Nato je deloval kot trener podmladka in članic košarkarskega kluba *Flumen Sancti* z Reke. Hrvaška košarkarska zveza ga je leta 2016 imenovala za inštruktorja ženske košarke v regiji zahod. Od leta 2017 je selektor hrvaških košarkaric do 14 let.

Vir: Osebna izjava in arhiv Majde Novak - Mijaljević z Reke.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1973.–1976.*, Beograd, 1977; I. Fabijan, Majda Novak, tiha reprezentativna kapetanica, *Novi list*, Reka, 20. julij 1978, I. Vukotić, Majda pod mrežom, *SN revija*, Zagreb, avgust 1978; I. Fabijan, *Igra Riječanki – pjesma nad pjesmama*, *Novi list*, Reka, 26. december 1978; B. Šuljić, O. Rivetti, *30 godina odbojke u Rijeci*, Reka, 1978; *AJS 1978*, Beograd, 1979, *AJS 1979*, Beograd 1980, *AJS 1981*, Beograd, 1982, *AJS 1982*, Beograd 1983; I. Peršić, O. Rivetti, *20 godina prvoligaških smečeva odbojkašica Rijeke*, Reka, 1986; N. Sarić, *Odbojka = Volleyball Evropska prvenstva = European Championships 1948–2005*, Beograd, 2006; E. Hemar, Slovenci v hrvaškem športu, Majda Novak - Mijaljević - zlata reška odbojkarica, *Novi odmev* št. 67, Zagreb, oktober 2018.

VINKO POLONČIČ (Šentvid pri Stični, 13. 7. 1957)

Odraščal je z materjo Marijo Polončič iz Šentvida pri Stični. Končal je poklicno avtokleparsko šolo in kasneje tudi visoko trenersko šolo na Fakulteti za šport v Ljubljani.

S kolesarstvom se je začel ukvarjati kot član Kolesarskega kluba *Odred* iz Ljubljane, ki se je leta 1973 preimenoval v Kolesarski klub *Astra*. Po odsluženem vojaškem roku se je na povabilo legendarnega Zvoneta Zanoškarja leta 1978 včlanil v Kolesarsko društvo *Rog* iz Ljubljane, ki je bilo v tistem obdobju poleg *Save* iz Kranja najboljši kolesarski klub v Sloveniji in Jugoslaviji. V ekipi *Roga* je bil do leta 1982, ko se je s kolesarjenjem začel ukvarjati poklicno. Prvi uspeh je dosegel kot starejši mladinec, s tretjim mestom na cestnem prvenstvu Jugoslavije leta 1975 v Novem mestu. V članski konkurenci je bil petkrat prvak Jugoslavije: v cestni vožnji na čas posamično leta 1981 in ekipno z *Rogom* leta 1978, 1981 in 1982 ter na velodromu v zasledovalni vožnji leta 1982. Državni podprvak je bil posamično na gorskih prvenstvih med letoma 1978 in 1980 ter leta 1982, v cestni vožnji leta 1978 in na velodromu v zasledovalni vožnji leta 1981. Leta 1980 je osvojil domačo etapno dirko po jadranski magistrali.

Za jugoslovansko reprezentanco je nastopal med letoma 1976 in 1982. Bil je član ene od najuspešnejših generacij jugoslovanskih kolesarjev, v kateri so tekmovali Bojan Ropret, Bojan Udovič, Bruno Bulić, Primož Čerin, Janez Lampič in drugi. Vse uspehe je dosegel na ekipnih cestnih dirkah na čas. Sodeloval je na olimpijskih igrah v Moskvi leta 1980 (osmo mesto), svetovnih prvenstvih v Nürburgu leta 1978, Pragi leta 1981 (10. mesto) in Goodwoodu leta 1982 (osmo mesto), sredozemskih igrah v Splitu leta 1979 (bronzasta medalja) ter na balkanskih prvenstvih

Vinko Polončič kao trener u Pazinu.
Vinko Polončič kot trener v Pazinu.

Vinko Polončič u vrijeme natjecateljske karijere.
Vinko Polončič v obdobju tekmovalne kariere.

pojedinačno i 2. mjesta etapno. Na toj utrci trebao je pobijediti, što mu nije dozvolilo vodstvo njegove ekipe. Sudjelovao je, kao prvi Slovenac, na jednoj od najcjenjenijih svjetskih utrka Giro d' Italia i zauzeo je dvije godine zaredom 72. i 76. mjesto. Iako je u jednoj etapi Gira uspio doći do 10. pozicije nije imao dovoljno snage za tu vrlo zahtjevnu utrku. Trebao je nastupiti na Svjetskom prvenstvu profesionalaca u Švicarskoj, ali je morao odustati zbog problema s plaćanjem kotizacije i odnosa s BSJ-om. Imao je 28 godina kad je nakon dvije godine profesionalnog biciklizma, zbog ozljede koljena i zasićenosti, 1985. završio aktivnu sportsku karijeru. Proglašen je 1982. za najboljeg sportaša Grada Ljubljane.

Po završetku natjecateljske karijere bio je kratko trener mlađih kategorija u *Rogu*, a potom je do 1992. sedam godina bio trener seniorske ekipe koja je tada bila najbolja u SFRJ i Sloveniji. U toj su generaciji za *Rog* vozili Jure Pavlič, Gorazd Penko, Robert Pintarič, Peter Hvastija i Brane Ugrenovič. U reprezentaciji Jugoslavije bio je trener za ekipni kronometar, do Mediteranskih igara 1991. u Ateni. Potom se povukao iz biciklizma i okušao se kao rally vozač pa je od 1992. do 1998. nastupao na slovenskim i međunarodnim rally natjecanjima kao suvozač s Andrejem Jerebom i Sandijem Bohom. Nakon povratka u biciklizam trenirao je mlađe kategorije u svom matičnom

klubu *Astra* iz Ljubljane i zatim, na prijelazu stoljeća, seniorsku ekipu *Savaprojekta* iz Krškog.

Od 2004. je u Biciklističkom klub *Kamen* iz Pazina, u koji se uključio zajedno s vozačem Gregorom Zajcem iz *Savaprojekta*. U pazinskom klubu već 14 godina djeluje kao trener i sportski direktor. Nakon udruživanja *Kamena* s talijanskom ekipom *Meridiana*, od 2009. nastupaju pod nazivom *Meridiana Kamen Team* i prvi su, a danas i jedini, profesionalni klub u Hrvatskoj. Uz predsjednika Ivicu Gržinića jedan je od najzaslužnijih za velike uspjehe pazinskog kluba na domaćim i međunarodnim utrkama. Godine 2013. *Meridiana Kamen Team* je u bodovanju za UCI Europe Tour bio na 33. mjestu u konkurenciji 126 ekipa. Iste godine osvojeno je 9 naslova prvaka Hrvatske u svim disciplinama (ciklokros, brdo, cesta, kronometar i pista). Na državnim prvenstvima Hrvatske članovi kluba su od 2004. do 2016. u svim dobnim uzrastima i disciplinama osvojili više od sto medalja te veliki broj naslova pojedinačno i ekipno. Pod njegovim vodstvom za ekipu *Meridiana Kamen Team* su u tom razdoblju, uz hrvatske vozače, nastupali i biciklisti iz drugih zemalja (Italije, Njemačke, Slovenije, Velike Britanije, Švicarske, Kolumbije i BiH). Zaslužan je za rezultate koje su u seniorskoj i juniorskoj konkurenciji postigli hrvatski državni prvaci i reprezentativci: Emanuel Kišerlovski, Antonel Ferenčić, Pavel Potočki, Luka Grubić, Marko Ivančić, Nikola Mohogorović i mnogi drugi. Jedan je od najuspješnijih sportskih direktora i trenera u Istarskoj županiji. Trajno se nastanio u Pazinu. Vinkov sin Gregor Polončič (5. II. 1981.), bio je reprezentativac Slovenije u hokeju na ledu.

Izv.: Osobna izjava Vinka Polončiča iz Pazina.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1973 – 1976*, Beograd 1977.; *Slovenski almanah '79*, Ljubljana, 1979.; *Slovenski olimpijski almanah '80*, Ljubljana, 1980.; *Slovenski športni almanah '82*, Ljubljana, 1982.; *Slovenski športni almanah '83*, Ljubljana, 1983.; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pula, 2016.

v Sofiji leta 1976, v Kranju leta 1980 (zlata medalja), v Gabrovu leta 1981 (srebrna medalja) in v Kumpuliju leta 1982 (bronasta medalja). Na mednarodni etapni dirki po Jugoslaviji leta 1982 je osvojil posamično drugo mesto, za Nikolajem Kociakovom iz Sovjetske zveze, in tretje mesto leto 1981, za Piotrom Ugrumovom in Rihom Suunom iz Sovjetske zveze. Največji posamični uspeh je dosegel z zmago v Liechtensteinu leta 1979, ko je tekmoval s poklicnimi kolesarji.

Leta 1983 je postal prvi poklicni kolesar v zgodovini jugoslovanskega kolesarstva in drugi Vzhodnoevropejec, za Poljakom Czeslawom Langom. Ker Kolesarska zveza Jugoslavije (BSJ) ni bila članica Mednarodne kolesarske zveze (UCI), mu ni mogla izdati tekmovalne licence. Zato je morala BSJ najprej izpeljati postopek registracije. Kljub številnim administrativnim zapletom z BSJ mu je uspelo podpisati pogodbo z italijansko ekipo *Malvor Bottecchia*. Postal je dvanajsti kolesar v njihovem moštvu. Takrat je bila Italija vodilna kolesarska država, z najboljšimi poklicnimi ekipami na svetu. Zato je bil podpis pogodbe velik uspeh tako za Polončiča kot za jugoslovansko kolesarstvo. V novi ekipi se je kmalu izkazal z dobrimi vožnjami in se uvrstil med osem najboljših kolesarjev, ki so nastopali na dirkah. Svoje nastope je moral podrediti interesom ekipe oziroma kapetana Maria Beccia, ki je bil četrti v skupnem seštevku večetapne dirke po Italiji (Giro d'Italia) leta 1983. Polončič zato ni mogel doseči izstopajočih osebnih rezultatov. Najvišje se je uvrstil na dirki po Apuliji, ko je zasedel drugo mesto v etapi in bil tretji v seštevku te dirke. Takrat bi lahko tudi zmagal, vendar mu vodstvo ekipe tega ni dovolilo. Bil je prvi Slovenec, ki je sodeloval na Giru d'Italia; na njem je tekmoval dvakrat zapored in zasedel 72. mesto leta 1983 oziroma 76. mesto leta 1984. V eni od etap se je povzpел na 10. mesto, a ni imel dovolj moči, da bi ohranil ta položaj na zelo zahtevni preizkušnji. Moral bi nastopiti na svetovnem prvenstvu poklicnih kolesarjev v Švici, vendar je odstopil zaradi zapletov s plačilom kotizacije in odnosov z BSJ. Aktivno športno kariero je končal pri 28 letih in po dveh letih poklicnega kolesarstva, zaradi poškodbe kolena in zasičenosti. Leta 1982 so ga razglasili za najboljšega športnika Mesta Ljubljane.

Po koncu tekmovalne kariere je bil kratek čas trener mlajših kategorij v *Rogu*, nato pa do leta 1992 sedem let trener članske ekipe, ki je bila takrat najboljša v Jugoslaviji in Sloveniji. V tej generaciji so za *Rog* vozili Jure Pavlič, Gorazd Penko, Robert Pintarič, Peter Hvastija in Brane Ugrenovič. V jugoslovanski reprezentanci je bil trener za ekipno vožnjo na čas, do sredozemskih iger leta 1991 v Atenah. Potem se je umaknil iz kolesarstva in se preizkusil kot voznik relija. Med letoma 1992 in 1998 je nastopal na slovenskih in mednarodnih tekmovanjih v reliju, kot sovoznik z Andrejem Jerebom in Sandijem Bohom. Po vrnitvi v kolesarstvo je treniral mlajše kategorije v matičnem klubu *Astra* iz Ljubljane, na prehodu stoletja pa člansko ekipo *Savaprojekta* iz Krškega.

Od leta 2004 deluje v Kolesarskem klubu *Kamen* iz Pazina, v katerega se je vključil skupaj s kolesarjem Gregorjem Zajcem iz *Savaprojekta*. V pazinskem klubu že 14 let deluje kot trener in športni direktor. Leta 2009 se je *Kamen* združil z italijanskim klubom *Meridiana*. Od takrat nastopajo pod imenom *Meridiana Kamen Team*. So prvi in edini poklicni klub na Hrvaškem. Poleg predsednika Ivica Gržinića je eden od najzaslužnejših za velike uspehe pazinskega kluba na domačih in mednarodnih dirkah. Leta 2013 je bil *Meridiana Kamen Team* v točkovanju za evropsko turnejo UCI na 33. mestu med 126 ekipami. Tistega leta so na Hrvaškem osvojili devet naslovov prvaka v vseh disciplinah (ciklokros, gorsko, cestno in dirkališčno kolesarstvo, velodrom). Na državnih prvenstvih Hrvaške so člani kluba med letoma 2004 in 2016 v vseh starostnih skupinah in disciplinah osvojili prek sto medalj ter veliko posamičnih in ekipnih naslovov. V Polončičevem obdobju so za *Meridiana Kamen Team* nastopali ne le hrvaški kolesarji, ampak tudi športniki iz Italije, Nemčije, Slovenije, Velike Britanije, Švice, Kolumbije in BiH. Zaslužen je za rezultate, ki so jih v članski in mladinski konkurenci dosegli hrvaški državni prvaki in reprezentanti Emanuel Kišerlovski, Antonel Ferenčić, Pavel Potočki, Luka Grubić, Marko Ivančić, Nikola Mohogorović in drugi. Je eden od najuspešnejših športnih direktorjev in trenerjev v Istrski županiji. Živi v Pazinu. Vinkov sin Gregor Polončič (5. 2. 1981) je bil slovenski hokejski reprezentant.

Vir: Osebna izjava Vinka Polončiča iz Pazina.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1973 – 1976*, Beograd, 1977; *Slovenski almanah '79*, Ljubljana, 1979; *Slovenski olimpijski almanah '80*, Ljubljana, 1980; *Slovenski športni almanah '82*, Ljubljana, 1982; *Slovenski športni almanah '83*, Ljubljana, 1983; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pulj, 2016.

SLAVKO JEREB

(Pula, 29. I. 1958.)

Slavko Jereb

Rođen je u slovensko-hrvatskoj obitelji. Njegov otac Maks bio je rodom iz naselja Račeva u Općini Žiri kod Kranja, a majka Lucija, rođ. Martinčić, iz Raklja u Općini Marčana kod Pule.

Slavko je odrastao u Puli u kojoj je završio gimnaziju, a diplomirao je na Višoj policijskoj školi u Zagrebu 1994. U mladosti je radio kao informatičar. U trenutku raspada SFR Jugoslavije i izbijanja rata u lipnju 1991. javio se kao dobrovoljac za obranu Republike Slovenije. Kako su oružani sukobi između JNA i Teritorijalne obrane Slovenije završili već početkom srpnja, nije dobio priliku da sudjeluje u tom ratu. Kad je odmah potom počela vojna agresija na Republiku Hrvatsku, postao je član, a potom i zapovjednik, specijalne jedinice Policijske uprave istarske, ratnog naziva Bak Istra. Za svoje sudjelovanje i veliki doprinos u Domovinskom ratu 1991. – 1995. odlikovan je s 9 hrvatskih ratnih odličja. Do odlaska u mirovinu obnašao je značajne dužnosti u hrvatskim obavještajno-sigurnosnim agencijama. Potom je otvorio privatnu detektivsku agenciju sa sjedištem u Puli.

Sportsku karijeru započeo je 1971. kao član Taekwondo kluba *Centar* iz Pule. Aktivno se natjecao u taekwondou ITF stila do

1988. Postigao je značajne rezultate na državnoj i međunarodnoj razini. Bio je prvak Jugoslavije u borbama: u poluteškoj kategoriji do 82 kg. 1982. u Splitu i 1984. u Zagrebu te u formama (crni pojas): 1985. u Karlovcu, 1986. u Zagrebu, 1987. u Slavonskom Brodu i 1988. u Mariboru. Apsolutni prvak države u svim težinskim kategorijama postao je 1986. u Zagrebu.

Za reprezentaciju Jugoslavije nastupao je od 1980. do 1984. pod vodstvom saveznog kapetana i trenera Ante Nobila iz Zagreba. U vrijeme njegovih nastupa bila je gotovo cijela državna reprezentacija sastavljena od natjecatelja iz hrvatskih taekwondo klubova ITF stila. Sudjelovao je na Svjetskom prvenstvu 1984. u Glasgowu (srebrna medalja u borbama ekipno), Europskom prvenstvu 1980. u Londonu (dvije brončane medalje u borbama ekipno i u borbama u kat. do 71 kg.) i 1984. u Budimpešti (zlatna medalja u borbama ekipno i srebrna medalja u poluteškoj kat.). Uz to je pobijedio na: međunarodnom turniru 1981. u Budimpešti u poluteškoj kat. po full contact pravilima; Otvorenom prvenstvu SR Njemačke u taekwondou 1982. u Forzeimu u poluteškoj kat. i Hunjadi kupu 1982. u Budimpešti u teškoj kat. + 82 kg, uz sudjelovanje predstavnika svih borilačkih sportova.

Po završetku aktivne natjecateljske karijere ostao je kao trener u TDK-u *Centar* iz Pule do 2000. Krajem 1980-ih godina bio je i trener državne reprezentacije, uz saveznog kapetana A. Nobila, na SP-u 1987. u Ateni i 1988. u Budimpešti. Ekipe Jugoslavije je na tim prvenstvima osvojila u ITF stilu ukupno 9 medalja i postala je 1988. svjetski ekipni prvak u muškoj konkurenciji. Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske sudjelovao je na više SP-a i EP-a kao direktor reprezentacije. Kao klupski trener u TDK-u *Centar* i potom u TDK-u *Bak* iz Pule (koji je osnovao 2000.), odgojio je veći broj državnih prvaka i reprezentativaca. Među njima se rezultatima posebno ističu: Velimir Sabljčić te braća Denis i Haris Vojniković, kao i Edi Višković i Branko Popović, koji su poslije postali uspješni treneri. Predsjednik je Hrvatske udruge ITF taekwondo klubova.

Nositelj je crnog pojasa 7. dan i jedan je od svjetskih autoriteta u taekwondou ITF stila. Predsjednik je Tehničke komisije ITF-a za Hrvatsku, a uz Antu - Tonija Nobila (crni pojas 8. dan), glavni je ispitivač za više (crne) pojaseve u Hrvatskoj. Stekao je status međunarodnog instruktora i suca. Najveće priznanje za svoj dosadašnji rad dobio je na svečanosti u Zagrebu, održanoj u lipnju 2015., jer je uvršten u Taekwondo Hall of Fame sa sjedištem u New Jerseyu, čime je postao prvi sportaš ili sportski djelatnik iz Istarske županije koji je uvršten u kuću slavnih nekog sporta.

SLAVKO JEREB

(Pulj, 29. 1. 1958)

Rojen je bil v slovensko-hrvaški družini. Njegov oče Maks je bil po rodu iz Račeve v občini Žiri blizu Kranja, mati Lucija, roj. Martinčič, pa iz Raklja v občini Marčana blizu Pulja.

Slavko je odraščal v Pulju, kjer je končal gimnazijo. Diplomiral je na Višji policijski šoli v Zagrebu leta 1994. V mladosti je delal kot informatik. Ko je razpadala Jugoslavija in je leta 1991 izbruhnila vojna v Sloveniji, se je javil za prostovoljca, vendar so se oboroženi spopadi med JLA in Teritorialno obrambo Slovenije v začetku julija končali, zato za sodelovanje v slovenski vojni ni imel priložnosti. V vojni na Hrvaškem je bil član in pozneje tudi poveljnik posebne policijske enote Bak Istra, ki je delovala pri Policijski upravi Istrske županije. Za sodelovanje in pomemben prispevek k domovinski vojni med letoma 1991 in 1995 je prejel devet hrvaških vojnih odličij. Do upokojitve je opravljal pomembne funkcije v hrvaških obveščevalno-varnostnih agencijah. Potem je odprl zasebno detektivsko agencijo s sedežem v Pulju.

Športno kariero je začel leta 1971 kot član Tekvondojskega kluba *Centar* iz Pulja. Tekmoval je do leta 1988, in sicer po pravilih Mednarodne tekvondojske zveze ITF. Dosegel je pomembne rezultate na državnih in mednarodnih ravni. Bil je prvak Jugoslavije v poltežki kategoriji do 82 kg leta 1982 v Splitu in leta 1984 v Zagrebu ter v formah (črni pas) leta 1985 v Karlovcu, leta 1986 v Zagrebu, leta 1987 v Slavonskem Brodu in leta 1988 v Mariboru. Absolutni državni prvak v vseh težnostnih kategorijah je postal leta 1986 v Zagrebu.

Za jugoslovansko reprezentanco je nastopal med letoma 1980 in 1984 pod vodstvom zveznega kapetana in trenerja Anteja Nobila iz Zagreba. V tistem obdobju so državno reprezentanco sestavljali skoraj izključno tekmovalci hrvaških tekvondojskih klubov, ki so trenirali po pravilih ITF. Sodeloval je na svetovnem prvenstvu leta 1984 v Glasgowu (srebrna medalja v borbah ekipno), evropskem prvenstvu leta 1980 v Londonu (bronasti medalji v borbah ekipno in borbah v kategoriji do 71 kg) ter leta 1984 v Budimpešti (zlata medalja v borbah ekipno in srebrna v poltežki kategoriji). Zmagal je tudi na mednarodnem turnirju leta 1981 v Budimpešti v poltežki kategoriji po pravilih za polni kontakt, odprtem prvenstvu ZR Nemčije v tekvondoju leta 1982 v Forzeimu v poltežki kategoriji in Hunyadijevem pokalu leta 1982 v Budimpešti v težki kategoriji nad 82 kg, ob sodelovanju predstavnikov vseh borilnih športov.

Po koncu tekmovalne kariere je v puljskem tekvondojskem klubu *Centar* do leta 2000 deloval kot trener. Koec 80. let je bil tudi trener državne reprezentance, ob zveznem kapetanu A. Nobilu, na svetovnem prvenstvu leta 1987 v Atenah in leta 1988 v Budimpešti. Jugoslavija je na teh prvenstvih po pravilih ITF osvojila skupaj devet medalj in leta 1988 postala svetovna ekipna prvakinja v moški konkurenci. Po osamosvojitvi Hrvaške je sodeloval na več svetovnih in evropskih prvenstvih kot direktor reprezentance. Kot klubski trener v *Centru* in kasneje v Tekvondojskem klubu *Bak* iz Pulja (ustanovljenem leta 2000) je vzgojil številne državne prvake in reprezentante. Med njimi po rezultatih posebej izstopajo Velimir Sabljčić ter brata Denis in Haris Vojniković, a tudi Edi Višković in Branko Popović, ki sta pozneje postala uspešna trenerja. Je predsednik Hrvaške zveze ITF tekvondojskih klubov.

Je nosilec črnega pasu 7. dan in eden od svetovnih avtoritet za tekvondo po pravilih ITF. Je predsednik tehnične komisije ITF za Hrvaško. Poleg Anteja Nobila - Tonija (črni pas 8. dan) je glavni izpraševalec za višje (črne) pasove na Hrvaškem. Ima status mednarodnega inštruktorja in sodnika. Največje priznanje za dosedanje delo mu je bilo izkazano junija 2015 v Zagrebu, ko je bil uvrščen v tekvondojsko hišo slavnih v New Jerseyju. Tako je postal prvi športnik ali športni delavec iz Istrske županije v hiši slavnih nekega športa.

Jereb na treningu (desno).

Jereb na treningu (desno).

Za postignute uspjehe i rezultate dobio je 1985. posebno Priznanje Saveza za fizičku kulturu Općine Pula, a povodom 50 godišnjice Saveza sportova Grada Pule dodijeljeno mu je 2012. Priznanje za doprinos razvoju sporta. Na proslavi 50 godina taekwondo u Hrvatskoj dodijeljena mu je godine 2018. zlatna medalja časti. Jedan je od najzaslužnijih pojedinaca u povijesti hrvatskog taekwondo.

Izv.: Razgovor autora sa Slavkom Jerebom iz Pule.

Lit.: T. Nobilo, *Izvorni taekwondo*, Zagreb, 1989.; V. Brnabić, "Privatni detektivi na hrvatskim ulicama" Večernji list, Zagreb, 27. listopada 2008.; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pula, 2016.; D. Bašić - Palković, "Legenda pulskog i hrvatskog taekwondo a i zapovjednik specijalne policije u domovinskom ratu: Sport ne smije biti krajnji cilj, već samo alat koji pospešuje kvalitetu života", *Glas Istre*, Pula, 8. srpnja 2018.

IZTOK VOJIĆ

(Koper, 29. XI. 1960. – Zagreb, 24. XII. 2016.)

Rođen je u hrvatsko-slovenskoj obitelji oca Attilia, rodom iz Labina i majke Silve, rođ. Kveder, iz Šentjura pri Celju. Njegovi roditelji su se doselili u Umag u kojem je odrastao i završio osnovnu školu. Prva dva razreda srednje škole pohađao je u Srednjoškolskom centru "Vladimir Gortan" u Bujama, a treći i četvrti razred u Srednjoj tehničkoj školi "Ruđer Bošković" u Zagrebu. Potom je 1987. završio Elektrotehnički fakultet u Zagrebu, stekavši zvanje diplomiranog ing. elektrotehnike.

Nakon završetka studija vratio se u Umag i zaposlio u poduzeću Istraturist. Potom je radio u Općini Buje te u privatnom poduzeću iz Čakovca. Krajem 1991. otvorio je vlastitu tvrtku Ingtel Umag d.o.o. za informatički inženjering i telekomunikacije, koja je pod njegovim vodstvom uspješno poslovala 25 godina.

U mladosti se bavio rukometom i borilačkim sportovima. Karijeru sportskog djelatnika započeo je kao predsjednik Ženskog rukometnog kluba *Umag* u prvom mandatu od 1997. Klub pod sadašnjim nazivom djeluje od veljače 1999. a ranije je bio poznat po imenu sponzora Intercommerce. U *Umagu* je obnašao dužnost predsjednika i u još dva mandata od 2003. do 2009. Bio je agilni predsjednik koji je ostvario svoj plan i davnu želju legende istarskog i hrvatskog rukometa Juraja Radovčića da Grad Umag ima žensku ekipu u najvišem razredu hrvatskog rukometa. U vrijeme kada je kao predsjednik vodio klub, rukometašice *Umaga* osvojile su III. hrvatsku rukometnu ligu – Zapad 2005. i potom II. HRL – Zapad 2006., 2007. i 2008. U sezoni 2008./09. klub se nakon nekoliko pokušaja kroz kvalifikacije uspio plasirati u 1. HRL za žene te je u toj ligi ostao i sljedeće sezone. Istovremeno su i mlađe kategorije kluba postizale dobre rezultate pa je iz kluba poteklo nekoliko kadetskih i juniorskih reprezentativki Hrvatske. Nakon odlaska s mjesta predsjednika *Umaga* ostao je aktivan u klubu kao predsjednik Nadzornog odbora. Bio je član Izvršnog odbora muškog Rukometnog kluba *Umag*. Zaslužan je i za razvoj mini rukometa na području Umaga i Bujštine.

Godine 2010. izabran je za predsjednika Sportske zajednice Grada Umaga (SZGU) i na toj dužnosti je bio šest godina. Pod njegovim vodstvom u SZGU-u su djelovale 44 sportske udruge u punopravnom članstvu te 6 sportskih udruga kao privremene članice. Umag je jedan od najuspješnijih sportskih centara u Istarskoj županiji i široj regiji. Organiziranost sporta najbolje pokazuje činjenica da je Grad Umag u konkurenciji gradova do 25.000 stanovnika kandidat za "Europski grad sporta 2018."

Za svoj rad u sportu Vojić je dobitnik Priznanja povodom 45 godišnjice rukometne aktivnosti na Bujštini 1998. i Priznanja Grada Umaga za najuspješnijeg sportskog djelatnika Umaga 2002.

Iztok Vojić

Za dosežene uspehe je leta 1985 prejel posebno priznanje Zveze za telesno kulturo občine Pulj. Ob 50-letnici Zveze športov Mesta Pulja je leta 2012 prejel priznanje za prispevek k razvoju športa. Na slovestnosti ob 50-letnici tekvondojskega športa na Hrvaškem leta 2018 so mu podelili častno zlato medaljo. Je eden od najzaslužnejših posameznikov v zgodovini hrvaškega tekvondoja.

Vir: Pogovor avtorja s Slavkom Jerebom iz Pulja.

Lit.: T. Nobilo, *Izvorni taekwondo*, Zagreb, 1989; V. Brnabić, Privatni detektivi na hrvatskim ulicama, Večernji list, Zagreb, 27. oktober 2008; E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pulj, 2016; D. Bašić - Palković, Legenda pulskog i hrvatskog taekwondoja i zapovjednik specialne policije u domovinskom ratu: Sport ne smije biti krajnji cilj, već samo alat koji pospešuje kvaliteto života, *Glas Istre*, Pulj, 8. julij 2018.

IZTOK VOJIĆ (Koper, 29. 11. 1960–Zagreb, 24. 12. 2016)

Rodil se je v hrvaško-slovenski družini očetu Attiliu, po rodu iz Labina, in materi Silvi, roj. Kveder, iz Šentjurja pri Celju. S starši je živel v Umagu, kjer je tudi odrasčal in končal osnovno šolo. V Srednješolskem centru Vladimirja Gortana v Bujah je obiskoval prva letnika srednje šole, tretjega in četrtega pa na Srednji tehnični šoli Ruderja Boškovića v Zagrebu. Leta 1987 je končal Elektrotehnično fakulteto v Zagrebu in postal diplomirani inženir elektrotehnike.

Po koncu študija se je vrnil v Umag in se zaposlil v podjetju Istraturist. Kasneje je delal na občini Buje in v zasebnem podjetju iz Čakovca. Konec leta 1991 je odprl lastno podjetje Ingtel Umag, družbo za informacijski inženiring in telekomunikacije, ki uspešno posluje prek 25 let.

V mladosti se je ukvarjal z roketom in borilnimi športi. Kariero športnega delavca je začel kot predsednik Ženskega rokometnega kluba *Umag* leta 1997. Klub pod tem imenom deluje od februarja 1999, prej pa je bil znan kot *Intercommerc* – to ime je dobil po sponzorskem podjetju. V *Umagu* je opravljal funkcijo predsednika še v dveh mandatih, in sicer med letoma 2003 in 2009. Bil je prizadeven predsednik, ki je uresničil svoje načrte ter željo legende istrskega in hrvaškega rokometarja Juraja Radovčića, da bi imel Umag žensko ekipo v najvišjem razredu hrvaškega rokometarja. V obdobju, ko je bil predsednik, so rokometarice *Umaga* leta 2005 osvojile tretjo hrvaško rokometno ligo zahod, nato pa med letoma 2006 in 2008 drugo hrvaško rokometno ligo zahod. V sezoni 2008/09 se je klub po nekaj poskusih v kvalifikacijah uvrstil v prvo hrvaško rokometno ligo za ženske, in v njej ostal tudi v naslednjih sezonah. Hkrati so tudi mlajše klubske igralkice dosegale dobre rezultate; iz klubskih vrst je izšlo kar nekaj kadetskih in hrvaških mladinskih reprezentantk. V Ženskem rokometnem klubu *Umag* je bil tudi predsednik nadzornega odbora, v Moškem rokometnem klubu *Umag* pa član izvršnega odbora. Zaslužen je tudi za razvoj mini rokometarja na območju Umaga in Bujštine.

Leta 2010 je bil izvoljen za predsednika Športne skupnosti Mesta Umaga (SZGU). To funkcijo je opravljal šest let. Pod njegovim vodstvom je v SZGU delovalo 44 športnih društev s statusom polnopravnih članov in šest društev s statusom začasnih članov. Umag je eden od najuspešnejših športnih središč v Istrski županiji in tudi na širšem območju. O dobri organiziranosti športa pravi dejstvo, da se je Umag v konkurenci mest z do 25 tisoč prebivalci potegoval za naziv evropsko športno mesto 2018.

Za delo v športu je Vojić prejel priznanje ob 45-letnici rokometne dejavnosti v Bujštini leta 1998 in mestno priznanje za najuspešnejšega športnega delavca Umaga leta 2002.

Iztok Vojić bio je član Slovenskog kulturnog društva Ajda iz Umaga (osnovanog 2011.) i Udruge pčelara Bujštine. Preminuo je iznenada nakon kraće bolesti u 57. godini života i pokopan je na gradskom groblju u Umagu. Bio je u braku s Marijom, rođ. Šimecki, rodom iz Karlovca, koja je direktorica poduzeća Ingtel Umag. Imali su dvoje djece: kćer Nikolinu i sina Marka.

Njegova kći Nikolina Vojić (Koper, 31. X. 1990.), diplomirala je na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu. Rukometom se 1997. počela baviti pod utjecajem oca. Kao članica *Umaga* nastupala je u 1. HKL i postala kadetska reprezentativka Hrvatske. Nakon odlaska na studij u Zagreb počela se baviti i rukometom na pijesku i nastupala za klubove *Sokol* i *Detono*. S ekipama tih klubova bila je višestruka prvakinja Hrvatske u rukometu na pijesku i osvajala je medalje na Europskom klupskom prvenstvu i Kupu europskih prvakinja. S reprezentacijom Hrvatske u rukometu na pijesku sudjelovala je na Svjetskom prvenstvu 2012. u Omanu (5. mjesto) i na Europskom prvenstvu 2013. u Danskoj (9. mjesto). Proglašena je 2006. ženskom sportskom nadom Grada Umaga.

Izv.: Osobna izjava Iztoka Vojića; arhiva Juraja Radovića iz Umaga.

Lit.: M. Trišović, *Razvoj rukometa u Istri*, Pula, 2010., E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pula, 2016.; *Sportski godišnjak Istarske županije 2015*, Pula, 2016.; M. Gavran, "Sahranjen Iztok Vojić", *Glas Istre*, Pula, 29. prosinca 2016.

SNJEŽANA EŠPEK (Maribor, 15. I. 1961.)

Rođena je u obitelji oca Nebojše i majke Brigitte, rođ. Pristovnik. Odrastala je u Puli gdje je završila srednju školu. Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu sa zvanjem profesorice engleskog jezika i književnosti. Predavala je engleski jezik u Osnovnoj školi Svetvinčenat u istoimenoj općini u Istarskoj županiji. Bavila se i po-duzetništvom u turizmu.

Njezin otac, koji je bio vojno lice u JNA, doveo ju je kad je imala 13 godina u Klub za podvodne aktivnosti (KPA) u Puli. Vrlo brzo je napredovala i već je s 15 godina počela postizati zapažene rezultate u seniorskoj konkurenciji kao jedna od najmlađih natjecateljica u ronilačkom sportu tadašnje države. Na svom prvom Prvenstvu Jugoslavije (PJ) 1976. na Skadarskom jezeru u disciplini M-course (nevidljivi orijentiri) osvojila je drugo mjesto, a u ekipnoj konkurenciji s klubom KPA je pobijedila. Potom je 1977. u Slavanskom Brodu postala četverostruka državna

prvakinja u disciplinama: zvijezda (kombinacija), reperi 5 (vidljivi orijentiri), MONK (parovi) i ekipno. Godine 1978. nastavila je s odličnim rezultatima na PJ-u na Bledu. Bila je prva u MONK-u i ekipno te druga u tri pojedinačne discipline: M-cours, reperi 5 i zvijezda. Zadnji uspjeh ostvarila je na državnom prvenstvu 1979. u Puli. Na domaćem natjecanju osvojila je prvo mjesto u tri discipline: reperi 5, zvijezda i ekipno, te drugo mjesto u M-coursu. Ukupno je na četiri uzastopna prvenstva osvojila 10 naslova seniorske državne prvakinja što nikome prije nje nije uspjelo u hrvatskom ronilačkom sportu, do 18. godine života.

Snježana Ešpek i Claudia Millotti nakon natjecanja.
Snježana Ešpek in Claudia Millotti po tekmovanju.

Iztok Vojić je bil član Slovenskega kulturnega društva Ajda iz Umaga (ustanovljenega leta 2011) in Društva čebelarjev Bujštine. Umrl je nenadoma, po krajši bolezni, v 57. letu starosti. Pokopan je na mestnem pokopališču v Umagu. Poročen je bil z Marijo, roj. Šimecki, po rodu iz Karlovca, ki je direktorica podjetja Ingtel Umag. Imela sta hčer Nikolino in sina Marka.

Hči Nikolina Vojić (Koper, 31. 10. 1990) je diplomirala na Stomatološki fakulteti v Zagrebu. Z roketom se je začela ukvarjati leta 1997, na očetovo pobudo. Kot članica *Umaga* je nastopala v prvi hrvaški rokometni ligi in postala hrvaška kadetska reprezentantka. Po odhodu na študij v Zagreb se je začela ukvarjati tudi z roketom na mivki. Nastopala je s kluboma *Sokol* in *Detono*, večkratnima prvakoma Hrvaške v rokometu na mivki; z njima je osvajala tudi medalje na evropskem klubskem prvenstvu in pokalu evropskih prvakinj. S hrvaško reprezentanco je sodelovala na svetovnem prvenstvu leta 2012 v Omanu (peto mesto) in evropskem prvenstvu leta 2013 na Danskem (deveto mesto). Leta 2006 je bila razglašena za športni up Mesta Umaga.

Vira: Osebna izjava Iztoka Vojića; arhiv Juraja Radovčiča iz Umaga.

Lit.: M. Trišović, *Razvoj rukometa u Istri*, Pulja, 2010, E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pulj, 2016; *Sportski godišnjak Istarske županije 2015*, Pulj, 2016; M. Gavran, Sahrnjen Iztok Vojić, *Glas Istre*, Pulj, 29. december 2016.

SNJEŽANA EŠPEK (Maribor, 15. 1 1961)

Rojena je bila očetu Nebojši in materi Brigiti, roj. Pristovnik. Odraščala je v Pulju, kjer je končala srednjo šolo. Diplomirala je na Filozofski fakulteti v Sarajevu ter postala profesorica angleškega jezika in književnosti. Angleščino je učila v osnovni šoli v Svetvinčenatu v Istrski županiji. Ukvarjala se je tudi s podjetništvom v turizmu.

Njen oče je bil častnik JLA. Ko je imela 13 let, jo je včlanil v Klub za podvodne dejavnosti v Pulju. Zelo hitro je napredovala in že pri 15 letih začela dosegati vidne uspehe v članski konkurenci, kot ena od najmlajših tekmovalk v potapljaškem športu v tedanji državi. Leta 1976 je na Skadrskem jezeru na svojem prvem prvenstvu Jugoslavije v disciplini nevidni orientirji osvojila drugo mesto, ekipno pa zmagala. Potem je leta 1977 v Slavonskem Brodu postala štirikratna državna prvakinja v disciplinah: kombinacija (zvezda), vidni orientirji (5 točk), pari (MONK) in ekipno. Leta 1978 je na prvenstvu Jugoslavije na Bledu ponovila odlične rezultate. Bila je prva v parih in ekipno ter druga v disciplinah nevidni orientirji, vidni orientirji in kombinacija. Zadnji uspeh je dosegla na državnem prvenstvu leta 1979 v Pulju. Na domačem terenu je osvojila prvo mesto v treh disciplinah: vidni orientirji, kombinacija in ekipno ter drugo mesto v nevidnih orientirjih. Skupaj je na štirih zaporednih prvenstvih že pred 18. rojstnim dnevom osvojila 10 naslovov članske državne prvakinja, kar pred tem ni uspelo nikomur v hrvaškem potapljaškem športu.

Snježana Ešpek u reprezentaciji Jugoslavije (čuči prva s lijeva).

Snježana Ešpek v jugoslovanski reprezentanci (čepi prva z leve).

Kao članica reprezentacije Jugoslavije u orijentacijskom ronjenju sudjelovala je na dva Europska prvenstva: 1977. u Arnhemu osvojila je tri peta mjesta u grupnoj disciplini, ekipno i MONK-u, a 1979. u Chrudimu bila je ekipno šesta, u grupnoj disciplini sedma te u MONK-u osma.

Vrlo rano se povukla iz aktivnog sporta. Uz Claudiju Millotti najuspješnija je natjecateljica u povijesti KPA iz Pule (danas Centar za podvodne aktivnosti Pula). Živi u Njemačkoj.

Izv.: Izjava i arhiva Claudije Millotti iz Pule.

Lit.: E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pula, 2016.

MATJAŽ KEK **(Maribor, 9. IX. 1961.)**

Potekao je iz sportske obitelji. Njegov otac Franc bio je 1950-ih godina igrač Železničarskog nogometnog kluba (ŽNK) *Maribor*, a u prosincu 1960. postao je član novoosnovanog Nogometnog kluba *Maribor* s kojim se u sezoni 1961./62. plasirao u 2. saveznu nogometnu ligu - Zapad. Potom je završio igračku karijeru. Godine 1976. bio je trener prve ekipe NK *Železničara* (prije ŽNK *Maribor*).

Matjaž je završio Pedagošku gimnaziju u Mariboru i diplomirao na Fakultetu za šport u Ljubljani. Nogomet je počeo igrati u pionirima *Maribora* no zbog preseljenja obitelji sredinom 1970-ih prešao je u redove lokalnog konkurenta *Železničara* jer mu je bilo bliže kad je išao biciklom na treninge. Igračku karijeru počeo je kao napadač, ali je nakon ozljede suigrača postavljen u obranu i potom je ostao na poziciji braniča (libera) do kraja karijere. Prve uspjehe ostvario je u mlađem dobnom uzrastu. S pionirskom ekipom *Železničara* postao je 1976. prvak Slovenije. Potom je dva puta uzastopno bio i omladinski prvak Slovenije u sezonama 1977./78. i 1978./79. Igrao je i za seniorsku ekipu *Železničara* i 1980. u finalu Kupa Slovenije protiv *Slovana* postigao je zgoditak. Iste godine vratio se u svoj matični klub *Maribor* u kojem je ostao do 1985. Kao standardni igrač *Maribora* nastupao je u 2. saveznoj ligi – Zapad i u Slovenskoj republičkoj ligi. Dobrim igrama skrenuo je pozornost na sebe i dobio pozive za prelazak u zagrebački *Dinamo* i beogradsku *Crvenu Zvezdu*. Po njega je u Maribor čak došao tadašnji trener *Dinama* Vlatko Marković. Nakon dužeg razmišljanja Kek je odlučio prihvatiti poziv iz Austrije i sa samo 24 godine postao je profesionalac. U to je vrijeme dobna granica za odlazak prvoligaških igrača iz Jugoslavije u inozemstvo bila je 28 godina, ali je on igrao u 2. ligi pa je to nekako uspio riješiti.

U austrijskom nogometu ostao je desetak godina. Igrao je za klubove *Spittal* (iz Spittala na Dravi 1985. – 1988.) i GAK iz Graza (1988.– 1995.). U vrijeme njegova sudjelovanja 1. austrijska liga bila je dosta kvalitetna. S nepune 34 godine ponovno je u proljeće 1995. počeo nastupati za svoj matični klub. Tih godina u Republici Sloveniji dominirala je ekipa *Olimpije* iz Ljubljane, koja je četiri puta uzastopno od 1992. do 1995. postala prvak države. Potom je u sezoni 1995./96. prvak bila ekipa *Gorice*. Upravo kad se Matjaž vratio u klub počeo je uzlet *Maribora* koji je s njim u sastavu osvojio tri uzastopna naslova državnog prvaka od 1997. do 1999. Nakon tih uspjeha završio je s 38 godina igračku karijeru. Na listi igrača s najviše nastupa u povijesti *Maribora* nalazio se 2017. na 10. mjestu s 280 utakmica. Na klupskoj listi najefikasnijih igrača bio je na 16. mjestu sa 60 postignutih zgoditaka.

Matjaž Kek kao trener HNK *Rijeka*.
Matjaž Kek kot trener HNK *Rijeka*.

Kot članica jugoslovanske reprezentance v orientacijskem potapljanju je sodelovala na dveh evropskih prvenstvih: leta 1977 v Arnhemu je osvojila tri peta mesta v skupinskih disciplinah, ekipno in v parih, leta 1979 v Chrudimu pa je bila ekipno šesta, v skupinski disciplini sedma, parih pa osma.

Zelo zgodaj se je umaknila iz aktivnega športa. Poleg Claudie Millotti je najuspešnejša tekmovalka v zgodovini Kluba za podvodne dejavnosti, današnjega Centra za podvodne dejavnosti Pulj. Živi v Nemčiji.

Vir: Izjava in arhiv Claudie Millotti iz Pulja.

Lit.: E. Hemar, *Istarski sportski biografski leksikon*, Pulj, 2016.

MATJAŽ KEK **(Maribor, 9. 9. 1961)**

Izhaja iz športne družine. Njegov oče Franc je bil v 50. letih igralec Železničarskega nogometnega kluba (ŽNK) *Maribor*, od decembra 1960 pa novega Nogometnega kluba *Maribor*, s katerim se je v sezoni 1961/62 uvrstil v drugo zvezno nogometno ligo zahod. Potem je končal igralsko kariero. Leta 1976 je bil trener prve postave Nogometnega kluba *Železničar*, ki je nastal iz ŽNK *Maribor*.

Matjaž je končal Pedagoško gimnazijo v Mariboru in diplomiral na Fakulteti za šport v Ljubljani. Nogomet je začel igrati pri pionirjih *Maribora*. Ko se je sredi 70. let družina preselila, je prestopil v vrste rivalskega kluba *Železničar*, saj mu je bil ta klub bližje, ko se je s kolesom peljal na treninge. Igralsko kariero je začel kot napadalec, vendar je bil po poškodbah soigralcev premeščen v obrambo; na položaju srednjega branilca (libera) je ostal do konca kariere. Prve uspehe je dosegel že v rosnih letih, ko je s pionirsko ekipo *Železničarja* leta 1976 postal prvak Slovenije. Potem je bil dvakrat zapored mladinski prvak Slovenije, v sezonah 1977/78 in 1978/79. Igral je tudi za člansko ekipo *Železničarja* in leta 1980 v finalu pokala Slovenije proti *Slovanu* dosegel zadetek. Istega leta se je vrnil v matični klub *Maribor*, v katerem je ostal do leta 1985. Kot stalni igralec *Maribora* je nastopal v drugi zvezni ligi zahod in slovenski republiški ligi. Z dobrimi igrami je opozoril nase, povabili so ga v zagrebški *Dinamo* in beograjsko *Crveno zvezdo*. Ponj je v Maribor celo prišel takratni trener *Dinama* Vlatko Marković. Po premisleku se je Kek odločil sprejeti povabilo iz Avstrije, kjer je pri komaj 24 postal poklicni igralec. V tistem obdobju je bila starostna meja za odhod prvoligaških igralcev iz Jugoslavije v tujino 28 let, ker pa je igral v drugi ligi, je to težavo uspešno rešil.

V avstrijskem nogometu je ostal deset let. Igral je za klube *Spittal* iz Špitala ob Dravi (1985–1988) in GAK iz Gradca (1988–1995). V tistem obdobju je bila prva avstrijska liga kakovostna. Spomladi 1995, ko še ni dopolnil 34 let, je spet začel nastopati za svoj matični klub. V tistih letih je bila v Sloveniji najboljša ekipa *Olimpije* iz Ljubljane, ki je med letoma 1992 in 1995 štirikrat zapored postala državna prvakinja. Potem je bila v sezoni 1995/96 prvakinja ekipa *Gorice*. Prav ob Matjaževi vrnitvi v klub se je začel *Mariborov* vzpon; med letoma 1997 in 1999 je osvojil tri zaporedne naslove državnega prvaka. Po teh uspehih je Kek pri 38 letih končal igralsko kariero. Na seznamu igralcev z največ nastopi v zgodovini *Maribora* je leta 2017 zasedal 10. mesto z 280 tekmami. Na klubskem seznamu najučinkovitejših igralcev je bil na 16. mestu s 60 zadetki. Številne uspehe v 20-letni tekmovalni karieri so spremljale tudi poškodbe (ahilova tetiva, križne vezi, meniskus).

Za slovensko reprezentanco je nastopil samo enkrat, na drugi uradni tekmi po osamosvojitvi države, 17. novembra 1992 v Larnaci proti Cipru, ki se je končala z 1 : 1.

Pred koncem tekmovalne kariere je opravil trenerski izpit. Takoj po koncu aktivnega igranja ga je takratni trener *Maribora* Bojan Prašnikar vzel za pomočnika, v sezoni 1999/2000, ko so prav tako osvojili naslov prvaka. Leta 2000 je postal glavni trener. Med letoma 2001 in 2003 so pod njegovim vodstvom osvojili še tri državna prvenstva. Skupaj je kot igralec, pomočnik trenerja in glavni trener

Matjaž Kek na konferencijski mizi za novinarje u Rijeci.
Matjaž Kek na novinarski konferenci na Reki.

Juniorska ekipa *Železničara* u sezoni 1977./78. Kek čuči šesti s lijeva.
Mladinska ekipa *Železničarja* v sezoni 1977/78. Kek čepi šesti z leve.

Uz brojne uspjehe tijekom 20-godišnje natjecateljske karijere zadobio je i brojne ozljede (ahilova peta, križni ligamenti, meniskus).

Za reprezentaciju Slovenije nastupio je samo jednom. Bilo je to na drugoj službenoj utakmici nakon osamostaljenja države, 17. studenog 1992. u Larnaci protiv Cipra, koja je završila rezultatom 1:1.

Pred kraj natjecateljske karijere položio je trenerski ispit. Odmah po završetku aktivnog igranja uzeo ga je tadašnji trener *Maribora*

Bojan Prašnikar za svog pomoćnika u sezoni 1999./2000. kada je također osvojen naslov prvaka. Godine 2000. imenovan je za glavnog trenera. Pod njegovim vodstvom od 2001. do 2003. osvojena su još tri Prvenstva Slovenije. Ukupno je kao igrač, pomoćni trener i potom glavni trener sudjelovao u osvajanju sedam uzastopnih državnih prvenstava, što je raritet i u svjetskom nogometu. U sezoni 1999./2000. *Maribor* se plasirao u Ligu prvaka i tako ostvario najveći međunarodni uspjeh u dotadašnjoj povijesti slovenskog klupskog nogometa. Zbog financijske krize u klubu i lošijih rezultata u prvenstvenoj sezoni 2005./2006. dobio je kao glavni trener otkaz.

Godine 2003. stekao je trenersku PRO licencu, a 2006. UEFA PRO licencu. Kratko je 2006. i 2007. vodio reprezentaciju Slovenije do 15 i 16 godina. Nakon smjene Brane Oblaka imenovan je 3. siječnja 2007. izbornikom A reprezentacije Slovenije. Mnogi su nogometni stručnjaci bili skeptični prema Kekovim mogućnostima kao izbornika. Nije uspio odvesti Sloveniju na Europsko prvenstvo 2008., nakon neuspjeha u kvalifikacijama. No potom je napravio pravi podvig plasmanom na Svjetsko prvenstvo 2010. u Južnoafričkoj Republici. Pod njegovim vodstvom osvojeno je 2. mjesto u Grupi 3, iza Slovačke i ispred Češke, Sjeverne Irske, Poljske i San Marina. Potom je u dodatnom razigravanju 14. i 18. rujna 2009. Slovenija nakon dvije utakmice izbacila favoriziranu Rusiju rezultatom 1:2 i 1:0.

Tako je postao drugi slovenski izbornik, nakon Srečka Kataneca, koji je odveo reprezentaciju na jedno veliko međunarodno natjecanje. Na SP-u je Slovenija prema broju stanovnika bila najmanja država od njih ukupno 32 koje su sudjelovale. Nastupili su u Grupi C i zauzeli treće mjesto, iza SAD-a i Engleske te ispred Alžira. Kao treći u grupi nisu se uspjeli plasirati u daljnje natjecanje. Potom je vodio reprezentaciju u kvalifikacijama za Europsko prvenstvo 2012. u Poljskoj i Ukrajini, ali nisu uspjeli izboriti plasman. Krajem 2011. otišao je s mjesta izbornika. Ukupno je repr. Slovenije vodio na 49 utakmica i zabilježio po 20 pobjeda i poraza uz 9 neriješenih rezultata. Prema broju utakmica koje je vodio nalazi se na drugom mjestu, iza S. Kataneca koji je bio izbornik Slovenije u dva mandata. Po odlasku sa izborničkog mjesta vodio je u sezoni 2011./12. kratko *Al-Ittihad* iz Saudijske Arabije.

Krajem veljače 2013. postao je trener Hrvatskog nogometnog kluba *Rijeka*. Došao je u dobro organizirani klub koji je među prvima u Hrvatskoj 2012. proveo privatizaciju i postao dioničko društvo s većinskim stranim vlasnikom iz Italije. Ambiciozna uprava pozvala ga je sa željom za dugoročnom suradnjom. Vrlo brzo postao je iznimno popularan u Gradu Rijeci i među navijačima kluba što je i opravdao rezultatima ekipe. Po dolasku u klub za svog je pomoćnika uzeo Slovenca Matjaža Florjančiča, koji se kao igrač afirmirao upravo u Rijeci. Zajedno su radili dvije godine na trenerskoj klupi (njegov životopis predstavljen je u monografiji *Slovinci u hrvatskom sportu / Slovenci v hrvaškem športu*).

U sezoni 2013./14. s *Rijekom* je Kek osvojio 2. mjesto u 1. hrvatskoj nogometnoj ligi, iza *Dinama* iz Zagreba. Još veći uspjeh ostvaren je u Hrvatskom kupu u kojem je ekipa *Rijeka* došla do finala i potom u svibnju 2014. u dvije utakmice pobijedila *Dinamo* 1:0 i 2:0 te osvojila prestižni trofej. Drugi trofej te sezone osvojen je u Superkupu gdje se bore pobjednici državnog prvenstva i kupa. *Rijeka* je opet bila bolja od *Dinama* u jednoj utakmici na svome terenu s rezultatom 2:1. Pod Kekovim vodstvom nisu izostali i odlični rezultati na međunarodnoj

osvojil sedem zaporednih državnih naslovov, kar je redkost v svetovnem nogometu. V sezoni 1999/2000 se je *Maribor* uvrstil v ligo prvakov in tako dosegel največji mednarodni uspeh v zgodovini slovenskega klubskega nogometa. Zaradi finančne krize v klubu in slabih rezultatov v prvenstveni sezoni 2005/2006 so Keka odstavili s položaja glavnega trenerja.

Leta 2003 je pridobil trenersko PRO-licenco, leta 2006 pa še Uefino PRO-licenco. Kratek čas, med letoma 2006 in 2007, je vodil slovensko reprezentanco do 15 in 16 let. Po zamenjavi Braneta Oblaka so ga 3. januarja 2007 imenovali za selektorja A-reprezentance Slovenije. Številni nogometni strokovnjaki so bili zadržani glede Kekovih selektorskih sposobnosti. Po neuspehu v kvalifikacijah mu Slovenije ni uspelo popeljati na evropsko prvenstvo leta 2008. Potem pa mu je uspel velik podvig, ko se je Slovenija uvrstila na svetovno prvenstvo leta 2010 v Južnoafriški republiki. Pod njegovim vodstvom je reprezentanca osvojila drugo mesto v skupini 3, za Slovaško in pred Češko, Severno Irsko, Poljsko in San Marinom. Potem je v dodatnih kvalifikacijah 14. in 18. septembra 2009 Slovenija izločila favorizirano Rusijo z 1 : 2 in 1 : 0.

Tako je postal drugi slovenski selektor, po Srečku Katancu, ki je reprezentanco popeljal na veliko mednarodno tekmovanje. Na svetovnem prvenstvu je bila Slovenija po številu prebivalcev najmanjša država med 32 nastopajočimi. Reprezentanca je v skupini C zasedla tretje mesto, za ZDA in Anglijo ter pred Alžirijo. Kot tretja v skupini se ni uvrstila v nadaljnje tekmovanje. Kek je vodil reprezentanco v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo leta 2012 na Poljskem in v Ukrajini, vendar si niso izborili uvrstitve. Konec leta 2011 je zapustil selektorski položaj. Skupaj je slovensko reprezentanco vodil na 49 tekmah, na katerih so 20-krat zmagali in bili 20-krat premagani, devetkrat pa je bilo neodločeno. Po številu tekem, ki jih je reprezentanca odigrala pod njegovim vodstvom, je na drugem mestu, za Katancem, ki je slovenski selektor v drugem mandatu. Po odhodu s selektorskega položaja je v sezoni 2011/12 kratek čas treniral *Al-Ittihad* iz Savdske Arabije.

Konec februarja 2013 je postal trener Hrvaškega nogometnega kluba *Rijeka*. Prišel je v dobro organiziran klub, ki se je leta 2012 med prvimi na Hrvaškem privatiziral in postal delniška družba z večinskim tujim lastnikom iz Italije. Ambiciozna uprava ga je povabila z željo, da bi dolgoročno sodelovali. Zelo hitro je postal izjemno priljubljen na Reki in med navijači kluba, saj je ekipa dosegala dobre rezultate. Po prihodu v klub je za svojega pomočnika postavil Slovenca Matjaža Florjančiča, ki se je kot igralec uveljavil prav na Reki. Skupaj sta na trenerski klopi delovala dve leti. Florjančičev življenjepis je objavljen v monografiji *Slovenci v hrvaškem športu*.

V sezoni 2013/14 je Kek z *Rijeko* osvojil drugo mesto v prvi hrvaški nogometni ligi, za *Dinamom* iz Zagreba. Še večji uspeh je dosegel v hrvaškem pokalu, v katerem je ekipa *Rijeke* prišla do finala in potem maja 2014 v dveh tekmah premagala *Dinamo* z 1 : 0 in 2 : 0 ter osvojila prestižno lovoriko. Drugo odličje v tisti sezoni so osvojili v superpokalu, v katerem se pomerijo zmagovalci državnega prvenstva in pokala. *Rijeka* je bila boljša od *Dinama* v tekmi na svojem stadionu z 2 : 1. Pod Kekovim vodstvom so imeli odlične rezultate na mednarodnem prizorišču. Avgusta 2013 so dosegli zgodovinski uspeh z uvrstitvijo v Uefino evropsko ligo, potem ko so premagali nemškega prvoligaša *Stuttgart*. V sezoni 2014/15 je bila *Rijeka* vnovič druga v prvi hrvaški nogometni ligi, za *Dinamom*, zopet pa si je zagotovila uvrstitev v Uefino evropsko ligo. Ob koncu sezone 2015/16 je bila tretjič zapored druga v prvi hrvaški nogometni ligi.

Oktobra 2016 je Kek postal trener *Rijeke* z najdaljšim stažem; na trenerskem stolčku je zdržal 1335 dni, in tako presegel rekord Stojana Osojnaka. Postavil je še več klubskih rekordov in se uvrstil med najučinkovitejše trenerje, ki so od leta 1992 delovali v prvi hrvaški nogometni ligi.

Kek (desno) kao izbornik reprezentacije Slovenije 2010. godine.
Kek (desno) kot selektor slovenske reprezentance leta 2010.

sceni. U kolovozu 2013. postignut je povijesni uspjeh plasmanom u UEFA Europsku ligu nakon što je eliminiran njemački prvotigaš *Stuttgart*. Potom je u sezoni 2014./15. *Rijeka* bila ponovno druga u 1. HNL, iza *Dinama*, i opet je osiguran plasman u UEFA Europsku ligu. Isti uspjeh u 1. HNL ostvaren je i treći put uzastopno na kraju sezone 2015./16.

U listopadu 2016. postao je najdugovječniji trener *Rijeke*, s 1335 dana provedenih na trenerskoj klupi, a dotadašnji rekorder bio je Stojan Osojnak. Pritom je Kek postavio još nekoliko klupskih rekorda te ušao u krug nekolicine najučinkovitijih trenera koji su od 1992. djelovali u 1. HNL.

Klub je pod njegovim vodstvom odlično startao u sezoni 2016./17. U prvom dijelu prvenstva nije izgubljena ni jedna utakmica te je na kraju jesenskog dijela *Rijeka* imala šest bodova prednosti ispred zagrebačkog *Dinama* s realnom šansom da konačno osvoji svoj prvi naslov prvaka države. U proljetnom dijelu prvenstva nastavili su s dobrim rezultatima sve do finiša i bili su u sigurnom vodstvu na tablici. U 32. kolu, 6. svibnja 2017. *Rijeka* je u Zagrebu protiv *Lokomotive* doživjela prvi poraz u tom prvenstvu (0:2). Tada je riječki klub, nakon 396 dana pobjeđivanja u svim natjecanjima, izgubio prvu utakmicu, što je podvig koji će u budućnosti biti teško dostići. Do kraja 1. HNL uspjela je *Rijeka* zadržati vodstvo. Nakon predzadnjeg 35. kola i pobjede protiv *Cibalije* na domaćem terenu (4:0), osigurala je s pet bodova prednosti naslov prvaka. Poraz u zadnjem kolu protiv *Dinama* u Zagrebu nije više ni o čemu odlučivao. Tako je HNK *Rijeka* prvi put u svojoj povijesti od osnivanja 1946. osvojila državni naslov. Trenerski uspjeh Matjaža Keka još je veći ako se zna da je pred početak sezone bio ostao bez osam igrača iz prvog sastava, koji su otišli u druge klubove. Pokazao je veliku sposobnost da s postojećim igračkim kadrom, uz prinove, selekcionira igrače koji su pokazali zrelost kada je bilo najpotrebnije i zaslužno osvojili to prvenstvo. Tako je zagrebački *Dinamo*, nakon 11 naslova osvojenih u 1. HNL-u uzastopno od 2006. do 2016., bio skinut s trona i morao je titulu predati boljem klubu.

Mnogo vremena za slavlje Kekova družina nije imala, jer je 31. svibnja u Varaždinu igrana finalna utakmica Hrvatskog kupa, između dvaju najboljih klubova: *Rijeke* i *Dinama*. Uz naslov prvaka *Rijeka* je uspjela osvojiti i državni kup uvjerljivom pobjedom nad *Dinamom* (3:1) potvrđujući tako da je godine 2017. najbolja nogometna ekipa u Hrvatskoj. Osvajanjem dvostruke krune postignut je najveći uspjeh u povijesti riječkog nogometa, ali i jedan od najvećih uspjeha za riječki sport uopće. Tek je tada moglo početi veliko i potpuno zaslužno slavlje svih navijača riječkog kluba. U povijesti 1. HNL od 1992. *Rijeka* je tek četvrti klub koji je postao državni prvak, a prije su to postigli *Hajduk*, *Dinamo* i *Zagreb*. Duplu krunu u istoj sezoni - prvenstvo i kup - prije je osvojio samo *Dinamo*. Bolje od toga nije se moglo.

U velikom rezultatskom uspjehu *Rijeke* sudjelovala su još dva Slovenca. Igrači Matic Črnic (Maribor, 12. VI. 1992.) i Roman Bezjak (Slovenj Gradec, 21. II. 1989.), koji su u sezoni 2016./17. došli u klub i pridonijeli osvajanju dva trofeja. Ne treba zaboraviti ni klupsku upravu, na čelu s predsjednikom Damirom Miškovićem koji je

sa svojim suradnicima imao viziju o jakom i stabilnom klubu što se, nakon nekoliko godina ozbiljnog i ustrajnog djelovanja uprave, pretvorilo u stvarnost.

Na početku sezone 2017./18. u 1. HNL postigao je još jedan rekord: u 8. kolu na utakmici između *Rijeke* i *Cibalije* (7:0) održanoj 7. rujna 2017. postao je trener s najdužim stažem na klupi jednoga kluba u 25-godišnjoj povijesti 1. HNL. S 1647 dana pretekao je Igora Pamića koji je taj rekord držao kao trener *Istre* iz Pule od 2011. do 2015. Rekord je Matjaž ostvario dva dana prije 56. rođendana.

Kek s novinarkom Tanjom Borčić Bernard u Slovenskom domu u Zagrebu 2014. godine.
Kek z novinarko Tanjo Borčić Bernard v Slovenskem domu v Zagrebu leta 2014.

Slavlje igrača, trenera i uprave HNK *Rijeke* nakon osvajanja Hrvatskog kupa 2018.
 Slavlje igralcev, trenerja in uprave HNK *Rijeka* po osvojitvi hrvaškega pokala leta 2018.

Klub je pod njegovim vodstvom odlično začel tudi sezono 2016/17. V prvem delu prvenstva ni izgubil niti ene tekme, ob koncu jesenskega dela je imel šest točk prednosti pred zagrebškim *Dinamom* in s tem možnost, da končno osvoji svoj prvi naslov državnega prvaka. V spomladanskem delu prvenstva je nadaljeval z dobrimi rezultati in bil v zanesljivem vodstvu skoraj do konca. V 32. kolu, 6. maja 2017, je *Rijeka* v Zagrebu proti *Lokomotivi* doživela prvi poraz v tisti sezoni prvenstva (0 : 2). To je bila prva izgubljena tekma po 396 dneh nenehnega zmagovanja reškega kluba v vseh tekmovanjih, kar je podvig, ki ga bo težko ponoviti. Do konca lige je *Rijeki* uspelo ohraniti vodstvo. Po predzadnjem, 35. kolu in zmagi nad *Cibalijo* na domačem terenu (4 : 0) si je s petimi točkami prednosti *Rijeka* že zagotovila naslov prvaka. Poraz v zadnjem kolu proti *Dinamu* v Zagrebu ni odločal več o ničemer. Tako je *Rijeka* prvič v svoji zgodovini, torej vse od ustanovitve leta 1946, osvojila državni naslov. Trenerski uspeh Matjaža Keka je še večji, če se ve, da je pred začetkom sezone ostal brez osmih igralcev iz prve postave, ki so odšli v druge klube. Pokazal je veliko sposobnost, da je v obstoječem moštvu in med novinci izbral takšne igralce, ki so pokazali zrelost, ko je bilo to najbolj potrebno, in zaslužno osvojili to prvenstvo. Tako je zagrebški *Dinamo* po 11 naslovih, osvojenih v prvi ligi med letoma 2006 in 2016, moral zapustiti prestol in naslov predati boljšemu klubu.

Kekova ekipa ni imela veliko časa za slavlje, saj je 31. maja v Varaždinu potekala finalna tekma hrvaškega pokala med najboljšima kluboma, *Rijeko* in *Dinamom*. Poleg naslova prvaka je *Rijeka* osvojila tudi državni pokal, s prepričljivo zmago nad *Dinamom* (3 : 1). Tako je potrdila, da je bila leta 2017 najboljša nogometna ekipa na Hrvaškem. Z osvojitvijo dvojne krone je bil dosežen največji uspeh v zgodovini reškega nogometa, in eden od največjih v reškem športu nasploh. Šele takrat se je lahko začelo veliko in popolnoma zaslužno slavlje navijačev reškega kluba. V zgodovini prve hrvaške nogometne lige od leta 1992 je *Rijeka* šele četrti klub, ki je postal državni prvak, pred njim je to uspelo *Hajduku*, *Dinamu* in *Zagrebu*. Dvojno krono v isti sezoni – prvenstvo in pokal – je pred tem osvojil le *Dinamo*. Bolje ne bi moglo biti.

Pri velikem uspehu *Rijeke* sta sodelovala še dva Slovenca, igralca Matic Črnic (Maribor, 12. 6. 1992) in Roman Bezjak (Slovenj Gradec, 21. 2. 1989), ki sta v klub prišla v sezoni 2016/17 in sodelovala v osvojitvi lovorik. Ne sme se pozabiti na klubsko upravo, na čelu s predsednikom Damirjem Miškovićem, ki je imel skupaj s sodelavci vizijo o močnem in stabilnem klubu, kar je po več letih resnega in vztrajnega delovanja uprave postala resničnost.

Na začetku sezone 2017/2018 je v prvi hrvaški nogometni ligi dosegel še en rekord: na tekmi osmega kola med *Rijeko* in *Cibalijo* (7 : 0) 7. septembra 2017 je postal trener, ki je bil najdlje na trenerski klopi kakšnega od klubov v

Na kraju 1. HNL 2017./18. *Rijeka* je osvojila 2. mjesto, iza *Dinama*. Obzirom da je klub pred početak prvenstva ostao bez najboljih igrača koji su otišli, taj plasman se može smatrati velikim uspjehom.

Ovaj tekst obuhvaća razdoblje do lipnja 2018. Matjaž Kek je u dotadašnjih pet godina trenerskog rada u Rijeci stekao kulturni status te postao najuspješniji trener u povijesti toga kluba. Istovremeno, u tom je razdoblju bio i najpopularniji od svih Slovenaca koji su djelovali u hrvatskom sportu, ali i u hrvatskom javnom životu. Postao je prvi nogometni trener iz Slovenije koji je s klubom iz druge države osvojio naslov državnog prvaka. Slovenska javnost s oduševljenjem je pratila njegove uspjehe. Tako *Novi list* i druge hrvatske novine prenose da je u slovenskom Delu pisalo: "Nikad u 26 godina nije Slovenija tako jedinstveno navijala za neki projekt u Hrvatskoj kao što je to bio rad Keka u riječkom klubu i nikad do sada Hrvatska nije bila oduševljena uspjehom koji je u njoj postigao neki Slovenac". To je najbolji pokazatelj velike trenerske i ljudske karizme Matjaža Keka.

Dobitnik je Nogometnog oskara za najboljeg trenera 1. HNL u izboru igrača i trenera te u organizaciji Hrvatske udruge "Nogometni sindikat" i Sportskih novosti 2014. Proglašen je najboljim nogometnim trenerom iz Slovenije u izboru Ekipe SN - slovenskog sportskog dnevnika 2015. i 2016. Dobitnik je Trofeja Hrvatskog nogometnog saveza za najboljeg trenera 1. HNL 2018. S *Rijekom* je dobitnik priznanja za najuspješniju mušku seniorsku ekipu Primorsko-goranske županije 2017.

U braku je sa suprugom Gordanom. Njegov sin Matjaž Kek također se bavi nogometom.

Lit.: M. Žnidarič, Z. Gomzi, *Železničarsko športno društvo Maribor 1927 - 2007*, Maribor, 2007.; T. Golob, "Na vsaki tekmi hočem zmagati", *Playboy*, Ljubljana, ožujak, 2010.; S. Pašić, E. Prodan, "Matjaž Kek: Supruga mi je oprostila strast prema Rijeci", *Novi list*, Rijeka, 29. prosinca, 2013.; "Najomiljeniji Slovenac u Hrvatskoj - Imam ponuda za odlazak u drugi klub, ali ostajem u Rijeci. Zauvijek", *Jurarnji list*, Zagreb, 17. kolovoza 2014.; I. Volarić, "Postavio nove trenerske standarde: Matjaž Kek u 2017. godini postaje najuspješniji HNL trener", *Novi list*, Rijeka, 29. prosinca, 2016.; "Susjedi izabrali: Matjaž Kek najbolji slovenski trener", *Večernji list*, Zagreb, 3. siječnja 2017.; M. Cvijanović, "Tvorac riječkog čuda Matjaž Kek: Vjerovali ili ne ja sam najsretniji čovjek na svijetu", *Novi list*, Rijeka, 22. svibnja 2017.; J. Okorn, "Matjaž Kek: nogometni trener, zgodovinski hrvaški prvak s Rijeko", *Dnevnik*, Ljubljana, 27. svibnja 2017.; R. Junaci, M. Pavić, "Potvrda dominacije: Rijeka savladala Dinamo i osvojila dvostruku krunu", *Večernji list*, Zagreb, 31. svibnja, 2017.; E. Hemar, "Slovinci u hrvatskom sportu: Matjaž Kek: Najpopularniji Slovenac u Hrvatskoj", *Novi odmev br. 62*, Zagreb, srpanj 2017. "Recite mu g. Rekorder: Ko ste mislili, da ni rekorda, ki bi ga lahko Kek popravil, se zgodi To", *Ekipe SN*, Ljubljana, 10. rujna 2017.; *Sportski godišnjak Zajednice sportova Primorsko-goranske županije 2017*, Rijeka, 2018.; "Konkurencija dopustila Dinamu da bude prvak", *Glas Slavonije*, Osijek, 26. svibnja 2018.; B. Bradarić, "HNS izabrao najbolje u devet kategorija: Modrić najbolji igrač", *Večernji list*, Zagreb, 7. lipnja 2018.

BORUT PETRIČ **(Kranj, 28. XII. 1961.)**

Odrastao je u sportskoj obitelji. Njegov otac Drago (Ljubljana, 13. IX. 1935. – Kranj, 27. IX. 2006.), bio je po zvanju liječnik, ali je gotovo cijeli život proveo u sportu. Bavio se plivanjem i vaterpolom, a kasnije je postao uspješni trener i predsjednik Plivačkog kluba *Triglav* iz Kranja te predsjednik Plivačkog saveza Slovenije. Borutova majka Jožica i mlađi brat Darjan (Kranj, 24. VIII. 1964.), također su se uspješno bavili plivanjem. Darjan je bio državni prvak i reprezentativac.

Borut je odrastao u Kranju, gdje je završio osnovnu školu "France Prešern". Otac ga je potom upisao u Sportski odjel gimnazije u Škofjok Loki. U razredu su s njim bili budući uspješni slovenski i jugoslavenski sportaši te sudionici Olimpijskih igara: Jure Franko, Miran Tepeš i Vasja Bajc.

Već od njegova rođenja roditelji su znali da će ga usmjeriti u sport. Otac je žalio što nije rođen nekoliko dana kasnije, jer bi se onda u mlađim kategorijama mogao natjecati s generacijom rođenom 1962. Plivati je naučio sa samo četiri godine. U Kranju je Plivački klub *Triglav* imao veliku tradiciju, a njegov otac je bio trener. Borut se nakratko okušao i u vaterpolu kao član pionirske ekipe, a onda se s 11 godina definitivno odlučio za plivanje. Vrlo brzo je napredovao i počeo je postizati prve uspjehe na školskim i gradskim plivačkim prvenstvima, a potom u Sloveniji i Jugoslaviji. Prvi međunarodni uspjeh ostvario je na Balkanskom prvenstvu 1974. u Ateni, kada je s nepunih

25-letni zgodovini te lige. S skupaj 1647 dnevi je presegel rekord Igorja Pamića, trenerja *Istre* iz Pulja med letoma 2011 in 2015. Ta rekord je Matjaž postavil dva dni pred svojim 56. rojstnim dnevom. Na koncu sezone je Rijeka osvojila drugo mesto, za *Dinamom*. Ker je klub pred začetkom prvenstva ostal brez najboljših igralcev, ki so odšli, je to uvrstitev mogoče označiti za velik uspeh.

To besedilo zajema obdobje do junija 2018. Matjaž Kek si je v prvih petih letih trenerskega dela na Reki ustvaril kulturni položaj. Postal je najuspešnejši trener v zgodovini tega kluba. V tem obdobju je bil najbolj priljubljen Slovenec v hrvaškem športu, a tudi v hrvaškem javnem življenju. Postal je prvi nogometni trener iz Slovenije, ki je s klubom iz druge države osvojil naslov državnega prvaka. Slovenska javnost je njegove uspehe spremljala z navdušenjem. Časopis *Delo* je tako zapisal: »Še nikdar v zadnjih 26 letih ni Slovenija dihala tako enotno in iskreno za uspeh kakšnega hrvaškega projekta in še nikdar doslej ni bila Hrvaška navzven tako navdušena nad uspehom Slovenca na hrvaških tleh.« To je najboljši kazalec velike trenerske in človeške karizme Matjaža Keka.

Je dobitnik nogometnega oskarja za najboljšega trenerja prve hrvaške nogometne lige po izboru igralcev in trenerjev, ki sta ga leta 2014 pripravila Nogometni sindikat in časopis *Sportske novosti*. Bil je tudi najboljši trener iz Slovenije po izboru slovenskega športnega dnevnika *Ekipa SN* v letih 2015 in 2016. Je tudi dobitnik odličja Hrvaške nogometne zveze za najboljšega trenerja prve hrvaške nogometne lige leta 2018. Z *Rijeko* je prejel tudi priznanje za najuspešnejšo moško člansko ekipo Primorsko-goranske županije leta 2017.

Poročen je z Gordano. Njegov sin Matjaž Kek se prav tako ukvarja z nogometom.

Lit.: M. Žnidarič, Z. Gomzi, *Železničarsko športno društvo Maribor 1927 - 2007*, Maribor, 2007; T. Golob, Na vsaki tekmi hočem zmagati, *Playboy*, Ljubljana, marec 2010; S. Pašić, E. Prodan, Matjaž Kek: Supruga mi je oprostila strast prema Rijeci, *Novi list*, Reka, 29. december 2013; Najomiljeniji Slovenec u Hrvatskoj - Imam ponuda za odlazak u drugi klub, ali ostajem u Rijeci. Zauvijek, *Jutarnji list*, Zagreb, 17. avgust 2014; I. Volarić, Postavio nove trenerske standarde: Matjaž Kek u 2017. godini postaje najuspješniji HNL trener, *Novi list*, Reka, 29. december 2016; Susjedi izabrali: Matjaž Kek najbolji slovenski trener, *Večernji list*, Zagreb, 3. januar 2017; M. Cvijanović, Tvorac riječkog čuda Matjaž Kek: Vjerovali ili ne ja sam najsretniji čovjek na svijetu, *Novi list*, Reka, 22. maj 2017; J. Okorn, Matjaž Kek: nogometni trener, zgodovinski hrvaški prvak z Rijeko, *Dnevnik*, Ljubljana, 27. maj 2017; R. Junaci, M. Pavić, Potvrda dominacije: Rijeka savladala Dinamo i osvojila dvostruku krunu, *Večernji list*, Zagreb, 31. maj 2017; E. Hemar, Slovenci u hrvatskom sportu: Matjaž Kek: Najpopularniji Slovenec u Hrvatskoj, *Novi odmev* št. 62, Zagreb, julij 2017; Recite mu g. Rekorder: Ko ste mislili, da ni rekorda, ki bi ga lahko Kek popravil, se zgodi to, *Ekipa SN*, Ljubljana, 10. september 2017; *Sportski godišnjak Zajednice sportova Primorsko-goranske županije 2017*, Reka, 2018; Konkurencija dopustila Dinamu da bude prvak, *Glas Slavonije*, Osijek, 26. maj 2018; B. Bradarić, HNS izabrao najbolje u devet kategorija: Modrić najbolji igrač, *Večernji list*, Zagreb, 7. junij 2018.

BORUT PETRIČ **(Kranj, 28. 12. 1961)**

Odraščal je v športni družini. Njegov oče Drago (Ljubljana, 13. 9. 1935–Kranj, 27. 9. 2006) je bil po poklicu zdravnik, vendar je skoraj vse življenje posvetil športu. Ukvarjal se je s plavanjem in vaterpolom, pozneje je postal uspešen trener in predsednik Plavalnega kluba *Triglav* iz Kranja ter predsednik Plavalne zveze Slovenije. Borutova mati Jožica in njegov mlajši brat Darjan (Kranj, 24. 8. 1964) sta se prav tako uspešno ukvarjala s plavanjem. Darjan je bil državni prvak in reprezentant.

Borut je odraščal v Kranju, kjer je končal OŠ Franceta Prešerna. Oče ga je vpisal v športni razred gimnazije v Škofji Loki. Njegovi sošolci so bili bodoči uspešni slovenski in jugoslovanski športniki ter udeleženci olimpijskih iger Jure Franko, Miran Tepeš in Vasja Bajc.

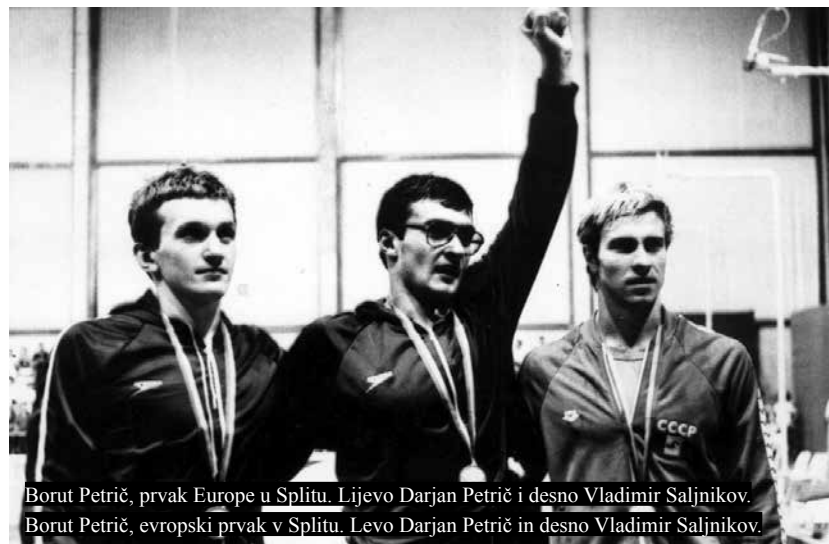
Že ob rojstvu se je vedelo, da ga bodo starši usmerili v šport. Očetu je bilo žal, ker se ni rodil kakšen dan pozneje, ker bi v mlajših kategorijah lahko tekmoval z generacijo, rojeno leta 1962. Plavati se je naučil že pri štirih letih. V Kranju je imel Plavalni klub *Triglav* dolgo tradicijo. Njegov oče je bil klubski trener. Borut se je na kratko preizkusil tudi v vaterpolu kot član pionirske ekipe, potem pa se je pri 11 letih dokončno odločil za plavanje. Zelo hitro je napredoval in začel dosegati uspehe na šolskih in mestnih plavalnih prvenstvih, nato tudi v Sloveniji in Jugoslaviji. Prvi mednarodni uspeh je dosegel na balkanskem prvenstvu leta 1974 v Atenah, ko še ni imel niti 13 let. Kot pionir je takrat postavil

13 godina kao pionir postigao seniorski rekord Balkana i osvojio zlato na 400 m slobodno. Godine 1975. bio je s nepunih 14 godina najmlađi natjecatelj na Mediteranskim igama u Alžiru, a 1976. s nepunih 15 godina bio je u jugoslavenskoj ekipi najmlađi sudionik natjecanja u svim sportovima na Olimpijskim igrama u Montrealu. Bio je vrlo snažan i izdržljiv plivač sa 187 cm visine i 84 kg. Prvi trener mu je bio otac, potom ga je od 1976. do 1979. trenirao Stjepan Jelačić iz Zagreba i onda ponovno otac. Plivao je samo za svoj matični klub *Triglav*.

Tijekom sportske karijere koja je trajala od 1972. do 1984. postigao je takve uspjehe da je s pravom smatran najuspješnijim plivačem u povijesti Jugoslavije do 1991. i raspada zajedničke države. Najveće rezultate ostvario je u slobodnom stilu plivanja, ali je za potrebe kluba i reprezentacije plivao i drugim stilovima. Na ljetnom seniorskom Prvenstvu Jugoslavije (bazen 50 m) ukupno je u raznim disciplinama bio čak 49 puta prvak: 100 m slobodno (1977., 1979., 1982.), 200 m sl. (1976. – 1979., 1983. – 1984.), 400 m sl. (1975. – 1981., 1983. – 1984.), 1.500 m sl. (1975. – 1978.), 100 m leptir (1978. – 1980., 1982.), 200 m lep. (1976., 1978. – 1980., 1983.), 200 m mješovito (1976. – 1977., 1980., 1982. – 1983.), 400 m mj. (1976. – 1983.) te u štafeti 4x200 m sl. (1979. – 1981., 1983.) i 4x100 mj. (1984.). Osvojio je i PJ u maratonu (daljinskom plivanju) 1977. i 1978. te ekipno državno prvenstvo s *Triglavom* šest puta uzastopno od 1979. do 1984. Uz to je bio višestruki pojedinačni i ekipni prvak na zimskim seniorskim prvenstvima države (bazen 25 m) kao i u kadetskoj i juniorskoj konkurenciji. S *Triglavom* je bio višestruki osvajač Kupa Jugoslavije, a u pojedinačnim disciplinama i štafetama bio je seniorski prvak Slovenije sveukupno 48 puta.

Posebno je bilo impresivno njegovo postizanje novih plivačkih rekorda. Ukupno ih je u svim konkurencijama u Sloveniji i Jugoslaviji postigao više od 800. Trebala bi jedna knjižica samo da se navedu svi njegovi rekordi. Njegov i slovenski najstariji rekord na 200 m slobodno u kadetskoj konkurenciji iz 1977. srušio je tek u srpnju 2016. Marcel Primožič iz Pirana, nakon 39 godina. Borutovi najbolji osobni rezultati i ujedno državni seniorski rekordi bili su na: 200 m sl. 1982. u Guayaquilu (1:51,97); 400 m sl. 1981. u Splitu (3:51,63); 800 m sl. 1984. u Austinu (8:04,30); 1500 m sl. 1981. u Splitu (15:17,31); 100 m leptir 1979. u Beogradu (57,99); 200 m lep. 1979. u Splitu (2:04, 75); 200 m mj. 1983. u Casablanci (2:08,1) i 400 m mj. 1983. u Casablanci (4:30,51).

Na međunarodnoj sceni postigao je također iznimne rezultate. Na Europskom juniorskom prvenstvu 1975. u Ženevi osvojio je brončanu medalju na 1.500 m slobodno, a sljedeće godine u Oslu čak tri medalje: zlato na 1.500 m sl. te srebra na 400 m sl. i 200 m leptir. Bio je i Balkanski juniorski prvak 1975. u Ljubljani na 400 i 1.500 m sl. Za seniorsku reprezentaciju Jugoslavije nastupio je 120 puta. Sudjelovao je tri puta na Olimpijskim igrama, počevši od Montreala 1976. kad je još bio premlad za neki bolji rezultat. U Moskvi je 1980. bio favorit za medalju, ali je zbog operacije slijepog crijeva izgubio dragocjene dane za trening i na kraju bio peti na 1.500 m sl. U Los Angelesu 1984. ponovno je bio favorit za medalju, ali je je ispao u prednatjecanju u tri discipline. Na Svjetskom prvenstvu 1978. u Berlinu osvojio je srebro na 1.500 m i bio osmi na 400 m sl., a 1982. u Guayaquilu je ostao bez medalje. Bio je peti na 400 m sl., iza svog brata Darjana, i sedmi na 200 m sl. Najveće uspjehe ostvario je na Europskom prvenstvu. Godine 1977. u Jönköpingu osvojio je bronzu na 1.500 m i bio peti na 400 m sl. U Splitu je 1981. uspio u nezaboravnom finalu pobijediti olimpijskog prvaka i svjetskog rekordera Vladimira Saljnikova i

Borut Petrič, prvak Europe u Splitu. Lijevo Darjan Petrič i desno Vladimir Saljnikov.
Borut Petrič, evropski prvak u Splitu. Levo Darjan Petrič in desno Vladimir Saljnikov.

osvojiti zlatnu medalju na 400 m. Tad je na 1.500 m bio srebrni i peti na 200 m sl. Potom je u Rimu 1983. osvojio dva srebra u svojim glavnim disciplinama, na 400 i 1.500 m sl., te je bio sedmi na 200 m. Na Mediteranskim igrama nastupio je tri puta. U Alžiru je bio premlad, a u Splitu 1979. i Casablanci 1983. osvojio je ukupno 9 medalja, od čega 4 zlatne. Na Balkanskim seniorskim prvenstvima osvojio je od 1976. do 1983. čak 48 medalja, a od toga 17 zlatnih i do danas je ostao najtrofejniji jugoslavenski i slovenski sportaš na tom regionalnom natjecanju u bilo kojem sportu. Na godišnjim

Borut Petrič kao trener Plivačkog kluba Jug.
Borut Petrič kot trener Plavalnega kluba Jug.

članski rekord Balkana in osvojil zlato na 400 m prosto. Leta 1975 je bil z nepolnimi 14 leti najmlajši tekmovalac na sredozemskih igrah v Alžiru, leta 1976 pa kot član jugoslovanske ekipe najmlajši tekmovalac na olimpijskih igrah v Montrealu v vseh športih, saj ni bil star niti 15 let. Bil je zelo močan in vzdržljiv plavalec. Visok je bil 187 cm, tehtal je 84 kg. Njegov prvi trener je bil oče, med letoma 1976 in 1979 ga je treniral Stjepan Jelačić iz Zagreba, nato pa spet oče. Plaval je samo za svoj matični klub *Triglav*.

V športni karieri je med letoma 1972 in 1984 dosegel takšne uspehe, da upravičeno velja za najuspešnejšega plavalca v zgodovini Jugoslavije, vse do leta 1991 oziroma razpada skupne države. Najboljši je bil v prostem slogu plavanja, vendar je za potrebe kluba in reprezentance plaval tudi v drugih slogih. Na poletnem članskem prvenstvu Jugoslavije (v 50-metrskem bazenu) je bil kar 49-krat prvak v različnih disciplinah: na 100 m prosto (1977, 1979, 1982), na 200 m prosto (1976–1979 in 1983–1984), na 400 m prosto (1975–1981 in 1983–1984), na 1500 m prosto (1975–1978), na 100 m delfin (1978–1980 in 1982), na 200 m delfin (1976, 1978–1980 in 1983), na 200 m mešano (1976–1977, 1980 in 1982–1983), na 400 m mešano (1976–1983) ter v štafeti 4 x 200 m prosto (1979–1981 in 1983) in 4 x 100 m mešano (1984). Osvojil je tudi prvenstvo Ju-

goslavije v plavalnem maratonu leta 1977 in 1978 ter s *Triglavom* šestkrat zapored ekipno državno prvenstvo, med letoma 1979 in 1984. Ob tem je bil večkratni posamični in ekipni prvak na zimskih članskih državnih prvenstvih (v 25-metrskem bazenu), pa tudi v kadetski in mladinski konkurenci. S *Triglavom* je večkrat osvojil pokal Jugoslavije, v posamičnih disciplinah in štafetah je bil skupaj 48-krat članski prvak Slovenije.

Posebej so navduševali njegovi plavalni rekordi. Skupaj jih je v vseh konkurencah v Sloveniji in Jugoslaviji postavil prek 800. Če bi hoteli zapisati vse rekorde, bi potrebovali ločeno knjižico. Njegov rekord na 200 m prosto v kadetski konkurenci iz leta 1977, ki je tudi najstarejši slovenski rekord, je bil presežen šele po 39 letih; julija 2016 ga je presegel Marcel Primožič iz Pirana. Borut je najboljše osebne rezultate in državne članske rekorde plaval na 200 m prosto leta 1982 v Guayaquilu (1:51,97), na 400 m prosto leta 1981 v Splitu (3:51,63), na 800 m prosto leta 1984 v Austinu (8:04,30), na 1500 m prosto leta 1981 v Splitu (15:17,31), na 100 m delfin leta 1979 v Beogradu (57,99), na 200 m delfin leta 1979 v Splitu (2:04,75), na 200 m mešano leta 1983 v Casablanci (2:08,1) in na 400 m mešano leta 1983 v Casablanci (4:30,51).

Tudi na mednarodnem prizorišču je dosegel izjemne rezultate. Na evropskem mladinskem prvenstvu leta 1975 v Ženevi je osvojil bronasto medaljo na 1500 m prosto, naslednje leto v Oslu pa kar tri medalje: zlato na 1500 m prosto ter srebro na 400 m prosto in na 200 m delfin. Bil je tudi balkanski mladinski prvak leta 1975 v Ljubljani na 400 in 1500 m prosto. Za jugoslovansko člansko reprezentanco je nastopil 120-krat. Trikrat je sodeloval na olimpijskih igrah, prvič v Montrealu leta 1976, ko je bil še premlad za izstopajoče rezultate. V Moskvi leta 1980 je bil favorit za medaljo, vendar je zaradi operacije slepiča izgubil dragocene dneve za trening in bil na koncu peti na 1500 m prosto. V Los Angelesu leta 1984 je bil ponovno favorit za medaljo, vendar je izpadel v predtekmovanju v treh disciplinah. Na svetovnem prvenstvu leta 1978 v Berlinu je osvojil srebro na 1500 m in bil osmi na 400 m prosto, leta 1982 v Guayaquilu pa je ostal brez medalje. Bil je peti na 400 m prosto, za bratom Darjanom, in sedmi na 200 m prosto. Največje uspehe je dosegel na evropskem prvenstvu. Leta 1977 je v Jönköpingu osvojil bron na 1500 m in bil peti na 400 m prosto. Leta 1981 je v Splitu v nepozabnem finalu premagal olimpijskega prvaka in svetovnega rekorderja Vladimirja Saljnikova in osvojil zlato medaljo na 400 m. Tedaj je bil na 1500 m srebrn, na 200 m prosto pa peti. Potem je v Rimu leta 1983 osvojil srebrni medalji v svojih glavnih disciplinah: na 400 in 1500 m prosto. Na 200 m prosto je bil sedmi. Na sredozemskih igrah je nastopil trikrat. V Alžiru je bil premlad, v Splitu leta 1979 in Casablanci leta 1983 pa je osvojil skupaj devet medalj, med njimi štiri zlate. Na balkanskih članskih prvenstvih je med letoma 1976 in 1983 osvojil kar 48 medalj, med njimi 17 zlatih. Do danes je najboljši jugoslovanski in slo-

Darjan Petrič u akciji.
Darjan Petrič v akciji.

svjetskim rang-listama najboljih rezultata bio je na 400 m sl. drugi 1981. i treći 1983. te na 1.500 m sl. drugi 1978. i 1981. i treći 1983. Borutov brat Darjan bio je 1982. treći na 1,500 m sl.

Za postignute rezultate Borut Petrič je stekao zvanje zaslužnog sportaša Jugoslavije. U anketi državne agencije Tanjug iz Beograda bio je u poretku najboljih sportaša Mediterana drugi 1981. i treći 1979. Proglašen je najboljim sportašom Jugoslavije u izborima Sportskih novosti iz Zagreba 1981., Sporta iz Beograda 1981. i Politike iz Beograda 1983. Za najboljeg republičkog sportaša Slovenije u izboru Društva sportskih novinara izabran je uz Bojana Križaja rekordnih pet puta: 1976. –

1978., 1981. i 1983. Dobitnik je najvećeg slovenskog sportskog priznanja Bloudekove nagrade, 1979. godine.

Iz natjecateljskog plivanja povukao se 1984. s nepune 23 godine i potom se narednih 15 godina bavio poduzetništvom. U Kranju je 2000. osnovao Plivački klub *Zvezda* i počeo se baviti trenerskim poslom. U klubu *Zvezda* je djelovao do 2009. i potom je naredne tri godine radio u još tri slovenska plivačka kluba. Kao trener sudjelovao je na Olimpijskim igrama 2012. u Londonu.

U rujnu 2012. imenovan je šefom struke i glavnim trenerom Plivačkog kluba *Jug* iz Dubrovnika, koji je u prošlosti imao velike rezultate. Istovremeno je u *Jug* je stigla i njegova dugogodišnja učenica Tanja Šmid (Kranj, 29. IV. 1990.), slovenska reprezentativka koja je sudjelovala na Olimpijskim igrama u Londonu. Borutov dolazak u Dubrovnik najavljen je u medijima kao veliko pojačanje za klub. On sam je u intervjuima naglašavao da će rezultati u *Jugu* biti vidljivi kroz nekoliko godina ozbiljnog rada.

Već početkom listopada Tanja Šmid je kao članica slovenske reprezentacije i *Juga* osvojila drugo mjesto na 800 m sl. na Svjetskom kupu u Dubaiju. Slijedili su uspješni nastupi i medalje koje su članice i članovi kluba osvajali na brojnim domaćim i međunarodnim mitinzima. Krajem te godine u Dubrovniku je održano Ekipno prvenstvo Hrvatske - C skupine za plivačice i u Zadru isto natjecanje skupine B za plivače. Obje ekipe su se plasirale u viši rang natjecanja. Posebno su bile dominantne plivačice *Juga* u Dubrovniku i pobijedile su s velikom bodovnom razlikom, ispred kluba *More* iz Šibenika. Taj rezultat su ostvarile: Tanja Šmid, Žana Manenica, Vicencija Violić, Nikoleta Mišić, Karmen Nivić, Frane Miloslavić, Ana Lučić i Paula Garbin. Postignuti uspjeh imao je dodatnu težinu, jer je nakon Šmid najstarija plivačica bila 15-godišnja Manenica. Muška ekipa je također pobijedila, ispred POŠK-a iz Splita, i plasirala se u najvišu A skupinu (1. ligu). Taj uspjeh su ostvarili: Ivan Bilić, Marko Limov, Maro Violić, Ivan Zovko, Mihael Vidojević, Luka Đović, Ilario Radić i Antonio Žuvela.

U 2013. godini nastavilo se pod Borutovim vodstvom nizanje vrlo dobrih rezultata. Na zimskom PH-u održanom u Rijeci, članovi kluba osvojili u svim dobnim uzrastima 19 medalja, a predvodnica je bila Tanja Šmid, nova seniorska prvakinja na 200, 400 i 800 m sl., 200 m mješovito i 200 m prsno. Potom je Šmid bila odlična i na ljetnom PH-u u Zagrebu, osvojivši tri nove zlatne medalje: na 400, 800 i 1.500 m sl., a klub je ukupno osvojio 13 medalja. Krajem godine su na ekipnom prvenstvu države u Rijeci Jugašice ponovno odlično plivale i pobjedom u B skupini osigurale plasman u najviši rang natjecanja. Njihovi muške kolege nisu se nakon sedmog mjesta uspjeli zadržati u A skupini. Za postignute rezultate 2013. proglašene su seniorke *Juga* najboljom ženskom ekipom Grada Dubrovnika. To priznanje su dobile: Tanja Šmid, Žana Manenica, Vicencia Violić, Paula Garbin, Frane Miloslavić i Ana Lučić. Uz to su i u mlađim kategorijama članovi *Juga* proglašavani za najbolje u Dubrovniku.

Sljedeće godine postignuti su još bolji rezultati. U ožujku je Šmid na zimskom državnom prvenstvu u Splitu postala trostruka prvakinja (200 m i 800 m sl i 200 m mj.), a juniorsko zlato je osvojio Maro Violić na 100 m sl. Ukupno je osvojeno 11 medalja. Odmah potom Violić je sudjelovao na juniorskom četverboju reprezentacija u Beogradu, na

venski športnik na tem tekmovanju v katerem koli športu. Na svetovnih lestvicah najboljših rezultatov je bil na 400 m prosto drugi leta 1981 in tretji leta 1983, na 1500 m prosto pa drugi leta 1978 in 1981 ter tretji leta 1983. Njegov brat Darjan je bil leta 1982 tretji na 1500 m prosto.

Z doseženimi rezultati si je Borut Petrič pridobil naziv zaslužnega športnika Jugoslavije. V anketi državne agencije Tanjug iz Beograda je bil v razvrstitvi najboljših športnikov Sredozemlja drugi leta 1981 in tretji leta 1979. Za najboljšega športnika Jugoslavije so ga razglasili v časopisnih izborih Sportskih novosti iz Zagreba leta 1981, Sporta iz Beograda leta 1981 in Politike iz Beograda leta 1983. Za najboljšega športnika Slovenije po izboru Društva športnih novinarjev je bil izbran rekordnih petkrat, tolikokrat kot Bojan Križaj, in sicer med letoma 1976 in 1978 ter leta 1981 in 1983. Je dobitnik največjega slovenskega športnega priznanja, Bloudkove nagrade leta 1979.

Iz tekmovalnega plavanja se je umaknil leta 1984, z nepolnimi 23 leti. Naslednjih 15 let se je ukvarjal s podjetništvom. V Kranju je leta 2000 ustanovil Plavalni klub *Zvezda* in se do leta 2009 posvetil trenerstvu. Naslednja tri leta je deloval v še treh slovenskih plavalnih klubih in se kot trener udeležil olimpijskih iger leta 2012 v Londonu.

Septembra 2012 je postal strokovni vodja in glavni trener Plavalnega kluba *Jug* iz Dubrovnika, ki je v preteklosti dosegal pomembne rezultate. Hkrati je v *Jug* prestopila njegovega dolgoletna varovanka Tanja Šmid (Kranj, 29. 4. 1990), slovenska reprezentantka in udeleženka olimpijskih iger v Londonu. Borutov prihod v Dubrovnik je bil v medijih napovedan kot pomembna klubska okrepitev. Sam je v intervjujih poudarjal, da bodo rezultati v *Jugu* vidni po nekaj letih resnega dela.

Že v začetku oktobra je Tanja Šmid kot članica slovenske reprezentance in *Juga* osvojila drugo mesto na 800 m prosto na svetovnem pokalu v Dubaju. Vrstili so se uspešni nastopi in medalje, ki so jih članice in člani kluba osvajali na številnih domačih in mednarodnih mitingih. Konec tistega leta je v Dubrovniku potekalo hrvaško ekipno prvenstvo skupine C za plavalke, v Zadru pa skupine B za plavalce. Obe ekipi sta se uvrstili v višjo tekmovalno raven. Posebej prepričljive so bile plavalke *Juga*, ki so v Dubrovniku tudi zmagale z veliko razliko pred klubom *More* iz Šibenika. Ta rezultat so dosegle Tanja Šmid, Žana Manenica, Vicencija Violić, Nikoleta Mišić, Karmen Nivić, Frane Miloslavić, Ana Lučić in Paula Garbin. Uspeh je imel dodatno težo, saj je bila za Tanjo Šmid najstarejša plavalka 15-letna Manenica. Moška ekipa je prav tako zmagala, pred POŠK-om iz Splita, in se uvrstila v najvišjo skupino A (prvo ligo). Ta uspeh so dosegli Ivan Bilić, Marko Limov, Maro Violić, Ivan Zovko, Mihael Vidojević, Luka Đović, Ilario Radić in Antonio Žuvela.

V letu 2013 se je nadaljevalo nizanje zelo dobrih rezultatov pod Borutovim vodstvom. Na zimskem prvenstvu Hrvaške na Reki so člani kluba osvojili v vseh starostnih skupinah 19 medalj, vodilna pa je bila Tanja Šmid, nova članska prvakinja na 200 m, 400 m in 800 m prosto, 200 m mešano in 200 m prsno. Odlična je bila tudi na poletnem prvenstvu Hrvaške v Zagrebu, ko si je priplavala zlate medalje na 400 m, 800 m in 1500 m prosto, klub pa je skupaj osvojil 13 medalj. Konec leta so na ekipnem državnem prvenstvu na Reki članice *Juga* ponovno odlično plavale in si z zmago v skupini B zagotovile uvrstitev v najvišjo tekmovalno raven. Njihovi kolegi s sedmim mestom niso obstali v skupini A. Leta 2013 so bile članice *Juga* razglašene za najboljšo žensko ekipo Dubrovnika. To priznanje so prejele Tanja Šmid, Žana Manenica, Vicencija Violić, Paula Garbin, Frane Miloslavić in Ana Lučić. Za najboljše v Dubrovniku so bili razglašeni tudi plavalci iz mlajših skupin *Juga*.

Naslednje leto so dosegli še boljše rezultate. Marca je Tanja Šmid na zimskem državnem prvenstvu v Splitu postala trikratna prvakinja (na 200 m in 800 m prosto ter 200 m mešano), mladinsko zlato pa je osvojil Maro Violić na 100 m prosto. Skupaj so osvojili 11 medalj. Takoj potem je Violić sodeloval na mladinskem četverboju reprezentanc v Beogradu, na katerem je Hrvaška zmagala. Na poletnem prvenstvu Hrvaške v Zagrebu je Tanja Šmid osvojila kar pet zlatih medalj

Tanja Šmit u akciji.
Tanja Šmit v akciji.

kojem je Hrvatska pobijedila. Na ljetnom PH-u u Zagrebu Šmid je osvojila čak pet zlatnih medalja (400, 800 i 1.500 m sl., 200 m pr. i 400 m mj.). *Jug* je u Splitu ostvario ukupno 10 medalja. Potom je Borut kao trener sudjelovao na Europskom prvenstvu u Berlinu, vodeći Tanju Šmid koja je nastupila za Sloveniju, i talentiranu Aminu Kajtaz iz Mostara, koju je doveo kao pojačanje u klub, a predstavljala je Bosnu i Hercegovinu. Krajem godine klub se pojačao s još jednom iskusnom slovenskom reprezentativkom, Anjom Klinar iz Radovljice. Na A ekipnom prvenstvu države u Splitu Jugašice su do posljednje discipline i izmjene štafete na 4x100 sl. vodile veliku borbu sa *Primorjem* iz Rijeke za naslov prvakinja. Na kraju su ipak Riječanke bile bolje, ali tome su pridonijele Sanja Jovanović i Ana Matković, koje su stasale u dubrovačkom plivanju. Ekipe *Juga* uspjela je od C skupine, pod vodstvom šefa struke Boruta Petriča i trenera Andreja Drobca, doći 2014. do naslova viceprvakinja Hrvatske. Taj veliki uspjeh su ostvarile: Tanja Šmid, Anja Klinar, Žana Manenica, Frane Miloslavić, Amina Kajtaz i Vicenca Violić. Muška ekipa ostala je na šestom mjestu u B skupini.

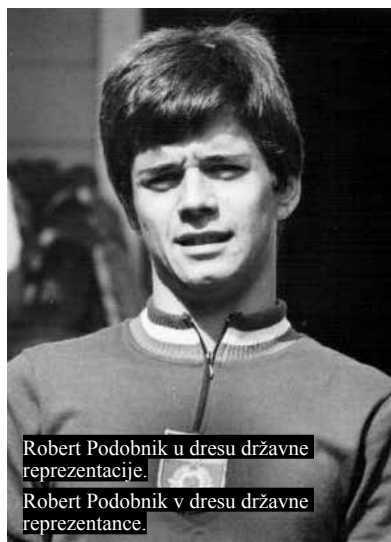
U 2015. *Jug* je krenuo s velikim ambicijama. Tanja Šmid je ponovno, s novih pet zlata, bila predvodnica na zimskom prvenstvu države u Rijeci, a talentirana Frane Miloslavić postala je prvakinja kao mlađa juniorka na 800 m sl. Ukupno je *Jug* osvojio 11 medalja. Potom je Miloslavić nastupila za Hrvatsku na juniorskom četverboju u Sisku. Na ljetnom PH-u u Splitu *Jug* je sudjelovao bez najboljih plivačica pa su izostali bolji rezultati. U prosincu plivačice nisu uspjele obraniti drugo mjesto na ekipnom Prvenstvu Hrvatske u Rijeci i završile su kao četvrte, jer su bile oslabljene bez Anje Klinar, a plivači su bili sedmi u B skupini. Na samom kraju godine uprava *Juga* donijela je odluku o raskidanju ugovora sa šefom struke Borutom Petričem, usprkos evidentnim rezultatima koje je postigao u tri godine.

Petrič je 2016. kao trener prešao u Plivački klub *Velež* iz Mostara te nastavio voditi brigu o Amini Kajtaz koja je nastupila kao predstavnica BiH na OI u Rio de Janeiru. Uz to je izabran za člana Stručnog odbora Plivačkog saveza BiH. Njegova plivačka priča se i dalje nastavlja.

Izv.: web stranica Plivačkog kluba Jug: <http://www.pkjug.hr/> (pristupljeno 1. rujna 2016.).

Lit.: *Slovenski almanah 1978*, Ljubljana 1978.; *Slovenski almanah '79*, Ljubljana, 1979.; *Dečaštvo sportskih asova*, Beograd, 1982.; M. Prešern, S. Trbovc, *Plavanje v Sloveniji 1919 - 1994*, Ljubljana, 1995.; M. Račić, T. Levovnik, *Naši olimpijci Slovene olympians 1912-2008*, Ljubljana, 2009.; T. Vlašić, "Borut Petrič: Hrvati su talentiraniji, ali Slovenci više rade", *Slobodna Dalmacija*, Split, 9. listopada 2012.

ROBERT PODOBNIK (Postojna, 15. III. 1963.)

Robert Podobnik u dresu državne reprezentacije.
Robert Podobnik v dresu državne reprezentance.

Rođen je u obitelji oca Jožeta rodom iz Logateca i majke Danijele, rođ. Gombač, iz Ilirske Bistrice. Djetinjstvo i mladost proveo je u Ilirskoj Bistrici u kojoj je završio osnovnu školu. Srednju elektrotehničku školu pohađao je u Novoj Gorici, Ljubljani i Rijeci te je postao električar. Po završetku školovanja dvije je godine radio u Tvornici Lesonit u Ilirskoj Bistrici. Dugi niz godina vlasnik je elektro servisa "Signal" za montažu antena, u naselju Dolnji Zemon u Općini Ilirska Bistrica.

Ljubav prema biciklizmu pokazivao je od djetinjstva. Za taj sport je zainteresirao i svoje školske prijatelje te se nekoliko njih također počelo uspješno natjecati. Kako na području Općine Ilirska Bistrica godinama nije bilo biciklističkog kluba, Robert je 1977. postao član *Astre* iz Ljubljane. U tom klubu je stekao prvu afirmaciju i nastupao kao pionir, mlađi i stariji junior. Od uspjeha koje je postigao u *Astri* treba izdvojiti deveto mjesto na juniorskom brdskom Prvenstvu Jugoslavije 1980.

Od 1981. nastupao je za Biciklistički klub *Rijeka*. Za prelazak u riječki klub odlučio se zbog blizine Ilirske Bistrice. Tada je već bio zaposlen u Lesonitu pa je imao premalo slobodnog vremena za sport. U Rijeci je imao dobre tehničke

uvjete za bavljenje biciklizmom, a nije nevažno spomenuti da su u klub došli i njegovi prijatelji iz Bistrice, također perspektivni biciklisti: Milan Rolih i Martin Meško te nešto stariji Leo Trojar. S Rolihom je zajedno trenirao tri puta tjedno po 120 kilometara. Tako su početkom 1980-ih godina najbolji juniori u riječkom klubu bili Slovenci iz Ilirske Bistrice.

(na 400 m, 800 m in 1500 m prosto, 200 m prsno in 400 m mešano). *Jug* si je v Splitu skupaj zagotovil 10 medalj. Potem je Borut kot trener na evropsko prvenstvo v Berlinu popeljal Tanjo Šmid, ki je nastopila za Slovenijo, in nadarjeno Amino Kajtaz iz Mostarja, ki jo je v klub pripeljal kot okrepitev, nastopala pa je za Bosno in Hercegovino. Konec leta je v klub prišla še ena pridobitev, in sicer izkušena slovenska reprezentantka, Anja Klinar iz Radovljice. Na ekipnem državnem prvenstvu skupine A v Splitu so se članice *Juga* za naslov prvakinj do zadnje discipline in predaje štafete 4 x 100 m prosto trdo borile s *Primorjem* z Reke. Boljše so bile Rečanke, tudi po zaslugi Sanje Jovanović in Ane Matković, ki sta se razvili v dubrovniškem plavalnem okolju. Ekipi *Juga* se je uspelo pod vodstvom strokovnega vodje Boruta Petriča in trenerja Andreja Drobca od skupine C povzpeti do naslova hrvaških podprvakinj leta 2014. Ta velik uspeh so dosegle Tanja Šmid, Anja Klinar, Žana Manenica, Frane Miloslavić, Amina Kajtaz in Vicenca Violić. Moška ekipa je ostala na šestem mestu v skupini B.

V leto 2015 je *Jug* zaplaval z velikimi ambicijami. Tanja Šmid je bila ponovno vodilna na zimskem državnem prvenstvu na Reki, s petimi zlatimi medaljami, nadarjena Frane Miloslavić pa je postala prvakinja kot mlajša mladinka na 800 m prosto. Skupaj je *Jug* osvojil 11 medalj. Potem je Frane Miloslavić nastopila za Hrvaško na mladinskem četverboju v Sisku. Na poletno prvenstvo Hrvaške v Splitu je *Jug* odšel brez najboljših plavalk, zato ni bilo boljših rezultatov. Decembra plavalke niso obranile drugega mesta na ekipnem prvenstvu Hrvaške na Reki in so končale kot četrte, saj so bile oslABLJENE brez Anje Klinar, plavalci pa so bili sedmi v skupini B. Ob koncu leta se je uprava *Juga* odločila prekiniti pogodbo s strokovnim vodjem Borutom Petričem, kljub vidnim rezultatom, ki jih je dosegel v treh letih.

Petrič je leta 2016 kot trener prešel v Plavalni klub *Velež* iz Mostarja, kjer je prevzel skrb za Amino Kajtaz, ki je nastopila kot predstavnica BiH na olimpijskih igrah v Rio de Janeiru. Postal je tudi član strokovnega odbora Plavalne zveze BiH. Njegova plavalna zgodba se nadaljuje.

Vir: Spletna stran Plavalnega kluba Jug: <http://www.pkjug.hr/> (dostop 1. septembra 2016).

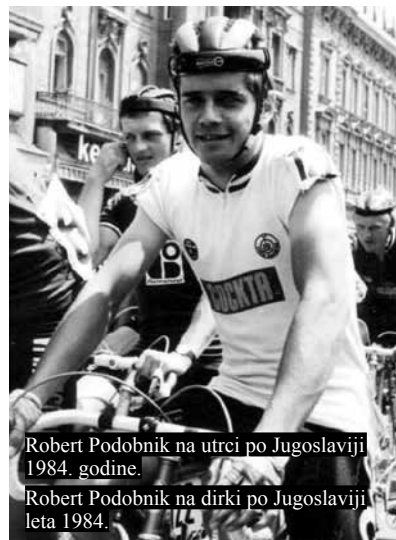
Lit.: *Slovenski almanah 1978*, Ljubljana 1978; *Slovenski almanah '79*, Ljubljana, 1979; *Dečaštvo sportskih asova*, Beograd, 1982; M. Prešern, S. Trbovc, *Plavanje v Sloveniji 1919 - 1994*, Ljubljana, 1995; M. Račič, T. Levovnik, *Naši olimpijci Slovene olympians 1912-2008*, Ljubljana, 2009; T. Vlašić, Borut Petrič: Hrvati su talentiraniji, ali Slovenci više rade, *Slobodna Dalmacija*, Split, 9. oktober 2012.

ROBERT PODOBNIK (Postojna, 15. 3. 1963)

Rojen je bil očetu Jožetu po rodu iz Logatca in materi Danijeli, roj. Gombač, iz Ilirske Bistrice. Otroštvo in mladost je preživel v Ilirski Bistrici, kjer je končal tudi osnovno šolo. Srednjo elektrotehnično šolo je obiskoval v Novi Gorici, Ljubljani in na Reki. Po koncu šolanja za električarja je bil dve leti zaposlen v tovarni Lesonit v Ilirski Bistrici. Dolga leta je imel elektro servis Signal za montažo anten s sedežem v Dolnjem Zemonu v občini Ilirska Bistrica.

Ljubezen do kolesarstva je kazal že v otroštvu. Za ta šport je navdušil tudi sošolce in nekateri so začeli uspešno tekmovati. Ker na območju Ilirske Bistrice več let ni bilo kolesarskega kluba, se je Robert leta 1977 včlanil v *Astro* iz Ljubljane. V tem klubu se je začel uveljavljati: nastopal je kot pionir ter mlajši in starejši mladinec. Med uspehi, ki jih je dosegel v *Astri*, je treba omeniti deveto mesto na mladinskem gorskem prvenstvu Jugoslavije leta 1980.

Od leta 1981 je nastopal za Kolesarski klub *Rijeka*. Za prestop v reški klub se je odločil zaradi bližine Ilirske Bistrice. Takrat je že bil zaposlen v Lesonitu in je imel bolj malo prostega časa za šport. Na Reki je imel dobre tehnične pogoje za ukvarjanje s kolesarstvom, ob tem pa ni nepomembno, da so v klub prišli tudi njegovi prijatelji iz Ilirske Bistrice, prav tako perspektivni kolesarji Milan Rolih in Martin Meško ter malo starejši Leo Trojar. Z Rolihom je skupaj treniral trikrat na teden po 120 kilometrov. Tako so bili na začetku 80. let najboljši mladinci v reškem klubu Slovenci iz Ilirske Bistrice.

Robert Podobnik na utrci po Jugoslaviji 1984. godine.
Robert Podobnik na dirki po Jugoslaviji leta 1984.

Robert je odmah po dolasku u *Rijeku* počeo postizati vrlo zapažene rezultate. U tadašnjoj vrlo jakoj konkurenciji jugoslavenskog biciklizma nosio se ravnopravno gotovo sa svim protivnicima. Posebno je bio uspješan 1981. u zadnjoj godini s pravom nastupa u kategoriji starijih juniora. Na cestovnom državnom prvenstvu u Varaždinu osvojio je drugo mjesto, iza Marka Polanca iz kranjske *Save*. Potom je u Kobaridu bio treći u državi u brdskoj vožnji i na kronometar. Na istom natjecanju njegov klupski kolega i prijatelj Rolih postao je viceprvak države u brdskoj vožnji. Uz navedene uspjehe Podobnik je postao i prvak Hrvatske za starije juniore, jer je od šest utrka koje su se bodovale za to prvenstvo pobijedio na tri, a na dvije je bio drugi. Nastupio je i za reprezentaciju na utrci Kroz Istru.

Prešavši u seniorsku konkurenciju ušao je u vrlo jaku ekipu koju je vodio trener Luigi - Gigi Zambelli. Najbolji riječki biciklisti bili su tada: Vlado Fumić, olimpijac i višestruki prvak države (došao iz Zagreba), Eduard Kišerlovski, viceprvak države u cestovnoj vožnji (otac vrhunskog biciklista Roberta Kišerlovskog), Remzo Musa, juniorski prvak Europe (došao iz Labina) i Zvonko Jurcola. Ekipa *Rijeke* osvojila je 1982. drugo mjesto u cestovnoj vožnji u ukupnom poretku Kupa Jugoslavije. Robert Podobnik je iste godine ostvario najveći pojedinačni uspjeh ukupnom pobjedom na međunarodnoj utrci za Veliku nagradu Metaliacommerce u Zagrebu (vozile su se dvije utrke na pisti i cesti). Na PJ-u u ciklokrosu, održanom u Poreču, zauzeo je 11. mjesto. Potom je 1983. postao i seniorski prvak Hrvatske u vožnji na cesti, kao najbolji iz šest utrka koje su bile bodovane. Iste godine je nastupio na međunarodnoj utrci kroz Jugoslaviju, a kao jugoslavenski reprezentativac sudjelovao je i na utrci po Švicarskoj. Krajem 1983 otišao je na odsluženje vojnog roka, a nakon povratka 1984. još je godinu dana bio član *Rijeke* i potom je završio aktivnu sportsku karijeru. Relativno rano se povukao s natjecanja zbog objektivnih okolnosti. Bio je jedan od rijetkih biciklista iz tadašnje države koji nije imao klub i podršku u vlastitoj sredini. Trenirao je uglavnom sam, dopisnim putem prema uputama svojih trenera.

Sportski savez Ilirske Bistrice u svome prvom izboru 1984. proglasio ga je za najboljeg sportaša Općine. Primio je Priznanje "Janko Kovačić" koje se od te godine tradicionalno dodjeljuje najboljim bistričkim sportašima i ekipama.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Roberta Podobnika iz Dolnjeg Zemona.

Lit.: *Biciklizam br. 23* (bilten), Zagreb, prosinac, 1980.; *Biciklizam br. 24* (bilten), Zagreb, svibanj 1981.; "Najmlaši - naši najbolji športniki", *Krajan br. 6*, Ilirska Bistrica, 28. listopada 1981.; *Biciklizam br. 26* (bilten), Zagreb, veljača 1982.; *Biciklizam br. 27* (bilten), Zagreb, lipanj, 1982.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1982*, Beograd 1983.; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistričkem*, Ilirska Bistrica, 2011.

HELENA LENARČIČ (Postojna, 11. IX. 1965.)

Njezin otac Edo bio je rodom iz Ilirske Bistrice, a majka Vojka, rođ. Novak, iz Sežane. Odrasla je u sportskoj obitelji. Edo Lenarčić bio je odličan košarkaš i odbojkaš. S Košarkaškim klubom *Lesonit* iz Ilirske Bistrice osvojio je Republičko prvenstvo Slovenije 1964. i potom se s klubom 1965. nakon uspješnih kvalifikacijskih susreta uvrstio u Saveznu ligu Jugoslavije. Iako je *Lesonit* pod vodstvom trenera Dimitrija Grlja na kraju natjecanja ispaо iz društva najboljih klubova u državi, ostavili su dobar dojam jer je ekipa bila sastavljena samo od domaćih igrača, a Ilirska Bistrica tada je bila najmanje mjesto čiji je klub nastupao u Saveznoj košarkaškoj ligi. Zanimljivo je da je *Lesonit* jedinu pobjedu u Ligi ostvario točno onoga dana kad se Helena rodila. Edo Lenarčić je s *Lesonitom* ponovno postao prvak Slovenije 1966. i potom je nekoliko sezona igrao u 2. saveznoj ligi – Zapad. Košarka je 1960-ih godina bila najpopularniji sport na bistričkom području.

Helena je završila osnovnu školu u Ilirskoj Bistrici, zatim Pedagošku gimnaziju u Ljubljani 1984. i diplomirala je 1988. na Višoj pravnoj školi u Mariboru. Od 1989. radila je kao pripravnica u pravnoj službi i od 1990. u stambenoj zadruzi, a u svibnju 1991. otvorila je vlastito poduzeće Hevil za pružanje knjigovodstvenih usluga. Već više od 25 godina kao direktorica uspješno vodi svoj knjigovodstveni servis koji je u toj je djelatnosti postao jedan od najuspješnijih na području Općine Ilirska Bistrica.

Za bavljenje sportom imala je snažnu podršku u obitelji. Posebno je zavaljela plivanje, no za ozbiljno treniranje tog sporta nije tada u svojem okruženju imala uvjete. U mjestu je 1952. bio izgrađen olimpijski bazen (50 m) uz veliku pomoć bistričkog vojnog garnizona JNA. Nažalost, taj je bazen 1960-ih godina počeo propadati, jer nitko nije preuzeo

Robert je takoj po prihodu na Reko začel dosegati zelo dobre rezultate in se enakopravno meriti s tekmeči, čeprav je bila v jugoslovanskem kolesarstvu takrat zelo močna konkurenca. Posebej uspešen je bil leta 1981, ko je še imel pravico nastopati v kategoriji starejših mladincev. Na državnem cestnem prvenstvu v Varaždinu je osvojil drugo mesto, za Markom Polancem iz kranjske *Save*. Potem je bil v Kobaridu tretji v državi v gorski vožnji in vožnji na čas. Na tem tekmovanju je njegov klubski kolega in prijatelj Rolih postal državni podprvak v gorski vožnji. Podobnik je bil tudi prvak Hrvaške med starejšimi mladinci. V šestih vožnjah, ki so štejele za točke na tem prvenstvu, je zmagal trikrat, na dveh pa je bil drugi. Nastopil je tudi za reprezentanco na kolesarski dirki po Istri.

S prehodom v člansko konkurenco je vstopil v zelo močno ekipo, ki jo je vodil trener Luigi Zambelli - Gigi. Najboljši reški kolesarji so bili takrat Vlado Fumić, udeleženec olimpijskih iger in večkratni državni prvak (v klub je prišel iz Zagreba), Eduard Kišerlovski, državni podprvak v cestni vožnji (oče vrhunskega kolesarja Roberta Kišerlovskega), Remzo Musa, mladinski evropski prvak (prišel iz Labina), in Zvonko Jurcola. Ekipa *Rijeke* je leta 1982 osvojila drugo mesto v cestni vožnji v skupnem seštevku pokala Jugoslavije. Robert Podobnik je istega leta dosegel največji posamični uspeh s skupno zmago na mednarodni dirki za veliko nagrado Metaliacommerca v Zagrebu (dirka na velodromu in na cesti). Na prvenstvu Jugoslavije v ciklokrosu v Poreču je zasedel 11. mesto. Potem je leta 1983 postal tudi članski prvak Hrvaške v cestni vožnji, kot najboljši na šestih dirkah, ki so bile točkovane. Istega leta je nastopil na mednarodni dirki po Jugoslaviji. Kot jugoslovanski reprezentant je sodeloval tudi na dirki po Švici. Konec leta 1983 je odšel na služenje vojaškega roka, po vrnitvi leta 1984 pa je bil še eno leto član *Rijeke*, nato pa je končal aktivno športno kariero. Za razmeroma zgodnje slovo se je odločil tudi zaradi zunanjih okoliščin. Bil je namreč eden od redkih kolesarjev v tedanji državi, ki ni imel kluba in podpore v svojem okolju. Treniral je v glavnem sam, po pisnih navodilih svojih trenerjev.

Športna zveza Ilirske Bistrice ga je v svojem prvem izboru leta 1984 razglasila za najboljšega športnika v občini. Prejel je priznanje Janka Kovačiča, ki ga od takrat tradicionalno podeljujejo najboljšim bistriškim športnikom in ekipam.

Vir: Osebna izjava in arhiv Roberta Podobnika iz Dolnjega Zemona.

Lit.: *Biciklizam* št. 23 (bilten), Zagreb, december 1980; *Biciklizam* št. 24 (bilten), Zagreb, maj 1981; Najmlaši - naši najboljši športniki, *Krajan* št. 6, Ilirska Bistrica, 28. oktober 1981; *Biciklizam* št. 26 (bilten), Zagreb, februar 1982; *Biciklizam* št. 27 (bilten), Zagreb, junij 1982; *Almanah jugoslovenskog sporta 1982*, Beograd 1983; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*, Ilirska Bistrica, 2011.

HELENA LENARČIČ (Postojna, 11. 3. 1965)

Njen oče Edo je bil po rodu iz Ilirske Bistrice, mati Vojka, roj. Novak, pa iz Sežane. Odrasla je v športni družini. Edo Lenarčič je bil odličen košarkar in odbojkar. S Košarkarskim klubom *Lesonit* iz Ilirske Bistrice je osvojil republiško prvenstvo Slovenije leta 1964, leta 1965 pa se je po uspešnih kvalifikacijskih srečanjih s klubom uvrstil v zvezno ligo Jugoslavije. Čeprav je *Lesonit* pod vodstvom trenerja Dimitrija Grlja na koncu tekmovanja izpadel iz družbe najboljših klubov v državi, so naredili dober vtis, saj je bila ekipa sestavljena samo iz domačih igralcev, Ilirska Bistrica pa je bila takrat najmanjše mesto, katerega klub je nastopal v zvezni košarkarski ligi. Zanimivo je, da je *Lesonit* edino zmago v ligi dosegel prav na dan, ko se je rodila Helena. Edo Lenarčič je z *Lesonitom* ponovno postal prvak Slovenije leta 1966 in potem nekaj sezon igral v drugi zvezni ligi zahod. Košarka je bila v 60. letih najbolj priljubljen šport na bistriškem območju.

Helena je končala osnovno šolo v Ilirski Bistrici. Na pedagoški gimnaziji v Ljubljani je maturirala leta 1984 in na višji pravni šoli v Mariboru diplomirala leta 1988. Leta 1989 je bila pripravnica v pravni službi, leta 1990 pa se je zaposlila v stanovanjski zadrugi. Maja 1991 je ustanovila lastno

Helena Lenarčič

HELENA LENARČIČ, TRINAESTGODIŠNJA UČENICA IZ ILIRSKE BISTRICE, ČLANICA PVK «PRIMORJA» IZ RIJEKE, SVAKODNEVNO PUTUJE OSAMDESETAK KILOMETARA DA BI UDOVOLJILA SVOJOM VELIKOM LJUBAVI ZA PLIVANJE

TRNOVIT JE PUT DO ZVIJEZDA

Dvostruka pionirska prvakinja Hrvatske u disciplinama 100 m i 200 m delfinovim stilom nikadva odricanja ne smatra žrtvom, ako su ona podređena njenoj velikoj ljubavi — plivanju

Puteni su sportski često nedokuciv. Nekima posuti s više, a nekima s manje trnja, ali jedno je sigurno — do zviježda se ne stiže lako — bez znoja, truda i odricanja. Razmišljamo. Da najbolji jugoslavenski atletičar svih vremena — Luciano Sušani — nije živio u roditeljskom domu uz stadion Kantride, možda nikad ne bi stupio nogom na atletsku stazu i ubrzo lovorike slave? I slučaj ima svoju ulogu u određivanju sportskih opredjeljenja. No, ima i drugačiji primjer. Dogada se, da se u jednom blicu, u jednoj obitelji spontano rodi želja i ljubav za nekim sportom. Ta ljubav bude toliko snažna i strasna, da ne bira sredstva koja vode cilju.

U slovenskom gradu Ilirskoj Bistrici živi u roditeljskom domu trinaestgodišnja učenica Helena Lenarčić. Djevojčica je zaljubljenica plivačkog sporta. Njeni roditelji imaju neograničeno razumijevanje za sportsku ljubav svoje kćerke. Obitelj je čvrsto odlučila, da Helena nastreže na svojem plivačkom putu i upusti se u «avanturu» koja je za mnoge neshvatljiva i neobična.

Svakoga dana otac, ili majka Helene sjedaju za upravljač vlastitog osobnog automobila. Odradite uvijek isto — Rijeka, zamski plivački bazen na Skočiću, a u ljetnim mjesecima — plivački bazen «Primorja» na Kantridi. Helena je članica P. V. K. «Primorja», pa premda živi u drugom gradu, udaljenom od Rijeke čak četrdesetak kilometara, nikada ne izostaje s treninga. U Ilirskoj Bistrici nema ko je za bavljenje plivačkim sportom onako kako je to zamislila obitelj Lenarčić. Stoga je izabrala Rijeku i «Primorje». U Rijeci su bazeni, klub, treneri.

Dosađajući trud i odricanja već su dali svoje plodove što rađaju novim postignućima na utjecajnosti. Helena je nedavno postala dvostruka pionirska prvakinja Hrvatske u disciplinama plivanja delfinovim stilom — 100 m. i 200 m. Postiže solidne rezultate, što obećavaju njen daljnji najcjelovitiji uspon i pedru sportsku budućnost. Trener Ivo Šneler ne šteti riječi pohvala, a Helena kaže:

— Volim plivati i za plivanje bih učinila sve ne smatrajući to žrtvom. Znam, mojim roditeljima nije lako, cijeniim ono što čine za moju sportsku ljubav. Veselim se, ne samo svakom dobrom rezultatu i uspjehu, nego i svakodnevnom treningu.

Ako spomenemo još i to, da je Helena odlična učenica i da osim kao učiteljica plivačkim sportom uspijeva se uključiti na njene redovne nastave u gimnaziji, možemo reći da je Helena jedna od najboljih plivačica u Hrvatskoj.

Tekst o Heleni Lenarčić objavljen u riječkim novinama.

Članek o Heleni Lenarčić v reškem časopisu. OGURLIC

brigu o njegovu održavanju. Zahvaljujući prije svega požrtvovanosti roditelja upisala se u listopadu 1976. u školu plivanja Plivačko vaterpolskog kluba (PVK) *Primorje* iz Rijeke, jednog od tada najuspješnijih klubova u državi. Početkom 1977. postala je članicom Plivačke sekcije *Primorja*. U Rijeci je imala odlične uvjete za trening i kvalitetne trenere. Gotovo osamdeset kilometara od Ilirske Bistrice do Rijeke i natrag vozili su je osobnim autom svakoga dana na trening otac ili majka. Usprkos putovanjima nije nikada zaostala u školi i bila je odlična učenica te primjer svojim školskim kolegama. I danas se, četrdesetak godina kasnije, djevojčice Helene i njezine upornosti sjeća legendarni i dugogodišnji predsjednik *Primorja* 87-godišnji prof. dr. Danilo - Danko Pavešić.

Marljivim treningom postignuti su rezultati i postala je jedna od najboljih hrvatskih plivačica u svome dobnom uzrastu. Prvi veći uspjeh ostvarila je na Prvenstvu Hrvatske za starije pionire 1978. u Rijeci. Bila je članica štafete na 4x100 m slobodno (Golčić, Lenarčić, Erceg, Đudarić) koja je osvojila prvo mjesto. Potom je u istoj disciplini i s nešto izmjenjenim sastavom (Silić, Lenarčić, Golčić, Đudarić) osvojila naslov seniorskog prvaka Hrvatske u Zagrebu. Heleni je tada bilo samo 13 godina.

Niz zapaženih rezultata, postigla je godine 1979. Postala je četverostruka republička prvakinja Hrvatske u kategoriji za starije pionire u Rijeci: na 100 i 200 m delfin te u štafetama 4x100 m slobodno i 4x100 m mješovito, a pobijedila je i u kategoriji do 14 godina na 100 m delfin. Potom je na Prvenstvu Jugoslavije za starije pionire u Kranju osvojila treće mjesto na 200 m delfin. Na seniorskom PH-u u Zagrebu, koje je ujedno bilo i kvalifikacijsko natjecanje za Kup Jugoslavije, postala je prvakinja na 100 i 200 m delfin te viceprvakinja sa štafetom 4x100 m mj. I tijekom

1980. godine nastavlja s odličnim rezultatima. Na seniorskom PH-u u Rijeci druga je sa štafetom na 4x100 m sl., treća sa štafetom na 4x100 m mj. te četvrta u disciplinama 100 i 200 m delfin. Na PH-u za pionire do 14 godina osvojila je tri druga mjesta: 100 i 200 m delfin i 100 m slobodno. Na seniorskom PH-u i prednatjecanju za Kup Jugoslavije u Vodicama postala je prvakinja na 100 m i bila treća na 200 m delfin. Potom nastupa na PJ-u za pionire u Beogradu i zauzima peto mjesto na 100 m u istom stilu. Ujesen 1980. zbog odlaska na školovanje u Ljubljano napustila je *Primorje*. U četiri godine provedene u Rijeci osvojila je sveukupno 10 naslova prvakinja Hrvatske i 33 medalje, od pionirske do seniorske konkurencije. Trener joj je bio Ivo Šneler.

Odmah po dolasku u Plavalni klub *Ljubljana* nastupila je na ekipnom PJ-u u Cerknom i bila je četvrta sa štafetom na 4x100 m slobodno (I. Avbelj, B. Močnik, H. Lenarčić, O. Avbelj). U toj je štafeti sudjelovala, uz svoju sestru Olgu, i Irena Avbelj koja je kasnije postala legendarna slovenska padobranka.

Godine 1981. Helena kao već iskusna plivačica postiže niz dobrih rezultata u svojem najboljem stilu plivanja: delfinu. Između ostalog, na seniorskom pojedinačnom PJ-u u Splitu zauzima dva četvrta mjesta na 100 i 200 m te na omladinskom PJ-u u Ljubljani treće mjesto na 200 m. Na finalu državnog Kupa u Beogradu prva je na 100 m i treća na 200 m. Debitirala je za seniorsku reprezentaciju Jugoslavije na Balkanskom prvenstvu u bugarskom gradu Vraca i zauzela je na 100 m 6. mjesto. Kao članica republičke reprezentacije. Slovenije nastupila je na međunarodnim mitinzima u Braunschweigu (3. mj. na 100 m) i na 1. memorijalu Atatürka u Izmiru (2. mj. na 200 i 3. mj. na 100 m).

Stari bazen u Ilirskoj Bistrici.
Stari bazen v Ilirski Bistrici.

knjigovodsko podjetje Hevil, ki ga kot direktorica uspešno vodi že prek 25 let. Njen knjigovodski servis je med najuspešnejšimi na bistrškem območju.

Za ukvarjanje s športom je imela močno podporo v družini. Posebej je vzljubila plavanje, vendar za resno treniranje takrat v svojem okolju ni imela pogojev. V mestu je bil leta 1952 zgrajen olimpijski bazen (50 m), ob veliki podpori bistrškega vojaškega garnizona JLA. Na žalost je ta bazen v 60. letih začel propadati, saj nihče ni prevzel skrbi za njegovo vzdrževanje.

Po zaslugi požrtvovalnih staršev se je oktobra 1976 vpisala v plavalno šolo Plavalnega in vaterpolskega kluba

(PVK) *Primorje* z Reke, enega od takrat najuspešnejših klubov v državi. Na začetku leta 1977 je postala članica plavalne sekcije *Primorja*. Na Reki je imela odlične razmere za trening in kakovostne trenerje. Skoraj osemdeset kilometrov od Ilirske Bistrice do Reke in nazaj sta jo na trening z avtom vsak dan vozila izmenjaje oče in mati. Kljub temu ni nikoli popustila v šoli. Bila je odličnjakinja in vzornica sošolcem. Deklice Helene in njene vztrajnosti se več kot štirideset let pozneje še dobro spominja legendarni in dolgoletni predsednik *Primorja*, 87-letni prof. dr. Danilo Pavešić - Danko.

Z marljivim treningom je dosegala dobre rezultate in postala ena od najboljših hrvaških plavalk v svoji starostni skupini. Prvi večji uspeh je dosegla na prvenstvu Hrvaške za starejše pionirje leta 1978 na Reki. Bila je članica štafete 4 x 100 m prosto (Golčič, Lenarčič, Erceg, Đudarić), ki je osvojila prvo mesto. Potem je v tej disciplini in v nekoliko spremenjeni postavi (Silić, Lenarčič, Golčič, Đudarić) osvojila naslov članskih prvakinj Hrvaške v Zagrebu. Takrat ji je bilo samo 13 let.

Vrsto dobrih rezultatov je dosegla leta 1979. Postala je štirikratna republiška prvakinja Hrvaške v kategoriji starejših pionirjev na Reki: na 100 m in 200 m delfin ter v štafetah 4 x 100 m prosto in 4 x 100 m mešano, zmagala je tudi v kategoriji do 14 let na 100 m delfin. Potem je na prvenstvu Jugoslavije za starejše pionirje v Kranju osvojila tretje mesto na 200 m delfin. Na članskem prvenstvu Hrvaške v Zagrebu, ki je bilo hkrati tudi kvalifikacijsko tekmovanje za pokal Jugoslavije, je postala prvakinja na 100 m in 200 m delfin ter podprvakinja s štafeto 4 x 100 m mešano. Tudi leta 1980 je dosegala odlične rezultate. Na članskem prvenstvu Hrvaške na Reki je bila druga s štafeto 4 x 100 m prosto, tretja s štafeto 4 x 100 m mešano ter četrta v delfinu na 100 m in 200 m. Na prvenstvu Hrvaške za pionirje do 14 let je osvojila tri druga mesta: na 100 m in 200 m delfin ter 100 m prosto. Na članskem prvenstvu Hrvaške in predtekmovanju za pokal Jugoslavije v Vodicaх je postala prvakinja na 100 m in bila tretja na 200 m delfin. Na prvenstvu Jugoslavije za pionirje v Beogradu je v delfinu na 100 m zasedla peto mesto. Jeseni 1980 je zaradi odhoda na šolanje v Ljubljano zapustila *Primorje*. V štirih letih je v reškem klubu osvojila skupaj 10 naslovov prvakinj Hrvaške in 33 medalj, od pionirske do članske konkurence. Njen trener je bil Ivo Šneler.

Takoj po prihodu v Plavalni klub *Ljubljana* je nastopila na ekipnem prvenstvu Jugoslavije v Cerknem in bila četrta s štafeto 4 x 100 m prosto (I. Avbelj, B. Močnik, H. Lenarčič, O. Avbelj). V tej štafeti je skupaj s sestro Olgo sodelovala tudi Irena Avbelj, ki je pozneje postala legendarna slovenska padalka.

Leta 1981 je Helena kot izkušena plavalka dosegla vrsto dobrih rezultatov v svojem najboljšem slogu, delfinu. Med drugim je na članskem posamičnem prvenstvu Jugoslavije v Splitu zasedla dve četrti mesti na 100 m in 200 m, na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Ljubljani pa tretje mesto na 200 m. V finalu državnega pokala v Beogradu je bila prva na 100 m in tretja na 200 m. V jugoslovanski članski reprezentanci je debitirala na balkanskem prvenstvu v bolgarskem mestu Vraca; zasedla je šesto mesto na 100 m. Kot članica republiške reprezentance Slovenije je nastopala na mednarodnem mitingu v Braunschweigu (tretje mesto na 100 m) in na prvem memorialu Atatürka v Izmirju (drugo mesto na 200 m in tretje mesto na 100 m).

Ekipe PK *Ljubljana* na mitingu u Braunschweigu. S lijeva u prvom redu: I. Avbelj, H. Lenarčič, B. Močnik, O. Avbelj i trener I. Pečirer. U drugom redu: Ž. Mejač, J. Artič, Z. Novak, B. Jean i P. Kolman.

Ekipe PK *Ljubljana* na mitingu v Braunschweigu. Z leve v prvi vrsti: I. Avbelj, H. Lenarčič, B. Močnik, O. Avbelj in trener I. Pečirer. V drugi vrsti: Ž. Mejač, J. Artič, Z. Novak, B. Jean in P. Kolman.

Sljedeće godine njezin je najveći uspjeh osvajanje naslova seniorske državne prvakinja u Kranju sa štafetom *Ljubljane* 4x100 m sl. Na istom natjecanju bila je šesta na 200 m delfin. U toj disciplini je na finalu državnog kupa u Ljubljani zauzela četvrto mjesto. Na 100 m delfin pobjeđuje na Kupu Slovenije u Ljubljani i osvaja peto mjesto na omladinskom PJ-u u Cerknom. Na godišnjoj rang-listi rezultata u Sloveniji zauzela je te 1982. godine peto mjesto s rezultatom 2:34,0 na 200 m delfin.

Svoj posljednji uspjeh ostvarila je 1983. na seniorskom Prvenstvu Slovenije u Trbovlju pobjeđivši kao članica klupske štafete na 4x100 m sl. (Kavčič, Lenarčič, Vrhovšek, Avbelj). Iste godine se službeno oprostila od plivanja na državnom prvenstvu u Rijeci na bazenu Kantrida, gdje je i započela svoju karijeru. Od klubova u kojima je nastupala, *Primorja* i *Ljubljane*, dobila je prigodne poklone i plakete. U sportskoj karijeri je, uz navedene uspjehe u hrvatskom plivanju, osvojila ukupno 20 medalja na raznim prvenstvima kao članica *Ljubljane* i 18 medalja na međunarodnim mitinzima. Za postignute rezultate dobila je priznanja Plivačkog saveza Slovenije i Grada Ljubljane. U kasnijem periodu više puta je nastupila na veteranskim plivačkim natjecanjima, kao članica svog matičnog kluba *Primorje*.

Helena Lenarčič je prema ostvarenim rezultatima najuspješnija plivačica u povijesti Općine Ilirska Bistrica. Njezin sin Nejc Mršnik je poduzetnik, a kći Ajda Novak uspješna studentica.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Helene Lenarčič iz Ilirske Bistrice.

Lit.: "Najmlaši - naši najbolji sportnici", *Krajan* br. 6, Ilirska Bistrica, 28. listopada 1981.; *Almanah jugoslovenskog sporta 1981.*, Beograd, 1982.; *Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988*, Beograd, 1989.; M. Prešern, S. Trbovc, *Plivanje v Sloveniji 1919 - 1994*, Ljubljana, 1995.; *Victoria Primorje 1908 - 1998*, Rijeka, 1998.; D. Grlj, *Zgodovinski pregled sporta na Bistričkem*, Ilirska Bistrica, 2011.

MATEJ ČUJEŠ - Čujo (Slovenj Gradec, 1. I. 1967.)

Matej Čuješ

Rođen je u obitelji oca Marjana i majke Ivanke, rođ. Potočnik. Odrastao je u mjestu Prevalje koje se nalazi u slovenskom dijelu Koruške. Završio je Srednju tehničko-strojarsku školu.

Kao i mnogi Slovenci vrlo je rano prvi put stao na skije. Već s osam godina postao je član Skijaškog kluba *Fužinar* iz Ravne na Koroškem, za koji je nastupao tijekom cijele karijere. Imao je uspjeha u mlađim dobnim uzrastima na Prvenstvima Slovenije. Godine 1983. postao je juniorski i potom 1986. seniorski reprezentativac Jugoslavije. U sezoni 1987./88. bio je član mlade državne reprezentacije, u generaciji s Gregorom Grilcom, Matejom Jovanom i Andrejom Miklavcom, a trener im je bio Herbert Jurič. Zbog ozljeda je u 22. godini života završio 1988. svoju aktivnu natjecateljsku karijeru.

Matej je najveći uspjeh ostvario na seniorskom Prvenstvu Jugoslavije u veljači 1986. na Jahorini. U slalomu je osvojio treće mjesto, iza tada jednog od najboljih svjetskih natjecatelja u toj disciplini, Bojana Križaja iz Tržiča i Klemena Berganta iz Ljubljane. U sezoni 1986./87. nastupio je na Pokalu Vitranc u Kranjskoj Gori u utrci za Svjetski kup u slalomu. Iako pred domaćom publikom nije uspio završiti utrku, bio je dio reprezentacije na tada najvažnijem skijaškom natjecanju u Jugoslaviji. U ožujku 1987. sudjelovao je na zimskoj Univerzijadi u Štrbskom Plesu, ali je također odustao u slalomu.

Po završetku skijaške karijere bavio se svojim drugim omiljenim sportom - nogometom. Kao član ekipe Nogometnog kluba *Nova Oprema Korotan* iz Prevalje, u sezoni 1994./95. igrao je kao profesionalac u 1. slovenskoj ligi, a u prethodnoj sezoni klub je bio osvojio drugo mjesto u 2. slovenskoj ligi. Nastupio je na ukupno devet utakmica 1. lige i postigao jedan zgoditak, a njegov klub je prvenstvo završio na dobrom 8. mjestu.

Naslednje leto je bil njen največji uspeh osvojitve naslova članske državne prvakinja v Kranju s štafeto *Ljubljane* 4 x 100 m prosto. Na tem tekmovanju je bila šesta na 200 m delfin. V tej disciplini je na finalu državnega pokala v Ljubljani zasedla četrto mesto. Na 100 m delfin je zmagala na pokalu Slovenije v Ljubljani in osvojila peto mesto na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v Cerknem. Na letni lestvici je leta 1982 zasedla peto mesto v Sloveniji, z rezultatom 2:34,0 na 200 m delfin.

Svoj zadnji uspeh je dosegla leta 1983 na članskem prvenstvu Slovenije v Trbovljah, s klubsko zmago v štafeti 4 x 100 m prosto (Kavčič, Lenarčič, Vrhovšek, Avbelj). Istega leta se je uradno poslovila od plavanja na državnem prvenstvu v reškem bazenu Kantrida, kjer je tudi začela plavalno kariero. Od klubov, za katera je nastopala, *Primorja* in *Ljubljane*, je prejela priložnostna darila in plaketi. V športni karieri je poleg navedenih uspehov v hrvaškem plavanju osvojila skupaj 20 medalj na različnih prvenstvih kot članica *Ljubljane* in 18 medalj na mednarodnih mitingih. Za dosežene rezultate je prejela priznanja Plavalne zveze Slovenije in Mesta Ljubljane. Kasneje je večkrat nastopila na veteranskih plavalnih tekmovanjih, kot članica svojega matičnega kluba *Primorje*.

Helena Lenarčič je po doseženih rezultatih najuspešnejša plavalka v zgodovini Ilirske Bistrice. Njen sin Nejc Mršnik je podjetnik, hči Ajda Novak pa uspešna študentka.

Vir: Osebna izjava in arhiv Helene Lenarčič iz Ilirske Bistrice.

Lit.: Najmlaši - naši najboljši športniki, *Krajan* št. 6, Ilirska Bistrica, 28. oktober 1981; *Almanah jugoslovenskog sporta 1981.*, Beograd, 1982; *Almanah Košarkaškog saveza Jugoslavije 1945 - 1988*, Beograd, 1989; M. Prešern, S. Trbovc, *Plavanje v Sloveniji 1919 - 1994*, Ljubljana, 1995; *Victoria Primorje 1908 - 1998*, Reka, 1998; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*, Ilirska Bistrica, 2011.

MATEJ ČUJEŠ - Čujo (Slovenj Gradec, 1. 1. 1967)

Rojen je bil očetu Marjanu in materi Ivanki, roj. Potočnik. Odraščal je na Prevaljah, v slovenskem delu Koroške. Končal je srednjo strojno šolo.

Kot številni Slovenci je tudi Matej zelo zgodaj prvič stopil na smuči. Že z osmimi leti je postal član Smučarskega kluba *Fužinar* z Raven na Koroškem, za katerega je nastopal vso kariero. Uspešen je bil v mlajših starostnih skupinah na prvenstvih Slovenije. Leta 1983 je postal mladinski reprezentant, leta 1986 pa tudi jugoslovanski članski reprezentant. V sezoni 1987/88 je bil član mlade državne reprezentance, v generaciji z Gregorjem Grilcem, Matejem Jovanom in Andrejem Miklavcem, njihov trener pa je bil Herbert Jurič. Leta 1988 je zaradi poškodb že pri 22 letih končal tekmovalno kariero.

Matej je največji uspeh dosegel na članskem prvenstvu Jugoslavije februarja 1986 na Jahorini. V slalomu je osvojil tretje mesto, za takrat enim od najboljših tekmovalcev na svetu v tej disciplini, Bojanom Križajem iz Tržiča, in Klemnom Bergantom iz Ljubljane. V sezoni 1986/87 je nastopil na pokalu Vitranc v Kranjski Gori na slalomski tekmi za svetovni pokal. Čeprav mu pred domačim občinstvom ni uspelo končati preizkušnje, je bil del reprezentance na takrat najpomembnejšem smučarskem tekmovanju v Jugoslaviji. Marca 1987 je sodeloval na zimski univerzijadi v Štrbskem Plesu, vendar je prav tako odstopil v slalomu.

Po koncu smučarske kariere se je ukvarjal s svojim drugim priljubljenim športom – nogometom. Kot poklicni član Nogometnega kluba *Nova oprema Korotan* s Prevalj je v sezoni 1994/95 igral v prvi slovenski ligi. V sezoni pred tem je klub osvojil drugo mesto v drugi slovenski ligi. Nastopil je na skupaj devetih prvoligaških tekmah in dosegel en gol, njegov klub pa je prvenstvo končal na dobrem osmem mestu.

Godine 1996. ponovno se posvetio alpskom skijanju, ali ovog puta kao serviser skija u B reprezentaciji Slovenije. Potom 1998. odlazi u SAD i radi kao serviser za njihovu žensku alpsku ekipu u kojoj su tada bile poznate skijašice: Kristina Koznick, Caroline Lalive i Alexandra Schaffer.

Na poziv Hrvatskog skijaškog saveza došao je 2002. u Zagreb i počeo raditi s juniorskom reprezentacijom u kojoj su tada bili talentirani hrvatski skijaši: Natko Zrnčić - Dim, Tin Široki, Ivan Olivari, Ivan Ratkić, Dalibor Šamšal i Danko Marinelli. Njegov rad je zapažen te je na poziv Ante Kostelića 2007. postao serviser i pomoćni trener njegova sina Ivica Kostelića. Nakon što se Janica Kostelić, najbolja svjetska alpska skijašica, povukla iz natjecateljskog skijanja 2006. njezin otac Ante preuzeo je kao trener brigu o svojem sinu Ivici, a Matej Čuješ je do 2011. radio s njima.

U navedenom razdoblju od 2007. do 2011. Ivica Kostelić je postigao čitav niz uspjeha. Najveći rezultat bilo je osvajanje Svjetskog kupa u ukupnom poretku u sezoni 2010./11. Zatim dvije srebrne medalje na Olimpijskim igrama 2010. u Vancouveru u slalomu i alpskoj kombinaciji. Treba izdvojiti i prvu njegovu pobjedu na utrkama Svjetskog kupa u superveleslalomu, koju je ostvario u Kitzbühelu 2011. Svim navedenim uspjesima pridonio je i Matej koji je trebao pripremati i odabrati skije za sve vrste podloga i uvjeta, obzirom da je Ivica kao jedan od najsvestranijih skijaša Svjetskog kupa nastupao u svih pet alpskih disciplina. Serviserski posao je bio savršeno odrađen što je vidljivo iz navedenih rezultata, jer je Ivica Kostelić u to vrijeme bio svjetski alpski skijaš. Koliko je zahtjevan bio posao servisera pokazuje i podatak da je Ivica na utrkama u Kitzbühelu 2011., kada je ostvario pobjede u superveleslalomu i alpskoj kombinaciji, imao na raspolaganju čak 38 pari skija.

U sezoni 2011./12. Matej se vratio u SAD i radio s njihovom muškom reprezentacijom. Sada je u Sloveniji član Dvornik ski teama. U svojoj dosadašnjoj karijeri ostvario je kao serviser značajne uspjehe s mnogim skijašima i surađivao je, između ostalog, i s Tinom Maze, najboljom slovenskom alpskom skijašicom i sportašicom svih vremena.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Mateja Čuješa iz Prevalje.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1986*, Beograd, 1987.; *Slovenski športni almanah '88*, Ljubljana 1987.; Jugoslavensko smučanje 1987/88, Ljubljana, 1987.; V. Paun, "Profesor Ivica sam protiv svih, ali napokon ima savršene skije", *24 sata*, Zagreb, 23. siječnja 2011.; J. Gizdić, *Kovači hrvatskih olimpijskih odličja*, Zagreb, 2014.

AGATA KLINAR MEDAKOVIĆ **(Brezno, Općina Podvelka, 28. II. 1967.)**

Njezin otac Stanislav (Stanko) Klinar bio je rodom iz Planine pod Golico, a majka Ana Čabaj, rođ. Pušnik, iz Brezna. Najranije djetinjstvo, do osme godine, provela je u Planini pod Golicom i potom do desete godine u Breznu. Nakon rastave roditelja doselila se s majkom 1977. u Veliku Goricu kraj Zagreba i trajno se nastanila u Hrvatskoj. Prva tri razreda osnovne škole pohađala je u Jesenicama i Breznu, a preostalih pet u Velikoj Gorici. Potom je u Zagrebu završila Ugostiteljsko-hotelijerski obrazovni centar (UHOČ) 1986. za turističkog djelatnika, a 1993. diplomirala na Fakultetu političkih znanosti sa zvanjem dipl. novinarke.

Odrasla je u sportskoj obitelji. Njezin otac Stanko i stric Jožko (Moko) Klinar bili su članovi reprezentacije Jugoslavije u alpskom skijanju. Otac je vrlo rano u njoj potaknuo veliku ljubav prema snježnim padinama. Imala je samo tri godine kad ju je prvi put stavio na skije u Španovom vrhu, a s pet godina već je postala članica Skijaškog kluba *Jesenice*. Potom je od 1975. do 1977. nastupala za Skijaški klub *Vuzenica* i počela postizati prve uspjehe na regionalnim i republičkim natjecanjima za najmlađe uzraste u Sloveniji. U najuspješnijem dijelu svoje sportske karijere bila je od 1980. do 1989. članica Skijaškog kluba *Medveščak* iz Zagreba. Putovala je na treninge iz Velike Gorice u Zagreb te kao pionirka i omladinka u tehničkim disciplinama postala jedna od najuspješnijih hrvatskih alpskih skijašica i stalna članica republičke reprezentacije. U *Medveščaku* je nekoliko godina trenirala pod vodstvom tada perspektivnog, a danas najuspješnijeg hrvatskog i jednog od najuspješnijih svjetskih skijaških trenera, Ante Kostelića - Gipsa.

U mlađem dobnom uzrastu postigla je niz zapaženih rezultata. Na Prvenstvu Hrvatske osvojila je: kao starija pionirka 2. mjesto 1981. u slalomu i veleslalomu; kao mlađa omladinka 1. mjesto 1982. u slalomu, 2. mjesto

Leta 1996 se je ponovno posvetil alpskemu smučanju, tokrat kot serviser smučí v B-representanci Slovenije. Potem je leta 1998 odšel v ZDA in tam opravljal delo serviserja v ameriški ženski alpski ekipi, v kateri so bile takrat znane smučarke Kristina Koznick, Caroline Lalive in Alexandra Schaffer.

Na povabilo Hrvaške smučarske zveze je leta 2002 prišel v Zagreb in začel delati z mladinsko reprezentanco, v kateri so bili takrat nadarjeni hrvaški smučarji Natko Zrnčić - Dim, Tin Široki, Ivan Olivari, Ivan Ratkić, Dalibor Šamšal in Danko Marinelli. Njegovo delo je bilo kmalu opaženo; na povabilo Anteja Kostelića je leta 2007 postal serviser in pomožni trener njegovega sina Ivica Kostelića. Potem ko se je najboljša alpska smučarka na svetu Janica Kostelić leta 2006 umaknila iz tekmovalnega smučanja, je njen oče Ante prevzel kot trener skrb o svojem sinu Ivici, Matej Čuješ pa je z njima sodeloval do leta 2011.

Med letoma 2007 in 2011 je Ivica Kostelić dosegel celo vrsto uspehov. Najpomembnejši so bili: veliki kristalni globus v sezoni 2010/11 ter srebrni medalji na olimpijskih igrah leta 2010 v Vancouveru, v slalomu in kombinaciji. Treba je opozoriti tudi na njegovo prvo zmago na tekmah svetovnega pokala v superveleslalomu, ki jo je dosegel v Kitzbühlu leta 2011. K tem uspehom je prispeval tudi Matej, ki je moral izbirati in pripravljati smučí za vse vrste podlag in razmer, glede na to, da je Ivica kot eden od najbolj vsestranskih smučarjev v svetovnem pokalu nastopal v vseh petih disciplinah. Delo serviserja je opravljal vrhunsko, kar je razvidno iz rezultatov, saj je bil Ivica Kostelić takrat alpski smučar v svetovnem vrhu. O zahtevnosti dela smučarskega serviserja govori podatek, da je Ivica na tekmah v Kitzbühlu leta 2011, ko je zmagal v superveleslalomu in kombinaciji, imel na voljo 38 parov smučí.

V sezoni 2011/12 se je Matej vrnil v ZDA in delal z ameriško moško reprezentanco. Zdaj je v Sloveniji član Dvornik ski teama. V karieri serviserja je dosegel pomembne uspehe s številnimi smučarji. Med drugim je sodeloval tudi s Tino Maze, najboljšo slovensko alpsko smučarko in športnico v zgodovini.

Vir: Osebna izjava in arhiv Mateja Čuješa s Prevalj.

Lit.: *Almanah jugoslovenskog sporta 1986*, Beograd, 1987; *Slovenski športni almanah '88*, Ljubljana 1987; Jugoslovensko smučanje 1987/88, Ljubljana, 1987; V. Paun, Profesor Ivica sam protiv svih, ali napokon ima savršene skije, *24 sata*, Zagreb, 23. januar 2011; J. Gizdić, *Kovači hrvatskih olimpijskih odličja*, Zagreb, 2014.

AGATA KLINAR MEDAKOVIĆ **(Brezno, občina Podvelka, 28. 2. 1967)**

Njen oče Stanislav (Stanko) Klinar je bil po rodu s Planine pod Golico, mati Ana Čabaj, roj. Pušnik, iz Brezna. Najzgodnejše otroštvo je preživela na Planini pod Golico, od osmega do desetega leta pa je živela v Breznu. Po ločitvi staršev sta se leta 1977 z materjo preselili v Veliko Gorico pri Zagrebu. Od takrat živi na Hrvaškem. Prve tri razrede osnovne šole je obiskovala na Jesenicah in v Breznu, ostalih pet v Veliki Gorici. V Zagrebu je leta 1986 končala srednjo turistično šolo v Gostinsko-hotelirskem izobraževalnem središču (UHOC). Po študiju na Fakulteti političnih znanosti je leta 1993 postala diplomirana novinarka.

Odrasla je v športni družini. Njen oče Stanko in stric Jožko Klinar - Moko sta bila jugoslovanska reprezentanta v alpskem smučanju. Oče je v njej že zelo zgodaj vzbudil ljubezen do snežnih strmin. Imela je komaj tri leta, ko jo je prvič postavil na smučí na Španovem vrhu, pri petih letih je že postala članica Smučarskega kluba *Jesenice*. Med letoma 1975 in 1977 je nastopala za Smučarski klub *Vuzenica* in začela dosegati prve uspehe na območnih in republiških tekmovanjih za najmlajše starostne skupine v Sloveniji. V najuspešnejšem delu športne kariere med letoma 1980 in 1989 je bila članica Smučarskega kluba *Medveščak* iz Zagreba. Na treninge se je vozila iz Velike Gorice v Zagreb. Kot pionirka in mladinka je v tehničnih disciplinah postala ena od najuspešnejših hrvaških alpskih smučark in stalna članica republiške reprezentance. V *Medveščaku* je nekaj let trenirala pod vodstvom takrat perspektivnega, danes pa najuspešnejšega hrvaškega in enega od najboljših smučarskih trenerjev na svetu Anteja Kostelića - Gipsa.

V mlajših letih je dosegla vrsto pomembnih rezultatov. Na prvenstvu Hrvaške je osvojila kot starejša pionirka drugo mesto leta 1981 v slalomu in veleslalomu, kot mlajša mladinka prvo mesto leta 1982 v slalomu, drugo mesto leta 1983 v veleslalomu in prvo mesto leta 1984 v veleslalomu ter kot starejša mladinka drugo mesto leta 1985 v

Agata Klinar Medaković

1983. u veleslalomu i 1. mjesto 1984. u veleslalomu te kao starija omladinka 2. mjesto 1985. u slalomu i veleslalomu i 2. mjesto 1986. u slalomu. U seniorskoj konkurenciji najveće uspjehe ostvarila je 1987. i 1988. kada je postala prvakinja Hrvatske u slalomu, a 1988. bila je treća u veleslalomu. Zadnji veći rezultat ostvarila je 1988. osvajanjem drugog mjesta na Prvenstvu Zagrebačkog sveučilišta u veleslalomu, iza svoje najveće konkurentice u karijeri Nataše Tiške. Uz to je bila višestruka prvakinja Zagreba u raznim dobnim uzrastima i pobjednica na klupskim i drugim natjecanjima. Zbog nedostatka skijaških staza u Hrvatskoj većina natjecanja na kojima je sudjelovala i postizala zapažene uspjehe održana je na Sljemenu iznad Zagreba.

U pionirskoj i omladinskoj kategoriji, osim u Hrvatskoj, natjecala se i u Sloveniji ali nije postizala značajnije rezultate zbog jake konkurencije tamošnjih skijašica. U sezoni 1981./82. osvojila je nakon serije utrka 2. mjesto u ukupnom poretku Elanovog pokala. Nagrade na tom natjecanju dodjeljivane su samo odličnim učenicima, a njoj je u Zagrebu nagradu uručio tada najbolji jugoslavenski skijaša Bojan Križaja. Nastupajući za omladinsku reprezentaciju Hrvatske osvojila je 1. mjesto na Kupu republika i pokrajina Jugoslavije

1984. u slalomu i veleslalomu. S ekipom Hrvatske sudjelovala je na Zimskim igrama mladeži Alpe-Jadran 1982. u talijanskom Auronzu di Cadoru. Najveći međunarodni uspjeh ostvarila je kao omladinka osvajanjem 12. mjesta u FIS slalomu na Sljemenu 1986. Na međnarodnom Jadranskom slalomu 1986. na Platku pobijedila je slovenske skijašice. Nastupala je i na tradicionalnim susretima skijaških reprezentacija Zagreba i Celja.

U vrijeme njezine aktivne sportske karijere hrvatsko alpsko skijanje imalo je amaterski status i po materijalnim ulaganjima daleko je zaostajalo za slovenskim koje je već tada bilo gotovo profesionalizirano. Zbog toga najbolji hrvatski alpski skijaši nisu mogli konkurirati kolegama iz Slovenije na državnim prvenstvima i rijetko su dobivali priliku za nastupe u reprezentaciji tadašnje države.

Po završetku fakulteta zaposlila se 1993. u poduzeću American Express Hrvatska u Zagrebu i radila u odjelu za Sloveniju. Od 2002. do 2006. bila je zaposlenica u Hrvatskom skijaškom savezu. Radila je kao tajnica alpskih reprezentacija i alpskog ski poola. U vrijeme njezina rada u Savezu hrvatsko je alpsko skijanje, predvođeno Janicom i Ivicom Kostelićem, njihovim ocem i trenerom Ante Kostelićem te direktorom alpske reprezentacije Vedranom Pavlekom, postiglo najveće uspjehe u svojoj povijesti. Bila je voditeljica natjecateljskog ureda prvog i drugog FIS Svjetskog kupa u slalomu za žene, održanog 2005. i 2006. na Sljemenu. Zbog uspješne provedbe tog natjecanja bila je i nagrađena. Od 2008. zaposlena je kao tajnica Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba. Članica je Slovenskog doma u Zagrebu. Nakon što je godinama bila u uredništvu glasila *Novi odmev*, od 2017. urednica je tog glasila koje izlazi od 1996. u Zagrebu. U svibnju 2018. na Izornoj skupštini Saveza slovenskih društava u Hrvatskoj imenovana je predsjednicom Nadzornog odbora. Uz to je članica Zbora novinara medija nacionalnih manjina pri Hrvatskom novinarskom društvu u Zagrebu.

Svojim profesionalnim i ljudskim kvalitetama dala je veliki doprinos slovenskoj zajednici u Gradu Zagrebu i Republici Hrvatskoj.

U braku je s Miroslavom Medakovićem. Njezine kćeri Lana Mojca i Mateja uspješno su se bavile ritmičkom gimnastikom, a mlađa Mateja još uvijek je aktivna članica Kluba ritmičke gimnastike *Zagreb*.

Izv.: Osobna izjava i arhiva Agate Klinar Medaković iz Zagreba; autorova arhiva.

Lit.: R. Cvetnić, *110 godina skijanja u Zagrebu i Hrvatskoj*, Zagreb, 2004.; A. Klinar Medaković, "Zveza slovenskih društev na Hrvaškem po 22-ih letih dobila novo vodstvo", *Novi odmev br. 66*, Zagreb, lipanj 2018.

slalomu in veleslalomu ter drugo mesto leta 1986 v slalomu. V članski konkurenci je največje uspehe dosegla med letoma 1987 in 1988, ko je postala prvakinja Hrvaške v slalomu, leta 1988 pa je bila tretja v veleslalomu. Zadnji večji rezultat je dosegla leta 1988, ko je osvojila drugo mesto na prvenstvu zagrebške univerze v veleslalomu, za svojo največjo tekmičico v karieri Natašo Tiška. Ob tem je bila tudi večkratna prvakinja Zagreba v različnih starostnih skupinah ter zmagovalka na klubskih in drugih tekmovanjih. Ker na Hrvaškem ni veliko smučarskih prog, je največkrat tekmovala in dosegala uspehe na Sljemenu nad Zagrebom.

V pionirski in mladinski kategoriji je tekmovala tudi v Sloveniji, vendar zaradi močne konkurence med smučarkami ni dosegala pomembnejših rezultatov. V sezoni 1981/82 je po seriji tekem osvojila drugo mesto v skupnem seštevku Elanovega pokala. Nagrade na tem tekmovanju so podeljevali le najboljšim. Njej je nagrado v Zagrebu izročil takrat najboljši jugoslovanski smučar Bojan Križaj. Kot članica hrvaške mladinske reprezentance je osvojila prvo mesto v pokalu republik in pokrajin Jugoslavije leta 1984 v slalomu in veleslalomu. Z ekipo Hrvaške je sodelovala na zimskih mladinskih igrah Alpe–Jadran leta 1982 v Auronzu di Cadoru v Italiji. Največji mednarodni uspeh je dosegla kot mladinka z 12. mestom v slalomski tekmi FIS na Sljemenu leta 1986. Na mednarodnem jadranskem slalomu leta 1986 na Platku je premagala slovenske smučarke. Nastopala je tudi na tradicionalnih srečanjih smučarskih reprezentanc Zagreba in Celja.

V obdobju njene športne kariere je imelo hrvaško alpsko smučanje položaj ljubiteljskega športa in je po vlaganju močno zaostajalo za slovenskim, ki je bilo že takrat skoraj profesionalizirano. Zato najboljši hrvaški alpski smučarji niso mogli konkurirati kolegom iz Slovenije na državnih prvenstvih in so le redko dobivali priložnost za nastope v reprezentanci tedanje države.

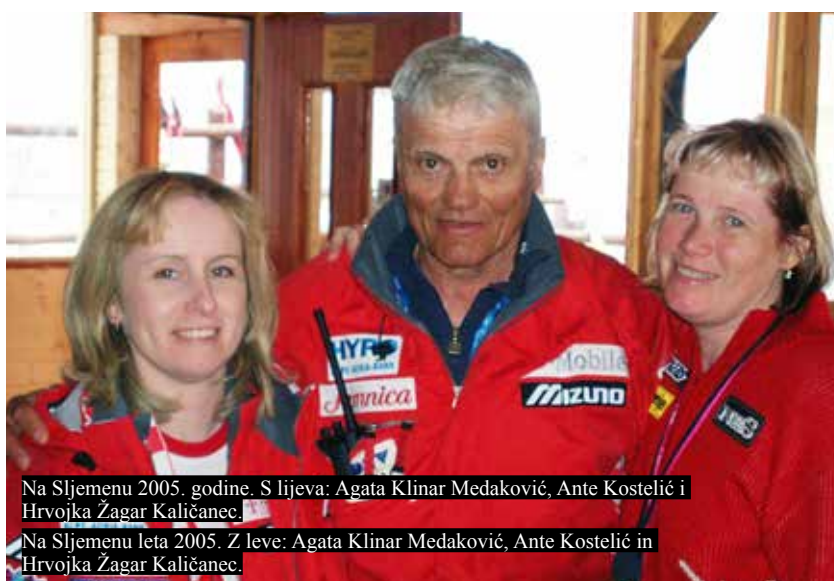
Po koncu fakultete leta 1993 se je zaposlila v podjetju American Express Hrvaška v Zagrebu in delala na oddelku za Slovenijo. Med letoma 2002 in 2006 je bila zaposlena na Hrvaški smučarski zvezi. Delala je kot tajnica alpskih reprezentanc in alpskega poola. Med njenim delovanjem v zvezi je hrvaško alpsko smučanje z Janico in Ivico Kostelićem ter njenim očetom in trenerjem Antejem Kostelićem ter direktorjem alpske reprezentance Vedranom Pavlekom doseglo največje uspehe v zgodovini. Agata Klinar Medaković je bila vodja tekmovalnega urada prve in druge slalomske tekme svetovnega pokala FIS za ženske leta 2005 in 2006 na Sljemenu. Zaradi uspešne izvedbe tega tekmovanja je prejela nagrado. Od leta 2008 je zaposlena kot tajnica Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba. Je članica Slovenskega doma v Zagrebu. Več let je bila članica uredništva glasila *Novi odmev*, od leta 2017 pa je urednica tega časopisa zagrebškega Slovenskega doma, ki izhaja od leta 1996. Maja 2018 je bila na volilni skupščini Zveze slovenskih društev na Hrvaškem izvoljena za predsednico nadzornega odbora. Je tudi članica sekcije novinarjev medijev narodnostnih manjših pri Hrvaškem novinarskem društvu v Zagrebu.

S svojimi poklicnimi in človeškimi lastnostmi je veliko prispevala k razvoju slovenske skupnosti v Zagrebu in na Hrvaškem.

Poročena je z Miroslavom Medakovićem. Hčerki Lana Mojca in Mateja sta bili uspešni v ritmični gimnastiki; mlajša hči Mateja je še vedno aktivna članica Kluba ritmične gimnastike *Zagreb*.

Vira: Osebna izjava in arhiv Agate Klinar Medaković iz Zagreba; avtorjev arhiv.

Lit.: R. Cvetnić, *110 godina skijanja u Zagrebu i Hrvatskoj*, Zagreb, 2004; A. Klinar Medaković, *Zveza slovenskih društev na Hrvaškem po 22-ih letih dobila novo vodstvo*, *Novi odmev* št. 66, Zagreb, junij 2018.

Na Sljemenu 2005. godine. S lijeva: Agata Klinar Medaković, Ante Kostelić i Hrvojka Žagar Kaličanec.

Na Sljemenu leta 2005. Z leve: Agata Klinar Medaković, Ante Kostelić in Hrvojka Žagar Kaličanec.

PETER PEN

(Maribor, 14. VI. 1973.)

Peter Pen

Sportsku karijeru započeo je kao član Skijaškog kluba *Branik* iz Maribora, pod vodstvom trenera Dušana Jaunika. Bio je član zadnje generacije slovenskih skijaša koja je nastupala za reprezentaciju Jugoslavije. Sudjelovao je na Svjetskom juniorskom prvenstvu 1991. u Geilu.

Nakon međunarodnog priznanja Republike Slovenije 1992. nastupio je ponovno na juniorskom SP-u i to u rodnom Mariboru. Startao je u četiri discipline i nije razočarao domaće navijače. U spustu je osvojio vrlo dobro 5. mjesto i u veleslalomu 8. mjesto. Njegov plasman u spustu bio je najbolji rezultat koji su do tada postigli slovenski juniori u toj disciplini na svjetskim prvenstvima, još od prvog nastupa 1982.

U godinama koje su slijedile Peter se specijalizirao za brze discipline i postao je najbrži Slovenac u alpskom skijanju. Prvak Slovenije bio je u superveleslalomu 1997. i 1998. te u spustu 1998. Relativno kasno, s 23 godine, startao je u Svjetskom kupu u sezoni 1996/1997. Tijekom aktivne karijere pretrpio je niz ozljeda, a zbog ozljede križnih ligamenata propustio je cijelu sezonu 1998./1999. Najbolje rezultate u Svjetskom kupu postigao je u sezoni 2000./2001. kada je u spustu bio šesti u Val d'Isèreu i deseti u Kvitfjellu te se na kraju sezone po bodovima uspio plasirati u finale te discipline u Areu. Sudjelovao je na Zimskim olimpijskim igrama 1998. u Naganu (8. mjesto u alpskoj kombinaciji) i 2002. Salt Lake Cityu. Na Svjetskom prvenstvu najbolji je plasman ostvario 7. mjestom 2001. u St. Antonu, također u alpskoj kombinaciji. Iz natjecateljskog skijanja povukao se na kraju 2004. s navršenom 31. godinom zato što više nije mogao živjeti od profesionalnog skijanja.

Po završetku karijere posvetio se trenerskom poslu u svome matičnom klubu *Branik*. Predlagali su ga za kondicijskog trenera u C ženskoj reprezentaciji Slovenije, ali se na poziv trenera Ante Kostelića i direktora Vedrana Pavleka priključio stručnom stožeru Hrvatskog skijaškog saveza.

Peter Pen je u Hrvatskoj radio desetak godina, zaključno sa sezonom 2013./2014. Najviše je surađivao s Janicom i Ivicom Kostelić, ali je radio i s Natkom Zrnčić - Dimom i još nekim hrvatskim skijašima. Iako je u Hrvatsku došao bez velikog trenerskog iskustva iskazao se kao kvalitetni stručnjak. Bio je testni vozač i pomoćni trener te glavni trening trener za brze discipline u vrijeme najvećih uspjeha obitelji Kostelić. Sudjelovao je kao dio trenerske ekipe na ZOI 2006. u Torinu i 2010. u Vancouveru, kada su Janica i Ivica ukupno osvojili pet medalja. Postignuti su i veliki uspjesi u Svjetskom kupu, a Ivica Kostelić bio je i ukupni pobjednik tog najprestižnijeg svjetskog natjecanja u sezoni 2010./11. Napredak Ivica u brzim disciplinama tih godina svakako je bila i Peterova zasluga. Dobre rezultate u brzim disciplinama postigao je i Natko Zrnčić - Dim s kojim je također dosta radio, a od sezone 2011./12. bio je njegov glavni trener. S Natkom je sudjelovao na ZOI 2014. u Sočiju.

S velikim životnim iskustvom iz Hrvatske vratio se u rodni Maribor i u sezoni 2014./15. postao glavni trener za brze discipline u muškoj reprezentaciji Slovenije. Rezultati

Peter Pen kao trener hrvatske reprezentacije.

Peter Pen kot trener hrvaške reprezentance.

PETER PEN (Maribor, 14. 6. 1973)

Trener Pen, Natko Zrnčić - Dim i Ivica Kostelić.
Trener Pen, Natko Zrnčić - Dim in Ivica Kostelić.

Športno kariero je začel kot član Smučarskega kluba *Branik* iz Maribora, pod vodstvom trenerja Dušana Jaunika. Bil je član zadnje generacije slovenskih smučarjev, ki je nastopala za jugoslovansko reprezentanco. Sodeloval je na mladinskem svetovnem prvenstvu leta 1991 v Geilu.

Po mednarodnem priznanju Slovenije leta 1992 je ponovno nastopil na mladinskem svetovnem prvenstvu, in sicer v rojstnem Mariboru. Startal je v štirih disciplinah in ni razočaral domačih navijačev. V smuku je osvojil zelo dobro peto mesto in v veleslalomu osmo mesto. Njegova uvrstitev v smuku je bila najboljši rezultat, ki so ga takrat dosegli slovenski mladinci v tej disciplini na svetovnih prvenstvih od prvega nastopa leta 1982.

V naslednjih letih se je Peter specializiral za hitre discipline in postal najhitrejši Slovenec v alpskem smučanju. Prvak Slovenije je bil v superveleslalomu leta 1997 in 1998 ter v smuku leta 1998. Razmeroma pozno, pri 23 letih, je začel tekmovali v svetovnem pokalu, v sezoni 1996/1997. Med kariero

je utrpel več poškodb, zaradi strgane križne kolenske vezi je izgubil vso sezono 1998/1999. Najboljše rezultate v svetovnem pokalu je dosegel v sezoni 2000/2001, ko je bil v smuku šesti v Val d'Isère in deseti u Kvittfjellu ter se na koncu sezone po točkah uvrstil v finale te discipline v Aareju. Sodeloval je na zimskih olimpijskih igrah leta 1998 v Naganu (osmo mesto v kombinaciji) in leta 2002 v Salt Lake Cityju. Na svetovnih prvenstvih je najboljšo uvrstitev dosegel s sedmim mestom leta 2001 v St. Antonu, prav tako v kombinaciji. Iz tekmovalnega smučanja se je umaknil ob koncu leta 2004, pri 31 letih, ker ni več mogel živeti od poklicnega smučanja.

Po koncu kariere se je posvetil trenerskemu delu v svojem matičnem klubu *Branik*. Predlagali so ga za kondicijskega trenerja v ženski C-representanci Slovenije, vendar se je pridružil strokovnemu štabu Hrvaške smučarske zveze, na povabilo trenerja Anteja Kostelića in direktorja Vedrana Pavleka.

Peter Pen je na Hrvaškem delal deset let, do konca sezone 2013/2014. Največ je sodeloval z Janico in Ivico Kostelić, a tudi z Natkom Zrnčićem - Dimom in še nekaterimi hrvaškimi smučarji. Čeprav je na Hrvaško prišel brez pomembnih trenerskih izkušenj, se je izkazal kot kakovosten strokovnjak. Bil je predtekmovalec, pomožni trener in glavni trener za hitre discipline v obdobju največjih uspehov družine Kostelić. Kot del trenerske ekipe je sodeloval na zimskih olimpijskih igrah v Torinu leta 2006 in v Vancouveru leta 2010, ko sta Janica in Ivica skupaj osvojila pet medalj. Velike uspehe sta dosegla tudi v svetovnem pokalu, Ivica Kostelić pa je bil skupni zmagovalec tega najprestižnejšega svetovnega tekmovanja v sezoni 2010/11. Ivičev napredek v hitrih disciplinah v teh letih je bil vsekakor tudi Petrova zasluga. Dobre rezultate v hitrih disciplinah je dosegel tudi Natko Zrnčić - Dim, s katerim je prav tako veliko delal, od sezone 2011/12 je bil njegov glavni trener. Z Natkom je sodeloval na zimskih olimpijskih igrah v Sočiju leta 2014.

Z veliko življenjsko izkušnjo iz Hrvaške se je vrnil v rojstni Maribor in v sezoni 2014/15 postal glavni trener za hitre discipline v moški slovenski reprezentanci. Rezultati, ki so jih v zadnjih treh sezonah do-

Peter Pen kao trener slovenske reprezentacije.
Peter Pen kot trener slovenske reprezentance.

koje su u zadnje tri sezone postigli njegovi natjecatelji, a pogotovo Boštjan Kline, potvrdili su njegovu trenersku kvalitetu. Kline je u sezoni 2015./2016. osvojio dva druga mjesta u spustu i superveleslalomu, a u veljači 2017. u Kvitfjellu ostvario je svoju prvu pobjedu u Svjetskom kupu u spustu. Na Olimpijskim igrama 2018. Pen je bio trener u brzim disciplinama, a na kraju sezone odbio je ponudu za prelazak u Njemačku.

Peter Pen je zajedno s još nekoliko slovenskih skijaških stručnjaka (kao što su Vicencij Jovan, Jure Hafner i Matej Čuješ), dao velik i neosporan doprinos hrvatskom alpskom skijanju u eri iznimno uspješne obitelji Kostelić i zlatnom razdoblju koje će u budućnosti biti teško ponoviti.

Lit.: D. Brajdić, "Konfiguracija staze mi odgovara, a cilj je biti među 15", *24 sata*, Zagreb, 23. veljače 2010.; M. Račić, T. Levovnik, M. Levovnik, *Naši olimpijci = Slovene olimpians*, Ljubljana 2012.; "Ivica Kostelić nosi zastavu na otvaranju ZOI-a", *Glas Istre*, Pula, 28. siječnja 2014.; J. Gizdić, *Kovači hrvatskih olimpijskih odličja*, Zagreb, 2014.; "Izvrstno: Boštjan Kline do (smukaškoga) prvenca", *Delo*, Ljubljana, 24. veljače 2017.

ANDREJ HAJNŠEK (Celje, 15. IX. 1975.)

Rođen je u obitelji oca Jožefa i majke Zofije, rođ. Močnik. Završio je Srednju školu UPI Žalec kao elektrotehničar energetičar. Zaposlen je u poduzeću ECE (Elektro Celje Energetika) i bavi se prodajom električne energije i energenata. Prethodno je radio u poduzeću Elektro Celje na održavanju i nadzoru. Prekinuo je studij informatike zbog trenerske karijere. Uz posao se dodatno školovao te je na Fakultetu za šport u Ljubljani 1996. stekao zvanje atletskeg trenera i kondicijskog trenera 2013.

Atletikom se počeo baviti 1988. kao član Atletskog društva *Kladivar* iz Celja. Prve dvije godine bacaio je kuglu, a potom se okušao i u bacanju koplja. Trenirao je i druge bacačke discipline. Kao mlađi junior postao je prvak Slovenije 1992. u bacanju koplja. Kao stariji junior na državnom prvenstvu 1993. u Mariboru bio je drugi u bacanju koplja i sedmi u bacanju kugle, a 1994. u Novoj Gorici bio je drugi u bacanju koplju i peti u bacanju kugle. Svoj osobni rekord u bacanju koplja postigao je 17. srpnja 1993. u Mariboru s rezultatom 60,94 metara. Aktivnu karijeru završio je s 19 godina zbog ozljede ramena.

Odmah po završetku natjecateljske karijere gotovo slučajno se počeo baviti trenerskim poslom. Dotadašnji trener *Kladivara* na treningu je doživio moždani udar pa ga je Hajnšek zamijenio i nastavio je rad sa skupinom atletičara po već napisanim planovima. U tome se dobro snašao. Kako u *Kladivaru* nije bilo interesa za nastavak njegove trenerske karijere, pridružio se iste godine grupi atletičara koji su osnovali Atletski klub *Šentjur* u istoimenom gradu udaljenom 11 km od Celja. U novom klubu počeo je raditi kao samouki trener. Organizirao je rad sa skupinom od 25 djece i krenuo s njima od nule. Napredovao je u trenerskoj karijeri čitajući stručnu literaturu, a nešto je naučio i od svog bivšeg trenera. Uz to je i pohađao trenerske tečajeve. Pomagao mu je savjetima i Vladimir Kevo, dugogodišnji trener olimpijskog i svjetskog prvaka u bacanju kladiva, Primoža Kozmusa iz Brežica.

Među djecom s kojom je počeo raditi u Šentjuru bilo je nekoliko talenata koji nažalost iz raznih razloga nisu uspjeli doći do vrhunskih rezultata. U prvoj grupi koju je organizirao u klubu bila je i talentirana Martina Ratej (Celje, 2. XI. 1981.), iz mjesta Loče kod Slovenskih Konjica. Martinu je primijetio na regionalnom prvenstvu škola, a već nakon dvotjednog rada s njom postala je u svome uzrastu državna prvakinja u bacanju koplja, iako do tada nije

Andrej Hajnšek

segli njegovi tekmovalci, zlasti Boštjan Kline, so potrdili njegovo trenersko znanje. Kline je bil v sezoni 2015/2016 drugi v smuku in superveleslalomu, februarja 2017 v Kvitfjellu pa je prvič zmagal v smuku za svetovni pokal. Na olimpijskih igrah leta 2018 je bil Peter trener v hitrih disciplinah. Na koncu sezone je zavrnil prestopno ponudbo iz Nemčije.

Peter Pen je skupaj s še nekaterimi slovenskimi smučarskimi strokovnjaki (kot so Vicencij Jovan, Jure Hafner in Matej Čuješ) veliko in nesporno prispeval k razvoju hrvaškega alpskega smučanja v obdobju izjemnih uspehov družine Kostelić. To zlato obdobje bo v prihodnosti težko ponoviti.

Lit.: D. Brajdić, Konfiguracija staze mi odgovara, a cilj je biti medu 15, *24 sata*, Zagreb, 23. februar 2010; M. Račić, T. Levovnik, M. Levovnik, *Naši olimpijci = Slovene olimpians*, Ljubljana 2012; Ivica Kostelić nosi zastavo na otvaranju ZOI-a, *Glas Istre*, Pulj, 28. januar 2014; J. Gizdić, *Kovači hrvatskih olimpijskih odličja*, Zagreb, 2014; Izvrstno: Boštjan Kline do (smukaškega) prvenca, *Delo*, Ljubljana, 24. februar 2017.

ANDREJ HAJNŠEK (Celje, 15. 9. 1975)

Rodil se je očetu Jožefu in materi Zofiji, roj. Močnik. Na UPI ljudski univerzi Žalec je končal srednjo elektrotehnično šolo, smer energetik. Zaposlen je v podjetju ECE (Elektro Celje Energija). Ukvarja se s prodajo električne energije in energentov. Pred tem je v Elektru Celje skrbel za vzdrževanje in nadzor. Študij informatike je prekinil zaradi trenerske kariere. Ob delu se je izpopolnjeval na Fakulteti za šport v Ljubljani, kjer je leta 1996 končal izobraževanje za atletskega trenerja, leta 2013 pa za kondicijskega trenerja.

Z atletiko se je začel ukvarjati leta 1988 kot član Atletskega društva *Kladivar* iz Celja. Prvi dve leti se je posvetil suvanju krogle, potem pa se je preizkusil tudi v metu kopja. Treniral je tudi druge metalne discipline. Kot mlajši mladinec je leta 1992 postal prvak Slovenije v metu kopja. Kot starejši mladinec je bil na državnem prvenstvu leta 1993 v Mariboru drugi v metu kopja in sedmi v suvanju krogle, leta 1994 v Novi Gorici pa drugi v metu kopja in peti v suvanju krogle. Osebni rekord v metu kopja je dosegel 17. julija 1993 v Mariboru z rezultatom 60,94 metra. Kariero je končal z 19 leti zaradi poškodbe ramena.

Takoj po koncu tekmovalne kariere se je po naključju začel ukvarjati s trenerskim delom. Dotedanji trener *Kladivarja* je na treningu doživel možgansko kap, Hajnšek ga je zamenjal in nadaljeval delo z atleti po že pripravljanih načrtih. V tem se je dobro znašel. Ker v *Kladivarju* ni bilo zanimanja za nadaljevanje njegove trenerske kariere, se je pridružil skupini atletov, ki so ustanovili Atletski klub *Šentjur* v istoimenskem mestu, 11 km oddaljenem od Celja. V novem klubu je začel delati kot samouki trener. S skupino 25 otrok je začel delati iz nič. V trenerski karieri je napredoval z branjem strokovne literature, učil se je tudi od svojega nekdanjega trenerja in obiskoval trenerske tečaje. Z nasveti mu je pomagal Vladimir Kevo, dolgoletni trener olimpijskega in svetovnega prvaka v metu kladiva Primoža Kozmusa iz Brežic.

Med otroki, s katerimi je začel delati v Šentjurju, je bilo nekaj nadarjenih, ki pa žal iz različnih razlo-

Evropsko prvenstvo 2016. u Amsterdamu. S lijeva: M. Ratej, A. Hajnšek i S. Kolak.
Evropsko prvenstvo leta 2016 v Amsterdamu. Z leve: M. Ratej, A. Hajnšek in S. Kolak.

Andrej Hajnšek i Martina Ratej.
Andrej Hajnšek in Martina Ratej.

imala nikakva iskustva u toj atletskoj disciplini. S Martinom je radio u *Šentjuru* do kraja 2011. Potom su zbog boljih uvjeta prešli u *Kladivar* iz Celja.

Martina je pod trenerskim vodstvom Andreja Hajnšeka napredovala iz godine u godinu i pobjeđivala na državnim prvenstvima Slovenije u svim dobnim uzrastima. Kao seniorka bila je od 2005. redovito prva-kinja države, a svoj osobni i aktualni rekord Slovenije u bacanju koplja postigla je 2010. u Dohi (67,16 m). Iste godine Hajnšek je izabran za trenera državne reprezentacije u bacačkim disciplinama.

Od najboljih međunarodnih rezultata Martine Ratej treba izdvojiti zlatne medalje osvojene: na Europskom zimskom bacačkom kupu 2008. u Splitu, 2010. u Arlesu, 2012. u Baru i 2015. u Leiriji; u 1. ligi Europskog ekipnog prvenstva 2009. u Bergenu i 2011. u Izmiru; na Mediteranskim igrama 2013. u Mersinu i Balkanskom prvenstvu 2015. u Pitestiju. Bila je finalistica najvažnijih međunarodnih natjecanja: Olimpijskih igara 2012. u Londonu (7. mjesto), Svjetskog prvenstva 2009. u Berlinu (11. mj.) i 2011. u Daegu (9. mj.); Svjetskog atletskog finala 2009. u Solunu (8. mj.) te Europskog prvenstvu 2010. u Barceloni (7. mj.), 2014. u Zurichu (6. mj.) i 2016. u Amsterdamu (6. mj.). U svibnju 2014. pobijedila je u Dohi na mitingu iz serije Dijamantne lige i tako postala prva Slovenka koja je ostvarila pobjedu na tom prestižnom atletskom natjecanju.

Opća je ocjena atletskih stručnjaka da je Martina mogla postići i bolje rezultate na značajnim međ. prvenstvima ali je zbog treme često podbacila u finalnim nastupima. Za ostvarene je rezultate u dosadašnjoj karijeri četiri puta proglašavana atletičarkom godine u izboru Atletskog saveza Slovenije (2010., 2011., 2012. i 2014.), a to je priznanje u konkurenciji za atletskog trenera godine dobio i Andrej Hajnšek 2010. godine. Nakon više od dva desetljeća rada prekinuli su u listopadu 2016. uspješnu suradnju.

Paralelno s treniranjem Martine Ratej započeo je 2014. suradnju s hrvatskom atletičarkom Sarom Kolak (Ludbreg, 22. VI. 1995.), koja je potekla iz sportske obitelji. Sara se prvo okušala u rukometu, kao i njezina majka koja je bila vratarka u tom sportu. U sedmom razredu počela je Sara trenirati bacanje koplja u Atletskom klubu *Sloboda* iz Varaždina, a kao srednjoškolka prešla je u redove *Kvarnera* iz Rijeke. U riječkom klubu je od prvog dana imala podršku i dobila je stipendiju. No nije bila zadovoljna tadašnjim trenerom. Na juniorskom EP-u 2013. u Rietiju osvojila je brončanu medalju i najavila svoje mogućnosti. Nakon tog uspjeha propustila je neke nastupe zbog ozljede leđa i ramena.

Hajnšek je već ranije bila ponuđena suradnja sa Sarom, ali je to prvi put odbio vidjevši da ima problema sa svojim tadašnjim trenerom. Suradnju su započeli mjesec i pol prije juniorskog SP-a 2014. u Eugenu na kojem je ponovno osvojila brončanu medalju. Bio je to uspješan početak njihova zajedničkog rada. Potom je redovito počela dolaziti na treninge u Celje i praktično se preselila u taj grad. Trenirala je zajedno s Martinom Ratej, što je za nju bilo korisno jer je od nje puno naučila.

Nakon osvajanja bronce na SP-u počela je ponovno osjećati bolove te je u listopadu 2014. u Krapinskim Toplicama operirala napuklo desno rame. Nakon teške i dugotrajne operacije izgubila je na težini čak 11 kilograma, ali se postupno počela oporavljati. Zbog navedenih razloga cijelu 2015. nije sudjelovala na natjecanjima. Nakon povratka na atletska borilišta počela je 2016. nastupati kao seniorka, jer je navršila 21 godinu. Pod Hajnšekovim trenerskim vodstvom ostvarila je iznimne rezultate.

U veljači je na Otvorenom prvenstvu Slovenije postavila novi hrvatski rekord sa 60,24 m i osigurala normu za nastup na EP-u u Amsterdamu. Istovremeno je postala prva hrvatska atletičarka koja je bacila koplje preko 60 m.

gov niso mogli napredovati do vrhunskih rezultatov. V prvi skupini, ki jo je organiziral v klubu, je bila tudi nadarjena Martina Ratej (Celje, 2. 11. 1981) iz Loč pri Slovenskih Konjicah. Martin jo je opazil na območnem šolskem prvenstvu, že po dveh tednih dela z njo je v svoji starostni skupini postala državna prvakinja v metu kopja, čeprav do takrat ni imela nobenih izkušenj v tej atletski disciplini. Z Martino je delal v *Šentjurju* do konca leta 2011. Potem sta zaradi boljših razmer prešla v *Kladivar* iz Celja.

Martina je pod trenerskim vodstvom Andreja Hajnška napredovala iz leta v leto in zmagovala na državnih prvenstvih Slovenije v vseh starostnih skupinah. Kot članica je bila od leta 2005 redno državna prvakinja, osebni in aktualni rekord Slovenije v metu kopja je dosegla leta 2010 v Dohi (67,16 m). Istega leta je Hajnšek postal trener reprezentance v metalnih disciplinah.

Med najboljšimi mednarodnimi rezultati Martine Ratej je treba izpostaviti zlate medalje, ki jih je osvojila na evropskem zimskem metalnem pokalu leta 2008 v Splitu, leta 2010 v Arlesu, leta 2012 v Baru in leta 2015 v Leirii; v prvi ligi evropskega ekipnega prvenstva leta 2009 v Bergnu in leta 2011 v Izmirju; na sredozemskih igrah leta 2013 v Mersinu in balkanskem prvenstvu leta 2015 v Pitestiju. Bila je finalistka na najpomembnejših mednarodnih tekmovanjih: na olimpijskih igrah leta 2012 v Londonu (sedmo mesto), svetovnem prvenstvu leta 2009 v Berlinu (11. mesto) in leta 2011 v Daeguju (deveto mesto), svetovnem atletskem finalu leta 2009 v Solunu (osmo mesto) ter evropskem prvenstvu leta 2010 v Barceloni (sedmo mesto), leta 2014 v Zürichu (šesto mesto) in leta 2016 v Amsterdamu (šesto mesto). Maja 2014 je zmagala v Dohi na mitingu Diamantne lige in tako postala prva Slovenka, ki je zmagala na tem prestižnem atletskem tekmovanju.

Splošna ocena atletskih strokovnjakov je, da bi Martina lahko dosegla še boljše rezultate na pomembnih mednarodnih prvenstvih, če je na finalnih nastopih ne bi ovirala trema. Za dosežene rezultate je bila že štirikrat razglašena za atletinjo leta po izboru Atletske zveze Slovenije (med letoma 2010 in 2012 in leta 2014), Andrej Hajnšek pa je v tem izboru postal atletski trener leta 2010. Po več kot dveh desetletjih dela sta uspešno sodelovanje prekinila oktobra 2016.

Ko je še treniral Martino Ratej, je leta 2014 začel sodelovati s hrvaško atletinjo Saro Kolak (Ludbreg, 22. 6. 1995). Sara izhaja iz športne družine. Najprej se je preizkusila v rokometu, saj je bila njena mati vratarka v tem športu. V sedmem razredu je začela trenirati met kopja v Atletskem klubu *Sloboda* iz Varaždina, kot srednješolka pa je prešla v vrste *Kvarnerja* z Reke. V reškem klubu so jo od prvega dne podpirali, dobila je tudi štipendijo. Ni pa bila zadovoljna s trenerjem. Na mladinskem evropskem prvenstvu leta 2013 v Rietiju je osvojila bronasto medaljo in pokazala, kakšne so njene zmožnosti. Po tem uspehu je nekaj nastopov preskočila zaradi poškodbe hrbta in ramena.

Hajnšku so že prej ponudili sodelovanje s Saro, vendar je ponudbo prvič odklonil, saj je videl, da ima težave s takratnim trenerjem. Sodelovanje sta začela mesec in pol pred mladinskim svetovnim prvenstvom v Eugenu leta 2014, ko je ponovno osvojila bronasto medaljo. To je bil uspešen začetek njunega skupnega dela. Potem je začela redno prihajati na treninge v Celje in se praktično preselila v to mesto. Trenirala je skupaj z Martino Ratej, kar je bilo zanjo koristno, saj se je od nje veliko naučila.

Po osvojitvi bron na svetovnem prvenstvu je spet začela čutiti bolečine. Oktobra 2014 so ji v Krapinskih Toplicah operirali napočeno desno ramo. Po težki operaciji in dolgotrajni rehabilitaciji je izgubila kar 11 kilogramov, vendar je postopno začela okrevati. Leta 2015 zato ni tekmovala. Po vrnitvi na atletske steze je začela leta 2016 nastopati kot članica, saj je dopolnila 21 let. Pod Hajnškovim trenerskim vodstvom je dosegla izjemne rezultate.

Andrej Hajnšek i Sara Kolak nakon Olimpijskih igara 2016. u Rio de Janeiru.

Andrej Hajnšek in Sara Kolak po olimpijskih igrah leta 2016 v Rio de Janeiru.

Posebno je vrijedan taj rezultat zato što joj je to bio prvi nastup nakon ozljede i operacije. U ožujku je na natjecanju u Splitu popravila svoj i hrvatski rekord za preko 2 metra, na 62,75 m. Tim je rezultatom osigurala i nastup na OI u Rio de Janeiru. Odmah potom je na Europskom zimskom bacačkom kupu u Aradu osvojila srebrnu medalju. Nakon završetka zimske sezone počeli su pripreme za EP u Amsterdamu. U srpnju je na EP-u ostvarila veliki uspjeh osvojivši broncu, što je ujedno bila njezina prva seniorska medalja na značajnom međ. prvenstvu. Ujedno je time ostvarila novi hrvatski rekord 63,50 m.

Vrhunac godine za Saru i njezina trenera Andreja bio je nastup u Rio de Janeiru. Iako je bila debitantica na najvažnijem svjetskom natjecanju, ostvarila je senzacionalni rezultat. U trećem hicu kvalifikacija ponovno je srušila hrvatski rekord sa 64,30 m. Svoju veliku seriju sjajnih rezultata završila je u finalu OI kada je u četvrtoj seriji bacila koplje do 66,18 m te je osvojila zlatnu medalju i po peti put u istoj godini pomakla granice vlastitog i hrvatskog rekorda. S olimpijskim zlatom postala je jedna od najvećih senzacija u novijoj povijesti svjetske atletike.

U svojim medijskim istupima poslije pobjede na OI isticala je Sara kako joj je trener Hajnšek kao drugi otac i da je najzaslužniji za njezine postignute rezultate. Koliko ga cijeni pokazuje i činjenica da je odbila ponude uglednih sveučilišta za odlazak na studij u SAD. Uspjeh u Rio de Janeiru bio je konačni i neosporni dokaz da je Andrej Hajnšek vrhunski atletski stručnjak, što su mu mnogi u Sloveniji osporavali zato što s Martinom Ratej nije nikada osvojio medalju na nekom značajnom prvenstvu. No nakon uspješnih rezultata s hrvatskom atletičarkom to nitko ne može osporiti.

I u 2017. godini Sara je pod vodstvom Hajnšeka nastavila s odličnim rezultatima. Na mitingu Dijamantne lige, održanom u Lozani 6. srpnja, pobijedila je i pritom postigla najbolji rezultat na svijetu te novi hrvatski rekord sa 68,43 m. Potom je deset dana kasnije u Bydgoszczu još jednom zablistala i osvojila zlatnu medalju na EP-u za mlađe seniorke do 23 godine. S postignutih 65,12 m postavila je i novi rekord tog prvenstva. Početkom kolovoza nije na seniorskom SP-u u Londonu uspjela osvojiti medalju, jer je ozlijedila lakat u trećoj seriji finala, i završila je na 4. mjestu sa 64,95 m. Pri kraju sezone na finalu Dijamantne lige, u Zürichu, 24. kolovoza, osvojila je 3. mjesto sa 64,47 m i potvrdila razinu kvalitete. U veljači 2018. Sara je operirala lakat u SAD-u i propustila cijelu sezonu.

S velikim uspjehom Sare Kolak uvrstio se Hajnšek u krug najuspješnijih slovenskih trenera koji su do sada djelovali u hrvatskom sportu. Njihova suradnja još je jednom pokazala čvrstu i neraskidivu vezu hrvatskog i slovenskog sporta, kao i naroda, i zajedničke uspjehe na raznim područjima djelovanja. Hajnšek je s uspjehom surađivao i s drugim sportašima. Bio je kondicijski trener košarkaške kadetske reprezentacije Slovenije do 16 godina, koja je na Europskom prvenstvu 2011. u Strumici osvojila zlatnu medalju u B diviziji. Radio je s ekipom Košarkaškog kluba *Laško* iz Celja te sa slovenskim alpskim skijašima Mišelom Žerakom i Martinom Čaterom. U Atletskom klubu *Šentjur* pomagao je paraolimpijcu Henriku Planku, jednom od najboljih slovenskih atletičara s invaliditetom, u bacačkim disciplinama. Od 2017. trenira i hrvatsku bacačicu koplja Franju Želimorski iz Varaždina.

Andrej Hajnšek sa svojom obitelji živi u selu Petrovče koje se nalazi u Općini Žalec.

Izv.: Osobna izjava Andreja Hajnšeka iz Petrovča.

Lit.: *Slovenski atletski letopis 1993*, Ljubljana 1994.; *Slovenski atletski letopis 1994*, Ljubljana 1995.; *Atletsko društvo Kladivar 50 let v stoletju celjske atletike*, Celje, 1998.; *85 let slovenske atletike 1920 - 2005*, Ljubljana, 2006.; *Slovenski atletski letopis / Slovenian athletic yearbook 2008 - 2010*, Ljubljana, 2011.; V. Habjan, "Trenerju je težje kot atletu", *Naš Stik br. 3*, Ljubljana, 2013.; "Martina Ratej Prvi diamant" *Atletika br. 68*, Ljubljana, srpanj 2014.; *Zbornik šentjurske atletike 1994 - 2014*, Šentjur, 2014.; K. Dominković, "Ljubav na prvi pogled Trenirala je rukomet ali jedan susret je sve promijenio. Sada ganja snove", *Sportske novosti*, Zagreb, 9. srpnja 2016.; H. Slišković, "Zlatna Sara Kolak i trener Andrej Hajnšek: Svađala se tako jako da je nisam htio trenirati", *Jutarnji list*, Zagreb, 21. kolovoza 2016.; D. Žura, "Ispovijest trenera Sare Kolak: Evo i ovdje u Sukošanu plačem zbog nje...", *Jutarnji list*, Zagreb, 23. kolovoza 2016.; E. Hemar, "Slovenci u hrvatskom sportu: Andrej Hajnšek trener olimpijske pobjednice Sare Kolak", *Novi odmev br. 61*, Zagreb, ožujak 2017.; "Senzacija hrvatske zlatne olimpijke: Postigla najbolji rezultat na svijetu", *Večernji list*, Zagreb, 6. srpnja 2017.; "Novi veliki uspjeh nedodirljive Sare Kolak: Hrvatska bacačica pokorila europsku konkurenciju i osvojila zlato", *Sportske novosti*, Zagreb, 16. srpnja 2017.; D. Novosel, "Sara Kolak treća u večerašnjem finalu Dijamantne lige u Zürichu", *Varaždinske vijesti*, Varaždin, 24. kolovoza 2017.; "Sara Kolak uspješno operirana u SAD-u, slijedi joj duža pauza", 24 sata, Zagreb, 2. veljače 2018.

Februarja je na odprtem prvenstvu Slovenije postavila nov hrvaški rekord s 60,24 m in izpolnila normo za nastop na evropskem prvenstvu v Amsterdamu. Hkrati je postala prva hrvaška atletinja z metom kopja prek 60 m. Ta uspeh je posebej dragocen, ker je bil dosežen na prvem nastopu po poškodbi in operaciji. Marca je na tekmovanju v Splitu popravila svoj in hrvaški rekord za več kot 2 metra, na 62,75 m. S tem rezultatom si je zagotovila tudi nastop na olimpijskih igrah v Riu de Janeiru. Takoj potem je na evropskem zimskem metalnem pokalu v Aradu osvojila srebrno medaljo. Po koncu zimske sezone se je začela pripravljati na evropsko prvenstvo v Amsterdamu, kjer je julija dosegla velik uspeh z bronom, kar je bila njena prva članska medalja na pomembnem mednarodnem tekmovanju. Hkrati je tako postavila nov hrvaški rekord 63,50 m.

Vrhunec leta je bil za Saro in njenega trenerja Andreja nastop v Riu de Janeiru. Čeprav je bila debitantka na najpomembnejšem svetovnem tekmovanju, je dosegla senzacionalni rezultat. V tretjem metu kvalifikacij je ponovno preseгла hrvaški rekord s 64,30 m. Niz odličnih rezultatov je končala v finalu olimpijskih iger, ko je v četrti seriji kopje vrgla 66,18 m, osvojila zlato medaljo in petič v istem letu premaknila mejo lastnega in hrvaškega rekorda. Z olimpijskim zlatom je postala ena od največjih senzacij v novejši zgodovini svetovne atletike.

V medijskih nastopih po osvojitvi zlate medalje je Sara poudarjala, da ji je trener Hajnšek kot drugi oče in da je najzaslužnejši za njene rezultate. O tem, kako zelo ga ceni, govori njena odločitev, da zavrne ponudbe uglednih univerz za študij v ZDA. Uspeh v Riu de Janeiru je bil končni in nesporni dokaz, da je Andrej Hajnšek vrhunski atletski strokovnjak, kar so mu v Sloveniji nekateri oporekali, ker z Martino Ratej ni osvojil nobene medalje na pomembnih prvenstvih. Po uspehih s hrvaško atletinjo o njegovi strokovnosti ni mogoče dvomiti.

Tudi leta 2017 je Sara pod Hajnškovim vodstvom dosegala odlične rezultate. Na mitingu Diamantne lige v Lozani 6. julija je zmagala, dosegla najboljši rezultat na svetu in z 68,43 m postavila nov hrvaški rekord. Čez deset dni je v Bydgoszczu še enkrat zablestela in osvojila zlato medaljo na evropskem prvenstvu za mlajše članice do 23. leta. Z rezultatom 65,12 m je postavila nov rekord tega prvenstva. V začetku avgusta ji na članskem svetovnem prvenstvu v Londonu ni uspelo osvojiti medalje, saj si je v tretji finalni seriji poškodovala laket. Končala je na četrtem mestu s 54,95 m. Ob koncu sezone je na finalu Diamantne lige v Zürichu 24. avgusta osvojila tretje mesto s 64,47 m in tako potrdila svojo kakovost. Februarja 2018 so Sari v ZDA operirali komolec, zato je zamudila celotno sezono.

Z velikim uspehom Sare Kolak se je Hajnšek uvrstil v krog najuspešnejših slovenskih trenerjev, ki so delovali v hrvaškem športu. Njuno sodelovanje je še enkrat potrdilo trdno in trajno vez tako med hrvaškim in slovenskim športom kot tudi med obema narodoma ter skupne dosežke na različnih področjih.

Hajnšek je uspešno sodeloval tudi z drugimi športniki. Bil je kondicijski trener košarkarske kadetske reprezentance Slovenije do 16 let, ki je na evropskem prvenstvu v Strumici leta 2011 osvojila zlato medaljo v skupini B. Delal je z ekipo Košarkarskega kluba *Laško* iz Celja ter s slovenskima alpskima smučarjema Mišelom Žerakom in Martinom Čatrom. V Atletskem klubu *Šentjur* je pomagal udeležencu paraolimpijskih iger Henriku Planku, nemu od najboljših slovenskih atletov z invalidnostjo v metalnih disciplinah. Od leta 2017 trenira tudi hrvaško metalno kopja Franjo Želimorski iz Varaždina.

Andrej Hajnšek z družino živi v Petrovčah v občini Žalec.

Vir: Osebna izjava Andreja Hajnška iz Petrovč.

Lit.: *Slovenski atletski letopis 1993*, Ljubljana 1994; *Slovenski atletski letopis 1994*, Ljubljana 1995; *Atletsko društvo Kladiivar 50 let v stoletju celjske atletike, Celje*, 1998; *85 let slovenske atletike 1920 - 2005*, Ljubljana, 2006; *Slovenski atletski letopis / Slovenian athletic yearbook 2008 - 2010*, Ljubljana, 2011; V. Habjan, Trenerju je težje kot atletu, *Naš stik* št. 3, Ljubljana, 2013; Martina Ratej Prvi diamant, *Atletika* št. 68, Ljubljana, julij 2014; *Zbornik šentjurske atletike 1994 - 2014*, Šentjur, 2014; K. Dominiković, Ljubav na prvi pogled Trenirala je rukomet ali jedan susret je sve promijenio. Sada ganja snove, *Sportske novosti*, Zagreb, 9. julij 2016; H. Slišković, Zlatna Sara Kolak i trener Andrej Hajnšek: Svađala se tako jako da je nisam htio trenirati, *Jutarnji list*, Zagreb, 21. avgust 2016; D. Žura, Ispovijest trenera Sare Kolak: Evo i ovdje u Sukošanu plačem zbog nje..., *Jutarnji list*, Zagreb, 23. avgust 2016; E. Hemar, Slovenci u hrvatskom sportu: Andrej Hajnšek trener olimpijske pobjednice Sare Kolak, *Novi odmev* št. 61, Zagreb, marec 2017; Novi veliki uspjeh nedodirljive Sare Kolak: Hrvatska bacačica pokorila europsku konkurenciju i osvojila zlato, *Sportske novosti*, Zagreb, 16. julij 2017; D. Novosel, Sara Kolak treća u večerašnjem finalu Dijamantne lige u Zürichu, *Varaždinske vijesti*, Varaždin, 24. avgust 2017; Sara Kolak uspješno operirana u SAD-u, slijedi joj duža pauza, *24 sata*, Zagreb, 2. februar 2018.

DEJAN TONEJC (Jesenice, 6. VII. 1981.)

Rođen je u obitelji oca Petera, rodom iz Radovljice, i majke Tilke, rođ. Gorzzeti, iz Begunja. Odrastao je u naselju Lesce u Općini Radovljica koja se nalazi u sjeverozapadnoj Sloveniji. Završio je u Škofjoj Loki trogodišnju Srednju školu, stolarski smjer. Zaposlen je u poznatom poduzeću Jelovica iz Škofije Loke i radi u ekipi za montažu prozora, na terenu sa strankama.

Boćanjem se počeo baviti sa samo šest godina 1987. uz starijeg brata Petera Tonejca (Jesenice, 1964.), dugogodišnjeg ligaškog igrača. U dosadašnjoj 30-godišnjoj sportskoj karijeri bio je član boćarskih klubova: *Lesce* (1987. – 1993.), *Radovljica Alpetour* (1993. – 1999.), *Jesenice* (1999. – 2001.), *Planina* (Kranj, 2001. – 2004), *Pontese* (Cordignano, Italija, 2004. – 2006.), *Radovljica Alpetour* (2007. – 2011.), *Formo* (Italija, 2011. – 2013.), *Vargon* (Rijeka, 2013. – 2016.) i *Borgonese* (Italija 2016. – 2018.).

Dejan je prvi uspjeh na prvenstvima Slovenije ostvario 1999. kada je postao juniorski prvak u parovima, s klupskim kolegom Gregorom Nočom iz Boćarkog kluba *Jesenice*. Kao senior ostvario je na državnom prvenstvu najbolje rezultate u dresu *Planina*. U parovima klasično bio je 2002. s Tonijem Trobecom prvi, a u disciplini precizno izbijanje drugi 2004. i treći 2002. Najvažniji domaći rezultat ostvario je 27. travnja 2009. u Sežani na utakmici 1. slovenske lige (drugi rang natjecanja iza Super lige) između domaće *Skale* i *Radovljice*. U preciznom izbijanju je izjednačio svjetski rekord i postigao pritom i novi državni rekord s 38 pogodaka. Vjerojatno bi na pojedinačnim i parovnim prvenstvima Slovenije postigao i više uspjeha da je imao pravo nastupa dok je igrao za klubove iz inozemstva.

Prvi put je u Italiju otišao s 23 godine 2004. i igrao za klub *Pontese* u najvišem rangu natjecanja Serie A. Vratio se u najkvalitetniju ligu Europe ponovno nakon pet godina pa je s klubom *Formo* u sezoni 2011./12. došao do polufinala završnice prvenstva. Potom je sredinom 2013. došao u Hrvatsku i potpisao ugovor s *Vargonom* iz Rijeke.

Prije je taj klub pod nazivom *Rikard Benčić* i *Benčić Vargon* bio višestruki prvak Jugoslavije i Hrvatske. Boćari *Vargona* su se u sezoni 2012./13. plasirali u finale Europskog kupa. Premda su izgubili, pokazali su da su vrlo kvalitetna ekipa.

U dresu riječkog kluba Tonejc je igrao odlično i prema individualnim rezultatima uvrstio se među desetak najučinkovitijih igrača 1. hrvatske boćarske lige. Bio je jedan od najzaslužnijih za postignute rezultate ekipe *Vargona* koja je dva puta uzastopno osvojila 1. HBL. U sezoni 2013./14. *Vargon* je postao superiorni prvak države sa 34 boda iz 18 utakmica i samo jednim porazom. Druga je bila *Istra* iz Poreča s 28 bodova. Taj uspjeh su pod vodstvom trenera Čede Vukelića ostvarili: kapetan Zoran Cuculić, Leo Brnić, Miljenko Knežević, Bruno Kraljić, Roland Marčelja, Mateo Načinović, Goran Percan, Kristijan Prodan, Mark Rumac, Gianfranco Santoro i Dejan Tonejc. U istoj sezoni klub je došao do četvrtfinala Europskog kupa i izgubio od branitelja naslova BRB *Ivrea* iz Italije. Potom je u sezoni 2014./15. *Vargon* obranio naslov prvaka Hrvatske, ali ovoga puta u vrlo neizvjesnoj borbi sa zagrebačkim *Zrinjecom* koji su nadmašili za samo jedan bod. Ekipa je u odnosu na prošlu sezonu bila uglavnom ista. Ponovno su došli do četvrtfinala Europskog kupa. Treću uzastopnu titulu nisu uspjeli osvojiti, jer su pred sezonu 2015./16. *Vargon* napustili reprezentativci Leo Brnić (prešao glavnom konkurentu *Zrinjecu*) i Ronald Marčelja (otišao u Italiju). Na kraju prvenstvenih natjecanja *Vargon*

Dejan Tonejc na humanitarnom turniru 2014. u Kopru.
Dejan Tonejc na dobrotelnom turniru leta 2014 v Kopru.

DEJAN TONEJC (Jesenice, 6. 7. 1981)

Rojen je bil očetu Petru, po rodu iz Radovljice, in materi Tilki, roj. Gorzzeti, iz Begunj. Odraščal je v Lescah v občini Radovljica, na severozahodu Slovenije. V Škofji Loki je končal triletno srednjo mizarško šolo. Zaposlen je v znanem podjetju Jelovica iz Škofje Loke, kjer dela na terenu v ekipi za montažo oken.

Z balinanjem se je začel ukvarjati pri komaj šestih letih, leta 1987, ob starejšem bratu Petru Tonejcu (Jesenice, 1964), dolgoletnem ligaškem igralcu. V 30-letni športni karieri je bil član balinarskih klubov *Lesce* (1987–1993), *Radovljica Alpetour* (1993–1999), *Jesenice* (1999–2001), *Planina* (Kranj, 2001–2004), *Pontese* (Cordignano, Italija, 2004–2006), *Radovljica Alpetour* (2007–2011), *Formo* (Italija, 2011–2013), *Vargon* (Reka, 2013–2016) in *Borgonese* (Italija 2016–2018).

Dejan Tonejc na treningu 2016. u Hrvatinima.

Dejan Tonejc na treningu 2016. v Hrvatinih.

Dejan je prvi uspeh na prvenstvih Slovenije dosegel leta 1999, ko je postal mladinski prvak v dvojicah, s klubskim kolegom Gregorjem Nočem iz Balinarskega kluba *Jesenice*. Na članskih državnih prvenstvih je najboljše rezultate dosegel v dresu *Planine*. V klasični igri v dvojicah je bil leta 2002 s Tonijem Trobcem prvi, v natančnem zbijanju pa leta 2004 drugi in leta 2002 tretji. Najpomembnejši domači rezultat je dosegel 27. aprila 2009 v Sežani, na tekmi prve slovenske lige (druga tekmovalna raven za superligo) med domačo *Skalo* in *Radovljico*. V natančnem zbijanju je izenačil svetovni rekord in pri tem postavil tudi nov državni rekord z 38 zadetki. Na slovenskih prvenstvih posamično in v dvojicah bi bil verjetno še uspešnejši, če bi lahko nastopal v obdobju, ko je igral za klube v tujini.

V Italijo je odšel prvič pri 23 letih, leta 2004, in igral za klub *Pontese* v najvišjem tekmovalnem razredu, v seriji A. V najkakovostnejšo evropsko ligo se je vrnil čez pet let, ko je s klubom *Formo* v sezoni 2011/12 prišel do polfinala prvenstva. Potem se je sredi leta 2013 preselil na Hrvaško in podpisal pogodbo z *Vargonom* z Reke. Pred tem se je klub imenoval *Rikard Benčić* in *Benčić Vargon*; takrat je bil večkratni prvak Jugoslavije in Hrvaške. Balinarji *Vargona* so se v sezoni 2012/13 uvrstili v finale evropskega pokala. Čeprav so izgubili, so potrdili, da so zelo kakovostna ekipa.

V dresu reškega kluba je Tonejc igral odlično in se po osebnih rezultatih uvrstil med deset najučinkovitejših igralcev prve hrvaške balinarske lige. Imel je veliko zaslug za ekipne rezultate *Vargona*, ki je dvakrat zapored osvojil prvo ligo. V sezoni 2013/14 je *Vargon* postal prepričljiv državni prvak s 34 točkami z 18 tekem in z enim samim porazom. Druga je bila *Istra* iz Poreča z 28 točkami. Ta uspeh so pod vodstvom trenerja Čeda Vukelića dosegli kapetan Zoran Cuculić, Leo Brnić, Miljenko Knežević, Bruno Kraljić, Roland Marčelja, Mateo Načinović, Goran Percan, Kristijan Prodan, Mark Rumac, Gianfranco Santoro in Dejan Tonejc. V tisti sezoni je klub prišel do četrtfinala evropskega pokala in izgubil z branilcem naslova BRB *Ivrea* iz Italije. Potem je v sezoni 2014/15 *Vargon* obranil naslov prvaka Hrvaške, vendar takrat v zelo izenačeni borbi z zagrebškim *Zrinjevcem*, ki ga je premagal s samo eno točko. Ekipa je bila glede na sezono prej skoraj ista. Zopet so prišli do četrtfinala evropskega pokala. Tretje zaporedne lovorike niso osvojili, saj sta pred sezono 2015/16 *Vargon* zapustila reprezentanta Leo Brnić (prestopil h glavnemu tekmecu *Zrinjevcu*) in Ronald Marčelja (odšel v Italijo). Na koncu

Ekipe Vargona, prvaci Hrvatske 2014. S lijeva stoje: trener Č. Vukelić, G. Santoro, M. Rumac, M. Knežević, D. Tonejc, B. Kraljić i K. Prodan. Čuče: R. Marčelja, G. Percan, L. Brnić, Z. Cuculić i M. Načinović.

Ekipe Vargona, prvak Hrvatske leta 2014. Z leve stoje: trener Č. Vukelić, G. Santoro, M. Rumac, M. Knežević, D. Tonejc, B. Kraljić i K. Prodan. Čepijo: R. Marčelja, G. Percan, L. Brnić, Z. Cuculić in M. Načinović.

je završio kao treći, iza *Zrinjevca* i *Istre*. Dejan Tonejc mogao je biti zadovoljan uspjesima postignutima u Rijeci tijekom tri godine. Sredinom 2016. otišao je po treći put igrati u Italiji i sada je član kluba *Borgonese* iz Serie A.

Velike uspjehe ostvario je kao član reprezentacije Slovenije. Posebno je zanimljivo u kojim je okolnostima osvojio svoju prvu značajnu medalju na međunarodnim natjecanjima. Sudjelovao je na Svjetskom prvenstvu mladih kategorija 1999. u Casablanci. U natjecanju do 18 godina plasirao se u parovima, s Davorom Janžićem, u četvrtfinale. Dva dana prije pred-

viđenog kraja SP je prekinuto zbog smrti marokanskog kralja Hasana II i nije završeno. Bilo je neizvjesno hoće li biti nastavljeno u nekoj drugoj državi. Na prijedlog Boćarskog saveza Slovenije (BZS), SP je ipak nastavljeno i to u sklopu seniorskog SP-a u Lyonu iste godine. Bio je to prvi slučaj u povijesti boćarskog sporta da je jedno prvenstvo prekinuto i potom nastavljeno u drugoj državi. Lyon se pokazao sretnim poprištem za kombinaciju Tonejc - Janžić i uspjeli su na kraju osvojiti srebrnu medalju. Bio je to tek početak njihovih velikih zajedničkih uspjeha i odličnih rezultata koje su poslije postigli.

Tonejcu je potom trebalo gotovo deset godina da osvoji prvu seniorsku medalju i da se izbori za mjesto stalnog člana reprezentacije. Prije svega zbog iznimne konkurencija koja je od 2000. godine vladala u slovenskom boćanju, sa znatnim brojem kvalitetnih igrača. Njegova velika serija osvajanja medalja započela je 2008. na Europskom prvenstvu u Saviglianu gdje je došao do srebra u disciplini bližanje i izbivanje u krug te bronce u paru s D. Janžićem. Potom je, također s Janžićem, na SP-u 2009. osvojio i svoje prvo zlato u parovima. Godine 2010. na EP-u u Tivtu ponovno osvaja zlato u paru s Janžićem. Uslijedilo je dvogodišnje razdoblje bez medalje, a zatim su, upravo u vrijeme kad je došao u Rijeku, zaredali njegovi najveći uspjesi. Kao član *Vargona* i reprezentacije Slovenije postao je na SP-u 2013. u Bahia Blanci svjetski prvak u bližanju i izbivanju u krug. Potom je na EP-u u domaćem Koprju 2014. osvojio srebro u parovima, s Jurkom Kozjekom. Pred praktično domaćom publikom na SP-u 2015. u Rijeci obranio je naslov svjetskog prvaka i ponovno osvojio zlato u bližanju i izbivanju u krug. Na zadnjem EP-u 2016. u Nici ponovno je, nakon pet godina, nastupio u paru s Janžićem i osvojili su brončanu medalju. Na SP-u 2017. u Casablanci nije uspio treći put zaredom postati svjetski prvak i morao se zadovoljiti srebrnom medaljom u bližanju i izbivanju u krug. No, zato su njegovi kolege iz reprezentacije: Janžić, Kozjek i Petrič osvojili nove tri zlatne medalje i ukupno je Slovenija na tom prvenstvu osvojila šest medalja u svim disciplinama i još jednom potvrdila status boćarske velesile.

Zanimljivo je da su Slovenci u Nici 2016. prvi put nakon osam godina ostali bez ijedne zlatne medalje sa seniorskih svjetskih i europskih prvenstava. Svjetski i europski prvaci u tom su razdoblju postali: Damjan Sofronievski, Jasmin Čaušević, Davor Janžić, Gregor Moličnik, Aleš Borčnik, Jure Kozjek, Anže Petrič i Dejan Tonejc. To najbolje govori o iznimnoj kvaliteti slovenskog boćanja koje, usprkos male igračke baze, proizvodi vrhunske igrače kao na tekućoj vrpici. Tako je Slovenija postala ravnopravna sa svjetskim boćarskim velesilama kao što su Italija i Francuska, a to je ostala i nakon 2017. godine.

Da Tonejc nije uspješan samo na službenim natjecanjima govori i podatak da je dvostruki pobjednik najkvalitetnijeg svjetskog turnira parova koji se pod nazivom: "Nagrada Charles Beraudier" održava tradicionalno svake godine u Francuskoj i na kojem nastupa 16 parova samo na poziv organizatora. Prvo mjesto na tom turniru osvojio je Dejan Tonejc 2014. i 2016. sa svojim suigračem Davorom Janžićem.

prvenstvenih tekmovanj je *Vargon* končal kot tretji, za *Zrinjevcem* in *Istro*. Dejan Tonejc je bil lahko zadovoljen z uspehi, ki jih je v treh letih dosegel na Reki. Sredi leta 2016 je že tretjič odšel v Italijo, kjer je član kluba *Borgonese*, ki igra v seriji A.

Velike uspehe je dosegel kot član slovenske reprezentance. Posebej zanimive so okoliščine, v katerih je osvojil svojo prvo pomembno medaljo na mednarodnih tekmovanjih. Nastopal je na svetovnem prvenstvu mlajših kategorij leta 1999 v Casablanci. Na tekmovanju do 18 let v dvojicah se je z Davorjem Janžičem uvrstil v četrtfinale. Dva dneva pred predvidenim koncem so prvenstvo prekinili zaradi smrti maroškega kralja Hasana II. Ni bilo gotovo, ali ga bodo nadaljevali v kakšni drugi državi. Na predlog Balinarske zveze Slovenije so svetovno prvenstvo nadaljevali v okviru članskega prvenstva v Lyonu istega leta. To je bilo prvič v zgodovini balinarskega športa, da so neko prvenstvo prekinili in ga nadaljevali v drugi državi. Lyon je bil srečno prizorišče za dvojico Tonejc - Janžič, ki je osvojila srebrno medaljo. To je bil šele začetek njunih velikih skupnih uspehov in odličnih rezultatov, ki sta jih dosegla pozneje.

Tonejc je potreboval skoraj deset let, da je osvojil svojo prvo člansko medaljo in si izboril stalno mesto v reprezentanci, predvsem zaradi izjemne konkurence, ki je od leta 2000 vladala v slovenskem balinanju z veliko kakovostnimi igralci. Njegova velika serija osvajanja medalj se je začela leta 2008 na evropskem prvenstvu v Saviglianu, kjer je prišel do srebra v disciplini bližanje in zbijanje v krog ter bron v dvojicah z D. Janžičem. Potem je, prav tako z Janžičem, na svetovnem prvenstvu leta 2009 osvojil svoje prvo zlato v dvojicah. Leta 2010 je na evropskem prvenstvu v Tivtu vnovič osvojil zlato v dvojicah z Janžičem. Po dveh letih brez medalje so se prav v obdobju, ko je prišel na Reko, zvrstili njegovi največji uspehi. Kot član *Vargona* in slovenske reprezentance je postal na svetovnem prvenstvu leta 2013 v Bahia Blanci svetovni prvak v bližanju in zbijanju v krog. Na evropskem prvenstvu leta 2014 v domačem Kopru je osvojil srebro v dvojicah, z Juretom Kozjekom. Pred tako rekoč domačim občinstvom na svetovnem prvenstvu leta 2015 na Reki je obranil naslov svetovnega prvaka ter ponovno osvojil zlato v bližanju in zbijanju v krog. Na zadnjem evropskem prvenstvu leta 2016 v Nici je po petih letih vnovič nastopil v dvojicah z Janžičem; osvojila sta bronasto medaljo. Na svetovnem prvenstvu leta 2017 v Casablanci mu ni uspelo tretjič zapored ostati svetovni prvak, moral se je zadovoljiti s srebrno medaljo v bližanju in zbijanju v krog. Njegovi reprezentančni kolegi – Janžič, Kozjek in Petrič – pa so osvojili tri zlate medalje; skupaj je Slovenija na tem prvenstvu osvojila šest medalj v vseh disciplinah in je še enkrat potrdila položaj balinarske velesile.

Zanimivo je, da so Slovenci v Nici leta 2016 prvič po osmih letih ostali brez zlate medalje. Svetovni in evropski prvaki so v tistem obdobju postali Damjan Sofronievski, Jasmin Čaušević, Davor Janžič, Gregor Moličnik, Aleš Borčnik, Jure Kozjek, Anže Petrič in Dejan Tonejc. To najbolje govori o izjemni kakovosti slovenskega balinanja, ki kljub omejenemu številu igralcev proizvaja vrhunske balinarje kot po tekočem traku. Tako je Slovenija postala enakopravna svetovnim balinarskim velesilam, kot sta Italija in Francija. Ta položaj je ohranila tudi po letu 2017.

Da Tonejc ni uspešen le na uradnih tekmovanjih, govori tudi podatek, da je dvakratni zmagovalec najbolj kakovostnega svetovnega turnirja dvojic, ki pod imenom nagrada Charlesa Beraudierja tradicionalno poteka vsako leto v Franciji, z udeležbo 16 povabljenih dvojic. Prvo mesto na tem turnirju sta leta 2014 in 2016 osvojila Dejan Tonejc in njegov soigralec Davor Janžič.

Tonejc, svjetski prvak u bližanju i izbijanju u krug 2015. u Rijeci.

Tonejc, svetovni prvak v bližanju in zbijanju v krog leta 2015 na Reki.

Svi navedeni uspjesi uvrstavaju Tonejca među najuspješnije slovenske boćare svih vremena i među najbolje svjetske igrače zadnjih desetak godina, a još je daleko od kraja sportske karijere.

Za postignute rezultate BZS ga je proglasio za boćara godine 2010. Dobitnik je Pečata Općine Radovljica za iznimne uspjehe u boćanju, 2014. i Zlatne značke povodom 65-godišnjice BZS-a 2016.

Sa suprugom Lorenom već nekoliko godina živi u mjestu Hrvatini u slovenskom dijelu Istre.

Izv.: Osobna izjava Dejana Tonejca iz Hrvatina; autorova arhiva.

Lit.: "U Casablanci prekinitev SP", *Balinar br. 5-6*, Ljubljana, rujan 1999.; "Trikrat slovenska himna!", *Balinar br. 9-10*, Ljubljana, prosinac 1999.; "Tonejc izenačil svetovni rekord!", *Balinar br. 1*, Ljubljana, lipanj, 2009.; "Slovenske kolajne 1992 - 2009", *Balinar br. 2*, Ljubljana, rujan, 2009.; "Natačnost je pomembna tudi v Jelovici" *JeNOVICE br. 10*, Škofja Loka, prosinac 2011.; *Predstavitev slovenskih reprezentanc* (brošura), Ljubljana, 2012.; *Svetovno prvenstvo 2013 Bahia Blanca* (brošura), Ljubljana, 2013.; *Sportski godišnjak Zajednice sportova Primorsko-goranske županije 2013*, Rijeka, 2014.; *Boćanje u Primorsko-goranskoj županiji 2014* (bilten), Rijeka, 2014.; O. Rivetti, "Kek kao Đalma čeka boćarskog psihologa", *Novi list*, Rijeka, 28. rujna 2015.; E. Hemar, "Slovinci u hrvatskom sportu: Dejan Tonejc - svjetski prvak u boćanju", *Novi odmev br. 60*, Zagreb, prosinac 2016.; "V Afriki trikrat zlato", *Balinar br. 3-4*, Ljubljana, prosinac 2017.

DAVID ŠIRCELJ (Postojna, 25. VIII. 1984.)

Roditelji su mu rođeni na području Općine Ilirska Bistrica. Otac Stojan je rodom iz sela Dolnji Zemon, a majka Marija, rođ. Šestan, iz sela Kuteževo. David je s roditeljima i mlađim bratom odrastao u Kuteževu. Završio je u Postojni Srednju školu kao šumarski tehničar. Zaposlen je u postojnskom poduzeću Slovenski državni gozdovi, u kojem radi u struci.

U njegovom zavičaju postoji velika tradicija u boćarskom sportu. Klub *Lesonit* iz Kuteževa bio je sredinom 1990-ih godina jedan od najboljih u Sloveniji. Ljubav prema boćanju naslijedio je David od oca koji je bio dobar klupski igrač. Počeo je boćati već kao dječak, a bilo mu je 11 godina kad je 1995. registriran za Balinarski klub *Kozlek* iz Kuteževa (kasnije *Lesonit* i *TIB Terminal*). U dosadašnjoj karijeri nastupao je u svim disciplinama, a najviše voli brzinsko izbijanje. U boćanju mu se pridružio i mlađi brat Igor (Postojna, 27. V. 1989.). Godine 2000. David je postao član *Zabiča* iz susjednog sela. Klub je potom nekoliko godina po sponzoru nosio i naziv *Agave* i redovito je sudjelovao u Super ligi Slovenije.

Prvi uspjeh postigao je 2002. u Rogaškoj Slatini kada je postao juniorski prvak Slovenije u preciznom izbijanju. Kao senior bio je, s Dejanom Vičičem, na državnom prvenstvu drugi u parovima 2006. u Ljubljani, a drugi je bio i u brzinskom izbijanju 2010. u Sodražici. Treće mjesto osvojio je: u preciznom izbijanju 2004. u Ljubljani, u bližanju i izbijanju u krug 2005. u Kopru i u brzinskom izbijanju 2009. Od ostalih uspjeha treba izdvojiti pobjedu u parovima na međunarodnom turniru Klana u Hrvatskoj 2006.

Ekipe BK *Zabiče*. S lijeva stoje: predsjednik J. Iskra, S. Obrić, I. Urh, D. Šircelj, I. Ceglar i I. Rutar. Čuče: S. Maljevac, L. Križ, I. Šircelj, S. Šircelj i J. Boštjančič.
Ekipe BK *Zabiče*. Z leve stojijo: predsednik J. Iskra, S. Obrić, I. Urh, D. Šircelj, I. Ceglar in I. Rutar. Čepijo: S. Maljevac, L. Križ, I. Šircelj, S. Šircelj in J. Boštjančič.

U ekipom *Agave Zabiče* uspio je u sezoni 2005./2006. doći do finala Super lige Slovenije. U finalu su izgubili u tri natjecanja s ekipom *Sloge* iz Ljubljane i postali su državni viceprvaci. Za klub je u tom povijesnom uspjehu u sva tri susreta nastupio i Davidov brat Igor koji je tada imao 16 godina, a od poznatijih igrača sudjelovao je Savo Obrić iz Rijeke. Vođa ekipe iz *Zabiča* bio je njihov otac Stojan Šircelj. Potom su sudjelovali u Europskom kupu i ispali kad ih je u četvrtfinalu pobijedio budući pobjednik *Tubosider* iz Italije.

Vsi ti uspehi Tonejca uvrščajo med najuspešnejše slovenske balinarje v zgodovini in med najboljše svetovne igralce v zadnjem desetletju, do konca športne kariere pa je še daleč.

Za dosežene rezultate ga je Balinarska zveza Slovenije razglasila za balinarja leta 2010. Je dobitnik pečata Občine Radovljica za izjemne uspehe v balinanju leta 2014 in zlate značke ob 65-letnici Balinarske zveze Slovenije leta 2016. S soprogo Loreno že več let živi v Hrvatinih v slovenskem delu Istre.

Vira: Osebna izjava Dejana Tonejca iz Hrvatinov; avtorjev arhiv.

Lit.: U Casablanci prekinitev SP, *Balinar* št. 5-6, Ljubljana, september 1999; Trikrat slovenska himna!, *Balinar* št. 9-10, Ljubljana, december 1999; Tonejc izenačil svetovni rekord!, *Balinar* št. 1, Ljubljana, junij 2009; Slovenske kolajne 1992 - 2009, *Balinar* št. 2, Ljubljana, september 2009; Natančnost je pomembna tudi v Jelovici, *JeNOVICE* št. 10, Škofja Loka, december 2011; *Predstavitev slovenskih reprezentanc* (brošura), Ljubljana, 2012; *Svetovno prvenstvo 2013 Bahia Blanca* (brošura), Ljubljana, 2013; *Sportski godišnjak Zajednice športova Primorsko-goranske županije 2013*, Reka, 2014; *Boćanje u Primorsko-goranskoj županiji 2014* (bilten), Reka, 2014; O. Rivetti, Kek kao Đalma čeka boćarskog psihologa, *Novi list*, Reka, 28. september 2015; E. Hemar, Slovenci u hrvatskom sportu: Dejan Tonejc - svjetski prvak u boćanju, *Novi odmev* št. 60, Zagreb, december 2016.

DAVID ŠIRCELJ (Postojna, 25. 8. 1984)

Njegovi starši so bili rojeni v občini Ilirska Bistrica. Oče Stojan je po rodu iz vasi Dolnji Zemon, mati Marija, roj. Šestan, pa iz vasi Kuteževo. David je s starši in mlajšim bratom odraščal v Kuteževem. V Postojni je končal srednjo gozdarsko šolo in se zaposlil v postojnskem podjetju Slovenski državni gozdovi.

V njegovem kraju ima balinarski šport dolgoletno tradicijo. Klub *Lesonit* iz Kuteževega je bil sredi 90. let eden od najboljših v Sloveniji. Ljubezen do balinanja je David podedoval po očetu, ki je bil dober klubski igralec. Balinati je začel že kot otrok. Pri 11 letih, leta 1995, je bil registriran v Balinarskem klubu *Kozlek* iz Kuteževega (pozneje *Lesonit* in *TIB Terminal*). V karieri je nastopal v vseh disciplinah, najraje pa ima hitrostno zbijanje. V balinanju se mu je pridružil tudi mlajši brat Igor (Postojna, 27. 5. 1989). Leta 2000 je David postal član *Zabiča* iz sosednje vasi. Klub se je potem nekaj let po sponzorju imenoval *Agave* in je redno sodeloval v superligi Slovenije.

Prvi uspeh je dosegel leta 2002 v Rogaški Slatini, ko je postal mladinski prvak Slovenije v natančnem zbijanju. Kot član je bil z Dejanom Vičičem na državnem prvenstvu drugi v dvojicah leta 2006 v Ljubljani. Drugi je bil tudi v hitrostnem zbijanju leta 2010 v Sodražici. Tretje mesto je osvojil v natančnem zbijanju leta 2004 v Ljubljani, v bližanju in zbijanju v krog leta 2005 v Kopru in v hitrostnem zbijanju leta 2009. Med ostalimi uspehi je treba omeniti zmago v dvojicah na mednarodnem turnirju Klana na Hrvaškem leta 2006.

Z ekipo *Agave Zabiče* mu je v sezoni 2005/2006 uspelo priti do finala superlige Slovenije. V finalu so izgubili v treh tekmah z ekipo *Sloge* iz Ljubljane in postali državni podprvaki. Za klub je v tem zgodovinskem uspehu v vseh treh srečanjih nastopil tudi Davidov brat Igor, ki je takrat imel 16 let. Med bolj znanimi igralci je sodeloval Savo Obrič z Reke. Vodja ekipe iz Zabič je bil Davidov in Igorjev oče Stojan Šircelj. Tekmovali so tudi v evropskem pokalu in izpadli, ko jih je v četrtfinalu premagal bodoči zmagovalec *Tubosider* iz Italije.

Potem ko je v sezoni 2008/09 uspešno igral v ligaškem prvenstvu, so Davida povabili v vrste državnega prvaka

David Šircelj kao član Boćarskog kluba Trio.
David Šircelj kot član Balinarskega kluba Trio.

Nakon što je u sezoni 2008./09. zapaženo igrao u ligaškom prvenstvu, David je pozvan u redove državnog prvaka *Lokateks Trata* iz Škofje Loke. S tom je ekipom dva puta uzastopno osvojio Super ligu Slovenije, pobijedivši u finalu ekipe *Planina Ribnikar AS* iz Kranja (2010.) i *Luka* iz Kopra (2011.). U tim uspjesima sudjelovao je i njegov brat Igor koji je u klubu ostao i dalje.

David je s 27 godina odlučio otići i igrati u Hrvatskoj pa je pred početak novog prvenstva potpisao ugovor s Boćarskim klubom *Trio* iz Buzeta, koji je 2009. bio prvak Europe. U ekipi *Trija* su prije njegova dolaska zapaženu ulogu imali igrači iz Slovenije: Bojan Novak, Aleš Borčnik, Anže Petrič i Jure Kozjek. U sezoni 2011./12. ekipa iz Buzeta je po peti put uzastopno osvojila 1. hrvatsku boćarsku ligu sa četiri Slovenca u sastavu: Novakom, Kozjekom, Petričem i D. Širceljom. Po završetku lige došlo je zbog materijalnih razloga do fuzije dosadašnjih klubova *Trio* iz Buzeta i *Usluga* iz Pazina i nastao je Boćarski klub *Trio* iz Pazina. Ujesen 2012. novi je klub osvojio Hrvatski kup. Od Slovenaca je u toj ekipi ostao samo Šircelj. Premda kvaliteta ekipe iz Pazina nije više onakva kao u vrijeme kada je sjedište kluba bilo u Buzetu, i dalje su stalni članovi 1. HBL, ali više ne konkuriraju za sam vrh tablice.

Šest sezona je David Šircelj igrao u Hrvatskoj. U sezoni 2014./15. bio je po učinku među deset najboljih igrača 1. HBL. Ujesen 2016. klub je pod novim imenom Boćarski klub *Pazin* osvojio Hrvatski kup u Josipovcu kraj Osijeka. Iako David nije nastupio na finalnom turniru, dio je pobjedničke ekipe koja je osvojila taj trofej. U zadnjoj sezoni u hrvatskom boćanju 2016./17. uspio se s ekipom *Pazina* probiti u polufinale Kupa europskih prvaka i dao je svoj doprinos dobrim igrama. Nakon deset godina ponovno je od sezone 2017./18. član BK *Zabiče* i nastupa u Super ligi Slovenije. Zajedno s njim u *Zabiče* je iz BK *Pule* prešao i legendarni hrvatski i riječki boćar Dinko Beaković.

Godine 2013. nastupio je u Ljubljani na Otvorenom prvenstvu Slovenije, organiziranom za igrače koji igraju u stranim klubovima. Osvojio je dva treća mjesta u brzinskom izbijanju i u štafetnom izbijanju, s Anže Petričem. Zbog iznimne konkurencije nije dobio pravu priliku za sudjelovanje u reprezentaciji Slovenije. Nakon povratka postao je 2017. u Obrovu dvostruki državni prvak Slovenije u brzinskom izbijanju i u štafetnom izbijanju sa braćom Igorom. S tim je naslovima pokazao da je u najboljim igračkim godinama i da se od njega u budućnosti može očekivati još puno dobrih rezultata.

Davidov mlađi brat Igor Šircelj osvojio je srebrnu medalju u parovima s Nikolom Đorđevićem na Svjetskom prvenstvu do 18 godina 2006. u Bielli. Odličan je klupski igrač i član ekipe *Zabiče*.

David Šircelj je 2002. dobio Priznanje "Janko Kovačić" za najboljeg mladog sportaša Općine Ilirska Bistrica. Sa suprugom Enejom, rođ. Celin, rodom iz Podgraje, živi u Kuteževu.

Izv.: Osobna izjava Davida Šircelja iz Kuteževa.

Lit.: "Držani prvaci 1992 - 2009", *Balinar* br. 2, Ljubljana, rujan, 2009.; "Državne lige 2010" *Balinar* br. 3-4, Ljubljana, prosinac 2010.; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistričkem*, Ilirska Bistrica, 2011.; "Slovenske lige 2011", *Balinar* br. 2-3, Ljubljana, srpanj, 2011.; *Sportski godišnjak Istarske županije 2012*, Pula, 2013.; "Odrpito državno prvenstvo v zbijanju - Krim" *Balinar* br. 3-4, Ljubljana, prosinac, 2013.; *Balinar* br. 3-4, Ljubljana, prosinac 2017.

Lokateks Trata iz Škofje Loke. S to ekipo je dvakrat zapored osvojil superligo Slovenije; v finalu so premagali ekipo *Planine Ribnikar AS* iz Kranja (2010) in *Luke* iz Kopra (2011). V teh uspehih je prav tako sodeloval brat Igor, ki je v klubu tudi ostal.

David se je s 27 leti odločil oditi na Hrvaško. Pred začetkom novega prvenstva je podpisal pogodbo z Balinarskim klubom *Trio* iz Buzeta, ki je bil leta 2009 evropski prvak. V ekipi *Tria* so pred njegovim prihodom uspešno igrali balinarji iz Slovenije: Bojan Novak, Aleš Borčnik, Anže Petrič in Jure Kozjek. V sezoni 2011/12 je ekipa iz Buzeta petič zapored osvojila prvo hrvaško balinarsko ligo s štirimi Slovenci v postavi: Novakom, Kozjekom, Petričem in D. Širceljem. Po koncu lige sta se zaradi finančnih razlogov združila kluba *Trio* iz Buzeta in *Usluga* iz Pazina; nastal je Balinarski klub *Trio* iz Pazina. Jeseni 2012 je novi klub osvojil hrvaški pokal. Od Slovencev je v tej ekipi ostal samo Šircelj. Čeprav kakovost ekipe iz Pazina ni več takšna, kot je bila v obdobju, ko je bil sedež kluba v Buzetu, so še vedno stalni člani prve hrvaške balinarske lige, vendar ne posegajo v sam vrh.

David Šircelj je na Hrvaškem igral šest sezon. V sezoni 2014/15 je bil po učinku med desetimi najboljšimi igralci prve hrvaške balinarske lige. Jeseni 2016 je klub pod novim imenom Balinarski klub *Pazin* osvojil hrvaški pokal v Josipovcu pri Osijeku. Čeprav David ni nastopil na finalnem turnirju, je bil član zmagovalne ekipe, ki je osvojila to lovoriko. V sezoni 2016/17, njegovi zadnji na Hrvaškem, se je ekipa *Pazina* tudi po zaslugi njegovih dobrih iger prebila v polfinale pokala evropskih prvakov. V sezoni 2017/18 je po desetih letih vnovič igral za klub *Zabiče* in nastopal v slovenski superligi. Skupaj z njim je iz *Pule* v *Zabiče* prestopil tudi legendarni hrvaški in reški balinar Dinko Beaković.

Leta 2013 je nastopil v Ljubljani na odprtem prvenstvu Slovenije, ki so ga pripravili za igralce, ki igrajo v klubih v tujini. Osvojil je tretje mesto v hitrostnem zbijanju in v štafetnem zbijanju z Anžetom Petričem. Zaradi izjemne konkurence ni dobil prave priložnosti za sodelovanje v slovenski reprezentanci. Po vrnitvi v Slovenijo je leta 2017 v Obrovu postal dvakratni državni prvak, in sicer v hitrostnem zbijanju in v štafetnem zbijanju z bratom Igorjem. S tema naslovoma je potrdil, da je v najboljših igralških letih in da je tudi v prihodnje mogoče pričakovati dobre rezultate.

Davidov mlajši brat Igor Šircelj je osvojil srebrno medaljo v dvojicah z Nikolo Đorđevićem na svetovnem prvenstvu do 18 let leta 2006 v Bielli. Je odličen klubski igralec in član ekipe *Zabiče*.

David Šircelj je leta 2002 prejel priznanje Janka Kovačiča za najboljšega mladega športnika Ilirske Bistrice. S soprogo Enejo, roj. Celin, po rodu iz Podgraj, živita v Kuteževelem.

Vir: Osebna izjava Davida Šircelja iz Kuteževega.

Lit.: Državni prvaki 1992 - 2009, *Balinar* št. 2, Ljubljana, september 2009; Državne lige 2010, *Balinar* št. 3-4, Ljubljana, december 2010; D. Grlj, *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*, Ilirska Bistrica, 2011; Slovenske lige 2011, *Balinar* št. 2-3, Ljubljana, julij 2011; *Sportski godišnjak Istarske županije 2012*, Pulj, 2013; Odprto državno prvenstvo v zbijanju – Krim, *Balinar* št. 3-4, Ljubljana, december 2013; *Balinar* št. 3-4, Ljubljana, december 2017.

Pogovor

Za nekoliko osoba koje su trebale biti predstavljene u ovoj knjizi nisu pronađeni svi potrebni biografski podaci. Zbog toga nisu uvrštene u životopise. Ipak, treba ih spomenuti makar ukratko:

Josip Guštin iz Novog Mesta bio je član Sokolskog društva Zagreb I i tada, krajem 1930-ih godina, najstariji aktivni zagrebački sokolski djelatnik. Josip Zidarn je kao član Kajakaškog kluba *Zagreb* nastupio na Olimpijskim igrama 1936. u Berlinu. Boris Župančić bio je nogometaš zagrebačkih klubova: 1. HŠK *Gradanski* i HAŠK, a nakon II. svjetskog rata bio je sportski djelatnik. Marija Hrašovec je za vrijeme Kraljevine Jugoslavije te potom u novoj FNR Jugoslaviji bila jedna od najboljih hrvatskih šahistica. Nada Puppis iz Maribora studirala je u Zagrebu na Poljoprivrednom fakultetu i istodobno nastupala u prvoj poslijeratnoj generaciji AOK *Mladosti* nakon 1945. te je bila kapetanica ekipe.

Od ostalih pojedinaca koji nisu obuhvaćeni ovom i prethodnom knjigom o Slovencima u hrvatskom sportu, treba izdvojiti istaknute sokolske djelatnike i vježbače: Ivana Vončinu, suosnivača i prvog starješinu Tjelovježbenog društva Hrvatski sokol, osnovanog 1874. u Zagrebu. Vončina je bio rodom iz Novog Vinodolskog, a roditelji su mu došli iz Slovenije. Kao političar obnašao je dužnost načelnika (gradonačelnika) gradova Karlovca i Zagreba. Njegov brat Leon Stanislav Vončina bio je teolog i povjesničar u Ljubljani. Ističe se i ime dr. Vladimira - Vladka Mačeka, vježbača, prednjaka i vođe Hrvatskog sokolskog saveza te istaknutog hrvatskog političara i predsjednika Hrvatske seljačke stranke. Maček je rođen u Jastrebarskom, a otac mu je Slovenac iz okolice Celja.

Među vježbačima i sokolskim djelatnicima treba još spomenuti: dr. Frana Ivana Zavrnik, starješinu Sokolskog društva Zagreb I i osnivača NAKIČ-a 1929. (danas Slovenski dom u Zagrebu); Frana Zdolška, suosnivača Sokolskog društva Zagreb I; Janka Prelovca, prednjaka Sokolskog društva Sušak– Rijeka i zamjenika starješine Sokolske župe Sušak – Rijeka (njegov brat Ćiril Prelovec bio je suosnivač i prvi tajnik Šah kluba *Dubrovnik* 1933.); braću Atea i Antuna Šustara, vježbače i prednjake Sokolskog društva Sušak – Rijeka, čija je majka bila Slovenka; dr. Vjekoslava Lavša, starješinu Sokolske župe Split; Ludovika - Ludviga Kolšeka, vježbača i člana Tehničkog odbora Sokolskog društva Split i Sokolske župe Split; Stanislava - Stanka Rudmana, vježbača Sokolskog društva Karlovac, Franju Vajdu, zamjenika starješine Sokolskog društva Dubrovnik i Emu Semrekar - Kovačić, načelnicu Sokolskog društva Varaždin i prvu nastavnicu tjelesnog odgoja na varaždinskim školama. Zdolšek, Zavrnik, braća Šustar, Lavš i Kolšek su, uz još neke Slovence, djelovali i u sokolskim organizacijama na području Hrvatske, sve do zabrane Sokola 1941. godine. Daljnjeg slovenskog porijekla po ocu bio je i Zvonimir Plevnik, načelnik Sokolskog društva Virovitica i sportski djelatnik u planinarstvu iz Karlovca (njegov sin je ugledni novinar Danko Plevnik).

Franjo Thaller, čija je majka Slovenka iz Celja, bio je državni prvak i reprezentativac Kraljevine Jugoslavije u atletici kao član kluba *Marathon* iz Zagreba. Za vrijeme NDH u nastupao je atletičar Leon Jegrišnik u Hrvatskom športskom klubu *Concordia*. Biciklist Anton Metelko, rodom iz Zagreba, a po roditeljima Slovenac, bio je poslijeratni prvak i reprezentativac Jugoslavije. Veslački prvak i državni reprezentativac zagrebačke *Mladosti*, Aleksandar Debenjak, bio je potomak slovenske izbjegličke obitelji iz Kanala ob Soči. Nogometaš Franjo Frančeškin - Franc, rodom iz sela Pince kod Lendave, nastupao je početkom 1960-ih godina za NK *Varteks* iz Varaždina. Rukometaš Drago Jerman, rodom iz Črnomlja, igrao je za RK *Buje* i RK *Lokomotivu* iz Zagreba, a kasnije je postao uspješan slovenski gospodarstvenik i bio direktor tvornica Cimos iz Kopra i Lama iz Dekana. Fizioterapeut Jože Blažič, rodom iz Božakova kod Metlike, bio je član Košarkaškog kluba *Jugoplastike* iz Splita u vrijeme kada su postali višestruki prvaci Europe.

Dio hrvatskog sporta bili su i sportaši kojima je jedan od roditelja rodom iz Slovenije, ali njihove biografije nisu uvrštene te i njih treba ukratko spomenuti.

Marijan - Matko Marolt, bio je rukometaš i sportski djelatnik, a otac mu je bio Slovenac iz Koruške. Miroslav Kreačić je između dva rata igrao stolni tenis u Zagrebu, a nakon rata bio je istaknuti sportski djelatnik u Beogradu. Rodom je iz BiH, a otac mu je bio Slovenac iz Brežica. Biciklist Marijan Novak iz Zagreba bio je 1950-ih državni prvak i reprezentativac, a otac mu je Slovenac iz Prekmurja. Odbojkaš Branko Grabar iz Čakovca, čija je majka Slovenka iz Ljubljane, postao je s ekipom zagrebačke *Mladosti* državni prvak. Zora Uzelac - Paladinić, kojoj je majka

Spremna beseda

Le za nekaj posameznikov, ki bi morali biti predstavljeni v tej knjigi, nismo našli vseh potrebnih biografskih podatkov. Njihovih življenjepisov zato ne objavljamo, omenjamo pa jih vsaj na kratko.

Josip Guštin iz Novega mesta je bil član Sokolskega društva Zagreb I in konec 30. let najstarejši aktivni zagrebški sokolski delavec. Josip Zidarn je kot član Kajakaškega kluba *Zagreb* nastopil na olimpijskih igrah leta 1936 v Berlinu. Boris Župančič je bil nogometaš zagrebških klubov 1. HŠK *Građanski* in HAŠK, po drugi svetovni vojni pa športni delavec. Marija Hrašovec je bila v obdobju Kraljevine Jugoslavije in v novi Jugoslaviji ena od najboljših hrvaških šahistk. Nada Puppis iz Maribora je študirala v Zagrebu na Kmetijski fakulteti in nastopala v prvi povojni generaciji Akademskega odbojkarskega kluba *Mladost* po letu 1945; bila je kapetanka ekipe.

Med preostalimi posamezniki, ki niso zajeti v to in prejšnjo knjigo o Slovencih v hrvaškem športu, je treba omeniti pomembne sokolske delavce in telovadce: Ivana Vončino, soustanovitelja in prvega starešino Telovadnega društva Hrvaški sokol, ustanovljenega leta 1874 v Zagrebu. Vončina je bil po rodu iz Novega Vinodolskega, njegovi starši pa so tja prišli iz Slovenije. Bil je politik, župan Karlovca in Zagreba. Njegov brat Leon Stanislav Vončina je bil teolog in zgodovinar v Ljubljani. Izstopa tudi ime dr. Vladimirja Mačka - Vladka, telovadca, prednjaka in vodje Hrvaške sokolske zveze ter pomembnega hrvaškega politika in predsednika Hrvaške kmečke stranke. Maček se je rodil v Jastrebarskem, njegov oče pa je bil Slovenec iz okolice Celja.

Med telovadci in sokolskimi delavci je treba omeniti še dr. Frana Ivana Zavrnik, starešino Sokolskega društva Zagreb I in ustanovitelja NAKIČ-a leta 1929 (danes Slovenski dom); Frana Zdolška, soustanovitelja Sokolskega društva Zagreb I; Janka Prelovca, prednjaka Sokolskega društva Sušak - Reka in namestnika starešine Sokolske župe Sušak - Reka (njegov brat Ćiril Prelovec je bil soustanovitelj in prvi tajnik Šahovskega kluba *Dubrovnik* leta 1933); brata Atea in Antuna Šustarja, telovadca in prednjaka Sokolskega društva Sušak - Reka, katerih mati je bila Slovenka; dr. Vjekoslava Lavša, starešino Sokolske župe Split; Ludovika Kolška - Ludviga, telovadca in člana tehničnega odbora Sokolskega društva Split in Sokolske župe Split; Stanislava Rudmana - Stanka, telovadca Sokolskega društva Karlovec; Franja Vajdo, namestnika starešine Sokolskega društva Dubrovnik in Emo Semrekar - Kovačić, načelnico Sokolskega društva Varaždin in prvo učiteljico telesne vzgoje na varaždinskih šolah. Zdolšek, Zavrnik, brata Šustar, Lavš in Kolšek so skupaj s še nekaj Slovenci delovali v sokolskih organizacijah na Hrvaškem, vse do prepovedi Sokola leta 1941. Slovenskega rodu po očetu je bil tudi Zvonimir Plevnik, načelnik Sokolskega društva Virovitica in športni delavec v planinstvu v Karlovcu (njegov sin je ugledni novinar Danko Plevnik).

Franjo Thaller, čigar mati je bila Slovenka iz Celja, je bil državni prvak in reprezentant Kraljevine Jugoslavije v atletiki, kot član kluba *Marathon* iz Zagreba. V obdobju NDH je v Hrvaškem športnem klubu *Concordia* nastopal atlet Leon Jegrišnik. Kolesar Anton Metelko, po rodu iz Zagreba in po starših Slovenec, je bil povojni prvak in reprezentant Jugoslavije. Veslaški prvak in državni reprezentant zagrebške *Mladosti* Aleksandar Debenjak je bil potomec slovenske begunske družine iz Kanala ob Soči. Nogometaš Franc Frančeškin - Franjo, po rodu iz Pinc pri Lendavi, je v začetku 60. let nastopal za NK *Varteks* iz Varaždina. Rokometaš Drago Jerman, po rodu iz Črnomlja, je igral za RK *Buje* in RK *Lokomotivo* iz Zagreba, kasneje pa postal uspešen slovenski gospodarstvenik; med drugim je bil direktor tovarn Cimos iz Kopra in Lama iz Dekanov. Fizioterapevt Jože Blažič iz Božakova pri Metliki je bil član Košarkarskega kluba *Jugoplastika* iz Splita v obdobju, ko so bili večkratni evropski prvaki.

V hrvaškem športu so delovali tudi športniki z enim od staršev slovenskih korenin. Njihove biografije niso dovršene v knjigo, omenjamo jih na kratko.

Marijan Marolt - Matko je bil rokometaš in športni delavec. Njegov oče je bil Slovenec iz Koroške. Miroslav Kreačić je med obema vojnama igral namizni tenis v Zagrebu, po vojni pa je bil pomemben športni delavec v Beogradu. Po rodu je bil iz BiH, njegov oče pa je bil Slovenec iz Brežic. Kolesar Marijan Novak iz Zagreba je bil v 50. letih državni prvak in reprezentant; njegov oče je bil Slovenec iz Prekmurja. Odbojkar Branko Grabar iz Čakovca, njegova mati je bila Slovenka iz Ljubljane, je z ekipo zagrebške *Mladosti* postal državni prvak. Zora Uzelac - Paladinić, njena mati je bila Slovenka, je nastopala za Rokometni klub *Trešnjevka* iz Zagreba in za reprezentanco Jugoslavije. Aleš Siard je štu-

Slovenka, nastupala je za Rukometni klub *Trešnjevka* iz Zagreba i za reprezentaciju Jugoslavije. Aleš Siard studirao je u Zagrebu 1980-ih godina bio je državni prvak i reprezentativac u taekwondou ITF stila. S riječkog područja uspješni pojedinci u sportu su: Ernesto Tomšić - Tonco, alpinist i planinar u Kraljevini Italiji i FNR Jugoslaviji, čiji je otac bio rodom iz Polja kod Ljubljane; Vanja Prizmić, rođen u Ljubljani, istaknuo se kao dobar plivač, državni prvak i reprezentativac u sportskom ribolovu na moru i u podvodnom ribolovu te dugogodišnji predsjednik Sportskog društva *Primorje*, a majka mu je bila Slovenka iz Ljutomera. Zvezdan Radin bio je s ekipom *Rijeke* osvajač dvaju državnih kupova u nogometu, a roditelji su mu rođeni u Sloveniji. Hrvatskim biciklističkim prvacima i reprezentativcima iz Rijeke Vladimiru i Hrvoju Miholjeviću majka je Slovenka iz Vinice kod Črnomlja. Riječani čije su majke bile rodom s područja Općine Ilirske Bistrice su sportaši: Vincenzo - Enzo Blasich, rekorder u dizanju utega i sudionik Domovinskog rata sa činom pukovnika Hrvatske vojske i Aleksandar Milinković, prvak i reprezentativac Jugoslavije i Republike Hrvatske u streličarstvu. Po majci je slovenskoga podrijetla i Opatijac Vojko Blagar, prvak i reprezentativac SFR Jugoslavije u jedrenju, kao i Viktor Križanec, najsvestraniji sportaš i sokol iz Sušaka, koji je nakon II. svjetskog rata bio najuspješniji savezni kapetan i trener SFRJ u sportskom ribolovu na moru.

Među sportašima koji su u drugoj generaciji slovenskog podrijetla, u Zagrebu su se sportom bavili: Nikola Turk, svestrani sportaš i sportski djelatnik, Dragutin Drogenik, košarkaš i sportski djelatnik, te alpinistica Đurđa Sučević i rukometašica Janka Lenarčić - Čepelja.

Treba spomenuti i pojedince koji su u novije vrijeme u Hrvatsku došli iz slovenskog sporta: Mateja Juharta, trenera bob reprezentacije na ZOI 2006. u Torinu, Matjaža Trbovca, judo natjecatelja koji je nastupao za klub državnih prvaka *Istarski borac* iz Pule, Matica Črnica i Romana Bezjaka, nogometaše Hrvatskog nogometnog kluba *Rijeka*, Matevža Skoka, rukometnog vratara RK *Zagreba* te Marjana Pušnika, kratkotrajnog trenera splitskog *Hajduka*.

Obje knjige o Slovincima u hrvatskom sportu ukupno sadrže 230 životopisa sportaša, trenera i sportskih djelatnika iz povijesti hrvatskog sporta, što je uistinu impozantna brojka. Uz to je na kraju obje knjige navedeno još više od 70 pojedinaca koji su također imali zasluga za hrvatski sport u raznim razdobljima povijesti. Ukupno je to preko 300 zaslužnih pojedinaca.

Povijest uključivanja obitelji slovenskoga podrijetla u hrvatsko društvo očita je i u prezimenima koja završavaju slovima č ili ć. Sportaši koji su u Hrvatsku došli kao djeca, ili su se tu rodili, većinom imaju prezimena na č, premda je prezime roditelja bilo sa č. Samo su neki, i to oni koji su se doselili kao odrasli, zadržali č u prezimenu.

(Napomena prevoditeljice: Autor slovenska prezimena većinom piše na način koji se primjenjuje u Hrvatskoj; umjesto slova č upotrebljava slovo ć. Prijevod u cijeloj knjizi slijedi izvornik.)

Knjiga *Slovinci u hrvatskom sportu - novi životopisi* pripremana je četiri godine, a sveukupno je istraživanje, računajući i rad na prvoj knjizi, trajalo osam godina, od 2010. do 2018. Može se na kraju zaključiti da su Slovinci, kao i pojedinci slovenskoga podrijetla, dali velik i neosporan doprinos razvoju hrvatskog sporta u gotovo 150-godišnjoj povijesti, od osnivanja Hrvatskog sokola i Hrvatskog planinarskog društva 1874. pa sve do današnjih sportskih uspjeha u XXI. stoljeću.

Istodobno je veliki broj hrvatskih sportaša i trenera, kao i pojedinaca hrvatskoga podrijetla, uspješno sudjelovalo u slovenskom sportu. Na taj način hrvatsko-slovenske sportske veze neprekidno traju gotovo stoljeće i pol. Danas su Hrvatska i Slovenija iznimno uspješne sportske nacije, obzirom na ukupan broj stanovnika i ekonomski potencijal. Suradnja na sportskom planu između dviju neovisnih država vrlo je dobra na svim razinama, a nema sumnje da će se tako i nastaviti u budućnosti. Konstantu u dobrim odnosima potvrđuje i Memorandum o suradnji u području sporta, koji su 19. svibnja 2018. u Ljubljani potpisale ministrica obrazovanja, znanosti i sporta Republike Slovenije Maja Makovec Brenčič i državna tajnica za šport Republike Hrvatske, Janica Kostelić.

Važno je istaknuti da je ova knjiga objavljena uoči značajnog jubileja: devedesete godišnjice Slovenskoga doma koji je bio osnovan 1929. godine.

diral v Zagrebu v 80. letih in bil državni prvak in reprezentant v tekvondoju po pravilih ITF. Z reškega območja so bili uspešni posamezniki v športu: Ernesto Tomšič - Tonco, alpinist in planinec v Italiji in Jugoslaviji, čigar oče je bil po rodu iz Polja pri Ljubljani; Vanja Prizmić, rojen v Ljubljani, dober plavalec, državni prvak in reprezentant v športnem ribolovu na morju in podvodnem ribolovu ter dolgoletni predsednik Športnega društva *Primorje*, čigar mati je bila Slovenka iz Ljutomera; Zvezdan Radin, ki je z ekipo *Rijeka* osvojil dva državna pokala v nogometu, njegovi starši pa so bili rojeni v Sloveniji. Mati Vladimirja in Hrvoja Miholjevića, hrvaških kolesarskih prvakov in reprezentantov z Reke, je Slovenka z Vinice pri Črnomlju. Rečana, katerih materi sta bili po rodu z območja Ilirske Bistrice, sta športnika Vincenzo Blasich - Enzo, rekorder v dviganju uteži in udeleženec domovinske vojne s činom polkovnika Hrvaške vojske, ter Aleksandar Milinković, prvak in reprezentant Jugoslavije in Hrvaške v lokostrelstvu. Po materi je slovenskega rodu tudi Opatijec Vojko Blagar, prvak in reprezentant Jugoslavije v jadranju, ter tudi Viktor Križanec, najbolj vsestranski športnik in sokol s Sušaka, ki je bil po drugi svetovni vojni najuspešnejši zvezni kapetan in trener SFRJ v športnem ribolovu na morju.

Med športniki iz druge generacije slovenskega rodu v Zagrebu so se s športom ukvarjali Nikola Turk, vsestranski športnik in športni delavec, Dragutin Drofenik, košarkar in športni delavec, alpinistka Đurđa Sučević in rokometiška Janka Lenarčić - Čepelja.

Treba je omeniti tudi posameznike, ki so v zadnjem obdobju na Hrvaško prišli iz slovenskega športa: Mateja Juharta, trenerja bob reprezentance na zimskih olimpijskih igrah v Torinu leta 2006, Matjaža Trbovca, judoista, ki je nastopal za klub državnih prvakov *Istarski borec* iz Pulja, Matica Črnica in Romana Bezjaka, nogometaša Hrvaškega nogometnega kluba *Rijeka*, Matevža Skoka, rokometnega vratarja RK *Zagreb*, ter Marjana Pušnika, kratkotrajnega trenerja splitskega *Hajduka*.

Obe knjigi o Slovencih v hrvaškem športu skupaj zajemata 230 življenjepisov športnikov, trenerjev in športnih delavcev iz zgodovine hrvaškega športa, kar je resnično občudovanja vredna številka. Poleg njih je na koncu obeh knjig navedenih še prek 70 posameznikov, ki so prav tako zaslužni za razvoj hrvaškega športa v različnih zgodovinskih obdobjih. To je skupaj prek 300 zaslužnih posameznikov.

Zgodovina vključevanja slovenskih družin v hrvaško družbo se kaže tudi v priimkih, ki se končujejo s č ali ć. Športniki, ki so na Hrvaško prišli kot otroci, ali so se tu rodili, svoje priimke večinoma zapisujejo s ć, čeprav je bil priimek staršev pisan s č. Le nekateri, in let isti, ki so se priselili kot odrasli, so ohranili č v priimku. (Op. prevajalke: Avtor slovenske priimke večinoma zapisuje na način, kot se je uveljavil na Hrvaškem, namesto črke ć uporablja ć. Prevod skozi vso knjigo sledi izvorniku.)

Knjiga *Slovenci v hrvaškem športu - novi življenjepisi* je nastajala štiri leta, raziskovanje pa je, če štejemo še pripravo prve knjige, trajalo osem let, med letoma 2010 in 2018. Na koncu lahko ugotovimo, da so tako Slovenci kot tudi posamezniki s slovenskimi koreninami veliko in nesporno prispevali k razvoju hrvaškega športa v skoraj 150-letni zgodovini, od ustanovitve Hrvaškega sokola in Hrvaškega planinskega društva leta 1874 in vse do današnjih športnih uspehov v 21. stoletju.

Veliko hrvaških športnikov in trenerjev ter tudi posameznikov s hrvaškimi koreninami je hkrati uspešno sodelovalo v slovenskem športu. Tako se hrvaško-slovenske športne vezi nepretrgoma tkejo skoraj stoletje in pol. Danes sta Hrvaška in Slovenija izjemno uspešni športni državi, glede na skupno število prebivalcev in gospodarske zmogljivosti. Sodelovanje v športu med neodvisnima državama je zelo dobro na vseh ravneh, in ni dvoma, da bo tako tudi v prihodnosti.

Trajno dobre odnose je potrdil tudi memorandum o sodelovanju na področju športa, ki sta ga 19. maja 2018 v Ljubljani podpisali ministrica za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije Maja Makovec Brenčič ter državna sekretarka za šport Republike Hrvaške Janica Kostelić.

Važno je omeniti, da je bila ta knjiga objavljena pred pomembnim jubilejem: devetdeseto obletnico Slovenskega doma, ki je bil ustanovljen leta 1929 v Zagrebu.

O autoru

EDUARD HEMAR (Zagreb, 4. veljače 1972.)

Rođen je u hrvatskoj obitelji njemačko-slovenskog podrijetla, oca Marijana i majke Božene, rođ. Zimmermann. Njegovi su se preci u raznim migracijama doselili prije stotinjak godina na područje grada Zagreba. Osim u Zagrebu, preci su mu na području Hrvatske u XX. stoljeću rođeni i živjeli u Međimurju, Istri, Hrvatskom primorju i Gorskom kotaru, a još ranije u Njemačkoj, Austriji i Sloveniji. Po očevoj obitelji njemačkog je porijekla, a očevi preci su poslije I. svjetskog rata iz Međimurja došli u Zagreb. Po majčinoj strani autor je slovenskoga porijekla. Njegov pradjed Josip Zimmermann bio je rodom iz Črnomlja, a prabaka Franciska Rutar bila je iz sela Vrbovo kod Ilirske Bistrice. Upoznali su se i vjenčali početkom XX. stoljeća u Voloskom kod Opatije. Radili su u turizmu u Opatiji i od 1910. u Puli. Nakon sloma Austro-Ugarske Monarhije 1918. i potpisivanja Rapalskog mirovnog ugovora između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS 1920., protjerani su iz Pule i došli su s istarskim egzodusom izbjeglica u Zagreb sa četiri sina (rođena u Opatiji i Puli). Nastanili su se u tkz. istarskim barakama, iza sadašnjeg Muzeja Mimara (1935. godine tamo je izgrađeno Srednjoškolsko igralište I. muške realne gimnazije). Autorov djed, Zvonimir Zimmermann, nacionalno se izjašnjavao kao Slovenac, a njegova tri mlada brata: Karlo, Florijan i Juraj kao Hrvati. Najmlađi sin u obitelji, Juraj - Georg Zimmermann, emigrirao je početkom 1950-ih iz Jugoslavije u SAD i nastanio se u Clevelandu, Ohio. Bio je dugogodišnji predsjednik i tajnik Hrvatske seljačke stranke (HSS u emigraciji) za područje Clevelanda, a 1980-ih bio je predsjednik HSS-a za cijelo područje SAD-a. Više članova autorove obitelji s očeve i majčine strane bili su uspješni sportaši pa je od njih naslijedio ljubav prema sportu i tjelovježbi.

Eduard Hemar završio je srednju ekonomsku školu i potom studirao management u kulturi. U mladosti se bavio raznim sportovima, a najviše planinarstvom i ustrajnim hodanjem. Sudjelovao je u ekološkoj akciji za zaštitu prirode Gorskoga kotara te je, radi usmjeravanja pozornosti javnosti na tu akciju, pješačio godine 1996. s grupom aktivista 180 km od Korza u Rijeci do Trga bana Josipa Jelačića u Zagrebu, nakon čega su bili primljeni u Hrvatskom saboru. Sa skupinom članova HPD-a *Zagreb-Matica* popeo se 2001. na najviši slovenski vrh Triglav.

Na zanimanje za povijest sporta još ga je u djetinjstvu potaknula tiskana serija *Svijet sporta*, objavljena godine 1980. u Bjelovaru. Od Olimpijskih igara održanih u Moskvi 1980. godine stalno prati domaći i međunarodni sport te prikuplja knjige i arhivsku građu sa sportskom tematikom. Od 1993. do 2011. bio je stalni suradnik pokojnoga prof. Zdenka Jajčevića, ravnatelja Hrvatskoga športskoga muzeja u Zagrebu i vodećega hrvatskog povjesničara sporta. Od 1998. do 2000. bio je honorarni djelatnik Hrvatskoga športskoga muzeja u Zagrebu, gdje je vodio odjel biblioteke i arhiv. Paralelno s radom u Hrvatskom športskom muzeju bio je suradnik u dvjema emisijama zagrebačkoga radija Plavi 9. Od godine 2000. vlasnik je i direktor nakladničke kuće Libera editio, specijalizirane za objavljivanje autorskih knjiga s područja povijesti sporta i iseljništva. Kao izdavač, objavio je knjige renomiranih povjesničara sporta u Hrvatskoj: prof. Zdenka Jajčevića i prof. dr. sc. Željka Poljaka iz Zagreba te Jurice Gizdića iz Splita. Godine 2001. bio je suosnivač i prvi tajnik Udruge hrvatskih nakladnika, koja je okupila pedesetak nakladničkih poduzeća. Od 2000. do 2007.

Miroslav Cerar i Eduard Hemar, 2014. godine u Slovenskom domu u Zagrebu.
Miroslav Cerar in Eduard Hemar leta 2014 v Slovenskem domu v Zagrebu.

O avtorju

EDUARD HEMAR (Zagreb, 4. 2. 1972)

Rojen je bil v hrvaški družini nemško-slovenskega rodu očetu Marijanu in materi Boženi, roj. Zimmermann. Selitve njegovih prednikov na območje današnjega Zagreba so potekale pred dobrim stoletjem. Nekateri so se v 20. stoletju rodili in živeli tudi drugod na Hrvaškem, v Medžimurju, Istri, Hrvaškem primorju in Gorskem kotarju, še pred tem pa v Nemčiji, Avstriji in Sloveniji. Očetova družina je bila nemškega rodu. Njegovi predniki so v Zagreb prišli po prvi svetovni vojni iz Medžimurja. Po materini strani je avtor slovenskega rodu. Njegov praded Josip Zimmermann je bil iz Črnomlja, prababica Franciska Rutar pa iz Vrbovega pri Ilirski Bistrici. Spoznala in poročila sta se v začetku 20. stoletja v Voloskem pri Opatiji. Delala sta v turizmu, sprva v Opatiji, od leta 1910 pa v Pulju. Po zlomu Avstro-Ogrske leta 1918 ter podpisu Rapalske mirovne pogodbe med kraljevinama Italijo in SHS leta 1920 je prišlo do eksodusa iz Istre, ki je pripadla Italijanom. Tudi družina Zimmermann, takrat že s štirimi sinovi, rojenimi v Opatiji in Pulju, je zapustila dom. Odšli so v Zagreb, kjer so sprva živeli v tako imenovanih istrskih barakah za današnjim muzejem Mimara (leta 1935 je bilo tam zgrajeno šolsko igrišče I. moške realne gimnazije). Avtorjev stari oče Zvonimir Zimmermann se je izrekal za Slovenca, njegovi mlajši bratje Karlo, Florijan in Juraj pa za Hrvate. Najmlajši sin v družini, Juraj Zimmermann - Georg, se je v začetku 50. let prejšnjega stoletja izselil iz Jugoslavije v ZDA. Živel je v Clevelandu v Ohio. Bil je dolgoletni vidni član v emigraciji delujoče Hrvaške kmečke stranke (HSS). Sprva je bil predsednik in sekretar stranke na območju Clevelanda, v 80. letih pa predsednik HSS za ZDA. Več članov avtorjeve družine po očetovi in materini strani je bilo uspešnih športnikov. Po njih je podedoval ljubezen do športa in telovadbe.

Eduard Hemar je končal srednjo ekonomsko šolo. Študiral je menedžment v kulturi. V mladosti se je ukvarjal z različnimi športi, predvsem s planinstvom in hojo na dolge proge. Sodeloval je v ekološki akciji za zaščito narave Gorskega kotarja in leta 1996 s skupino aktivistov nanjo opozoril s pešačenjem od reškega Korza do zagrebškega Trga bana Josipa Jelačića. Ko so po 180 kilometrih prispeli na cilj, so jih sprejeli v Hrvaškem saboru. S skupino članov Hrvaškega planinskega društva *Zagreb Matica* se je leta 2001 povzpел na najvišji slovenski vrh Triglav.

Zanimanje za zgodovino športa so pri Hemarju že v otroštvu spodbudile kartice *Svijet sporta*, ki so izhajale leta 1980 v Bjelovarju. Od olimpijskih iger v Moskvi leta 1980 pozorno spremlja domači in tuji šport ter zbira knjige in arhivsko gradivo s športno tematiko. Med letoma 1993 in 2011 je bil stalni sodelavec pokojnega prof. Zdenka Jajčevića, ravnatelja Hrvaškega športnega muzeja v Zagrebu in vodilnega hrvaškega zgodovinarja športa. Med letoma 1998 in 2000 je bil honorarni sodelavec Hrvaškega športnega muzeja v Zagrebu, kjer je vodil knjižnični oddelek in arhiv. V tistem obdobju je sodeloval tudi pri dveh oddajah zagrebškega radia Plavi 9. Od leta 2000 je lastnik in direktor založniške hiše Libera editio, specializirane za objavlanje avtorskih knjig s področja zgodovine športa in izseljenstva. Kot izdajatelj je objavil knjige uveljavljenih hrvaških zgodovinarjev športa prof. Zdenka Jajčevića in prof. dr. Željka Poljaka iz Zagreba ter Jurice Gizdića iz Splita. Leta 2001 je bil soustanovitelj in prvi tajnik Združenja hrvaških založnikov, ki povezuje petdeset založniških

Josip Branko Godler, Eduard Hemar i Mirko Vanić - Lala, 2014. u Slovenskom domu.

Josip Branko Godler, Eduard Hemar in Mirko Vanić - Lala leta 2014 v Slovenskem domu.

bavio se organizacijom sajмова knjiga i književnih manifestacija te je u tom razdoblju organizirao tridesetak specijaliziranih sajмова knjiga s popratnim programima: u Zagrebu (u Muzeju Mimara, Tehničkom muzeju, Muzeju za umjetnost i obrt, te na Jelačićevu i Preradovićevu trgu), kao i u više gradova u Hrvatskoj (u Varaždinu, Osijeku, Bjelovaru, Čakovcu i Koprivnici). Od 2006. do 2009. honorarno je predavao povijest sporta u Centru za pripremu prijavnih ispita Trinom u Zagrebu.

Tekstove s tematikom iz povijesti sporta počinje objavljivati 2001., kada je u glasilu hrvatskih branitelja Ruža Hrvatska u desetak nastavaka objavljen njegov feljton: *Legende hrvatskog sporta*. Od 2007. posvetio se profesionalnom pisanju knjiga i članaka te istraživačkom radu u području povijesti sporta u Hrvatskoj, regiji i iseljeništvu te povijesti hrvatskog i slovenskog iseljeništva. Bio je koautor prigodne publikacije povodom Svjetskoga prvenstva u stolnom tenisu 2007. u Zagrebu. Koautor je knjiga: *Ratko Rudić - maestro vaterpola* (Zagreb, 2010.) s Damirom Škarpom, *Zlatne knjige hrvatskoga kajakaštva na divljim vodama*, (Zagreb, 2011.) sa Zdenkom Jajčevićem i Božidarom Pažurinom i *Zlatne knjige hrvatskoga boćanja* (Zagreb, 2012.) s D. Škarpom. Autor je knjiga *Kuglački športski klub Grmošćica 1938. – 2013.* (Zagreb, 2013.), dvojezične monografije *Slovinci u hrvatskom sportu/ Slovinci v hrvaškem športu* u izdanju Slovenskoga doma u Zagrebu 2014., *Zlatne knjige zagrebačkoga kuglanja* (Zagreb, 2016.), *Istarskog sportskog biografskog leksikona* (Pula, 2016.), *Melita i Tibor Lovrenčić - posljednji pioniri hrvatskog sporta* (Zagreb, 2017.), *Željko Poljak - velikan hrvatskog planinarstva* (Zagreb, 2018.) i *Josip Čorak - hrvački as iz Like* (Zagreb, 2018.). Suradivao je i u knjigama drugih autora. Od 2008. suradnik je Ljubiše Gajića, vodećeg povjesničara atletike iz Srbije i člana Međunarodne federacije atletskih statističara ATFS. Suradivao je u Gajićevim knjigama: *Kros u Jugoslaviji* (Jagodina, 2012.), *Juniorska atletika u Jugoslaviji* (Jagodina, 2015.), *Zlatna knjiga jugoslovenske atletike* (Jagodina, 2017.) i *Enciklopedija jugoslovenske atletike* (u pripremi za tisak). Bio je i suradnik međunarodnog atletskog suca i delegata Ozrena Karamate iz Zemuna, u knjizi: *Atletika na tlu Jugoslavije u godinama rata 1941. – 1945.* (Beograd, 2013.).

Kontinuirano se 20 godina bavi istraživanjem biografija hrvatskih sportaša, trenera i sportskih djelatnika, kao i biografijama na prostoru bivše Jugoslavije i u iseljeništvu. Istražio je i prvi objavio biografiju Dragutina Ciottia sa Sušaka, koji je u ondašnjoj Jugoslaviji bio prvi Hrvat među osvajačima olimpijske medalje (1928. u Amsterdamu), ali sve do 2010. nije bio zabilježen kao hrvatski olimpijac u podacima Hrvatskog olimpijskog odbora. Ciotti je na osnovu toga istraživanja afirmiran kao hrvatski olimpijac te je 2012. godine uvršten u dokumentarni film "Riječki olimpijci" autora Vanje Vinkovića.

Kao autor članaka i urednik za sportske biografije suradivao je u *Općoj i nacionalnoj enciklopediji* 2001. - 2008. (Prolexis, Zagreb), a od 2008. suradnik je u *Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca* (Hrvatsko akademsko društvo, Subotica). Od 2009. do 2013. bio je suradnik u *Leksikonu hrvatskog iseljništva i manjina* (Institut Ivo Pilar, Zagreb), čije je internet izdanje objavljeno 2015. Od 2010. do 2013. suradivao je u *Hrvatskom biografskom leksikonu* (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb) te od 2011. do 2013. u *Židovskom biografskom leksikonu* (LZMK, Zagreb), čije je internet izdanje objavljeno 2018. Inicijator je i glavni urednik te jedan od autora *Biografskoga leksikona Hrvata istočnoga Srijema* (od 2008.), koji predstavlja Hrvate u tom dijelu Vojvodine, a prva knjiga iz toga serijala objavljena je u prosincu 2011. u izdanju Libere editio i Hrvatskoga akademskog društva iz Subotice. Leksikon je uvršten u najuži izbor za nagradu „Emerik Pavić“ koju od 2012. dodjeljuje Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici za najbolju knjigu godine objavljenu na hrvatskom jeziku o vojvođanskim Hrvatima. Uz sve navedeno, do sada je objavio stotinjak tekstova iz povijesti sporta u desetak glasila: *Ruža Hrvatska* (2001.), *Zov Srijema* (2008. – 2018.), *Olimp* (2009. – 2010.), *Hrvatski planinar* (2011. – 2018.), *Liječničke novine* (2014. – 2018.), *Sušačka revija* (2014. – 2018.), *Zagreb moj grad* (2016.), *Oldtajmerski vjesnik* (2016. – 2018.), *Novi odmev* (2016. – 2018.) i *Sportski godišnjak Primorsko-goranske županije 2017* (2018.).

Krajem 2016. inicirao je osnivanje Društva za povijest sporta i tjelovježbe iz Zagreba (DPSIT). Na Osnivačkoj skupštini DPSIT-a izabran je za dopredsjednika. Član je i Slovenskoga doma u Zagrebu.

podjetij. Med letoma 2000 in 2007 se je ukvarjal z organizacijo knjižnih sejmov in prireditvev; v tistem obdobju je organiziral kakšnih trideset specializiranih knjižnih sejmov s spremljevalnim programom v Zagrebu (v muzeju Mimara, Tehničnem muzeju, Muzeju za umetnost in obrt, na Jelačićevem in Preradovičevem trgu) ter drugih mestih na Hrvaškem (v Varaždinu, Osijeku, Bjelovarju, Čakovcu in Koprivnici). Med letoma 2006 in 2009 je honorarno predaval o zgodovini športa v izobraževalnem središču za pripravo na sprejemne izpite Trinom v Zagrebu.

Članke o zgodovini športa je začel objavljati leta 2001. Takrat je v glasilu hrvaških branilcev *Ruža Hrvatska* izšel njegov feljton v desetih nadaljevanjih z naslovom *Legende hrvaškega športa*. Leta 2007 se je posvetil poklicnemu pisanju knjig in člankov, raziskovanju zgodovine športa na Hrvaškem, v regiji in izseljenstvu ter zgodovini hrvaškega in slovenskega izseljenstva. Bil je soavtor priložnostne tiskovine ob svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu leta 2007 v Zagrebu. Je soavtor knjig: *Ratko Rudić – mojster vaterpola* (Zagreb, 2010) z Damirjem Škarpo, *Zlate knjige hrvaškega kajakaštva na divjih vodah* (Zagreb, 2011) z Zdenkom Jajčevićem in Božidarjem Pažurjem ter *Zlate knjige hrvaškega balinanja* (Zagreb, 2012) z Damirjem Škarpo. Je avtor knjige *Kegljaški športni klub Grmoščica 1938–2013* (Zagreb, 2013), dvojezične monografije *Slovenci u hrvatskom sportu/ Slovenci v hrvaškem športu*, v izdaji Slovenskega doma v Zagrebu leta 2014, *Zlate knjige zagrebškega kegljanja* (Zagreb, 2016), *Istrskega športnega biografskega leksikona* (Pulj, 2016) ter biografij *Melita in Tibor Lovrenčić – poslednja pionirja hrvaškega športa* (Zagreb, 2017), *Željko Poljak – velikan hrvaškega planinstva* (Zagreb, 2018) in *Josip Čorak – rokoborski as iz Like* (Zagreb, 2018). Sodeloval je tudi pri knjigah drugih avtorjev. Od leta 2008 je sodelavec Ljubiše Gajića, vodilnega srbskega zgodovinarja atletike in člana Mednarodne zveze atletskih statistikov ATFS. Sodeloval je pri Gajićevih knjigah *Kros v Jugoslaviji* (Jagodina, 2012), *Mladinska atletika v Jugoslaviji* (Jagodina, 2015), *Zlata knjiga jugoslovanske atletike* (Jagodina, 2017) in *Enciklopedija jugoslovanske atletike* (v pripravi za tisk). Bil je tudi sodelavec mednarodnega atletskega sodnika Ozrena Karamate iz Zemuna pri knjigi *Atletika na tleh Jugoslavije v medvojnih letih 1941–1945* (Beograd, 2013).

Dvajset let se nepretrgoma ukvarja z raziskovanjem življenjskih poti športnikov, trenerjev in športnih delavcev na Hrvaškem, območju nekdanje Jugoslavije in izseljenstvu. Raziskal je in prvi objavil biografijo Dragutina Ciottia s Sušaka, ki je bil v tedanji Jugoslaviji prvi Hrvat z olimpijsko medaljo (leta 1928 v Amsterdamu), vendar vse do leta 2010 ni bil zabeležen kot hrvaški olimpijec na seznamih Hrvaškega olimpijskega komiteja. Ciottija so na podlagi Hemarjevega raziskovanja začeli šteti za hrvaškega olimpijca, leta 2012 so ga uvrstili v dokumentarni film Reški olimpijci avtorja Vanje Vinkovića.

Kot avtor člankov in urednik športnih biografij je sodeloval pri *Splošni in nacionalni enciklopediji 2001–2008* (Prolexis, Zagreb), od leta 2008 pa je sodelavec pri *Leksikonu podonavskih Hrvatov – Bunjevcev in Šokceev* (Hrvaško akademsko društvo, Subotica). Med letoma 2009 in 2013 je bil sodelavec pri *Leksikonu hrvaškega izseljenstva in manjšin* (Institut Ivo Pilar, Zagreb), ki je na spletu dostopen od leta 2015. Med letoma 2010 in 2013 je sodeloval pri *Hrvaškem biografskem leksikonu* (Leksikografski zavod Miroslava Krleža, Zagreb), med letoma 2011 in 2013 pa pri *Judovskem biografskem leksikonu* (LZMK, Zagreb), ki je na spletu dostopen od leta 2018. Je pobudnik in glavni urednik ter eden od avtorjev *Biografskega leksikona Hrvatov vzhodnega Srema* (od leta 2008), v katerega so uvrščeni Hrvati v tem delu Vojvodine. Prva knjiga tega leksikona je izšla decembra 2011 v izdaji Libere editio in Hrvaškega akademskega društva iz Subotice. Leksikon je bil uvrščen v najožji izbor za nagrado Emerika Pavića, ki jo od leta 2012 podeljuje Zavod za kulturo vojvodinskih Hrvatov v Subotici za najboljšo knjigo leta, objavljeno v hrvaščini o vojvodinskih Hrvatih. Ob tem je doslej objavil tudi prek sto člankov o zgodovini športa v različnih časopisih: *Ruža Hrvatska* (2001), *Zov Srijema* (2008–2018), *Olimp* (2009–2010), *Hrvatski planinar* (2011–2018), *Liječničke novine* (2014–2018), *Sušačka revija* (2014–2018), *Zagreb moj grad* (2016), *Oldtajmerski vjesnik* (2016–2018), *Novi odmev* (2016–2018) in *Sportski godišnjak Primorsko-goranske županije 2017* (2018).

Konec leta 2016 je spodbudil ustanovitev Društva za zgodovino športa in telovadbe Zagreb (DPSIT) in na ustanovni skupščini postal njegov podpredsednik. Je tudi član Slovenskega doma v Zagrebu.

Zahvala

Knjiga Slovenci u hrvatskom sportu - novi životopisi plod je višegodišnjeg rada i istraživanja koje ne bi bilo moguće bez nesebične pomoći većeg broja suradnika iz Hrvatske, Slovenije i trećih zemalja. Na pomoći u prikupljanju arhivske građe te ostvarivanju kontakata sa sportašima i članovima njihovih obitelji, zahvaljujem: Agati Klinar Medaković, tajnici Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba i urednici glasila Novi odmev. Posebno zahvaljujem: Antunu Petru - Zvonku Bezjaku, višestrukome državnom prvaku, reprezentativcu i olimpijcu u atletici iz Varaždina; Ivi Bartolčiću, povjesničaru nogometa i sportskom kolekcionararu iz Zagreba; Vojku Čeligoju, umirovljenom učitelju, sportskom djelatniku, političaru i lokalnom povjesničaru iz Ilirske Bistrice; Ljubiši Gajiću, atletskom treneru i povjesničaru atletike iz Jagodine; Francu Gorniku, članu Predsjedništva Kuglačkog saveza Slovenije i povjesničaru kuglanja iz Cerknice; Ivanu Gregorini, državnom reprezentativcu i treneru u biciklizmu iz Zagreba; Milanu Rutaru, boćarskom dužnosniku iz Hrvatina; Slavoljubu Nikoliću, povjesničaru nogometa iz Tennecka u Austriji; Danilu - Danku Pavešiću, umirovljenom profesoru Medicinskog fakulteta, vaterpolistu i sportskom djelatniku iz Rijeke; Željku Poljaku, umirovljenom profesoru Medicinskog fakulteta i povjesničaru planinarstva iz Zagreba; Juraju - Juri Radovčiću, umirovljenom nastavniku tjelesnog odgoja, rukometnom treneru i sportskom djelatniku iz Umaga; Zlatku Smernjaku, službeniku groblja Mirogoj iz Zagreba; Rudolfu Stariću, sportskom djelatniku i povjesničaru veslanja iz Zagreba, te Mirku Vaniću - Lali, državnom prvaku i reprezentativcu u atletici.

U realizaciji ove knjige veliki doprinos dale su prevoditeljica na slovenski jezik Ilinka Todorovski i lektorica Marta Trobec te urednica i redaktorica Smiljana Jelčić Ivanošić.

Uz sve navedene, zahvaljujem se i Darku Šoncu, predsjedniku Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba i Slovenskog doma u Zagrebu i prvom počasnom predsjedniku Saveza slovenskih društava u Hrvatskoj, koji je podržao realizaciju i objavljivanje ove knjige kao i prethodne knjige o Slovencima u hrvatskom sportu.

Za objavljivanje ove knjige najzaslužniji su Vijeće slovenske manjine Grada Zagreba i Slovenski dom u Zagrebu te se njima posebno zahvaljujem.

Eduard Hemar

Zahvala

Knjiga Slovinci v hrvaškem športu – novi življenjepisi je plod večletnega dela in raziskovanja, ter ne bi bila mogoča brez nesebične pomoči številnih sodelavcev iz Hrvaške, Slovenije in drugod. Pri zbiranju arhivskega gradiva ter navezovanju stikov s športniki in njihovimi družinami se zahvaljujem Agati Klinar Medaković, tajnici Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba in urednici glasila Novi odmev. Posebej se zahvaljujem Antunu Petru Bezjaku - Zvonku, večkratnemu državnemu prvaku, reprezentantu in olimpijcu v atletiki iz Varaždina, Ivu Bartolčiću, zgodovinarju nogometa in športnemu zbiratelju iz Zagreba, Vojku Čeligoju, upokojenemu učitelju, športnemu delavcu, politiku in krajevnemu zgodovinarju iz Ilirske Bistrice, Ljubiši Gajiću, atletskemu trenerju in zgodovinarju atletike iz Jagodine, Francu Gorniku, članu predsedstva Kegljaške zveze Slovenije in zgodovinarju kegljaštva iz Cerknice, Ivanu Gregorini, državnemu reprezentantu in kolesarskemu trenerju iz Zagreba, Milanu Rutarju, balinarskemu funkcionarju iz Hrvatinov, Slavoljubu Nikoliću, zgodovinarju nogometa iz Tennecka v Avstriji, Danilu Pavešiću - Danku, upokojenemu profesorju Medicinske fakultete, vaterpolistu in športnemu delavcu z Reke, Željku Poljaku, upokojenemu profesorju Medicinske fakultete in zgodovinarju planinstva iz Zagreba, Juraju Radovčiću - Juri, upokojenemu učitelju telesne vzgoje, roketnemu trenerju in športnemu delavcu iz Umaga, Zlatku Smernjaku, uslužbencu pokopališča Mirogoj iz Zagreba, Rudolfu Stariću, športnemu delavcu in zgodovinarju veslanja iz Zagreba, ter Mirku Vaniću - Lali, državnemu prvaku in reprezentantu v atletiki.

K nastanku knjige so pomembno prispevale prevajalka v slovenščino Ilinka Todorovski in lektorica Marta Trobec ter urednica in redaktorica Smiljana Jelčić Ivanošić.

Ob vseh navedenih se zahvaljujem tudi Darku Šoncu, predsedniku Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba in Slovenskega doma v Zagrebu ter prvemu častnemu predsedniku Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, ki je podpiral nastanek in izid te knjige, kakor tudi njene predhodnice o Slovincih v hrvaškem športu.

Za izid te knjige sta najbolj zaslužna Svet slovenske narodne manjšine Mesta Zagreba in Slovenski dom v Zagrebu, ki se jima posebej zahvaljujem.

Eduard Hemar

Izvori fotografija / Fotografski viri

Aleraj, Borislav, Zagreb
Bačić, Jasminka, Zagreb
Bačić, Štefica, Rijeka
Baki, Dejan, Rijeka
Bartolčić, Ivo, Zagreb
Bezjak, Antun Petar, Varaždin
Bijelić - Komac, Brigita, Zagreb
Bogović, Vladimir, Zagreb
Bregar, Roman (mlađi), Zagreb
Bukovec, Antun, Zagreb
Butković, Mirko, Karlovac
Cereali - Žerjal, Anny, Trst
Cvetković, Zorko, Zagreb
Čeligoj Vojko, Ilirska Bistrica
Čok, Morana, Zagreb
Čuješ, Matej, Prevalje
Čulumović, Marija, Zagreb
Dečković, Nada, Zagreb
Dogan, Krunoslav, Trbovlje
Donda, Sandro, Rijeka
Drobnić, Goran, Zaprešić
Gavran, Mijat, Umag
Gerber, Zvonimir, Karlovac
Godler, Branko Josip, Zagreb
Granić, Ida, Šibenik
Gregorina, Ivan, Zagreb
Gregorina, Zvezdana, Zagreb
Jereb, Slavko, Pula
Hajnšek, Andrej, Petrovče
Hemar, Eduard, Zagreb
Klaić - Komel, Stanislava, Samobor
Klemen, Danko, Klana
Kovač, Tomislav, Zagreb
Krištof, Štefica, Zagreb
Jurković - Gros, Senka, Zagreb
Kuglački klub *Lokomotiva*, Zagreb
Kunej Ivica, Zagreb
Kurti, Nikola, Rijeka
Lenarčić, Helena, Ilirska Bistrica
Mauser, Alojz, Zaprešić
Klinar Medaković, Agata, Zagreb
Novak - Mijaljević, Majda, Rijeka
Milloti, Claudia, Pula
Obitelj Domin, Samobor
Omerzel, Branko i Nada, Zagreb
Pavešić, Danilo, Rijeka
Pavković, Maja, Zagreb
Pavlija, Miroslav, Zagreb
Perlić, Katica, Zagreb
Pertot, Anton, Umag
Petelinšek, Eustahije (mlađi), Zagreb
Petranović, Zdenka, Nova Gradiška
Podgorelec, Slavko, Zagreb
Podobnik, Robert, Dolnji Zemon
Polončić, Vinko, Pazin
Poljak, Željko, Zagreb
Predanić, Dragica, Zagreb
Pristovnik, Rudolf, Zagreb
Radošević, Branko, Zagreb
Radovčić, Juraj, Umag
Rebula, Olga i Slavka, Beograd
Regan, Metka, Zagreb
Rotovnik, Adolf, Kopenhagen
Rutar, Milan, Hrvatini
Sindik, Ervin, Zagreb
Skijaški savez Slovenije, Ljubljana
Slovenski dom, Zagreb
Sučević, Đurđa, Zagreb
Šneller, Milena, Zagreb
Šurina, Darija, Zagreb
Šuste, Jozo, Zagreb
Štrban, Antun (mlađi), Zagreb
Tučić, Boris, Rijeka
Uhle, Đurđica, Zagreb
Vanić, Mirko, Zagreb
Vidović, Dagmar, Samobor
Vogrinić, Marija, Varaždin
Vukšić, Jaromir, Zagreb
Zgaga, Višnja, Zagreb
Židan, Fred, Zagreb

Abecedni popis životopisa / Abecedni seznam življenjepisov

Bassin, Borut - Taubi	260, 261, 262, 263, 264, 265	Novak - Mijaljevič, Majda	290, 291, 292
Berlan, Josip	66, 67, 68, 69, 70, 71	Pavlenč, Karlo	168, 169, 170, 171
Bobek, Stjepan - Štef	152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159	Pavlija, Josip	44, 45, 46, 48, 49
Bogovič - Dečkovič, Nada	188, 189, 190, 191, 192, 193	Pen, Peter	326, 327, 328, 329
Bogovič, Branko - Bogec	206, 207, 208, 209, 210, 211	Pertot, Anton - Toni	238, 239, 240, 241
Bregar, Roman	60, 61, 62, 63	Petelinšek, Eustahije - Buljba	100, 101
Brolih, Luka	18, 19, 20, 21	Peterka, Drago	258, 259, 260, 261
Čuješ, Matej - Čujo	320, 321, 322, 323	Petrič, Borut	308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315
Čulumovič, Marija	222, 223, 224, 225	Pirc, Andrej - Andrija	40, 41, 42, 43
Dogan, Krunoslav	224, 225, 226, 227	Podgorelec, Slavko	214, 215, 216, 217, 218, 219
Dokler, Ladislav - Laci	134, 135, 136, 137	Podobnik, Robert	314, 315, 316, 317
Drobnič, Hugo	120, 121, 123, 124, 125	Polončič, Vinko	292, 293, 294, 295
Ešpek, Snježana	300, 301, 302, 303	Poredski, Milan	124, 125, 126, 127, 128, 129
Godler, Josip Branko	130, 131, 132, 133, 134, 135	Predanič, Franjo - Luka	78, 79, 80, 81
Golob, Vinko	106, 107, 108, 109	Primožič, Damir	158, 159, 160, 161, 162, 163
Golob, Antun - Tonko	102, 103	Pristovnik - Hrubesch, Kordula	274, 275, 276, 277
Gregorina, Ivan	232, 233, 234, 235	Pristovnik, Rudolf - Rudi	280, 281, 282, 283, 284, 285
Gregorina, Zvezdana	220, 221	Rebula, Oto	112, 113, 114, 115, 116, 117
Hajnšek, Andrej	328, 329, 330, 331, 332, 333	Reš, Rudolf - Rudi	48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55
Ipavec - Granič, Ida	284, 285, 286, 287	Rotovnik, Adolf - Dolfi	242, 243, 244, 245
Jakil, Josip - Joško	56, 57, 58, 59, 60, 61	Serajnik - Šneller, Milena	192, 193, 194, 195
Jazbec, Janko	34, 35, 36, 37	Sindik, Ervin	286, 287, 288, 289
Jereb, Slavko	296, 297, 298, 299	Štipečič, Marijan - Bibi	184, 185, 186, 187, 188, 189
Justin, Janko	36, 37, 38, 39, 40, 41	Štipečič, Mislav - Mišo	178, 179, 180, 181, 182
Kek, Matjaž	302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309	Šimič - Petranovič, Zdenka	236, 237, 238, 239
Kern, Ivan - Janko	228, 229, 230, 231	Šircelj, David	338, 339, 340, 341
Klemen, Zvonimir - Zvonko	138, 139, 140, 141, 142, 143	Šoster - Majcen, Branka	202, 203, 204, 205, 206, 207
Klinar Medakovič, Agata	322, 323, 324, 325	Štrban, Anton	72, 73, 74, 75, 76, 77
Klokočovnik, Silvija - Silva	94, 95, 96, 97	Šuklje, Fran	26, 27, 28, 29, 30, 31
Kodrnja, Nada	244, 245, 246, 247, 248, 249	Šulce, Dragutin	20, 21, 23, 24, 25
Kogoj - Stanišak, Helena	96, 97, 98, 99	Šurina, Zdenko - Janez	116, 117, 118, 119, 120
Komac, Božidar - Bobo	172, 173, 174, 175, 176	Šuštič, Mirko	88, 89, 90, 91, 92, 93
Komel - Klaič, Stanislava	254, 255, 256, 257	Švajger - Jakovac, Ana	148, 149, 150, 152, 153
Konjug, Katarina - Katica	272, 273, 274, 275	Tabakovič, Viktor	276, 277, 278, 279, 280, 281
Kosi, Otmar - Oto	144, 145, 146, 147	Tomc, Josip - Joža	166, 167, 168, 169
Kovač - Omerzel, Nada	268, 269, 270, 271, 272, 273	Tonejc, Dejan	334, 335, 336, 337, 338, 339
Kovač, Marijan	182, 183, 184	Tučič, Boris	198, 199, 200, 201, 202, 203
Kovačič, Janko	30, 31, 32, 33	Uhle, Đurdica	250, 251
Kunej, Ivan - Ivica	194, 195, 196, 197, 198, 199	Vamberger, Mihael - Mijo	16, 17, 18, 19
Lavrenčič - Mrduljaš, Alješa	210, 211, 212, 213	Vičič, Stanislav - Stanko	110, 111
Lenarčič, Helena	316, 317, 318, 319, 320, 321	Vogrinc, Josip - Joža	162, 163, 164, 165, 166, 167
Mastnak - Regan, Alenka	104, 105, 106, 107	Vogrinčič, Igor - Bato	252, 253
Mauser, Alojzije - Alojz	264, 265, 266, 267, 268, 269	Vojjič, Iztok	298, 299, 300, 301
Mervar - Baki, Jožica	84, 85, 86, 87, 88	Zakšek, Franjo	82, 83
		Zgaga, Vinko	62, 63, 64, 65, 66, 67
		Židan, Alfred - Fred	176, 177, 178, 179

Sadržaj / Vsebina

Parni brojevi stranica = hrvatski tekst
Neparni brojevi stranica = slovenski tekst

Parne številke strani = hrvatski tekst
Neparne številke strani = slovenski tekst

Predgovor	4 / 5	Franjo Zakšek.....	82 / 83
Uvodna riječ autora / Avtorjeva uvodna beseda	8 / 9	Jožica Mervar - Baki.....	84 / 85
 		Mirko Šuštić.....	88 / 89
SLOVENCIMA U HRVATSKOM SPORTU		Silvija Klokočovnik - Silva	94 / 95
Novi životopisi		Helena Kogoj - Stanišak	96 / 97
SLOVENCIMA V HRVAŠKEM ŠPORTU		Eustahije Petelinšek - Buljba	100 / 101
Novi življenjepisi		Antun Golob - Tonko	102 / 103
Mihael Vamberger - Mijo.....	16 / 17	Alenka Mastnak – Regan	104 / 105
Luka Brolih	18 / 19	Vinko Golob.....	106 / 107
Dragutin Šulce	20 / 21	Stanislav Vičić- Stanko	110 / 111
Fran Šuklje	26 / 27	Oto Rebula	112 / 113
Janko Kovačić.....	30 / 31	Zdenko Šurina - Janez.....	116 / 117
Janko Jazbec.....	34 / 35	Hugo Drobnić.....	120 / 121
Janko Justin.....	36 / 37	Milan Poredski.....	124 / 125
Andrej Pirc - Andrija.....	40 / 41	Josip - Branko Godler	130 / 131
Josip Pavlija	44 / 45	Ladislav Dokler - Laci	134 / 135
Rudolf Reš - Rudi	48 / 49	Zvonimir Klemen - Zvonko	138 / 139
Josip Jakil - Joško	56 / 57	Otmar Kosi - Oto	144 / 145
Roman Bregar	60 / 61	Ana Švajger - Jakovac	148 / 149
Vinko Zgaga.....	62 / 63	Stjepan Bobek – Štef	152 / 153
Josip Berlan.....	66 / 67	Damir Primožić.....	158 / 159
Anton Štrban.....	72 / 73	Josip Vogrinc - Joža	162 / 163
Franjo Predanić - Luka.....	78 / 79	Josip Tomc - Joža.....	166 / 167
		Karlo Pavlenč	168 / 169
		Božidar Komac - Bobo	172 / 173
		Alfred Židan - Fred.....	176 / 177
		Mislav Stipetić - Mišo.....	178 / 179

Marijan Kovač	182 / 183	Kordula Pristovnik - Hrubesch	274 / 275
Marijan Stipetić - Bibi	184 / 185	Viktor Tabaković.....	276 / 277
Nada Bogović - Dečković.....	188 / 189	Rudolf Pristovnik - Rudi.....	280 / 281
Milena Serajnik - Šneller	192 / 193	Ida Ipavec - Granić.....	284 / 285
Ivan Kunej - Ivica	194 / 195	Ervin Sindik	286 / 287
Boris Tučič.....	198 / 199	Majda Novak - Mijaljević.....	290 / 291
Branka Šoster - Majcen.....	202 / 203	Vinko Polončič.....	292 / 293
Branko Bogović - Bogec.....	206 / 207	Slavko Jereb.....	296 / 297
Alješa Lavrenčič - Mrduljaš.....	210 / 211	Iztok Vojić	298 / 299
Slavko Podgorelec	214 / 215	Snježana Ešpek	300 / 301
Zvezdana Gregorina.....	220 / 221	Matjaž Kek.....	302 / 303
Marija Čulumović	222 / 223	Borut Petrič	308 / 309
Krunoslav Dogan	224 / 225	Robert Podobnik	314 / 315
Ivan Kern - Janko.....	228 / 229	Helena Lenarčič	316 / 317
Ivan Gregorina	232 / 233	Matej Čuješ - Čujo	320 / 321
Zdenka Šimić - Petranović.....	236 / 237	Agata Klinar Medaković.....	322 / 323
Anton Pertot - Toni	238 / 239	Peter Pen	326 / 327
Adolf Rotovnik - Dolfi.....	242 / 243	Andrej Hajnšek	328 / 329
Nada Kodrnja.....	244 / 245	Dejan Tonejc	334 / 335
Đurđica Uhle.....	250 / 251	David Šircelj	338 / 339
Igor Vogrinčič - Bato.....	252 / 253		
Stanislava Komel - Klaić	254 / 255	Pogovor / Spremna beseda	342 / 343
Drago Peterka.....	258 / 259	O autoru / O avtorju	346 / 347
Borut Bassin - Taubi	260 / 261	Zahvala.....	350 / 351
Alojzije Mauser - Alojz.....	264 / 265	Izvori fotografija / Fotografski viri	352
Nada Kovač - Omerzel.....	268 / 269	Abecedni popis životopisa /	
Katarina Konjug - Katica.....	272 / 273	Abecedni seznam življenjepisov.....	353

Slovenci u hrvatskom sportu - Novi životopisi **Slovenci v hrvaškem športu - Novi življenjepisi**

Autor / Avtor

Eduard Hemar

Izdavač / Izdajatelj

Slovenski dom, Zagreb

Vijeće slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba

Svet slovenske nacionalne manjšine Mesta Zagreba

Za izdavača / Za izdajatelja

Darko Šonc

Urednica i redaktorica / Urednica in redaktorica

Smiljana Jelčić Ivanošić

Prijevod na slovenski / Prevod v slovenščino

Ilinka Todorovski

Lektura slovenskog teksta / Lektura slovenskega besedila

Marta Trobec

Prijevod predgovora na hrvatski / Prevod predgovora v hrvaščino

Agata Klinar Medaković

Oblikovanje knjige i lektura hrvatskog teksta / Oblikovanje knjige in lektura hrvaškega besedila

Smiljana Jelčić Ivanošić

Grafičko oblikovanje i kompjutorski prijelom / Grafično oblikovanje in računalniški prelom

Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb

Skeniranje fotografija / Skeniranje fotografij

Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb

Tisak / Tisk

Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb

© Copyright: Slovenski dom 2018.

Sva prava pridržana / Vse pravice pridržane.

Ni jedan dio ove knjige ne može biti objavljen ili pretiskan bez prethodne suglasnosti autora i nakladnika.

Noben del te knjige ne sme biti objavljen ali prepisan brez predhodnega pisnega dovoljenja avtorja in založnika.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001016179.

ISBN 978-953-57783-9-4

